DOCUMENTE
PRIVITOARE LA ECONOMIA
ŢĂRII ROMÎNEŞTI
1800 — 1850
VOL. II

DOCUMENTE PRIVITOARE LA ECONOMIA ȚĂRII ROMÎNEȘTI

1800—1850

culese de I. COJOCARU

VOL. II

ES

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ
București — 1958

DOCUMENTE

(CONTINUARE)

353

1831, august 4

Vătaful plaiului Pîrscov către isprăvnicatul Buzău, despre atacul dat de locuitorii din plaiul Despre Buzău, înarmați cu topoare și sape, la malul sării Înfundata și despre luarea cu forța a unei cantități de sare

Cinstit isprăvnicatului [Buzău].
Vătaful plaiului Pîrscov

La 26 ale trecutei luni lui iulie m-am pomenit că au năvălit un norod dă oameni cu bărbați, cu femei, la malul sării ce să numește Înfundata, dintr-acest plai, spărgînd malul sării ; și au încărcat unii cai, alții cu spinarea, în silnicie, lucru apilpisit, după furiia ce s-au arătat, căci nu putea niminea să s-apropie dă dînșii, avînd în mîinile lor topoară și sape.

Și, pă dată luînd știre, am și trimis de am cercetat de acest norod, care dovedindu-se, să însemnează mai jos anume.

Pentru care, neavînd ce le face și cu ce a le sta împotrivă, nu lipsii a răportui cinstitului isprăvnicat.

1831, avgust 4

Bîsca Rusului, Bîșceni, Nehoiu, Nehoiașu cel Mic, Colțu, Valea Boului, Mușcel, lăcuitori din plaiu Dăspre Buzău

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 383/1831: „Delă pentru 7 sate din sud Saac, ce au călcat malurile cu sare din plaiul Pîrscov, sud Buzău", f. 2.

354

1831, octombrie 13

Sub-ocîrmuitorul plaiului Despre Buzău către ocîrmuirea județului Saac, despre pricinile care au făcut pe locuitorii din mai multe sate din plai să ia sare cu forța de la malul Înfundata

Cinstitii otcîrmuiri a acestui ținut Saac

Cu plecăciune răportuiesc cinstitii otcîrmuiri că făcînd în toate chipurile cercetare cu feluri de născociri, ca să dovedesc pă invitătorii satelor Bîsca Rusului, Bîsceni, Nehoiu, Nehoiaș, Valea Boului, Mușcel, Colțu, ce au luoat sare de la maluri la 26 ale trecutului iulie, nu am putut afla, arătînd satile că, cîți dintrînșii au luat sare, pricina i-au silit, căci pă de o parte să afla boala holerii, iar pă de alta streji și lăzăreturi înconjurate toate părțile, încît cu anevoie și cu mare zăduf ar fi putut merge la ocne sau la vreo schelă. Iar mai vîrtos, spăimîntați fiind de boala ce s-au zis, nu cuteza a merge pă la vreunul din locurile arătate, cînd, fiind lipsiți cu totul și de sare și ca să nu li să întîmple vreo boală și din această pricină au făcut unii asemenea greșală.

C. Păltineanu

1831, octomvrie 13
No. 125

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 383/1831, f. 7.

355

1831, octombrie 25

Vornicia din lăuntru către Agie, despre monedele pe care le primește Vistieria în plăți

Dvorniciia mare din lăuntru a Prințipatului Țării Romînești,
cinstitii Agii

S-au văzut coprinderea raportului cinstitii Agii de supt no. 2149, în pricina monedii de bani a icosarilor și, spre răspuns, să face cinstitii Agii cunoscut că atît stăpînirea nu cunoaște, precum și Vistieria nu priimește altă monedă în hazneaoa statului, decît galbeni înpărătești sau olandezi, și galbenul de 14 sfanțihi.

Aceasta, dar, o va da și cinstita Agie în cunoștința celor ce fac asemenea întrebări, făr-de mai multă tălmăcire asupra nedomiririi ce va fi avînd.

Pentru Marele dvornic din lăuntru,
Filip Lenj

Șeful secsii,
G. Grădișteanu

1831, octomvrie 25
No. 6946

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 771/1831 : „Delă pentru plîngerea ce au făcut săracii la Comisie, pentru moneda icosarilor", f. 3.

356

1831, noiembrie

Jurnal al Sfatului administrativ extraordinar cu privire la cererea lui S. Gazimbara și a fiului său, Lazăr, de a li se acorda un privilegiu pentru deschiderea unei „fabrici" de susan

Astăzi la [...] * noemvrie, leat 1831, în presusviia Sfatului administrativ ecstraordinar s-au luat în băgare de seamă coprinderea jălbii lui Stanciu Gazimbara și fiiu-său Lazăr, care de către înnalt Exelenția Sa dumnealui deplin-înputernicitul Prezident s-au dat în cercetarea Sfatului. Și s-au văzut cererea ce fac, a li să da voie ca să întrebuințeze în acest Prințipat semănătura susamului și să dășchiză fabrică, a scoate dintrînsul susamolad sau șarlan, propuind condițiile următoare :

1-iu. Ca în curgere dă zece ani, să fiie acea favbrică apărată dă orice cerere și dare către stăpînire.

2-lea. Ca în această vreme dă zece ani, altul să nu aibă voie a face fabrică de susam în Prințipat.

3-lea. Ca în anul dintîi să îndemneze stăpînirea pe lăcuitorii din zece sate a lucra la semănatul susamului, plătindu-le de una ocă cîte parale 8.

4-lea. Ca pînă la înplinirea sorocului dă zece ani, nimini să nu aibă voie a scoate susam peste hotarăle Prințipatului.

Închipuirea de fabrică a susamului să poate socoti într-acele de trebuință, dă vreme ce cu a ei înființare să face înbilșugare unui product nelucrat pînă acum într-acest pămînt, trebuincios mai întîi pentru luminarea candelilor, iar după al doilea cuvînt pentru negoțul cel în parte al

---
* Loc alb în text

obştii cu tahîn, halva, i îndăstularea spiţăriilor. Şi, pă lîngă acestea, moneda statului — ce pînă acum să cheltuia peste graniţă cu aducerea şarlamului i a tahînului, din alte părţi — acum rămîne aici în ţară.

Dar, dintre cererile ce fac numiţii prin mai sus-pomenitele patru articole, numai cel dintîi să priimeşte. Şi, unde iei cer ca în curgere dă zece ani să fiie fabrica apărată de orice dare către stăpînirea locului, oblăduirea le va dărui această cerere îndoită, adică pentru doozeci ani. Iar celelante trei cereri nu să pot priimi, că negoţul ţării este slobod in toată vremea şi, oricine va voi, slobod este a semăna susam, a face fabrică şi a scoate peste graniţă : ca, cu aceasta să să îndemneze spre înmulţire lucrătorii de asemenea meseriie. Iar apaltul nu să poate priimi, precum nici ajutorul de oameni nu poate statul a-i da, nefiind cu cuviinţă a să pune angarea pe sate pentru lucrarea celui în parte negoţ al lor ; ci singuri ei să-şi găsească oamenii ce le vor trebui, cu plată şi bună tocmeală.

Drept copie întocmai,
Secretar, S. Roset

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 1998/1832, f. 4

357

1831, decembrie 2

Vornicia trebilor din lăuntru către Agie, despre interzicerea pe viitor a povernelor înlăuntru oraşului ; rezoluţia Agiei

Dvorniciia mare din lăuntru a Prinţipatului Ţării Romîneşti,
cinstitii Agii

Fiindcă povernile ce lucrează în politiia Bucureştilor sînt cu totul necuviincioase de a mai fi statornicite în politiie : întîi, adică, că de-a pururea sînt supuse la primejdie de foc, iar al doilea că, cu putoarea ce naşte dintr-a lor fumegări, să vatămă sănătatea hălăduitorilor, iată, într-adins să scrie cinstitii Agii să dea poruncă în tot cuprinsul politii ca, pă vremea viitoare asemenea poverni să lipsească cu totul din lăuntrul politii. Şi oricine va dori să întrebuinţeze acest negoţ, le vor scoate afară din bariere — şi acolo vor lucra fără nici o poprire.

Întocmai să urmeze cinstita Agie, trimiţînd şi răspuns de priimirea aceştiia şi urmare.

Pentru Marele vornic din lăuntru,
Filip Lenj

Pentru dumnealui şeful secsii,
N. Pîcleanul

1831, dichemvrie 2

[Rezoluţia Agiei :]

Să se dea porunci straşnice către Comisari ca, chemînd pă toţi acei povarnagii, să le arate porunca şi, luînd în scris de la numiţii că li s-a făcut cunoscut porunca, i că vor fi întocmai următori, să le trimiţă la Agie, avînd pă lîngă aceste tot felul de băgare de seamă ca să nu mai lucreze asemenea poverni, căci vor fi răspunzători.

Vel agă

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 1786/1831, f. 1

358

1831, decembrie 24

Ocîrmuirea judeţului Mehedinţi către Vornicia din lăuntru, despre catagrafia semănăturilor de primăvară, alcătuită acum întîia oară în pogoane şi în chile; despre catagrafia recoltei din anul curent (grîu, orz, porumb şi mei), cantităţile totale, cantităţile necesare consumului local, prisosul ; extras

[Către] cinstita Marea dvornicie din năuntru a Prinţipatului
Ţării Rumîneşti,
Otcîrmuirea judeţului Mehedinţi

După poruncile cinstitei Mari dvornicii, să trimise catagrafiia sămănăturilor de primăvară în pogoane şi în chile, pentru toată felurimea producturilor, precum s-au cerut de-al doilea după izvodul ce s-au trimis, socotindu-să chila drept 360 ocă după a Ibrăilii, căci la acest judeţ pînă acum nici lăcuitorii, nici din boeri sau alţi muncitori de pămînt n-au fost obicinuiţi a-şi face sămănăturile cu pogoane, nici a-şi strînge rodurile în socoteală dă chilie, ci în zile de arătură şi în sumă de ocale, după cum şi decindea în vecinătate obicinuesc.

Să alătură şi deosăbit perilipsis pă lîngă catagrafiie şi suma rodurilor ce au eşit pă următoriul an, iarăş de felurimea tuturor producturilor cu toată desluşirea, trecîndu-să într-al doilea riglă şi suma bucatelor ce ar trebui pentru consomaţiie — după numărul lăcuitorilor judeţului, pînă la vremea eşirii rodurilor celor nooă în vremea viitoare — i prisosul ce s-au chibzuit a să afla în fiinţă pă următorul an.

Din care, să va da cea mai desăvîrşită ştiinţă cinstitii Dvornicii. Iar dă priimire mă rog cu plecăciune a mi să trimite cinstit răspuns.

Ocîrmuitor,
Dim. Bibescu

1831, dechemvrie 24
Secsiia a 2-lea, masa 1-iu
No. 937

[...] 1831, dechemvrie. Județul Mehedinți. Perilipsis de suma producturilor în feliurimea lor — grîu, orz, porumb și mei — ce au eșit pă următoru an roduri din sămînăturile primăverii, cu deslușirea ce înnăuntru să coprinde

Suma chilelor de rodirea ce au eșit, socotit după chila Ibrăilii drept ocă 360		
Grîu		
5 $658^1/_2$		la cinci plăși : Baia, Motru, Dumbrava, Ocolul și plaiu Cloșani
3 283		la doaă plăși: Cîmpul și Blahnița unde să nădăjduia a eși rodirea cea mai multă, au eșit numai atît, din pricină că s-au bîntuit dă mană
8 $941^1/_2$		toată suma rodirii sămănăturii dă estimp a grîului, în numirea chilelor, socotită chila ocă 360 a Brăilii
		Dintr-această sumă să scade, însă :
	Chile	
6215	666	să scade ce s-au făcut chibzuire că poate fi dă ajuns pentru îndestularea orașului Cerneț, pă seama brutarilor, pă un an întreg pînă la rodire noaă
	222	să scade cu asămenea închipuire pentru tîrgu Baia
	5 327	sá scade ce s-au socotit a să cheltui în trebuințăle lăcuitorilor pentru : pomeniri, praznice, colivi și alte fețâ de boeri : atît du prin orașă, cît și du pă afară din județ, ce-și gătesc pîine prin case, nefiind cumpărători din tîrg — și cu ceea ce vor fi dus la orașul Craiovei de vînzare i prin schele, după slobozeniia ce au fost.
2 $726^1/_2$	6 215	

Suma chilelor de rodirea ce au eșit, cu chila Brăilii de ocă 280	
Orz	
12 599	toată suma rodirii din coprinsul județului, pă următorul an, din sămănăturile dă primăvară
8 500	să scade ce s-au socotit a să cheltui pînă la rodirea

vremii anului viitor, cu vînzare la orașu Cerneț și pă la poștii, la orașul Craiovii. i pă la schele, trecut după slobozeniia ce au fost, și mîncarea lăcuitorilor pînă la eșirea bucatelor

4 099

Porumb—chile, chila dă ocă 360

203 059$^{1}/_{2}$ toată suma rodirii porumbului din sămănăturile cele dă primăvară ale următorului an, care au eșit

175 279 să scade ce s-au chibzuit atît pentru hrana lăcuitorilor, socotindu-să pă un an întreg, pînă la rodirea timpului viitor — pă suma familiilor lăcuitorilor — i cu slobozeniia ce s-au dat a să trece peste graniță și cu rîsipa ce să poate face

27 780$^{1}/_{2}$

Mei—chile, chila de ocă 300

1 709$^{1}/_{2}$ suma rodirii din sămănăturile primăverii, pă următoru an

712$^{1}/_{2}$ să scade ce s-au chibzuit că să poate cheltui de lăcuitori pînă la eșirea rodurilor viitorului an

997 adecă noaă sute noaăzeci și șapte chile rămîne prisos peste trebuința ce să arată.

Adunare dă suma produhturilor în chile, de prisosul ce s-au chibzuit că mai rămîne în ființă, după științăle cele mai dă aproape, pînă la rodurile cele noaă

Grîu chile	Orz chile	Porumb chile	Mei chile
2 726 $^{1}/_{2}$	4 099	27 780$^{1}/_{2}$	997

Ocîrmuitor, Dim. Bibescu

1831, dechemvrie 24

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 1720/1831, partea I, f. 744-747

Catastih de semănăturile făcute în 16 județe; grîu, porumb, orz, ovăz, mei, cartofi, secară; rezumat

Numărul pogoanelor însămînțate în primăvara anului 1831

Județul	Grîu	Porumb	Orz	Ovăz	Mei	Cartofi	Secară
Slam Rîmnic	7 240	13 800	22 274	805	10 097		
Ilfov	392	34 788	9 495	2 319	9 643		
Romanați *	2 833	25 140	2 142	912	3 715		
Dîmbovița	3 248	37 072	553	254	3 282		
Muscel**	671	24 615	161	—	104	17	171
Prahova	3 113	18 450	909	1 114	2 228		
Argeș***	2 998	33 664	1 410	747	2 126		52
Gorj	4 925	31 489	1 271	—	1 052		
Saac	3 941	25 637	2 615	1 448	4 002		
Vîlcea	1 091	17 047	395	—	209		
Olt	5 182	20 732	3 349	355	2 262		
Brăila	870	659	1 883	77	1 510		
Vlașca	9 587	28 749	4 072	710	6 013		
Mehedinți	5 348	80 114	4 674	—	3 381		
Dolj (ocale însămînțate)	112 964	186 534	103 612		15 879		
Teleorman (ocale însămînțate)	15 603	44 490	6 250	1 716	7 082		

* În datele pentru jud. Romanați intră și orașul Caracal, cu următoarele pogoane însămînțate: grîu 106, porumb 650, orz 78, ovăz 40, mei 124.

** Orașul Cîmpulung are însămînțate următoarele pogoane: grîu 13, porumb 347.

*** Județul Argeș are însămînțate din toamna anului 1830 următoarele pogoane: grîu 1 200, orz 194. Orașul Pitești are însămînțate (din primăvara 1831) următoarele pogoane: grîu 63, porumb 664, iar orașul Argeș: grîu 17, orz 8, porumb 1 360.

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 1720/1831, partea I, f. 330-335, 358—362, 369—374, 378—383, 384—387, 395—409, 424—429, 480—485, 497—503, 511—517, 549—553, 563—573, 587—592, 597—602, 631—632, 665—670, 748—757.

360

1832, ianuarie 15

Generalul Kiselev, Prezident plenipotențiar al Divanurilor Principatelor, către Sfatul administrativ, despre cererea locuitorilor moșneni din județul Saac, pentru a fi liberi să exploateze puțurile cu păcură.

Au Conseil administratif de la Valachie

Sur la demande faite par quelques propriétaires d'entrer dès à présent dans la jouissance du droit d'exploitation du goudron qui se trouverait sur leur terre, prenant en considération les raisons contenues dans le rapport du Conseil Administratif sous la date du 8 de ce mois no. 51, j'approuve en entier l'opinion y énoncée, et les propriétaires seront investis du droit qui leur est accordé à cet égard par le Règlement Organique, à dater de l'année prochaine 1833.

Le Président plénipotentiaire des Divans,

Aide de Camp général
Kiseleff

No. 22
Bucharest, le 15 janvier 1832

[Traducere :]

Către Sfatul administrativ al Țării Romînești

Asupra cererii pe care au făcut-o unii proprietari, spre a intra de acum în exercițiul dreptului de exploatare a păcurii ce s-ar găsi în terenul lor, luînd în considerare motivele arătate în raportul nr. 51 al Sfatului administrativ, din 8 ale lunii curente, eu aprob în întregime părerea enunțată aici, iar proprietarii vor fi învestiți cu dreptul ce li s-a acordat în această privință prin Reg. Organic, începînd cu anul viitor 1833.

Președintele plenipotențiar al Divanurilor,

General adjutant,
Kiselev

No. 22

București, 15 ianuarie 1832

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1273/1831 ; „Delă pentru jalba ce au dat lăcuitorii moșneni cei ce au puțuri cu păcură în sud Saac", f. 4

1832, ianuarie 18

Corporația cofetarilor și a rachierilor către generalul Kiselev, despre măsura luată de Agie de a se opri cazanele de făcut rachiu de a mai lucra în oraș, cerînd anularea măsurii ; rezoluția generalului Kiselev

Înalt Exelenței Sale, d. deplin-înputernicitul Prezedent al Divanurilor Moldavii și Valahii ghinăral-leitenant ghinăral adiotant și a feluri de ordine cavaler, Pavel Dimitriovici Kisilef

Cinstita Agiie, prin Comisia văpselii de roșu ne-au arătat la 2 ale aceștii luni o poruncă a cinstitii Marii dvornicii din lăuntru, coprinzătoare ca, cazanile ce le avem pentru facerea rachiului să să înceteze cu totul de a să mai lucra aici în politiie.

Plecații de mai jos cu plecăciune supune la cunoștința înnaltii Exelenții Voastre, că izvorul prin care ne putem scoate pîinea din toate zilile este numai aceasta; și cînd aceasta ni să va popri de a mai lucra fără cea mai mică prevedere, vom fi lipsiți cu totul și de trebuincioasa hrană a vieții — lucru cu totul înpotriva iubirii de dreptate a Exelenții Voastre. Fiindcă noi nu avem poverni, ci numai cîte un căzănel, de scoatem la o săptămînă sau la dooă odată cîte puțin rachiu, niciodată din pricina cazanelor nu s-au întîmplat foc, fiindcă fieșcarele din noi cu atîta mare luare aminte sîntem la aceasta, încît prin ochii noștri să săvîrșaște. Că aceasta numai, este mîntuirea hranii noastre. Ca să le dăpărtăm dar, cazanile, este mai rău, fiindcă neputînd fieșcarele a să afla acolo, față, și rămîind în mîinile slugilor, atunci urmează a fi și foc, și furtișag și toate răutățile din pricina a slugilor băuturi și a noastră desăvîrșită stingere și pagubă. Vătămare nu să pricinuește la obșteasca sănătate, ci mai vîrtos folos, fiindcă la facerea rachiului întrebuințăm materii mirositoare, iar nu vătămătoare.

Mai în scurt, într-această zăpăceală ce ne aflăm, fiind și în mijlocul ernii, ce putem a face, cum putem a zidi sau a face cel mai mic lucru ?

De aceea, ne rugăm fierbinte înnaltei Exelenții Voastre să binevoiți a da rezoluțiie către cinstita Mare dvorniciie din lăuntru, să poruncească din parte-i Agii să ne lase nesupărați — a lucra cazanele noastre, precum am lucrat și pînă acum, spre a putea dobîndi noi obșteasca fericire întru care poftește Exelențiia Ta a petrece toată suflarea.

Și sîntem ai Înnaltii Exelenții Voastre prea plecați slugi,

Isnaful cofetarilor și al rachierilor.

Rezuluțiia domnului Prezedent :

Să să dea în știre ca fabricile înpotrivitoare la curățeniia orașului să vor așăza dă acum înnainte afară din politiie ; și că, cîte să află acum

în politiie, nu vor fi suferite, decît pă o curgere dă vreme, pă care o va hotărî Sfatul orăşănesc şi care nu va fi mai poţin dă 2 luni şi mai mult dă doi ani.

Iscălit, ghinăral Kisilov

[1832], ghenar 18

Întocmai după orighinal, şeful secsiei,
G. Grădişteanu.

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 1786/1831, f. 19, 22

362

1832, februarie 23

Jurnal al Sfatului administrativ, prin care se hotărăsc cantităţile de cereale rămase libere pentru export, schelele de export şi regulile care trebuie respectate de administraţia vamală

Jurnal

Astăzi marţi, la 23 de fevruarie anul 1832 acest Sfat aflîndu-să într-a sa adunare ecstraordinară, au cetit cu luoare aminte predlojeniia înnalt Exelenţii Sale dumnealui deplin-înputernicitului Prezedent, scrisă către Sfatul administrativ la 23 ale trecutului ghenarie, supt no. 159, şi atingătoare de ecsportaţiia producturilor dă îndestulare, ce s-ar cuveni a să face în vremea navigaţii viitoare, precum şi de a să luoa măsurile cuviincioase, atît pentru cîtăţimea ecsportaţii în folosul proprietarilor, cît şi pentru vama cuvenită a să hotărî în folosul Vistierii statului.

După care, şi cerînd mai întîi de la Departamentul vistierii cîtăţimea rodirilor anului trecut, ecsportaţiia ce s-au făcut dintr-aceasta pînă acum, i cea trebuincioasă pentru consomaţiia din lăuntru şi arătîndu-i-să prin alăturata tablă, cu încredinţare că toată cîtăţimea văzută este întemeiată pe raporturile otcîrmuirilor de judeţe, precum şi cea ecsportuită, şi aceea care este hotărîtă de a să ecsportui prin porunci şi hotărîri date de mai nainte, au chibzuit cele următoare :

1-iu. Că toate cîtăţimele arătate în pomenita tablă la paragraful al 5-lea, supt literile a, b, c, d şi e să socoteşte de ajuns şi încă cu prisos pentru trebuinţa consumaţii din lăuntru pînă la nooa rodire a anului următor.

2-lea. Că din prisosul ce rămîne din toate felurimele producturilor de îndestulare să cuvine a să ecsportui în folosul proprietarilor 25 mii chile grîu, 35 mii chile orz sau ovăz, 100 mii chile porumb şi 20 mii chile mei ; peste tot 180 mii chile.

3-lea. Măsura chilelor să socoteşte cea obicinuită la ecsportaţiia pentru fieşcare felurime de product, şi anume :

Chila de grîu a Brăilii, în ocă 240
„ „ orz sau ovăz, asemenea 200
„ „ porumb cea mare .... 352 şi
„ „ mei, a Brăilii 240

4-lea. Cîtăţimea ce mai rămîne să socoteşte de îndestul pentru întîmpinare dă vreo neajungere, dacă anul următor va fi fără bilşug, precum şi pentru sămînţa pe al doilea an. Căci sămînţa trebuincioasă pe anul următor nu s-au socotit în cîtăţimea rodurilor găsite, fiindcă toţi lăcuitorii obicinuiesc la întîia strîngere a bucatelor dă peste cîmp să osebească mai întîi sămînţa şi apoi să-şi puie de faţă la păstrare rodurile ce are fieşcare, atît pentru a sa trebuinţă, cît şi pentru vînzare.

5-lea. Dreptul pentru scoatere să să plătească de către trecătorii producturilor cu aceleaşi preţuri cu care au urmat plata şi în plutirea toamnei trecute, adecă pentru grîu, mei şi porumb cîte lei patru chila şi pentru orz sau ovăz cîte lei doi.

6-lea. Banii ce să vor priimi ori d-a dreptul în Vistieriie, sau şi pe la schele de la cei ce nu să vor înlesni a veni aici, să să ia numai în moneda priimită Vistierii.

7-lea. Treceri slobode să să hotărască numai prin 8 schele, adecă : patru dăspre Dunăre şi anume — Brăila, Giurgiul, Zimnicea şi Calafatul ; despre Moldaviia — hotarul Focşani ; şi dăspre Transilvaniia şi Bănatul — Cîmpina, Cîinenii şi Vorciorova, unde să să orînduiască cinovnici întradins, în fiinţa cărora să să facă măsurătoarea. Şi li să vor plăti dintr-acest venit al ecsportaţii cîte lei 250 pe lună, în cîtă vreme să vor afla şăzători printr-aceste schele. Iar dacă din trecătorii producturilor ar voi pentru a lor înlesnire să treacă şi cevaşi cîtăţimi mai mici şi prin alte schele ale Dunării, ori din cele slobode, sau din cele poprite, la o asemenea întîmplare, unii ca aceia să ia anume porunci la mînă către şăfii carantinelor şi strejuitorii mărginilor şi să-şi poată face ecsportaţiia în fiinţa cinovnicilor carantineşti sau a supt-otcîrmuitorilor de plaiuri de va fi ecsportaţiia prin schelile despre Transilvaniia.

8-lea. Pă toată cîtăţimea hotărîtă de ecsportaţiie, să să tipărească bileturi coprinzătoare dă voie dată pentru aceasta şi fieşcare dintr-acestea să coprinză cîte o sumă hotărîtă.

9-lea. Dintr-aceste bileturi, parte să rămîie în Vistieriie şi părţi-părţi să să încredinţeze otcîrmuitorilor de judeţe prin care sînt trecerile mai sus pomenite. Iar după aceasta să să publicuiască în tot Prinţipatul sloboda voie ce are fieşcare pentru ecsoprtaţiie şi pe cîtă sumă din fieşcare felurime de product, dreptul ce are a plăti pentru scoatere, luoarea bileturilor de unde poate să o facă şi locurile prin care să sloboade trecerea. Ca după aceasta, fieşcare povăţuindu-să potrivit cu starea locului şi cu a sa înlesnire, să ştiie unde să să adresarisească.

10-lea. Cinovnicilor orînduiţi pentru măsurătoare să li să dea condici şnuruite şi pecetluite de la Vistierie, în care să treacă cîtăţimea fieşcăriia ecsportaţii, cu numele trecătorilor, cu zioa şi leatul şi cu suma banilor pentru dreptul ecsportaţii. Într-această condică va iscăli şi însuşi trecătorii producturilor şi vor adeveri şi cei cu îngrijirea depărtării de controband, adică : dăspre Dunăre — ofiţerii strejuitori şi şefii carantinelor, despre Moldova — asemenea ofiţerul acei mărgini şi otcîrmuitorul judeţului şi dăspre Transilvaniia şi Banat numai ofiţerii strejuitori a acelor graniţe, nemaifiind şi alţi cinovnici într-acele părţi. Şi către toţi aceştiia să vor da osebite porunci şi instrucţii de la căpeteniile lor, pentru preveghierea ce să cuvine să aibă, ca şi trecerea producturilor să urmeze cu toată buna orînduială, în folosul proprietarilor, şi cîtăţime de producturi să nu iasă din ţară mai multă decît pe cît vor coprinde biletur ile.

11-lea. La orice trecere peste hotar a producturilor, orînduiţii cinovnici vor trece şi în dosul bileturilor ce vor avea trecătorii la mînă suma ecsportuită ; iar la cea din urmă trecere a înplinirei sumei coprinsă în bilet, va luoa acele bileturi la dînşii şi le vor păstra în delă, spre dovadă de cîtăţimea ecsportuită dă fieşcare trecător. Cu acest fel de condici şi dele îşi vor da aceşti cinovnici socoteala şi după carele săvîrşirea a toatei aceştii operaţii, să va aşterne obştească socoteală alcătuită şi întemeiată pe toate dovezile cerute.

12-lea. La portul Brăilii, unde se face cea mai mare ecsportaţiie prin încărcarea corăbiilor ce vin acolo, să va aşaza şi un stîlp în malul portului, unde prin hîrtii lipite să va da în cunoştinţă obştii fieşcare corabiie anume cîte chile şi de care felurime de producturi au încărcat şi de la cine. Şi acest fel de afişuri nu să vor dezlipi du pă acel stîlp pînă la pornirea corăbii încărcate.

13-lea. Cel ce va încerca să treacă vreo cîtăţime de producturi prin chip de înşălăciune, ori în mai multă cîtăţime peste plata dreptului de scoatere ce ar fi răspuns, sau prin loc din cele poprite, să supune prăvililor de controband. Şi luoîndu-i-să acele producturi de să vor prinde, sau preţul lor, de va fi săvîrşit nelegiuirea, să dau jumătate pă seama doveditorului şi jumătate rămîn în folosul Vistierii.

14-lea. Depertamentul vistierii prin raport al său supuind toate aceste socotinţe la cunoştinţa înnalt Exelenţii Sale dumnealui deplinînputernicitului Prezedent şi priimind întărire ori soglăsuită acestora, sau cu îndreptările ce să vor hotărî de către Exelenţiia Sa, va pîşi întru punerea în lucrare şi va stărui întru a să aduce la săvîrşire buna organizaţiie a aceştii lucrări cu cît va fi prin putinţă mai bine, pentru folosul proprietarilor şi pentru dreptul venitului Vistierii.

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 1720/1831, partea II-a, f. 100—101

1832, februarie 29

Sfatul orășenesc al Capitalei către Agie, despre catagrafia „fabricilor" cerută de Vornicia din lăuntru

Sfatul oroșenesc al politii
Bucureștilor
Anul 1832,
luna fevruarie 29
No. 112 București

Cinstitei Agii a politii Bucureștilor

Fiindcă cinstita Mare dvorniciie, prin cartea de supt no. 1073 scriie acestui Maghistrat ca, potrivit cu ofițul dumnealui deplin-împuternicit Prezedent, să trimiță Sfatul cît mai în grab catagrafie dă toată felurimea fabricilor cîte să află într-această politiie, de aceea să pohtește cinstita Agiie a binevoi să trimiță Sfatului fără întîrziere o asemenea catagrafiie, după statistica ce are cinstita Agiie.

Care catagrafiie să fiie curată și cu dăslușire dă toată felurimea fabricilor.

Prezedentul Sfatului,
Constandin Cantacozino

[Indescifrabil]
Gheorghios Paapas

Secretar,
Teodor Anghelescu

S-au trimis alăturatele foi dă fabrice și poverni *)

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 1779/1831, f. 29

* Datele statistice au fost culese de pe teren — din plășile Capitalei — prin Comisiile și subcomisarii din subordinea Agiei (a se vedea : Ibidem, f. 6—9, 11, 15, 19 și 22).

364

1832, februarie 29

Situația „fabricilor", povernelor și altor întreprinderi industriale din București : o parte dintre acestea sînt propuse la 8 aprilie 1832 „a să scoate afară din poliție"

Suma acestor fabrici	Ce sînt a să scoate afară din poliție	Suma acestor „fabrici"	Cele ce pot rămînea în poliție
2	poverne de ulei în văpseaoa roșie	1	fabrică de ciorapi în văpseaoa roșie
1	„ de rachiu ipac	4	fabrici de testemeluri în văpseaoa albastră
1	de ceară ipac	1	fabrică de șamalagele în văpseaoa verde
62	tăbăcării în văpseaoa albastră	8	fabrici de testemeluri ipac
1	săpunărie ipac	5	„ de gîitan de lînă ipac
2	povarne de rachiu în văpseaoa galbenă	1	tipografie ipac
2	povarne de ulei ipac	1	fabrică de vate ipac
1	de ceară ipac	1	fabrică de testimeluri în văpseaoa neagră
3	de ulei în văpseaoa verde		Covaci, Caretași, Potcovari, Herari, Căldărari — Toți aceștiia și alți asemenea lucrători să să îndatoreze a face coșuri de zid zdravăn, fără să să îngăduiască a avea prăvălii de lemn, precum acum mulți au.
1	povarnă de bererie ipac		
2	fabrici de pălării ipac		
1	fabrică de site și pălării ipac		
8	povarne de săpun în văpseaoa neagră		
1	povarnă de ceară ipac		
2	„ de rachiu ipac		
2	„ de ulei ipac		
1	lumînărie de seu		
1	boiangii		

Arh. St. Buc., Municipiul București, nr. arh. 107/1832, f. 17

Notă la documentul nr. 364. O statistică precizează, pentru fiecare din întreprinderile de mai sus, în ce văpsea a Capitalei și anume în care mahala se află situată — indicînd și numărul casei respective.

Iată unde erau situate cîteva din aceste întreprinderi : „fabrica" de ciorapi : văpseaua roșie, mahal. Colții, nr. 164 ; „fabrica" de șamalagele : văpseaua verde, mahal. Mihai Vodă, nr. 1143.

„Fabricile" de testemeluri funcționau astfel : 1 în văps. albastră, mahal. Bărbătescului, nr. 1997 ; 3 în văps. albastră, mahal. Sloboziei, nr. 1819, 1822, 1747 ; 3 în văps. verde, mahal. Crețulescu, nr. 337, 434, 407 ; 3 în văps. verde, mahal. Fîntîna Boului, nr. 790, 289, 312 ; 2 în văps. verde, mahal. Schitu Măgureanu, nr. 836, 334 ; 1 în văps. neagră, mahal. Sf. Vineri, nr. 34. Cele 5 fabrici de găitan se găseau în văps. verde, mahal. Biserica Albă, nr. 1584, 1652, 1644, 1642, 1654 etc. (Ibidem, f. 6—8).

O altă statistică a „fabricilor" din București (aprilie—decembrie 1832) dă detalii ca : numele proprietarului industriei, chiria pe care acesta o plătește proprietarului terenului ș.a. (Ibidem, nr. arh. 55/1832, f. 1—90).

365

1832, martie 5

Sava luminărarul către Agie, cere învoire de a fi lăsat să facă mai departe lumînări de ceară albă; extras

Cinstitii Agii,
prea plecată jalbă

Iarăşi prin al treilea jalbă arăt cinstitii Agii că eu, făcînd un pat dă lumînări dă ceară albă în mahalaua Sfîntului Gheorghe-Nou unde, după poruncile ce sînt date, mi s-au stricat; pentru care, foarte mult mă rog cinstitii Agii, să să milostivească asupră-mi şi să mi să dea voie ca să muncesc la casa mea ot Scaunile Vechi, în Ţigănie: avînd marfă streină.

Această slobozeniie mă rog să să dea numai postul acesta, spre a mă putea dăsface dă marfa care o am. Şi mare pomenire va fi cu mine, căci alt loc nu găsesc, fiind toate închiriiate. Unde şi înscris dau că, cu 4 zile înnaintea Paştelui, îl voi strica.

Şi cum Duhul Sfînt va lumina cinstita Agie asupră-mi.

Prea plecat,
Sava lumînăraru ot Scaune
[...]

1832, martie 5

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 1786/1831, f. 39.

366

1832, martie 17

Sfatul orăşenesc al Capitalei către Agie, despre jalba neguţătorilor din piaţa din Şalvaragii şi Bogasieri privind adunarea salahorilor şi hamalilor în această piaţă; despre hotărîrea luată de a muta locul de adunare al acestora în piaţa Hereasca; rezoluţia Agiei; menţiune

Sfatul orăşenesc al politii Bucureşti Anul 1832, mart. 15 No. 162 Bucureşti

Cinstitei Agii a politii Bucureşti

Priimindu-să la Sfat otnoşeniia cinstitei Agii, de la 8 ale următoarii, înpreună cu alăturata jalbă în original, ce au dat neguţătorii

pieţii din Şalvaragii şi Bogasieri, cum şi osebita anafora întărită cu pecetea domnească, a căriia coprindere văzîndu-să, Sfatul cu cinste răspunde că, pentru salahori şi hamali, făcîndu-să chibzuire, s-au găsit cu cale ca atît salahorii, cît şi hamalii să să strîngă la piiaţa Hereasca.

De aceea, cinstita Agiie va binevoi ca, pă de o parte să poruncească comisarilor a nu mai îngădui pă nimeni dintr-aceştia să să strîngă în tîrg, ci să li să arate acest loc hotărît, iar pă de altă, să să publicarisească prin daraban în politiie mutarea lor, ca să fiie ştiut obştii unde a-i găsi la vreme de trebuinţă.

Prezedentul Sfatului,
Costandin Cantacozino

Gheorghe Paapas
Ioan Cantuniari [?]

Secretar,
Teodor Anghelescu

[Rezoluţia Agiei :]

Să să facă urmare întocmai, îndatorindu-să comisarii, ca de acum înainte să nu mai îngăduiască pă mai sus-arătaţii hamali şi salahori a sta la hereriie, că va fi în răspundere.

Vel agă

[Menţiune în josul paginii :]

S-au făcut pitac către orînduiţii, cu publicaţii ca vericine va avea trebuinţă de oameni să meargă la piiaţa Herasca.

1832, martie 17
No. 860

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 759/1832 : „Delă no. 186, în pricina jelbii ce au dat neguţătorii bogasieri şi şalvaragii, pentru salahori şi hamali, ca să să strîngă la piaţa ot Fiereasca", f. 1

Notă la documentul No. 366. La 18 martie 1832, Comisia văpselii roşii raporta Agiei despre schimbarea locului de adunare a salahorilor şi hamalilor adăogînd : „s-au dat straşnică poruncă către epistatul acei mahalale a să preumbla des pe la acel loc şi, văzînd salahori şi hamali, să-i izgonească şi să-i îndrepteze la piaţa Hiereasca. Care această îngrijire de a să păzi această poruncă nestrămutat o va avea-o şi Comisiia, făcîndu-li-să îndemnare şi silinţă a să desobişnui de această adunare a lor şi a să duce la piiaţa Hireasca" (Ibidem, f. 3).

1832, aprilie 1

Departamentul Vorniciei din lăuntru către ocîrmuitorii de județe, despre propunerea făcută Sfatului de către S. Gazimbara și fiul său, Lazăr, de a deschide o „fabrică" de susamolai și tahîn; despre alcătuirea unor instrucțiuni pentru cultura susanului, despre îndemnul ce trebuie dat locuitorilor de a veni să cumpere sămînță de susan și a face culturile respective

Dvorniciia mare din lăuntru a Țării Rumînești,
[către] dumnealui otcîrmuitorul județului [...] *

Asupra jălbii ce a înfățișat către cinstit d. deplin-împuternicit Prezident un Stanciul Gazimbara și fiu-său Lazăr, că, după cercările ce au făcut, într-acest pămînt al Valahii să poate semăna susam, fiind priimitor și dă această sămînță și roditor îndoit dă cît pămîntul Turchii, unde să face, că au știință dă semănatul lui și că voesc a dăschide aici, în București, fabrică dă cele ce pot eși din susan: susamolai și tahîn, alcătuindu-să dă către Sfatul administrativ ecstraordinar jiurnal, prin care să priimește dă folositoare cererea numiților dă a deschide fabrica ce s-au zis, și încă li să hărăzește ca un privileghiu a avea scutită acea fabrică în curgerea de dooăzeci ani dăspre orice dare către stăpînire, cere însă a fi poprit dă a mai dăschide cinevaș asemenea fabrică ; ci negoțul fiind slobod, are voie oricine va voi, nu numai a dăschide acest fel dă fabrică, ci și a semăna susam și a-l vinde ca orice product ce scoate acest Prințipat.

Pă acel temei, dar, luîndu-să de la numitul Stanciu și Lazăr Gazimbara povățuire asupra muncii pămîntului pentru susan și semănatul seminții lui și strînsul aceștii rodiri, să alătură pă lîngă aceasta un eczemplar tipărit, din care, luînd dumneata întreagă cunoștință atît dă povățuirea ce să dă în această pricină, cît și dă folosul ce să poate aduce, pentru fieșcare în parte, cum și obștii, și întrucît urmează a să cumpăra susam-olaion și tahîn mai ieftin, încă și suma banilor ce eșea pentru aducerea tahînului și a susamului din alte părți va rămînea în țară, cînd să va obști cunoștința semănatului susamului și vor lua în dă aproape băgare de seamă cei ce să specularisesc cu plugăriia folosul ce pot avea, să poruncește de la Vorniciie, să se publicuiască acum în grab coprinderea acestui eczemplar prin toate satele și să să îndemne cu dinadinsul lăcuitorii a veni să cumpere sămînță de la locul unde să arată și a ara locuri și a semăna, făcîndu-să să înțeleagă cît folos pot să dobîndească din rodirea unui asemenea product, avînd a-l vinde după voie, ca orice altă rodire agonisită prin munca lor.

* Loc alb în text ; poruncă circulară.

Iar dă priimirea poruncii și a măsurilor ce vei lua, să aibă Vorniciia răspuns.

1832, aprilie 1

După această copie să să facă țirculare porunci către otcîrmuitori.

Filip

No. 705 Slam Rîmnic	711 Prahova	717 Olt
706 Buzău	712 Dîmbovița	718 Vîlcea
707 Brăila	713 Mușcel	719 Dolj
708 Ialomița	714 Argeș	720 Gorj
709 Saac	715 Vlașca	721 Romanați
710 Ilfov	716 Teleorman	722 Mehedinți

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 1998/1832, f. 18 — ciornă.

368

1832, mai 16

Căpitanul-cônte Lancostian către generalul Kiselev, cere încuviințarea de a face explorări aurifere în munții Poiana Mărului și în plaiul Buzăului

Ваше Высоко-Превосходительство милостивой государъ Павелъ Дмитрьевичъ!

Приватно осведомимяя, что въ трехъ местахъ здешняго Княжества, именно: въ горахъ Пояна Мерулуй надъ Р. Бузевомъ по выше м. Тырговишть и Бузевского Плая на австрійской границе, имеется самородное золото.

Notă la documentul nr. 367. Drept răspuns la porunca de mai sus, ocîrmuirile județelor au luat măsuri de executare, înaintînd și rapoarte în acest sens. Astfel, la 4 aprilie 1832, județul Dîmbovița răspunde: „...Din porunca cinstitei Dvornicii, dă supt no. 712, ce au priimit otcîrmuirea cu alăturarea unui eczamplar tipărit... numaidecît îi va publicarisi coprindere eczamplarului către toți dă obște, îndemîndu-să cu tot denadinsul lăcuitorii a merge să cumpere sămînță de la locul unde să arată în eczamplar“ (Ibidem, f. 22).

La 5 aprilie 1832, județul Ialomița răspunde că „...prin supt-otcîrmuitorii plășilor s-au publicarisit în auzul tuturor lăcuitorilor“ (Ibidem, f. 19).

La 5 aprilie 1832, județul Olt răspunde: „Ocîrmuirea povățuindu-se din cele poruncite, pă dată după ecsemblarul tipărit, trimis pă lîngă aceasta, au scos asemenea cîte doă pentru fieșcare plasă, îndreptîndu-le către supt-ocîrmuitori și către orînduiții din partea ocîrmuirii îndemnători asupra înnaintării plugării — cu porunci ale ocîrmuirii, îndatoritoare lor a publicui coprinderea examblarului în toate satele ocolului plășii fieșcăruia și să îndemne cu denadinsul pă lăcuitori întru cumpărătoarea sămenții susamului.

Și după aceasta, ocîrmuierea fără pregetare va îndemna și singură pă toți deobște prin înștiințările sale, cu cel mai lămurit înțeles, de tot folosul ce pot să dobîndească din rodirea acestui product“ (Ibidem, f. 23).

Желая оказать услуги свои и здешнему краю, я ручаюсь за себя, что по сеи части могъ бы принесть пользу оному по примеру, как я и въ прежнеи кампаніи съ ведома Председательствовавшаго тогда въ Диванахъ Молдавіи и Валахіи, Г. Сенатора Красно-Милашевъкого, по приглашенію коллежсого Советника Балша добылъ и выработалъ немалое количества золота въ Молдавіи на земле называемой Баиа.

А какъ мне неизвестно, существуетъ ли на то дзоволение высшаго начальства, то имею пріемно честъ покорнейше просить Ваше Высоко-превосходительство не благоугодно ли бугеть поручить мне прежде зделание пробы, а потомъ и обработывание золота въ вышеупомянутыхь горахъ, на кондицияхъ по благоусмотренію Вашему.

С глубочайшимъ почтениемъ и совершенною преданностью имею честъ на всегда быть Вашего Высоко-превосходительства всепокорнейшимъ слугою,

Καπιταν Κοντε Λανκοστιαν

Маю 16 дня 1832 года
Г. Букарестъ

Его В-ву
Полн. Пред. Дивановъ
Г. Ген. Ад. П. Д. Киселеву

Tălmăcire

[Inalt Luminăţia Voastră, milostiv domn Pavel Dimitrievici !]

Particular m-am înştiinţat, că în trei locuri a acestui Prinţipat, şi anume în munţii Poianii Mărului — asupra apei Buzăului, mai sus de oraşul Tîrgoviştii şi în plaiul Buzăului — pă hotarul Austriei, este firesc aur.

Vrînd ca să arăt slujbele mele şi către această ţară, eu dau chezăşie pentru mine că şi în madeaoa aceasta aş putea aduce folos aceştii ţări, după pilda precum eu şi în răzmiriţa trecută, din voia întîi-şăzătorului al Divanurilor Moldavii şi Valahii d. senator Krasnoi Milaşăevici şi după îndu-plecarea a dumisale Kolejski sovetnik Balş, am găsit şi am lucrat nu puţină cîtăţime aur la Moldaviia, pă pămîntul ce să numeşte Baia.

Şi fiindcă miie nu-mi este ştiut, dă este pentru aceasta voie şi slobozeniia mai înnaltei stăpîniri, de aceea prin aceasta îndrăznesc plecat a ruga pă înnalt Exelenţiia Voastră ca să binevoiţi a-m da voie ca mai întîi să fac probă şi pă urmă să-l lucrez aurul în mai sus-pomeniţii munţi, cu condiţiile cu care veţi găsi cu cale.

Căpitan-conte Lancostian

Au tălmăcit porucic Macedonschi

[Către Luminăţia Sa Preşedintele plenipotenţiar al
Divanurilor, d. general adj. P. D. Kiselev]

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 396/1832 : „Delă după ofisul d. Prezedent, pentru căpitan-conte Lancostian, ce are voie să deschiză băi dă aur", f. 3—4

369

1832, iunie 3

Sfatul orăşenesc al Capitalei către Agie, despre plîngerea unor locuitori care lucrează borangic din gogoşi că nu sînt lăsaţi să lucreze, deşi stau în mahalale; despre interzicerea de a se lucra gogoşi pe podurile mari şi în centrul oraşului; rezoluţia Agiei

Sfatul orăşenesc al politii
Bucureştilor Anul 1832, iu-
nie 3 No. 355 Bucureşti

Cinstita Agie a politii Bucureştilor,

Aceşti mai jos-însemnaţi, ce lucrează meşteşugul trasului borangicului din gogoşi, să arată cu plîngere că s-ar fi poprind de comisari, a nu lucra, supt cuvînt de necurăţenie şi putoare. Ci fiindcă, după spusa lor, să află înlăuntru în mahalale, cu depărtare de centrul oraşului, şi prin chiar grădinile lor, cu cinste să pohteşte cinstita Agiie a binevoi să dea poruncă tuturor comisarilor văpselilor că, numai pe podurile cele mari şi cu apropiere de centrul oraşului să nu fie slobozi, iar prin mahalale, cu depărtare, să aibă voie a lucra acest meşteşug, însă prin grădini, iar nu prin case.

Prezidentul Sfatului,
Grigore Călinescu,
Pavel C., Gheorghe Opran

Secretar, Teodor Anghelescu

Ştefan, ot mahalaoa Flămînda
Tănase, ot tam
Manda, ot tam
Niţa văduva, ot tam
Tudor, ot tam
Ivan, ot tam.

[Rezoluţia Agiei :]

Să să scrie comisarilor, ca după duhul de mai sus, să să facă urmare.

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 1786/1831, f. 44

1832, iunie 17

Eforia spitalurilor pămîntești către Logofeția pricinilor bisericești, despre înzestrarea spitalelor cu vase de pămînt, lucrate de Drexler

Eforia spitalurilor pămîntenești
Anul 1832, luna iunie 17
No. 98

Cinstitii Mari logofeții a pricinilor bisericești

Cu cinste văzîndu-să porunca cinstitei Mari logofeții [a] pricinilor bisericești de la 26 ale trecutului april, supt no. 799, către direcțiia spitalurilor, pă temeiul poruncii înnaltei Ecselenții Sale dumnealui deplinînputernicitului Prizedent, coprinzătoare ca să să priimească pe la cîtetrele spitalurile trebuincioasile vase pînă la prețu de lei 1 500, de la Direcsolor, fabricant, spre răspuns, cu cinste să dă în cunoștința cinstitii Marii logofeții că această Eforiie, cercetînd de să află vasile trebuincioase pă la spitaluri, în trebuința bolnavilor, au răspuns epitropii că la spitalu Sfîntului Panteleimon și al Colții, pentru zadarnicile cheltueli ce să făcea pă toate zilile pă vase de pămînt, ce apururea să spărgea și să cumpăra altele. Judecîndu-să că să pricinuia o cheltuială spre paguba spitalurilor, s-au cumpărat vase de cositor bune, sănătoase, atît pentru mai bună curățeniie, cît și pentru ținerea a multă vreme.

Iar la spitalu Iubirii de Oameni să află tot vase de pămînt. Și, pentru că chibzuirea ce s-au făcut, de s-au cumpărat acele vase de cositor la aceste doă spitaluri, fiind lucru foarte bun, s-au dat poruncă către îngrijitorul, ca să facă silință a găsi să cumpere asemenea vase și pentru acest spital, spre a lipsi acele zadarnice cheltueli ce să fac neprecurmat.

De aceea, Eforiia negăsind cu cuviință de a să cumpăra acest fel de vase, din pricina ce mai sus să arată, nu lipsește a o da în cunoștința cinstitei Mari logofeții.

Arh. St. Buc., Eforia spitalelor, nr. arh. 4357/1832, f. 2—concept

---

Notă la documentul nr. 370. La 6 iulie 1832, Eforia spitalurilor pămîntești comunică Marii logofeții a pricinilor bisericești : „Cu cinste să răspunde cinstitei Mari logofeții, că spitalul Sfîntului Pandeleimon și Colțea nu au trebuință de vase de pămînt, avînd de cositor, după cum s-au mai răspuns.

Așa dar, să vede că aceste vase rămîn a să priimi numai la spitalul Filantropii. Pentru care, s-au și poruncit direcsii de a pune în lucrare priimirea acestor vase și a răspunde numitului fabricant mai sus-pomenita sumă de bani, plata acestora.

Pe lîngă care, să dă în cunoștința cinstitei Mari logofeții și aceasta : că răspunderea banilor pentru plata acestor vase să va face atunci cînd să vor slobozi banii orînduiți pentru spitaluri de la cinstita Vistierie" (Ibidem, f. 4—5)

371

1832, iulie 7

Vornicia trebilor din lăuntru către Agie, despre sumele de bani pe care „fabricanții basmangii” sînt datori a le da spitalului Iubirea de Oameni

Vornicia mare din lăuntru a Țării Rumînești,
[către] cinstita Agiie

Cinstita Logofeție a pricinilor bisericești, prin otnoșenie de supt no. 1070, face cunoscut aceștii Vornicii că fabricanții basmangii sînt datori a răspunde la casa spitalului Iubirii de Oameni lei doăzeci și doă dă mii, rămășiță din anii trecuți, însă :

Tl.		
7 000	pă leat	1828
5 000	„ „	1829
5 000	„ „	1830
5 000	„ „	1831
22 000, adică doăzeci și doă de mii		

Și cere împlinirea acestor bani, pentru ajutorul la cheltuelile statului.

Drept aceea, Vornicia scrie cinstitei Agii să orînduiască a să înplini arătații bani, cari să să dea la cinstita Logofeție, iar Vornicii să i să trimiță răspuns.

Marele vornic din lăuntru,
Gheorghe Filipescu

Anul 1832, iulie 7
Secția 3-lea, masa 2-lea

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 40/1832, f. 1

372

1832, iulie 15

A. Iacobson, pod-polcovnic, către Agie, transmițînd ordinul Prezidentului plenipotențiar de a se proceda la facerea de tizic, folosindu-se la lucru arestații

Notă la documentul nr. 371. Ulterior, basmagiii contestînd în scris existența unei asemenea datorii, Vornicia revine către Agie, poruncind suspendarea temporară a încasării celor 22 000 de mai sus (Ibidem, f. 2)

Господинъ Полномочный Председатель Дивановъ приказать из волилъ, безъ отлагательства времени, заготовить кизаки, на отопливание для Аджiи, употребляя для зделания оныхъ арестантов.

О каковой вамъ Его Превосходительства для исполнения оной Аджiи сообщить честь имею.

Под-полковник Якобсон

Iюля 15 дня 1832
Г. Букарестъ

Въ букарестскую Аджiю

[Traducere contemporană documentului :]

D. dăplin-înputernicit Prezedent al Divanurilor au poruncit ca fără întîrziere să îngrijească Agiia a face tizic, pentru trebuința focului dă acolo, puindu-să în lucrul acestui tizic arestanți.

Pentru care poruncă a Exelenții Sale, cu cinste fac cunoscut Agii.

1832, iulie 15

Iscălit, pod-polcovnic Iacobzon

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 857/1832 : „Delă pentru ca să să îngrijească Agiia a face tizic pentru trebuința focului, din porunca d. Prezedent", f. 1, 2

373

1832, iunie 6—august 20

Cercetări făcute din inițiativa Vistieriei, pentru a se descoperi noi zăcăminte de sare : rezumat

Vtori vistier Costandin raportează Vistieriei că, în conformitate cu porunca primită, s-a deplasat la punctul unde se presupune a fi zăcămînt de sare ; acolo, cu muncitorii necesari, a făcut săpături, spre verificare. În același scop, îi fu trimis și „om într-adins".

Vistieria porunci și logofătului Ioan Gărdăreanu să întreprindă cercetări și în județul Mehedinți, în 2 puncte : lîngă satul Rogova și în muntele Cloșani. În același timp, s-a pus în vedere Eforiei ocnelor să trimită acolo și un om priceput.

Ocîrmuirea județului Vîlcea raportează Vistieriei că de la cămărășia Ocnele Mari au fost trimiși la locul indicat doi „oameni cu știință de pămînturile supt care poate să fie sare".

1832, iunie 6 — august 20

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1479/1832 : „Delă după iscodirea a să deschide ocnă de sare în județul Teleorman și Mehedinți", f. 3, 19, 22, 23, 24 și 34

1832, octombrie 1

Cămărășia ocnelor Telega către Eforia ocnelor, despre răzvrătirea de la ocnele Telega, despre luarea cu forța a merticelor, despre amenințarea lor „că moarte fac asupra oricui să va apropia de dînșii“

Cinstitii Eforii ocnelor.
Cămărășia ocnei Telega

Cu adîncă plecăciune înștiințăm cinstitei Eforii că, după ce ieri, cu venirea dumnealui baronului Meitani aici la ocnă, au vorbit îndăstule ciocănașilor spre mulțumirea lor și le-au dăruit fiecăruia cîte taleri trei, precum și vătașilor cîte taleri 10 și apoi s-au dus la casele lor, astăzi dă dimineață, mergînd noi la ocnă și după obicei scriind bătătura de bolovani, cînd și ciocănașii dimpreună cu măglașii erea să meargă la orînduitul magazier să-și ia fiecarele plata muncii sale, în loc să dea merticul de sare la magaziie, ei deodată cu toții, răsvrătindu-să, au început să iasă afară din poarta ocnei cu acele mertice, zicînd că precum odată au avut mertic de sare joia și sîmbăta, o să-l ia și acum în silnicie.

Și măcar că le-am vorbit cîte s-au cuvenit și să aibă îngăduială pînă vom înștiința Eforii, că cu împotrivirea lor nu vor dobîndi nimic și să vor pedepsi, ei nici într-un chip nu ne-au ascultat, ci, în sălniciie luînd toți merticele de sare, au eșit din poarta ocnei, cu strigare mare că moarte fac asupra [cui] să va apropia de dînșii. Și așa, le-au dus la casele lor, și iarăși întorcîndu-să cei mai mulți dintrînșii, la ocnă, tot în sălniciie scot bucăți de sare, care cum poate.

Pentru care, ne rugăm ca cît mai în grab să arăți unde să cuvine răzvrătirea lor, ca prin mijloace stăpînești să-i înfrîneze atît pă dînșii, cît și pă cei ce să înțeleg vătașii lor pricinuitori faptei aceștiia, căci din pricina aceasta, toată lucrarea ocnei au stătut, pricinuindu-să mare pagubă huzmetului.

[Indescifrabil]

1832, octomvrie 1

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 523/1832 : „Delă dupe raportul Eforii ocnelor dă la 3 octomvrie, cu no. 125, în pricina înpotrivirilor ciocanașilor și măglașilor ocnii Telega merticilor dă sare“, f. 2

1832, octombrie 2

Vornicia din lăuntru către stolnicul C. Burchi, ocîrmuitorul județului Prahova, poruncindu-i să ia un număr de dorobanți, să meargă la ocnele Telega și să potolească răzvrătirea ciocănașilor și măglașilor; înștiințarea acestuia că sosește și colonelul Odobescu „cu putere militărească"

Poruncă către dumnealui stolnicu Costache Burchi,
otcîrmuitorul județului Prahova

Cinstită Eforiia ocnelor, pă lîngă raportul său de supt no. 125, au trimis la Vornicie răportul cămărășii ocnii Telega dă la 1-iu a următoarii către Eforie, arătător că după ce în zioa trecută cu mergerea dumnealui baronului Meitani la acea ocnă, au vorbit ciocănașilor îndăstule spre mulțumirea lor și le-au și făcut un dar cuviincios dă bani, atît ciocănașilor, cît și vătașilor, încît au mers mulțumiți pă la casile lor.

Apoi eri, vineri, dă dimineață, mergînd cămărașii la ocnă, cînd și ciocănașii înpreună cu măglașii era să meargă la orînduitul magazier ca să-și priimească plata muncii, în loc să dea merticul dă sare la magazie, ei dăodată cu toții răzvrătindu-să au început să iasă afară din poarta ocnii cu acele mertice, zicînd că precum odată au avut mertic dă sare joia și sîmbăta, au să ia și acum în silnicie.

Mai adăogînd cămărașii a zice că, vorbindu-le îndăstule asupra aceștii urmări a lor, nu numai nu le-au dat nici o ascultare a să potoli, ci încă în silnicie luînd toți merticile dă sare, cu strigări dă înpotrivire le-au dus pă la casile lor, întorcîndu-să unii și dă al 2-lea înnapoi și în silnicie începînd a scoate și bucăți dă sare care cum putea.

Aceste înprejurări toate luîndu-le stăpînirea în băgare dă seamă, cunoaște că nu poate să mijlocească vreo altă pricină mai însemnătoare, decît niscaivaș rele povățuiri ale unora din vătașii ciocănașilor și ai măglașilor, cu care au amăgit și pă cei proști ce au către dînșii mai multă aplecare. Dă aceea, dar, stăpînirea avînd ipolipsis asupra persoanii dumitale, grăbește a te însărcina cu potolirea aceștii neorîndueli cursă din prostimea și nedomirirea unor asemenea oameni făr-dă judecată. Și cu întradins scrie dumitale ca, întovărășindu-te cu un cuviincios număr dă dorobanți, supt otcîrmuirea tistului lor, să te scoli să mergi la pomenita ocnă și, după înțelegerea ce vei avea cu cămărașii de acolo, chemînd înnaintea dumitale pă toți cei ce au făcut această mișcare închipuitoare de silnicie și vorbindu-le cîte vei socoti dă trebuință asupra unei asemenea cutezări a lor, să te silești prin toate cele mai cuviincioase și înțelepte mijloace a-i aduce în stare ca să-și cunoască supunerea datorii către stăpînire, să să plece legiuirilor întocmite și să aducă înnapoi și sarea ce din nedomirire o au dus pă la casile lor, să o facă teslim în magazie și să-și

primească în bani plata ostenelilor lor, după punerea la cale ce este făcută.

Tot dăodată cu aceasta, să face cunoscut dumitale că stăpînirea, cu cuviincioasă prevedere, au făcut punere la cale ca să vie acolea şi dumnealui colonelu Odobescu, avînd înpreună şi un număr dă militari ca, la întîmplare nenădăjduită dă a nu să putea potoli aceasta prin mijlocire dă cuvinte, atunci să să întrebuinţeze şi putere militărească.

Dă aceea dar, pînă a sosi acolo dumnealui colonelu Odobescu, îţi vei face cuviincioasele pregătiri, poruncind prin taină şi supt-otcîrmuitorului plaiului Prahova a-şi avea pă lîngă dînsul orînduitul număr dă dorobanţi ca, la întîmplare dă trebuinţă, vestindu-i-să dă către dumneata, îndată să vie la Telega.

Iar după sosirea dumnealui colonelului în Ploeşti, apoi veţi merge înpreună şi veţi întrebuinţa cele mai bune mijloace, neabătîndu-te din punerile dumnealui la cale ce vor privi către sfîrşitu cel bun.

Şi, în sfîrşit, cîţi dintre vătaşii ciocănaşilor sau a măglaşilor să vor dovedi căpetenii ai răzvrătirii, aceia să să rădice şi în bună pază să să aducă aici..

1832, octombrie 2
Secsiia 1-iu, masa 2-lea

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 523/1832, f. 3, 14

376

1832, octombrie 3

Ocîrmuitorul judeţului Prahova către Vornicie, despre răzvrătirea de la ocnele Telega, despre identificarea capilor răzvrătirii

Către cinstita Mare. dvornicie.
Stolnicu Costache Burchi, otcîrmuitorul judeţului Prahovii

După doo cinstite porunci ce mi s-au trimis cu no. 1580 şi 1582 în pricina răzvrătirii ce au făcut ciocănaşii şi măglaşii de la ocna Telega dintr-acest judeţ, viind şi dumnealui d. colonel Odobescu, la dată m-am sculat împreună cu dumnealui colonelu şi, viind aici la ocnă şi intrînd în cercetarea pricinii, ne-au arătat dumnealor cămăraşii că acei răzvrătitori ciocănaşi şi măglaşi, sîmbătă către seară au pleacat cu toţi să vie acolea la Bucureşti. Şi mergînd pînă în drumu Cîmpinii, unul dintrînşii, şi anume Savu Vintilă, au fugit şi au venit acasă. Aşadar, s-au sculat alţi patru şi anume Stan Olteanu i Radu Ţintea i Toader Cepar şi Radul al Bătrînii şi au venit noaptea acasă la el, şi cu sila legîndu-l, l-au luatu ducîndu-l după

ceilalţi pînă la Filipeşti. Şi zicîndu-le Savu Vintilă ce face ei cu această pornire, iar ei nevrînd să asculte de povaţa lui l-au bătut şi l-au lăsatu acolo legat şi, trecînd un car, au venit acasă. Iar acei 4 s-au dus după ceilalţi mulţi.

Aşa intrînd şi în scumpă cercetare dă cei ce au fost cîrma aceştii răzvrătiri şi aducînd pă acel Savu Vintilă ce l-au bătut şi pă un Ionu Muscalu, vătafu dă ciocănaşi, şi făcîndu-le întrebare cine au fost învitătorii aceştii răzvrătiri şi au arătat pă 6, şi anume : Ion Stoicanu, Voicu Moldoveanu, vătafu dă ciocănaşi, i Niţu Moldoveanu, asemenea Milea Croitoru, asemenea i Neagoie Bobocu, asemenea şi Ene Muscalu, măglaşi. Aceştiia au umblat pîntre dînşii ţiind şi un her de plug şi aducea pă toţi dă făcea jurămînt, ca să fie toţi una.

Ci prin ştafetă nu lipsii a răportui că, arătîndu-să acolea, va binevoi cinstita Dvornicie a să face punere la cale cu a să popri aceştiia care s-au putut afla că ei au fost pricina îndîrjănii. Şi cercetîndu-să, poate să mai arate şi pă alţii, care trebuie a să face pildă, spre înfrînarea tutulor celorlalţi. Iar mai vîrtos să dovedeşte cei mai întîi îndîrjitori doi din cei mai sus-numiţii, şi anume Voicu Moldoveanu vătafu şi Ion Stoican ciocănaşu *. Care, dintre ciocănaşi sînt cei mai mulţi ce au venit acolea **, iar dintre măglaşi prea puţini. Din care, acum luăm ştire că din cei plecaţi, dintrînşii du pă drum s-au întors înnapoi şi dimineaţă nădăjduiesc a-i şi pune în slujba ocnii.

Iar eu adăstînd aici, mi să va trimite poruncă dă urmare.

Costache Burchi

1832, octomvrie 3
No. 295

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 523/1832, f. 21—22

* Numele lui Ion Stoican ciocănaşul reapare după 4 ani (în „Delă pentru complotul ce au fost uneltit un Ion Stoican ciocănaş ot ocna Telega"), în anul 1836. Din 3 declaraţii ale unor martori reiese că Ion Stoican, însoţit de Sima Ceparu şi Anghel Ionaşcu, a mers la cămăraş zicîndu-i „că-i supără arendaşul". Apoi, nevrînd să iasă afară din locuinţa cămăraşului, ieşind în cele din urmă, „au început a invita pe ceilanţi 2 tovarăşi, zicîndu-le ca să meargă după dînsul cînd îi va chema, că el nu va să ştie şi că să nu le fie frică" (Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4383/1836).

** O relatare (Ibidem, f. 32) menţionează cauzele nemulţumirii muncitorilor telegeni : baronul Meitani, arendaş al exploatărilor de sare din Principat la acea epocă, le micşorase plata, suspendînd complect merticul de sare bisăptămînal, precum şi pe cel pe care aceştia îl primeau de Anul Nou. Între altele se adaugă că muncitorii, pentru a merge la Bucureşti „ca să nu le zică că numai unii dintrînşii sînt zîzangii, s-au sculat mai mulţi, adecă un număr de 140 oameni ciocănaşi şi măglaşi şi au venit de-a dreptul către stăpînire, ca să ceară mîngîere. Au adus cu dînşii şi trei bolovani de sare, ca să înfăţişăze stăpînirii greotatea muncii lor".

377

1832, octombrie 4

Ciocănaşii şi măglaşii de la ocnele Telega către generalul Kiselev se plîng că li s-a ridicat de patru ani dreptul la mertic, că li se ia o zi din plata fiecărei săptămîni, că sînt bătuţi, că au sărăcit şi că mulţi sînt neputincioşi şi infirmi din cauza muncii ; rezoluţia generalului Kiselev

Către Exelenţiia Sa
d. deplin-împuternicit Prezedent al Prinţipatului Valahii,
plecată jalbă

Cu fierbinţi lacrămi jeluim milostivirii Exelenţii Tale, noi robii cămării împărăteşti, că noi ticăloşii muncitori care ne aflăm la această muncă grea, supt greul pămînt, la vremurile trecute aveam milă dă cătră cămărăşie, că la Sfîntul Vasile ni să dedea mertic de sare de doo mii dă ocă, şi peste săptămînă aveam cîte un mertic de 40 ocă sare în toate zilele. Şi la luarea de huzmeturi, dumnealui răposatu Vistier Hagi Moscu, ne luase cele de preste săptămînă şi ne lăsase numai dooă, joia şi sîmbăta ; şi rămăsesem numai cu acestea şi cu cel de la Sfetu Vasile. Şi cu acestea ne chiverniseam casele, pentru bucate şi pentru haine, că eram slobozi şi le dădeam pă bucate unde găseam, căci locurile de aici nu ne ajută pentru bucate.

Şi acuma vedem că de patru ani de zile de cînd ni s-au luat aceste dooă mili dă mai sus-arătate dă la mîinile noastre, n-avem cu ce ne chivernisi nici pă noi nici pă familiile noastre şi ne-au cuprins sărăciia şi neaverea că, această plată ce ni să dă acuma de către dumnealor cămăraşi, nu putem nici de bucate să ne îndestulăm, căci o dăm la dresul ciocanilor, la oţel, la seu şi la bir. Şi rămînem numai cu paralile pă jumătate din care ne dă.

Şi această muncă o avem şi noaptea şi zioa, niciodată n-avem odihnă, nici sărbătoare n-avem, decît în zioa de Paşti.

Încă şi dintr-aceste parale ce ni le dă pă săptămînă, ni să face lipsă cîte o zi de către grămăticul şi rămînem totdeauna păgubaşi de paralile acei zile. Şi pentru ce, nu ştim, că noi pă toate zilele ne facem datoriia noastră după cum sîntem rînduiţi. Căci dacă om lipsi vreunul în vreo zi, ne pedepseşte cu bătaie de gîrbaci preste picioare şi preste spate ; pre mulţi, dintr-aceste bătăi i-au găsit de frică epelipsii. Şi fiind munca aceasta foarte grea, nu putem să mai biruim şi în zi şi în noapte. Şi crezămînt nu avem de ostenelile multe ce avem cînd ne jeluim către dumnealor.

Asemene şi noi măglaşii, tot ai acestui usmet, ce cu mîinile împreună cu ciocănaşii muncim, şi preţul nostru este pă jumătate. Şi cei care avem cară cu boi aducem bucatele du pă la cîmpuri de unde le cum-

pără dumnealor ; şi nu odată sau de doo ori, ci de cîte şapte-opt ori. Şi după venirea dă la cîmp, după ce aducem toată zahereaoa, ne porneşte la heresteaoa ocnii, dă o scoatem din păduri ; şi nici o plată nu ni să dă, iar la alţi cămăraşi ni să plătea acestea. Şi am împuţinat dobitoacele şi le-am răpus din pricină că n-avem cu ce să le cumpărăm după ce le prăpădim. Şi dacă prăpădeşte vreunu dobitoacele, ne pune dă muncim cu mîinile, şi unii fiind foarte bătrîni şi ertaţi de alţi stăpîni, şi pă aceia îi pune supt muncă zioa şi noaptea. Şi unii sînt şchiopi, alţii betegi la trupuri, fărîmaţi de ocnă şi-i bate şi-i căzneşte, şi-i bagă în ocnă să muncească. Care aceia fărîmaţi fiind şi boşorogi, muncesc dă frică, că n-au ce face.

Pentru care, cu lacrămi rugăm milostivirea Exelenţii Sale să te milostiveşti asupra ticăloşii noastre, ca dintru această venire, care te aşteptăm ca pre milostivul Dumnezeu, să avem şi noi o uşurinţă şi o îndreptare, de a ne cîştiga o milă, cum te va lumina umbrirea Sfîntului Duh, ca să putem a mulţumi milostivului Dumnezeu şi Exelenţii Sale pentru această rugăciune ce facem.

Şi rămînem ai Exelenţii Sale prea plecaţi robi,

Noi ciocănaşii şi măglaşii ocnii Telegii

[Rezoluţia generalului Kiselev :]

M-r le grand Wornik fera l'examen de cette petition et leur adressera avant tout les questions dont je lui ai parlé — après quoi sur le résultat et d'après la mission du cl. Odobesco rapport me sera présenté dans le plus court délai.

Le G-l Kisseleff

Le 4 octobre 1832

[Traducerea rezoluţiei :]

Domnul Mare vornic va examina această cerere şi le va pune în primul rînd întrebările despre care i-am vorbit — după care, asupra rezultatului şi după misiunea colonelului Odobescu, mi se va prezenta raport în cel mai scurt timp.

Gen. Kiselev

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 523/1832, f. 25, 26

378

1832, octombrie ?

Vornicia din lăuntru către generalul Kiselev, despre cercetarea pe care a făcut-o privind plîngerea ciocănaşilor şi măglaşilor de la Telega, despre munca de robi de la ocnă şi despre „desăvîrşita sărăcie" a muncitorilor

Răport din partea Vornicii,
către d. deplin-împuternicit Prezedent

Luînd Dvorniciia în băgare de seamă rezoluţiia înnalt Exelenţii Voastre, pusă la jalba ciocănaşilor şii măglaşilor ocnii Telega, cum şi coprinderea aceiaşi jelbi, printr-aceasta plecat supune în cunoştinţa înnalt Exelenţii Voastre că, chemîndu-să jeluitorii de faţă în presudstviia aceştii Vornicii la cercetarea ce cu de-a măruntul li s-au făcut, aflîndu-să faţă şi dumnealui Secreterul statului, nu s-au putut dovedi ca să să fi pricinuit pornirea lor cu această plîngere din vreo nooă izvodire sau îndemnare, decît fără numai :

1-iu. Pentru tăierea merticului lor dă sare, ce încă din vremea altor otcupcii avea obicei dă priimea fieşcare în dooă zile pă săptămînă cîte ocă 22 pă fieşcare zi, drept munca lor. Şi osebit, la Sfîntul Vasile, cîte un dar obicinuit de fieşcare de la 2 000 ocă pînă la 1 200. Iar cel de acum otcupciu, dumnealui baronul Ştefan Meitani, încă din leat 1828 au precurmat acest obicei şi au început a le răspunde şi pentru aceasta iarăşi bani, potrivit cu suma ocalelor de sare.

2-lea. Cea mai de temei îndemnare a năvăli ei cu plîngere la stăpînire le-au fost mai cu seamă îndelungata greutate în care să află înpilaţi şi munca cea veşnică şi plină de sudori în care să îndeletnicesc în zi şi în noapte, şi cu voie şi făr-de voie, ca nişte robi, fără să cunoască răsplătire potrivită cu nişte asemenea osteneli ale lor şi cu scumpetea tuturor lucrurilor din vremea de acum, din care pricină ar fi rămas şi întru cea desăvîrşită sărăcie.

Şi nu îndestul acestea, ci şi un [...] * ce să află grămătic la acea ocnă, s-ar fi purtînd către dînşii cu o deosebită asprime.

Drept aceea, această Dvorniciie de îndestularea ce au luat, nu lipseşte plecat a face cunoscut înalt Exelenţii Voastre.

1832, octomvrie 7
Secsia 1-iu, masa 2
No. 7620

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 523/1832, f. 48, 61

379

1832, octombrie

Vornicia din lăuntru către baronul Şt. Meitani, cere ca Nicolae grămăticu de ale cărui purtări s-au plîns ciocănaşii şi măglaşii să fie îndepărtat din slujba de la ocnele Telega.

---

* Loc alb în text

Între alte pricini pentru care ciocănașii și măglașii ocnii Telega au venit cu jalbă către stăpînire, s-au plîns foarte tare și pentru un Niculae grămăticul acei ocne, cum că adică s-ar fi purtînd către dînșii cu o foarte mare asprime și cu un chip care nu poate să le mai fie suferit.

Drept aceea, iată întradins să face cunoscut dumitale ca numaidecît să depărtezi pă pomenitu din slujba acei ocne și să-l și rîdici dă acolo, orînduind pă alt în locul lui. Îar în alte slujbe afară din ocna Telega vei putea dumneata să-l întrebuințezi precum vei vrea.

Și dă întocmai urmare să aibă Vornicia răspuns.

1832, octomvrie
Secsia 2-lea, masa 2-lea

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 523/1832, f. 50

380

1832

Date asupra povernelor de rachiu, ceară, ulei, asupra săpunăriilor și „fabricilor" de testemeluri ; rezumat

În cuprinsul văpselii albastre se aflau în ianuarie 1832 6 poverne— toate în mahalaua Doamna Bălașa — și 25 „cotloane" în diferite mahalale: Dobroteasa, Slobozia. Broșteni, Popescu, Flămînda, Foișor, Apostoli, Cărămidari. La 31 mai 1833, s-au găsit în văpseaua roșie 46 cazane. din care 40 au fost sigilate, iar 6 „stricate cotloanele" (f. 28).

În cuprinsul văpselii verzi, se aflau în ianuarie 1832 cazane „prefăcînd rachiuri și scoțînd rachiu din drojdie"; astfel, în mahalaua Mihai Vodă funcționa povarna lui „Ioniță povarnagiu", iar în mahalaua Fîntîna Boului, la no. 274, povarna lui Popa Tatu (f. 30).

În cuprinsul văpselii negre se aflau în ianuarie 1832, în total, „dooă cazane de rachiu și o povarnă de ceară i dooă de uleiu și opt săpunării i o fabrică de testemeluri". În mahalaua Olari, „Chircor armeanu lucrează săpun cu 1 putină" și „Enciul surecciu lucrează săpun cu 1 putină". „Fabrica" de testemeluri era în mahalaua Sfintei Vineri și aparținea lui Ioniță sin Simion ; ea a fost oprită în urma poruncii de evacuare a povernelor (f. 36).

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 1786/1831, f. 28, 30, 36 și 57 v.

1832

Basmagiii din Capitală către Marea vornicie, cer să li se reducă dăjdiile către spitalul Iubirea de Oameni

Prea cinstitei Mari dvornicii,
plecată jalbă

Încă dă cînd ne aflam la închisoarea cinstitei Agii, am arătat prin jalbă năpăstuitoarea cerere ce ni să face, ca să plătim dooăzeci și doaoă mii lei la spitalul Iubirii dă Oameni, supt cuvînt adică, că ar fi datoare fabricile noastre să plătească în curgere dă trei ani.

Și cu supunere am înfățișat copiia după anaforaoa cinstitei Mari logofeții dă Țara dă Jos, prin care ne apără de o asemenea năpăstuitoare cerere și ne hotărăște a da numai cîte una miie lei pe an toți lucrătorii, după duhul hrisovului domnesc; înțelegîndu-să această pricină dată în judecată și nesăvîrșită.

Nu lipsim însă și prin aceasta a arăta cinstitei Mari dvornicii ca să binevoiască a lua în băgare dă seamă că, în trecuții trei ani, din pricina vremii, nu au fost niscarva favrice întemeete, ci numai niște lucrători pă-n caselor lor și pă unde pot, ca să-și scoață pîinea din toate zilile. Și cu toți ne aflăm întru mare sărăcie, neavînd nici un mijloc sau putere a răspunde acea sumă mare dă bani ce ni să cere. Măcar și tot avutul nostru să ni să vînză, tot nu să va putea înplini ceruta sumă; pentru că acei favricanți ce au fost mai cu catastasis, din pricina întîmplătoarelor vremi, unii s-au afanisit cu totul, stîngîndu-să dăsăvîrșit, iar alții au murit, rămîind numai noi, niște slugi lucrători.

Dar iarăș, ca să nu rămîie și spitalu dă tot păgubaș, ne rugăm ca să fiie priimit a răspunde trei mii lei pă trei ani, după coprinderea hrisovului, cîte una miie lei pe an. Și cum vom putea, cu împrumutare, îi vom înplini, cu toate că ne-am isterisit din toate priveleghiurile ce le-am avut după coprinderea hrisovului, de am plătit și plătim bir și toate sataralile, ca și toate celelalte isnafuri, numai și numai să scăpăm dă închisori și să nu ne mai zmăcinăm prin judecăți, prăpădindu-ne și stingîndu-ne cu totul.

Drept aceea, ne rugăm fierbinte ca să fiie priimită cererea noastră și cinstită Marea dvorniciie să ne mîntuiască de această mare sarcină ce s-au pus asupra noastră făr-dă nici un cuvînt al dreptății.

Și cum Duhul Sfînt va lumina pă dumneavoastră stăpînitorilor asupra noastră.

Plecați supuși,

Noi toți basmangiii de aici

[1832]

Arh. St. Buc., Logofeția pricinilor bisericești, nr. arh. 2612/1832, f. 649

1833, februarie 9

Eforia ocnelor către Agia Capitalei, cere să se ia măsuri ca 14 robi, fauri și ciocănași, fugiți de la Ocnele Mari, să fie prinși și trimiși înapoi la lucrul ocnei; rezoluția Agiei

Cinstitii Agii a politii București.
Eforia ocnelor

Cămărășia Ocnelor Mari din sud Vîlcea, prin raportul ei de la 3 ale lunii, cu no. 14, dînd în cunoștința Eforii că 14 fauri și ciocănași ai acei ocni au fugit de acolo, din carii să află și aici, trimite doi vătași, spre a lor găsire, fiindu-le bine cunoscuți.

Apoi, Eforia, însemnînd la vale numele acelor 14 fugari, roagă plecat pe cinstita Agiie, să binevoiască a întovărăși pe înfățișetor cu acești vătași ai ocnii, cu un dorobanț ca, înlesnindu-să întru găsirea arătaților țigani, cîți să vor prinde să să puie la propreala cinstitii Agii, pînă cînd să vor încredința că nu mai sînt dintrînșii prin politie.

Zilele ce vor sta la propreală, Eforia va îngriji pentru hrana lor și în urmă, supt paza vătașilor, să vor trimite la lucrul ocnii.

Bar. Meitani
Ștefan, căminar

1833, fevruarie 9
No. 28

Numele fugarilor țigani

1. Dincă Nemțoiu, faur
2. Gherghe, faur
3. Ion Buzoiu, ciocănaș
4. Matei Țeveli, ciocănaș
5. Foltea lui Stan, ipac
6. Vasile sin Ion Nemțoiu, ciocănaș
7. Radu Chiru, ipac
8. Ion Vintilă, ipac
9. Ion Golu, ipac
10. Marin Golu, ipac
11. Dincă Stan al Ioanii, ipac
12. Petre Golu, ipac
13. Stan Mireu, ipac
14. Cerca Pananan

[Rezoluția Agiei:]

Vătaful Agii va da un arnăut din partea Agii, cu carte la mînă din partea Agii ca, unde va dovedi asemenea fugari, să-i ia să-i aducă la Agie.

Vel agă

520

Dîndu-să un arnăut cu volnicie din partea Agii, au şi găsit pă 9 dintrînşii cărora, după altă hîrtiie a Eforii, s-au dat doi arnăuţi ca să-i ducă pînă la ocne.

Mihalache, vătaf Agii

1833, fevruarie 13

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 3539/1833 : „Delă pentru 14 ciocănaşi ce au fugit dă la Ocna cea Mare", f. 1

383

1833, mai 14

Înştiinţare despre libertatea exportului de seu şi cerviş

P u b l i c a ţ i e

Pă temeiul ofisului înalt Ecselenţii Sale d. deplin-înputernicit Prezedent, dat de la 25 ale trecutului aprilie, cu no. 82, să face cunoscut la toţi dă obşte că ecsportaţia seului şi a cervişului ce va eşi pă toamna viitoare este slobodă, cu plată dă ecsportaţie cîte şaptesprezece parale la oca — socotită adecă de la 1 septemvrie viitor cu curgătorul an.

Anul 1833, mai 14
No. 1173

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5021/1833 : „Delă pentru ecsportaţiia seului şi a cervişului de la septemvrie 1-iu cu următorul an, pînă iarăş la septemvrie 1-iu a viitorului an ; hotărîta plată a ecsportaţiei cîte 17 parale la ocă", f. 3

384

1833, mai 20

Sfatul orăşenesc către Vornicia Capitalei, despre hotărîrea luată ca vînzarea cărnii de miel să fie necontenit liberă

Sfatul orăşenesc al politii Bucureştilor No. 769, Luna mai 20, anul 1833 Bucureşti

Cinstitii Vornicii a politii

Fiindcă pentru ca să să afle de-a pururea politiia îndestulată de carne, s-au făcut înnaltă chibzuire ca pă viitorime să rămîie slobodă

vînzarea cărnii dă miel, iar să nu să precurmeze de la 1-iu dă iunie, precum era obicei mai nainte.

De aceea, dar, acest Sfat din poruncă face cunoscut acei cinstite Vornicii şi totdeodată o şi roagă ca astăseară, prin cinovnicii plăşilor, să puie la orînduială a să vesti tuturor ciobanilor ce să află cu oi pă marginea Bucureştilor ca să ştiie că şi în viitorime are a fi slobodă vînzarea mieilor şi a cărnii dă miel pă uliţă.

Şi, fieşcare dintrînşii care vor avea miei, vor putea să şi-i aducă să-i vînză pă uliţă, fără să aibă îndoială că să vor popri de către cinevaşi.

Iar de priimirea aceştiia, să roagă Sfatul a să cinsti şi cu răspuns.

Prezedentul,
Ghiţă Dumitrescu [?]
Pavelescu, Ioan Cantuniari [?]

Arh. St. Buc., Vornicia Bucureşti, nr. arh. 2629/1831, f. 289

385

1833, mai 29

Stărostia dulgherilor către Vornicia Capitalei, despre mijloacele întrebuinţate de precupeţii cherestegii de a acapara cheresteaua adusă de locuitorii din afară, pentru a o specula în oraş

Cinstitii Dvornicii politii.
Stărostiia dulgherilor

Fac cunoscut cinstitii Dvornicii că, la capul Podului Mogoşoaii, unde să face tîrgu de vin lăcuitori de afară şi vînd cherestele şi var, precupeţii cherestegii de aici urmează o faptă nesuferită, că, la zioa tîrgului, es călări drum dă dooă ceasuri şi păzescu cînd vin la tîrgu carele cu cherestea şi le cumpără, ţinînd cherestelile pîn crîngu ascunsu, pînă vine ceasul în care sînt slobozi precupeţii să cumpere. Şi apoi, le pornescu de le bagă în politiie, la prăvăliile lor.

Şi din această a lor rea urmare, este o mare lipsă de cherestea de nu poate cinevaşi a-şi apuca o cherestea trebuincioasă; şi de şi găseşte, este silit să dea preţ îndoit, fiindcă cea mai multă cherestea o ia precupeţii şi prăvăliile precupeţilor sînt pline de felurime de cherestele.

Cu cuviinţă este ca cherestegii precupeţi să fiie popriţi de aici înnainte a mai işi pentru cherestele să cumpere dă la capul Podului Mogoşoaii, după obiceiu vechi, şi să fiie slobozi numai la tîrgu Oborului să cumpere. Că rumînii au obicei, cine din ei rămîne cu cheresteaoa nevîndută mergu de o vinde la tîrgu Oborului.

Acestea de trebuință este la toată opștiia ca cinstita Dvorniciie să o puiie la o bună orînduială, că o să ajungă vremea să nu să mai găsească cherestele la capul podului din pricina precupeților.

La aceasta, dar, avînd datoriie, nu lipsii a face cunoscut cinstitii Dvornicii.

Parașchiva, starostea
V. Iliadis

1833, mai 29

Arh. St. Buc., Vornicia București, nr. arh. 2629/1831, f. 294

386

1833, iunie 9

Logofeția credinței (trebilor bisericești) către vechilul mănăstirii Cozia, despre cererea mănăstirii privind banii pe care să-i încaseze de la rudarii robi și trecerea ciocănașilor robi de la Ocnele Mari în stăpînirea mănăstirii, despre hotărîrea Sfatului administrativ

Logofețiia credinții,
către vechilul mănăstirii Cozii, cuviosul părintele Metodiie Cotmăneanu

Asupra întrebării ce face cuvioșiia ta prin jalbă de la întîiu ale următoarii luni, pentru banii țiganilor rudari, care luoa mai nainte mănăstirea Coziia de la dumnealui Vel armaș pe tot anul, de unde are a-i priimi mănăstirea acum, precum și pentru țiganii ciocănași dă la Ocnele Mari a să da în desăvîrșită stăpînire a mănăstirii, precum au fost și mai dinnainte vreme, Logofețiia dă în cunoștința cuvioșii tale întîiu că după cele urmate pentru țiganii aurari, încă de la trecutu mart 27, prin otnoșănie cu no. 755, cinstita Vistierie dă în cunoștința Logofeții că — după jalba ce ai dat înaltii Ecselenții Sale d. deplin-înputernicit Prezedent — îndreptîndu-se cu rezuluțiia înaltii Ecselenții Sale către cinstitul Sfat administrativ, prin raportu cu no. 561, au supus la cunoștința înaltii Ecselenții Sale că, de vreme ce acești țigani din început au fost domnești, adică ai statului, și după puterea ce avea Domnii, precum au putut Mircea Vodă a-i dărui, asemenea au putut și răposatu Grigoriie Vodă Ghica cel Bătrîn a-i luoa înnapoi.

Și acum, la lucrările răformii, s-au găsit în numărul țiganilor statului, cu îndatorire numai de a plăti și la mănăstire prin armășiie cîte parale patruzeci și patru de un țigan pe tot anul. Asupra căriia jălbi, s-au dat hotărîrea înaltii Ecselenții Sale prin ofis, supt no. 189, ca cu acest venit pe tot anul dă la țiganii aurari — hotărît de răposatul Domn Gri-

goriie Ghica — să să scază mănăstirea din suma banilor ce să cuvine a da ajutor pe tot anul pentru casele făcătoare dă bine.

Precum şi pentru ţiganii ciocănaşi dă la Ocnile cele Mari, pentru alte jălbi ce au mai dat mănăstirea, cerîndu-i în dăsăvîrşită stăpînire, cinstita Vistieriie asemenea au răspunsu prin otnoşăniie cu no. 2096 şi 2281 de la 5 şi 20 ale trecutului septemvrie, leat 1832, că au scris la Eforiia ocnelor ca să îndatoreze pe acei ţigani prin cămăraşii ocnelor dă la sud Vîlcea a-şi plăti la mănăstirea Coziia legiuita dajdie, precum au plătit şi pă anii trecuţi. La care, au priimit răspuns de la acea Eforiie, coprinzător că această dajdie este legiuită a să răspunde la mănăstire totdeauna în luna lui dechemvrie ; şi cînd la acest soroc să va arăta orînduitul din partea mănăstirii, numaidecît să va şi plăti.

Pentru care, Logofeţiia dă în cunoştinţa cuvioşii tale cele de mai sus urmate şi nu rămîne alt, decît să dai în cunoştinţa Logofeţii suma ţiganilor aurari cîţi sînt, ca să ştie cu ce bani să scază pă tot anul pă mănăstire din suma banilor ce să cuvine a da ajutor pă tot anul pentru casele făcătoare de bine.

Iar pentru ţiganii ciocănaşi, să să trimiţă orînduitul ce va fi de a luoa legiuita dajdie din vreme ce nu o va fi priimit şi pînă acum.

Şi cînd, la vreo înpotrivire sau înpiedicare din partea cuivaş, nu va putea mănăstirea nici acea legiuită dajdie a o luoa, apoi fără altă zăbavă să să înştiinţeze Logofeţiia, ca să să facă mijlocirea ce să cuvine, spre înplinirea dreptului mănăstirii.

Marele logofăt al credinţii

Anul 1833, luna iunie 9
Masa 1-iu
No 290

Arh. St. Buc., Logofeţia pricinilor bisericeşti, nr. arh. 6559/1832, f. 34

387

1833, iulie 31

Contract încheiat între neguţătorul I. Stamul din Bucureşti şi Sfatul administrativ, pentru aprovizionarea Capitalei, a întregii ţări şi a garnizoanei din Silistra cu luminări de seu, cu arătarea condiţiilor

Contract

Anul 1833, luna lui iulie în treizeci şi una.

Eu, mai jos-iscălitul trăitor din Bucureşti, neguţătorul Ioan Stamul, încredinţez cu acest contract ce dau la cinstitul Sfat administrativ a

Prinţipatului Ţării Rumîneşti că, după strigările mezatului ce s-au făcut în presudsvia cinstitului Sfat în trei soroace hotărîte şi după respectul de 24 ceasuri după cea de-al treilea strigare, m-am însărcinat a îndestula atît politiia Bucureştilor, i tot Prinţipatul, cum şi garnizonul Silistrii cu lumînările dă seu pe cursu de un an întreg, întocmai după condiţiile de mai jos arătate :

1. Ţinerea acestui contract să să socotească pă un an întreg, adică de la noemvrie 1 al acestui an 1833, pînă iarăşi la noemvrie 1 leat viitor 1834.

2. Mă îndatorez a avea totdeauna în curgerea acestui an lumînări cu îndestulare atît aici, în politiia Bucureştilor, cît şi prin toate oraşile de căpetenie ale judeţelor din coprinsul Prinţipatului, fără de a să întîmpla lipsă la vreun loc.

3. Mă îndatorez a da lumînările trebuincioase pă un an la Silistra — în trebuinţa garnizonului de acolo — care să poate urca de la zece mii ocă seu pînă la optsprezece mii şi care sumă să fiu dator a o teslimatisi în priimirea smotritelui magazii Călăraşii oricînd mi să va cere, priimind numaidecît şi plata la ocă cîte doi lei, parale patru.

4. Lumînările să să vînză atît în Prinţipat, cît şi cele trebuincioase pentru Silistra ocaoa po parale optzeci şi patru, iar nu mai mult. Şi lumînările să fie bine lucrate, cu seu bun, curat — dooă părţi cu seu de vite mari şi a treia parte cu seu de capră — albe şi după proba ce mi să va da, fără de a avea vreo altă amestecătură întrînsile. Feştilile de bumbac să fie potrivite şi fierte bine, numai în seu de capră, şi să nu curgă la arderea lor. Iar vînzarea lor să să facă cu cantar drept, socotită ocaoa de patru sute dramuri. Însă să să urmeze vînzarea numai de către mine, fără a avea altcinevaş voe să lucreze seu, să vînză lumînări fără voia şi ştirea mea.

Asemenea lumînări să să facă mari şi mici, după trebuinţa ce va fi şi după a lor trecere în fieşcare loc, însă tot într-o calitate, fără osebire, fiind dator a vinde şi mai însemnătoare cîtăţimi, şi cu paraoa. Şi să am lumînări în toate părţile, de la dooăsprezece într-o oca pînă la treizeci.

5. Corăbiile ce să vor afla la schela Brăilii, mă îndatorez a le îndestula cu asemenea lumînări, vînzîndu-le însă nu după preţul ce s-au zis la articolul al 4-lea de mai sus, ci oricum mă voi putea învoi.

6. Să fiu dator ca tot seul ce-m va trebui să-l cumpăr dă oriunde voi găsi, cu bună învoială, cu bani, precum mă voi putea tocmi cu vînzătorii, adică cu rizapazar.

7. Oricine să va îndrăzni să scoaţă lumînări dă seu făcute gata peste graniţă şi să va prinde, să să facă controbont pă seama mea.

8. Oricine să va îndrăzni să scoaţă seu şi cervişuri peste graniţă pîn locuri tainice şi nu prin carantina i puncturile cunoscute de către stăpînire, prinzîndu-să să să facă controbont după pravilă, din care, jumătate să fie pă seama doveditorului, iar ceilaltă jumătate pă seama mea.

9. Pentru tot seul şi cervişul ce să va ecsportui peste graniţă, după ce să va cîntări edecurile cu cantar drept pă la schele, să am voe şi slobozenie a lua fără osebire daţion cîte parale şaptesprezece la oca ; din care,

parale patrusprezece să le popresc pă seama mea, iar parale trei să fiu dator a le răspunde la cinstita Vistierie.

10. Măcar că începerea contractului îndestulării Prinţipatului dă lumînări este de la noemvrie leat următor, precum să arată la articolul 1, şi tot de atunci urma a să începe şi anul pentru strîngerea plăţii ce să zice la articolu al 9-lea pentru tot seul şi cervişul ce să va ecsportui peste graniţă, dar fiindcă tăerea vitelor du pă la zalhanale să urmează pă la luna lui avgust şi de la septemvrie începe a să ecsportui peste hotar atît seul, cît şi cervişul, de aceea — spre a nu să da prilej ecsportaturilor ca pînă la 1 noemvrie să scoaţă peste graniţă cele mai multe seuri şi cervişuri şi spre a putea şi însumi întracest cursu dă vreme să-m fac gătirea seului trebuincioasă — anul aceştii ecsportaţii să să socotească de la 1 septemvrie leat următor pînă la 1 septemvrie leat viitor, cu dooă luni adică înaintea săvîrşirii contractului îndestulării Prinţipatului de lumînări, fiind dator însum a orîndui pentru strîngerea aceştii plăţi oamenii miei pă la schele, cu a mea cheltuială.

11. Trecerea seurilor şi a cervişurilor peste graniţă va urma numai prin locurile mai jos însemnate, adică :

În Turchiia	În Austriia	În Moldaviia
Brăila	Vîrciorova	Focşanii
Giurgiu	Cîinenii	
Călăraşi	Cîmpina	
Turnul		
Calafat		

Şi afară dintr-aceste scheli, daca stăpînirea va avea trebuinţă a deschide şi vreo altă schelă vremelniceşte sau şi vreun neguţător va voi să treacă vreo cîtăţime însemnătoare de seu i cerviş pă la vreun deosebit punct afară dintr-aceste mai sus-pomenite, atunci prin a mea ştiinţă să să deschiză ; unde să trimiţ şi eu omul mieu, ca să stea acolo vremelniceşte, pînă va trece acele mărfuri, priimindu-m dreptul — şi în urmă iarăşi să să închiză, rămîind deschise pentru trecerea acestora în curgerea anului ce s-au zis, tot cele mai sus-pomenite locuri.

12. Fiindcă corăbiile ce vin la schela Brăilii în cîtă vreme să află cu şederea la acest port sînt întrebuinţate de o cîtăţime de ocă seu pentru unsul otgoanelor i a frînghiilor şi fiindcă întinderea Prinţipatului să socoteşte pînă în mijlocul Dunării, iar acestea aflîndu-să la pomenita schelă, şi de sînt pă apă, să socotesc pă domenurile statului, adică înnăuntru în Prinţipat, să aibă slobozenie a cumpăra pentru trebuinţa mai sus-zisă, de fieşcare corabie, pînă la cincisprezece ocă seu, fără plată de ecsportaţie, adică fără de a fi supuse a plăti hotărîtele şaptesprezece parale la ocă.

13. După aceste condiţii, mă îndatorez a urma întocmai fără cîtuşi de puţină abatere, iar la din împotrivă urmare, stăpînirea va fi slobodă a cumpăra seu cu orice preţ va găsi, spre îndestularea Prinţipatului, în socoteala mea.

Şi spre siguranţie că voiu păzi în toată întinderea anului coprinderea acestui contract întocmai după coprinderea condiţiilor de mai sus-zise, am dat chezaşi răspunzător pă dumnealui paharnicu Andonache Hagi Teohari.

14. După începerea anului acestui contract, să fiu supus privigherii poliţiilor şi sfaturilor oroşeneşti.

15. La cele cîte să ating de acest contract, să nu fiu slobod nici într-un chip a alerga la ocrotiri de protecţii streine, ci să fiu socotit ca un bun raia.

Şi spre încredinţare, am iscălit.

Întocmai după orighinal,
Şeful secsii, Ioan Manu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5021/1833, f. 69—70

388

1833, august 6

Moise, fostul hahambaşa, către generalul Kiselev, cere încuviinţarea să deschidă o „fabrică" de mătase

Înprejurările şi trebile negoţului m-au făcut să mă duc de la ţară la oraşul Viena unde, trăind eu 5 ani, am întocmit fabrică spre facere a tot felul de mătăsărie. Acum voind să întocmesc asemenea fabrică aici în Bucureşti, de aceea am şi venit de la Viena.

După venirea mea de acolo, eu mai întîi am dat jalbă către Sfatul administrativ de aicea, arătînd dorinţă ce am ca să dăschiz fabrică, prin care să să poate aduce mare folos la ţara aceasta. Dar, spre a mea mare nenorocire, nu am luat de la dînsul nici un răspuns îndestulător.

Drept aceea, îndrăznesc cu supunere a ruga pe înnalt Ecselenţia Voastră ca să mi să dea voie să dăschiz asemenea fabrică, care să fie supt ocrotirea Ecselenţii Voastre.

Pentru dăschiderea aceştii fabrici, eu nu cer de la înnalt Ecselenţia Voastră nici o ajutorinţă mai mult decît a porunci cui să cuvine spre a slobozi locul sterp ce să află în dosul casii mele, ca să fac casă de fabrică. Şi fiindcă jumătate acestui loc să cuvine bisericii de la Curtea Veche, de aceea eu mă făgăduiesc să dau la această biserică pă tot anul cîte 100 lei.

Pă lîngă aceasta, îndrăznesc să mai mă rog, de va fi priimit, ca să mi să dea voie a mă dăsluşi personal Ecselenţii Voastre pentru lucrurile cele putincioase întru deschderea unii asemenea fabrici, care fără îndoială

poate să aducă mare folos la această țară, și să lucreze fără contenire, fiindcă sînt toate cele trebuincioase pentru această fabrică materialuri.

Tălmăcitor,
Kifalov

1833, avgust 6

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5028/1833, f. 2, traducere contemporană, originalul în lb. rusă (parțial deteriorat), f. 1

389

1833, august

Departamentul din lăuntru poruncește către județe să se raporteze care rîuri din județ ar fi navigabile, ce greutate ar putea pluti pe aceste rîuri, ce anume mori „proprietărești" sînt pe marginea lor și cîte roți are fiecare din aceste mori ; rezumate din răspunsurile județelor

Depertamentu dvornicii din lăuntru,
ocîrmuirii județului [...] *

După îngrijirea ce are stăpînirea de a așeza mijloace și pentru înlesnirea transportuirii lemnelor, cărbunilor și altor asemenea materialuri trebuincioase, atît spre îndemînarea lăcuitorilor, cît și spre însuși deschiderea comerțului, cunoscînd de trebuință a avea știință de toate rîurile din acest Prințipat ce ar putea fi priimitoare de plutirea unor asemenea materialuri, să scrie și acei ocîrmuiri ca, după adevărata știință ce va lua prin scumpa cercetare la fața locului, să răportuiască cît să va putea mai curînd Vornicii de să află în cuprinsul acelui județ asemenea rîuri și pe unde anume își au curgerea sa, însemnînd pă anume și cîte mori proprietărești să află pă dînsele și fieșcare moară cu cîte roate, precum și ca cîtă greotate va putea pluti pă oricare din acele rîuri.

Iar știința aceasta să așteaptă cel mult pînă în zece zile negreșit.

1833, avgust

Secsia 3, masa inginerească

Notă la documentul nr. 388. La cerere (la f. 3 și 14) sînt lipite 20 mostre mătase, în desenuri variate și strălucitoare. Fila 14 poartă titlul „Musturi felurimea materiilor — osăbit dă șaluri în furma celor turcești dă tot felul, ce sînt în lucrari mea". Ulterior, petiționarul solicită și 1 000 galbeni împrumut de la stăpînire, care-i răspunde că n-are asemenea disponibil.

* Loc alb în text ; porunca se adresează tuturor județelor din Principat (Ibidem, f. 2 v.)

[Rezumate din rapoartele județelor, înaintate ca răspuns la porunca de mai sus :]

— Jud. Vlașca. Pe Argeș „poate pluti greutate de vreo 10 000 ocă“ (f. 6)

— Jud. Ialomița. În raza județului, rîul Ialomița posedă „trei părechi de mori“; pe Borcea, „care iese din Dunăre“, sînt instalate „șase mori pă vase proprietărești, fieșcare cu cîte o roată și poartă pă dînsele greutăți pînă la ocă 15 500“ (f. 15)

— Jud. Olt. Pe rîul Olt, în cuprinsul acestui județ, „6 000—10 000 ocă să poate îndeletnici orice plutire cu îndemînare“. Pe țărmul stîng al Oltului, în limitele acestui județ, există 6 mori a cîte 2 roți și 26 mori cu cîte 1 roată (f. 16—17)

— Jud. Mehedinți. În afară de Dunăre, în raza județului curge Jiul, pe care se pot transporta încărcături de cîte 10 000—15 000 ocale. În zona acestui județ, pe Jiu există 3 mori (f. 18)

— Jud. Gorj. Pe Jiu se pot transporta încărcături mici, iar mori cu roată sînt numai 2 ; dar „mori cu ciutură să aflä multe, din munte și pînă în Broșteni“ (f. 19)

— Jud. Slam Rîmnic. Există Siretul și Buzăul, pe care în teritoriul acestui județ, nu sînt mori, dar pe care se pot transporta : pe Siret cîte 2 000—3 000 ocale, iar pe Buzău cîte 200 ocale (f. 20)

— Jud. Buzău. În județ există, pe rîul Buzău, 42 mori (sînt indicați și proprietarii lor, nominal) (f. 21—22)

— Jud. Ilfov. În raza județului sînt navigabile : Ialomița (cîte 800—1 000 ocale), Prahova (cîte 1 000 ocale), Dîmbovița (cîte 2 000—4 000 ocale), Argeșul (cîte 4 000—8 000 ocale), în funcție de plășile în care curge rîul respectiv.

Pe rîurile menționate, jud. Ilfov posedă 48 „case de moară“, cu un total de 203 roți (f. 35—39, 44—47).

— Jud. Romanați. În cuprinsul lui curg: Oltul (pot naviga „pînă la 80 000 ocă cînd e apa mare și 3 000 cînd e scăzută“) și Oltețul (pot naviga 5 000 ocale „cînd e apa mare“ și navigația se întrerupe complect cînd nivelul rîului scade).

Pe cele 2 rîuri menționate, jud. Romanați posedă 30 mori, cu un total de 68 roți (f. 40—42)

— Jud. Muscel. În cuprinsul lui este navigabil numai Argeșul, pe care sînt instalate (în acest județ) 5 mori, cu 13 roți (f. 51—52)

— Jud. Dolj. Referindu-se la Jiu, raportul arată că pe el pot naviga abia luntri și „poduri cu povară pînă la 1 000 oca“ și că pînă acum această navigație „s-au făcut numai în curmezișul apei“, de-a lungul cursului întîmpinîndu-se două feluri de obstacole : grindurile de nisip și morile.

După cum adaugă raportul, albia Jiului, rectificată, ar permite navigația vaselor de orice mărime, „afară de cele de linie“.

Pe Jiu, în jud. Dolj, sînt 12 mori cu un total de 15 roţi (f. 54—55)

— Jud. Vîlcea. În cuprisul judeţului, pe Olt sînt instalate 13 mori, fiecare a cîte 1 roată ; pe el pot pluti încărcături „pînă la 5 000 ocă", cu excepţia perioadelor de îngheţ sau de secetă (f. 58—59)

— Jud. Argeş. În acest judeţ, pe Olt pot naviga încărcături de cîte 3 000 ocale. Morile instalate în jud. Argeş, pe rîul Olt, sînt în număr de 6, cu un total de 11 roţi şi „se află toate pe vase plutitoare".

Tot în jud. Argeş, pe rîul Argeş există 3 mori cu 13 roţi în total, din care una, cu 1 roată, se află instalată „pă vase" (f. 71—72).

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4382/1833, f. 2, 6—70

390

1833, septembrie 19

Starostele corporaţiei croitorilor către Vornicia Capitalei, despre lucrătorii care se iau de la meşterii patentari pentru a lucra cu ziua la cusutul hainelor miliţiei

Către cinstita Dvorniciie a politii.
Starostea corporaţii croitorilor

Plecat supui în cunoştinţa cinstitii Vornicii că cinstita Agiie mai întodauna trimete la stărostiie să dau cîte doăzeci şi treizeci lucrători în trebuinţa cusutului hainelor miliţii pămînteneşti, cu plată cuviincioasă fiieşcăruia.

Şi, fiindcă aceşti lucrători îi iau după la meşteri patentari, cu rîndul fiieşcăruia, de aceea, fac cunoscut cinstitii Vornicii, rugîndu-mă ca să mi să dea poruncă de sînt slobod a da asemenea oameni după cererile ce-mi va face, sau nu sînt. Fiindcă meşterii patentari apururea fac strigare asu-pră-mi, că eu sînt pricina de le iau călfili şi-i dau în pricine.

Aceasta dar, ca să nu rămii în vreo răspundere, mă rog să mi să poruncească în ce chip am a urma.

Slugă,
Stoian, starostea

Anul 1833, luna septemvrie 19

Arh. St. Buc., Vornicia Bucureşti, nr. arh. 2629/1831, f. 417

Notă la documentul nr. 390. La 6 octombrie 1833 Agia raporta Vorniciei oraşului următoarele : „... Agia are cinste a răspunde că, după pohtirea ce cîteodată să priimeşte de la cinstita Dejurstvă, ca să să înlesnească asemenea trebuinţe, mai vîrtos acum cînd s-au făcut smotru, s-au îndatorat starostea a găsi oameni, cu bună tocmeală, iar nu cu sila" (Ibidem, f. 423)

391

1833, septembrie 26

Neguțătorii din piața Lipscani către Vornicia din lăuntru, cer a li se da pietre de cumpănă după piatra Vistieriei

Cinstitei Mare dvornicie a trebulilor * din
lăuntru Prințipatului Valahii,
plecată jalbă

Jăluim cinstitei Mare dvornicii a ni să lua în băgare de samă rugăciunea ce facem pentru folosul obștesc, fiindcă buna îngrijirea a stăpîniri la toate cîte pînă acum au chipzuit și s-au pus în bună orînduială sînt toate sfinte și plăcute obștii.

Decît numai la pontul cumpenilor de galbeni, nu ni s-au făcut o potrivire și fieștecare zăraf își are piatra sa de galbeni, cu deosebire mai mari decît cele care trebuesc a fi, din care pricină naște și pagubă la toți de obște și înpiedecări.

De aceea, rugăm cinstita stăpînire ca să ni să facă o punere la cale și pentru această, cu a ni să da pietri după chiar piatra care cinstita Vistieria priimește, cu pecetea stăpînirii. Pentru că aceasta care zărafii o metahirisesc pentru a[l] lor interes, nici stăpînirii credem că nu va fi suferit, și noaă tutulor de obște ni să pricinuește pagubi, ca unii ce sîntem supuși deverului negoțului de daturi și de luaturi.

Și cu toată plecăciunea sîntem plecate slugi,

Negoțitorii piații Lipscanilor

[1833, septembrie 26]

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4937/1833, f. 3

392

1833, septembrie 30

Cinovnicul orînduit cu exportul de vite la schela Giurgiului către Vistierie, despre exportul de seu și cerviș în luna septembrie, numele exportatorilor și cantitățile exportate

---

* Sic

Cinstitei Vistierii a Prinţipatului Ţării Rumîneşti.
Cinovnicu orînduit la schela Giurgiului

Răportuesc cinstitei Vistierii că de la întîi septemvrie şi pînă astăzi s-au ecsportarisit seu — ocă trei sute noozeci şi trei şi cerviş — ocă treizeci şi doo dă mii patruzeci, precum în alăturata listă să arată anume

Nic. Băleanu

Secţiia a 3-ia
Anul 1833, luna septemvrie 30
No. 73
Giurgiu

Schela Giurgiu

Luna şi zioa	Numele cu sinul i poreclă şi de ce loc sînt ecsportatorii	Seu			Cerviş		
		burduşe	schimbele	ocă	burduşe	schimbele	ocă
Sept. 20	Soare sin Manea ot Giurgiu		4	362			
Ipac	Iacov Dano hahamu ipac		3	31			
21	H. Agopu Tomazolu ipac				28		11 050
22	Mihalache H. Abdula ot Bucureşti				41		16 267
29	Arghir H. Teodoru ipac				12		4 723
				393			32 040

Adică trei sute noozeci şi trei ocă seu şi treizeci şi doo dă mii patruzeci ocă cerviş

Nic. Băleanu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5021/1833, f. 82, 83 v.—84

393

1833, octombrie 2

Cinovnicul orînduit cu exportul de vite de la schela Brăila către Vistierie, despre exportul de seu şi cerviş în luna septembrie, numele exportatorilor şi cantitatea exportată

Cinstita Vistierie a Prinţipatului Ţării Rumîneşti.
Cinovnicu dă la schela Brăila

Dă seul şi cervişul ce au trecut peste graniţă în luna lui septemvrie scoţînd listă după condică să trimise la cinstita Vistierie înpreună cu acest prea plecat răport, dă a cărora priimire mă rog să am cinstitul răspuns.

Teodor, postelnicelu

Anul 1833, octomvrie 2
Secsiia 3-lea
No. 68
Brăila

Seul şi cervişul ce s-au ecsportarisit printr-această schelă a Brăilii în luna lui septemvrie

Luna şi zioa	Numele ecsportatorilor	Seu		Cerviş		
		bor-duşe	ocă	bor-duşe	putini	o c ă
Septemvrie						
14	Ali Iazagi	5	2 391	4		1 938
15	Teohan Sahac armeanu ot					
	Focşani			10	9	4 493
16	Sali Aga Ibrail	3	1 178	7		3 145
16	D. Emanoil Baldoridis					
	ot Brăilă			26		11 238
22	Hagi Ali Cahanlîu			5		2 055
25	Teodor Caraghioz ot Brăilă			2	2	1 156
25	Sterie Bocear			12		5 309
27	D. paharnic Andonache, prin					
	Sterie Bocear			12		4 874
27	Ali Iazagi Iribolul	8	2 015	17		6 112
27	Halin Iazagi	2	527	3		965
27	Iacuv Iazagi	2	611	3		926
27	Teodor Caraghiozolul	1	405	3		832
27	Sali Iazagi	3	923	9		2 191
16	Iuzbaşa Mustafa				1	32 şi 9 băşici
16	Mihail Atanasiu				1	16
16	Hasan Iazagi				2	60
16	Anagnosti Acsendiiadi				1	24
28	Ioan Caridis					37 în 16 băşici
28	Ali Iazagi Iribolul	6	1 833	10		3 543
28	D. Emanoil Baldoridis ot					
	Brăilă			5		1 961
2[illegible]	Ahmet Iazagi Crîmlîu	5	1 482	8		2 562
			11 365			53 269

Septemvrie		Ocă	Dramuri	
4	La corabiia lui Mustafa Iazagi	21	300	
5	Hasan Iazagi	35		
7	Andreiadis Cuciiaş	35		
9	Hasan căpitan Iazagi	68	200	
12	Memet Iazagi	10		
15	Pedimonte Berete	40		
15	Tain căpitan	14	300	
15	Cara Memet	22		
16	Anagnosti Acsiiadis	20		
19	La corabiia lui căpitan Antone Fatuta	21		
19	La osman ceauş la Măcin	8		
20	Teodor Pavlos	15		
21	Jălea Dimitriu	31	300	
21	Căpitan Dimitrie Paris	8		
22	Căpitan Manole	18	55	
22	Căpitan Gheorghe Nomico	40		
27	Hagi Sauli	5		
27	Chir Andreiu Statiriie	7		
29	Ali Iazagi Abduraman	30	200	
		451	155	
		11 365	—	suma dinapoi
		11 816	155	seu cu luminările ce s-au dat la corăbii
		53 269	—	cerviş
		65 085	155	adică şaizeci şi cinci dă mii optzeci şi cinci ocă, dramuri una sută cincizeci şi cinci

Teodor post[elnicelu]
1833, octomvrie 2

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5021/1833, f. 99, 100

394

1833, octombrie 30

Generalul Kiselev către Sfatul administrativ, despre cercetarea mineralogică făcută de cinovnicul Lizel, despre raportul întocmit de acesta și trimis Sfatului, împreună cu o colecție de minerale

Domnul deplin-împuternicit Prezedent al Divanurilor.
către Sfatul administrativ al Prinţipatului Ţării Rumîneşti

Cinovnicul din corpus munţilor Bergenvoren al 12-lea clas Lizel, săvîrşind cercetarea bogăţii mineralurilor Prinţipatului, mi-au înfăţişat o însemnare asupra ocnelor de sare ai aceştii ţări, precum şi o prescurtare gheologhicească asupra stării pămîntului, cu adunarea mineralurilor.

Eu am socotit de trebuinţă atît acea însemnare, cît şi adunarea mineralurilor a să trimite către Sfatul administrativ, spre ştiinţă şi păstrare în Sfat.

General adjutant, Kiselef

1833, octomvrie 30

No. 1332

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4714/1834, f. 1

Notă la documentul nr. 394. Cu ocazia cercetării menţionate a fost întocmită şi o hartă mineralogică a Principatului, conţinînd traseele zăcămintelor minerale şi punctele de exploatare pentru sare, cupru, fier, aur etc.

Primind „însemnarea" şi o colecţie din mineralele găsite cu acel prilej, Sfatul administrativ al Principatului sublinia la 4.I.1834, în răspunsul său : „Acest Sfat, priimind acele metaluri le-a şi pus în păstrare", exprimînd mulţumiri „...pentru ostenelile ce aţi cercat la lucrările acelor descoperiri, care au adus la lumină multe metaluri ce pînă acum erea necunoscute acestui Prinţipat". Colecţia (compusă din 48 minerale) a fost dată Eforiei Şcoalelor spre păstrare (Ibidem, f. 3—8, 17).

395

1833, octombrie 31

Cinovnicul orînduit cu exportul de vite la schela Călăraşi către Vistierie, despre exportul de seu şi cerviş în perioada 16 septembrie—14 octombrie, numele exportatorilor şi cantitatea exportată

Cinstitei Vistierii a Prinţipatului Valahii.
Cinovnicul orînduit la schela Călăraşi,
raport

Cu plecăciune alăturai, pă lîngă plecat raport, listă dă cîtă sumă oca seu i cerviş s-au ecsportarisit prin această schelă, de la 16 trecutului septemvrie şi pînă la 14 următorului octomvrie.

1833, octomvrie 31
Secsiia al 3-lea
No. 124
Călăraşi

Schela Călăraşi. Listă de cîtă sumă oca seu şi cerviş s-a ecsportarisit

Luna şi zioa	Numele ecsportatorilor şi din ce loc sînt	Seu		Cerviş		
		burduşe	oca	burduşe	oca	
Septemvrie						
16	Pocomnicu Chiriiac din Călăraşi		96			l-au trecut la Silistră
19	Căpitan Vanghele din Galaţi		20			l-a pus într-un caic
27	Pocomnicu Chiriiac din Călăraşi		255			l-a trecut la Silistra
Octomvrie						
1	Tănase Gioncoviţi de la Silistra	5	1 993			ipac la Silistra
8	Teohari sin Ioan din Bucureşti			7	2 051	l-au trecut la Silistra
14	Pavlu Curcigiov		43			la Silistra
			2 407		2 151	

Petru Găisan [?]

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5021/1833, f. 109, 110 v., 121

396

1833, noiembrie 9

Cinovnicul orînduit cu exportul de vite la schela Cîmpina către Vistierie, despre exportul de seu și cerviș pe luna octombrie, numele exportatorilor și cantitatea exportată

Cinstitii Vistierii a Prinţipatului Valahii.
Cinovnicu orînduit cu îngrijirea ecsportaţii schelii
Cîmpina sud Prahova,
raport

Cu cinste să alătură listă de cîtăţimea seului ecsportuit pă luna lui octomvrie, de la început și pînă la sfîrșit, cu arătare de numele neguţătorilor, cîte cîte sumă și în ce zi au urmat ecsportaţia.

Și, după datorie, nu lipsii cu cinste a raportui

Iordache Grecescu

1833, noemvrie 9
La secţie a 3-ia
No. 109
Schela Cîmpinii

Schela Cîmpinii

Luna	Zioa	Numele ecsportatorilor	Seu			Cerviș			Locul unde se scrie în slove suma și felurimea ce să va ecsportui
			burduse	schimbele	ocă	burduse	schimbele	ocă	
Octomvrie	19	Andreiu Corbu din Brașov	—	—	4	—	—	—	adică patru ocă seu. Andreiu Corbu
	27	Gheorghe Tîrsea din Cernat	—	—	3	—	—	—	adică trei ocă seu. Gheorghe Tîrsea
	28	Vasile Fugaciu din Drstea	—	—	2	—	—	—	adică doă ocă seu. Vasile Fugaciu
		Radu Pană din Cernat	—	—	20	—	—	—	adică doăzeci ocă seu. Radu Pană
					29	adică doăzeci și noă ocă seu suma peste tot strînsă			

Iordache Grecescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5021/1833, f. 143, 144 v.

1833, decembrie 1

Cinovnicul orînduit cu exportul de vite la schela Vîrciorova către Vistierie, despre exportul de seu și cerviș din lunile septembrie-noiembrie, numele exportatorilor și cantitatea exportată

Cinstita Vistierie Prinţipatului Ţării Romîneşti.
Cinovnicu schela Vîrciorova cu ecsportaţia vitelor boi i vaci

După supusă datorie aşternînd listă supt no. 62 de seu ce s-au ecsportarisit de la 1-iu dă septemvrie pînă în sfîrşitul dă noemvrie, pă lingă acest prea plecat raport, să îndreaptă la cinstita Vistierie, în sumă dă ocă patruzeci şi dooă mii şi doaoă sute optzeci şi şase ocă, în schimbele trei mii dooă sute optzeci şi noaoă.

1833, dichemvrie 1

Seu ce s-au ecsportarisit de la întîiu de septemvrie — schela Vîrciorova — pînă la sfîrşitu de noemvrie

Luna şi zioa		Seu			Cerviş			
		burduşe	schimbele	ocă	burduşe	schimbele	ocă	
Noembrie								
1-iu	Grigore Ţenovici din Cerneţi		4	50				schimbele patru şi ocă cinzeci
3	Nicolae Marcovici şi Costandin Chipa din Craiova		378	4 816				schimbele trei sute şaptezeci şi opt ocă patru mii opt sute şaisprezece
5	Nicolae Dumba din Craiova		672	8 504				schimbele şase sute optzeci şi doaoă şi ocă opt mii cinci sute patru
8	Nicolae Cernătescu din Craiova		239	3 129				doaoă sute treizeci şi noaoă schimbele şi ocă trei mii una sută doaoă zeci şi noaoă
14	Nicolae Dumba din Craiova		812	9 488				schimbele opt sute doaoăsprezece şi ocă noaoă mii patru sute optzeci şi opt
15	Ene Babadacu din Cerneţi		2	32				schimbele doaoă şi ocă treizeci şi doaoă

Luna și zioa		Seu burdușe	Seu schimbele	Seu ocă	Cerviș burdușe	Cerviș schimbele	Cerviș ocă	
15	Costandin Chipa din Craiova		735	10 346				schimbele șapte sute treizeci și cinci și ocă zece mii trei sute patruzeci și șase
23	Păun Boiangiu din Baia de Aramă		71	977				schimbele șaptezeci și una și ocă noaoă sute șaptezeci și șapte
24	Nicolae Dumba din Craiova		366	4 944				schimbele trei sute șaizeci și șase și ocă patru mii noaoă sute patruzeci și patru
			3 289	42 286				

Costandin Nucșoreanu

1833, noemvrie 30

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5021/1833, f. 185, 186 v.

398

1833

Insemnare despre importul prin schela Cîineni în zilele 13—19 mai, felul mărfii, cantitatea, prețul unitar și valoarea totală pe categorii, numele importatorilor, localitatea unde aceștia locuiesc, localitatea de destinație a mărfii importate ; extras

Schela Cîineni

Arătare de felurimea mărfurilor inportarisite printr-această schelă pe anul 1833

Luna	Zioa	Felurimea mărfurilor	Cătățimea mărfurilor		Prețu! acestor mărfuri		Toată suma prețului acestor mărfuri		Numele celor ce importarisesc marfa	In ce loc sînt hălăduitori	In ce loc zice că duce marfa
			buc.	ocă	lei	b	lei	b			
[...] Maiu	13	Care cu felurime sticlărie, șocuri	220		6	90	1 485	—	Gheorghe Totanu cu Neculae Mihăilă	ot Sebeșu de Sus	la București
	13	Coase cu no. 12 și 17	3 000		2	90	8 250		Chir Gheorghe Constandin	de la Pitești	la Pitești
	14	Cofer ambalirt în pînză înfășurat cu no. 2	1						Chir Manolache ceasornicaru	de la București; să întoarce de la Sibiu	la București
		Cutii cu no. 3 cu ceasornice	1								
	14	Pînză ordinalu, coți	98		2	—	196	—	Ioniță Moțoțonea	de la Craiova	la Craiova
		Fierărie lucrată		16	2		32				
		Perechi pantofi	6		6	30	31	60			
		Coți postavu	5		7		35				
	14	Iepe	2		81		162		Macarie Popa	ot Cornățel	la Mostești, sud Ilfov

16	Calească nooă de Viena cu no. 2	1						D. H. Constandin Pop trimite la Craiova la Vasile Davidu	de la Sibiu	la Craiova, prin Ion Chidu, cărăuș
16	Lădiță cu o icoană no. 6	1						A d. chir Crăciun Ioanu		
16	Bucăți pînză de saci	14						A d. Costandin Ghimpa		
17	Telegari buni, unu armăsar	2				3 200		D-lui doftor Spor	de la București	la București
	Pălării de damă de mătăsării	3								
	Pălării de damă dezbrăcate	24								
	Icoane	11		2	84	28	84	Vasile Doscanu	ot Vale	la Găujani
19	Perechi pantofi	5		6		30		Bedro armeanu	de la Rîmnicu	la Rîmnicu
	Lămîi	50				17				
	Testele curele	3		8	30	24	90			
	Praf de pușcă, funți		12	4	60	54				
	Topuri hîrtie vînătă	3		8		24				
	Ștreanguri și căpestre	300		30		90				
	Pălării felurime	158		3	60	553				
	Pitușci	500			6	25				

[...]

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4325/1832, partea II-a, f. 7 v.—8.

399

1833

Tabel de import și export prin schela Brăilei, în 1833, pe categorii principale de mărfuri; prețul lor

Pă anul 1833

Importația prin schela Brăilii

Felurimea obiecturilor	Prețul lor	
Bogasierie	747 500	Precum în alăturatele zece liste să arată anume pentru fieșcare obiect.
Marchitănie	136 937	
Cojocărie, adică blănărie de Evropa și Turchiia	16 238	
Bumbăcărie lucrată și nelucrată	217 722	
Abagirie dă Turchia	26 923	
Căvăfie și curelărie din felurimi	17 658	
Fierărie	65 830	
Arămărie	11 210	
Băcănie, lucruri dă mîncare	517 745	
Obiecturi între manifatură și între lucruri de mîncare	177 304	
Total	1 935 067	

Ecsportația prin schela Brăilii

Felurimea obiecturilor	Prețul lor	
Producte, vite și obiecturi din cele ce scoate acest Prinţipat	9 378 138	Precum în alăturata listă să arată
Lipscănie	49 841	Prețul cumpărătorii pă loc a feluri dă mărfuri dă Evropa și Turchia, coprinse în importație și în urmă ecsportarisite prin schela Brăilii
Bogasierie dă Turchia	17 398	
Marchitănie dă Rosia	7 062	
Brașovenie	174 095	
Cojocărie, adică blănărie dă Evropa și Turchia	6 243	
Bumbăcărie lucrată și nelucrată	115	
Abagirie de Turchia	9 286	
Căvăfie și curelărie în felurimi	181	
Fierărie lucrată și nelucrată	1 466	
Arămărie lucrată și nelucrată	985	
Băcănie, lucruri dă mîncare	34 127	
Total	9 678 937	

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4325/1832, partea a IV-a, f. 746 v.—747.

1833

Însemnare despre condițiile în care împrumută Gh. Opran Vistieria cu 150 000 galbeni

Condiţiile după care să să facă împrumutarea de 150 mii galbeni

1. Chir Gheorghe Opran va împrumuta Vistieria Ţării Romîneşti cu 150 mii galbeni împărăteşti şi olandezi, pentru care toată sumă dă bani să sloboază statul zapise de la 1 iulie 1833, coprinzătoare de suma banilor şi de sorocul în care statul va plăti această împrumutare, adică :

Galbeni

50 000 să plătească la 1 iulie 1837 ; pentru care sumă să vor slobozi zapise cu acest soroc, făcîndu-să 75 zapise : 25 de cîte 1 000 galbeni fieşcare şi 50 de cîte 500.

50 000 să să plătească la 1 iulie 1838, făcîndu-să iarăşi 75 zapise : 25 de cîte 1 000 galbeni şi 50 dă cîte 500.

50 000 să plătească la 1 iulie 1839, făcîndu-să asemenea 75 zapise : 25 de cîte 1 000 galbeni fieşcare şi 50 de cîte 500.

Zapisile, înfăţişîndu-să la Vistierie, să vor plăti negreşit sau, avînd prilej Vistieria, va putea plăti şi mai nainte de soroace, dînd de ştire lui chir Opran pentru suma ce să va înlesni a o plăti, cu 6 luni mai înainte.

2. Pentru toată suma împrumutării de 150 mii galbeni, statul va plăti zece la % pă fieşcare an, socotind de la 1 iulie 1833 şi să va răspunde la sfîrşitu fieşcăruia semestru în 2 ciştiuri, adică : la 1 ghenar şi la 1 iulie. Iar spre regularisirea plăţii dobînzilor, să vor slobozi împreună cu zapisile capetale şi zapisile de dobînzi, coprinzînd ale lor soroace de plată şi suma banilor.

3. Toate zapisile de mai sus-arătate ce va slobozi statul să vor face după un formal ce să va închipui şi cu număr de la unul şi pînă la cel din urmă.

4. Această operaţie, fiind supusă la cheltueli cu ducerea banilor şi altele neapărate, de aceea statul va plăti la suma banilor împrumutaţi cîte o jumătate la suta de galbeni, drept cheltuiala lui chir Opran, iar la transportarea banilor în Prinţipat, făcînd trebuinţă, va da şi stăpînirea din parte-i ajutorul putincios de convoiu.

5. Împrumutarea aceştii de mai sus-pomenite sumi de 150 000 galbeni să vor număra în priimirea Vistierii la soroacele următoare, adică :

20 000 galbeni număraţi de la martie
50 000 să vor număra pînă la 30 iunie 1833
30 000 pînă la 30 iulie 1833
50 000 să vor număra pînă la 30 septemvrie 1833.

543

Şi cu acest chip să să înplinească una sută cincizeci mii galbeni. Iar zapisile să vor slobozi la fieşcare priimire, potrivite cu sumele ce să vor număra rînduri-rînduri în Vistierie şi întocmai după chipul ce să coprinde în articulul 1 şi al 2-lea de mai sus-arătate.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1182/1833, f. 58

401

1834, februarie 24

Logofătul P. Baligoiu către ocîrmuirea județului Saac, despre cercetarea pă care urma s-o facă la moşia Slănic, stăpînire a mănăstirii Colțea, asupra neînțelegerilor dintre clăcaşi şi arendaş, despre răzvrătirea clăcaşilor şi fuga arendaşului, despre înțelegerea stabilită cu moşnenii groşani

Cinstitii ocîrmuiri a acestui județ Saac.
Petcu Baligoiu, logofăt

Porunca cinstitei ocîrmuiri, de supt no. 5236, însoțită cu copiia du pe jălba dată cinstitului Sfat administrativ de dumnealui biv Vel clucer Nicolae Trăznea, epitrop spitalului Sfintii mănăstiri Colțea, în pricina clăcaşilor du pe moşiia Slănic a pomenitii mănăstiri şi dupe porunca cinstitii Mari dvornicii, trimisă cinstitii ocîrmuiri supt no. 6751, cu supunere priimindu-oă, am înțeles cele coprinzătoare, prin care mă orîndueşte ca să merg în fața locului, unde :

Mai întîi. Înțelegîndu-mă cu dumnealor boerii cămăraşi ai ocnii Slănic, după otnăşăniia cinstitii ocîrmuiri ce li s-au trimes cu no. 5235, i cu vechil dumnealui clucerului, să cercetez mai în 1-iu pentru drepturile adeturilor moşii şi care dintr-acei clăcaşi nu să vor fi supus dupe proect la acele cu drept către propietaru moşii, prin dumnealor cămăraşi, după socoteala fieşcăruia, să se despăgubească spitalu.

2-lea. Să cercetez şi pentru hrăpirile ce prin jalbă să arată că de sine-şi clăcaşii au făcut şi fac drepturile proprietariceşti şi potrivit cu coprinderea proectului să se facă şi la aceasta îndestulare cuviincioasă, fără a se mai arăta vreo nemulțumire din partea spitalului.

Următor fiind cinstitii porunci, îndată sculîndu-mă, am mers în fața locului unde, strîngînd pe toți clăcaşii după moşiia Slănic, față fiind şi vechilul Sfintii mănăstiri Colțea i arendaşul aceştii moşii, le-am cetit mai întîi atît jalba dată de către dumnealui clucerul Trăznea epitropu, cît şi coprinderea poruncii cinstitii ocîrmuiri pentru drepturile moşii ce are să ia spitalu, după Organicescu Regulament.

Şi cu un cuvînt toți într-o glăsuire fiind, zicînd că nu dau un ban măcar, cu cuvînt că n-au avut obicei, fără de numai cîte o găină de fieşcare pe tot anu şi mai vîrtos că nu-şi au deajuns locurile hotărîte prin pravile, ci încă, cu zurbalîc sărind (aflîndu-să strînşi ca peste 200 nume, în curtea unui Steriie Fleică băcanu, unde şi eu mă aflam în gazdă la conac) asupra vechilului mănăstirii Colțea, Petre postelnicelul, cu cuvînt că el este pricina aceştii cereri, neascultînd nici socotind de regu-

lament. Numitul îngrojindu-să de a lor obrăznicie, şi apoi învitîndu-să, au năvălit în casă la acest conac, unde eu mă aflam. Şi, încuind uşa cu zăvoru, a[u] dat năvală cu bolovani de piiatră ca să spargă uşa, cunoscîndu-să de mai zurbagii cei mai jos însemnaţi. Şi proftacsind dumnealor boeri cămăraşi cu vătaşi ai ocnii, i-au izgonit.

Numitul împotrivă n-au vorbit nimic, ci cu cuvinte dulci ajutîndu-i din toate, spre folosu lor ; şi înţelegere n-au avut, încă mai zicînd şi pornindu-să şi unii dintrînşii, ca să-i dărîme casa, făcîndu-să întocmai ca nişte stăpîni moşii.

Iar arendaşu aceştii moşii, spăimîntîndu-să de groaznica lor pornire, au fugit şi din ochi nu l-am mai văzut.

De aceea, eu, plecatul slugă, neputînd face nici o urmare, nu lipsii a face cunoscut cinstitii cîrmuiri şi a să face punere la cale prin alte mijloace, căci într-alt chip nu să poate face îndestulare de dreptu Sfintii mănăstiri Colţii. Iar pentru hrăpirile ce au făcut de al 5-lea parte de moşiie, ce să numeşte a Anghelii, care prin zapis o dă daniie încă de la leat 1768 spitalului mănăstirii Colţea de către unii din alăturea moşneni — ce să numesc Groşani, ce le zice şi Pleşăşti — cunoscîndu-să singuri vinovaţi pentru această hrăpire, au dat zapis cu mulţumire şi învoire cu vechilu mănăstirii a deosibi această parte de moşiie, cu cîţi clăcaşi să va cuveni, cum şi de celelante toate prin hotarnic orînduit şi să rămîie pe seama mănăstirii. Iar pentru venitul ce au luat ei pînă acum du pe această parte de moşiie, hotărîndu-să şi legîndu-să dupe cum să va chibzui de către cinstita ocîrmuire.

De care, pentru amîndooă aceste pricini, nu lipsesc a face cunoscut.

Petcu Baligoiu

Scos în orighinal,
Sluger C., secretaru

1834, fevruarie 24

Nume. Gheorghe Manea, Savu Manea, Niţă Bairactar, Dragomir Meşteru, Vasile Boboc, Sterie David, Gheorghe Goicea, Solomon Lungu, Dumitru Băjenaru măglaş.

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, nr. arh. 2751/1832, partea II-a, f. 1067 şi 1068

402

1834, februarie 28

Petre postelnicelu către epistatul moşiei Slănic, despre răzvrătirea locuitorilor slăniceni care stau pe moşia Slănic, despre înverşunarea locuitorilor, despre modul cum s-a salvat de a nu fi omorît

Cu plecăciune mă închin dumitale,

Cocoane Costache, de alte acum nu avusăi a mai înştiinţa dumitale, dăcît te rog, cît vei putea mai în grab să proftacseşti cu scrisori la Bucureşti către cinstita epitropiie a Sfintei mănăstiri Colţii, în spre a chibzui oricum va şti, ca să-m scape viaţa de la moarte. Că, viind orînduitu cinstitii

ocîrmuiri aici după porunca ce avea, cum şi jalba cinstitii epitropii ce o didese către cinstitul Sfat administrativ, ca să facă cercetare atît la cutrupirile ce făcuse şi fac Groşanii pentru a cincea parte Angheli, unde am şi făcut, şi s-au cam supărat moşnenii, dar şi-au cunoscut ei greşala lor, au dat în scris cum că, viind hotarnic alegător, va deosebi a cincea parte dă moşiie Angheli.

La care, strîngîndu-i şi pă lăcuitorii slăniceni ce şed pă moşiia Slănicului la Steriie Fleică, fiind[că] acolo ierea în gazdă logofătu Petcu orînduitu, unde le-au şi citit şi poruncile, fiind peste 300 dă oameni, şi numai, au început toţi cu o glăsuire strigînd şi zberînd ca leii, zicînd că nu numai că nu dau nici o para, ci şi să mă omoare pă mine şi pă dumneata şi să ne dărîme casele, fiindcă noi sîntem pricina dă-i vindem pă dînşii şi copiii lor.

Ieu fiind acolea, nu că am zis cevaşi, nici dă bine nici dă rău, ci odată au năvălit asupra mea cu bolovani dă piatră şi cu ciocanele lor şi, scăpînd din mîinile lor, am intrat drept în casa lui Steriie şi am încuiat uşa. Şi au început a sparge uşa cu pietri şi cu ciocanele ca să mă scoaţă din casă, ca să mă omoare. Şi norocire că au proftacsit cămăraşu Tache cu vătaşi i popa Vuţu şi alţi oameni mulţi i logofăt Frîncu, fiind cu d. logofăt Petcu, şi i-au mai astîmpărat.

Iar ei sînt juraţi unul de altu să mă prinză să mă omoare. Iar dumnealui coconu Ştefanache şi-au tras mîna de la dînşii : nu-i mai supără, nici că le-au zis cevaşi pentru aceasta, fiindu-i frică să nu să ridice toţi. Şi au căzut tot focul lor pă mine auzind că sînt şi vechil mînăstirii. Logofătu Petcu au plecat, cu care erea să mă duc şi eu să arăt cinstitii ocîrmuiri, dar am socotit să arăt dumitale mai întîi, fiindcă eu nu am vechilimea de la epitropiia Colţii, ci numai de la dumneata.

De aceea, mă rog dumitale, nu zăbovi, ca să-mi pierz viiaţa. Ci, oricum vei socoti, fă cunoscută stăpînirii de ai temei, căci eu m-am încrezut pă vechilimeaoa dumitale, cu care am şi stătut. Şi o văz că, după a lor porniri şi zurbalîc întru nimic mă omoară. Apoi, o fi cu păcat să mă laşi să mă prăpădească.

Dumneata cînd vei veni aici, să mă înştiinţezi de la Ploeşti, ca să ştiu ce să scriu pentru dînşii, fiindcă sînt hotărîţi să te omoare, fărîmîndu-ţi şi casele.

Cocoane, vei auzi prin alţi. Asemenea şi eu am pătimit. Ci, te las să judeci : şi muierile şi copii sînt porniţi asupră-mi.

Ci, cum Duhul Sfînt te va lumina, că eu mort sînt şi mai mult nu zic.

Al dumitale plecat slugă,
Petre, postelnicelu

1834, fevruarie 28

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 2751/1832, f. 1119

403

1834, martie 5

Vistieria către Vornicia Capitalei, cere a se aduce la cunoştinţa publicului măsura luată de a se lăsa liber la export griul, meiul, porumbul, orzul şi ovăzul

Vistieria Prinţipatului Valahii
Secţia 3-a
Anul 1834, martie 5
No. 252 Bucureşti

Cinstitii Vornicii a politii Bucureşti

Potrivit după ofisul d. deplin-înputernicit Prezedent al Divanurilor, cu no. 57, să face cunoscut că ecsportaţia productelor de grîu, mei, porumb, orz şi ovăz este slobodă şi pă curgătorul an 1834, afară însă că, dacă noul seceriş nu va fi cu înbilşugare şi va amerinţa lipsă, atunci să va luoa măsuri cuviincioase spre a nu cerca consomaţia din lăuntru neajungere.

Plata ecsportaţii este potrivită după taxa hotărîtă şi obştită prin publicaţiile anului trecut 1833, socotit pă chila ţării de ocă patru sute şi să vor ecsportarisi tot prin puncturile pă la care s-au ecsportarisit în anul trecut.

Cinstita Vorniciie îndată va publicui aceasta prin cinovnicii săi, spre ştiinţa obştii. Şi dă urmare va avea Vistieria răspuns.

Marele vistier,
Alecsandru Nenci[ulescu]

Drept şeful secsii,
D. Merişescu

Arh. St. Buc., Vornicia Bucureşti, nr. arh. 3577/1834, f. 1

404

1834, martie 9

Epistatul moşiei Slănic către epitropia spitalului Colţea, despre răzvrătirea locuitorilor slăniceni şi a moşnenilor groşani împotriva orînduitului ocîrmuirii, pentru cercetarea unor cotropiri şi alegeri de hotare

Către cinstita epitropie a spitalului Colţii,
de la epistatu moşii Slănicu

Cu cinste arăt cinstitii epitropii că, după porunca cinstitii epitropii ce mi s-au dat înpreună şi cu vechilemea în pricina alegerii din a 5 parte

moșii Groșanii Angheliu, unde viind și orînduitul din partea cinstitii ocîrmuiri, cu jalba cinstitii epitropii, întărită și de către cinstitul Sfat administrativ, ca să facă cercetare la cotropirile ce sînt înnecate de către moșnenii groșani, unde vrînd a pune în lucrare această alegere, au și dat în scris orînduitului că, viind hotarnic alegător, vor fi mulțumiți a deosăbi a 5 parte de moșiie a Angheliu, care este dată danie la spital, față fiind orînduitul cinstitii ocîrmuiri, unde adunați fiind și lăcuitorii slăniceni cu moșnenii groșani cărora, cetindu-li-să poruncile, toți deodată au înălțat mare glăsuire cu vorbe de zurbalîc, pornindu-să învăpăiați asupra orînduitului vechil din parte-m, pă carele și luîndu-l în goană, au scăpat într-o casă. Și încuind ușa, au năvălit spărgînd ușa cu pietri și ciocane, ca scoțîndu-l, hotărît să-l omoare. În care zgomot, norocirea l-au ajutat de au întîmpinat venirea unuia din boerii cămărași, scăpîndu-l pînă acum cu viață, jurați fiind unul pe altul, ca nu numai pă numitul să-l omoare, și să-i dărapene casa, dar și mie asemenea sînt hotărîți să-mi facă (cînd mă vor dobîndi).

Ci spre încredințarea cinstitei epitropii, alătur și copie întocmai din care va lua cinstita epitropie curată știință. Și cu plecăciune mă rog, ca un lucru de primejdie ce este, fără întîrziere să să facă cuviincioasa punere la cale spre întîmpinarea aceștii răutăți, căci eu aflîndu-mă cu depărtare precum este știut, teamă îm este a nu pătimi familiia ce o am în Slănic.

Și iar fierbinte mă rog să să înnainteze fără pierdere de vreme.

C. Apost., epistatu moșii Slănic

1834, martie 9
Craiova

Pentru întocmai copie,
Sluger Georoceanu, logofătu spitalului

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 2751/1832, partea II-a, f. 1118—copie

405

1834, aprilie 13

Departamentul vistieriei aduce la cunoștință că mieii, caprele, iezii și țapii sînt interziși la export

Publicație
Visteria Prințipatului Valahiei

Cu toate că încă de la începutu anului trecut 1833, cum și la 19 ghenar [al] leatului următor s-au publicuit, puindu-să și pă Buletin, că

mieii, caprele, ezii şi ţapii nu sînt slobozi a să scoate peste graniţile Prinţipatului, supt orice numire, dar, ca să nu rămîe la nimeni nici un fel de pricinuire, că nu au ştiut aceasta din vreme şi într-acest an, de aceea, şi acum să face dă iznoavă la toţi ştiut că : mieii, caprele, ezii şi ţapii cu nici un fel de cuvînt nu sînt slobozi a să ecsporta peste graniţile Prinţipatului.

Care aceasta şi acum să face dă iznoavă întocmai cunoscut.

Marele vistier,
Alecsandru Nenciulescu
Şeful secsii,
Grigore Madruzoglu

Anul 1834, aprilie 13
Secsia 3-lea
No. 601
Bucureşti

Arh. St. Buc., Vornicia Bucureşti, nr. arh. 3577/1834, f. 23

406

1834, iunie 21

Departamentul vistieriei către Agie, despre măsura hotărîtă ca primirea şi darea galbenilor să se facă numai cu piatra Vistieriei, despre trimiterea a 51 pietre pentru a fi distribuite la negustori şi zarafi, despre pedepsele care vor fi aplicate falsificatorilor de monedă

Departamentul vistierii Prinţipatului
Valahii
Anul 1834, iunie 21
No. 2012 Secsia 2-a

Cinstitii Agii a politii Bucureşti

Sfatul administrativ ecstraordinar luînd în băgare de seamă că mulţi din sarafi, neguţători şi alţi speculanţi du prin oraşe, tîrguri şi sate, cari văzînd că priimirea Vistierii este mărginită a fi numai în galbeni olandezi, înpărăteşti şi în sfanţihi, au găsit părlej a întrebuinţa pentru al lor folos felurimi de cumpene, nepotrivite la dram — făcînd adică priimirea lor cu blangul greu la cumpănă peste măsură, iar darea din parte-le cu pasirul foarte uşor — şi că unii au îndrăznit a şi tăia înprejur şi a-i pune în apă tare, pricinuind cu aceasta însemnată pagubă şi înpiedecare obştii, s-au hotărît la 22 mai, anul următor, ca priimirea şi darea galbenilor de acum înainte să să facă de obşte cu piatra Vistierii, socotită pe temeiu ca una sută galbeni să tragă una sută opt dramuri şi treizeci

grane tocmai. Şi asemenea pietre, care sînt pecetluite cu pecetia Sfatului, să să trimiţă la toate părţile ocîrmuitoare, cu plată în socoteala acelora.

Pe acest temei să trimite şi la cinstita Agie 51 pietre şi totodată este poftită ca să dea în cunoştinţa publicului că vericine să va dovedi că micşorează sau măreşte această piatră pecetluită, spre al lui în parte folos sau că face priimire şi dare cu alte pietre mai mari sau mai mici decît aceste ce s-au hotărît a stăpînirii, ori că taie galbeni înprejur şi-i micşorează la dram cu punere în apă tare şi cu alte meşteşuguri, atunci, unul ca acela, vericine va fi, fără osibire, să va da în judecată cremenalicească, spre a să osîndi după povăţuirea pravililor întocmite pentru calpuzani, adăogîndu-să şi aceasta că cel ce să va prinde tăind şi micşorînd galbenii, să i să ia controband ori cîţi galbeni să vor afla asupra faptului. Iar dacă să va dovedi vreunul în vreo faptă din acestea, pe deoparte să să puie în lucrare cele ce să mărginesc, iar pe de alta să să încunoştinţeze şi Vistieria cu toată deslușirea.

Din aceste pietre, una va fi pentru canţelaria cinstitii Agii, iar celelalte cincizeci să vor înpărţi la neguţătorii cei de frunte şi la toţi zarafii. Şi dacă vor mai face trebuinţă şi de altele, să vor cere de la Vistierie de către cinstita Agie, însemnînd şi cîte, ca să-i trimiţă. Plata unei pietre este parale patruzeci ; peste tot fac lei cincizeci şi unul, 51, pe cari îi va trimite cinstita Agiie fără întîrziere.

Iar de priimire şi urmare * să să întoarcă răspuns.

Alecsandru Nenciulescu
Şefu Secsii,
Al. Serghiadis

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 8417/1834, f. 1

407

1834, iulie 2

Ocîrmuitorul judeţului Dîmboviţa către Vornicia treburilor din lăuntru, despre descoperirea unor zăcăminte de cărbune în satul Doiceşti ; rezoluţia Departamentului treburilor din lăuntru

Cinstitului Depertament al dvornicii din lăuntru,
Ocîrmuitorul judeţului Dîmboviţa

Dumnealui doctorul ocrugului al 3-lea dintr-acel judeţ, preumblîndu-se prin satele judeţului după trebuinţele atinse de îndatoririle puse

* Prin rezoluţia scrisă pe această poruncă, Agia hotărî distribuirea „pietrelor" către cei în drept

asupră-i, au găsit la satul Doiceştii, moşiia dumnealui stolnic Scarlat Prejbeanul, pă apa Ialomiţii, pă unde mai înnainte curgea apa, cărbune al pămîntului, din care, spre vedere au trimis otcîrmuirii puţin.
De aceea, şi eu îl trimisei spre probă cinstitii Mari dvornicii.

Otcîrmuitor,
C. Creţeanu

1834, iulie 2
Secsia 3-lea, masa 1-iu
No. 3625
Pomojnic, Hristodorescu

[Rezoluţia Departamentului treburilor din lăuntru :]

Să să dea în cunoştinţa Vistierii, trimiţîndu-i-să şi proba ca potrivit cu art. 178 din Regulamentu Organic, să facă dîn parte-i cuviincioasa punere la cale.
M. Cornescu

[1834], iulie 7

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4714/1834, f. 16

408

1834, iulie 16

Departamentul vistieriei aduce la cunoştinţă că cereale sînt interzise la export pe timp de şase luni ; că orice încercare de export va fi considerată contrabandă, că orice import de cereale pentru consumul intern este scutit de taxe vamale pe timp de şase luni

Publicaţie

Fiindcă recolta timpului dă estimp, din pricina marii seceti ce au urmat, ieste foarte nenorocită şi amerinţează lipsă la consomaţiia din lăuntru Prinţipatului şi ieste dă neapărată trebuinţă a să popri ecsportaţiia productelor, socotită de la 1 avgust viitor, de aceea, să face ştiut la toţi :
1-iu. Că de la 1-iu a viitorului avgust, cu curgător leat 1834, pă temeiul jurnalului Sfatului administrativ, încheiat astăzi la 16 iulie, leat următor 1834, să popreşte cu totu ecsportaţiia grîului, meiului, porumbului şi a orzului, ovăzului, pă o curgere de şase luni, cînd atunci să va publicui iarăşi de obşte măsurile ce să vor hotărî, după trebuinţa ce să va cunoaşte potrivit cu împrejurările vremii. Şi, vericine va îndrăzni a face ecsportaţiie de asemenea producte prin orice parte de loc în tot

ocolul Valahii, să va face controbant acele producte: jumătate pă seama doveditorului şi jumătate pă seama stăpînirii.

2-lea. Oricîte asemenea producte să vor afla înmagaziete în portu Brăila, propriitarii acelor producte sînt slobozi a le ecsporta pînă la 20 viitorului avgust; iar care nu le va ecsporta pînă la arătatul soroc, apoi nu vor mai fi slobode a ieşi.

3-lea. Oricine, din verice parte de loc din striinătate, vor voi să aducă în Prinţipat porumb, mei, orz şi ovăz, va fi slobozi a le emportarisi, pentru consumaţii, însă numai cea din lăuntru Prinţipatului, fără nici o plată de vamă, urmîndu-să aceasta pînă la 1 fevruarie, cu leat 1835, cînd iarăşi cu dooă luni înnainte să va face şi pentru aceasta punere la cale şi să va publicui dă obşte.

Marele vistier,
Alecsandru Nenciulescu

Şefu secsii,
Grigore Madruzoglu

Anul 1834, iulie 16. Bucureşti
Secsia 3-lea
No. 975

Arh. St. Buc., Vornicia Bucureşti, nr. arh. 3577/1834, f. 48

409

1834, august 1

Vornicia treburilor din lăuntru către ocîrmuitorii judeţelor de munte, despre însărcinarea dată de Domnitor mineralogilor Vanzinen şi Love, porunceşte de a li se înlesni misiunea

Porunci deşchisă

Fiindcă din porunca Mării Sale Domnului aceştii ţări, Alecsandru Ghica Vv., s-au orînduit d.d. Vanzinen şi Love, mineralogi, ca să să preumble prin toţi munţii acestui Prinţipat şi să prescrie orice fel de metaluri să vor afla în părţile locului, drept aceea, din poruncă să scrie tuturor otcîrmuirilor dă prin judeţile din partea muntelui şi să porunceşte şi tuturor supt-otcîrmuitorilor du prin plăşi ca, la orice întîmplare di trebuinţă, să le înleznească desăvîrşirea însărcinării ce este pusă asupră-le, făcîndu-să urmare şi după deosebitele porunci ce s-au dat către fieşcare otcîrmuire.

1834, avgust 1

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4714/1834, f. 21

410

1834, august 4

Tabel de toți birnicii din București supuși la capitație ; rezumat

	Plasa Tîrgului	Plasa Broșteni	Plasa Mogoșoaei	Plasa Tîrgului de Afară	Plasa Gorgani	Total
Birnici cu familii	363	1 398	852	864	579	4 056
Calfe	1 060	404	271	358	125	2 518
Ucenici „în vîrstă"	—	12	1	—	1	14
Băjenari de 3 ani	24	31	3	21	1	80
„Scutiți pentru militari'	4	3	2	5	5	19
Văduve	33	202	215	212	121	813
„Nevolnici"	63	36	59	57	30	245

1834, august 4

Arh. St. Buc., Catagrafii, „Politia Bucureștilor. Condică pentru toți birnicii politii supuși la capitație după alegerea Comisii întocmirii cutiilor dă mahalale, anul 1834, august 4" (pagină finală)

411

1834, august 7

Departamentul din lăuntru către Vornicia Capitalei, cere a se aduce la cunoștința tuturora măsura luată de a se lăsa liberă și scutită de orice avaet meseria, măcelăriilor, condițiile privind prețul de vînzare al cărnii, la care trebuie să se oblige fiecare măcelar

Depertamentul pricinilor din lăuntru,
cinstitii Dvornicii a politii

Pă temeiul jurnalului încheiat de către Sfatul administrativ ecstraordinar la 30 ale trecutului iulie, să scriie acei cinstite Dvornicii ca, îndată după priimirea aceștiia, numaidecît să publicarisească prin suptocîrmuitorii plășilor politii, în tot coprinsul orașului, că slobod este vericare măcar, fără de a da cel mai mic havaet, supt nici un fel de numire

Notă la documentul nr. 410. In document birnicii sînt înscriși nominal, cu arătarea profesiei (bărbier, rachier, simigiu etc.) sau cu denumirea generică de „muncitor"

a să îndeletnici în meseriia măcelăriilor, cu a ţinea, adică, un scaun sau mai multe, spre îndestularea hălăduitorilor de aici; supt condiţie, însă, a să arăta prin înscris adresarisire către Sfatul administrativ cu asemenea cerere, însemnînd totdeodată şi preţul cu care îi va da mîna a priimi să vînză ocaoa de carne, de vacă şi de oaie, pă un an întreg, socotindu-să pînă la 1 iunie leat viitor, după un preţ hotărît de acum.

Ca, cu acest mijloc, lipsind facerea cişniurilor la fieşce dooă luni, precum şi avansul sau scăzămîntul ce s-ar putea întîmpina la fieşcare dintr-aceste sorociri asupra preţului vînzării cărnii, să poată totdeodată a-şi face acela, atît socoteala, cît şi pregătirea cu asigurare pă un asemenea soroc.

Şi nişte asemenea doritori să să arate aici, la Sfatul administrativ, pînă la 20 ale următorului avgust (căci în urmă nu vor mai putea fi priimiţi), îndatorindu-să a ţinea arătatul scaun sau mai multe pă un an întreg, precum s-au zis, dînd pentru aceasta şi vrednică chezăşiie.

Iar de priimirea aceştia şi urmare întocmai, să aşteaptă în grab răspuns.

Mih. Cornescu
Ioan Manu

1834, avgust 7
Secsia I-iu, masa I-iu

Arh. St. Buc., Vornicia Bucureşti, nr. arh. 3577/1834, f. 50

412

1834, august 8

Stărostia corporaţiei de olari, fierari şi cherestegii către Vornicia Capitalei, cere a se hotărî cît are să se scadă din preţ pentru fiecare grăunte lipsă la un galben

Către cinstita Dvornicie a politii,
Starostia corporaţii olari, herari şi cherestegii

După glăsuirea porunci ce mi s-au făcut cunoscut cu no. 1081, pentru priimirea galbenilor olandezi şi înpărăteşti într-această corporaţie: să să priimească cu piatra cinstitului Sfat administrativ, cum şi tot alişverişul să să facă fără cîtuşi dă puţină abatere ; la care, întocmai am fost următori.

Acum fiindcă uni din oameni sirmani şi scăpătaţi cum şi văduve sărmane ce voesc a tîrgui cîte cevaşi din corporaţie avînd cîte un galben mai

lipsă din piatra cinstitului Sfat administrativ, neştiind cu ce preţ să să priimească fieşcare grad, fiindcă din asemenea nepriimire să pricinueşte mare şi simţitoare pagubă, la nealişverişul corporaţii, pentru care, plecat roagă cinstita Dvornicie a da cuviincioasă dezlegare către această corporaţie, cu ce preţu să să priimească fieşcare grad, ca şi ieu să le fac cunoscut fieşcăruia.

Crăciun Gheorghe, starostea

1834, avgust 8

După orighinal, *

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4937/1833, f. 35

413

1834, august 27

Departamentul vistieriei către ocîrmuirea judeţului Mehedinţi, trimite 50 pietre de cumpănă pentru galbenii împărăteşti şi olandezi

Vistieria,
ocîrmuirii judeţului Mehedinţi

După cererea acei ocîrmuiri, prin raport cu no. 5004, Vistieria trimite pă lîngă aceasta cincizeci pietri pentru drămuitul galbenilor înpărăteşti şi olandezi, de a cărora priimire, va întoarce la Vistieriie plata lor : lei şaizeci şi doi şi parale dooăzeci, adică cîte parale cincizeci piatra.

Adaosul însă de zece parale la fieşcare din cît au fost celelante este că dumnealui Procopie Dimitriu sarafu — cel ce are aiarul cu care să aiarladiseaşte aceste pietre — au provalisit, că acest aiar fiind numai pentru drămuit berlianturi, s-au stricat şi, trebuind a să drege, urmează cheltuială, pentru care şi pretinderiseşte aceste cîte zece parale.

1834, avgust 27
No. 2353

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4937/1833, f. 42

---

* Loc rupt

Notă la documentul no. 412. Cereri similare adresează şi corporaţiile bumbăcarilor (Ibidem, f. 39), abagiilor şi pînzariior (Ibidem, f. 37)

1834, septembrie 2

Alex. Ghica Vv. porunceşte ca Sfatul administrativ să aducă la cunoştinţa obştei că rubla are tot cursul de 10 lei şi 20 parale şi să ia măsuri ca galbenii şi sfanţihii să se schimbe numai la cursul stabilit

Copiie după porunca Mării Sale Prea Înălţatului nostru Domn Alecsandru Dimitrie Ghica Vvd. către Sfatul administrativ, supt no. 51, anul 1834, septemvrie 2

Cursul monedii acestui Prinţipat s-au statornicit din vremea oblăduirii fostului deplin-înputernicit Prezedent al Divanurilor Exelenţii Sale ghinăralului graf Palin, hotărîndu-să după analoghiia celui de atunci preţ al monedii turceşti cursul galbenilor olandezi sau înpărăteşti la lei 31 parale 20, sfanţihu la lei 2, parale 10 şi al rublelor roseşti la lei 10, parale 20.

Această măsură s-au păzit pînă la sfîrşitul otcîrmuirii roseşti şi urmează a să păzi nestrămutată şi pă viitorime, pe temeiul prea înălţatului hatişerif ce ni s-au dat, prin care să să întărească toate măsurile şi legiuirile ce s-au făcut în curgerea otcîrmuirii roseşti.

Acum, însă, luînd ştiinţă Domnia Mea că rubla s-ar fi urcat la preţ de lei 11 parale 10, poruncim Sfatului să facă publicaţie în toate oraşele, tîrgurile şi satele că această monedă să nu fie priimită decît cu preţ de lei 10 parale 20, după analoghiia hotărîtului curs al galbenului olandez de lei 31 parale 20, sau trei ruble, aflîndu-să cu cea mai neadormită privighere şi pentru galbeni i sfanţihi, ca să să urmeze cursul lor fără de nici o schimbare sau adăogire peste ceea ce s-au statornicit în vremelniceasca otcîrmuire rosească.

Alecsandru Ghica Vvd.

Secretarul statului,
Gheorghe Bibescu

Intocmai după orighinal,
Iorgu Miuleţ

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 8417/1834, f. 27

415

1834, septembrie 10

Alex. Ghica Vv. poruncește ca Sfatul administrativ să ia măsuri severe la toate punctele de frontieră, pentru a se opri aducerea în țară de monedă măruntă

Copiie după porunca Mării Sale lui Vodă Alecsandru Dimitrie Ghica, de la 10 septembrie, cu leat 1834, supt no. 59, către Sfatul administrativ

Luînd Domnia Mea știință că suma paralelor ce astăzi să află în Prințipat este cu mult mai mare peste cît cere trebuința alișverișului din toate zilile și că unii din speculanți, pentru al lor în parte folos, s-au pornit acum a aduce în țară o mulțime de această monedă măruntă cu care pricinuiește mai mult înpiedicare decît înlesnire la alișverișuri, poruncim ca, fără cea mai mică zăbavă, să să dea strașnice porunci pe la toate puncturile graniților Dunării, ca să se poprească intrarea acei monede ce să aduce de către asemenea speculanți.

Totdeodată, să vor da porunci și către ocîrmuirile județelor din toată țara, spre a publicui de obște către toți lăcuitorii, ca la ale lor în parte alișverișuri și vînzări să nu priimească parale mărunte mai mult de doi sau trei lei, pă cît adică va cere neapărata trebuință la schimbarea monedelor.

Alecsandru Ghica Vvd.

Secretarul statului,
Gh. Bibescu

Întocmit după orighinal,
Ioan Manu

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 35

416

1834, septembrie 10

Alex. Vilara către Alex. Ghica Vv., despre silințele pe care le-a depus să construiască la Giurgiu din materiale romînești corabia sa, despre dorința pe care o are ca cel dintîi drum al corăbiei sub pavilion romînesc să fie făcut la Constantinopol; cere să i se aprobe în mod excepțional, nu pentru vreun folos al său, ci

pentru a se începe comerțul direct cu Turcia, să o încarce numai cu grîu ; rezoluția Domnitorului

Prea Innălțate Doamne,

Pă cînd Înnălțimea Voastră vă străduiați în Constantinopol pentru statornicirea înbunătățirilor acestui pămînt, aducînd pîntre altele într-o dăsăvîrșire nesocotită și întinderea comerțului său, atunci eu, sluga Mării Voastre, ca dintr-o prevedere însuflați din încredințarea obștii asupra nemărginitei bunevoinți ce aveți pentru fericirea tutulor, pregăteam corabia ce am clădit din materialuri rumînești pă malul Dunării, lîngă orașul Giurgiu.

Această corabie acum, cu blagoslovenia Înnălțimii Voastre, s-au aruncat în apa Dunării, să dăsăvîrșaște din toate trebuincioasele, să înpodobește și cu bandiera cea privileghiată, hărăzită rumînilor prin făcătoarele dă bine mijlociri ale Mării Voastre și, în puține zile, va fi în stare ca să facă și o plutire pă mare.

Aș dori, cea întîi călătorie să-i fie în Țarigrad ca să să vază prin faptă rezultatul stăruirei și cererii Înnălțimii Voastre. Aș dori către aceasta pentru întîiaș dată să o încarc numai cu grîu, nu privind la vreun folos, căci, asemănat cu prețurile grîului ce sînt acum în țară, poci zice că din a sa vînzare în Constantinopol abia să să acopere cheltuelele și să mai rămîie un foarte puțin folos ; dar numai ca să încep comerțul nostru d-a dreptul cu acea capitală, dintr-acest blagoslovit rod al Valahii.

Acesta însă fiind acum poprit după măsurile ce s-au luat dă stăpînire potrivit cu trebuințele țării, rog plecat pă Înnălțimea Voastră ca, daca să poate face o ecsepsie pentru întîia corabie ce să vede în țară, să binevoiți, Prea Înnălțate Doamne, a porunci ca să mi să dea trebuincioasele porunci dă slobozenie pînă la 300 chile mari, dă care mă încredințează căpitanul că este încăpător acest vas.

Al Înnălțimii Voastre prea plecat slugă,
Hatman A. Vilara

[1834, septembrie 10]

[Rezoluția Domnitorului :]

În chibzuirea Sfatului administrativ ecstraordinar, cu deslușire că eșirea în mare a aceștii corăbii rumînești este de mare folos statului, căci îndată s-ar și înființa și s-ar întemeia pentru totdeauna privileghiul marinei comerțială a Valahii, și de aceea, luîndu-să numai în băgare de seamă ca cîtățimea grîului ce ar ecsportarisi Marele vist. Villara, să nu aducă lipsă în Prințipat, dau voie a să face pă seama sa osăbire și a îi să da voie de ecsportație.

Arh. St., Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 510/1834 : „1834, sept. 10. Delă după cererea dumnealui Hatmanului Alecsandru Vilara, a i să da slobozeniie să încarce o corabiie cu grîu", f. 1.

417

1834, septembrie 25

Înscris dat Sfatului orăşenesc din Bucureşti de către „Fredelig Gaer“, prin care acesta se obligă să repare zece mori cu cai ; anexa cheltuielilor de reparaţii

Copiie

Prin acest înscris al mieu ce-l dau la cinstitul Sfat oroşănesc din Bucureşti, încredinţez că, din înnaltă poruncă a Mării Sale lui Vodă, m-am însărcinat a drege zece mori de cai ce să află pe la locurile de mai jos însemnate — cu toate cele trebuincioase de la mine — şi a le aduce în stare ca pe vreme de doozeci şi patru ceasuri să macine fieşicare moară ocă trei sute cinzeci grîu.

Şi să mi să plătească lei doosprezece mii, iar alt nimic ; însă zece mii pentru cheltuiala lemnării şi altor trebuincioase la lucrarea lor, iar dooă mii pentru plata ostenelii mele. Din care bani, am şi priimit acum înnainte lei şase mii, iar ceilanţi am să-i priimesc după săvîrşirea lor. Şi mă făgăduesc ca în soroc de şase săptămîni să le dau pe toate gata, în starea numită mai sus, spre întrebuinţare.

Iar la din înpotrivă urmare, am să fiu răspunzător întru toate. Şi spre încredinţare, am iscălit.

Iscălit, Fredelig Gaer

Anul 1834, luna septemvrie 25

Potrivit cu orighinalul,
Iorgu Mihuleţ

Morile

1	Mănăstirea Sfintii Ecaterini
2	Radu Vodă
3	Sfîntul Spiridon-Nou
4	Sfîntul Ioan-Vechi
5	Sfîntul Gheorghe-Nou
6	Sărindarul
7	Tot Sfîntul Gheorghe-Nou
8	Şerban Vodă
9	Mihai Vodă
10	Stavropoleos
10	Adică zece mori

[Anexă :]

Evaluation
du montant des reparations des moulins des monastères
ci-dessus mentionnés

Monastère	Moulin		Piastres
Michai Voda	1	Dont la batisse est brulée	1 750
Saint John	1		1 250
Stavropol	1		1 150
Sarendar	1		1 100
Cherban Voda	1		1 050
Saint George	2		2 200
Saint Spirideon	1		1 200
Radoul Voda	1		1 050
Sainte Catherine	1		1 250
		Somme :	12 000

[Traducere :]

Evaluarea
prețului reparațiilor la morile mănăstirilor mai sus arătate :

Mănăstirea	Moara		Lei
Mihai Vodă	1	a cărei clădire este arsă	1 750
Sfîntul Ion	1		1 250
Stavropoleos	1		1 150
Sărindar	1		1 100
Şerban Vodă	1		1 050
Sfîntul Gheorghe	2		2 200
Sfîntul Spiridon	1		1 200
Radu Vodă	1		1 050
Sfînta Ecaterina	1		1 250
		suma :	12 000

Arh. St. Buc., Logofeția pricinilor bisericești, nr. arh. 8828/1834, f. 111, 112

418

1834, octombrie 12

Departamentul din lăuntru către Agie, cere a se pune în vedere fiecărui „casnic proprietar“ din Capitală de a avea cîte o rîşniță, întrucît măcinişul la mori poate înceta curînd

Departamentul pricinilor din lăuntru.
cinstitei Agii

Fiindcă au secat cu totul multe rîuri și ape și să bănuiește din acestea, cu prilejul neobișnuitului frig ce au început de vreo cîteva zile, în urma unei îndălungate secete ce au urmat, precurmarea cu totul a măcinișului bucatelor, acest Departament, dorind a să rădica orice înpiedicare ar putea să să întîmple (ferească Dumnezeu) pentru îndăstularea Capitalii, grăbește a scrie printr-aceasta cinstitei Agii ca, prin înțelegere cu cinstitul Sfat oroșănesc, să să pue îndatorire asupra fieșcăruia casnic propietar dă aici a avea cîte o rîșniță spre întîmpinarea unui asemenea rău.

Și de urmare să să raportuiască Departamentului în grab.

Mih. Cornescu

1834, octomvrie 12
Secsia I, masa I
No. 8463

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 2890/1834, f. 1

419

1834, octombrie 18

Departamentul vistieriei către Agia Capitalei, trimite 900 pietre de cumpănă pentru cîntăritul galbenilor ; rezoluția Agiei

Departamentul vistierii Prințipatului Valahii No. 2867
Anul 1834, octomvrie 18
Secsia II

Cinstitii Agii

Potrivit cu cererea cinstitii Agii, din otnoșenia cu no. 5616, Departamentûl vistierii cu cinste însoțește pă lîngă aceasta 900 pietre pentru drămuitul galbenilor înpărătești sau olandezi. Și este rugată ca să întoarcă plata atît a acestora, lei 1 125 — adică de fieșcare cîte parale 50, — cît și lei 187, parale 20 pentru 150 pietri care s-au trimis pe lîngă otnoșenia cu no. 2383. Și peste tot, lei 1 312, parale 20.

Alecsandru Nenciulescu [?]

Șeful secsii, Al. Serghiadis

[Rezoluția Agiei :]

Să să înparță pă la Comisii și să să ceară plata celor de-al doilea trimitere dă pietre

Vel agă

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 38

420

1834, octombrie 21

A. Iacobson, dr. Zucker, dr. Mayer, P. Poienaru, M. Ghica și I. Cîmpineanu către Alex. Ghica Vv., despre înființarea unei societăți de agricultură.

Monseigneur !

Une grande partie de l'Europe occidentale a fait naguère des progrès surprenants dans les différentes branches de l'agriculture. Souvent, leur résultat a été de rendre à la culture, des terrains sterils, de doubler les récoltes, de préserver des provinces entières de la disette * par la diversité des assolemens.

Il seroit sans doute intéressant d'examiner avec soin les améliorations qu'a subies l'industrie agricole, d'en choisir ceux qui conviennent le plus au sol de la Valachie, aux habitudes et aux apports * de ses habitans, de les pratiquer pour servir de modèle et d'en introduire et répandre l'emploi parmi les cultivateurs de la Principauté.

Quelque bonnes que puissent être les intentions, quelque grands que soient les moyens et l'activité d'un particulier isolé, la sphère de son action seroit toujours trop circonscrite pour atteindre ce but.

Les soussignés pour réaliser le dessein qu'ils viennent d'indiquer, désirent former une société d'agriculture, a laquelle ils supplient très humblement Votre Altesse Sérénissime d'accorder Son approbation et Sa haute protection. Des qu'ils se seront agrégés un nombre suffisant de membres, les statuts de la société seront réglés pour être soumis à la sanction de Votre Altesse Sérénissime.

Nous sommes avec le plus profond respect,
Monseigneur
de Votre Altesse Sérénissime
les très humbles serviteurs et très fidèles sujets
Arnold Iacobson, Zucker, Meyer, Poyenar, Michel Ghica, I. Campinianou

No. 1, Boucareste
21 octobre 1834

---

* Text deteriorat

[Traducere :]

Prea Înălţate Doamne,

O mare parte a Europei apusene a făcut de curînd progrese surprinzătoare în diferitele ramuri ale agriculturii. Deseori, ca rezultat al acestora, au fost redate culturii terenuri sterpe, recoltele s-au dublat, provincii întregi au fost ferite de foamete, prin diversitatea asolamentelor.

Ar fi fără îndoială interesant de examinat cu grijă îmbunătăţirile pe care le-a realizat industria agricolă, de ales pe acelea care corespund cel mai mult solului din Ţara Romînească, obiceiurilor locuitorilor, de a le traduce în practică spre a servi de model, de a introduce şi a răspîndi folosirea lor printre cultivatorii din Principat.

Ori cît de bune pot fi intenţiile, oricît de mari ar fi mijloacele şi activitatea unui particular izolat, sfera sa de acţiune ar fi totdeauna prea mărginită spre a atinge acest scop.

Subsemnaţii, spre a atinge scopul pe care l-au arătat, doresc să formeze o societate de agricultură, căreia ei roagă prea plecat pe Înălţimea Voastră să-i acordaţi aprobare şi înaltă protecţie. Îndată ce se vor fi adunat un număr suficient de membri, statutele societăţii vor fi definitivate, spre a fi supuse întăririi Înălţimii Voastre.

Sîntem, cu cel mai profund respect, Prea Înălţate Doamne, ai Înălţimii Voastre prea plecate slugi şi supuşi prea credincioşi,

Arnold Iacobson, Dr. Zucker, Dr. Maier, P. Poenaru, M. Ghica, I. Cîmpineanu

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 6839/1834, f. 2

421

1834, noiembrie 1

Ocîrmuirea judeţului Argeş către Vistierie, cere să i se mai trimită, pe lingă cele 68 pietre de cumpănă, încă 15, pentru negustorii oraşului Argeş

Cinstitii Vistierii a Valahii.
Ocîrmuirea judeţului Argeş

În urma raportului aceştii ocîrmuiri, supt no. 7090, ce au înnaintat cinstitii Vistierii pentru a să slobozi la şaizeci şi opt neguţători cîte o piatră a cinstitii Vistierii de fieşcare, cu care să să slujească la priimirea şi darea banilor mai priimind acum răportul supt-ocîrmuitorului plăşii Argeşului dintr-acest judeţ cu no. 4900, că s-au arătat cu cerere cinsprezece neguţători hălăduitori în oraşul Argeşului, din acea plasă, a li să slobozi fieşcăruia cîte o asemenea piatră — şi va răspunde cîte parale patruzeci de una — nu lipseşte dar şi ocîrmuirea plecat a supune aceasta în cunoştinţa cinstitii Vistierii. Şi să roagă ca să să facă cuvenita punere la cale

spre slobozirea cerutelor pietre, care să vor trimite ocîrmuirii pe lîngă cinstit răspuns, ca să urmeze cu înpărțirea lor și strîngerea banilor cuveniți, spre a-i înnainta cinstitii Vistierii.

Pentru d. ocîrmuitorul,
C. Arion, secretar

1834, noemvrie 1
Secsia 2-lea
No. 7394
Or. Pitești

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4937/1833, f. 130

422

1834, noiembrie 3

Alex. Ghica Vv. către Sfatul administrativ, aprobă înființarea „Societății de agricultură a Rumînii", conform statutelor ce i se vor înfățișa.

Noi, Alecsandru Dimitrie Ghica Vvd.,
cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Țara Rumînească,
către Sfatul administrativ

Asupra alăturatului adres ce ni s-au înfățișat de către d.d. înpreună iscăliți, cerînd a li să da voie de a întocmi o soțietate de agricultură, luînd Domnia Mea în băgare de seamă că o asemenea întocmire nu poate fi decît foarte folositoare pentru înnaintarea și înbunătățirea lucrării pămîntului care într-acest Prințipat să află încă întru a ei începere, cînd la toate celelalte nații au luat cele mai mari dezvoltări, priimim și dăm slobozenie de a să întocmi acea soțietate, după statuturile ce ni să vor înfățișa de către mădularele iei și să vor întări de Domnia Mea.

Sfatul va încunoștința aceasta mai sus-numiților mădulări și va da numitei soțietăți cele prin putință ajutoară, spre înlesnirea și înnaintarea lucrărilor sale.

Alecsandru Ghica Vvd.

București, 3 octomvrie * 1834
No. 143

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 6839/1834, f. 1

---

* Din fila 6 a prezentului dosar rezultă nu data de 3 octombrie, ci cea de 3 noiembrie.

Notă la documentul nr. 422. La adunarea sa din 13 ianuarie 1835, societatea de agricultură își alese următoarea conducere: Președinte — Mihail Ghica, vice-președinte — Arnold Iacobson, secretar — Scarlat Roset.

„Societatea de agricultură a Rumînii" își înaintă la 26 martie 1835 Vorniciei din lăuntru statutele, spre a fi supuse aprobării Domnitorului.

1834, decembrie 10

Ion și alți locuitori din satul Ghimpați, județul Dîmbovița, adeveresc că au luat 3 000 taleri cu împrumut de la baronul C-din Sachelarie pentru a-și cumpăra vite, arătînd suma luată de fiecare și chezașii care răspund pentru ei

Adecă noi, care mai jos ne vom iscăli anume, dat-am credincios zapisul nostru la cinstita mîna d. domnului baron Costandin Sachelarie, stăpînu nostru, precum să să știe că la păsul de trebuință ce am avut, am făcut rugăciune rugîndu-ne și ne-au făcut bine, cu taleri 3 000 — adecă trei mii, — cu soroc de un an, cu dobînda lor. Și la soroc avem a plăti toți banii, fără niciun cuvînt de pricină.

Că acești bani [de] mai sus ne-au împrumutat ca să cumpărăm boi.

Nedînd banii la soroc, voie are să ne vînză vitele, ca să ia banii dumnealui. Iar vreunu din noi de va prăpădi banii, are să răspunză chiezașii, cum mai în jos să arată, care o fi chezaș și platnic.

Iar pentru mai adevărată credință, ne-am iscălit noi chiezașii și ne-am pus și degetul în loc de pecete, ca să să crează. Și ne-am rugat de scriitor de au iscălit numele noastre.

Iar voie are și chiezașii, care sînt chiezași platnici pentru noi a plăti banii : volnici sînt a vinde dobitoacele noastre. Așa ne-am rugat de dumnealor, ca să fiie platnici pentru noi.

Rugînd și pă dumnealui supt-ocîrmuitorul de au adeverit.

1834, decemvrie 3

Tl.	
400	eu, Ion Alecu, chiezaș platnic, adecă patru sute □*
400	eu, Mihai isprăvnicelu chiezaș platnic, ipac patru sute □
300	eu, Bădică pîrcălabu chiezaș platnic, ipac trei sute □
250	eu, Drăgoi Alecu, chiezaș platnic, ipac doo sute cincizeci □
150	eu, Balaban Saf., chiezaș platnic, ipac o sută cincizeci □
250	eu, Lazăr, chiezaș platnic, ipac doo sute cincizeci □
250	eu, Dinu Crînguș, chiezaș platnic, ipac doo sute cincizeci □
200	eu, Șărban Căplescu, chiezaș platnic, ipac doo sute □
350	eu, Mircea, chiezaș platnic, ipac trei sute cincizeci □
300	eu, Dinu lemnar, chiezaș platnic, ipac trei sute □
100	eu, Mihai Rătotă, platnic, adecă una sută □
50	a primit Drăghici postovar Dumitrache, platnic □
3 000	adică trei miie de lei cei mai sus-numiți am priimit toți deplin și sîntem platnici, cum mai sus să arată.

Și am scris eu, Nicolae Dascălu, și am fost față cînd s-au dat toți banii și martor.

* □= amprenta digitală a semnatarilor neștiutori de carte

Supt-ocîrmuitoru plășii Ialomiții din sud Dîmbovița

Cu acest zapis arătîndu-să cei în față iscăliți lăcuitori din satu Ghimpații, mărturisind că au priimit banii ce să arată și spre a să păzi întocmai acest înscris, după rugăciunea ce au făcut s-au adeverit și de această supt-ocîrmuire.

Pentru supt-ocîrmuitoru,
Alecsandru Condecescu

1834, decemvrie 10

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3571/1837, partea I-a, f. 312

424

1834, decembrie 14

Departamentul vistieriei aduce la cunoștință că cerealele sînt libere la export pe Dunăre prin schelele Călărași, Gura Ialomiței și Brăila

Publicație

Pă temeiu luminatei porunci a Prea Înălțatului nostru Domn, dată către cinstitu Sfat administrativ, în urmarea căriia s-au încheiat și jurnal al Sfatului la doă ale următoarei, să face tuturor știut că într-această vreme a toamnii, oricine va voi să facă transport pă Dunăre, dă producte, cu plutitoare pă Dunăre, este slobod, însă numai pe la acele locuri unde vor fi punturi și picheturi; și să le scoață la schela Călărași, Gura Ialomiții și Brăila.

Iar pentru a cărăturii siguranție, de la punturile și picheturile ce să vor încărca și pînă la pomenitele trei schele, d. Marele spătar, din luminată poruncă a Prea Înălțatului nostru Domn, va întrebuința d.d. ofițeri și undăr-ofițeri; păzindu-să însă formalitățile, cum: darea de bileturi și cele coprinse în jurnalu Sfatului, încheiat de la 14 avgust și întărit cu ofisul Mării Sale Prea Înălțatului nostru Domn, supt no. 70, atingător de asemenea transport dă producte.

Marele vistier,
Alecsandru Nenciulescu

Șeful secsiei,
Grigore Madruzoglu

Anul 1834, dechemvrie 14
Secsia 3-a
No. 2122
București

Arh. St. Buc., Vornicia București, nr. arh. 3577/1834, f. 96.

1834, decembrie 18

Năstavnicul mănăstirii Mărgineni către Departamentul pricinilor din lăuntru, despre numărul clăcaşilor aflaţi pe moşia Telega, stăpînire a mănăstirii, despre numărul măglaşilor, ciocănaşilor şi al văduvelor, bătrînilor, nevolnicilor şi holteilor; despre starea şi datoriile lor faţă de mănăstire

Depertamentul pricinilor din năuntru.
Năstavnicul mănăstirii Mărgineni

La adresul ce am priimit din partea cinstitii Mari dvornicii, supt no. 10330, am cinste a răspunde că clăcaşii ce să află sălăşluiţi pă proprietatea sfintei mănăstiri, la moşia Telega, din sud Prahova, sînt toţi în număru ce să arată mai jos şi anume :

404 măglaşi
181 ciocănaşi
121 văduve, bătrîni, nevolnici şi holtei
706 peste tot şapte sute şase

Apoi dintr-aceştiia :

		Pă an
182	fiind dă starea 1, sînt datori	10 384 lei
273	„ de mijloc, „ „	12 285
130	„ de al 3-lea, „ „	5 070
121	„ bătrîni, nevolnici	1 815
		29 554

Aceşti bani însă să cuvine mănăstirii numai pă 1 an, iar pă 3 ani însumează peste tot lei optzeci şi opt de mii şase sute şaizeci şi doi — no. 88 662,— afară din toate celelalte folosuri ce s-ar fi cuvenit să dobîndească sfînta mănăstire din dijmurile arăturilor şi fîneţelor şi altor asemenea articole dă proprietate.

Ci dar, mă rog iarăşi plecat cinstitei Mari dvornicii să binevoiască a pune în lucrare cît mai în grab împlinirea acestor bani de la epitropia casii răposatului baronului Ştefan Meitani, după chipul ce arăt, fără de a mai mijloci cea mai mică zăbavă, aflîndu-să mănăstirea neîmpărtăşită de un asemenea drept, consfinţit încă de 3 ani trecuţi şi mai bine, precum am mai arătat.

Şi sînt al cinstitei Mari dvornicii prea plecat,

Arhim. Ioachim

1834, dechemvrie 18

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 2751/1832, partea a II-a, f. 1482

426

1835, ianuarie 20

Egumenul mănăstirii Cozia către Logofeţia treburilor bisericeşti, despre refuzul ciocănaşilor robi de a plăti birul în cislă şi despre dreptul mănăstirii la mertic de sare şi la cisluirea robilor

Prea cinstitii Mari logofeţii a trebilor bisericeşti,
plecată arătare

Plecat încunoştinţez cinstitii Mari logofeţii că această mănăstire în vremile de mai înnainte au avut prin hrisoave o gură de ocnă de la Ocne din Valahiia Mică. Şi, pentru tăerea i scoaterea sării, au fost rînduit o sumă de ţigani acolo. Apoi, după vremi, luîndu-să acea gură de ocnă pă sama domnii, au rămas şi ţiganii acolo, tot într-acea lucrare, şi da numai birul lor în toată vremea la mănăstire.

Ci fiindcă aceşti ţigani, semeţindu-să că sînt ciocănaşi şi să diafendifsesc de cămăraşii ocnelor, nu să supun să plătească dajdie cu cislă după starea şi puterea lor, ci numai po lei trei într-un an, măcar deşi are mănăstirea porunci domneşti după vremi ca să-i cisluiască după starea şi puterea lor. Şi nu îngăduesc dumnealor cămăraşii a le face nici măcar catagrafiie de suma lor.

Pentru care, fierbinte mă rog prea cinstitii Mari logofeţii a înştiinţa unde să va cuveni, ca să să dea mînăstirii ori merticul de sare ce-l-au priimit mînăstirea mai nainte, sau să să sloboază poruncă către dumnealor boeri cămăraşi a fi slobodă mînăstirea să-şi cisluiască robii săi după starea şi puterea lor, precum s-au urmat şi mai nainte vreme.

Al prea cinstitii Mari logofeţii smerit şi prea plecat,

Nectarie igumenu Cozii, dinpreună cu tot soborul sfintii mînăstiri

1835, ghenar 20

Arh. St. Buc., Logofeţia pricinilor bisericeşti, nr. arh. 6559/1832, f. 63

427

1835, februarie 14

E. Kirilov, sudit britanic, arendaşul moşiei Slănic, către ocîrmuirea judeţului Saac, despre neînţelegerile avute cu băcanii din Slănic, despre împrejurările şi modul în care a fost bătut de ciocănaşii şi măglaşii de la ocne, despre lucrurile de valoare pe care afirmă că le-a pierdut cu acest prilej.

Cinstitei ocîrmuiri a județului Saac,
plecată jalbă

Cu cinste jeluiesc cinstitii ocîrmuiri că, cumpărînd prin mezat de la cinstita Eforiie spitalului Colții moșiia Slănicu, Verbilovu și a cincia parte din moșiia Groșani, sud Saac, și mergînd eu într-această moșiie, adică Slănic, m-am arătat mai întîi la cinstita cămărășiie cu condractu ce mi s-au dat, cerînd prin adres de supt no. 1-iu ca să mi să sloboază de către cinstita cămărășiie un slujbaș, cu care să mă poci arăta de proprietari. La care, mi să dă răspuns supt no. 84, fevruarie 13, că toți vătașii de ciocănași și de măglași sînt de slujba ocnii, și nu să poate a să da nici un slujbaș, iar ieu poci să urmez după coprinderea condractului, nesupărat de nimenea.

Așadar, chemînd mai întîi băcanii orașului Slănicu, ce fac negoțul său pă această moșiie, ca să să învoiască pentru a lor vînzare de rachiu și nevrînd a să învoi, prelungindu-mă cu vremea, am șezut pînă astăzi, fără a să face vreo închidere de băcănii la niciunul de către mine. Și, nici cerîndu-le vreo clacă sau dijmă de la nimeri, nici poprind vreo brutărie pentru scoaterea pîinii, decît, văzîndu-i cu atîta înpotrivire, am deschis pă dată băcăniie, am făcut toată provizia cu aducerea de la Văleni : pîine, rachiu și alte din destule, în acest oraș și, totu deodată, am înștiințat și pă cinstita cămărășiie cu adres de supt no. 2, la otnoșeniia iei de supt no. 85 c-am și orînduit deschizînd prăvăliia lui Dacălu Teodosie, cu pîine și rachiu îndestul.

Și unde îngrijeam pentru celilante toate trebuincioase, m-am pomenit fără veste că, la zece ceasuri din zi, unde mă aflam la un postelnic Petre în casă, că năvălesc asupră-mi peste doo sute ciocănași și măglași, înverșunați ca niște tîlhari. Și ieu, văzîndu-i și neștiind al lor rău cuget, am eșit din casă, ca să le fac întrebare, ce le ieste cererea. Și nedîndu-mi adăstare de cuvînt, au năvălit toți ca leii asupră-mi, trîntindu-mă și bătîndu-mă de moarte, unde rupîndu-mi hainile și păru din cap, strigînd toți cu o glăsuire să mă omoare, să mă omoare.

Așadar, văzînd primejdia de moarte ce era să să facă, au sărit cei ce să afla acolo, adică Petre postelnicu, Ioniță postelnicu, Dinu cantaragiu i Anastase chelaru cămărășii și cei ce s-au aflat ai casii și, prin multe rugăciuni, abia mi-au scăpat viața, închizîndu-mă în casă, unde au și năvălit a sparge ușa. Așadar, viind secretaru cinstitii cămărășii, Costache Duca, care după ce le-au vorbit din destul, au intratu la mine în casă și spăimîntîndu-să, văzîndu-mă la starea care mă aflam, mai vîrtos și încunjurat de toți zurbagii, dîntre care cei mai învierșunați și năvălitori cu pornire asupră-mi sînt cei mai josu însemnații.

Așadar, m-au luat numitu secritaru ca să merg la cămărășie, cu cugetu spre a mea scăpare de viață și unde mergînd, rezămînd într-a sa nădejde, deodată iarăși m-am pomenit cu acei lei turbați, bătîndu-mă de moarte în mijlocul curții cămărășii. Și de nu sărea amploiații acestii cămărășii, negreșit astăzi trebuia să fiu mort; întru care a mea scăpare, s-au pornit năvălind și asupra orînduiților, unde înverșunați fiindu, au bătut

şi pă secritaru cămărăşii îndestul. Şi în stare rea fiind atît ieu, cît şi secritaru, am năvălit în odăile cămărăşii, ca să ne scăpăm viaţa, iar dînşii au rămas tot într-acea învierşunare şi toţi într-o glăsuire ca să mă omoare.

Unde pă dată simţindu-mă, m-am cunoscut şi paguba ce mi s-au făcut, adică avînd într-o pungă trei sute înpărăteşti, cincizeci icosari şi doozeci rubiele, şi un ceasornic de aur repetir, şi un inel cu o piatră de diamant ce-l aveam în deget, şi un zapis de doo mii scînduri duşumea şi de rînd, ce l-am avut făcut cu d. Mare clucer Trăsnea.

De aceea, cu cinste fac cunoscut cinstitei otcîrmuiri, că ieu nu mă mai cunoscu dăstoinic a îndrăzni ca să mai mergu pă acest trup de moşiie, în vreme ce mi s-au făcut cunoscut pierderea vieţii mele, cum şi pagubile cele arătate mai sus.

Pentru care, plecat rog pă cinstita otcîrmuire ca mai întîi să mi să facă îndestulare cinstei mele şi al doilea despăgubirea pagubii ce mi s-au întîmplat, iar al treilea şi cel mai de temeiu, pagubile cele simţitoare ce mi s-au întîmplat şi mi să întîmplă asupra căutatu[lui] moşii din pricina acestor împotrivitori.

Şi iarăşi plecat, îndrăznesc a ruga pă cinstita otcîrmuire a mi să face cuviincioasa îndestulare asupra dreptului şi cinstii mele, totdeodată făcînd cunoscut şi înnaltii stăpîniri, după cum şi ieu nu încetez după datorie a face cunoscut înnaltului Consulat şi al mieu stăpîn, pentru că mă aflu bolnav şi în rea stare.

Prea plecatu,
Elefterios Kirilov, sudit vritanicesc

C. sin Pană băcanu, Stănică băcanu, Chiriţă Costea, Mitriţă Veselu, Tudor Baciu, Dragomir Pavel, Tiţă Dămianache, Radu Dragomir, Ilie Lăpuş, Ivan băcanu, Istrat Corbu, Neculae Corbu, Tudorache Saulea, Gheorghe Bizinic, Profir Bratu, Stoica Iancu

1835, fevruarie 14
Slănic

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 6129/1835, f. 8—9

428

1835, februarie 19

Tacrir dat de Chiriţă băcanul din Slănic despre banii pe care E. Kirilov, noul arendaş al moşiei mănăstirii Colţea, i-a cerut băcanilor din tîrg pentru a-i lăsa să vîndă mai departe vin şi băcănii

Tacrirul lui Chiriţă băcanu ot Slănicu

Marţi, la 12 ale aceştiia, viind dumnealui chir Lefter aici în tîrgu Slănicului şi arătîndu-se de arendaş, au trimis un vătaf de al cinstitii că-

mărăşii şi, chemîndu-ne la curtea cămărăşii pă noi cei şaptesprezece cei care ţinem prăvălii cu vînzare de vin şi ale băcănii şi rachiu şi arătîndu-ne contractul cumpărătorii arenzii aceştii moşii, încheiat cu Sfînta mănăstire Colţii, ne-au cerut preţ de lei zece mii pentru dreptul ce-l are proprietatea, adică ca să ne sloboază pe aceste 17 băcănii să vindem numai rachiu şi de-ale băcăniei într-un an.

Pentru care, am dat şi noi lei 2 450.

Şi, nemulţumindu-se, am plecatu de acolea, fără însă să ne facă atunci arendaşu vreo poprire ca să nu mai vindem. Fără decît ne-au zis că este a veni de-al doilea.

Aceasta ştiu şi arăt în frica Domnului.

Eu, Chiriiacu sin Costea.

1835, fevruarie 19

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 6129/1835, f. 58

429

1835, februarie 20

Tacrir dat de Petre, postelnicul din Slănic, despre împrejurările în care ciocănaşii au bătut pe E. Kirilov, arendaşul moşiei Slănic

Tacriru postelnicului Petre, la carele au fost în cazdă chir Lefter Kirilov, arendaşii moşii Slănicu

Ieu arăt că marţi, pă la 10 ceasuri turceşti din zi, după ce s-au dus băcanii după neînvoirea lor, m-am pomenit cu o sumă dă ciocănaşi, ca la şaptezeci inşi şi mai mulţi poate ca să fi fost, strigînd că : unde ieste Lefter ? Carele şi işind afară, i-au întrebat: ce căutaţi, copii ? Iei au zis că : murim de foame. Iarăşi le-au răspuns că : mie nu-m slujiţi, să vă şi dau de mîncare. Aşa zărvuind, au sărit doi din ei, şi anume :

Radu Dragomir,
Tudor Baciu

şi l-au luat de păr ; după care, în urmă au mai sărit :

Dragomir Pavel, ce-i zice şi meşteru,

Dumitru Veselu, carele să întorcea de la secretar din cămărăşie.

Şi, sărind asupră-i numiţii, cărora n-am mai putut să le iau seama, unu îl trăgea dă păr, alţii să muncea a-l trage dă picioare, ca să-l azvîrle din foişor jos ; pe care, oarecum potolindu-i împreună cu soţia mea şi cu alţii din rudele mele ce din zgomot auzind veniseră, sărind cu toţii l-am

scăpat și l-am băgat în casă, încuind ușea. Și măcar dă-i potoleam cu gura dă să întorcea, dar din băcani pă dă lături, și anume :

Chiriță,
Fotache,
Niculăiță,
Costache a lui Pană

îi invita și să întorcea îndărăt cu aprindere dă vrajbă, zicîndu-mi că : scoate-l din casă, căci îți spargem ușa.

Așa, potolindu-i după toate învitările băcanilor, au sosit la mine și d. secretar al ocnii dă la cămărășie, căruia, spăimîntat de atîta îndrăzneață urmare a ciocănașilor, i-am arătat pricina, zicîndu-i ca să-l ia la cămărășie, ca să nu să întîmple primejdie di la casa mea. Și așa, luîndu-l dă la mine, pentru cea de al doilea bătaie ce i-au urmat cu d. secretaru la cămărășie nu știu, pentru că nici n-am văzut, fiind fost rămas acasă-m.

A doă zi iarăș s-au strîns la d. Costache Turnavitu, unde de cu seara, întorcîndu-să de la cămărășie, s-au dus acolo (unde și ieu aflîndu-mă cu dumneasa) după ce au aflat porțile închise, măcar dă să muncea a intra pă supt porți, înpingînd și poarta. Dar potolindu-să după zgomotul, au plecat.

Dar cine i-au îndemnat la gîlceavă cea dintîi de la casa mea, nu știu ; fără numai, pornirea au fost din cei în dos însemnați. Căci n-am auzit dă să vor fi îndemnat dă către cinevaș, căci pînă nu s-au început gîlceava stam în casă. În urmă, pă cînd începerea a să potoli, vedeam că îi îndemna spre tot aceeaș urmare dă către arătații în dos băcani.

Atîta știu și arăt — pentru care am și iscălit,

Petre, postelnicu

1835, fevruarie 20

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 6129/1835, f. 50

430

1835, februarie 24

Ocîrmuirea județului Saac către Vornicia din lăuntru, despre cercetarea făcută la ocnele Slănic privind împrejurările în care a fost bătut E. Kirilov, arendașul moșiei Slănic, despre amestecul băcanilor, despre capii răzvrătirii, despre netemeinicia pretențiilor arendașului că ar fi pierdut o sumă mare de bani și lucruri de valoare

Cinstitii Mari dvornicii din lăuntru.
Ocîrmuirea județului Saac

Din porunca cinstitii Mari dvornicii, cu no. 1095, pe dată sculîndu-mă am mers la ocna Slănicului unde, intrînd în cercetarea înprejură-

rilor urmate asupra bătăii lui Elefteriie Kirilov arendaşu moşii Slănicului i secretarului pomenitei ocni, faţă cu d. cămăraş am adus mai întîi pă băcanii ce ţin provăliile cu vînzare de pîine, rachiu şi altele într-acel tîrg. Şi luîndu-le în parte tacrir, să alătură în dela ce să trimite. Şi măcar deşi să apără, dar pentru că pricina după fiinţă şi după cum din tacriru lui Dumitru Veselu i al gazdii arendaşului au izvorît chiar din a lor urmare, căci fără a fi popriţi de nimini — precum singuri arată — au închis băcăniile. Şi cînd marţi au eşit ciocănaşii din ocnă ca să cumpere pîine şi rachiu după al lor obicei, aflînd prăvăliile închise şi, cerîndu-le pîine şi rachiu, le-au zis că să să ducă la arendaş să ceaie, căci ei nu mai pot ţinea provălii din pricină că arendaşu le-ar fi cerut cîte lei 800 de provălie pe an — precum arată şi prin tacrir Dumitru Veselu — zicîndu-le către aceasta că şi lor ar fi zis arendaşul că de cel mai sărac clăcaş o să le ia cîte lei 48.

Şi în urmă dovedind, precum şi chiar d. cămăraşul şi secretaru ocnii dîndu-m în scris numele învitătorilor la această pornire, şi mai cu seamă ale acelor ce au sărit întîi cu bătaie, şi anume :

Radu Dragomir
Tudor Baciu
Dragomir Pavel, ce-i zice şi Meşteru
Dumitru Veselul
Neculaie Corbu
Istrate Corbu.

Şi pe Drăghici Mustăţea, carele prin strigare i-au învitat mai cu seamă de au sărit (fiind şi înpricinat, aflîndu-se moşnean), zicîndu-le că să saie, că pă nişte asemenea arendaşi trebuie să-i dea pă vale în jos — precum şi în tacrir arată Dumitru Veselu. Pe cari, aducîndu-i spre cercetare şi luarea tacririlor după poruncă a descoperi fiinţa adevărului, măcar deşi m-am muncit în toate chipurile ca din partea fieşcăruia să iau tacrir spre a mă pliroforisi de fiinţă, dar s-au arătat prin toate mijloacele tăinuind adevărul. Fără numai Dumitru Veselu, Radu Dragomir şi Dragomir Pavel, ce-i zice şi Meşteru, au arătat, precum în ale lor tacriruri se coprinde, din care se dă curată dovadă că tot mai sus-însemnaţii sînt cei dintîi năvălitori cu bătaie asupra arendaşului şi secretarului, căci după îndemnarea ce li s-au făcut din vorbile zise de băcanii ce mai jos să arată şi răzvrătirile ce urma cu vorba prin ei băcanii, precum şi gazda prin tacrir arată, şi anume :

Chiriţă băcanu
Fotache „
Alecu, cel arătat în tacriru lui Dumitru
Nicoliţă şi
Costache a lui Pană,

plecînd ciocănaşii de la băcăniile lor, de unde nu li s-au dat pîine şi rachiu, au mers la casa postelnicului Petre, unde Lefter arendaşu să afla în gazdă. Carele, eşind afară ca să-i întrebe ce caută, văzînd încîrdoşaţi atîţia ciocănaşi şi asupra vorbelor ce din a lor strigare făceau învitîndu-se şi de vorbele ce le-au strigat Drăghici Mustăţea, au năvălit asupra arendaşului de

l-au bătut. Pe care abia scăpîndu-l gazda cu cîţi acolo din rudile lui s-au aflat, l-au închis în casă. Şi, în casă sosind secretaru ocnii, l-au luat pe arendaş ca să-l ducă la cămărăşiie. Pe cari văzîndu-i, s-au luoat în goană-le şi, sosindu-i în fînăria cămărăşii (pe unde au sărit, ca să scape de goana lor) tot acei şase au năvălit întîi asupră-le, unde acolo l-au bătut de-al doilea. Şi, fiindcă arendaşu să ţinea de secretar, asupra cărora din multa năvălire i-au bătut pe amîndoi. Şi de n-ar fi sărit un Alecu, casierul acei cămărăşii, nepotu dumnealui cămăraş — carele, cu o măciucă ce avea în mînă, lovind pe Dumitru Veselu în cap, precum şi peste mîini pă Nicolaie Corbu şi pe alţi mulţi din ei răzvrătindu-i în toate părţile — negreşit, putea să să întîmple omor, precum acolo năvăliseră asupră-le bătîndu-i.

Din care, să înţelege că tot aceşti şase au fost cei dintîi năvălitori cu bătaie la amîndooă locurile şi Dumitru Mustăţea cel ce i-au învitat cu strigarea sa ca să saie. Căci şi a dooă zi, tot aceştiia s-au dus şi la casa lui Costache Turnavitul — cumpărătoru arenzii aceştii moşii de la cinstita Epitropiie a spitalului Colţii şi tovarăş cu Kirilov bătutu — unde, aflînd porţile închise, au bătut în testel, vrînd să intre pe dedesupt, strigînd ca să le dea pe arendaş a-i plăti claca.

Dar potolindu-se, s-au dus cu toţii carii să înclinaseră cu ei, porniţi fiind din urmarea băcanilor, pentru lipsa ce au cercat de pîine şi rachiu, cu închiderea prăvăliilor fără să fiie popriţi nici de arendaş, nici de cămăraş. Căci clăcaşilor nici o cerere de propietate nu le-au făcut arendaşu, văzînd că în lipsa d. cămăraş nu i se dă ajutorul ce au cerut prin hîrtia alăturată în delă, socotind ca prin o asemenea strîmtorare ce au pricinuit lucrătorilor băcanii, să fie scăpaţi de dreptul ce se cuvine propietăţii, coprins la articolu 146 din Regulamentul Organic. Asupra căriia înprejurări măcar de au vrut ca să să apere la întrebarea ce li s-au făcut, dînd răspuns înpotriva aceştii netrebnicii cu închiderea provăliilor că, adică, n-au avut pîine într-acea zi şi de aceea nu le-au vîndut; dar aducîndu-se doi din brutarii de acolo, pe cari întrebîndu-i, faţă cu ei au arătat că chiar într-acea zi au dus la unul pîine de lei 12 şi la altul de lei 8. Din cari băcani, trei şi anume

Chiriţă,
Alecu,
Fotache

— căci Neculăiţă şi Costache a lui Pană căutîndu-se, s-au dovedit dosiţi — se trimit cinstitii Mari dvornicii, înpreună şi cu cei întîi săritori la bătaie no. 7, cari toţi să însumează la număr 10.

Iar pentru pretenţiia ce face Lefter şi prin cea în orighinal jalbă din parte-i trimisă cinstitii Mari dvornicii, pă lîngă raportul otcîrmuirii cu no. 418, de banii ce i-ar fi avut asupră-i şi i-au pierdut — adică trei sute galbeni înpărăteşti, cincizeci icosari şi dooăzeci rubiiele — i un ceasornic de aur repetir şi unul inel de diiamant şi un zăpis de 2 000 scînduri al dumnealui clucerului Trăsnea, precum şi hainile ce i le-au rupt, cercetînd prin toate mijloacele pe vătaşi i pîrîţi şi băcani, precum şi prin cîţi alţii s-au aflat acolo asupra bătăii, au tăgăduit : că nu s-au găsit nicicum.

Fărdecît numai Alecu casiierul au arătat că pe dată după bătaie au strigat Lefter văitîndu-se că au pierdut punga, precum asemenea şi Petre postelnicu, gazda numitului, şi că l-au văzut cu acel inel de diiamant şi cu ceasornicul ; iar punga cu bani au arătat că n-au văzut-o, fără numai că l-au auzit văitîndu-se de bani că i-au pierdut.

Şi, spre mai temeinică desăvîrşire a cercetării, văzînd că după toate chemările ce s-au făcut jeluitorului, nu au putut veni la cercetare, precum să face dovadă din răspunsurile lui din delă, m-am sculat însumi de la Slănic şi am mers la Văleni de Munte, unde l-am găsit bolnav în aşternut, cu semn vînăt la ţiţă şi supt coastă în dreptu plămînilor şi cu părul rupt din cap. Căruia după toate cercetările ce i-am făcut, l-am întrebat cum de au luoat atîţia bani asupră-i, cînd la moşiie să ducea să ia, iar nu să dea. Şi mi-au răspuns, zicînd că i-au fost luoat ca să cumpere grîu, vin, rachiu şi de celelalte trebuincioase pe la băcănii, spre îndestularea lăcuitorilor, de nu să putea învoi cu băcanii, fiind fost învoit şi cu Costache Turnavitul, a-i răspunde banii şi pentru toate rămăşiţurile după prune ce-i rămăsese din anu trecut pe la vărbiloveni tot după această moşiie, pentru care au arătat şi postelnicu Petre că făcuseră şi zapisu întru aceasta. Mai întrebîndu-l de au văzut cineva acei bani, mi-au răspuns că nimini altul nu să poate să-i fi văzut, decît numai Costache Turnavitul, în vremea cît au petrecut amîndoi pe acolo, însă şi numitul — punga aceea de pînză în care ţinea moneda arătată, iar nu doară ca să ştie suma banilor. Pentru care au zis că poate să o fi văzut Costache Turnavitul, carele acum să află la Craiova, unde este orînduitu vameş.

Aşa dar, nici o altă dovadă nu au avut Lefter arendaşu cu ştiinţă de suma banilor şi felurimea monedii ce va fi avut la dînsul. Şi, pă lîngă aceasta, cu cuviinţă ar fi fost să nu fi făcut nici o cerere de la dînşii de vreme ce secretaru ocnii, prin răspunsu ce au dat la cererea ce au făcut de la cămărăşiie ca să i se dea un dorobanţ din ai ocnii a-şi înplini din drepturi, i-au zis ca să mai aibă îngăduială pînă după întoarcerea dumnealui cămăraş de la Bucureşti, căci putea cunoaşte că lucrătorii ocnii cunosc desăvîrşit stăpîn pe cămăraş.

Pentru care, şi nu lipsesc — cu a lor trimitere — plecat a raportui cinstitii Mari dvornicii de cele dovedite asupra cercetării.

Gh. Ştirbei

Anul 1835, fevruarie 24
La secsiia 1-iu, masa 1-iu
No. 490

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 6129/1835, f. 84—87

1835, martie 11

Starostele corporației de sureccii către Vornicia orașului București, despre negustorii sureccii din Capitală: nominal, pe clase de patentari, cu capital propriu, străin sau în tovărășie, scăpătați sau slujind pe la alții

Cinstitii Vornicii a politii București.
Plecatul staroste al corporații dă sureccii

Pătruns fiind dă cele poruncite prin porunca de supt no. 682 a cinstitii Vornicii, am căzut dăloc întru îndelecnicire și, prin urmare, închipuind listă (dă cursul îndelecnicirii ce fac negutătorii aceștii corporații, ce să află toți hălăduind aici în politie, iar negoțu strînsurii vitelor mari, pă afară pîn județe).

Iată, o alătur pă lîngă acest plecat și, totdeodată, aduc încredințare că închipuirea aceștii liste s-au săvîrșit pre cît s-au putut apropiiată dă adăvăr, dăspre starea în care să află astăzi.

Pentru dumnealui starostea,
Sterie Gheorghiu [?]

Anul 1835, martie 11

Tacsa surecciilor

Listă văditoare dă starea în care astăzi să află numărul aceștii tacse, ce sînt așăzați la clasu al 2-lea și al 3-lea — cum arată — 1835 anul, 10 dă martie

Clasu 2-lea No.	Cei cari își învîrtesc negoțul nezmintit cu dintr-al lor, pă afară pîn țară, fără a fi înclinați	Dă al 2-lea clas No.	Cei cari să află scăpătați, cu case grele și dintr-înșii încetați din negoț, iar unii slujind pă la alții	Osebite băgări dă seamă
1	Ianache Pancul	1	Anăstase Capră	
2	Mișu Pantazi	2	Panciu Ianache	
3	Dinu Bîrcă			
4	Iliie Stamate			
5	Dinu Stamate			
6	Zaharia Antoniu			
7	Petre Stanu			-
8	Pancu Dimu			
9	Ianache popa Nicolau			
10	Ioniță Hotea			
[11]	Anastase Ioanu			
[12]	Tudor Androne			
[13]	Gheorghe Antone			
[14]	Enciu H. Donciu			
[15]	Gheorghe Hristea			
[16]	Stoian H. Costea			

Clasu 2-lea No.	Cei cari își învîrtesc negoțul nezmintit cu dintr-al lor, pă afară pîn țară, fără a fi închinați	Dă al 2-lea clas No.	Cei cari să află scăpătați, cu case grele și dintr-înșii încetați din negoț, iar unii slujind pă la alții	Osebite băgări dă seamă
[17]	Chiriiac Antoniu			
[18]	Teohari Atanasiu			
[19]	Nacu Ispas			
[20]	Teodorache Murt			
[21]	Goțcă Efstatiu			
[22]	Donciu H. Stoian			
[23]	H. Gherghe			
[24]	Cara Gherghe			
[25]	Ioan Proscomiriu nepotu lui Mimi			
[26]	Fecioru răposatului Mimi			
[27]	Steriie Gheorghiu			
Dă-n clasu 3-lea No.		Dă al 2-lea clasă No.		
1	Zahariia Ioanu	1	Dimcea Giachii	
2	Ianache Pantazi	2	H. Zancu	
3	Săbea Sîrbu	3	Dumitru Velicu	Încetat cu totu din negoț
4	Gheorghe Lucu			
5	Ianache Ștefan			
6	Zane Cusută			
7	Stamate Nicolau			
8	Dociu Sîrbu			
9	Nicolaie Olteanu			

Al 3-lea clas No.	Cîți iarăș își mișcă negoțul pîn țară, cu capital strein i întovărășiți; și puțini a să da dintr-înșii la încetare	No.	Adunarea
1	Nacu sin popa Jăcu al 2-lea	36	Cei carii cu dîntr-al lor își învîrtesc negoțu, însă :
2	Marin H. Dimcea } clasu 3-lea *		27 din cei așăzați la clasu al 2-lea
3	Stoica Dimu } clasu 3-lea *		
4	Trică Iliie } clasu 3-lea *		
5	Petre Pancu . . . . al 2-lea		9 din cei așăzați la clasu al 3-lea
6	Petre popa Ianache		
7	Pancu H. Androne	16	Cei cîți încă își mișcă negoțu cu capital strein, însă :
8	Mihalache al paharnicului		5 din cei așăzați la al 2-lea clas
9	Ilie H. Donciu		
10	Andrei H. Petre		

* Cel dă al 3-lea no., din cei întovărășiți la negoț, cu casă grea

Al 3-lea clas No.	Cîţi iarăş îşi mişcă negoţul pîn ţară, cu capital strein i întovărăşiţi; şi puţini a să da dintr-înşii la încetare	No.	Adunarea
[11]	Petre Arghir		11 din cei aşăzaţi la al 3-lea clas
[12]	Marinciu Velicu		
[13]	Curte Gheorghiu	5	Cei scăpătaţi şi încetat unul din negoţi însă :
2	să scad a să socoti în al 2-lea clas		2 din cei aşăzaţi la al 2-lea
11		57	3 din cei aşăzaţi la al 3-lea
			Piste tot, cincizeci şi şapte
	Mincu H.		
	Stamate Dimu		
	Iordan Sîrbu		
5	piste tot, dă al 2-lea clas		Sterie Gheorghiu [?]

Arh. St. Buc., Vornicia Bucureşti, nr. arh. 6058/1835, f. 18—20

432

1835, martie 11

Starostele corporaţiei surecciilor către Vornicia oraşului Bucureşti, despre pricinile care au dus la starea grea a comerţului lor ; rezoluţia Vorniciei oraşului Bucureşti

Cinstitii Vornicii a politii Bucureşti.
Plecatul staroste al corporaţii surecciilor

Cu toată supunerea îndrăznind, aduc în cunoştinţa cinstitii Vornicii că, din pricina a multor împrejurări silnice ce arată următorul veac, fiindcă prin urmare au adus încetare alişverişului mărfii noastre, au ajuns a preţui neguţătorii orice neajunsuri.

Şi, totdeodată, gîndind la milostivirea cinstitii Vornicii, m-au invitat a destăinui următoarele, ce-i împiedică la săltarea negoţului ce-l fac :

1-iu. Tot numărul neguţătorilor ce să împart pîn Craiova şi pîn judeţe, cînd este dă să întorc cu suma dă vite ce au strîns, după ce ei, pentru hrana acelor vite, îşi fac căpuirea cu rîza-pazar, păzind cele legiuite dări, apoi pînă ajunge cu dînsele la suhaturi, în feluri dă nelegiuite numiri să globesc dă către proprietari şi arendaşii moşiilor, bătîndu-le cio-

banii cînd cad cu ele dă le răsuflă în marginea drumului sau dă le adapă, precum și alte neajunsuri.

Din care pricină, cunosc pagubă și zăticniri că fug din ciobani și-și răpun vitele.

2-lea. Că mulți dă alte trepte dă oameni să fac matrapazi și, piste negoțul ce învîrtesc aceia în altele, strîng și cirezi.

Iar la întîmplare dă a să iuvi vreo cerere din partea stăpînirii dă la această tacsă, unii ca aceia nu să arată a-i ajuta sau a-i însoți.

Asupra cărora arătări dă nemulțămire, binevoiască cinstita Vornicie a le lua în băgare dă seamă.

Și dă cuviincioasa punere la cale ce să va face, mă rog plecat a mi să slobozi poruncă, ca să cunoscu chipu prin care trebuie să-i îmbunez, căci prea mult să nemulțămesc în mișcarea negoțului lor, mai vîrtos cei care dintre dînșii cu ajutoru altora să îndeletnicesc.

Pentru dumnealui starostea,
Sterie Gheorghiu [?]

1835, martie 11

[Rezoluția Vorniciei orașului București :]

Cu copie după aceasta, să să dea în cunoștința Vist., ca cele ce va chibzui să aibă Vorniciia răspuns, ca să le dea în cunoștință'

Costandin Cantac.

Arh. St. Buc., Vornicia București, nr. arh. 2128/1835, f. 24 și 31

433

1835, martie 20

Gr. Ipătescu către Departamentul vistieriei, despre cercetările făcute la Telega și Slănic, despre catastihurile întocmite privind drepturile și datoriile reciproce între proprietari și clăcași

Cinstitii Vistierii a Prințipatului,
raport

După însărcinarea pusă asupră-mi prin porunca cinstitii Vistierii, cu no. 355, plecat alătur în orighinal acturile cercetărilor ce s-au făcut și anume :

1-iu. Cercetare — urmată după reclamaţia sătenilor de la ocna Telega, pentru băcănii, scaune de carne şi doă bîlciuri ce să face în sat peste an, ca să fie slobode precum le-au avut pînă acum, fără a să folosi proprietaru de la acestea — însoţită şi cu vechiletu satului, ce-l dă la mîna a zece săteni şi doi preoţi, ca să stea în înfăţoşare.

2-lea. Catastih de drepturile ce să cuvine să priimească proprietarul de la aceştia pentru datoriile reciproace pe doi ani trecuţi 1833 şi 1834, cu arătare de la cine anume, potrivit cu drepturile ce au priimit şi ei de la proprietar — şi

3-lea. Cercetare după reclamaţia sătenilor de la ocna Slănicul, că cămăraşu fiind fost şi arendaş, i-au supus a căra cherestele pentru facerea unii mori, precum şi grîu, cu plată numai de lei doi pă zi, supt cuvînt de îndatorire a lor la slujba ocnii.

Iar pentru catastihu ce urma a să face şi la acest sat Slănic, de drepturile cuvenite proprietarului pe arătaţi doi ani, scriind în doă rînduri pomenitului arendaş Ştefan Antonoglu la Ploeşti, unde să află lăcuind, ca să vie la Slănic, la cea dintîi am priimit răspunsul său că va fi următor ; iar la cea de-a doa, de la soţia sa, că bărbatu-său lipseşte la Bucureşti. Şi, din această pricină, nu s-au putut face acest catastih, urmînd a să afla şi el de faţă, ca unul ce cunoaşte rodurile ce au dat moşia în aceşti doi ani.

Apoi plecînd a veni încoace, m-am întîlnit şi cu dînsul pă drum. Şi, zicîndu-i pentru aceasta, mi-au arătat că tocmai acum au luat voe de la eforia spitalurilor Colţii — prin scrisoare particulară de la dumnealui clucer Trăsnea — ca să vie la Slănic, spre a sta faţă la facerea aceştii catagrafii. Cînd, nemaiputînd eu a mă întoarce, i-am zis că după al doilea dezlegare ce voiu lua de cinstita Vistierie, am a face urmare.

De aceea, pentru aceasta cu cinste încunoştinţînd, plecat mă rog a mi să porunci de urmare.

Gr. Ipătescu

Anul 1835, luna mart. 20

No. 25

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 3340/1835, f. 1

1835, martie

Catastih de „drepturile și datoriile reciproce" între proprietar și clăcașii ciocănași și măglași din Telega, pe anii 1833 și 1834 ; extras

Catastih de drepturile ce să cuvine să priimească proprietarul moșii Telega de la clăcașii săi, pe anii 1833 și 1834, cum să arată :

I

No. familiilor	Datoria fieșcăruia clăcaș		Ciocănași	Vite mari	Vite mici	Drepturile ce au priimit clăcașii									
						pentru casă și grădină		pentru izlaz		pentru fînețe		pentru semănături		toată suma pogoanelor	
	lei	par.				pog.	prăj.	pog.	prăj.	pog.	prăj.	pog.	prăj.	pog.	prăj.
1	78		Radul Dănescu 36 claca pe anii 1833 și 1834 42 pentru slugile cuvenite în slujba proprietății pe acești ani	2			4								
2	116	4	Drăghici Dănescu 36 claca pe anii 1833 și 1834 42 pentru slugile cuvenite proprietății 31 20 dijma din 100 pruni 6 24 dijma porumbului	4			12								12
3	78		Ion Grecu 36 claca pe anii 1833 și 1834 42 pentru slugile cuvenite proprietății				4								
4	88	20	Gheorghe Morarul 36 claca pe anii 1833 și 1834 42 pentru slugile cuvenite proprietății 10 20 dijmă din 100 pruni				6								
5	83	10	Ștefan Brebeanul 36 claca pe anii 1833 și 1834 42 pentru slugile proprietății 5 10 dijmă din 50 pruni	2			8								
6	126	12	Gheorghe Stoican 36 claca pe anii 1833 și 1834 42 pentru slugile proprietății 31 20 dijmă din 300 pruni 3 12 dijmă din porumb 4 20 dijma fînului pă anul 1833 9 dijma fînului pă anul 1834	8		1					12		6		
7	78		Nicolae Brebeanul 36 claca 42 pentru slugile proprietății	1		4	4								
8	78		Crăciun Brebeanul 36 claca 42 pentru slugile cuvenite proprietății	2			4								
9	107	22	Ioniță Olteanu 36 claca 42 pentru slugile cuvenite proprietății 3 12 dijma porumbului 26 10 dijmă din 250 pruni	1	4		1						6		
10	97	2	Manea Olteanul 36 claca 42 pentru oameni proprietăți 15 30 dijmă din 150 pruni 3 12 dijma porumbului	2			6						6		

[etc.]

No. familiilor	Datoria fieşcăruia clăcaş lei	par.	Măglaşi	Vite mari	Vite mici	Drepturile ce au priimit clăcaşii: pentru casă şi grădină pog.	prăj.	pentru izlaz pog.	prăj.	pentru fîneţe pog.	prăj.	pentru semănături pog.	prăj.	toată suma pogoanelor pog.	prăj.
174	78		Radu Chiriac 36 claca 42 pentru slugi 78	2			2								
175	78		Ioniţă Bradoschi 36 claca 42 pentru slugi 78	2			12								
176	83	2	Toader al Mandii 36 claca 42 pentru slugi 1 30 dijma de la 15 pruni 3 12 dijma porumbului 83 2	3			5						6		
177	99		Stan Lătureanul 36 claca 42 pentru slugi 21 dijmă din 200 pruni 99	2			10								
178	99		Stoica Lătureanul 36 claca 42 pentru slugi 21 dijmă din 200 pruni 99				12								
179	90	24	Dragomir Lătureanul 36 claca 42 pentru slugi 12 24 dijmă din 120 pruni 90 24				6								
180	78		Moise Meşterul 36 claca 42 pentru oameni 78	2			5								
181	93	30	Gheorghe Crăciun 36 clacă 42 pentru slugi 15 30 dijmă din 150 pruni 93 30	6			12								

N.B. a) La socoteala ce s-au făcut pentru dijma fînului, fiindcă în vremea cuviincioasă nu s-au măsurat de nimeni, din pricina nesupunerii celor ce lăcuesc această moşie, avîndu-o ca o moştenire statornicită pă seamă-le, şi ca să să afle adevărul pentru fieşcare în parte cît fîn au făcut, n-au stat mijloc. S-au luat de temeiu pentru amîndoi anii 1833 şi 1834 — fiindcă rodirea fînului în partea locului au fost deopotrivă — ca du pă un pogon de loc, măsurat cu prăj. de 24 palme domneşti, să să cosească fîn un car şi jumătate de măsură. Şi, din care, proprietaru să ia dreapta lui dijmă pentru anu 1833 lei şase de un car, iar pentru anul 1834 — fiindcă preţ au avut fînu îndoit şi întreit — lei 12.

b) Pentru dijma prunelor, fiindcă nu s-au putut afla adevărul : cîte vedre rachiu sau cîte vedre borhot au făcut fieşcare în parte, ca să să aştearnă socoteala pă aceeaşi ştiinţă, s-au făcut numărătoare rădăcinilor de pruni şi s-au luat de temeiu pentru anul 1833 — cînd rodirea lor au fost cu osăbire bună decît mulţi ani — că toată rădăcina de prun au dat 10 ocă prune; care făcîndu-să rachiu, să iasă una ocă şi trei sute dramuri. Şi din care, lăsîndu-să una sută dramuri pentru strîns şi făcut, să dea proprietarului dijmă din una ocă şi jumătate, socotindu-să vadra cîte lei şapte după cursul de atunci.

Iar pentru anul 1834 rodirea au fost stearpă cu totul, din pricina răcelii ce au fost asupra înfloritului.

c) Pentru dijma porumbului, fiindcă nu s-au putut cunoaşte suma ce au avut fieşcare, s-au măsurat locurile iarăşi cu prăjina de 24 palme cu care s-au măsurat şi fînul, şi s-au luat de temeiu obiceiul cel vechiu, care s-au urmat în partea locului: ca drept dijmă din zece una, să dea de pogon măsurat 88 ocă grăunţe; care pentru leat 1833 s-au socotit ocaoa cîte parale şase, după preţul de atunci.

Iar pe leat 1834, rodirea au fost stîrpită cu totul, din pricina secetii.

d) Pentru slugile ce să cuvin în slujba proprietăţi din 25 familii unul, s-au luat de temeiu la socoteala ce s-au făcut, învoirile ce sînt la moşiile, ca drept aceste slugi să fie dator tot clăcaşu : ori a lucra cu mîinile 14 zile la trebuinţile proprietăţii, sau a le plăti în bani zioa po parale şaizeci.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 3340/1835, f. 11, 13, 26 v.

435

1835, martie

Catastih de drepturile şi datoriile reciproce între proprietar şi clăcaşii ciocănaşi, în satul Slănic, pe anii 1833 şi 1834; extras

Catastih de drepturile ce să cuvenea să priimească proprietarul moşii Slănicul de la ai săi clăcaşi, pe anul 1833 şi 1834

No. familiilor	Datoria fieşcăruia clăcaş		C i o c ă n a ş i	Vite mari	Vite mici	Drepturile ce au priimit clăcaşii: pentru casă şi grădină		pentru izlaz		pentru fîneţe		pentru semănături	
	lei	par.				pog.	prăj.	pog.	prăj.	pog.	prăj.	pog.	prăj.
1	82	8	Iancu Muşat 36 claca pe anii 1833 şi 1834 42 pentru slugile cuvenite în slujba proprietăţii, din 25 familii unul, pe aceşti doi ani 4 8 dijma porumbului pe anul 1833				10					1	4
2	88	28	Ion Dorobanţul 36 claca pe anii 1833 şi 1834 42 pentru slugi 2 28 dijma porumbului pă leat 1833 8 dijma din 100 pruni	2			12	1	18				18
3	95	10	Stan Vişan 36 claca 42 pentru slugi 17 10 dijma din 216 pruni pă leat 1833				22						
4	88	26	Iorgu Armeanul 36 claca 42 pentru slugi 9 dijma din 113 pruni 1 96 dijma porumbului	2		2		1	18				11

(Continuare)

No. familiilor	Datoria fieşcăruia clăcaş		Ciocănaşi	Vite mari	Vite mici	Drepturile ce au priimit clăcaşii							
						pentru casă şi grădină		pentru izlaz		pentru fîneţe		pentru semănături	
	lei	par.				pog.	prăj.	pog.	prăj.	pog.	prăj.	pog.	prăj.
5	101	4	Stan sin Dinul Dorobanţul 48 | claca 42 | pentru slugi 2 | 4 dijma porumbului 9 | zioa de plug pă anii 1833 şi 1834	6			3	5	9				14
6	90	24	Nicolae Şărban 36 | claca 42 | pentru slugi 3 | 24 dijma porumbului 9 | zioa de plug	3			2	2	18			1	
7	83	16	Istrate Şărban 36 | Claca 42 | pentru slugi 4 | 16 dijma porumbului				6					1	12
8	82	32	Panait Bărbierul 36 | claca 42 | pentru slugi 4 | 32 dijma din 60 pruni	2		2	16	1	18				
9	78		Nicolae Lighean 36 | claca 42 | pentru slugi				1						
10	138	32	Pană Vlăşceanul 48 | claca 42 | pentru slugi 3 | 24 dijma porumbului 6 | dijma fînului pă anul 1833 12 | dijma fînului pă anul 1834 27 | 8 dijma din 343 pruni	2		1	10	1	18	1		1	

(Continuare)

No. familiilor	Datoria fieșcăruia clăcaș		Ciocănași	Vite mari	Vite mici	Drepturile ce au priimit clăcașii							
						pentru casă și grădină		pentru izlaz		pentru fînețe		pentru semănături	
	lei	par.				pog.	prăj.	pog.	prăj.	pog.	prăj.	pog.	prăj.
11	78		Tudor Baciu 36 claca 42 pentru slugi				6						
12	82	32	Nițul Șărban 36 claca 42 pentru slugi 4 32 dijma din 60 pruni	3			7	2	18				
13	78		Tiță Mihalache 36 claca 42 pentru slugi				8						
14	78		Dinul Mihalache 36 claca 42 pentru slugi				6						
15	81		Ioniță Mihalache 36 claca 42 pentru slugi 3 dijma prunilor din 38 [...]				6						

N.B. Izlazul acestui sat nefiind osăbit într-o parte de loc pă suma vitelor lăcuitorilor, ci înpărțit în multe locuri prin văi, dealuri, rîpe și printre case, s-au măsurat toate acestea și s-au găsit una mie pogoane și opt prăjini. Iar anume și în ce loc este acestea, să arată în alăturatu jurnal.

Care pogoane, alcătuindu-să pă suma de 1 143 vite ce s-au găsit și să arată în acest catastih la numele fieșcăruia om, să cuvine de toată vita cîte 21 prăjini și mai prisosesc cinci. Și așa, potrivit cu acestea s-au adăogat pogoane în coloana de izlaz la numele fieșcăruia, pă suma vitelor ce au.

Pentru dijma prunelor, a porumbului, precum și a fînului, s-au urmat iarăși potrivit cu cele ce să cuprind în pomenitu jurnal.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 3340/1835, f. 78

436

1835, aprilie 30

I. Friedman, sudit k.k., către Alex. Ghica Vv., oferă o probă de silitră din materie primă descoperită în țară și praf de pușcă făcut de el, în vederea încheierii unui contract; rezoluția Domnitorului și a Departamentului din lăuntru

Prea Înălțate Doamne,

Fiindcă aici, în pămîntul scaunului țării Mării Tale, am găsit locuri dă silitră, cu care să poate face cea mai bună iarbă de pușcă și fiindcă eu am această știință dă meșteșug, cu plecăciune dau în cunoștința Mării Tale, spre a mă pune în cercare de a da probă atît dă silitră, cît și dă iarbă dă pușcă.

Și apoi, plăcînd Mării Tale precum nădăjduiesc, ca un lucru de folos al patrii ce socotesc că este, să închei și contract spre punere în lucrare de acest meșteșug.

Prea plecat supus,
Iancul Fridman, sudit k.k., din fabrica k.k.

Primit, 30 aprilie 1835
No. 3863

[Rezoluția Domnitorului :]

Depertamentul din lăuntru să ia în băgare dă seamă coprinderea aceștii jelbi.

1835, aprilie 30

[Rezoluția Departamentului din lăuntru :]

Fiindcă jeluitoru acesta au cerut ca să i să dea de la stat o simțitoare sumă de bani pentru lucrările ce arată și nefiind mijloc, de aceea să să puie acesta în păstrare la delă

M. Cornescu

1835, mai 30

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4714/1834, f. 52

437

1834, decembrie 7 — 1835, iunie 5

Jurnal de bord al corăbiei „Marița", proprietate a lui A. Vilara, cu prilejul primei curse pe care a făcut-o pînă la Constantinopol, sub pavilionul Țării Romînești ; rezumat

Corabia „Marița" a fost construită la Giurgiu și la 7 decembrie 1834 a pornit în prima sa cursă maritimă, cu destinația Constantinopol, încărcată cu grîu din Principat.

Pe bord, în afară de echipajul corăbiei — comandat de căpitanul Ioan Cristescu, „supus și născut chiar în Țara Romînească" — se aflau și negustori.

Jurnalul descrie, cu detalii tehnice, călătoria începînd de la gura Sulina și pe toată durata drumului pînă la portul de destinație și retur.

Atît la ducere cît și la înapoiere, vasul „Marița" a întîmpinat furtună pe Marea Neagră.

Jurnalul este ținut de Giorgio L. Bresco.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 3857/1835, f. 5—11, 14 — original, în versiune italiană.

Notă la documentul nr. 437. După începutul făcut prin „Marița", sînt semnalate în prima jumătate a sec. XIX-lea și alte vase ce iau parte la transporturile comerciale pe Dunăre și Marea Neagră, sub pavilionul Țării Romînești.

Astfel, între 15 și 30 martie 1839 au sosit de la Constantinopol la Brăila între altele și :

— Bricul „Dachia", sub „bandieră rumînească" (sosit la 26 martie—nr. crt. 55);

— Vasul „Marița", sub „bandieră rumînească" (sosit la 28 martie—nr. crt. 64);

— Bricul „Sfîntu Dimitri", sub „bandieră rumînească" (sosit la 28 martie — nr. crt. 67). (Buletinul oficial nr. 23 de joi 20 aprilie 1839).

De asemenea între 15 și 30 iunie 1839 au sosit de la Constantinopol la Brăila încărcate, între alte „corăbii" și :

— Vasul „Csenocrat", sub „bandieră rumînească" (sosit la 19 iunie și transportînd : „10 burie zahăr și 12 perechi scaune" — nr. crt. 366).

— Vasul „Principele Alexandru", sub „bandieră rumînească" (sosit la 21 iunie și transportînd „1 buriu piper, 10 cofe măsline, 10 vale tutun și 6 saci săpun" — nr. crt. 373) (Buletinul oficial nr. 45 de luni 24 iulie 1839).

1835, iulie

A. Vilara către Alex. Ghica Vv., depune jurnalul de bord al căpitanului Gh. Lazăr Bresco, comandantul corăbiei sale, „întîiul căpitan dă mare, care pentru întiiaș dată au purtat în slava și cinstea Înnălțimei Voastre bandiera acestui Prinţipat“

Prea Înnălțate Doamne,

Căpitanu Gheorghe Lazăr Bresco, ocîrmuitorul corăbii mele, cu blagoslovenia Înnălțimii Voastre întorcîndu-să din Constantinopol, mi-au supus alăturatul jurnal, cuprinzător de toate lucrările sale, în care să arată și primejdiile ce au cercat și la ducere, și la întoarcere.

Către aceasta, așăzînd corabia în portul Brăilii, au adus aici bantiera ei ca, de va fi porunca Înnălțimei Voastre, să să dăpuie la arhiva țărei, potrivit cu obiceiurile ce sînt cînd să ivesc pentru întîiaș dată nooă bandiere.

Ci fiindcă numitul căpitan Gheorghe Bresco este întîiul căpitan dă mare, care pentru întîiaș dată au purtat în slava și cinstea Înnălțimei Voastre bandiera acestui Prinţipat, vă rog plecat să binevoiți a porunci ca să i să dea la mînă o carte domnească mulțămitoare pentru a sa rîvnă și iscusință, ca printr-aceasta și însuși să să încurajeze, și alții să urmeze pildei sale.

Al Înnălțimei Voastre prea plecat slugă,
Hatman A. Vilara

[1835, iulie]

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 3857/1835, f. 4

439

1835, august 5

Vornicia treburilor din lăuntru către ocîrmuirea județului Buzău, despre însărcinarea dată doctorului Mayer pentru a cerceta în plaiul Pîrscovului un zăcămînt minier

Poruncă la otcîrmuirea județului Buzău

Fiindcă dumnealui doctor Maier, din porunca ce i s-au dat, trecînd prin Buzău are să să abată în plaiul Pîrscovului ca să cerceteze un mate-

iiial ce s-au descoperit acolo, în chipul păcurii, și are să-și facă observațiile dumisale, drept aceea, să scriie otcîrmuirii ca, arătîndu-să dumnealui, să-i înlesnească mergerea la numitu plai și să-i dea orice ajutor spre săvîrșirea aceștii însărcinări pusă asupra dumnealui, răportuind otcîrmuirea Depertamentului de cele urmate.

1835, avgust 5

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4714/1834, f. 53

440

1835, august 14

Comitetul carantinelor către Departamentul din lăuntru, despre aducerea a 2 600 beșlici noi de către doi negutători turci, cere să i se comunice dacă această monedă poate fi lăsată să intre în țară

Copie după otnoșeniia Comitetului carantinelor de la 1835 avgust 14, către Depertamentul din lăuntru

Cu răportu carantinii Călărași, de supt no. 418, priimindu-să la Comitet alăturatu beșlic nou, ce l-au luat de la Mehmet și Omir, neguțători turci, aflați în curățenie, care aduc cu dînșii în Prințipat asemenea monedă, bucăți 2 600, cu cinste să îndreptează cinstitei Marei dvornicii, și plecat o roagă ca să binevoească a-i da cuviincioasa dezlegare de urmare, adică de poate fi slobodă asemenea monedă a intra în Prințipat, sau nu.

Întocmai după orighinal,

Ioan Manu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4937/1833, f. 163

441

1835, august 22

Departamentul vistieriei către Comitetul carantinelor, despre monedele care se primesc în plăți de Vistierie, despre vînzarea la licitație a monedelor turcești

Vistieria
No. 2084
1835, avgust 22

Cinstitului Comitet al carantinelor

La întrebarea ce face cinstitul Comitet cinstitii Mari vornicii prin otnoşenia de supt no. 2322 şi după care s-au trimis în copie la acest Depertament cu otnoşeniia de supt no. 5104, cu coprindere ca să să adresască cu povăţuire d-a dreptu către cinstitu Comitet, acest Depertament are cinste a răspunde că, la Vistierie — precum este ştiut deobşte — alte monede nu sînt priimite, decît numai galbeni olando-înpărăteşti, ruble şi sfanţi.

Iar în monedile turceşti ce vin du pă datorii de sare din Turchiia, şi care prin vînzare cu mezat să prefac în moneda priimită arătată mai sus, sînt şi beşlici noi. Iar acesta ce s-au trimis acum de la acel Depertament nu sînt beşlici de cinci lei, ci emari de şase lei şi care să cumpără de către sarafii pieţii cu lei trei, parale cinsprezece o bucată.

Apoi, daca acei sarafi ce-i cumpără, îi trec în sirculaţiia pieţii şi a Prinţipatului, sau îi întorc înnapoi peste Dunăre, aceasta nu este ştiut.

Într-aceasta să mărgineşte ştiinţa Vistierii, pe care o înconoştinţează cinstitului Comitet, întorcîndu-să şi emaru ce s-au trimis cinstitii Marei vornicii.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4937/1833, f. 164

442

1835, noiembrie 23

Consulatul austriac către Secretariatul de stat, despre demersurile pe care le-a făcut în urma cererii Secretariatului de stat de a se construi la schela Orşovei, pentru supuşii romîni, un al doilea peregovor

No. 1789 Bucarest, ce $\frac{\text{5 déc.}}{\text{23 nov.}}$ 1835

A l'honorable Secrétariat d'Etat de Valachie

Aussitôt après avoir reçu la note de l'honorable Secrétariat d'Etat du 18 octobre a. c. no. 1678, renfermant la demande qu'un second avant-poste (parloir) à l'échelle d'Orsova soit construit pour les sujets valaques, je me suis empressé de faire sans délai les démarches nécessaires auprès du Commandement général de Banat.

Le dit Commandement vient de me répondre par sa Note du 20 novembre a.c. no. 3862, qui, pénétré lui-même du désir de satisfaire à la juste demande du Gouvernement de la Valachie — la Brigade à Caran-

sebeş avait aussitôt reçu l'ordre de s'occuper sans retard de cette construction projettée, en nommant exprès une commission, de laquelle on attend le parère *.

Aussitôt qu'un résultat aura lieu, je ne manquerai pas d'en informer l'honorable Secrétariat d'Etat.

Je saisis . . . .
Signé : Timoni
Copie întocmai după orighinal,
Simion Marcovici

[Traducere contemporană documentului :]

Către Secretariatul statului

Îndată după priimirea otnoşeniei acelui Secretariat, supt no. 1678, asupra cererii ce face spre a să clădi pentru supuşii rumîneşti la schela Orşovii un al 2-lea avanpost (peregovor), m-am adresarisit întru aceasta către stăpînirea gheneralâ de la Banat.

Care, prin nota de supt no. 3862, mi-au răspuns că, pătrunsă de dorinţa ce are spre îndestula dreapta cerere a oblăduirii Ţării Rumîneşti, au poruncit Brigadii de la Caransebeş ca să să îndeletnicească întru clădirea pomenitei trebuinţi fără întîrziere, orînduind întru aceasta o întradins comisie, de la care să aşteaptă părerea sa.

Şi îndată ce va eşi şi rezultatul acei comisii, nu voi lipsi a înştiinţa pe acel Depertament.

Iscălit : Timoni
S. Gianoglu

23 noemvrie 1835
No. 1789

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 2728/1835, f. 6—7

443

1835, decembrie 12

D-rul Zucker către Alex. Ghica Vv., despre proiectul său privind înfiinţarea unei întreprinderi „pentru eczersiţia meşteşugului trebuincios la fabricaţia tulumbelor de foc" ; rezoluţia Domnitorului ; menţiune

---

* Sic

Monseigneur,

Votre Altesse Sérénissime a daigné me parler de l'idée qu'Elle a conçue de former une compagnie de pompiers pour le service de la ville de Boucareste.

Outre la connaissance de la manoeuvre et des soins réquis pour l'entretien de la pompe, il serait désirable qu'il se trouvât dans cette compagnie des hommes instruits dans les métiers qui concourent à la réparation non seulement, mais encore à la fabrication de pompes à feu.

Le meilleur mode de se les procurer serait de donner des recrues en qualité d'apprentifs à des artisans habiles, pour la durée de quatre années d'apprentissage. Hormis l'avantage qu'en tirerait le service de pompier, il en résulterait encore celui, qu'après la fin de leur apprentissage jusqu'à l'échéance de leur capitulation, ces apprentifs seraient disponibles comme ouvriers — et qu'après cette époque ils se répandraient dans le pays et établiraient, comme artisans, leurs ateliers dans des endroits qui en manquent encore. Etant d'ailleurs constamment réunis dans leurs ateliers, ces apprentifs seraient toujours prêts à voler au secours dans les cas d'incendie et les occupations continuelles auxquelles ils seraient obligés les garantiraient des vices que fait souvent contracter l'oisiveté des casernes.

Ayant établi un atélier pour l'exercice des métiers necessaires à la fabrication des pompes à feu, j'ose soumettre respectueusement à Votre Altesse Sérénissime le projet suivant :

1. Il sera confié au soussigné et mis sous la surveillance de I. Théilé, chef d'atelier, pour le moment seize recrues comme apprentifs, pour être instruits dans les métiers soit de serrurier, soit de marechal ferrant, soit de fondeur, soit de tourneur, soit de menuisier. Ce nombre sera porté succesivement et dans le courant de l'année jusqu'à quarante — et les recrues qui viendraient le compléter seraient instruits encore dans les métiers susdits, ainsi que dans d'autres, qui devront encore être arrêtés.

2. La durée de leur apprentissage serait de quatre années, pendant lequel tems * ils seraient soumis uniquement, hormis les exceptions ci dessous désignées, aux ordres du chef d'atelier et ne pourraient être enlevés de l'atelier et de leurs occupations sous aucun pretexte.

3. Pour les surveiller, il leur serait adjoint un sousofficier, qui cependant sous ce rapport suivrait uniquement les instructions du chef d'atelier et serait immédiatement changé et remplacé à la requête de celui-ci.

4. Dans le cas que la correction de quelque individu devînt nécessaire, le chef d'atelier pourrait exiger sa punition d'après le règlement de la discipline militaire ; dans des cas plus graves, l'apprentif serait remis à qui de droit pour être puni.

5. Les travaux d'atelier cesseraient à $6^1/_2$ heures du soir, et depuis

* Sic

cette heure jusqu'à huit heures on enseignerait aux apprentifs à lire, à écrire, à compter, et on les instruirait dans les premiers élémens * du dessein linéaire et dans l'usage de l'échelle reduite. Les frais de cette instruction seraient à la charge du soussigné, qui choisirait aussi les précepteurs.

6. Comme ces recrues sont destinés à former une brigade de pompiers prête à chaque instant de porter secours dans les cas d'incendie, le soussigné ferait construire à ses frais une pompe à feu, qui serait desservie par eux et qui se trouverait toujours près de l'atelier.

7. Chaque dimanche, tous les apprentifs seraient à la disposition du gouvernemenet pour étre exercés soit au maniement des armes, soit au service de pompier et seraient soumis durant cet exercice au commandant, que le gouvernement leur assignerait. L'exercice terminé, ils rentreraient dans l'atelier, conduits par le sousofficier.

8. Le gouvernement enverrait ces recrues et les entretiendrait habillés durant leur apprentissage. Il assignerait d'ailleurs mensuellement quinze piastres par apprentif, pour le pain et la viande nécessaires à la nourriture. Les autres frais de cuisine, ainsi que le chauffage, l'éclairage et le logement des apprentifs seraient à la charge du soussigné.

9. Le soussigné se rend garant pour mr. Téilé concernant les obligations qu'il assume sur lui par le présent inscrit.

Je suis avec le plus profond respect,
Monseigneur,
de votre Altesse Sérénissime
le très humble et très fidèle serviteur,
Dr. Zucker

Boucareste, ce 12 décembre 1835

[Rezoluția Domnitorului :]

Prețuind Noi și simțirea de care este mișcat aici iscălitul și ispravele ce fără îndoială urmează unei asemenea întreprinderi și îngrijirea atît pentru formiruirea meșterilor între pompieri, cît și ca un model la tinerii ce învață meșteșuguri, îndreptăm acest adres la Departamentu din lăuntru ca, pe de o parte să să înțeleagă cu Marele spătar pentru ceea ce privește la darea și ținerea ucenicilor soldați-recruți, iar, pe de alta, să să îngrijească ca să să dea doctorului Țucher actul trebuincios pentru întreprindere și mulțumirea Noastră prin Sfat să îi să încunoștiințeze.

[Mențiune :]

Cu copie după tîlmăcirea aceștiia să să dea în cunoștința dumnealui Marelui spătar, pohtindu-să ca să să asemene rezuluții Mării Sale, făcîndu-să domnului dohtor Țucăr din partea Sfatului administrativ și actul poruncit.
M. Ghica

[1835], dichemvrie 18

* Sic

[Traducere contemporană documentului :]

Înălţimea Voastră aţi binevoit a-m face cunoscută ideia Mării Voastre pentru formiruirea unii companii de pompieri, în trebuinţa oraşului Bucureşti.

Afară di cunoştinţa manevrării şi de îngrijirile trebuincioase pentru ţinerea tulumbii, ar fi de trebuinţă a să afla în această cumpaniie oameni învăţaţi nu numai la meşteşugul dregerii tulumbelor de foc, ci şi la a lor fabricaţie.

Cel mai bun chip de a să procorarisi asemenea oameni este de a să da recruţi spre învăţătură la meşteri buni, într-un soroc de patru ani. Afară din folosul ce va avea slujba tulumbii, va izvorî şi acela ca, după ce să vor învăţa pînă la împlinirea capitulaţiilor lor, aceşti şcolari vor fi meşteri slobozi. Şi aşa, pe urmă, să vor împrăştia prin ţară şi ca nişte meşteri vor aşăza fabricile lor la locuri unde nici pînă acum nu să află.

Dintr-altă parte, aceşti şcolari aflîndu-să totdeauna adunaţi în fabricile lor, vor fi apururea gata de a alerga spre ajutor unde să va întîmpla foc ; şi necontenitele îndeletniciri ale lor îi vor feri de viţiia care adesăori naşte din pricina nelucrării în casarmiie.

Întocmind eu o fabrică pentru eczersiţia meşteşugului trebuincios la fabricaţia tulumbelor de foc, am cinste a supune cu plecăciune Înălţimii Voastre proectul următor.

1-iu. Mi să vor încredinţa miie şi să vor pune supt privegherea dumnealui Ioan Teile, şeful fabricilor, deocamdată şaisprezece recruţi, ca nişte şcolari pentru învăţătură : sau de lăcătuşi, sau de fierari, ori de topitori, ori de strungari, sau de tîmplari. Acest număr să va sui treptelniceşte şi în curgerea anului pînă la 40. Şi recruţii ce vor veni spre complectuire vor fi învăţaţi nu numai la aceste meşteşuguri de mai sus, ci şi la alte ce să vor mai hotărî.

2-lea. Sorocul învăţăturilor va fi de patru ani, în care vreme vor fi supuşi numai (afară din dăosibirile de mai sus-arătate) la poruncile şefului-fabricant. Şi nu să vor putea lua din fabrică şi de la îndeletnicirile lor supt nici un fel de cuvînt.

3-lea. Spre a-i priveghia, li să va orîndui un unterofiţer, carele supt acest cuvînt va fi numai următor enstrucţiilor şefului-fabricant şi să va schimba îndată, oricînd va cere acesta din urmă.

4-lea. Cînd trebuinţa va cere de a să îndrepta vreunul dintrînşii, şeful fabricii va avea voie a cere pedeapsa după regulamentul disciplinii ostăşeşti şi, la întîmplare de mai grele învinovăţiri, şcolarul se va teslimarisi după cuviinţă, spre a-şi priimi pedeapsa.

5-lea. Lucrările fabricii vor înceta la $6^1/_2$ ceasuri seara, şi de la această vreme pînă la 8 ceasuri vor învăţa pe şcolarii a citi, a scriie, a socoti ; şi îi vor învăţa cele dintîi începuturi a desenului linial şi întrebuinţarea scării proporţională. Cheltuielile aceştii învăţături vor fi pă seama supt-iscălitului, carele va alege pe învăţători.

6-lea. Fiindcă aceşti recruţi sînt orînduiţi a formalisi o brigadă de pompiieri gata în tot minutul a aduce ajutor la întîmplare de foc, supt-

iscălitul cu cheltuiala sa va face o tulumbă de foc, care să va sluji de dînşii şi să va afla apururea cu apropiere de fabrică.

7-lea. Toate duminecile, toţi şcolarii vor fi în dispoziţia stăpînirii, spre a să eczersa, sau la arme, ori la slujba de pompier. Şi, în curgerea eczersiiţiilor, vor fi supuşi comandirului pe care stăpînirea îl va orîndui ; şi după săvîrşirea eczersiţii, under-ofiţerul îi va aduce la fabrică.

8-lea. Stăpînirea va trimite pe aceşti recruţi şi ii va ţine îmbrăcaţi în curgerea vremii învăţăturii lor. Şi va orîndui pă toată luna cîte 15 lei de şcolar, pentru pîinea şi carnea trebuincioasă pentru hrana lor. Celelalte cheltuieli ale bucătării, precum lemnile, lumînările şi localu şcolarilor vor fi pă seama mea.

9-lea. Supt-iscălitu să pune chezaş pentru domnul Teile, întru ceea ce să atinge de legăturile ce le ia asupră-i prin acest înscris.

Iscălit Dr. Ţucăr

1835, dechemvrie 12
Bucureşti

Tîlcuit S. Gianoglu

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 6441/1835 : „Delă după înscris cerere a dumnealui Doctorului Ţucăr, pentru alcătuirea unii trupe de pompieri", f. 1, 2, 9 şi 10

444

1835, decembrie 15

Ocîrmuirea judeţului Vlaşca către Vistierie, despre două monede „proaste" beşliii şi sfanţihii turceşti, care s-au înmulţit în oraşul Giurgiu

Copiie după raportu ocîrmuirii judeţului Vlaşca, de la 15 dechemvrie leat 1835, cu no. 4234

Fiindcă aici, în oraşu Giurgiu, din pricina comunicaţii ce are neguţătorii cu cei decindea, prin păzirea regulilor carantineşti asupra alişverişului lor, s-au înmulţit o monedă dă bani turceşti foarte proastă, care să numeşte beşlii, cîte lei 3 parale 20, şi alţii cu numire dă sfanţi turceşti, cîte lei 4,20 ; carii acum au mai scăzut, rămîind cei dintîi cîte lei 3, iar cei din urmă lei 4,10, încît la alişverişuri mici, de comun, nu să mai vede altă monedă decît aceasta. Şi cei mai mulţi din lăcuitorii ce vin cu producturi de vînzare la tîrg au încetat cu totu, pricinuind că asemenea bani nu pot a-i cheltui la ale lor trebuinţe, precum nici la răspunderile ce sînt datori către stăpînire şi către propriietarii moşiilor pă care hălăduiesc.

Ocîmuirea nu lipseşte plecat a răportui cinstitii Mari vornicii, rugîndu-să a i să da cuviincioasa deslegare de urmarea ce are să facă.

Intocmai după orighinal,

C. Merişescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8122/1835, f. 2

445

1835, decembrie 20

Inginerul Alex. Popovici către Vornicia treburilor din lăuntru, despre zăcămintele miniere descoperite de el dincolo de Olt şi despre încuviinţarea de care are nevoie pentru a începe exploatarea lor ; rezoluţia Marii vornicii

Cinstită Mare dvornicie din lăuntru,

Călătorind eu în treaba hotărniciilor şi în cele 5 judeţe de peste Olt, am aflat şi am dat peste mademuri de fier şi aramă, chinovari şi argint viu, mai ales pă rîul Tismana, pă rîul Coşusta, Izverna, Podeni şi Băltişoara.

Şi fiindcă voiesc cu băeşi rumîni de aice din ţară a le deşchide şi, unde mi s-a părea a fi mai bune şi sporitoare, a le pune şi în lucrare aşa, cu plecăciune fac rugăminte cinstitii mari Dvornicii ca să-m de voe şi poruncă deşchisă la acest scopos, ca şi eu să-m poci tocmi trebile cu stăpînitorii acelor moşii pă care să află mademurile arătate.

Alecsandru Popovici,
ingineriu

București, la 20-lea dechemvrie, 1835 *

[Rezoluţia Marii vornicii :]

Cînd să va mai arăta cu alte jelbi, i să va da răspuns pentru aceasta

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4714/1834, f. 56

* La 20 aprilie 1836, ocîrmuirea jud. Dîmboviţa raportează că în plaiul Ialomiţa „15 lăcuitori, împreună cu un preot din satu[l] Ţiţa, după ale lor păreri s-au pus de sineşi cu săpătura zioa şi noaptea pă moşia dumnealui căminarului Belu, pentru găsire de metal", fapt în urma căruia au fost arestaţi de sub-ocîrmuitor (Ibidem, f. 62)

1835

Statistica patentarilor din Țara Romînească ; rezumat (numeric), cu indicarea localităților unde locuiește fiecare *.

446-a

Județul Argeș (f. 70—89).

Lipscani : Pitești 3.
Bogasieri : Pitești 4.
Brașoveni : Pitești 13.
Băcani : Pitești 24, Rudeni 1.
Circiumari : Pitești 45, Bunești 1.
Tutungii : Pitești 1.
Mămulari : Pitești 20, Costești (jud. Teleorman) 2, Schei 1, Bîrlogu 1, Slobozia 1, Ciofrîngenii Pămînteni 1, Alimăneștii de Sus 1, Cîineni 2, Stoenești 1, Budești 1, Alimăneștii de Jos 1, Boișoara 1, Titești 1, Corbi 1.
Arendași : Pitești 30, Brătoieni 1, Maldăru (jud. Teleorman) 1, Sămara 1, Stoenești 1, Murgești 2, Dăjești 1, Drăgoești 1, Morăști 1, Valea Faurului 1, Furduești 1, Morile Sandului 1, Corbeni 1.
Gelepi : Ceparii Urluești 1, Bunești 1, Stoenești 1, Titești 1, Cîineni 2, Drăguțești 1, Richițelile de Jos 3, Sipeta 1.
Povarnagii : Pitești 19 ,Topane 1, Gălesești 1, Jiblea 6, Dedulești 1, Poiana Lacului 1, Sipeta 1, Tigveni 1, Ceparii Urluești 1, Bunești 6, Sămara 1, Schei 1, Cacaleții de Jos 4, Urși 1, Alimăneștii de Jos 1, Cremenari 2, Zărnești 2, Drăguțești 1, Bălcești 1, Cireșul 1, Borlești 1.
Căldărari precupeți : Pitești 3.
Pescari precupeți: Pitești 7, Bunești 4, Geamăna 2, Bohari 1, Cacaleți 1.
Sticlari precupeți : Pitești 1.
Cafegii : Pitești 1.
Cojocari : Pitești 21, Mozăceni 2.
Croitori : Pitești 21, Brezoaia 1.
Calpaccii : Pitești 3.
Bărbieri : Pitești 1.
Timplari și dulgheri : Pitești 7.
Abagii : Pitești 8.
Boiangii : Pitești 10, Olanul 1, Cîineni 2.
Cizmari : Pitești 40, Slatina 1.
Căldărari : Pitești 3.
Brutari : Pitești 13.
Argintari : Pitești 2.
Ceaprazari : Pitești 2.
Luminărari : Pitești 2.
Cofetari : Pitești 2.
Patentari tabaci de piei : Pitești 9, Meculești 1.
Zugravi : Pitești 2.
Trăistari : Pitești 1.
Măcelari : Pitești 1.
Cafegii : Pitești 1.
Tabaccii : Pitești 1.

Orașul Argeș :

Brașoveni 4.
Băcani 8.

* Dată fiind repartiția teritorială a patentarilor pe stărostii, în cadrul județelor unele denumiri de corporații apar repetat. În alcătuirea rezumatului s-a ținut seamă de această caracteristică a documentului.

Cîrciumari 13.
Mămulari : Orașul Argeș 7, Budești 1.
Sureccii și arendași : Satul Poștii 2, Alimăneștii de Sus 1.
Pescari precupeți : Orașul Argeș 11.
Cojocari : Orașul Argeș 7, Vlădenii Pămînteni 2.
Croitori : Orașul Argeș 6, Poenari 1.
Cizmări : Orașul Argeș 15.
Brutari : Orașul Argeș 6.
Dulgheri : Orașul Argeș 2.
Olari : Orașul Argeș 7.
Măcelari : Orașul Argeș 7.

446-b

Județul Brăila (f. 464—484).

Comisioneri : Brăila 15.
Bogasieri : Brăila 10.
Băcani : Brăila 15.
Cafegii : Brăila 5.
Cîrciumari : Brăila 20.
Bragagii : Brăila 3.
Pescari : Brăila 25.
Matrapazi : Brăila 24, Batogu 1.
Croitori : Brăila 6.
Cojocari : Brăila 7.
Boiangii : Brăila 2.
Argintari : Brăila 2.
Bărbieri : Brăila 2.
Abagii : Brăila 2.
Brutari : Brăila 4.
Simigii : Brăila 1.
Căldărari : Brăila 1.
Măcelari : Brăila 3.
Cizmari : Brăila 4.
Dulgheri : Brăila 7.
Dogari : Brăila 1.
Marchitani : Brăila 3.
Matrapazi : Brăila 11 (din care, 7 pescari).
„Herari“ : Brăila 1.

Plasa Bălții :

Matrapazi : Colțea 3, Puțintei 4, Biserici 1, Bertești 3, Ciocile 6, Chichinețu 3, Gura Călmățuiului 1, Stanca 2, Morile 2, Tîmpu 2, Dudescu 2, Viziru 2, Gropeni 1, Lacu Rezi 1, Valea Cînepei 2, Osmanu 3, Chișcari 1, Batogu 1, Ulmul 1.

Plasa Vădeni :

Matrapazi : Vădeni 4, Nazîru 1, Vărsătura 1, Mola 1, Cusur 1, Ibul 1, Omereni 1, Scorțaru 1, Brăila (Mahalaua Bisericii) 1, Pietriș 3, Baldovinești 1, Arhanghel 1, Osmanu 1, Tîmpu 1.

Comisioneri : Vădeni 1, Viziru 1.

Notă la documentul nr. 446-a. O mare parte din patentarii județului Argeș poartă mențiunea : „fără prăvălie“, iar alții : „cu prăvălie“, sau „lucrător la altul“. Tîmplarul Dumitru Radu din Pitești este meșter „cu prăvălie și dă sineși stăpîn, ce tocmesc lucru cu totul“.

Notă la documentul 446-b. Unii patentari sînt „de sineși stăpîni“, alții „fără prăvălie“, iar alții lucrează „cu ziua“.

Orașul București („Condică dă clasificațiia patentarilor“, f. 273—399).

1. *„Corporația lipscanilor“ :* 9.
2. *„Toptangii lipscani“ :* 26.
3. *Bogasierii, mărgelarii, mătăsarii, mămularii și bohceagiii :* 142.
4. *Marchitanii, vivliopolii :* 16.
5. *Zarafii :* 33.
6. *Brașovenii :* 13.
7. *Surecciii, capanliii și gelepii :* 65.
8. *Băcanii :* 148.
9. *Cîrciumarii :* 360.
10. *Olarii, fierarii și cherestegiii :* 42.
11. *Tutungiii, tabacciii și ciubucciii :* 31.
12. *Cafegiii :* 27.
13. *Măcelarii :* 51.
14. *Pescarii :* 55.
15. *Precupeții, vărarii, cherestegiii* * 193
16. *Arendașii și cei ce „uneltesc negoțuri și alte spiculații d-an picerile“ :* 248.
17. *Cojocarii subțiri :* 196.
18. *Giuvaergiii, ceasornicarii :* 10.
19. *Cojocarii groși, ișlicarii și calpacciii :* 96.
20. *Cavafii, cizmarii și pantofarii :* 226.
21. *Bumbăcarii, lumînărarii de ceară și plăpumarii :* 39.
22. *Boiangiii, menghinegiii și basmagiii :* 43.
23. *Pînzarii și abagiii :* 31.
24. *Șalvaragiii :* 19.
25. *Argintarii :* 25.
26. *Brutarii, franzelarii și făinarii :* 76.
27. *Simigiii :* 38.
28. *Săpunarii și lumînărarii de seu :* 15.
29. *Croitorii și ceaprazarii :* 146.
30. *Telalii :* 19.
31. *Bărbierii :* 71.
32. *Bragagiii, halvagiii și șerbecciii :* 44.
33. *Șelarii, curelarii :* 16.
34. *Covacii, tufeccii, fișicciii și cuțitarii :* 25.
35. *Dogarii :* 10.
36. *Tabacii, trăistarii :* 99.
37. *Postăvarii, găitănarii :* 23.
38. *Căldărarii, potcovarii :* 55.
39. *Dulgherii, zidarii, tîmplarii, pietrarii, olangiii și cărămidarii :* 456.
40. *Droșcarii lipoveni :* 12.
41. *Droșcarii pămînteni :* 20.

---

* În document, cherestegiii figurează atît la corporația nr. 10, cît și la cea nr. 15.

Notă la documentul nr. 446-c. În întreg documentul, patentarii sînt înscriși nominal, indicîndu-se mahalaua unde locuiesc și clasa de patentă la care sînt impuși. „Toți patentarii meseriiași sînt meșteri, iar nu călfi, fiindcă toate călfile supuse la meșteri sînt la capitațiie“ (ibidem, f. 399).

Patentarii bucureșteni (3 258 la număr) sînt grupați în 5 „clase“: I=17, II=158, III=1 365, IV=54 și V=1 664.

La corporația nr. 39 (dulgheri etc.), în rubrica unora din patentari sînt trecute mențiuni, ca : „meșter mare“ ; „calfă mare“ ; „lucrător și sărac“ ; „lucrător“ ; „lucrător cu zioa pă la alții“ etc.

O parte din membrii trăistari ai corporației nr. 36 „lucrează meșteșugu făr-de calfe sau capital, ci singur ei în casile lor“.

Județul Buzău (f. 491—507).

Bogasieri : Buzău 11, Săpoca 1, Petrăchești 1, Beceni 1, Cernătești 1, Muscel 1.
Brașoveni : Buzău 4.
Cîrciumari : Pîrscov 1, Căpățînești 1, Scheiu 4, Buzău 19, Focșănei 1, Clinciu 1, Cozieni 1, Căldărești 1, Sălcioara 1, Lipia 6, Muscel 2, Largu 1, Măzălești 1.
Sureccii : Buzău 2, Pîrscov 2, Trestia 1, Băbeni 1.
Cavafi : Buzău 2.
Hangii : Buzău 1.
Cafegii : Buzău 1.
Băcani : Buzău 17, Săseni 3, Nișcov 3, Scheiu 2, Cîndești 3, Pîcle 1, Măgura 1, Robești 1, Lipia 7, Padina 1, Bălănești 1, Grăjdana 1, Petrăchești 1, Berca 1, Băbeni 1.
Boiangii : Buzău 1.
Precupeți : Buzău 2, Luciu 1.
„Corporația de slugi" : Buzău 3, Pîcle 1, Lipia 1.
Căruțași : Buzău 9, Săseni 2, Mișcov 1, Pleșcoi 1, Șarînga 1, Meteleu 2, Izvoru Dulce 1, Mahalaua Banului 2, Lipia 2, Robești 1, Măgura 1.
Grădinari : Buzău 87, Unguriu 2, Cîndești 1, Tăbărăștii Vechi 1.
„Corporațiia dragomanilor" : Buzău 1, Jugureni 3, Padina 4, Luciu 1, Macoveiul 6, Čilibia 2, Căldărești 1.
Arendași : Buzău 4, Nenciulești 2, Lipia 3, Miluiți 1, Izvoru Dulce 1, Reghinești 1, Cîndești 1, Cilibia 1, Jugureni 1.
Dogari : Șarînga 9, Dara de Sus 5, Izvoru Dulce 10, Lipia 8, Valea Teancului 3, Căpățînești 2, Haimanalele poștii Cîlnău 1, Mărăcineni 1, Muscel 1, Nenciulești 7, Pîrscov 1, Petrăchești 1, Macoveiul 1, Scheiu 1, Podu Muncii 1, Brînzeasca 1, Muscelu Dărei 1.
Blănari și cojocari : Vernești 1, Lipia 3, Buzău 12, Șarînga 1, Nișcov 3, Cîndești 2, Grecii de Buzău 1, Cremenea 1, Valea Teancului 1, Tăbărăști 1.
Măcelari : Buzău 5, Căpățînești 1, Mărăcineni 1, Petrăchești 1.
Bărbieri : Buzău 4.
Cizmari : Buzău 12, Grăjdana 1, Grecii de Buzău 6, Lipia 1, Scheiu 1, Miluiți 1.
Lumînărari : Buzău 2.
Croitori : Buzău 22, Muscel 1, Șarînga 1, Lipia 1, Bîlhac 1.
„Corporațiia tăbăcarilor" : Buzău 4, Căpățînești 3, Grăjdana 5, Grecii de Buzău 7.
Pietrari : Lipia 1.
Morari : Grecii de Buzău 1, Scheiu 1.
„Corporațiia velnicerilor" : Măgura 1.
Săpunari : Pleșcoi 1, Pîrscov 1, Băbeni 1.
Dulgheri : Buzău 5, Scheiu 1, Tăbărăștii Vechi 2.

(Continuarea notei la documentul nr. 446-c).

Mămularii (din corporația nr. 3) „n-au stare, sînt săraci și cu credet iau puțină marfă — care cu căruțe cu un cal vînd prin sate marfă dă preț mic, fără să aibă prăvălii aici sau în alt oraș".

Despre precupeții bucureșteni, documentul precizează : „Cei mai mulți precupeți n-au prăvălii, decît căruțe cu un cal : merg de cumpără mere de afară, zarzavaturi, mălai de la mori, porumb și altele — și fără de statornicie, adică : astăzi merg, mîine nu. Nu să pot socoti nici neguțători prin țară, nici în orașu sălășluirii lor" (ibidem, f. 314).

La rubricile corporației nr. 19 (cojocarii groși etc.) se menționează : „Toți acești patentari din această corporație, a lor îndeletnicire este : cumpără miei și piei dă miel du pă afară, cu capital dă cîte lei 500 și pînă la 2 000, care le aduc — și singuri le lucrează la prăvăliile lor" (ibidem, f. 336).

Această statistică a patentarilor bucureșteni este cea încheiată la 1 ianuarie 1835, „afară din priveleghiați, scutiți pentru militari și cei scăzuți de la 1 ghenar". În josul fiecărei corporații, documentul este semnat de starostele respectiv.

„Corporaţiia vărnicerilor“ : Berca 2.
Zugravi : Buzău 2, Lipia 3.
„Corporaţiia vizitiilor“ : Petrăcheşti 1.
Zidari : Buzău 4.
„Corporaţiia ţiganilor herari“ : Buzău 18.
„Corporaţiia lăutarilor“ : Buzău (oraş) 9.

446-e

Judeţul Dîmboviţa (f. 639—655).

Sureccii : Tîrgovişte 3, Voineşti 3, Podul Rizii 1.

Arendaşi : Tîrgovişte 2, Priboiu 1, Drăgăeştii Pămînteni 2, Lucienii Pămînteni 1, Sărdan 1, Crovul 1, Slobozia Moara Stariţei 2, Tăriceni 1, Văleni 1, Poienari 1, Săcueni 2, Răzvadu de Jos 1, Viforîta 1, Ţîţa 2.

Cavafi : Tîrgovişte 2.

Băcani : Tîrgovişte 6, Brezoaia 2, Corneşti 3.

Rachieri : Tîrgovişte 10, Izvoare 2, Văcăreştii din Vale 2, Pierşinari 1.

Şalvaragii : Tîrgovişte 1.

Cîrciumari : Tîrgovişte 52, Lucienii Ungureni 2, Şuţa Mare 2, Butoeşti 2, Căpşuna 1, Lunguleţ 1, Băleni 1, Pîrlita 2, Predeşti 3, Corneşti 1, Poienarii lui Apostol 5, Bălteni 3, Bolovani 1, Bucşani 3, Răzvadu de Jos 4, Şotînga 7, Doiceşti 1, Glodeni 1, Viforîta 1.

Mămulari : Tîrgovişte 8, Gemenea 1, Băleni 1, Tătărani 2, Voineşti 1, Ulmi 1, Măneşti 1, Rîncăciov 2, Lucienii Ungureni 1, Văcăreştii din Vale 1, Şuţa Mare 2, Dîmbovicioara 2, Podu Rizii 2, Corneşti 1, Tăriceni 1, Văleni 2, Pelina 2, Ibrieanul 2, Conţeştii de Jos 1, Bălteni 3, Bolovani 2, Bucşani 1, Răzvadu de Jos 2, Mahalaua piste Gîrlă 1, Doiceşti 1, Şerbăneşti 1.

Săpunari : Tătărani 2, Priboiu 5, Vîlcana 1, Cîrstiana 1.

Povarnagii : Bucşani 1, Gemenele 1, Drăgăeştii Ungureni 1, Ludeşti 1, Şuţa Seacă 2, Raciul 2, Slobozia 2, Comişani 1, Lazuri 1, Săcueni 2, Hăbeni 1, Răzvadu de Jos 5, Mahalaua piste Gîrlă 1, Podari 4, Voineşti 1.

Măcelari : Tîrgovişte 4, Mahala 1.

Precupeţi : Viforîta 1, Tîrgovişte 1, Gemenele 1, Suduleni 1, Butoeşti 1, Picior de Munte 1, Gura Şuţii 2, Băneşti 2, Gheboaia 3, Dobra 1, Corneşti 1, Frasinul 1, Podu Văleni 1, Conţeştii de Sus 1, Bălteni 1, Cocoşu 1, Slobozia 3, Săcueni 1, Racoviţă 1, Răzvadu de Jos 5, Mahala 1, Poduri 1.

Bogasieri : Tîrgovişte 1.

Pescari : Tîrgovişte 1, Colan 4, Văcăreştii din Vale 5, Văcăreştii din Deal 2.

Bragagii : Tîrgovişte 2.

Cojocari : Tîrgu Găeşti 4.

Boiangii : Găeşti 3.

Brutari : Găeşti 4.

Cizmari : Găeşti 2.

Curelari : Găeşti 2.

Croitori : Găeşti 4.

Bărbieri : Găeşti 2.

Cîrciumari : Găeşti 1, Frasinul 1, Tomşani 1.

Tabaci : Găeşti 3.

Dulgheri : Căpşuna 1, Dragodana 8.

Bogasieri : Găeşti 17, Saru 1, Căpşuna 1.

Mămulari : Găeşti 3, Gura Foii 1, Frasinul 2.

Povarnagii : Mogoşani 1, Băseşti 1.

Pescari : Frasinul 1, Dragodana 1, Picior de Munte 5.

Precupeţi : Crîngurile 1, Căpşuna 2, Gura Foii 2, Cojocaru 1, Gura Şuţii 3,

---

Notă la documentul nr. 446-d. Total în stărostia Buzău : 486 patentari (pe „clase“: I=1, II=37, III=168, IV=14 şi V=266).

Sperieţeni 1, Găeşti 1.

Bogasieri : Potlogi 3.

Mămulari : Potlogi 5, Podu Rizii 2.

Băcani : Potlogi 1.

Pescari : Potlogi 5.

Arendaşi : Potlogi 2.

Povarnagii : Brezoaia 1.

Precupeţi : Brezoaia 1, Bîldana 4, Potlogi 1, Băleni 1.

Cojocari : Potlogi 13, Mărunţei 1.

Croitori : Potlogi 3, Sălcuţa 1.

Boiangii : Potlogi 8, Sărdan 1.

Cizmari : Potlogi 6, Săveşti 1.

Bărbieri : Potlogi 1.

Măcelari : Potlogi 1.

Brutari : Potlogi 1.

Olari : Potlogi 2.

Dulgheri : Adunaţi 1, Potlogi 1.

Cojocari : Tîrgovişte 14, Bolovani 1, Mahalaua piste Gîrlă 1, Corneşti 1, Mărunţei 1..

Croitori : Tîrgovişte 12, Frasinul 1, Mahala 2, Ghergani 3, Tătărani 1, Hulubeşti 1.

Brutari : Tîrgovişte 8.

Cizmari : Tîrgovişte 34, Colan 1, Bolovani 2, Băneşti 2, Mahala 2.

Pantofari : Tîrgovişte 1.

Işlicari : Tîrgovişte 2.

Boiangii : Tîrgovişte 3.

Zidari : Tîrgovişte 5, Bucşani 1, Vîlcana de Jos 3, Brăneşti 1.

Tabaci : Tîrgovişte 12, Mahala 1.

Lumînărari : Tîrgovişte 1.

Bărbieri : Tîrgovişte 2.

Plăpumari : Tîrgovişte 1.

Săpunari : Tătărani 1, Ludeşti 1.

Rotari : Vîlcana de Jos 2, Bălteni 6.

Dulgheri : Mahala 1, Răzvadu de Jos 1, Lucieni 1, Vîlcana de Jos 1, Tîrgovişte 1, Viforîta 6.

Dogari : Răzvadu de Jos 2, Săteni 1, Viforîta 1, Răzvadu de Sus 3, Aninoasa 1, Gorgota 2, Mahala 3, Podu Văleni 2, Răzvadu de Sus 1.

Notă la documentul nr. 446-e. După cum rezultă de mai sus, la Dîmboviţa diferitele corporaţii au fost înscrise una de mai multe ori — deoarece în acest judeţ sînt 4 stărostii şi anume : 1. Stărostia negustorilor oraşului Tîrgovişte, cu 280 patentari; 2. Stărostia tîrgului Găeşti, cu 81 patentari; 3. Stărostia tîrgului Potlogi, cu 67 patentari şi 4. Stărostia de meseriaşi a oraşului Tîrgovişte, cu 157 patentari ; în total, 585 familii de patentari.

Cei 4 cojocari din tîrgu Găeşti sînt „meşteri cu prăvăliile lor". Cei 3 tabaci din Găeşti sînt „lucrători cu zioa" (ibidem, f. 647). Dulgherii din Căpşura (1) şi Dragodana (8) sînt „meşteri lucrători" (ibidem, f. 648). Cei 13 cojocari din Potlogi sînt „meşteri cu prăvăliile lor" (ibidem, f. 650), ca şi boiangii din Potlogi (ibidem, f. 651). 12 cojocari din Tîrgovişte sînt „meşteri cu prăvălii şi de sineşi stăpîni", iar ceilalţi 2 (tot din Tîrgovişte) sînt „fără prăvălii" (ibidem, f. 652). 26 cizmari din Tîrgovişte sînt „de sineşi stăpîni, cu prăvăliile lor", iar alţii sînt „lucrători pă lîngă alţii", sau „fără prăvălii" (ibidem, f. 653).

Documentul este semnat de ocîrmuitorul judeţului, de secretar şi de cei 4 starosti.

Județul Dolj (f. 701—752).

Lipscani : Craiova 11.
Bogasieri : Craiova 22.
„Marghitani" : Craiova 1.
Brașoveni : Craiova 52.
Cavafi : Craiova 4.
Băcani : Craiova 23.
Tutungii : Craiova 2.
Cafegii : Craiova 3.
Tabaccii : Craiova 1.
Hangii : Craiova 8.
Rachieri, vutcari : Craiova 18.
Cîrciumari : Craiova 51.
Cordovangii : Craiova 8.
Sureccii : Craiova 21.
Arendași : Craiova 75.
Mămulari : Craiova 3.
Precupeți : Craiova 18.
„Matrapaji din oraș" : Craiova 39.
Pescari : Craiova 31.

„Matrapaji du p-afară" : Lipovu Rumîni 2, Giorocu Mare 4, Foișor 1, Adunații (de) Giormane 2, Cacaleți 17, Șemnic 6, Poiana de Jos 1, Șegarcea 14, Teascu 4, Bodiești 1, Popa Anghel 1, Melinești 1, Băluța 1, Puțuri 7, Bratovoești 3, Almaj 1, Săcui 5, Ostroveni 4, Comoșteni 3, Dîlga 2, Belcin 8, Giormanu de Jos 1, Livezile de Jos 1, Damian 5, Țînțăreni 2, Goești 1, Perișoru Bucovăț 1, Capu Glodului 1, Valea Stanciului 4, Gîngiova 7, Cornet 1, Sălcuța 1, Livezile de Sus 1, Covei 4, Călărași 9, Bulbuceni 2, Fîntînele 2, Urzicuța de Jos 1, Vîrîți 2, Palilula 4, Bulzești 1, Nițoești 2, Urzicuța 3, Bistrețu 6, Catane 4, Tîrnava 1, Nedeea 3, Panaghia 1, Giurgița 3, Horez 1, Bucovăț 1, Giormanu de Sus 2, Tencănău 1, Poiana 4, Breasta 1, Leșu 1, Lăcustenii de Sus 3, Cerăt 5, Ciorari 1, Zănoagă 1, Stoina 1, Padea 5, Mahal. Spiridon 1, Pielești 1, Cîrcea 1, Drănicu 3, Cioromela 1, Valea Boului 2, Rojiște 6, Ișalnița 4, Popoveni 2, Grecești 1, Sf. Spiridon 9, Sf. Gheorghe Vechi 2, Florești 2, Breaza 2, Isvoară 2, Mahalaua Sf. Ilie 6, Giubega 1, Lancoțu Idia 1, Groșerea 1, Cernele de Sus 1, Ghighera 3, Turburea de Sus 1, Drănicu 1, Gîrlești 5, Tîrnăvița 1, Bîrca 3, Cocoșeni 1, Liștеava 2, Goicea de Mijloc 3, Troaca 1, Zăval 3, Mahal. Ungureni 1. Băilești 2, Bărcuța 2, Goicea Mare 7, Măceșu Rumînesc 1, Mahal. Brîndușa 2, Valea Calului 1, Cioroiu Siliștea Crucii 1, Grecești 2, Ciutura 1, Ciorarii de Sus 1, Căprenii de Sus 1, Preajba 1.

Cojacari subțiri : Craiova 52, Șegarcea 1.
Cojocari groși : Bășica 1, Muereni 1, Puțurile 1, Palilula 2, Ghindeni 1, Lipovu 1, Șegarcea 2, Bîrca Mare 1, Grecești 1, Saca 1, Craiova 96.
Croitori : Mirea 1, Craiova 67.
Abagii : Craiova 24, Dimian 1, Căciulătești 1, Livezile de Jos 1, Cacaleți 1.
Cizmari : Craiova 78, Bîrca 3, Giorocu 1.
Argintari : Craiova 8.
Covaci și tufeccii : Craiova 3.
Căldărari : Craiova 17, Mlecănești 2.
Brutari : Craiova 34, Podbanița 1.
Simigii : Craiova 7.
Tîmplari, dulgheri : Craiova 7, Valea Stanciului 1, Lacu Dudului 1, Adîncata 1, Prisaca 1, Lancoțu Idia 1, Cernelele de Sus 1.
Bărbieri : Craiova 18.
Șelari : Craiova 2.
Curelari : Craiova 11, Breasta 12, Fîntînelele 1.
Tabaci : Craiova 32, Radovan 1, Ișalnița 1, Preajba de Jos 3, Balta Verde 3,

Dimian 2, Preajba 6.

Săpunari : Craiova 15.

Boiangii : Craiova 39, Bîrza 1, Palilula 1, Ţînţăreni 10, Şegarcea 2, Gîngiova 2, Brabeţi 1, Dimian 1, Tîrnăviţa 1, Lancoţu Idia 2, Tîrpeziţa 2, Călăraşi 1, Ionelu 1.

Chişclii : Craiova 1.

Geamgii : Craiova 2.

Spiţeri : Craiova 1.

Zidari : Craiova 7, Pometeşti 5, Mălăeşti 4.

„Jugravi" : Craiova 8.

Bragagii : Craiova 2.

Măcelari : Craiova 9, Podbaniţa 1.

Olari : Craiova 3.

446-g

Judeţul Gorj (f. 411—420).

„Bogasieri mici": Tîrgu Jiu 4.

„Braşoeni mici": Tîrgu Jiu 3.

„Bàcari mici" : Tîrgu Jiu 3.

„Cîrciumari de rînd" : Tîrgu Jiu 7.

„Neguţători arendaşi" : Tîrgu Jiu 5, Baia de Fier 1.

„Cojocari subţiri mici" : Tîrgu Jiu 3, Boaşca 1.

„Croitori de rînd" : Tîrgu Jiu 6.

„Abagii mici" : Tîrgu Jiu 3.

„Boiangii mici" : Tîrgu Jiu 2, Petreştii de Sus 1, Rovinari 1.

Bărbieri : Tîrgu Jiu 1.

Lumînărari : Tîrgu Jiu 2.

Simigii : Tîrgu Jiu 3.

„Brutari mici" : Tîrgu Jiu 2.

Argintari : Tîrgu Jiu 1.

„Jugravi" : Tîrgu Jiu 1.

„Cizmari rumîneşti mici" : Tîrgu Jiu 13.

„Curărari" : Tîrgu Jiu 3.

„Dulgheri mici" : Tîrgu Jiu 2, Bîlta 2, Runcu 1, Bîltişoara 1, Cartiul 1, Peştişani 2, Topeşti 1, Stroeşti 3, Cîrbeşti 3, Găleşoaia 2, Peşteni 1, Aninoasa 1, Crasna 1, Zorleşti 1, Romîneşti 1, Băceşti 1, Stolojani 1.

„Fierari mici" : Peştişani 1, Leleşti 3, Frăteştii Moşteni 1.

„Mămulari i boiangii mici, de ţară" : Hirişeşti 1, Brădiceni 7, Copăceni 1, Corneşti 1, Iaşii 1, Petreştii de Sus 7, Părău 1, Jupîneşti 1.

„Matrapazi mici, de sate" : Novacii Romîni 1, Hirişeşti 1, Pociovaliştea 2, Ciocadia 1, Surupaţi 4, Hobiţa 1, Cîmpu Foamii 4, Drăgoeşti 3, Ceauru 6, Corbeni 2, Stroeşti 5, Uricheşti 3, Botorogi 1, Moii 4, Vlăduleni 1, Boräscu 3, Ohaba 1, Bircei 1, Mirosloveni 1, Negoeşti 1, Petreştii de Sus 1, Rogojina 1, Novaci 1, Urdari 1, Cîrbeşti 2, Ţicleni 1, Iaşii 2.

„Precupeţi de rînd, cu mărunţeaoa" : Petreştii de Sus 3, Cojani 1, Teleşti 2, Brădiceni 1, Stroeşti 1, Cîmpu Foamii 1, Găleşoaia 2, Ceauru 4, Frăteştii Moşteni 1, Runcu 3, Peştişani 2, Ursăţei 1, Uricheşti 1, Văcărea 1, Dăneşti 1, Zorileşti 2, Stolojani 1, Săcelu 1.

Notă la documentul nr. 446-f. În total, 1317 patentarii, din care (pe „clase") : I=12, II=65, III=601, IV=15, V=624. „Acest catastif pentru starea patentarilor acestui judeţ fiind adevărat, s-au adeverit şi de ocîrmuire".

Notă la documentul nr. 446-g. In total, stărostia judeţului Gorj cuprinde 200 patentari, „cu priveleghiiaţi". Unii din patentari posedă menţiunea „cu prăvălie", alţii „fără calfe", iar alţii lucrează „în judeţ, pă la bîlciuri şi tîrguri, în hălăduirea lui".

446-h

Județul Ialomița (f. 625—635).

Stărostia Urziceni :

Băcani : Urziceni 8.

Căruțași : Urziceni 53, Perieți 4, Stoenești 1, Condeești 1, Șentești 2, Cotorca Mică 1, Căzănești 2, Dîlga 1, Acsintea 2, Arțari 4, Odaia Protopopului 1, Panduri 1, Poiana 1, Rași 8, Ciochina 1, Crăsani 1, Speteni 1, Vadu Pietros 1, Albești 2, Sălcii 5, Manasia 2, Armășești 1, Slujitori 2, Moldoveni 3, Jilava de Sus 6, Jilava de Jos 2, Fundul Crăsanilor 1, Glodeanul 1.

Pescari : Manasia 3, Fundul Crăsanilor 1, Bărbulești 1, Perieți 1.

Brutari : Urziceni 2.

Curelari : Urziceni 3.

Cizmari : Urziceni 6, Perieți 1.

Cojocari : Urziceni 4, Stoenești 1, Perieți 1, Rași 1, Borănești 1, Speteni 1, Odaia Stănești 1, Gîrbovi 1, Pribegi 1.

Croitori : Urziceni 5, Bărcănești 1, Perieți 1, Borănești 1, Sălcuțe 2, Slobozia 1.

Bărbieri : Urziceni 1.

Dulgheri : Urziceni 3, Bărcănești 3, Alexeni 1, Manasia 3.

Măcelari : Urziceni 1.

Arendași : Bărcănești 1, Speteni 1, Stoenești 2, Condeești 2, Satu Nou 1, Săpunari 1, Dridul 1, Dîlga 2, Orbcești 1, Vlăiculești 1, Gîrbovi 1, Glodeanul 1, Slobozia 1, Broștenii Vechi 1.

Stărostia Călărași :

Lipscani : Călărași 1.

Arendași : Bordușani 1, Bucul 1, Bertești 1, Bora 1, Stîlpul de piatră 2, Ungureni 1, Fetești 1, Tonea 1.

Băcani : Călărași 25, Țăndărei 2, Bora 1, Mărculești 4, Cocargea 1, Pisculești 2, Măgureni 2, Tonea 1, Piua Pietrii 1, Tîmburești 1, Călărașii Noi 1.

Argintari : Călărași 1.

Cafegii : Călărași 4.

Cojocari : Călărași 6, Cosîmbești 2, Ghizdărești 1, Ograda 1.

Bogasieri : Călărașii Noi 2.

Croitori : Călărașii Noi 2, Berlești 2, Frățilești 1.

Bărbieri : Călărași 4.

Brutari : Călărași 2.

Abagii : Călărași 3.

Dulgheri : Călărași 1.

Căruțași : Pisculești 1, Hotaru de Jos 1, Poiana 2, Lătești 1, Făcăieni 2, Ghizdărești 5, Cosîmbești 9, Bordușanii Mari 6, Luciul 2, Tonea 1, Cioara 7, Dudești 3, Ograda 1, Piua Pietrii 2, Hagieni 4, Frățilești 1, Bobul 1, Călărașii Noi 2, Șocarici 3, Jegălia 1, Cocargea 1, Stelnica 1, Bordușanii Mici 1, Găița 1, Lăteni 1, Fetești 1, Stîlpul de Piatră 2, Macucul 1, Dichiseni 1, Sărățeni 1, Satnoieni 1, Hotaru de Sus 1, Mărculești 1, Ungureni 2.

Pescari : Călărașii Vechi 2, Făcăieni 1, Cocargea 1, Fetești 1.

Sureccii : Ceacul 5, Bordușanii Mari 1.

Cîrciumari : Berlești 2, Gimbășani 1.

446-i

Județul Mehedinți (f. 120—135).

Bogasieri : Cerneți 9.

Brașoveni : Cerneți 7.

Notă la documentul nr. 446-h. Fiecare din cojocarii, croitorii și dulgherii stărostiei Urziceni — cu excepția unui singur cojocar, care este „cu prăvălia sa" — poartă în document mențiunea „lucrător cu zioa". Stărostia Urziceni cuprinde „peste tot, una sută opzeci și nooă patentari", iar stărostia Călărași „peste tot, una sută șaizeci și nooă patentari".

Sureccii: Cerneți 1, Baia 5, Grecești 3, Cernătești 5, Broșteni 2, Sămărinești 1, Saca 1, Vela 1, Iablănița 1, Geblești 1, Orzăști 2.
Băcani: Cerneți 17, Baia 1, Breznița 1.
Boiangii: Cerneți 19, Bălăcița 1, Bîcleș 1, Cernătești 1, Călugărei 4, Corlățel 1, Cernaia 2, Pavăț 1, Căciulat 3, Argetoaia 2, Gîrla 1, Baia 6, Cușmir 1, Calafat 1.
Abagii: Cerneți 10, Șimian 2, Bistrița 1, Scăpău 1, Goanța 1.
Brutari și simigii: Baia 1, Cerneți 17.
Cîrciumari: Cerneți 16, Șovarna de Jos 1, Șovarna de Sus 1, Ciovîrnășeni 2, Baia 4.
Pescari: Cerneți 2, Meriș 1.
Măcelari: Cerneți 2.
Arendași: Rudari 1, Breznița 1, Cioroboreni 1, Braniște 1, Ciupercani 1, Corn 1, Prisăcea 1, Bolboși 1, Ruptura 1, Podu Grosului 1, Salcie 4, Plenița 1, Goanța 2, Cușmir 1, Ilovăț 2, Ciovîrnășeni 2, Vela 1, Lăturoasa 1, Rogova 1.
Cojocari: Cerneți 21, Scăpău 2, Valea Seacă 1, Baia 19, Crainici 1, Rogova 1, Simiani 1.
Croitori: Cerneți 16, Banoviță 1.
Dulgheri: Cerneți 2.
Bărbieri: Cerneți 5.
Cizmari: Cerneți 10, Calafat 1.
Tabaci: Cerneți 1, Zăgaia 3.
Hangii: Iupca 3, Vidimirești 1, Girov 1, Valea Ursului 1, Izvoru Aneștilor 1, Ciovîrnășeni 2, Schela Cladovii 1, Balta 1, Caraula 1.
Mămulari: Șovarna de Jos 4, Meriș 1, Drăgoteștii de Jos 2, Peștenuța 1, Brebinari 1, Orbeni 1, Broșteni 1, Argetoaia 3, Izvorul 1, Ciovîrnășeni 2, Ilovăț 1, Poroina Erghevița 1, Zăgujani 1, Poroina Mare 2, Timișani 1, Valea Ursului 1, Cușmir 1, Baia 20, Comănești 1.
Tufecci: Cerneți 1.
Argintari: Cerneți 2.

446-j

Județul Muscel (f. 564—604).

Brașoveni: Cîmpulung 9.
Mămulari: Cîmpulung 2, Băjești 2.
Băcani: Cîmpulung 4, Ștefănești 1.
Rachieri: Cîmpulung 6.
Cîrciumari: Cîmpulung 22, Rădești 1, Valea Mare-Podgoria 1, Ștefănești 2, Bădenii Ungureni 2, Călugărița 3, Dobrești 1.
„Corporațiia lumînărarilor cerari": Cîmpulung 1.
„Corporațiia lumînărarilor de seu": Cîmpulung 1.
Boiangii: Cîmpulung 2.
Cafegii: Cîmpulung 2.
Cojocari groși: Cîmpulung 25, Băjești 1, Boteni 1.
Arendași: Cîmpulung 2.
„Corporațiia povarnagiilor": Cîmpulung 2, Romînești 1, Vlădești 1.
„Corporațiia argintarilor": Cîmpulung 1.
„Corporațiia surecciilor": Cîmpulung 1.
Corporația matrapazilor: Cîmpulung 12, Bădenii Pămînteni 4, Copăceni 2, Botenii Pămînteni 2, Mățău 1, Jugur 1, Hîrtiești 2, Davidești 1, Runceasa 1, Vultureștii de Sus 1, Vultureștii de Jos 2, Bădești 1, Valea Foii 2, Valea Vacii 2, Cotești 1, Godeni 1, Capu Piscului 1, Berivoeștii Pămînteni 4, Bălilești 4, Micești 4, Jupînești 4, Pietroșani 1, Valea Mare de Podgorie 3, Ciocănești 1, Topoloveni 3, Budișteni 3, Oraș 1, Vrănești 3, Călugărița 1, Țigănești 6, Priboeni 1, Zgripcești 1, Călinești 2, Beleți 1, Piscani 2, Coșești 2, Goleștii Podgorii 1, Gorgan 1.

Notă la documentul nr. 446-i. In județul Mehedinți sînt 2 stărostii: 1. Stărostia orașului Cerneți (supuși la plată 242, privilegiați 39); 2. Stărostia tîrgului Baia (supuși la plată 43, privilegiați 13). În total, județul cuprinde 337 patentari.

Măcelari : Cîmpulung 23.
Brutari : Cîmpulung 22.
Corporația curelarilor : Cîmpulung 33.
Corporația olarilor : Cîmpulung 19.
Precupeți : Cîmpulung 12, Topoloveni 2, Călugărița 3, Băntău 1, Leurdeni Ciumești 3, Berivoești 1, Slănic 1, Vlădești 1, Cotești 1, Petrești 1, Țigănești 1.
Rotari : Cîmpulung 9, Berivoești 1, Bădeni 1, Dărmănești 1.
Pescari : Cîmpulung 1.
Tîmplari : Cîmpulung 3.
Cizmari : Cîmpulung 20.
Bărbieri : Cîmpulung 6.
Cavafi : Cîmpulung 1.
Croitori : Cîmpulung 14, Tămășești 3.
Ișlicari : Cîmpulung 2.
Zugravi : Cîmpulung 2.
„Corporațiia tabacilor" : Cîmpulung 4.
Corporația dogarilor : Cîmpulung 40, Albești 5, Vrănești 1, Berivoești 2, Brădeni 7, Goleștii Badii 1.
Corporația cărăușilor : Cîmpulung 8, Mățău 2, Văleni 5, Bădeni 9.
Zidari: Cîmpulung 4, Tămășești 1.
Dulgheri : Cîmpulung 8, Mărculești 2, Bărbușa 4, Capul Piscului 1, Godeni 1, Tămășești 1, Vlădeni 1, Valea Mare 2, Topoloveni 1, Petrești 1.
„Corporațiia căruțașilor": Cîmpulung 2.
Corporația morarilor : Cîmpulung 7.
Trăistari : Cîmpulung 1.
Plăpumari : Cîmpulung 2.

446-k

Județul Olt (f. 145—157).

Cojocari : Slatina 15, Bircei 1, Măgurele 5, Văleni 1, Vîlcele 2.
Croitori : Slatina 8, Măgurele 4, Mărgineni 1, Drăgănești 4, Bîrca 1.
Cizmari : Slatina 7.
Băcani : Slatina 13, Măgurele 4, Peret 2, Drăgănești 5, Mărgineni 1, Valea Mare 1, Alimănești 1.
Abagii : Slatina 2.
Măcelari : Slatina 6, Mărgineni 1, Vîlcele 1, Ipotești 1, Curtișoara 2, Măgurele 1.
Brașoveni : Slatina 2.
Boiangii : Slatina 3, Comani 1, Măgurele 6, Negrenii de Sus 3, Tătărăi 3.
Cîrciumari : Peret 5, Negrenii de Sus 1, Slatina 14, Sprincenata 1, Șerbănești 3, Brebeni 1, Perieți 5, Măgurele 2, Priseaca 1, Valea Merilor 2, Bircei 5, Drăgănești 2, Vai de Ei 1.
Precupeți : Slatina 2, Măgurele 7, Ipotești 1, Negrenii de Sus 3, Slobozia 1, Ursoaia 1.
Brutari : Slatina 2.
Mămulari : Slatina 2, Trufinești 2, Tătărăi 1.
Tabaccii : Slatina 2.
Pescari : Slatina 4.
Bărbieri : Slatina 2, Măgurele 2.
Hangii : Măgurele 3.
Arendași : Slatina 13, Comani 2, Optași 1, Vitănești 1.

Notă la documentul nr. 446-j. În rezumat, s-a utilizat de regulă numai denumirea meseriei (ex.: zidari etc.); în document denumirea meseriei este precedată de cuvîntul „corporație". La sfîrșitul statisticii corporațiilor jud. Muscel semnează, pe lîngă organele ocîrmuirii, și : 1. Starostele „de al 3-lea clas"; 2. starostele „de al 5-lea clas".

Scăunaşi : Şerbăneşti 3, Oteşti 3, Vîlcele 1, Izvoarele de Sus 1, Crîmpoia 4, Plăviceni 1, Buzeştii de Sus 1, Stănislăveşti 1, Mărgineni 2, Optaşi 1, Sprîncenata 1, Văleni 2, Mierleşti 1, Sineşti 1, Alimăneşti 1, Măgurele 2.

Dulgheri : Ipoteşti 1.

Zidari : Măgurele 1, Perieţi 1, Bircei 1, Negrenii de Sus 1.

Căruţaşi : Şerbăneşti 5, Izvoarele de Jos 1, Măgurele 2.

446-l

Judeţul Prahova (f. 32—59).

Bogasieri : Ploeşti 25.

Mătăsari : Ploeşti 13, Cîmpina 6.

Toptangii : Ploeşti 1.

Băcani : Ploeşti 26, Cîmpina 1, Ariceştii de Sus 1, Drăgăneşti 1, Adîncata 1, Băicoi 1, Telega 2.

Rachieri : Ploeşti 12.

Cîrciumari şi hangii : Ploeşti 40.

Tutungii : Ploeşti 1.

Braşoveni : Ploeşti 7.

Precupeţi : Ploeşti 39, Sicrita 10, Telega 3, Băicoi 5, Lilieşti 1, Dărmăneşti 3, Moara Goghii 2, Bucălaşi 1, Cornu de Sus 1, Măgurenii Stolnicesei 4, Cocoşeşti 1, Ungurenii Dîmbu 1, Păuleşti 5, Pietroşani 3, Pucheni 1, Tîrşor 1, Brazii de Jos 4, Goruna 1, Stănceştii de Jos 1, Corlăteşti 1, Colţu de Sus 2, Berceni 8, Bairactar 1, Belciug 1, Ciorani 1, Mălăeşti 1, Trestienii de Sus 1, Hătcărău 1, Rudu 2, Cocoraştii Mislii 1, Ariceştii de Jos 1.

Pescari : Ploeşti 55, Moara Goghii 1.

Sureccii : Ploeşti 19.

Măcelari : Drăgăneşti 1.

Arendaşi : Ploeşti 13, Tătărani 1, Sicrita 4, Băicoi 3, Dărmăneşti 1, Mărginenii de Sus 1, Ploeştiori 1, Palanga 1, Ariceşti 1.

Cojocari subţiri : Ploeşti 14.

Cojocari groşi : Ploeşti 20, Zalhana 3, Tîrşor 7, Cornu de Sus 1.

Croitori : Ploeşti 33, Belciug 1, Zalhana 1.

Calpaccii: Ploeşti 4.

Tilivichieri : Ploeşti 1.

Cavafi : Ploeşti 5.

Cizmari : Ploeşti 35, Tîrşor 4, Măgureni 1, Baraictar * 1, Rîfov 3, Drăgăneşti 1, Ploeştiori 1.

Abagii : Ploeşti 13.

Bărbieri : Ploeşti 8, Drăgăneşti 1.

Turtari : Ploeşti 2.

Tabaci : Ploeşti 7.

Zugravi : Ploeşti 2.

Căldărari : Ploeşti 14.

Curelari : Ploeşti 2.

Argintari : Ploeşti 3.

Simigii : Ploeşti 6.

Brutari : Ploeşti 10.

Săpunari : Ploeşti 4.

Ceasornicari : Ploeşti 1.

Lumînărari : Ploeşti 2.

Bumbăcari : Ploeşti 8.

Cuţitari : Ploeşti 1, Zalhana 11.

Cafegii : Ploeşti 3.

Băiaşi : Ploeşti 1.

---

* Sic.

Notă la documentul nr. 446-k. Nu se găseşte o totalizare numerică finală.

Boiangii : Ploeşti 5.
Dogari : Ploeşti 2.
Dulgheri : Ploeşti 20, Rîfov 1, Drăgăneşti 3.
Zidari : Ploeşti 5.
Tabaccii : Ploeşti 1.

Tîrgul Filipeşti :

Băcani : Filipeşti de Tîrg 12, Ungureni 2, Mărginenii de Jos 3.
Arendaşi : Filipeşti de Tîrg 5.
Mămulari : Filipeşti de Tîrg 1.
Cizmari : Filipeşti de Tîrg 2, Filipeşti de Pădure 2, Mărginenii de Jos 1.
Măcelari : Filipeşti de Tîrg 1.
Cojocari : Filipeşti de Tîrg 2, Mărginenii de Jos 1.
Tabaci : Filipeşti de Tîrg 5.
Croitori : Filipeşti de Tîrg 1.
Zugravi : Filipeşti de Tîrg 1.
Povarnagii : Filipeşti de Tîrg 9, Ghirdoveni 1.
Săpunari : Mărginenii de Jos 1.
Precupeţi : Filipeşti de Tîrg 6, Vlăşceni 5, Ariceştii de Jos 1, Mărginenii Stolnicesei 1, Mărginenii de Jos 5, Ghirdoveni 6, Filipeşti de Pădure 1, Brătăşanca 2, Nidelea 15.

Tîrgul Cîmpina :

Băcani : Breaza de Sus 1, Cîmpina 7.
Mătăsari : Cîmpina 1.
Brutari : Cîmpina 12.
Săpunari : Băneşti 1.
Croitori : Breaza de Sus 2, Brebu 1, Cîmpina 1, Slobozia 4.
Grădinari : Slobozia 2.
Precupeţi : Poiana 2, Secăria 1, Bobolia 3, Cîmpina 9, Slobozia 1, Comarnic 4, Trăisteni 2.
Căruţaşi : Comarnic 4, Bobolia 1, Cornu de Jos 1, Brebu megieşesc 1.
Pescari : Cîmpina 1.
Dulgheri : Cîmpina 5, Bobolia 1, Cornu de Sus 1, Slobozia 1, Cornu de Jos 1, Băneşti 1, Urleta 1.
Cîrciumari : Cîmpina 1, Proviţa de Jos 1.
Comisioneri : Cîmpina 1.
Arendaşi : Cîmpina 5.
Mămulari : Cîmpina 2.
Măcelari : Cîmpina 3.
Sureccii : Cîmpina 1.
Povarnagii : Cîmpina 1.
Cojocari groşi : Cîmpina 7.
Bărbieri : Cîmpina 2.
Curelari : Cîmpina 1.
Boiangii : Cîmpina 1.
Tabaci : Cîmpina 1.
Dogari : Cîmpina 2.
Trăistari : Cîmpina 1.

446-m

Judeţul Romanaţi (f. 100—110).

Bogasieri : Caracal 3.
Braşoveni : Caracal 11.
Capanlii : Caracal 1.

Notă la documentul nr. 446-l. Grupaţi pe centre, membrii corporaţiilor sînt (numeric): Ploeşti 626, cu 61 privilegiaţi ; tîrgul Filipeşti 92, cu 7 privilegiaţi; tîrgul Cîmpina 103, cu 16 privilegiaţi. In total : 821 membri — 84 privilegiaţi.

Sureccii : Caracal 13, Radomir 2, Amărăştii de Jos 2, Brîncoveni 2, Zvorsca 3, Ciungu 6, Dăbuleni 2, Boldul 1, Rusăneştii de Mijloc 1, Chiliile 2, Celarul 1.

Băcani : Caracal 25.

Hangii : Caracal 1, Baloş 1, Bobiceşti 1, Vulpeanca 2, Teiş 1, Mîineşti 1.

Cîrciumari : Caracal 6, Vulpeanca 2, Belgunu 1, Vîrtopu 1, Buzducu 1, Zvorsca 1, Ghizdăveşti 1.

Mămulari : Caracal 2.

Pescari : Caracal 7, Redea 4, Frăsinet 3, Grojdibod 1, Dăbuleni 1, Ghizdăveşti 2, Amărăştii de Jos 1, Bobiceşti 1, Orlea 1, Ciungu 1.

Arendaşi : Caracal 6, Enuşeşti 1, Cocorăşti 2, Piatra de Sus 1, Pleşoi 2, Robăneştii de Sus 1, Preajba 1, Cilieni 1, Găvăneşti 1, Vulpeanca 1, Brîncoveni 1, Racoviţa 1, Obîrşia 2, Slătioara 1, Moldoveni 1, Zvorsca 1.

Cojocari subţiri : Caracal 2.

Cojocari groşi : Caracal 28, Brîncoveni 1, Boldul 1, Mîineşti 1, Osica de Sus 1, Dobroteşti 1, Golfinu 1, Fălcoiu 1, Văleni 2, Cioroi 1.

Croitori : Caracal 19, Pîrşcoveni 1.

Cizmari : Caracal 14, Celarul 2.

Căldărari : Caracal 5.

Bărbieri : Caracal 1.

Abagii : Caracal 3.

Simigii : Caracal 1.

Brutari : Caracal 5.

Boiangii : Caracal 5, Dobrun 1, Vulpeanca 1, Popînzăleştii de Jos 1, Pîrşcoveni 2, Rătunda 1.

Măcelari : Caracal 5, Boldul 3.

Dulgheri : Caracal 9, Potroseni 1.

446-n

Judeţul Saac (f. 516—557).

„Tîrgul Minzilului" :

Arendaşi : Mizil 2, Conduratu 1, Loloiasca 1, Istriţa de Jos 2, Tisău 1.

Băcani : Mahal. Maichii Precistii 14, Mahal. Oborului 14, Mahal. Olarilor 5, Mahal. Pescarilor 6, Glodeanu-Cîrlig 2, Tohani 1, Vadul Părului 1, Fefelei 1, Breaza 2, Călugăreni 1, Tisău 2, Degeraţi 1, Mizil 1.

Precupeţi : Mahal. Pescarilor 4, Mahal. Olarilor 1, Nucet 1, Mizil 4, Degeraţi 6, Crăciuneşti 1, Valea Scheilor 2, Mahal. Oborului 3, Mărgineanu 1, Pietroasa 1, Năeni 1, Vadu Săpat 3, Baba Ana 2, Amaru 1, Călugăreni 3, Breaza 1, Fulga 5, Finţeşti 1, Tătărăii Conduratului 1, Fefelei 1, Valea Sibiciului 1, Vadu Părului 1.

Olari : Mahal. Olarilor 4.

Măcelari : Mahal. Oborului 1.

Cîrciumari : Mahal. Maichii Precistii 1, Mahal. Oborului 2, Mahal. Olarilor 2, Săhăteni 1.

Cojocari : Mahal. Maichii Precistii 5, Mahal. Olarilor 4, Mahal. Pescarilor 4, Săhăteni 1, Fulga 1, Mahal. Oborului 3, Finţeşti 1, Valea Scheilor 1, Mizil 2.

Cizmari : Mahal. Pescarilor 1, Mahal. Precistii 2, Mahal. Olarilor 1, Călugăreni 1, Mizil 2, Vispeşti 1.

Croitori : Mahal. Olarilor 3, Mahal. Oborului 1, Mahal. Pescarilor 1, Mahal. Precistii 1, Năeni 1.

Plăpumari : Valea Scheilor 1.

Bărbieri : Mahal. Pescarilor 1, Mahal. Olarilor 2.

Boiangii : Fefelei 1, Mizil 1.

„Meseriiaşi": Fefelei 1, Călugăreni 1, Sibiciu de Jos 1, Baba Ana 1.

Povarnagii : Nucet 3.

Curelari : Tohani 1.

Lăutari : Mahal. Oborului 11.

Notă la documentul nr. 446-m. In tot judeţul Romanaţi sînt 261 patentari.

Fierari : Mahal. Oborului 11, Mahal. Pescarilor 1.

„Tîrgul Urlaţilor" :

Capanlîi : Valea Călugărească 1.

Arendaşi : Mahal. Sf. Voevozi 1, Ceptura 2, Valea Popii 3, Zamfira 1, Cislău 2, Malu Roşu 1, Plavia 1, Bîmcenii de Jos 1, Valea Mantei 1.

Sureccii : Mahal. Florii 1.

Băcani : Mahal. Florii 4, Mahal. Sf. Voevozi 3, Bucur 1, Şipotu 1, Valea Mieilor 2.

Cîrciumari : Mahal. Sf. Voevozi 1, Valea Mieilor 1, Podenii Noi 1, Gornet 1, Valea Porcului 1, Valea Călugărească 1, Magula 2, Ceptura 1, Cioceni 1, Inoteşti 1, Valea Nicovanilor 1, Tomşani 1.

Brutari : Mahal. Sf. Voevozi 1.

Precupeţi : Mahal. Sf. Voevozi 2.

Croitori : Mahal. Florii 1.

Bărbieri : Mahal. Sf. Voevozi 2, Bucur 1.

Dulgheri : Mahal. Sf. Voevozi 1, Mahal. Florii 1, Gornet 2, Valea Nicovanilor 2, Valea lui Seman 2.

Cojocari : Mahal. Sf. Voevozi 2, Ţărculeşti 1, Ciuciureanca 1.

Cizmari : Mahal. Florii 1, Ceptura 1.

Lăutari : Mahal. Costenilor 12.

„Hirari" : Mahal. Costenilor 6.

Precupeţi : Magula 13, Cioceni 7, Valea Nucetului 1, Fîntînelile 1, Ceptura 4, Iordăcheanu 1, Valea Popii 1, Albeştii de Muru 1, Valea Largă 1, Plopul 2, Arioneşti 1, Nucii Ghidii 1, Urlaţi 1, Jercălăi 1, Păcureţi 4, Bălţeşti 1, Valea Călugărească 1, Valea Poienii 1.

Povarnagii : Jugureni 1, Valea Dulce 2.

„Tăbăcari" : Gornet 1.

„Cîrciumari şi arendaşi de moşii i de hanuri": Ceptura 8, Vadu Săpat 1, Tohani 1, Podenii Noi 3, Poseştii Pămînteni 1, Udreşti 1, Nucet 1, Gornet 1, Mehedinţa 1.

„Băcani cîrciumari" : Pătîrlagele de Jos 3, Valea Nicovanilor 1, Plopu 2, Gornet 2, Malu Roşu 1.

„Meseriiaşi" : Bucur 5, Valea lui Seman 1, Ceptura 1, Moceşti 1, Cucu 1.

„Tîrgul Vălenilor" :

Bogasieri : Mahal. Sf. Ioan de Cîmp 1.

Sureccii : Mahal. Bercenilor 2, Mahal. Sf. Ioan de Cîmp 2, Mahal. Mănăstirii 2.

„Arendaşi şi povarnagii" : Mahal. Mănăstirii 4, Mahal. Sf. Ioan 6, Mahal. Bercenilor 2, Zahareşti 1, Mahal. Costienilor 1, Sîngerul 1, Seciul 2, Şipot 4, Pleaşa 1, Adunaţii Bucurului 4, Fundeni 1, Boldeşti 1, Măgurelele 1, Cepturaşu 1, Cislău 1, Cuibu 1, Poseşti 1, Ştefeşti 1, Păcureţi 1.

Băcani : Mahal. Bercenilor 8, Mahal. Moerea 1, Mahal. Sf. Ioan de Cîmp 2, Mahal. Mănăstirii 1, Dumbrăveşti 4.

Cîrciumari : Mahal. Moerea 1, Mahal. Sf. Ioan 2, Mîneciul Pămînteni 1.

Rachieri : Mahal. Mănăstirii 1.

Precupeţi : Mahal. Costienilor 1, Mahal. Mănăstirii 1, Mahal. Bercenilor 1, Şipot 4, Ogretinul 2, Drajna de Jos 5, Sibiciu de Jos 1, Mălăieşti 2, Podenii Vechi 1, Măgurelele 1, Sibiciu de Sus 1, Bătrîni 1, Vărbilău 1, Calvini 1, Poiana din Vărbilău 1, Starchiojdu 1.

Pescari : Mahal. Costienilor 5, Mahal. Bercenilor 1, Mahal. Sf. Ioan 6, Mahal. Moerea 3, Bucov 1, Teişanii Megieşeşti 4.

Croitori : Mahal. Bercenilor 4, Mahal. Sf. Ioan 1, Bucur 1, Mălăieşti 1, Cuibul 1, Cătunu 1.

Bărbieri : Mahal. Sf. Ioan 1, Mahal. Mănăstirii 1.

Brutari : Mahal. Bercenilor 2, Mahal. Costienilor 6, Mahal. Sf. Ioan 1, Mahal. Nicolae 1.

Trăistari : Mahal. Costienilor 2.

Săpunari : Mahal. Costienilor 3, Mahal. Moerea 1, Mahal. Mănăstirii 1, Mahal. Sf. Ioan de Cîmp 1.

Cizmari : Mahal. Costienilor 13, Mahal. Moerea 13, Mahal. Sf. Ioan 3, Mahal. Nicolae 15, Ştiubeu 1, Teişanii Megieşeşti 1.
„Tăbăcari" : Mahal. Sf. Nicolae 11, Mahal. Bercenilor 2, Mahal. Mănăstirii 1.
Măcelari : Mahal. Costienilor 9, Mahal. Bercenilor 2, Mahal. Mănăstirii 3, Mahal. Moerea 1, Mălăieşti 3, Cislău 2, Boldeşti 1.
Boiangii : Mahal. Bercenilor 1, Mahal. Sf. Ioan din Cîmp 1.
„Opincari" : Drajna de Jos 1.
Dulgheri : Valea Mieilor 1.
Potcovari : Mahal. Sf. Ioan 2, Mahal. Mănăstirii 1.

„Tîrgul Slănicului" :

Băcani : Slănic 17, Văleni 1.
Mămulari : Slănic 1.
Săpunari : Slănic 2.
Cizmari : Slănic 16.
Cojocari groşi : Slănic 4.
Croitori : Slănic 1.

446-o

Judeţul Slam Rîmnic (f. 163—185).

Stărostia Focşani :

Bogasieri : Focşani 1, Pînticeşti 1.
Băcani : Focşani 35, Coteşti 4, Dragosloveni 2, Cîrlige 1, Uricheşti 1, Budeşti 1.
Hangii : Focşani 6.
Circiumari : Focşani 5, Vîrtişcoiu 7, Găteşti 2, Pituluşa 1, Slobozia Mărgărit 2, Coteşti 15, Budeşti 5, Cîrlige 4, Pînticeşti 2, Bonţeşti 4, Olteni 1, Popeşti 3, Goleşti 2, Slobozia Tătărani 2, Uricheşti 2, Boşligeni 1, Paraschiveni 1, Slobozia Pînticeşti 1, Slobozia Hristofor 2, Chiojdeni 1, Osebiţi Sf. Ioan 1, Gologanul 1, Greabănu 1.
Arendaşi : Focşani 7, Cîndeşti 1, Coteşti 1, Slobozia Pînticeşti 1, Blihani 1, Bonteşti 1.
Brutari : Focşani 6.
Covrigari : Focşani 4.
Lumînărari : Focşani 2.
Bărbieri : Focşani 5.
Croitori : Focşani 4.
Cojocari subţiri : Focşani 3.
Cojocari groşi : Focşani 2.
Calpaccii : Focşani 1.
Bucătari : Focşani 2.
Măcelari : Focşani 1, Slobozia Tătărani 1, Vîrtişcoiu 1, Cîrlige 1, Coteşti 1, Osebiţi Sf. Ioan 1.
Argintari : Focşani 1.
Giuvaergii : Focşani 1.
Ciobotari : Focşani 6.
Tăbăcari : Focşani 5.
Pescari : Focşani 3, Paraschiveni 1, Slobozia Tătărani 5, Goleşti 1, Blidari 1, Vîrtişcoiu 7, Sihle 1, Olteni 1, Uricheşti 2, Cîrlige 2, Coteşti 2, Bonteşti 2, Bogza 1.
Găitănari : Focşani 2.
Băiaşi : Focşani 1.
Cantaragii : Focşani 1.
Matrapazi : Focşani 6, Coteşti 1.
Dulgheri : Focşani 1.
Povarnagii : Gătej 2, Popeşti 3, Uricheşti 1, Dumitreşti 2, Bonteşti 1.

Notă la documentul nr. 446-n. În judeţul Saac sînt în total 618 patentari, din care (pe „clase"): II=33, III=328, IV=9, V=248. Semnatarii statisticii sînt starostii tîrgurilor : Văleni, Slănic, Urlaţi şi Mizil.

Rachieri : Cîrlige 1, Coteşi 4, Urichești 1, Gătej 1, Osebiți Sf. Ioan 2, Budești 1, Măcsineni 1, Popești 3, Urichești 1, Cotul Sărat 1, Bogza 1.

Căruțași : Cotești 3, Blidari 1, Cîrlige 1, Dulhăuțul 1, Dragosloveni 3, Gătej 1, Cotești 2, Slobozia Tătărani 1, Vîrtișcoiu 3, Osebiți Sf. Ioan 1, Focșani 1, Popești 1.

Trăistari : Vîrtișcoiu 1.

Săpunari : Căiata 1.

Grădinari : Slobozia Pînticești 1, Focșani 1.

Dogari : Dragosloveni 1.

Pastramagii : Vîrtișcoiu 1.

Fierari : Focșani 8.

Stărostia tîrgului Rîmnic :

Bogasieri : Rîmnic 14.

Băcani : Rîminc 32, Topliceni 2, Cîndești 4, Tîmboești 1, Grădiște 1.

Blănari straigii : Rîmnic 3.

Cojocari groși : Rîmnic 19, Slobozia Chirițoilor 1, Plopii Noi 3, Cîrstienești 2, Cufuriți 2, Adunați ot Grebăn 1.

Arendași : Rîmnic 20, Slobozia Chirițoilor 4, Cîndești 3, Dedulești 1, Plopii Vechi 2, Adunați ot Grebăn 1, Obidiți 2, Maraloiu 1, Colibași 2, Sălcioara 1, Suțești 2, Bordești 1, Adunații Malu Buzău 2, Dumitrești 1, Baia Albă 1, Dedulești 1.

Brașoveni prăvăliași : Rîmnic 1.

Pescari : Rîmnic 26, Voetin 2, Slimnic 3, Maraloiu 1, Bordești 2, Tîmboești 5, Cîndești 14, Obidiți 1, Bordești 1, Vișani 2, Slobozia Chirițoilor 1, Bălești 1, Plopii Vechi 1, Grădiște 1, Sălcioara 1, Adunați ot Grebăn 1, Slobozia Ciorăști 2, Bălăceanul 1.

Brutari : Rîmnic 10.

Cîrciumari : Rîmnic 26, Sgîrciții de Sus 1, Balta Albă 1, Cîndești 1, Tîmboești 1.

Boiangii : Rîmnic 1.

Croitori : Rîmnic 20, Jideni 2, Voetin 1, Sgîrciții de Sus 1.

Cizmari : Rîmnic 4, Jideni 2, Tîmboești 2.

Grădinari : Rîmnic 2, Colibași 7, Voetini 5, Obidiți 1.

Zugravi : Rîmnic 1.

Mămulari : Rîmnic 9.

Găitănari : Rîmnic 2.

Bărbieri : Rîmnic 4.

Zidari : Rîmnic 3.

Dulgheri : Rîmnic 3, Bordești 1, Rubla 1, Cîndești 1.

Abagii : Rîmnic 1.

Săpunari : Jideni 2, Rîmnic 2.

Sureccii : Voetin 2.

Povarnagii : Pleșești 1.

Tinichigii : Rîmnic 1.

Cafegii : Rîmnic 1.

Căruțași : Rîmnic 3, Slimnic 1, Tîmboești 4, Cîndești 4, Grebăn 1, Plopii Noi 1, Dumitrești 1, Bordești 1, Timboiești 2, Sălcioara 2, Grădiște 1, Topliceni 1.

Rachieri : Pleșești 3, Cîndești 5, Tîmboești 3, Rîmnic 3, Bălești 2, Slobozia Ciorăști 1, Bordești 1.

Rotari : Buda 2.

Curelari : Rîmnic 1.

Fierari : Rîmnic 5.

Notă la documentul nr. 446-o. In stărostia Focșani sînt în total 266 patentari ce plătesc „tacsă" și 18 „acei apărați". Săpunarul Tudor George din Căiata „lucrează meșteșugul la casa sa", iar pastramagiul din Vîrtișcoi (Niculae Radu Pastramă) lucrează „cu zioa la alții". Băiașul Toader Brașoveanu din Focșani este „slugă cu luna, la baie".

În stărostia Rîmnic sînt în total 336 patentari supuși la plata patentei și 31 „apărați". Fierarii din Rîmnic sînt „țigani boerești și mănăstirești" ; curelarul din Rîmnic este „țigan boeresc" și lucrează „la casa sa". Unii din meșteșugari țin prăvălie cu chirie, alții sînt „fără prăvălie" sau „slugă la altul".

Județul Teleorman (f. 212—240, 687—696).

Stărostia Ruși de Vede :

Bogasieri : Ruși 10.

Băcani : Ruși 26.

Sureccii, arendași, comisioneri : Ruși 13, Sfintești 1, Hințești 1, Guești 1.

„Căldărari ce să preumblă prin țară" : Ruși 9, Bratcov 1.

Cîrciumari : Ruși 1.

„Mămulari ce să preumblă prin țară" : Ruși 8, Popești 1, Merișani 1.

Pescari : Ruși 9.

Meseriași croitori : Ruși 3.

Cojocari : Ruși 10.

Căldărari cu prăvălii : Ruși 8.

Boiangii : Ruși 9, Pitești 1.

Cizmari : Ruși 7.

Abagii : Ruși 4.

Bărbieri : Ruși 2.

Dulgheri : Ruși 6.

Tabaci : Ruși 1.

Argintari : Ruși 1.

Brutari : Ruși 2.

„Plugari" : Ruși 3.

Calpaccii : Ruși 1.

Tutungii : Ruși 1.

Cafegii : Ruși 1.

„Mămulari streini" : Măldăeni 1, Dobrotești 1, Slăvești 1, Siliște 1, Căcărezeni 1 (povarnagiu), Cochinești 1 (povarnagiu), Hîrsești 1 (boiangiu), Urlueni 1.

Scăunași : Ruca Vechi 1, Urlueni 6, Brînceni 3, Martalogi 1, Ciobani 2, Guești 2, Tufeni 1, Ciucești 1, Bordei 1, Dobrotești 5, Merișani 1, Sfințești 6, Peret 1, Deagu 1, Tecuci 1, Vlașcuța 2, Hîrsești 2, Ruși 2.

Stărostia tîrgului Mavrodin :

Bogasieri : 9.

Băcani cu prăvălii : 37 (din care : Atîrnați 1, Țigănești 1, Calomfirești 1).

Brașoveni : 1.

Comisioneri și arendași : 19 (din care : Țigănești 2, Giurgiu 2, Pitești 1).

Sureccii : 11.

Mămulari : 22 (din care : Brînceni 1, Găvănești 1, Șelari 1).

Pescari și matrapazi : 13 (din care : Vîrtoape 2, Atîrnați 2, Mîrzănești 1, Păru Rătund 1).

Cojocari groși : 27.

Cizmari cu prăvălii : 24.

Abagii : 5.

Boiangii : 7.

Bumbăcari : 6.

Lumînărari și săpungii : 3.

Dogari meseriași : 5.

Brutari : 1.

Dulgheri meseriași : 4.

Croitori : 14.

Tabaci : 3.

Basmagii : 3.

Bărbieri : 1.

Olari : 1.

„Moștean" : Netoți 1.

Grădinari : 7.

Stărostia Zimnicea :

Bogasieri : Zimnicea 4.

Băcani : Zimnicea 29, Atîrnați 1, Conțești 1.

Braşoveni : Ţigăneşti 2, Zimnicea 1.
Comisioneri şi arendaşi : Zimnicea 14, Mîrşa 1.
Precupeţi : Zimnicea 26, Giurgiu 2, Bucureşti 1, Ţigăneşti 1, Odaia H. Hrîstii 2, Smîrdioasa 1.
Pescari : Zimnicea 8.
Cîrciumari : Zimnicea 2.
Cojocari groşi : Zimnicea 17.
Croitori : Zimnicea 16.
Cizmari : Zimnicea 11.
Bărbieri : Zimnicea 2.
Tabaci : Zimnicea 3.
Abagii : Zimnicea 5.
Brutari : Zimnicea 5.
Boiangii : Zimnicea 6, Odaia H. Hristii 1, Smîrdioasa 1, Conţeşti 1.
Curelari : Zimnicea 1.
Dogari : Zimnicea 8, Mavrodin 1.
Bumbăcari : Zimnicea 2.
Dulgheri : Zimnicea 5.

446-q

Judeţul Vîlcea (f. 244—263).

Stărostiile Rîmnic :
Bogasieri : Rîmnic 4.
Braşoveni : Rîmnic 9.
Băcani : Rîmnic 5.
Precupeţi : Rîmnic 12, Cîrlogani 2, Mihăeşti 1, Gura Scundului 1, Măldăreşti 1, Broşteni 1.
Rachieri : Rîmnic 22.
Cofetari : Rîmnic 1.
Sureccii şi arendaşi : Rîmnic 3.
Arendaşi şi povarnagii : Rîmnic 13, Rămeşti 1, Măldăreşti 1, Brebeşti 3, Călimăneşti 4, Vlădeşti 3, Mănăileşti 2.
Comisioneri : Rîmnic 1.
Cojocari subţiri : Rîmnic 2.
Cojocari groşi : Rîmnic 14.
Cizmari : Rîmnic 17.
Croitori : Rîmnic 8.
Işlicari : Rîmnic 1.
Tabaci : Rîmnic 5.
Boiangii : Rîmnic 4.
Argintari : Rîmnic 1.
Săpunari : Rîmnic 1.
Bărbieri : Rîmnic 3.
Brutari : Rîmnic 7.
Simigii : Rîmnic 2.
Dulgheri : Rîmnic 1.
Zugravi : Rîmnic 1.
Jogărari : Rîmnic 3.
Dogari : Rîmnic 2.
Zidari : Rîmnic 1.
Măcelari : Rîmnic 2.

Notă la documentul nr. 446-p. Stărostia oraşului Ruşi de Vede cuprinde în total 189 patentari, iar stărostia tîrgului Mavrodin 224 patentari. (La rubricile tîrgului Mavrodin, documentul este mai sărac în detalii).

Unii din patentarii tîrgului Zimnicea poartă menţiunea „cu prăvălie", alţii „cu simbrie", iar alţii „la lucru strein",

Stărostiile Ocna :

Bogasieri și brașoveni : Ocna 16.
Rachieri și cîrciumari : Ocna 26, Slăvești 1, Bodești 2, Govora 1.
Cojocari groși : Ocna 10.
Croitori : Ocna 5.
Cizmari : Ocna 8.
Bărbieri : Ocna 2.
Brutari : Ocna 1.
Boiangii : Ocna 1.
Zugravi : Ocna 2.
„Meșteri de her" : Ocna 6.
Arendași și povarnagii : Ocna 6, Stoenești 4, Popești 1, Băbeni 1, Păușești 2.
Precupeți și mămulari : Bodești 3, Păușești 1, Bunești 2, Ocna (Mahal. Valuri) 1, Cernelele 1.
Olari : Ocna (Mahal. Tîrgului) 3.

Stărostia Drăgășani :

Brașoveni : Drăgășani 6.
Băcani : Drăgășani 3.
Precupeți și mămulari : Drăgășani 6, Mitrofani 1, Gărdești 8, Sutești 3, Ștefănești 1, Orlești 1, Mitrofani 1, Voicești 1, Stănești 1, Creţeni 4, Nemoiu 1, Amărăști 3.
Cîrciumari : Drăgășani 1.
Sureccii : Drăgășani 4.
Măcelari : Drăgășani 1.
Cojocari groși : Drăgășani 18, Gărdești 1.
Cizmari : Drăgășani 5, Gușoeni 1.
Brutari : Drăgășani 2.
Tabaci : Drăgășani 1.
Boiangii : Drăgășani 8, Glăvile 1.
Lumînărari : Drăgășani 1.
Arendași și povarnagii : Drăgășani 2.
Cîrciumari și precupeți : Creţeni 3, Nemoiu 1.
„Tot cojocari" : Drăgășani 3.

Stărostia Horez :

Băcani : Horez 1.
Cîrciumari : Horez 10.
Precupeți și mămulari : Horez 5, Rămești 3, Stroești 1.
Cojocari groși : Horezu 1.
Brutari : Horez 1, Bîrzoteni 1.
Boiangii : Bîrzoteni 1, Armășești 2.
Mămulari : Horez 1, Armășești 2, Stroești 2.
Lemnari : Rămești 1, Vai de Ei Rumîni 2.

446-r

Județul Vlașca (f. 660—684).

Lipscani : Giur ju 1.
Comisioneri : Giurgiu 3.

Notă la documentul nr. 446-q. In orașul Rîmnic sînt 2 stărostii : una de negustori, iar cealaltă de meșteșugari ; la fel în orașul Ocna. În tîrgurile Drăgășani și Horez există cîte o stărostie.

Numărul patentarilor din jud. Vîlcea „negutători și meseriiași" (între care sînt și „bresle nedajnice" : 11 „boeri de neam", 4 mazili,, 3 asidoți și 10 țigani mănăstirești) este de 395, astfel : cele 2 stărostii din Rîmnic 165, cele 2 stărostii din Ocna 104, stărostia Drăgășani 93 și stărostia Horez 33.

Din cei 3 jogărari din Rîmnic, unul are mențiunea „de sineși stăpîn"; toți trei sînt „clasa" V și locuiesc în Mahalaua de Negru a orașului.

Arendaşi : Giurgiu 5, Găujani 1, Crevedia 1, Grădinari 1, Talpa Trivalea 1, Ogrezeni 1, Jugureni 1, Patruzeci de Cruci 1, Buteşti 1, Preajba 1, Blejeşti 1, Hobaia 2, Bulbucata 1, Cătunu 1.

Sureccii : Giurgiu 4, Epureşti 2.

Braşoveni : Giurgiu 2.

Bogasieri : Giurgiu 14.

Croitori : Giurgiu 8.

Bumbăcari : Giurgiu 3.

„Fherari“ : Giurgiu 2.

Pescari : Giurgiu 11, Greaca 2.

Băcani : Giurgiu 12, Mihăileştii de Sus 1, Prundu 1.

Cîrciumari : Giurgiu 17, Obedeni 1.

Boiangii : Giurgiu 7, Poenile 1.

Cojocari : Giurgiu 14.

Cavafi : Giurgiu 10.

Olari : Giurgiu 6.

Dogari : Giurgiu 1, Ghimpaţi 1, Adunaţii Naipu 3.

Dulgheri : Giurgiu 15, Căscioarele 1, Obedeni 1, Gurueni 4.

Precupeţi : Giurgiu 29, Gostinu 1, Paraipani 1, Beiu de Sus 6, Slobozia 3, Malu de Sus 3, Chiriac 2, Selima 2, Găujani 1, Adunaţii Naipu 1, Tangîru 1, Prundu 3, Epureşti 4, Căscioarele 1, Adunaţii Sîrbeni 2, Gurueni 12, Măgura Butoeşti 4, Pielea 5, Grosu 1, Adunaţii Buteşti 3, Buteşti 1, Vişina 1, Greci 1, Stăneşti 1, Dărăşti 1.

Covaci : Giurgiu 1.

Cotari : Giurgiu 1.

Bărbieri : Giurgiu 3.

Brutari : Giurgiu 2.

Abagii : Giurgiu 5.

Geamgii : Giurgiu 1.

Cafegii : Giurgiu 1.

Măcelari : Giurgiu 1.

Săpunari : Giurgiu 2.

Brutari : Giurgiu 4.

Pietrari : Giurgiu 1.

Geambaşi : Giurgiu 4, Selima 1, Hobaia 2.

Chirigii : Giurgiu 10, Gostinu 2, Paraipani 2, Beiu de Jos 20, Trestenicu 1, Flămînda 4, Nazîru 3, Frăteşti 1, Ghizdaru 10, Cucuruzu 10, Beiu de Sus 10, Pîrjolea 4, Branişte 4, Malu de Jos 2, Vieru 1, Chiriacu 6, Daia 5, Oinacu 8, Putineiu 1, Silima 11, Zmîrda 6, Stăneşti 1, Bălănoaia 21, Hodivoaia 1, Turbatu 3, Ghencea 2, Găujani 1, Ghimpaţi 1, Adunaţii Naipu 2, Cămineasca 1, Strîmba Ştirboaei 1, Pietrile 1, Greaca 2, Ciurari 2, Gostinarii Văcăreşti 1, Băneasa 1, Sîrbii Gîşteşti 4, Căscioarele 3, Jugureni 1, Osibiţi Bucşani 1, Gurueni 4, Măgura Lăceanca 13, Pielea 3, Preajba 1, Talpa Bîscoveni 1.

Mămulari : Gurueni 13, Giurgiu 6, Epureşti 5, Letca Nouă 1.

Jugănari : Gurueni 1.

Rotari : Greaca 1.

Cărămidari : Giurgiu 1.

Lumînărari : Giurgiu 1.

Tabaci : Giurgiu 2.

Notă la documentul nr. 446-r. „Peste tot, număru acestor patentari cu şapte priveleghiaţi să adună cinci sute zece familii. 1835, octomvrie 2“.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4582/1835

447

1836, ianuarie 14

Contract încheiat între Departamentul vistieriei și reprezentanții Serbiei: N. Gherman, M. Anastasievici și S. Simici pentru vînzarea și exportarea în Serbia a 30 milioane ocale de sare în cursul anilor 1836 și 1837

Contract
pentru ecsportația sării peste Dunăre, în curgerea anilor 1836 și 1837

§ 1

Pă temeiul cuvîntului așezat între Înnălțimea Lor Domnul Serbii Miloș Obrenovici și Domnul Valahii Alecsandru Ghica, în satul Poiana, pentru învoirea comerțului dă sare, s-au tocmit ca noi supt-iscăliții trimiși ai Prinților Serbii să cumpărăm de la Prinților Valahii 30 — sau treizeci — milioane ocă sare bună, nerăzbătută dă ploaie, în prețu dă cîte opt sfanțihi suta dă ocă sare i cu baș la zece una, pentru obicinuita răsipă ce să face la încărcarea ei în caice, și care să va ecsporta de la hotarăle Valahii peste granița Dunării, în curgerea anilor 1836 și 1837, la soroacele arătate mai jos.

Și între aceasta să mărginește toată ecsportația sării Valahii de la începerea acestui contract pînă la 1 ghenarie [al] anului 1838.

§ 2

Aceasta luîndu-să drept temei, și supt-iscăliții, și Administrația Prinților Valahii vor îndeplini condițiile următoare :

A. Supt-iscăliții vom priimi de la Administrațiia Valahii în curgerea anilor 1836 și 1837 mărginita cîtățime dă 30 — sau treizeci — milioane ocă sare, după chipul următor, adică: cincisprezece milioane în anul 1836, începîndu-să priimirea dă la 1 martie și săvîrșindu-să la 30 octomvrie, cînd este și plutirea vaselor pă Dunăre lucrătoare, și alte cincisprezece milioane în anul 1837, tot în pomenita vreme, și anume la schelile mai jos însemnate :

la Oltenițá, sare de Slănic și dă Telega	4 milioane
la Giurgiu, asemenea	4 „
la Zimnicea, asemenea	4 „
la Bechet, sare de la Ocna Mare	$1^{1}/_{2}$ „
la Calafat, asemenea	1 „
la Cerneți, asemenea	$^{1}/_{2}$ „
Peste tot, milioane........	15 milioane

și care să va preda orînduiților noștri, fără nici un fel dă cheltuială, la malul Dunării, în oboarăle pentru care să vorbește la § 5, cu cîntarul aia-

rului dă sare, adică dă ocă patruzeci și cinci, după cum din vechime este obicinuit.

B. Fiind însă că începerea teslimatului s-au tocmit de la 1 dă martie și în anul următor sare pe la schelile Dunării se află numai la Bechet, la Oltenița și o puțină cîtățime la Brăila și Pioa Pietrii apoi, la pomenitul soroc va începe teslimatul de la pomenitele schele și, mai tîrziu, după ivirea pășunii, transportîndu-să sare și la celelalte schele, să va îndăplini suma tocmită precum să arată mai sus.

C. Banii cuveniți Vistierii Valahii pentru cîtățimea sării ce luăm să vor răspunde cu chipul următori :

După încheierea acestui contract, și anume la 1 aprilie 1836, să numărăm la Vistierie 25 000 — sau dooăzeci și cinci dă mii — galbeni alel hesap și apoi răfuirea totalului să să facă așa, adică: orînduiții noștri la schele asupra priimirii sării, pentru fieșcare cîtățime dă sare priimită vor da cinovnicilor stăpînirii Valahii cvitănți; acele cvitănți, luîndu-să dă Vistierie, să vor da pă fieșcare lună aici, în București, sîrbescului sovetnic și împuternicit[ul] trebilor Înnălțimii Sale Domnului Miloș Obrenovici, d. Stoian Simici. Domnul Stoian Simici va scădea din cîtățimea cuprinsă în fiecare cvitanță bașul dă zece la sută și, pă suma ce va rămînea, va da la Vistierie cîte un zapis coprinzător dă banii cuveniți pă acea cîtățime dă sare rămasă și socotită cîte opt sfanțihi suta, și hotărîtor a să plăti acei bani la Vistierie în dooă termene, adică jumătate peste 6 luni și ceilalți jumătate peste 12 luni socotite dă la data fieșcăruia zapis. Iar banii dați alel hesap în sumă dă 25 000 galbeni să vor ținea în seamă tocmai din banii cuveniți pă sarea cea mai din urmă teslimatisită în anul acesta.

Și așa să vor urma toate acestea, cu toată suma dă sare tocmită, pînă la a ei istovire.

§ 3

Administrațiia Valahii este datoare să îngrijească ca să fie sare totdeauna la magaziile schelilor, ca nu care cumva, sosind caice, să nu găsească sare, căci la o asemenea întîmplare ne va plăti staliile legiuite pă cîte zile vor zăbovi mai mult peste sorocul tocmit de a sta în schele, potrivit cu pravilile întocmite dă obște pentru plutire.

Asemenea, va îngriji ca teslimatul, urmînd de la 1 martie pînă la 30 dă octomvrie, să fie în lucrare necontenit, încît de la 1 octomvrie pînă la sfîrșitul acestuia toată încărcătura să coprinză dă la dooă mult pînă la trei milioane.

Fiind însă că în curgerea acestor luni de la martie pînă la sfîrșitul lui octomvrie lunile din mijloc, și anume iulie și avgust, sînt mai mult în nelucrare asupra transportului, din pricină că lăcuitorii să îndeletnicesc la ale cîmpului casnice trebuințe, apoi să va potrivi ca în april, mai, iunie, septemvrie și octomvrie să urmeze transportul cu toată a sa cerută însuflețire. Iar în pomenitele dooă luni iulie și avgust, pă cît să va putea.

De aceea, și pentru o asemenea pricină să va înțelege din vreme Găzdiia supt-iscăliților cu Eforia ocnelor ca, cunoscînd pă toată luna

sarea transportuită și pornită dă la ocne la Dunăre, să potrivească și sosirea vaselor în fieşcare punt asemănat cu adăvărata stare a lucrurilor încît, cu aceasta, să lipsească orice împiedicare din ceruta lucrare și orice pricină dă dispută între amîndooă contractantele părţi.

Să osebeşte însă din această regulă înprejurarea de a rămînea vreo cîtăţime de sare neteslimatisită pînă la hotărîtul soroc al fieşcăruia an din pricina vreunii întîmplări neprevăzute și din care să nu poată umbla transportul regulat, precum : boale în vite, molevmă sau altcevaş asemenea. Căci, pentru una ca aceasta, chiar § 7 dintr-aceste condiţii apără pă amîndooă părţile despre orice pretenţie.

§ 4

Din zioa încheierii contractului mărginindu-să odată ecsportaţiia sării peste Dunăre numai în socoteala noastră, nu este volnic nici Eforiia ocnelor, nici altcinevaş din particulari a scoate și a vinde sare peste Dunăre, afară numai din feţele particulare care, avînd sare din otcupul fostului otcupciu baron Meitani, au luat slobozeniia stăpînirii pînă a nu începe această tocmeală, ca să-şi pogoare sarea la Brăilă și să o vînză în josul apei Dunării, cu condiţiile arătate în alăturata copie dă ofiţ supt no. 311.

La din împotrivă urmare, orice sare s-ar dovedi trecută peste Dunăre ca să să vînză la cei de deacindea, să supune pravililor dă controbant în folosul nostru.

§ 5

Administraţia Valahii, pentru înlesnirea lucrărilor supt-iscăliţilor, va da poruncile cuviincioase și va stărui a să pune în lucrare cele următoare :

A. Ceamurile și alte vase ce vor sosi spre încărcatu sării să poată poposi la toate porturile Dunării, fără nici o plată ; asemenea, și a trage la edec pă malul stîng al Dunării fără nici o împiedicare, precum și dă a poposi după trebuinţă noaptea la maluri, pă uscat însă totdauna la ponturi unde sînt picheturi și streji, spre a fi în vederea paznicilor și a nu să amesteca cu cinevaş din lăcuitorii Valahii.

B. La fieşcare pont dă ecsportaţie dă sare, prin stăruirea otcîrmuirilor locale, și cu a Eforii ocnelor cheltuială, să să clădească cîte un obor pe malul Dunării, ocolit dă înprejmuire potrivită și încăpătoare de a poposi și a putea încărca zece ceamuri ca, într-acestea aducîndu-să sarea, să poată încărca reizii și noaptea, fără nici o împiedicare dăspre regulile carantineşti și să lipsească și a lor pricinuire că să fură sarea dă locuitorii dinprejur.

C. Asemenea, la fieşcare pont dă ecsportaţie dă sare să să dea dă la carantinele locale cîte un gvardiian în slujba orînduiţilor noştri, căruia să va da dă numiţii pă toată luna legiuita plată.

D. Pentru slujba ecsportaţii sării, ni să vor da trebuincioşii cai dă poşte, cu aceeaşi plată dă progon ce plăteşte şi va plăti şi Vistieriia şi asemănat cu duhul contractului poştelor.

Şi, pentru ca să nu să întîmple vreo zăbavă sau împiedicare la pornirea vreunui trimis după trebuinţă în orice ceas, să vor încredinţa din vreme în vreme cîte un număr dă podorojne dăşchise, domnului Simici, subt a dumisale chezăşie dăspre orice măsură poliţienească.

§ 6

Pentru datorii ce are Administraţiia Valahii pă la unii din sărarii turci dă dăcindea, nu va putea secvestrui cu pecetluire sarea vîndută dă supt-iscăliţii şi s-ar găsi la unii ca aceştiia în natură, afară numai cînd, după o scumpă cercetare, s-ar dovedi că au plătit-o supt-iscăliţilor cu bani după sarea ce s-au fost cumpărat dă la fostul otcupciu baronul Meitani şi au dat zapise pentru dînsa pă numele Vistierii.

Asemenea cercetare însă să va face în Turchia aflîndu-să faţă orînduiţii dă către amîndooă părţile.

§ 7

Dacă vreun război sau alte mai înalte şi neprevăzute întîmplări ar aduce o aşa prefacere împrejurărilor, încît să să taie comunicaţiia Valahii cu Turchia, sau a Turchii cu Valahiia şi, fireşte, să înceteze lucrarea acestui negoţ, atunci rămîne între amîndooă părţile a fi stasis dă lucrare, fără dă a face una dă la alta nescareva pretenţii dă dăspăgubire.

§ 8

Dacă s-ar întîmpla ca la sfîrşitul sorocului contractului dă doi ani să rămîie supt-iscăliţilor vreo cîtăţime dă sare nerădicată du pă malul stîng — şi aceasta, ori din întîmplare dă negăsire dă ceamuri, sau din multa umflare sau scădere a apei Dunării şi iarăşi o cîtăţime dă trei pînă la patru milioane — să fim volnici a o rîdica în anul 1838, în soroc dă trei luni, socotit dă la începerea plutirii, ca, cu acest mijloc să o vindem şi pă aceea dăcindea, ca o sare cumpărată dă noi şi plătită la Vistieriia acestui Prinţipat.

N. Gherman, Mişa Anastasievici, Stoian Simici

1836, ghenarie 14
Bucureşti

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835 : „Delă pentru sarea ce s-au dat Serbii pă leat 1836 şi 1837, f. 43—46, 49

448

1836, ianuarie 16

Eforia ocnelor către Departamentul treburilor din lăuntru, despre şapte ciocănaşi robi fugiţi la Bucureşti, despre prinderea acestora şi aducerea la urma lor

Eforia ocnelor
Anul 1836, ghenar 16
No. 47 Bucureşti

Cinstitutului Depertament al trebilor din lăuntru

Cămărăşia Ocnelor Mari, prin raportul de supt no. 9, încunoştinţează Eforii că dintre ciocănaşii ţigani de la acea ocnă, după al lor rău nărav au fugit aici în Bucureşti.

După care, cămărăşia au şi trimis gonaş pă un Ion Bocşa, vătaf de ciocănaşi, ca să-i prinză şi să-i ducă la urma lor. Şi aşa, pohtindu-să cinstita Agie, s-au şi prins prin mijlocul poliţienesc şapte, care la vale să însemnează anume.

Dar, fiindcă pomenitul vătaf nu poate a-i aduce singur la arătata ocnă, temîndu-se Eforiia a nu-i scăpa vreunul la drum, plecat este rugată cinstita Mare dvorniciie să binevoiască a da poruncă slobodă către cinstitele ocîrmuiri ce cad pă acel drum al ocnii ca, prin bună pază de dorobanţi, împreună cu gonaciu lor, să se aducă la urma lor.

Iar de punerea la cale va împărtăşi pă Eforie cu cinstit răspuns.

Prezedent, Ioan Ghica ; Răducanu Voinescu; Ştefan Ogrădeanu

No.	Lude
2	Ion Goloiu cu soţiia sa
1	Stan Indiiu
1	Ion Indiiu
1	Nucu sin Dobre Şurcel
1	Gheorghe Duţu
1	Dumitru Tudor Colţu
7	adică şapte

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 7162/1834, f. 250

449

1836, ianuarie 23

Vistieria către Secretariatul de stat, despre dreptul rezervat prin contractul cu Serbia ca, în regiunile din dreapta Dunării, sarea romînească să poată fi vîndută numai de către sîrbi

[De la Vistierie],
Cinstitului Secretariat al statului

Prin aceasta este rugat cinstitul Secretariat ca, de să va găsi cu cale, să să dea în cunoştinţa oblăduirilor turceşti du pă malul drept al Dunării vînzarea aceştii sări a ecsportaţii, către contracciii trimişi ai Serbii, pe anii 1836 şi 1837, spre a cunoaşte că, pă temeiul contractului încheat cu numiţii, cei din partea dreaptă nu au să mai cumpere sare d-a dreptul de la Eforiia ocnelor, ci de la pomeniţii contraccii.

1836, ghenar 23
No. 195

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 56

450

1836, martie 23

Ocîrmuirea judeţului Ilfov către Departamentul vistieriei, despre magazia de sare ce urmează să fie construită la schela Olteniţii, pentru depozitarea sării care se exportă în Serbia.

Depertamentului cinstitii Vistierii.
Ocîrmuirea judeţului Ilfov

În urma poruncilor cinstitii Vistierii cu no. 180 şi 188, adresarisindu-să ocîrmuirea mai întîi către cinstita Eforie a ocnelor pentru clădirea dă sare ce este a să face din nou la schela Olteniţii, în malul Dunării, încăpătoare de treizeci milioane ocă, ce prin contract este hotărît a să da Înnălţimii Sale Domnului Serbii, Miloş, s-au priimit pă lîngă acea otnoşenie poruncă către cămăraşu schelii Olteniţii, cînd totdeodată s-au scris şi dă către ocîrmuire supt-ocîrmuitorului locului ca, împreună cu cămăraşu i cu şeful carantinii Olteniţii, să chibzuiască locul clădirii şi suma materiialurilor ce ar trebui.

Dă unde, s-au priimit răspunsu no. 140, coprinzător că, făcînd chibzuirea împreună şi cu alţi cîţivaşi lăcuitori din satu Olteniţa, cu ştiinţă dă

asemenea clădiri, şi după chibzuirea ce au făcut măsurîndu-să cu stînjenul, au ieşit lungime 126 stînjeni şi lărgimea 15 stînjeni. După care mărime a oborului, chibzuindu-să dă lăcuitorii pomenitului sat materiialurile ce pot intra la facerea lui, au alcătuit listă, pă care au şi înaintat-o la ocîrmuire.

Mai adăogînd că : pentru costul acestor materiialuri, au arătat lăcuitorii că dă să vor cumpăra din Turchiia, costisesc bani mulţi, adică suta dă pari cîte lei 20 şi caru dă nuele cîte lei 16 ; cum şi furcile i lemnele trebuincioase pentru porţi, că ar fi asemenea scumpe, căci nu sînt lemne dă salcie şi dă plop, ci dă ulm, stejar şi alte lemne sănătoase.

Care listă plecat să alătură pă lîngă aceasta în copiie, rugîndu-să a să întoarce poruncă dă urmare, mai făcîndu-să cunoscut că lista nu s-au iscălit dă cămăraş i dă şeful carantinii, arătînd supt-ocîrmuitoru că nu au voit a iscăli, neavînd asemenea poruncă.

Costache Faca
[Indescifrabil]

1836, martie 23
Secsia 2-lea
No. 2090 Bucureşti

Listă dă felurimea materiialurilor ce trebuesc la facerea oborului de sare ce este a să face în malul Dunării, de la schela Olteniţa. 1836, martie.

Plasa Olteniţa

70	cară nuiele, încărcate bine	
2 000	pari, lungi de cîte palme 9	
15	cară mărăcini	
20	furci lungi de cîte 12 palme	pentru 6 porţi ale oborului
20	lemne lungi de stînjeni 3	

Supt-ocîrmuitor,
Aleco polcovnic

Întocmai după orighinal,
C. Iliad, pomojnic

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 98—99

1836, aprilie 15

S. Simici din partea Găzdiei exportației de sare pentru Serbia către Vistierie, despre condițiile în care particularii pot exporta sare în josul Dunării; rezoluția Vistieriei; mențiune

Găzdia ecsportații sării
Anul 1836, luna aprilie 15
No. 15 București

Cinstitei Vistierii a Țării Rumînești

Pentru sarea particularilor ce au priimit slobozeniie a ecsportarisi în josul apei Dunării, mărginit pă ofisul Mării Sale lui Vodă, cu no. 311, Găzdiia are cinste a ruga pă cinstita Vistierie să binevoiască pentru bună regulă a slobozi poruncă ca o asemenea ecsportație de sare din anii trecuți a obrazelor particulari să fie poprită a să ecsportarisi prin alte scheli, mărginindu-să această ecsportație numai pă la schelile unde sînt în ființă cinovnicii ecsportații noastre. Cu această îndatorire, însă: ca fieșcare ceam ce va încărca asemenea sare să fie prin vederea cinovnicului nostru; care cinovnic va da adeverință la mîna ocîrmuitorului de ceam, pă suma ocalilor de sare ce va încărca. Și acea adeverință să fie dator ocîrmuitoru ceamului a o înfățișa la portul Brăilii cinovnicului ecsportații noastre, d. Ilie Vrăbiescu, spre dovadă că în duhul ofisului Mării Sale lui Vodă au mers în josul Dunării prin schela Ibrăilii.

Căci, împotrivă, oricare ceam cu sare să va prinde făr-de asemenea adeverință și urmare, va fi supus controbantului.

Și de punerea la cale să va învrednici Găzdiia cu răspuns.

Stoian Simici

[Rezoluția Vistieriei :]

Această cerere fiind asemănată duhului poruncii Mării Sale lui Vodă, să să publicuiască spre știința tuturor particularilor proprietari dă sare, ce ar voi să o ecsporteze la Brăila și să să scrie întocmai orînduiala ce să cere a să păzi, și la Dejurstvă, și la Comitet, și la Eforia ocnelor.

[Mențiune în josul textului :]

S-au lucrat, aprilie 20, răspunzîndu-să la aceasta, cu trimitere dă copie după publicație, din porunca Marelui vistier.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 119

452

1836, aprilie 25

Vistieria către Găzdia exportației sării pentru Serbia, despre măsurile luate în vederea exportării unei cantități suplimentare de sare, de zece milioane ocale

Vistieria
1836, aprilie 25
No. 922

Către Găzdia ecsportații sării Serbii

La adresu acei cinstite Găzdii, cu no. 16, Vistieria are cinste a răspunde că, potrivit după noa învoire ce s-au făcut pentru adaosul a zece milioane ocă sare pă lîngă treizeci milioane coprinse în contractul încheiat cu trimișii dîn partea Prinţipatului Serbii, s-au făcut cuviincioasa punere la cale, prin otnoşenie către cinstita Eforie a ocnelor cu no. [...] *, a să ecsporta și acest adaos iarăși printr-acele schele arătate în pomenitu contract, cu îndatorire ca să îngrijească pentru teslimatisire în cursul anilor 1836 şi 1837.

Aceasta, Vistieria dă în cunoștința acei Găzdii, cu cinste roagă că pomenitu adres cu no. 16 va sluji drept suplimentu contractului ce s-au încheat şi care să arată mai sus, precum și aceasta va sluji iarăși drept supliment către contractul ce s-au dat din partea aceștii Administrații dumnealor contracciilor Serbii.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 128

453

1836, mai 11

Secretariatul de stat către Departamentul vorniciei din lăuntru, despre răspunsul dat de generalul Comandant al Banatului, trimis prin k.k. Aghenție, la cererea de a se construi un al doilea peregovor la schela din Rușava, pentru locuitorii ce vin din Țara Romînească ; rezoluția Vorniciei din lăuntru

Secretariatul statului
Anul 1836, mai 11
No. 927 București

Cinstitii Mari vornicii din lăuntru

Încunoştinţîndu-să cinstitii k.k. Aghenții cererea ce au făcut cinstita Mare vornicie prin otnoșenie de la trecutul octomvrie 4, no. 6480, de a să

* Loc alb în text.

întocmi un al doilea avanpost la Rușava, ca să nu aibă comunicație lăcuitorii acestui Prințipat cu cei ce vin din malul drept al Dunării, cinstita Aghenție, prin notă de la 6/18 ale curgătorului răspunde că, după propunerea ghinăralului Comendant al Banatului, Ministerul războiului au poruncit :

1-iu. A să închide cu desăvîrșire schela.

2-lea. A să închide un loc hotărît numai pentru trăsurile ce vor veni din țara Romînească, cu o despărțire deosibită pentru mărfuri.

3-lea. A să despărți parlatoriul, ca să să poprească cu aceasta orice comunicație a rumînilor cu pasagerii din malul drept al Dunării.

4-lea. Și, în sfîrșit, că pomenitul ghinăral Comendant au dat cuviincioasele porunci ca aceste clădiri să să săvîrșească cît mai în grab.

Supt-iscălitul grăbește a înpărtăși cinstitii Mari vornicii rezultatul lucrărilor sale, spre știință și punere la cale la vreme cuviincioasă.

P. Secretar statului,
Arsachi

[Rezoluția Vorniciei din lăuntru :]

Să să facă cunoscut Comitetului carantinilor și otcîrmuirii de Mehedinți și să să scrie redactorului, a o trece în Buletin.

M. Cornescu

[1836], mai 13

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 2728/1835 f. 26 — fost 10

454

1836, mai 11

Vistieria către Comitetul carantinelor, despre măsurile care trebuie luate la transportul pe Dunăre al sării cumpărate de sîrbi

La Comitet

Prin a Vistierii cu no. 194 s-au făcut cunoscut §§ ce să ating dă căderile cinstitului Comitet, coprinse în contractul încheiat cu trimișii Serbii pentru ecsportația sării, iar prin aceasta îl roagă ca, după cererea ce face Găzdia acestor ecsportatori, pentru sarea ce să află la Brăila și la Gura Ialomiții, să să întovărășească caicile cu cîte un gvardian, cu plată de la sine, spre a transportui această sare a stăpînirii prin canalul Borcii ; și apoi de la Călărași, eșind caicile în Dunăre, să să întoarcă înapoi gvardianu.

Să binevoiască a să asămăna cu urmare la aceasta, spre înlesnirea acestui transport, poruncind dumnealor directori ca numaidecît să dea gvardian orînduiților Găzdii, după cerere.

Şi, spre acest sfîrşit, poruncim să să dea astăzi la Vistieriie, ca ea să le dea Găzdii spre a să îndrepta.

1836, mai 11
No. 1037

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 158 — ciornă

455

1836, mai

Sfatul administrativ către Alex. Ghica Vv., despre încuviinţarea exportului în Serbia a sării cumpărate de particulari de la fostul arendaş, baronul Şt. Meitani

Jurnal

Astăzi mai, anul 1836, Sfatul administrativ, în adunare ecstraordinară, luînd în băgare de seamă adresul Găzdii ecsportaţii sării pentru Serbia către Vistierie, de la 8 ale aceştii luni, pentru sumele de sare ale particularilor, ce o au cumpărată de la epitropia casii fostului contracciu al ocnelor, răposatul baron Ştefan Meitani şi să află aici în Prinţipat, prin care cere ca să să puie acelor cumpărători un soroc de patru luni să-şi ecsportuiască în josul Brăilii, ori printr-acea schelă, sau prin celelalte schele, după poruncile ce sînt date, oricîtă sumă de sare vor avea, căci după acest soroc va fi orice ecsportaţie de sare poprită cu totul.

Au cunoscut această cerere a Găzdii că este de folos şi pentru consumaţia sării din Prinţipat căci, deşi s-au pecetluit de isnoavă după porunca Măriei Sale lui Vodă această sare, dar sumă de un milion şi opt sute de mii fiind, mai bine este să să rădice îndată din Prinţipat.

De aceea, găseşte cu cale ca, prin ocîrmuirile locale să să dea de ştire proprietarilor aceştii sări ca, pînă la sfîrşitul viitorului septemvrie, să să silească a-şi rădica sarea şi a o ecsportui în josul Brăilii, prin schelile ce s-au însemnat că să află orînduiţi cinovnici ai Găzdii ; căci după sorocul acesta nu va mai fi slobodă nici această ecsportaţie în josul Brăilii.

Departamentul vistierii supuind aceasta la cunoştinţa Mării Sale lui Vodă, după dezlegarea ce va priimi va face urmare.

Mihail Ghica	Alecsandru Filipescu
A. Vilara	C. Ghica
Arsachi	I. Mihălescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 160

1836, iunie 14 (26)

K. k. Aghenție către Secretariatul statului, despre comunicarea pe care i-a făcut-o generalul Comandant al Banatului privind lucrările proiectate la schela de la Rușava pentru înlesnirea comerțului

Cinstitului Secretariat al statului,

Aghenția împărătească și crăiască, în urma otnoșenii cinstitului Secretariat al statului de la 16/28 iunie, no. 1191, îndreptîndu-să către Comandantul gheneral al Banatului — pentru deslușirile ce s-au cerut asupra înțelegerii acestui paragraf : „desăvîrșita închidere a schelii" — a priimit răspunsul următor :

Cu prilejul chibzuirilor asupra alegerii unui loc cuviincios pentru negutătorii ce vin din Țara Rumînească, și asupra desăvîrșitei despărțiri a acestui loc, comisia orînduită pentru aceasta au socotit de trebuință a să face mai mult lucrări la rastelu de la Rușava.

Aceste lucrări sînt mai cu seamă :

1. Ca tot locul unde să face comersul, să fie așternut bine cu nisip și închis cu totul ;

2. Ca în despărțirea hotărîtă pentru negutătorii ce vin din Valahia, să să clădească într-adins un îngrădiș pentru trăsurile lor și

3. Ca la bariera de la rastel să să facă o îndoită despărțire, departe de 4 picioare una de alta, ca să nu să facă nici o amestecare între rumîni și servieni.

Așadar, fiindcă în limba obicinuită cuvîntul rastel nu se întrebuințează, și fiindcă să slujesc mai adesea de cuvîntul schelă, comisia a priimit în acturile sale acest din urmă cuvînt, care prin urmare s-a întrebuințat și în nota Comandantului gheneral al Banatului, de la 5 mai 1836. no. 1127, unde să zice : „desăvîrșita închidere a schelii", care însemnează că tot locul de la rastel, hotărît pentru comerțul austrienilor, rumînilor și servienilor, care coprinde într-adins 3 deosebite despărțiri, este închis de jur-înprejur.

Comandantul gheneral al Banatului mai adaugă că lucrările ce s-au chibzuit la schela Rușavii să vor săvîrși în scurtă vreme, cu mulțumirea amîndurora părților, și că se va îndeplini cu desăvîrșire sfîrșitul de neamestecare între rumîni și sîrbi.

În lipsa domnului Aghent,
Faro

București $\frac{26}{14}$ iunie 1836

Tălmăcire întocmai,
Simeon Marcovici

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 2728/1835, f. 26 — fost 32

457

1836, iunie 21

Cămărăşia ocnelor Telega către Eforia consumaţiei sării, despre plîngerea călăreţilor moiceni că sînt împiedicaţi să treacă pe plaiul Păduchiosului

Copiie după raportul cămărăşii ocnii Telega, cu no. 149, către Eforiia consumaţii sării Valahii, de la 21 iunie 1836

Toţi cumpărătorii călăreţi cîţi vin din partea muntelui să plîng că oamenii dumnealor vameşilor, ce păzesc pă plaiul Păduchiosului, din judeţul Dîmboviţii, nu-i îngăduiesc să treacă pă acel plai şi că, din pricina ocolului drumului, să stînjinesc a veni la ocnă; şi, măcar că pentru aceasta s-au făcut cunoscut şi cinstitii fostii Eforii ocnelor, prin raportul de subt no. [...] *, dar nici o îndreptare nu s-au făcut.

De aceea, dă iznoavă plecat să arată şi aceştii cinstite Eforii, ca să mijlocească prin cine să va chibzui, a da slobodă mergere călăreţilor sărari pă pomenitul plai, căci această poprire aduce simţitoare pagubă huzmetului.

Iscălit : cămăraş,
C. Teohari

Secretar,
C. Duca

Întocmai după cea adevărată,
C. Scurti

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 140

---

* Loc alb în text

Notă la documentul nr. 457. La 10 iunie 1836, Scriitoria vămilor relatează Vistieriei că pe baza poruncilor acesteia din urmă, poteca Păduchiosului este „închisă şi poprită, neîngăduindu-să... nici mocani sudiţi că să treacă pîntrînsa cu vitele, la a lor suire. Şi acei potecaşi să vede că, crînduiţi fiind de domnul strejuitor acolo spre pază, împiedică trecerea moicenilor, aducîndu-i pă la Pietroşiţa, unde este şi tactul strejuirii".

În rezoluţia sa, Vistieria porunceşte să se răspundă referitor la această potecă, că într-adevăr „o cunoaşte închisă, chiar după cererea acei Scriitorii, afară numai din trecerea sărei peste graniţă, carea fiind folos al statului, trebuie apărat după toate mijloacele.

De aceea, şi ea iarăşi se peftoreşte: că asemenea călăreţi moiceni, cumpărători dă sare, întru nimic să să supere" (Ibidem, f. 223).

458

1836, iunie 26

S. Simici, din partea Găzdiei exportației de sare pentru Serbia, către Vistierie, despre sarea de calitate inferioară oferită la Bechet în contul contractelor și despre refuzul negustorilor de a o primi

Către cinstita Vistierie a Prinţipatului Valahii

După una tocmeală carea făcusasem cu unii neguţători ca să le vindem o sumă dă sare de la schela Bechetu, viind acei neguţători şi începînd să-şi priimească sarea, pentru că s-au ivit mai în urmă întru aceea sare vieche şi mai întocmai pămînt făcută, fireşte s-au tras muşterii din tocmeală, cu cuvînt că dînşii au tocmit să cumpere sare, iar nu pămînt.

Cinovnicul Ecsportaţii dar, văzînd aceasta, au propus cămăraşului cinstitii Eforii dă acolo ca să lase pă muşterii să îndepărteze sarea cea neplăcută şi să-şi aleagă sare bună ; însă acesta i-a răspuns că n-are dezlegare dă a face o asemenea urmare.

Găzdia ecsportaţii dă Serbia are cinste, dară : pă de o parte a înconoştinţa aceasta cinstitii Vistierii, iar pă dă alta să roage ca să binevoiască a porunci pomenitului cămăraş, fără vreo prelungire dă vreme, ca să priimească cererea cinovnicului nostru (adică, dă a lăsa să aleagă cumpărătoru sarea bună din cea rea, după coprinderea contractului § 1-i), ca nu cumva, urmînd împotrivă, să să aducă un nume rău dă obşte pentru sarea carea cumpără Ecsportaţiia dă la Prinţipatul Valahii şi, prin aceasta, să să aducă Ecsportaţii mai mari pagube şi împiedecări la negoţul ei cu sare, pentru care s-a înţeles atît dă bine cu stăpînirea Prinţipatului Valahii.

Căci cunoscut este că nici contraccii Ecsportaţii nu pot priimi o astfel dă sare dă care fug cumpărătorii.

În adăstarea unui cinstit răspuns al cinstitii Vistierii,
cu supunere, Stoian Simici

Bucureşti, 26 iunie 1836
No. 95

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 201

1836, iulie 6

Mehmet de la Măcin către Alex. Ghica Vv., se plînge împotriva unor locuitori din satul Funiari, județul Ilfov, care ar fi vîndut altora otgoanele tocmite și lucrate pentru el

Prea Înălțate Doamne,

Jăluesc Înălțimii Mării Tale că la satu Funiiari, sud Ilfov, am dat pă la rumîni bani dă atîta vreme, cu zapis, ca să-m facă otgoane dă năvoade, tocmit unul pă parale cincizeci și sorocu cînd să le gătească ; învoindu-mă cu ei că, dă nu mi le va face la soroc, și nu mi le va da, să aibă să-m plătească unul cîte lei 5.

Cărora, sorocu unora li s-au împlinit ca să-și dea marfa dă este peste un an trecut, altora și mai mult trecut piste soroc. Și marfa ce au făcut au vîndut altora și eu, de atîta vreme de cînd aștept, nici marfă nu fac să-m dea, nici banii nu-i poci scoate. Și eu, de atunci, sînt și cu banii prăpădiți și cu cîștigu mîncat, dă n-am acum doă parale.

Pentru care, mă rog bunătății Mării Tale a Te milostivi asupră-mi cu poruncă unde să va cuveni, spre a să îndatora rumînii a-m plăti banii fără a să mai adăsta ; că sînt în plecare la Țara Turcească, unde șez, că și miie mi să cere danii în ființă, să-i dau aceluia cu care am contract, în vreme că n-au dat rumînii marfa și nu mă adastă nici cît de puțin. Și cum va fi mare bunătatea Înnălțimii Tale.

Al Mării Tale cu totul plecat,
Meimet din Țara Turcească, de la Măcin

Leat 1836, iulie 6

Arh. St. Buc., Vornicia din läuntru, Ad-tive, nr. arh. 3571/1837, f. 52

1836, iulie 17

I. Oteteleșanu, cumpărătorul consumației sării, către Vistierie, despre situația în care a fost pus de a ridica prețul la transportul de sare

Cinstitii Vistierii.
Căminar Ioan Oteteleşanu, cumpărătoru consumaţii sării

După intrare-mi în otcîrmuirea acestui otcup, între alte îndeletniciri cercetînd şi starea sumelor de sare transportată la porturi de cînd s-au dăzvărat, am găsit o foarte mică cîtăţime pornită du pe la ocne, precum şi mişcările de a să însufleţi transportul le-am aflat în foarte slabe măsuri.

Apoi, pentru că lunile cele de către primăvară au trecut, cînd totdeuna după săvîrşirea plugării porumbului şi a sapii dintîi este cel mai îndămînatec răstimp dăspre munca pămîntului de primăvară, cînd lăcuitorii au fost obicinuiţi a năvăli la transportul sării pentru porturi şi cînd tocmai deodată cu intrare-mi în otcîrmuirea otcupului am văzut că să iveşte şi cea de rîndul lucrare a cîmpului, m-am spăimîntat îndăstul. Şi, strîngîndu-mi cele mai de aproape măsuri, nu am găsit alt mijloc spre întîmpinarea unei aşa zmintele neprevăzute, decît am hotărît a jertfi sumă însemnătoare, spre paguba mea ; şi am rîdicat preţul chiriilor, şi acelea, încă, a să plăti în monedă vistiericească.

Acum dar, chiar cu acest mijloc nu rămîne să aştept a nădăjdui alt, fără numai aceea ce va dovedi cercarea, cu îndăstulă pagubă, ce jertfesc în socoteala mea ; pentru care, după datoriie fac cunoscut şi cinstitii Vistierii, spre ştiinţă.

Ioan Oteteleşanu

1836, iulie 17

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 323

Notă la documentul nr. 460. Prin rezoluţia pusă, Vistieria hotărăşte să se raporteze Domnitorului.

1836, iulie 31 (august 12)

Cambie emisă din București de către Chr. Sakellario asupra lui P. N. Mavrocordato la Constantinopol, la ordinul lui Șt. Moscu.

Bucarest le 31/12 août 1836

B. Pr. 24 000

A soixante quinze jours de date payez par cette troise de Change (la première et seconde ne l'étant) à l'ordre de Mr. le Caminar Etienne de Moscu

Chr. Sakellario

à Monsieur P. N. Mavrocordato
à Constantinopoli

Pagate all'ordine del sigr. Carlo Petrovit, valuta ricevuta dal medesimo

Bucarest ut retro

No. 3755

[Traducere :]

București, 31 iulie / 12 august 1836 B.P. 24 000

În termen de șaptezeci și cinci zile cu începere de azi, plătiți printr-aceastá a treia poliță (prima și a 2-a neexistînd) la ordinul domnului căminar Ștefan Moscu,

Chr. Sachellario

Domnului P. N. Mavrocordat
la Constantinopol

Plătiți la ordinul domnului Carol Petrovici, valoarea primită de mine

București

No. 3755

Arh. St. Buc., Ms. 816, condică de cambii

462

1836, iulie

Însemnare de materialele aflate în chelăria ocnelor Telega ; cantități, prețul pe unitate și în total

1836, ocna Telega

Lista materialurilor chelării, aflate la 1 iulie, după cercetarea ce s-au făcut

No.	Ocale	Dramuri	Bucăți	Materialurile chelării	[Unitatea de măsură]	Prețul		Face		Total	
						lei	b	lei	b.	lei	b.
1	25 982			orz	suta [ocale]	7	30	1 883	72		
2	49			seu	ocaoa	2	42	115	18		
3	384	150		seu	„	2	12	806	63		
4	216	300		fier turcesc	„	1		216	90		
5	84	250		idem rusesc	„	1	54	122	84		
6	3			oțel gros	„	2	60	7	60		
7			14 940	funii de tei netopit	suta	4		597	72		
8			178	coase și un oțel	una	4		712	96		
9			1	piele de bivol	„			75			
10			6	prăștii	„	13	15	78	90		
11			2	piei de bou	„	23	30	46	60		
12			3	idem	„	21		63			
13			1	idem	„			27			
14			41	trăiști	„	1	12	45	12		
15			163	ștreanguri	[unu]		60	81	60		
16			33	cai aleși, de 1-a mînă	„						
17			22	idem, de 2-lea mînă	„						
18			10	idem, bătrîni, nepriimiți	„						
19			7	ciocane	unu	7		49			
20			16	cară fîn de măsură	„	30		495			
21			1	piele bou	[una]			40			
22			14 000	păpuși sfoară	[una]		60	7 727			
										13 190	57

Èdecurile chelării

No.	Ocale	Dra-muri	Bucăți	Materialele chelării	[Unitatea de măsură]	Prețul lei	Prețul B	Face lei	Face B	Total lei	Total B
23			4	cîntare mari	[unu]	·180		720			
24			1	idem, al chelării	„			120			
25			1	idem, mic	„			25			
26			1	aiar de plumb, de ocă 250	ocaoa	3	60	875			
27			9	tacîmuri răscruci, la 9 crivace	unu	30		270			
28			4	sfine de fier	[una]	12	60	50			
29			1	idem	„			39	84		
30			4	fiară, bez lanțul gratii	[unu]	4	60	18			
31			1	lanț de gratii	„			40			
32			7	fiară pentru înfășuratu funiilor	„	4	85	33			
33			9	bastoane	„	10		90			
34			1	topor	[unu]			10			
35			1	priboi de fier	„			10			
36			4	lacăte	unu	1	60	6		2 306	
										15 497	21

Lei cincisprezece miie patru sute nooăzeci și șapte, bani dooăzeci și unul să află în materialurile și iedecurile ocnei, bez prețul cailor, ce rămîne a să înțelege cinstita Eforie cu fosta cinstită Eforia ocnelor.

C. Duca

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 98

1836, august 11

Eforia consumației sării din lăuntru către Vistierie, despre poruncile care trebuie date județelor pentru ca țăranii cărăuși să înceapă transportul sării la schele, despre prețul transportului de la ocne la porturi

Cinstitei Vistierii a Valahii.
Eforia consumații sării din lăuntru

Fiindcă du pă acum înainte să apropie săvîrșirea adunării roadelor cîmpului, cînd lăcuitorii țărani au tot prilejul a săvîrși și alte lucrări pentru în parte-le folos, și pentru că această Eforie să află încă întrebuințată pentru transportul sumelor de sare în Rumînia cea Mare la porturile Oltenița, Giurgiu și Zimnicea, iar în Rumînia cea Mică pentru Cerneți și Calafat, atît spre îndeplinirea sumelor hotărîte prin așezămînt pă seama anului curgător 1836, precum și pentru sumele ce neapărat urmează a să afla rezervă prin coșarăle acestor porturi, pentru socoteala anului 1837, ca să nu să aducă împiedecare cinstitei Găzdii a ecsportației dă sare, în viitoarea primăvară cînd va începe plutirea Dunării, este rugată plecat acea cinstită Vistierie să binevoiască a da poruncile cuviincioase către dumnealor ocîrmuitorii de județe, a face îndemnare țăranilor cărăuși ca, cei ce să vor arăta doritori, după a lor veche îndeletnicire de acest comerț, să facă pornire la transportul sării îndată după strînsul roadelor cîmpului, pînă este vremea îndămînatică.

Și, totdeodată, să să publicuiască și prețurile ce să arată, și anume :

În Rumînia Mare

De la Slănic	[De la] Telega	La porturile
Lei 4 par. 30%*	Lei 4 par. 20%	La Oltenița
„ 5 „ 10%	„ 5 „ —%	„ Giurgiu
„ 5 „ 30%	„ 5 „ 20%	„ Zimnicea

Din care, parte să va răspunde la gura ocnii, cînd vor încărca, iar răfuirea să va face pe la porturi.

Iar în Rumînia Mică, de la Ocnile Mari din județul Vîlcii la porturile și anume :

Prețul dă % dă ocă

Lei 5 par. 20, la portu Cerneți (sau Cladova)
Lei 5 par. —, la portu Calafat

Care să răfuiește prin cămărășia pomenitei ocni, după chiar a cărăușilor mulțumire și voință.

* Adică la fiecare 100 ocale încărcătură de sare transportată.

Apoi totdeodată cu aceasta (dacă va socoti cinstita Vistierie dă cuviință), va binevoi a mai poftori cinstitelor ocîrmuiri locale, ca să puie strașnică îndatorire asupra supt-ocîrmuitorilor de plăși, a sprijini drepturile unor asemenea cărăuși, spre a nu cerca supărări și înpiedecări în drumul lor de la unii din arendași, care s-au obișnuit la abateri și abuzuri înprotiva poruncilor stăpînirii, precum este cunoscut cinstitei Vistierii.

Și dă punerea la cale ce să va face, va binevoi a cinsti pă Eforie cu răspuns.

Pentru dumnealui căminar Otetelișanu,
Sluger Rîioșanu

Anul 1836, august 11
No. 493

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 368

464

1836, august 20

Eforia consumației sării către Vistierie, despre cererea îngrijitorului deținuților de la ocnele Telega de a începe tăierea sării numai cu aceștia, despre neajunsurile care pot urma pentru ocne dacă lucrul ar începe fără ciocănași.

Cinstitii Vistierii a Valahii.
Eforia consumații sării din lăuntru

Cămărășiia ocnii Telega, prin raporturile ei cu no. 70 și 102, dă în cunoștiința Eforii că îngrijitorul arestanților de acolo face cerere ca să înceapă tăerea sării de către pomeniții arestanți la ocna lucrătoare.

Apoi, fiindcă această dată este încontenită lucrarea tăerii de sare de către ciocănași, aflîndu-să îndăstulă cîtă[ți]me în mîglă, și mai vîrtos fiind vremea acum, cînd și numiții să îndeletnicesc la adunarea roadelor cîmpului, este cinstita Vistierie rugată plecat să binevoiască a să înțelege cu cine să cuvine, ca lucrarea tăerii de sare de către arestanți să înceapă atunci cînd vor începe și ciocănașii, adică îndată după trecerea viitorului octomvrie, ca să fiie cu toți înpreună la această lucrare. Căci, de vor începe tăerea numai arestanții, atunci prin urmare, ca niște nedăsăvîrșiți la meșteșugu tăerii bolovanilor, vor primejdui ocna cea lucrătoare, care să află între locuri apoase și numai din o puțină greșală la bătutul bolovanilor

din pînza lor, cît vor ataca în costişul ocnii, îndată o vor primejdui şi va izvorî Eforii pagubă însemnătoare.

Pentru dumnealui căminar Oteteleşanu,
Sluger Rîioşanu

Anul 1836, avgust 20
No. 559

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh 7297/1836, f. 407

465

1836, septembrie 2

Alex. Ghica Vv. către Departamentul din lăuntru, despre asigurarea drepturilor Vistieriei la minele de la Baia de Aramă

Noi Alecsandru Dimitrie Ghica Vvd.,
cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Ţara Rumînească,
către Depertamentul trebilor din lăuntru

Văzînd copiia proiectului ce s-au alcătuit de către Sfatul administrativ ecstraordinar pentru asigurarea dreptului Vistieriei de la minele ce să deşchid din munţii moşii Baia de Aramă a dumnealui căminarului Ştefan Moshu şi care ni s-au supus pe lîngă raportul acelui Depertament, cu no. 5509, priimim Domniia Mea de bună chibzuirea Sfatului, însă aceste întocmiri potrivit cu coprinderea jurnalului, vor sluji de temei întru păzirea contabilităţii pentru lucrarea acestor mine, ca o măsură vremelnicească pînă la viitoarea sesiie a Obşteştii adunări.

Iar atunci, din aceste şi din cîte alte dovezi va mai da cercarea, să va alcătui proiect de legiuire statornică şi să va da în chibzuirea acei Adunări ca, luîndu-şi legiuita întărire, să să statornicească o pravilă nestrămutată.

Dumnealui Marele vornic, şeful Depertamentului trebilor din lăuntru, va aduce această poruncă a Noastră la îndeplinire.

Copiie întocmai după orighinal.

Anul 1836, septemvrie 2
No. 596
Bucureşti

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4714/1834, f. 65

466

1836, septembrie 8

Epitropia spitalului mănăstirii Colții către Vistierie, despre drepturile pe care le are de luat ca dijmă a sării de la ocnele Slănic

Cinstitei Vistierii.
Epitropia spitalului Sf. mănăstiri Colții

Cu cinste să arată cinstitei Vistierii că acest spital al Colții are moșia Slănicul, ohavnică, pe care să află ocna Slănicului. Și, cu numire pentru dijma sării, ia spitalul de la dumnealor cumpărătorii ocnelor numai cîte lei cinci mii pe an.

Pe acest următor an, pînă acum n-au luat nici un ban. De aceea, plecat să roagă această epitropie ca să binevoiască cinstita Vistierie a slobozi o poruncă către cinstita Eforie a ocnelor a să răspunde arătații bani, spre întîmpinarea cheltuielilor ce are spitalul.

Epitropul spitalului,
D. Teohari

Anul 1836, luna septemvrie 8
No. 122

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 456

467

1836, septembrie 16

Sfatul administrativ extraordinar, despre măsurile pe care le propune spre întărire Domnitorului pentru a se combate aglomerarea de parale mărunte în țară

Jurnal

Astăzi, miercuri, septemvrie 16, anul 1836, în adunarea Sfatului administrativ ecstraordinar, luînd în băgare dă seamă rezoluția Înnălțimii Sale, pusă la raportul Vistieriei, prin care arată trebuința ce ieste de a statornici mijloace spre dăpărtarea înmulțirii paralelor în Prințipat,

Notă la documentul nr. 466. Rezoluția prevedea să se intervină la Eforia consumației sării pentru achitarea sumei respective.

Sfatul, făcînd dezbatere asupra pricinii, găsește cu temei băgările dă seamă ce face Departamentul vistieriei, că adică :

1. Numirea leului mărginit în curs dă 40 parale ieste o legiuire sprijinită pă cursul monedilor dă aur și argint, unde să tipăresc paralile, adică în Constantinopol.

2. Că această mărginire slujind de temei dovedește că schimbul unui galben înpărătesc, sau olandez, să face cu 1 780 bucăți parale mărunte, socotindu-să galbenu lei 44 și 24, și leu parale 40. Iar aici în țară de să va face tot cu acest chip dă mărginire în lei, urmează numai cu o mie doaă sute optzeci parale, adică cu cinci sute parale mai jos, care [este] paguba soțietății Valahii.

Spre depărtarea, dar, unei asemenea pagube, acest Sfat au chibzuit cele următoare :

1. Numirea leului păzindu-și ființa, să slujească de temei numai pentru ca să dea un preț hotărîtor feluritelor monede ce ar coprinde mai mult de un leu ; iar paralele să slujească numai spre istovirea neajungerii unei sume care, dîndu-se în felurite monede, nu ar putea să îndeplinească totalul și cu lipsă dă un leu sau de vreo cîteva parale. Precum, spre pildă, dacă cinevaș ar avea să dea lei 100, trebuia să-i dea în șase icosari și patru sfanțihi, sau în șaisprezece rubiele, un sfanțih, o jumătate sfanțih și puțina neajungere în parale și c.l.l.

2. Fiind obștit și mai nainte că această pravilă să urmeze în toate daraverile, firește trebuia să să păzească nestrămutat nu numai pentru cumpărători, tocmeli și datorii ce s-ar face de acum înainte, ci și pentru cele urmate pînă acum ; căci toate acelea fiind contractate pă lei, și ființa leului fiind numai doveditoare tacsii felurimilor monedii, nu o poate nimenea să pricinuiască că plătind suma ce ar avea să plătească în atîția lei, dacă ar da-o în parale au și plătit-o, cînd este știut fieșcăruia că plata în parale nu să poate face decît numai pentru îndeplinirea a puținei neajungeri la suma ce ar avea să dea.

3. Cu acest mijloc, lipsind întrebuințarea paralelor la orice daravere ar coprinde numire de mai mulți lei, rămîne a să lua măsuri numai pentru tacsa ce s-ar cuveni a să da paralelor ce ar întrebuința spre îndeplinirea de mici neajungeri precum s-au arătat mai sus, și pentru cumpărători mărunte, precum o lumînare, de o pîine și altele asemenea.

Într-aceasta dar, Sfatul chibzuiește că să cuvine tacsa paralelor să fie potrivită întrinsenții sale greutăți și asemănată cu cea dă astăzi a lor ființă, cu temeiurile coprinse în raportul Vistieriei, să să prețuiască leu cursul Valahii drept asemenea parale șaizeci.

Această tacsă și dă este cevaș mai înălțată decît adevărata tacsă a Constandinopolului, dar statornicindu-o așa, va folosi în două chipuri : unul, precurmător de a mai intra din streinătate parale în țară pentru spiculații de schimburi ; și altul, că socoteala avînd înlesnire dă împărțire, și schimbu nu va aduce nici o învălmășală între vînzători și cumpărători.

4. Această chibzuire de să va găsi cu cale și de către Măria Sa Vodă, să să publicarisească îndată după întărirea ce va binevoi a da Măria Sa că are a să pune în lucrare de la zi întîi ale viitorului ghenar leat 1837 ;

ca pînă într-acel soroc să aibă vreme toți lăcuitorii a să regularisi la daraverile dintre dînșii după această orînduială.

Coprinderea acestui jurnal să va supune la cunoștința Măriei Sale lui Vodă, prin Depertamentul din lăuntru ca, de să va găsi cuviincios și va întări, prin Depertamentu cinstitii Vistierii să să aducă la îndeplinire.

Mihail Ghica, Alecs. Filipescu, Mihalache Cornescu

Pentru întocmai copie,
Ion Vidulescu

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 77

468

1836, septembrie 26

Alex. Ghica Vv. încuviințează măsurile propuse de Sfatul administrativ pentru a se opri introducerea în țară de parale mărunte

Noi Alecsandru Dimitriie Ghica Vvd.,
cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Țara Rumînească,
către Depertamentul trebilor din lăuntru

Văzînd jurnalul încheiat de către Sfatul administrativ ecstraordinar la 16 ale curgătoarii luni, ce Ni s-au înfățișat pă lîngă raportu acestui Depertament, cu no. 6196, atingător de statornicirea mijloacelor ce s-au chibzuit spre depărtarea abuzului ce să urma cu introducerea paralilor în Prințipat, priimim de bună chibzuirea Sfatului și poruncim a să face urmare întocmai după coprinderea pomenitului jurnal.

Dumnealui Marele vornic, șeful Depertamentului trebilor din lăuntru, prin înțelegere cu Depertamentul Vistieriei, va aduce această poruncă a Noastră la îndeplinire.

Anul 1836, septemvrie 26
București
No. 653

Întocmai după orighinal,
C. Merișescu

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 75

469

1836, septembrie 29

Cămărăşia ocnelor Telega către Eforie, despre amînarea pînă în primăvară a scoaterii apei din ocna părăsită unde sînt ţinuţi condamnaţii pe viaţă

Copie scoasă după raportul cămărăşii ocnii Telega, cu no. 164, anul 1836, septemvrie 29

În urma poruncii de supt no. 771, cu plecăciune să face cunoscut cinstitii Eforii că ocna părăsită ce să află pentru arestuirea arestanţilor, încă demult aflîndu-să cu îndestulă apă, de a să curăţi urmează ca 2 şi 3 luni să muncească caii ocnii, pînă va luoa sfîrşire.

Şi acum vremea ernii apropiindu-să, cu cea mai mare greutate să va săvîrşi aceea lucrare.

De aceea, cămărăşiia au socotit de cuviinţă ca să rămîie pînă în primăvara viitoare, cînd şi caii vor fi mai slobozi, căci acum, de a să întîmpina şi tăerea şi curăţirea acei ocni, negreşit că vor ajunge caii în cea mai proastă stare, mai vîrtos că în acea ocnă nu lăcuescu alţi arestaţi, decît numai aceia care sînt orînduiţi pă toată viaţa şi care să pot feri despre sănătate în acea lucrătoare, unde sînt cei mai mulţi cu lăcuirea pentru totdeauna, fiind acea ocnă mai bine căutată.

Iscălit, Costandin Duca

Că este întocmai după orighinal,
C. Becherescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 510

470

1836, noiembrie 3

Îngrijitorul minelor de la Baia de Aramă către colonelul Solomon, comandantul polcului 3, despre descoperirea unor noi zăcăminte, probabil de argint

Domnului polcovnic şi cavaler Solomon, comandirul polcului 3.
Îngrijitorul minelor Băii de Aramă,
raport

Plecat supui în cunoştinţa domnii voastre că între celelalte ocne ce s-au deschis pentru scoaterea rudii de aici, prin iscodirea mai marelui director au găsit un loc la care, adîncindu-să cu tăerea petrii, au dat peste

un feli de rudă şi, prin cunoştinţa meşteşugului dumnealui, să bănueşte că cea mai multă parte din ea ar fi argint ; la care, am şi orînduit altă caraulă de 3 soldaţi.

Iar spre mai temeinică ştiinţă, alătur domnii voastre pă lîngă aceasta cevaşi din acea rudă, ca după înaintarea ce să va face la mai înalta stăpînire şi prin cercare, să să poată descoperi adevăru, în urma căriia voi avea poruncă de urmare.

Praporcic Coadă

Anul 1836, noemvrie 3
Baia de Aramă
No. 5

Întocmai după orighinal,
Împlinitorul datoriilor d-adiotant,
Praporcic Pleşoianu

Arh. St. Buc., Departamentul Oştirii, nr. arh. 126/1836, f. 176

471

1836, noiembrie 12

Vornicia temniţelor către Departamentul treburilor din lăuntru, despre ocnele părăsite de la Telega

Copie după raportul cinstitei Vornicii a temniţilor, cu no. 2440, anul 1836, noemvrie 12, îndreptat către acest Depertament

Asupra coprinselor din porunca cinstitului Depertament, de supt no. 6740, cu cinste să face cunoscut că cu a mea mergere la ocnele Telega, văzînd că ocna părăsită nu-şi are ale ei calităţi, din pricină că cămărăşiia n-au slobozit la vreme uneltele trebuincioase pentru scoaterea apei şi acum s-au umplut dă apă, încît ca să [se] deşarte trebue simţitoare cheltuială şi îndelungată vreme.

De aceea, după rugăciunea cămărăşii, am curăţit drept acea ocnă alta, ce pînă în anul trecut au fost lucrătoare, iar acum să află şi aceea părăsită, făgăduindu-să cămărăşiia că să va păzi darea uneltelor trebuincioase la vreme, spre a nu să îneca şi aceasta.

După orighinal,
C. Filipescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 633

1836, decembrie 6

4 muncitori robi de la ocnele Telega către Alex. Ghica Vv., se plîng că scăzîndu-li-se merticul și refuzînd să lucreze, au fost bătuți și siliți cu paznici să lucreze mai departe fără să li se plătească nici merticul așa scăzut, că au rămas săraci, „numai cu sufletul"

Prea Înnălțate Doamne,

Cu ferbinți lacrămi și cu genunchile plecate jeluim milii milostivirii Măriei Voastre, noi fiind țigani domnești și noi din copilăriia noastră ne-am pomenit cu meșteșugul ocnii, adică ciocănași la ocnă.

Acum lucrînd noi trei ani dă zile la dumnealui cămărașu Nicolae Rătescu, cînd au fost stăpîn răposatul baron Ștefan Meitani, noi, ca unii ce cu acest meșteșug ne-am pomenit, am lucrat și la dumnealui cîtăva vreme. Ne-am pomenit că unde la alții merticul nostru să știa cîte lei 20 pe lună și mertic și toate celelalte, dumnealui cămărașu ne dă numai cîte lei 3 pă lună și încolo nimic.

Văzînd noi așa, n-am vrut să mai lucrăm pe atîta. Dumnealui văzînd așa, ne-au luat cu bătăi și cu paznici după noi ca să nu fugim și i-am lucrat dă frică trei ani unii, și alții mai mult.

Așa noi văzîndu că ne plătește numai cîte lei 3 pe lună, am dat jalbă la coconu Manolache Florescu. Mergînd dumnealui la fața locului și văzînd jăluirea noastră adevărată, au rămas dumnealui să ne plătească cîte lei 12 pă lună și mertic, care face lei 1689 la noi patru inși.

Dumnealui pă urmă nu s-au dat platnic, după ce au plecat coconu Manolache de acolo și ne-au purtat cu minciuni. Care și pă noi numai unu Dumnezeu ne știie : că ne-am vîndut casele și toate dobitoacele, dă ne-am plătit birul împărătesc, încît acum am rămas numai cu sufletul, de nu sîntem vrednici nici birul să ni-l plătim.

De aceea, cădem la mila milostivirii Măriei Voastre, ca să Vă milostiviți asupră-ne cu a da o luminată poruncă unde să cuvine, a ne despăgubi de munca noastră.

Și cum va fi mila Mării Voastre asupra sărăcii și ticăloșii noastre.

Prea plecați robi Mării Voastre,

Ștefan sin Stan țiganu, Stan brat Dumitrache, Dumitrache sin Dumitru Ciulacu, Sava Soare, de la ocna Telega

Priimită la 6 dechemvrie 1836

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 688.

473

1836, decembrie 11

Corporația măcelarilor, a lumînărarilor, a rachierilor și alte șapte corporații din Capitală către Alex. Ghica Vv., despre pagubele pe care le are negoțul în urma hotărîrii luate de a se scădea cursul paralelor mărunte ; rezoluția Domnitorului

Prea Inălțate Doamne,

Stingerea ce va pricinui scăderea paralelor supt-însemnatelor corporații este o dărîmare, și celor mai mulți va fi surparea caselor din temelie, căci toată daravera noastră sta în parale, prin care, fără a pricinui nici cea mai mică pagubă statului, își dobîndea fieşcare din noi hrana vieții sale și negoțu dă obște umbla neîmpiedicat.

Acum însă, de cînd s-au publicat înalta Mării Voastre hotărîre ca să umble paralele mărunte cu atîta pogorîre, nu numai că negoțul au început a amorți, ci ne va tîrî într-o mare prăpastie.

Cu lacrimi fierbinți deci, ne rugăm să Vă milostiviți asupra supușilor Mării Voastre cu o cumpătată înaltă hotărîre, ca să putem păzi și negoțul pă chiar drumul său și să nu cădem în nemărginită sărăcie și mare prăpădenie.

Prea plecați robi,

Corporația măcelarilor, corporația lumînărarilor, corporația rachierilor, corporația brutarilor, corporația precupeților, corporația bragagiilor, corporația telalilor, corporația cafegiilor, corporația simigiilor, corporația pescarilor.

Procit.,
N. Matache

[Rezoluția Domnitorului :]

Noi, Alecs. D. Ghica Vvd, cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Țara Rumînească

Depertamentul Vistierii va face cuviincioasa punere la cale.

Șeful secției,
C. Petrescu

1836, dechemvrie 11

Că este copie întocmai după orighinal,
D. Hristescu

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 122

1836, decembrie 17

Epistatul malurilor de sare din județul Dîmbovița către cămărășia ocnelor Telega, despre fîntînile cu apă sărată din satul Slănic, județul Muscel

Cinstitei cămărășii a ocnii Telega
Epistatul malurilor dă sare din sud Dîmbovița

Pă temeiul poruncii cinstitei cămărășii, de supt no. [...] *, mergînd în plaiu Nucșoarii la satu Slănic, sud Mușcel, am cercetat cu cea mai adîncă scumpătate pentru fîntînile sărate, unde am descoperit în satul Slănic doă fîntîni, prinzînd și oameni cu botele la apă.

Apoi despre proprietatea aceștii moșii, să va cunoaște că este megieșească, pe care și mai înainte au fost asemenea fîntîni și, prin punerea la cale a cinstitei desființatei Eforii, s-au astupat, după care lăcuitorii au destupat alte doă, care și acum sînt in ființă, întrebuințîndu-se din acea sărătură și 4 sate și anume :

Slănicul, pe care să află fîntînile
Berevoești
Pîrîești
Domnești

care pot înpărtăși și pe alți, fiind apa destul sărată, încît nu are vericine trebuință de a cumpăra sare, avînd asemenea apă.

De aceea, cu plecăciune să alătură pă lîngă aceasta o sticluță cu apă, ce am luat din sus arătatele fîntîni, spre a descoperi mai bine ființa adevărului.

Iscălit,
Simache, polcovnic

Anul 1836, dechemvrie 17
No. 7

Că este întocmai după orighinal,
Costandin Becherescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 840

* Loc alb în text.

475

1836, decembrie 19

Ceata de cărăuşi din satul Crovu, judeţul Dîmboviţa, către Eforia consumaţiei sării din lăuntru, despre o sumă de bani ce pe nedrept li s-a cerut în judeţul Vlaşca

Cinstitei Eforii a consumaţii sării din lăuntru,
plecată jalbă

Noi cărăuşii din satul Crovu, sud Dîmboviţă, încărcînd sare de la ocna Telega pentru portul Zimnicea astă toamnă, am trecut prin judeţu Vlăşcii şi, apucîndu-ne un vifor la satul Purani, unde este o pădurice pentru adăpostirea vitelor, fără să cugetăm şi să facem cea mai mică stricăciune, a dooa zi gătindu-ne de plecare, ne-am pomenit cu isprăvnicelu, care este şi pădurar, că ne ia lanţurile carălor, zicînd că am stricat treizeci de tufşoară. Şi pentru această stricăciune ne-au apucat să plătim lei o sută treizeci.

Cară lanţuri să află şi pînă acum la acel isprăvnicel. Şi fiindcă lanţurile noastre sînt totdeauna trebuincioase la care, pă de o parte, iar pă de altă parte nici vinovaţi ne cunoaştem, la această asuprire ce ne face, de aceea, alergăm la mila domnii voastre, ca să ne aflăm dreptate. Căci noi, pentru asemenea oameni, trebuie să părăsim drumurile.

Plecate slugi,

Ceata Crovului : Stanciu sin Miu, Petre Drugan, Stan Puricel.

1836, dichemvrie 19

Că este întocmai după orighinal,
Costandin Becherescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 810

476

1836, decembrie 22

M. Bogdan, către Departamentul din lăuntru, supune spre întărire statutul Cazinului comercial, pe care l-a înfiinţat în Capitală în 1834

Cinstitei Mari vornicii a trebilor din lăuntru,
plecată jalbă

Plecatul mai jos iscălit, cînd în anul 1834 au întocmit în această Capitală Cazinul comerţial cu atîta strădanie şi cheltuială din parte-i, cu care îl ţine şi pînă acum, au făcut această întocmire cu scopos nu numai de petrecerea nobelilor şi persoanelor însemnate, dar încă pă lîngă acestea

și spre înlesnirea lucrărilor comerțiale — ca o centrală poziție ce să află, a adunării negutătorilor — și tot într-o vreme și spre mulțumirea a multora adăpați de învățătură, mulțumire cu folos ce să dobîndește prin citirea a feluri de jurnaluri.

Acum, partea neguțătorească, prețuind folosul ce izvorăște dintr-un asemenea așezămînt și dorind a-l vedea mai întemeiat și adus în dăsăvîrșire, au găsit cu cuviință de au făcut cele în alăturatul pă lîngă această condică întocmiri, privitoare spre întemeerea acestui Cazin și spre ținerea bunei orînduieli într-însul, nădăjduind că, dacă stăpînirea va lua supt a sa înnaltă protecsie acest așăzămînt, curînd va așăza într-însul și o bursă, după asemănarea celor așezate în orașele cele mai însemnate din Evropa și de care Capitala noastră este lipsită.

De aceea, supt-iscălitul, puind înnaintea cinstitei Mari vornicii întocmirile ce s-au găsit cu cuviință spre statornicirea și aducerea în desăvîrșire acestui așăzămînt, plecat o și roagă a le întări, luîndu-le supt a sa deosebită protecsie. Ca, cu aceasta, să văz înplinite dorințele mele de a dobîndi statornic un acest fel de folositor așăzămînt.

Al cinstitei Mari vornicii prea plecat,
Martin Bogdan

[1836, decembrie 22]

[A n e x ă]

Monsieur Martin Bogdan, en instalant le Casin de commerce en 1834, n'avait en vue que la récréation des nobles et des personnes honnêtes de cette capitale. Situé au centre de la ville, cet établissement a de plus l'avantage de faciliter l'entrevue des négociants et les transactions de leurs entreprises commerciales, tout en procurant un agréable passe-tem[p]s aux personnes instruites, qui cherchent leur instruction ou leur plaisir dans la lecture des différents journaux, dont il est pourvu. Une légère contribution, imposée aux abonnés du Casin, était la seule rétribution que le propriétaire s'est réservé en dédommagement des grands frais qu'il y faisait pour les agréments et les avantages ci-dessus mentionnés. Mais malgré les efforts constants qu'il a fait de rester fidèle aux engagements qu'il s'est imposé dès l'ouverture de cet établissement, il se voit forcé de dire que n'ayant pas toujours été secondé dans son entreprise, tout a dû être négligé, par conséquent tout a marché dans un sens contraire, et dernièrement il ne restait plus au propriétaire d'autre éspoir que celui de la voir échouer.

Pour prévenir cet inconvénient, qui aurait infailliblement entrainé la dissolution des relations commerciales, la société de commerce a prié M. M. M. Jovanoviche et A. Petroviche de vouloir bien se charger de l'inspection ainsi que de la direction de cet établissement à l'instar des établissements du même genre des autres grandes villes de l'Europe, à la charge toutefois de se conformer aux règles suivantes :

1. Monsieur Martin s'engage à faire venir les journaux suivants :

Le Courrier Valaque, avec le Museum National et le Bulletin de l'état

Le Temps de France

Le Courrier grec
Le Sauveur de Grèce
Allgemeine Zeitung
La Gazette de Commerce de Trieste
Le prix courant des marchandises.

2. Tous les abonnés seront inscrits sur le registre du Casin à ce destiné, en payant un ducat au commencement de chaque semestre.

3. Aux jours de poste, c'est à dire les lundi et les vendredi, l'entrée dans la première chambre du Casin ne sera permise qu'aux négociants, pour y traiter de lettres de change, ou pour délibérer sur d'autres affaires dans l'intérêt de leur commerce. Ils y resteront 4 heures, ainsi qu'il suit: en été de 9 h du matin jusqu'à 1 h de l'après midi; et en hiver de 10—2. La même chambre servira plus tard à être la Bourse projetée, ainsi qu'il en sera donné avis à temps.

4. Tout étranger, qui serait recommandé par un abonné, aura la liberté de fréquenter le Casin pendant 15 jours. Passé ce délai, s'il veut continuer à jouir des mêmes avantages que les abonnés, il doit se soumettre aux mêmes conditions qu'il leur sont imposées.

5. M. M. les inspecteurs du Casin ont la faculté de fixer le prix des boissons, ainsi que des autres objets de consommation usités.

6. M.M. les oficiers ont la liberté de fréquenter le Casin, à condition de se soumettre aux règles qui seront observées par les autres abonnés de cet établissement.

7. Monsieur Martin se fera un devoir de maintenir toujours dans son Casin le bon ordre et la tranquillité ; il en écartera les personnes inconnues, qui pourraient y occasionner des distractions ; enfin, il aura la liberté de conserver le restaurant au-dessous de son établissment.

Buchareste, le 27 novembre 1836.

[Traducere contemporană documentului :]

Soţietatea comercială

Scoposul întocmirei Cazinului comercial în anul 1834 de către d. Martin Bogdan, privea şi la petrecerea nobililor şi persoanelor însemnate, privea însă şi mai cu seamă la înlesnirea lucrărilor comerţiale, ca o centrală poziţie ce se aflǎ, a adunării neguţătorilor, şi tot într-o vreme la mulţumirea multora adăpaţi de învăţătură, de care mulţumire se folosea prin cetirea a feluri de jurnaluri.

Care toate acestea urma a se ţinea printr-un mijloc de un mic ajutor, ce trebuinţa îndemna să contribuiască aceia ce venea spre intrare.

Şi fiindcă aceste toate s-au trecut cu nebăgare de seamă, văzînd acum că aşăzămîntul acesta merge din zi în zi spre scădere, amerinţîndu-se a se des[f]iinţa cu totul, care pe lîngă alta, va aduce şi la comerciala comunicaţie nu puţină împiedecare.

Am rugat spre întîmpinarea aceştii neplăcute împrejurări pe domnii M. Ivanovici şi C. Petrovici, să priimească asupră-le eforia şi cîrmuirea

acestui Cazin, care va fi asemănată cu a celor însemnate capitale ale Europei, prin ţinerea următoarelor legiuiri, mărginite în articolele 6.

1-iu. Stăpînul Cazinului d. Martin Bogdan se făgăduieşte a avea jurnalurile de mai jos, însă :

Curierul Rumînesc, cu
Muzeu Naţional şi
Buletinul statului
Lă tam, al Franţei
Tilegraful, grecesc
Jurnalul Mîntuitorului, grecesc
Alghemaine, nemţesc
Jurnalul comercial al Triestului
Costurile curgătoare ale mărfurilor.

2-lea. Toţi abonaţii se vor iscăli în condica Cazinului, plătind la fieşcare început al semestrului cîte un galben de Olandă.

3-lea. De doă ori pe săptămînă, luni şi vineri, adică cînd este zioa de poşte, se va popri intrarea celor ce nu vor fi parte neguţătorească, în încăperea cea 1-iu a Cazinului, pentru 4 ceasuri, adică în vreme de vară de la 9 ceasuri de dimineaţă şi pînă la un ceas, iar în vreme de iarnă de la 10 ceasuri pînă la 2, cînd se vor îndeletnici neguţătorii în deosebite dezbateri şi chibzuiri privitoare spre folosul negoţului lor, unde se va aşeza şi nădăjduita Bursă, care în vreme se va publicui.

4-lea. Fieşcare abonat slobod este a recomanda un strein, de a se folosi cu intrare în Cazin pentru 15 zile ; după săvîrşirea acestui soroc, de va voi acel strein să urmeze cu venirea, dator va fi a se prenumăra atunci în rîndul abonaţilor cu obicinuita plată.

5-lea. Orînduiala băuturilor şi celorlalte se va hotărî de către domnii efori.

6-lea. Intrarea pentru domnii ofiţeri va fi slobodă ; se vor conforma însă atît dumnealor cît şi toţi ceilalţi cu legiuirile cele ce se vor obşti.

7-lea. Stăpînul acestui Cazin d. M. Bogdan se îndatorează a fi cu cea mai neadormită priveghere, întru paza bunei orînduieli, liniştită petrecere şi nepriimirea celor necunoscuţi, spre a nu se întîmpla neorînduieli, slobod fiind a ţinea şi pe viitorime locante ce este aşezată în încăperile de sus ale acestui Cazin.

Bucureşti, 27 noiemvrie 1836

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4397/1836, f. 1—2, text tipărit.

Notă la documentul nr. 476. La cele solicitate de Martin Bogdan prin jalba sa, Departamentul vorniciei trebilor din lăuntru răspunde :

„Depertamentul trebilor din lăuntru, pornit a ancuraja toate cîte pot aduce folos şi mulţumire obştii, şi mai cu seamă întinderea şi dăzvoltarea comerţului, nu mai puţin preţuind atît dorinţa neguţătorilor cît şi osîrdita rîvnă a jeluitorului, face cunoscut că, pă cîtă vreme această întreprindere să va mărgini la lucrările aici însemnate şi va păzi cuviincioasa regulă la un asemenea aşezămînt, înţelegîndu-să pentru cîte să ating dă buna orînduială ce trebuie să să păzească la orice întîmplare înpotriva pravililor şi obşteştilor legiuiri, cu autoritatea de a căria competenţă va fi, stăpînirea va da toată ocrotirea cuviincioasă acestui aşăzămînt, îl va sprijini şi îl va avea supt d-a drept a ei protecsie" (Ibidem, f. 3).

1836

Gh. Gr. Stroescu din Pietrari și tovarășii săi, călăreți cumpărători de sare, către cămărășia Ocnelor Mari, despre taxele pe care le pretinde pe nedrept proprietarul tîrgului Drăgășani

Cinstitei cămărășii Ocnelor Mari,
plecată jalbă

Cu plecăciune jeluim cinstitei cămărășii, pentru dumnealui Ghiță Oromolu, proprietaru moșii Drăgășani dintr-acest județ, căci noi ne aflăm călăreți cumpărători de sare de la această ocnă și că, plecînd cu dînsa prin țară pă la sate i orășele ca să o vindem, sîntem supărați de proprietari cu luare de havaet cîte parale 15 și mai mult de cal.

Dar, cu mai deosibire sîntem supărați de mai sus-pomenitul proprietar căci, cum mergem la tîrgu Drăgășanilor, numai cum om călca pă pămîntul numitului proprietar, fără să facem vreo vînzare, sîntem apucați de plătim havaet cîte parale 15 de cal. Pentru care, plecați ne rugăm cinstitei cămărășii să se milostivească asupră-ne cu a să face punere la cale spre a noastră odihnă, a nu mai fi supărați de către numiții propriietari pentru havaeturi. Pentru că noi nu le pricinuim nici o pagubă, ci cu niște sare care umblăm și noi cu dînsa prin țară ca, pă de o parte să facem alișveriș cinstitei cămărășii, iar pă de alta să agonisim și noi o paradoă, spre a ne plăti capitația și a ne întîmpina hrana veții noastre.

Și cum Duhul Sfînt vă va lumina asupră-ne.

Prea plecați,

Eu, Gheorghe Grigore Stroescu ot Pietrari,
din sud Vîlcea, cu tovarăși miei

[1836]

Drept copie întocmai,

Gh. Nițescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 865

1837, ianuarie 3

Sfatul orășenesc al Capitalei către Departamentul din lăuntru, despre neajunsurile pe care le provoacă comerțului refuzul vînzătorilor de a socoti leul la 60 parale, despre chibzuirea făcută ca Vistieria să avanseze Sfatului o sumă de bani pînă la 60 000 lei, în parale, pentru a înlesni schimbul și a combate „speculația"

Copiie după raportul Sfatului orășenesc din București, de la 3 ghenar 1837, către Depertamentul din lăuntru

Din partea multora din orășani s-au arătat la acest Sfat plîngere de neîndemînările și paguba ce întîmpină din partea vînzătorilor de producturi de hrană și alte, pentru că dînd bani în monede mari, adică icosari, rubiele, sfanți și alte, acei vînzători cusuru ce să cuvine a întoarce înapoi dîndu-l în parale mărunte, nu voiesc a socoti leu dă șaizeci parale după cum s-au legiuit, ci cer a să tocmi pentru aceasta cu cumpărătorii, precum și de la alte feluri de meșteșuguri uneltite din parte-le întru aceasta.

Care toate acestea, socotindu-să ivite de către dînșii cu acel cuget numai ca să poată dobîndi în prileju aceștii prefaceri un rău cîștig peste buna cuvință, au poftit pă cinstita Agiie și osebit au poruncit cinovnicilor săi ca să privigheze și să poprească urmarea a asemenea neorînduieli păgubitoare cumpărătorilor din partea vînzătorilor.

Și, despre altă parte, luînd în deaproape băgare de seamă toate asemenea meșteșugiri uneltite din partea vînzătorilor, din care să pricinuiește obștii atîta zmăcinare îndestulă la alișveriș, cît și pagubă simțitoare, care nu numai că niciodată nu pot fi priimite înalte stăpîniri, dar înpotrivă și cu totul departe de dorința ce are asupra bunei petreceri a obștii. Pentru că toate aceste neîndămînări și pagube sînt pricinuite căci pregătiți fiind aceia de care spînzură înlesnirea sau neîndemînarea ce să aduce la cursu banilor de un asemenea prilej — ca să poată priimi un peste cuviință și rău cîștig mai cu prisos — au ascuns paralele mărunte. Și aceasta este cea mai mare pricină de neîndemînare la alișveriș, care, unindu-să și cu meșteșugirile vînzătorilor dă mai sus-zise, izvorăște neîndemînarea și paguba ce întîmpină obștea.

Au chibzuit ca, întru aceasta, dîndu-să Sfatului o sumă de bani în parale pînă la lei șaizeci mii, să poată întîmpina înlesnirea ziselor neîndemînări și pagube, în folosul obștii, cu chipul următor, adică : unul din cilenii Sfatului, și anume d. Anastase Hagi Gheorghe Polizu, va priimi această sarcină și luînd suma zisă dă bani în parale mărunte, îi va avea în a dumisale îngrijire ; și să va publicui în coprinsul politii ca vericare din orășani va avea trebuință a schimba un sfanțih-doi și mult pînă la o rubia, iar nu mai mult (și aceasta, ca să nu să dea mijloc de a-și unelti speculanții ale lor meșteșugiri, prin schimbarea banilor de alte monede mari, în aceste parale), să viie la Sfat a-i schimba, urmîndu-să o asemenea

lucrare pă curs dă o lună, pînă să va obişnui legiuita orînduială a paralelor între cumpărători şi vînzători.

Aceasta plecat să supune în cunoştinţa cinstitului Depertament şi să roagă ca, binevoind, să ia în băgare de seamă toate cele descrise şi văzîndu-să trebuinţa ce este de o asemenea lucrare să să hotărască darea de către cinstita Vistieriie a sumii zisă de bani în parale mărunte şi totdeodată să să puie la cale slobozirea ei în priimirea Sfatului. Şi de punerea la cale ce să va face va avea cinstit răspuns.

Iscălit, Alexandru Ghica, Preżedent

Întocmai după orighinal,
C. Filipescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8122/1835, f. 136

479

1837, ianuarie 3

Sfatul orăşenesc al Capitalei către Agie, cere să se „puie la cale de a să bate... cu 25 beţe pă spinare înaintea prăvăliei" calfa lui S. Băcanu, vinovat de a fi călcat poruncile privitoare la „prefacerea" leului în 60 parale; menţiune

Sfatul oroşenesc din Bucureşti
Anul 1837, luna ghenar, 2 No. 20

Cinstitei Agii

O calfă de la prăvăliia lui Stan Băcanu din văpseaua roşie s-au dovedit uneltind viclenie şi abuz din obşteştile porunci, pentru că au îndrăznit a întoarce spre al său rău cîştig ceea ce s-au publicarisit pentru prefacerea leului în 60 parale. Şi, în loc de a schimba un sfanţih cu parale 137, au dat numai 92, vînzînd o jimblă atunci po parale 14; apoi, peste trecere de puţin ceas, mergînd tot acela ca să cumpere altă jimblă au plătit-o cu parale 20.

Şi, fiindcă o asemenea urmare să dovedeşte învederat călcare a poruncilor, din care să pricinuieşte obştii atît zmăcinare îndestulă la alişveriş, cît şi pagubă simţitoare, ce nu poate fi niciodată priimită înnaltei stăpîniri, care şi prefacerea leului în 60 de parale au chibzuit-o tot pentru obştesc folos, cu cinste este poftită cinstita Agiie ca să puie la cale de a să bate acel călcător al poruncii cu 25 beţe pă spinare înaintea prăvăliei, spre înfrînarea şi altor asemenea rău cugetători.

Şi, de să va socoti de cuviinţă, bine va fi să să poftorească din nou prin daraban chipul cu care are să să urmeze alişverişul între feţele cum-

părătoare și vînzătoare. Căci să înțelege că unii sînt încă nedomiriți și dintr-această pricină cearcă însemnată pagubă cumpărătorii, mai vîrtos cînd să înțeleg cu vicleni vînzători.

Prezidentul Sfatului,
Alecs. Ghica

C. Crețeanu, Anastase H. Gh. Polizu

[Mențiune :]

Pomenitul de mai sus s-au bătut cu toegele arătate într-această otnoșenie, la fața locului.

1837, ghenar 3

[Indescifrabil]

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 113

480

1837, ianuarie 5

Departamentul din lăuntru către Agie, despre hotărîrea luată ca Vistieria să pună la dispoziția Sfatului orășenesc 60 000 lei în parale mărunte, pentru înlesnirea schimbului de monede ; rezoluția Departamentului din lăuntru

Depertamentul trebilor din lăuntru,
cinstitei Agii

Cinstitul Sfat oroșenesc, prin raportu cu no. 22, au supus Depertamentului că, spre înlesnirea schimbării monedilor ce după trebuință face obștea la tîrguri, au chibzuit a să da Sfatului o sumă de bani în parale, pînă la lei 60 000, și că unul din cilenii Sfatului, și anume dumnealui Anastasiie H. Gheorghe Polizu, să aibă în a dumisale îngrijire, ca oricare din oroșani va avea trebuință a schimba un sfanțih-doi, și mult pînă la o rubia, să viie la Sfat a-i schimba, urmîndu-să o asemenea lucrare în curs de o lună, pînă să va obicinui legiuita orînduială a paralelor între vînzători și cumpărători.

O asemenea socotință fiind priimită Depertamentului, s-au poftit cinstita Vistieriie a slobozi această sumă de bani Sfatului, în parale mărunte. Și, totdeodată, s-au dat poruncă către Sfat ca, după ce va priimi banii, să să înțeleagă cu cinstita Agie, a să publicui o asemenea punere la cale.

Ci dar, cînd va priimi hîrtie de la cinstitul Sfat că s-au priimit banii, să va pune în lucrare publicuirea cuviincioasă.

Marele vornic,
M. Ghica
Şeful secsiei,
C. Filipescu

Anul 1837, ghenar 5
No. 68
Secsia I, masa I

[Rezoluţia Departamentului din lăuntru :]

Să stea pînă să va priimi hîrtie de la cinstitu Maghistrat, de priimirea banilor de la cinstita Vistierie.

Art. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 8417/1834, f. 123

481

1837, ianuarie 6

Departamentul vistieriei către Vistieria Moldovei, despre „speculaţia" ce se face cu paralele mărunte şi neajunsurile pe care le provoacă aceasta; „tarifa" valabilă cu începere de la 23 martie 1830 în Ţara Romînească

Depertamentul vistierii
No. 25, 1837, ghenar 6

Cinstitii Vistierii a Prinţipatului Moldavii

Cursul monedelor fiind mărginit în toată întinderea acestui Prinţipat după alăturata tarifă, afară numai din oareşcare osebire cu înnălţare de taxe la portul Brăilii, pentru mulţămirea cumpărătorilor dintr-acest port şi a însuşi cetăţenilor de acolo, speculanţii nu au putut găsi alt mijloc ca să rădice aurul de aici, dăcît năvălind numai cu o mulţime de parale mărunte şi dînd la schimbarea lor pă galbeni un benifiţ însemnător pînă la 10 şi 15 la %, neputînd însă a face tot aceeaşi lucrare şi în Prinţipatul Moldavii, fiindcă cursul monedelor dă aur era acolo mai înălţat dăcît în Valahia.

Într-adevăr, au şi nemerit aceşti speculanţi sfîrşitul cugetării lor; căci după toate izgonirile ce li s-au făcut prin oricîte punturi dă intrare, iarăşi au găsit mijloc ca să aducă în ţară o aşa mulţime dă parale mărunte, încît în puţină vreme s-au ivit simţitoare lipsirea monedelor dă aur.

Ca să înceteze dar şi această vătămătoare lucrare, ce amerinţa Prinţipatul dă o pagubă cu dăsăvîrşire simţitoare pentru că după por-

nirea acelor speculanții, era foarte dă crezut ca în puțini ani altă monedă să nu să mai vază, dăcît numai parale mărunte — s-au chibzuit mijloace dă îndreptare. S-au legiuit prin întărirea Mării Sale lui Vodă coprinderea alăturatului în copie jurnal, s-au publicat în vreme cuviincioasă și de la 1 ale următorului ghenar s-au înființat cursu a numirii leului șaizeci bucăți parale mărunte, curs adecă înpotriva întrînsecei greotăți a galbenului înpărătesc : cu puțin mai mult dăcît a locului tipărirei paralelor — ca prin aceasta să nu să mai tot aducă dă acolo pentru schimbare pă galbeni.

Deodată însă cu această îndreptare a paralelor în Valahia îndreptîndu-să și cursul monedelor în Moldavia, și asupra paralelor să vede neprevăzîndu-să niciunele dintr-acestea, tot acești speculanți au năvălit a strînge paralele dă aici și a le trece acolo, spre a le schimba pă galbeni acum scăzuți. După care, și să pricinuiască deodată dooă rele :

unul, că ceea ce amerința pînă acum pă Prințipatu Valahii, începe amerința pă cel dă acolo ;

și altul, că ascunzîndu-să aici paralele pentru acest sfîrșit, înpiedecă daraverurile mărunte și cearcă obștea greotate la schimbarea monedelor pentru asemenea trebuințe.

Acest Depertament, potrivit cu art. [...] * din Regulamentul Organic, cunoscîndu-se dator a supune la cunoștința acei cinstitei Vistierii lucrarea dă aici, o roagă plecat să binevoiască a să pătrunde dă ființa adevărului și a lucra cele dă cuviință spre a să păzi și întru aceasta armonia cerută între amîndooă învecinatele Prințipaturi.

Pentru care, și va cinsti pă acest Depertament cu un răspuns hotărîtor dă punerea la cale ce să va face.

[„Tarifă“ anexă :]

Cursul monedelor ce priimește Vistieriia

Cursul monedelor hotărît după predlojenia domnului deplin-înputernicitului Prezedent al Divanurilor Moldavii și Valahii ghenăral adiutant ghenăral leitinant Pavel Kisilef, scrisă de la 23 martie leat 1830 cu no. 2368, să priimi în veniturile Vistierii Prințipatului Valahii.

No.				Par.
	Moneda de aur			
1.	Galbenu olandez	Lei	31..	20
2.	Galbenu austriacesc	„	31..	20
3.	Galbenu venetic	„	31..	20
4.	Galbenu franțozesc	„	31..	20
	Moneda de argint			
5.	Rubla rosască de argint	„	10..	20
6.	Crontaleru întreg	„	15..	—
7.	Jumătatea de crontaler	„	7..	20

* Loc alb în text.

No.				Par.
8. Al treilea civert de crontaler	Lei	3		30
9. Derecliu	„	14		—
10. Jumătatea, ipac	„	7		—
11. Al treilea civert	„	3		20
12. Caragroşu, cu zgripsoru	„	13		20
13. Jumătatea de zgripsor	„	6		30
14. Al treilea civert de gripsor	„	3		15
15 Sfanţihul negăurit	„	2		10
16. Sfanţihul găurit	„	2		8

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8122/1835, f. 102, 103

482

1837, ianuarie 11

Eforia consumaţiei sării din lăuntru către Vistierie, despre măsurile de astupare a „fîntînilor sărate" din judeţele Vîlcea, Dîmboviţa şi Prahova

Cinstitei Vistierii a Valahii.
Eforiia consumaţii sării din lăuntru

Această Eforiie avînd în vedere că urmează a să lua adesea măsurile cuviincioase pentru ceea ce să atinge dă strejuirea malurilor dă sare şi a fîntînilor sărate, au pus îndatorirea cuviincioasă asupra cămărăşiilor du pe la ocne, ca să cerceteze cu scumpătate privigherea îngrijitorilor ce să plătesc pă sarcina Eforii. Şi prin înţelegere cu dregătoriile locale, să străşnicească şi să întărească paza, spre a nu să împrăştiia sare din maluri sau apă din fîntîni sărate, ori pe faţă, sau pă furiş, la îndestularea satelor sălăşluitoare în părţile locurilor ; ca să nu să aducă şi cu aceasta pagubă otcupului.

De unde, au priimit răspunsuri, şi anume :

De la Ocnele Mari, cu arătare că în judeţul Vîlcii s-au aflat izvoară dă apă sărate, adică :

1. La Pietrarii de Sus } pă a lor proprietate
2. La Păuceşti Otăsău } pă a lor proprietate
3. La Foleştii de Jos, proprietatea mănăstirii Horezu.
4. Supt Lespezi, lîngă Buneşti, proprietatea mănăstirii Govorii.
5. Slătioara de Horez, proprietatea lor.

Dintre care, s-au astupat numai cel de la Pietrarii dă Sus, iar celelalte 4 stau neastupate.

De la ocna Telega, precum că satile sălăşluitoare împrejurul ocniţii vechi dă judeţ şi anume :

Ocniţa unde să află şi malurile cele sărate
Gura Ocniţii

Răzvadu de Sus
Răzvadu de Jos
Valea Lungă

este trebuinţă a să străşnici prin chezăşuire către cinstita ocîrmuire locală, fiindcă multa lor apropiere de locurile sărate dă bănuială cu toată încredinţarea că, de nu vor avea sfiială după o straşnică îndatorire din partea stăpînirii, negreşit că, prin toată paza îngrijitorilor din partea Eforii, ei tot să vor îndestula : atît pă ai lor, cît şi lăcuitorii din satele învecinate, din sarea dă acolo, precum şi din rîul Slănicul, ce curge pă Valea Ocniţii.

Apoi Eforiia supuind aceasta la cunoştinţa cinstitei Vistierii, o roagă plecat să binevoiască ca, pentru ceea ce să atinge dă judeţul Vîlcii, să să îndatoreze cinstita ocîrmuire ca, după pilda izvorului de la Pietrarii dă Sus, să se astupe şi celelalte 4 izvoare cu toată scumpătatea, ca cu niciun chip să nu să poată lua apă dintrînsele de către satile învecinate.

Iar cinstita ocîrmuire de Dîmboviţă să puie îndatorire ca să aducă la împlinire legiuita propoziţiie a cămăraşului ocnii Telega.

Şi de punerea la cale ce să va face, să să cinstească Eforiia cu răspuns.

Ioan Oteteleşanu

Anul 1837, luna ghenarie 11
No. 21

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 833

483

1837, ianuarie 23

Cămărăşia ocnelor Slănic către Departamentul vistieriei, despre refuzul ciocănaşilor şi măglaşilor de a mai lucra la ocnă, în urma impunerii lor la „banii adaosului"

Copie după raportul cămărăşii ocnii Slănicu, cu no. 17, ghenar 23 [1837].

În urma dezlegării cinstitei Eforii de supt no. 50 cerîndu-să, prin orînduiţi pîrcălabi, şi de la muncitorii ocnii ciocănaşi şi măglaşi, ca să plătească banii adaosului, s-au pomenit cămărăşia pă de o parte că nu vor să mai între în ocnă, spre tăiere, prin strigări şi că, dacă ei sînt supuşi la toate dările de rînd, şi nedeosibiţi de ceilalţi birnici ai celorlalte sate, să rămîie mărginiţi întru asemenea răspunderi.

Iar pă de alta, au înţeles cămărăşia că vreo cîtiva dintrînşii s-au şi pornit acolea, ca să dea jalbă pentru aceasta chiar către Măria sa Vodă.

Apoi ea, după datorie, grăbeşte a încunoştinţa cinstitei Eforii, a nu rămînea la învinovăţire pentru sminteala ce neapărat poate să mijlocească în lucrarea ocnii, avînd şi cinstit răspuns de punerea la cale ce să va face.

C. Bădulescu

Drept copie întocmai,
Gh. Niţescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 879

484

1837, ianuarie 29

Ciocănaşii şi ceilalţi muncitori de la ocnele Telega către Alex. Ghica Vv., despre munca grea şi primejdioasă pe care o fac, cer să fie scutiţi de noua dare, a adaosului de şase lei pe familie

Prea Înnălţate Doamne,

Cunoscut ieste Înnălţimei Voastre cît de grea ieste munca noastră, întru care ne îndeletnicim pă supt întunerecul pămîntului, aflîndu-ne ciocănaşi la ocna Telega, unde în toate minuturile sîntem supuşi primejdii morţii, după cum să întîmplă la cei mai mulţi fraţi ai noştri, rămîindu-le copiii săraci.

Apoi, care mîngîiere ne-ar putea face a suferi asemenea poveri, dacă sîntem supuşi ca toţi ceilalţi ţărani la toate dările deopotrivă, atît proprietariceşti, cît şi la ale capitaţii ?

Mai vîrtos acum, ne vedem apucaţi şi de lei şease toată familiia, supt cuvînt de ajutor.

De aceea, cu cea mai adîncă umilinţă cădem la milostivirea Înnălţimii Voastre, şi cu cea mai adîncă supunere ne rugăm să vă răvărsaţi blînda voinţă asupra sărăcii noastre, cu a ne uşura de darea acestui adaos ce ni să cere. Prin care să putem şi noi a ne mîngîia, la nevoile ce tragem pă supt pămînt, şi a simţi că avem oarecare apărare decît ceilalţi slobozi ţărani.

Ai Înnălţimei Voastre prea plecaţi robi,

Ciocănaşii şi ceilalţi muncitori ai ocnii Telega, sud Prahova.

1837, ghenar 29

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 912.

485

1837, ianuarie

Ciocănaşii, măglaşii şi toţi ceilalţi muncitori de la ocnele Slănic către Alex. Ghica Vv., despre munca grea şi primejdioasă pe care o fac, cer să fie scutiţi de noua dare, adaosul de şase lei pe familie

Prea Înnălţate şi mult Milostive Doamne,

Noi supuşii robi ai Mării Tale ne aflăm muncitori ai ocnii Slănic, ciocănaşi şi măglaşi, cu mîinile şi cu dobitoacele în slujba ocnii napristan.

Primejdia vieţii noastre întru această muncă, după care abia ne putem întîmpina hrana gurii noastre şi a copiilor noştri din toate zilele, este netălmăcită, aflîndu-ne în zi şi în noapte agăţaţi pă funiile din gurile ocnii, şi cu moartea în sîn, pînă întrăm şi işim, cu destulă bătae de inimă.

Apoi după toate acestea, ne-am pomenit că să cere şi de la noi acei cîte lei şase, banii adaosului sării, pă lîngă celelante sferturi.

Prea Înălţate Doamne, înprejurările noastre pă lîngă ale altor săteni sînt mai vrednice de loat în băgare de seamă ; şi nu ar fi cu drept ca să ne supuie la această dare şi pă noi, care cu o acestu fel de mucenie o scoatem din cele mai afundate şi întunecoase sînuri ale pămîntului.

Apoi cum Duhul Sfînt va lumina pe Înălţimea Ta.

Ai Mării Tale supuşi robi,

Noi toţi muncitorii ocnii Slănicului

1837, ghenar

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 911

486

1837, februarie 1

Departamentul vistieriei către Secretariatul statului, despre măsura luată ca nişte transporturi de sare din Moldova, făcute în caice trase la edec în susul Dunării, să fie oprite şi sarea descărcată pe mal

Vistieria Valahii
Anul 1837, luna fevruarie 1
No. 294 Sec[ţia] 2

Cinstitului Secretariat al statului

La otnoşenia acelui cinstit Secretariat cu no. 216, Vistieria din datorie plecat răspunde că stăpînirea Valahii, în puterea fermanului înpă-

rătesc popritor dă urcarea sării moldoveneşti în susul apii, şi pentru toate măsurile carantineşti la acea epohă, au poprit sarea ce s-au prins în caice trăgînd edec pe malu stîng al Valahii — îndatorînd pă însuşi reizii acelor caice ca să o dăscarce; iar nu priimindu-o cu cîntarul, ca o marfă pentru care s-ar fi putut socoti întru îndatorire de a da vreodată seama.

Asemenea şi după dispoziţia urmată într-această pricină, hotărîndu-să a să lua iarăşi această sare de proprietarii lor, s-au dat poruncile stăpînirii către comandirii puncturilor Dunării, ca să să sloboază a o încărca precum au şi dăscărcat-o : care va să zică, iarăşi fără cîntar, pentru aceleaşi cuvinte ce s-au zis şi mai sus.

Prin urmare, paguba propusă şi supt numire dă lipsă şi supt numire dă alte cheltuieli, trebuie fireşte a să socoti pagubă a întîmplărilor, iar nu pe sarcina Valahii. Carea, păşind cu lucrarea potrivit drepturilor ce s-au fost însuşit prin pomenitu act înpărătesc şi a legilor carantineşti prescrise prin Regulamentu Organic, nu să poate socoti supt nici o îndatorire dă răspundere. Şi mai cu seamă că argumentul coprins în nota dumnealui Aghent al Prinţipatului Serbii, că adică dacă odată s-au găsit dă cuviinţă a să încărca iarăşi acea sare, apoi după toate legiurile şi fireşte urmează a să face îndestulare şi de lipsă i cheltuieli urmate, nu are nici o putere pravilnică: cînd, discutîndu-să această pricină în dezbateri mai înnalte, toată hotărîrea s-au mărginit întru a să încărca iarăşi această sare din locurile dă unde s-au dăscărcat, fără a să face pomenire dă vreo cheltuială sau lipsă ce, fireşte, au trebuit să cerce prin încărcare şi dăscărcare şi stînd pă cîmp, supusă la ploaie şi toate întîmplările timpului.

Acestea sînt dăsluşirile ce poate Vistieria să dea acelui cinstit Secretariat, asemănat cu ştiinţa ce are dă cursu aceştii pricini.

Apoi acel cinstit Secretariat va binevoi să supuie aceste toate la cunoştinţa Mării Sale lui Vodă ; şi după hotărîrea ce i să va da, să trimiţă dumnealui Aghent al Prinţipatului Servii cele ce să va socoti dă cuviinţă.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 574

487

1837, februarie 10

Alex. Ghica Vv. către Departamentul treburilor bisericeşti, porunceşte înfiinţarea la Colegiul Sf. Sava a unor catedre (posturi) de învăţămînt şi a două teascuri de tipografie

Noi Alecsandru Dimitrie Ghica Vvd.,
cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Ţara Rumînească,
către Depertamentul trebilor bisericeşti

Văzînd bugetul de veniturile şi cheltuielile şcoalelor publice pe anul 1837, ce ni s-au înfăţişat pe lîngă raportul acelui Depertament cu no. 406,

precum şi copia adresului Eforii şcoalelor, îndreptat către acel Depertament; luînd în băgare de seamă propunerea ce face pomenita Eforie atît asupra unor îndepliniri de catedre cuprinse în regulament — şi rămase vacante pînă acum — cît şi asupra deosebitelor cheltuieli ce chibzuieşte acea Eforie să mai facă după trebuinţă în curgerea acestui an, care cheltuieli însumează peste tot lei 117 889 şi au să să ia din rămăşiţurile Casii şcoalelor pe anii trecuţi,

Poruncim cele următoare :

1-iu. Pentru şcolarii ce în Colegiul Sfîntului Sava să află pregătiţi în limba franţozească, latinească şi grecească şi au trebuinţă a să îndeletnici şi în literatura acestor limbi potrivit cu articolul 65 § 5 şi articolul 69 din regulamentul şcoalelor, Eforia va găsi persoane destoinice să îndeplinească aceste catedre, care vor începe predarea lor în anul şcolar viitor. Asemenea spre îndeplinirea art. 81 şi 86 tot din mai sus-numitul regulament, să va deşchide în anul viitor şcolar şi un curs de dreptul civil roman în clasul I complementar şi unul de logică : tot acelaş profesor va preda aceste doă învăţături, însă aceasta din urmă în semestru dintîi.

2-lea. Să va aşeza în Colegiul Sfîntului Sava doă teascuri de tipografie, cu slovele trebuincioase, prin care să să tipărească atît cărţile didactice ce să întrebuinţează în şcoalele publice, cît şi alte feluri de manuscripte ce profesorii au lucrat şi vor mai lucra de aici înnainte în trebuinţa şcoalelor — însă după ce vor trece prin revizuirea Eforii şi a ţensurii.

Această tipografie să va aşeza după ce să va înplini sorocul priveleghiului de tipografie ce îl are Ioan Eliad. Iar mai nainte nicicum nu va fi slobod.

3-lea. Pentru aşezarea muzeului şi a bibliotecii, să va zidi o sală mare deasupra încăperilor unde acum să află aşezate vremelniceşte cărţile bibliotecii şi obiecturile muzeului.

4-lea. Pentru întreprinderea adăogirii şi cheltuielilor ce sînt a să face spre înnaintarea învăţăturilor publice, Depertamentul trebilor bisericeşti să va înţelege cu acela al Vistierii ca să sloboază în priimirea Eforii şcoalelor suma de lei una sută şaptesprezece mii opt sute optzeci şi noă, din 456 993 rezerva ce arată Eforia că are să ia Casa şcoalelor pe anii trecuţi de la Vistierie şi din fondurile mănăstireşti. Iar ceilaltă sumă va rămînea a să răspunde rînduri-rînduri în anii viitori, pentru întîmpinarea altor asemenea neapărate cheltuieli ale şcoalelor.

Dumnealui şeful Depertamentului trebilor bisericeşti va aduce această poruncă a noastră la îndeplinire.

Alecsandru Ghica

Secretarul statului,
Arsachi

Anul 1837, fevruarie 10
No. 53
Bucureşti

Arh. St. Buc., Ms. 1283, f. 42

488

1837, februarie

Vistieria către Alex. Ghica Vv., despre demersurile pe care le-a făcut pentru ca muncitorii de la ocnele Telega și Slănic să nu fie impuși la adaosul de șase lei pe familie

Prea Înălțatului Domn și oblăduitor a toată Țara Romînească,
Vistieria,
raport

Potrivit cu rezoluțiile Înnălțimii Voastre, puse la doă jălbi ce au dat muncitorii ocnelor Telega și Slănic, cerînd a fi apărați de adaosul de șease lei de familie, ce să cere și de la ei precum și de la toți dajnicii ; prin care să poruncește acestui Depertament să facă punere la cale.

Vistieria plecat supune la cunoștința Mării Voastre că ea, atît mai nainte pînă a nu intra cu raportul supt no. 3192, au făcut toate mijloacele ca să înduplice pe dumnealui contracciul consumații să plătească banii acestui adaos, precum să pomenește în pomenitul raport ; cît și în urmă, după porunca ce ați dat Înnățimea Voastră, au stăruit ca să-i împlinească chiar de la muncitorii ocnelor.

Dar acum, după a acestora jălbi, Vistieria ia îndrăzneală a supune la cunoștința Innălțimii Voastre că la § 15 din contract coprinzîndu-să [că] dajdia lăcuitorilor tîrgurilor și a satelor ce vor fi tocmiți în slujba ocnelor, să vor plăti la fieșcare ocnă dă cămărașii ocnelor, pe trimestruri, prin starostii patentarilor i prin supt-ocîrmuitorii părții locurilor, puse familiilor după așezămîntul făcut din urma catagrafii din anul 1831, fără a popri un ban măcar din numita plată a lor, supt numire de dajdie. Iar în anecsul alăturat pă lîngă contract la § 25 deslușindu-să : toți ciocănașii și măglașii du pe la ocne vor fi scutiți de orice dajdie, și nu vor mai plăti cei de la ocna Telega și Slănicul cîte acele 20 parale pă lună, supt cuvînt dă bir, ce plătea pînă acum. Dajdia lor va răspunde cămărașii prin supt-otcîrmuitori, la ocîrmuirile județelor.

Apoi după aceste temeiuri, socotința Vistierii este că nici contracciul * consumații să poate îndatora să plătească acest adaos, căci paragraful contractului îl mărginește a plăti numai dajdia cea legiuită; nici muncitorii ocnelor să pot supune la asemenea plată, căci paragraful din anecs, încă de la întoarcerea lui în anul 1831 s-au dat în mîinile lor, după care și să cunosc cu totu nedajnici.

Urmează ca acest adaos, cuvenit pe familiile lor, în sumă de lei zece

* În text : contractul.

mii una sută patruzeci şi şase să să treacă în cheltuielile ce să trece dajdia legiuită a podarilor Buzău şi a şănţarilor.

Pentru care, să roagă Vistieria plecat, să să dea poruncă de urmare.

1837, fevruarie

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 913

489

1837, februarie

A. Factor, profesor de chimie, către Alex. Ghica Vv., cere un privilegiu exclusiv de a fabrica şi vinde luminări în forma celor de ceară ; rezoluţia Domnitorului

A son Altesse Sérénissime
le Prince régnant de Valachie
Mon Prince !

Le très humble soussigné A. Factor, professeur de chimie, a l'honneur de vous exposer très respectueusement qu'étant professeur * de divers secrets eprouvés et d'une utilité incontestable, qu'il a été à même de faire verifier dans les principales Capitales et grandes villes de l'Europe et pour lesquels il a obtenu des brévets de divers souverains et des hommes les plus célèbres et les plus distingués, il a l'intention de le publier durant sont séjour en cette Capitale.

Il supplie par conséquent très instamment Votre Altesse Sérénissime de vouloir lui bien accorder un privilège exclusiv pour la fabrication et la vente de bougies nouvelles de son invention, découverte qui reunit entr'autres avantages celui d'une économie considérable.

Il a l'honneur d'être avec le plus profond réspect de votre Altesse Sérénissime très humble et très obéissant serviteur,

A Factor,
professeur de chimie

[Rezoluţia Domnitorului :]

Sfatul administrativ va lua în băgare de seamă cererea jăluitorului şi folosul ce să poate dobîndi din aşăzarea unei asemenea industrii ; va chibzui trebuincioasele înlesniri, precum şi statornicirea — prin o regulată cercetare.

---

* Sic (în loc de : possesseur).

[Traducere contemporană documentului :]

Prea Înnălţate Doamne,

Subt-iscălitul A. Factor, profesor de himie, are cinste a arăta Înălţimii Voastre că, cunoscînd multe secreturi cercate de o folosinţă netăgăduită, pe care le-au arătat în capitalele şi în cele mai prinţipale oraşe ale Evropii, şi pentru care au dobîndit şi hrisoave împărăteşti, precum şi de la alte persoane cele vestite şi mai deosebite, chibzueşte a le publicarisi într-acest oraş în vremea aflării sale aici.

Drept aceea, plecat roagă pe Măria Voastră să binevoiţi a-i da un privileghiu deosebit pentru fabricaţia şi vînzarea lumînărilor noo de ceară, de a sa născocire, care între alte multe folosuri, sînt şi foarte iconomicoase.

[1837, februarie]

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3589/1837 : „Delă pentru fabrica de lumînări în forma celor de ceară", f. 2, 3

490

1837, martie 8

Departamentul din lăuntru către Agie, despre hotărîrea luată de a se admite aducerea în ţară de parale mărunte ; rezoluţia Agiei Bucureşti.

Depertamentul trebilor din lăuntru,
cinstitei Agii

Este cunoscut cinstitei Agii că măsura popririi intrării paralelor mărunte în Prinţipat au fost luoată din porunca înaltei stăpîniri încă din septemvrie anul 1834.

Acum iarăşi, prin ofisul Mării Sale lui Vodă cu no. 91 întărindu-să jurnalul Sfatului administrativ, coprinzător că statornicirea cursului de astăzi a paralelor mărunte în dreptul lor preţ făgăduind fireşte a mărgini relele cugetări ale speculanţilor, pentru că să vede zadarnică nădejdea relei folosiri ce putea trage înainte cu aducerea paralelor în Prinţipat, să fie slobodă intrarea paralelor.

Să porunceşte a să pune în lucrare această chibzuire.

Notă la documentul nr. 489. La 24 august 1837 Vistieria comunică, cu nr. 872, Departamentului treburilor din lăuntru, că nu se împotriveşte aprobării, dat fiind că o asemenea întreprindere prezenta utilitate. După 3 zile, acelaşi Departament porunci Agiei ca, de acord cu Sfatul orăşenesc Bucureşti, să dea solicitantului aprobarea cerută (Ibidem f. 9—10).

Pă acest temei, să scrie cinstitei Agii, a nu fi popriți nimeni de a aduce parale mărunte într-acest Prințipat.

Și dă urmare să să raportuiască.

Pentru Marele vornic,
Ioan Manu
Șeful secsiei,
C. Filipescu

Anul 1837, martie 8
No. 1315
S[ecția] I, m[asa] I

[Rezoluția Agiei București :]

Să să dea în cunoștința comisarilor văpselelor, precum și prin daraban, punerea la cale făcută

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 143

491

1837, martie 11

Secretariatul statului către Vistierie, despre pretenția exportatorilor sîrbi la 200 000 ocale sare în plus peste prevederile din contract

Secretariatul statului
Anul 1837, martie 11
No. 543 București

Cinstitei Vistierii a Prințipatului
Țării Rumînești

Asupra raportului cu no. 73, ce au îndreptat cinstita Vistierie către Măria Sa Vodă, precum și asupra otnoșenii sale cu no. 232 — îndreptată către acest Secretariat al statului — în pricina acelor doă sute mii ocă sare, ce să cer mai mult, supt numire de baș, de către orînduiții din partea Înălțimii Sale Domnului Servii, Secretariatul statului are cinste a face cunoscut că pentru deslușirea aceștii nedomiriri, Măria Sa Vodă au scris d-a dreptul către Înălțimea Sa Domnul Servii.

Pentru Secretarul statului,
Arsachi
Șeful secsii,
C. Petrescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 597

492

1837, martie 12

Locuitorii din Craiova către Alex. Ghica Vv., se plîng despre starea insalubră pe care o provoacă în oraș tăbăcăriile așezate pe pîrîul Chiriacului

Prea Înălțate Doamne,

Jăluim Mării Voastre pentru că din proniia milostivului Dumnezeu s-au luminat cugetul și duhul înaltelor stăpîniri cu oprirea zalhanalelor și curățenia ulițelor de aici din politiie, cu scoaterea gunoiului și altor împuțiciuni, încă din vremea armii rusești — mai rămîind o rea împuțiciune și pîngăriciune: tabacalele, aici pă pîrîul Chiriiacului, după iconomiia ce au făcut tabacii cu dumnealui polcovnicu de atunci ; adăpîndu-să cele mai multe grădini și zarzavaturi dintr-acest pîrîu.

Și într-aceste tabacale să lucrează cu scîrnăvii de cîini și pieile lor, și de mîță, și alte jiganii spurcate, cu cărnotii cu tot. Și părul pieilor, precum și cărnotiile, să învelesc prin varză și în zarzavaturi. Și cînd scoatem la tîrguri praz, lăptuci și spanac și altele, le spălăm tot într-aceste pîngăriciuni, că nu iaste vreun pîrîu puternic, ci numai de la șapte-opt fîntîni și în toată vremea vine turburat și amestecat cu mai sus numitele spurcăciuni — mai vîrtos că unii din tabaci și-au făcut gropanele deasupra fîntînilor, lepădînd și toată răutatea alături, din care să scurge de intră și în fîntîni.

Și nu numai că iaste păcat și că sîntem pîngăriți și vătămare trupească aduce locuitorilor ; ne-am arătat cu jalbă în leat 1833 și s-au dat luminată poruncă către d. Hatman Costandin Brăiloiu, aflîndu-să prezădent la cinstitul Maghistrat, să să scoață afară ; de unde, și de către dumnealui s-au dat poruncă către d. polițaiul, spre a eși afară din oraș cu meșteșugul lor, la apa curgătoare. Dar fiindcă cilenii Maghistratului să aflâ cordovangii, cu felurimi de mijloace iconomisind, de au rămas porunca prezidentului batalisită, Prea Luminate Doamne, noi nu numai că sîntem pîngăriți de aceaste scîrnăvii, ci încă și boală trupească ne aduce.

De aceea, plecați ne rugăm să Te milostivești cu luminată poruncă spre a să scoate afară o acest feli de scîrnăvii din orașul nostru.

Robii Mării Tale prea plecați,
Popa Iordan Cioroianul ot Craiova
Popa Dumitru ot Hristo
Popa Hristea Cioroianul
Barbu Beznă
Petre Marinovici ot raiao Hristo
Eu Ilie grădinariu
Eu Pătru alesul
Eu Nică alesul și împreună cu toți mahalagiii

Priimită : 1837, martie 12

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3487/1837, f. 1—3

1837, martie 25 (aprilie 6)

Cambie emisă din București asupra lui Alex. Mavro la Odesa, la ordinul lui H. B. Manoah

Bucharest li $\frac{\text{25 marzo}}{\text{6 aprile}}$ 1837

450 Hollandesi Blanc

A settanta cinque giorni data pagate per questa terza di Cambio (la 1-ma e 2-da non essendo) all'ordine del Sigr. Hillel B. Manoach la somma di quatro cento cinquanta cechini Hollandesi Blanc, valuta avuta dal medessimo ponendoli in conto secondo l'avviso di

Al Sigr. Alessandro Mavro
a Odessa

No. 4407

[Traducere :]

București $\frac{\text{25 martie}}{\text{6 aprilie}}$ 1837

450 olandezi

În termen de șaptezeci și cinci zile de azi, plătiți la această a treia poliță (prima și a doua nefiind) la ordinul domnului Hilel B. Manoah suma de 450 galbeni olandezi, valoarea primită de mine — punînd-o în cont după avizul

Domnului Alexandru Mavro
Odesa

No. 4407

Arh. St. Buc., Ms. 817, Condică de cambii

494

1837, mai 19

Stărostia corporației cavafilor către Vornicia orașului București, înaintează pe A. Gheorghe cavaful, pentru a fi pedepsit, intrucît a vîndut marfă duminica

Cinstitei Dvornicii a politii Bucureștilor,
de la stărostiia corporații cavafilor

Să trimite acest Anghel Gheorghie cavaful ot Răzvan ; că după întocmirile ce și acum ni s-au dat, de a păzi sfintele duminici și cele doosprezece praznice împărătești i zioa Sfîntului Spiridon.

Iar mai sus-numitul, acum duminică la mai 16, au îndrăznit și au călcat întocmirile și poruncile, de au făcut vînzare de o pereche de talpă.

Și spre pilda altora, să trimete numitul, a-și da orînduitul ștraf * la casa Sfatului, după cum ne-am legat.

Costache, staroste corporații cavafilor

1837, mai 19

[Rezoluția Vorniciei orașului București :]

Banii ce să vor înplini de la numitul ștraf, să să trimiță la Sfat, cu hîrtie.

Arh. St. Buc., Vornicia București, nr. arh. 3400/1837, f. 136

495

1837, mai 31

Contract prin care T. Ciuflea închiriază lui Frateșman, supus britanic, hanul de la Lunguleți ca să fabrice zahăr din „șurop de grîu", cu 200 lei pe an și cu obligația chiriașului de a cumpăra grîu numai de la el.

Printr-aceasta să face cunoscut că de la hanul cel mare din Lunguleți am închiriat d.d. Frateșman toate încăperile de jos, afară din cele de sus, în soroc de un an ; unde are a lucra șurop de grîu, pentru înființarea zahărului.

Tocmeala pă acest an : lei doi sute tocmai, din care am și priimit acum înainte lei una sută, iar cusurul să mi să răspunză după șase luni.

Drept aceea, să va urma condițiile acestui contract :

---

* „Ștraful" se ridica la suma de 40 lei, din care 20 lei se vărsau la cutia corporației, iar ceilalți 20 lei se trimiteau „pă seama cinst. Sfat" (Ibidem, f. 137)

1. Ori de cît grîu va avea trebuință întru lucrarea acestui material, să nu fie slobod a cumpăra de aiurea, decît de la mine, cu preț de lei șaisprezece suta de ocă. Și banii să vor răspunde peșin. Iar grîul i să va da din magazia Lunguleți, care l-au și văzut.

2. Dovedindu-să că prin taină s-au întrebuințat de altă parte de asemenea product, atunci va fi izgonit de aceste încăperi și supus a plăti chiria pă tot cursu vremii pînă la sorocul anului.

Deci, spre a-și avea acest înscris desăvîrșită putere întru cele coprinse, s-au dat supt adeverirea cinstitei supt-otcîrmuiri.

Teodorache Ciuflea

1837, mai 31

Întocmai după orighinal,
Pană Metreche

După copiie,
I. Hristodorescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 425/1837, f. 6 : „Delă pentru facere de zahar din sirop de grîu, după contractul încheiat între Teodor Ciuflea, cu Frateșman supusul vretanicesc"

496

1837, iunie 14

Secretariatul statului către Vistierie, despre o adresă a Aghenției sîrbe, referitoare la bănuiala Vistieriei că chitanța dată de baronul Sina, pentru confirmarea primirii banilor datorați, ar fi falsă ; rezoluția Vistieriei

Secretariatul statului
Anul 1837, iunie 14
No. 1449 București

Cinstitei Vistierii a Prințipatului Țării Rumînești

Cinstita servieneasca Aghenție, prin notă de la 12 ale curgătoarei luni no. 536, încunoștințează Secretariatului că cinstita Vistierie prin otnoșenia ce i-au îndreptat la 8 ale aceliiași no. 1392, ar bănui asupra ființei cfitănții cei orighinale ce au dat d. baronul Sina M. S. Prințului Servii, pentru banii ce i-au răspuns în socoteala datorii Vistierii către d. căminarul Ștefan Moshu ; că cu această bănuială să atacarisește caracterul acei Aghenții ; și că, în sfîrșit, de voiește cinstita Vistierie să vază orighinalul, poate să trimiță pe cine va bine-socoti, spre a să îndestula.

Alăturînd copie du pă pomenita notă, supt-iscălitul roagă pe cinstita Vistierie să binevoiască a face punerea la cale ce va socoti de cuviință spre îndestularea nedomiririi sale.

Secretarul statului,
Costandin Cantacozino

Pt. d. șeful secții,
Simeon Marcovici

[Rezoluția Vistieriei :]

Răspuns

Înțelegînd Vistieria coprinderea adresului cinstitului Secretariat supt no. 1449, cum și a copii adresului cinstitei servienești Aghenții, răspunde cu cinste că acest Departament cîtuși de puțin nu au cugetat ceea ce numita Aghenție cu greșală au bănuit, ci s-au deslușit cu acest fel de expresie : că Vistieria întorcîndu-să la adresul cinstitei Aghenții supt no. 444 din următorul an iunie 15, îndreptată către cinstitul Secretariat al statului și de acolo trimisă aici în copie, este silită a o îndrepta din parte-i și a-i adăuga rugăciunea ca să binevoiască a face să vază Vistieria orighinalul cfitănții dumnealui baron Sina. Să poate dar judeca de ieste propunerea acestui Departament nepravilnică, fără de cuvînt și supusă la fără de vreme țensură.

Cu toate acestea, spre a să precurma corespondența, cinstitul Secretariat ieste rugat să binevoiască a scrie acei Aghenții, să înfățișeze aici cfitanța cerută ; ca după priimirea ei, să să dea alta înpotrivă, spre a să dobîndi cuvenita asigurare de către amîndooă părțile.

[1837], iulie 16

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7298/1836, f. 195

497

1837, iunie 29

Agia către Departamentul din lăuntru, despre înțelegerea făcută între cîțiva negustori din Capitală de a se fixa un anumit curs la monede, despre pagubele pe care le provoacă locuitorilor o astfel de măsură

Cinstitului Depertament al trebilor din lăuntru.
Agiia politii

Dă ieri încoace, văzînd Agia că între lăcuitorii aceștii Capitale să urmează o mare împiedicare și pagubă cu tîrguirea trebuincioaselor pro-

ducturi pentru hrană du prin piețe și, după mijloacele ce au întrebuințat aflînd că aceasta nu să pricinuiește din alt, decît numai că cursul monezii s-au schimbat din cursul ei ce-l avea pînă aici : precum dă pildă icosaru vechi cu lei 14, rubia cu lei 5 parale 30, crontaleru din lei 15 cu lei 14 parale 20 și celelalte, numaidecît au și întrebuințat cuvenitele cercetări, ca să afle pă pricinuitorii aceștiia. Dar, după dăstule iscodiri ce au făcut ințelegînd că această scădere a monedii s-au făcut prin încheiere dă jurnal, după sfat făcut între vreo cîțiva neguțători ai pieții, ce s-au adunat întru acest complect ; pă dată au și iconomisit scoaterea a unii copii după acel jurnal, care spre mai bună îndăstulare să alătură pă lîngă aceasta, spre a să vedea hotărîrea ce au dat ei asupra cursului fieșcăriia monede, cum are a umbla pă viitor.

Apoi, fiindcă din acest fel dă urmare din parte-le, fără știrea stăpînirii, cearcă norodul nu puțină împiedicare și pagubă între dînșii la tîrguielile ce au, Agia supuind aceasta cunoștinții cinstitului Departament, plecat îl și roagă ca să binevoiască a da Agiei cît mai în grab dezlegare de urmare ce trebue să facă întru aceasta; ca după aceea să știe și ea în ce chip să aperdisească strigările norodului ce acum să află foarte pătimit.

1837, iunie 29
Secția 1, No. 2517

Arh. St. Buc. Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 159

498

1837, iunie 30

Comisia văpselei de albastru către Agie, despre accidentul suferit de un muncitor venit din satul Mărgineni, pentru a găsi în Capitală „stăpîn“ la care să lucreze, despre leacurile prescrise de doctor

Cinstitei Agii.
Comisia văpselii albastră

Cîțiva muncitori din satul Mărgineni, plasa Vezii, sud Olt, veniți fiind aici să muncească, azi s-au dus în piiața Fierasca, să găsească stăpîn ca să lucreze. Și găsindu-i unu, i-au tocmit să-i cosească.

Cu carii plecînd de acolo acasă la acel neguțător pîn mahalaoa Popescu, în dreptu casilor polcovnicului Iordache vinea o căruță cu cărămidă, și alta goală cu un căruțaș să ducea. Pîntre care căruțe voind să treacă acei muncitori, s-au înghesuit și căruțașu cel cu căruța goală vrînd să poprească căruța, au tras calu de hățuri — cînd, fără să bage de seamă cum s-au întors calu într-o parte, dîndu-să îndărăt, au lovit uluba căruții

pă unul dintrînșii și anume Coman, în stomah, foarte ; încît au căzut jos, amețit.

După care, pe dată mergînd împreună cu dumnealui dohtoru chiar acolo unde era lovitul căzut ; și la vizitația ce i s-a făcut, s-au găsit umflat la stomah unde era lovit, neputînd nici să vorbească.

Căruia, pe de o parte, de loc, i s-au pus 20 lipitori unde au cerut trebuința, dîndu-i să și cele trebuincioase dohtorii, iar pe de alta, fiindcă să afla un strein de afară și sărman, gătind Comisia o căruță, l-au trimis la spital cu hîrtiie, după orînduială, pentru căutarea lui pînă să va însănătoși. De aceea, nu lipsii cu supunere a răportui cinstitii Agii. Iar căruțașul, de loc cum au văzut pă lovitul căzut jos, dînd fuga cu căruța, Comisia au rămas căutîndu-l să-l găsească.

Costandin Andrei
A. Carl V. [?]

1837, iunie 30

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 5219/1837, f. 193

499

1837, iunie

Jurnal încheiat de marii negustori din Capitală cu privire la cursul monedelor

Cursul monedelor urmat la dat și la luat de către cinstitul stat al publicului Țării Romînești, hotărît întru totdeauna [prin] glăsuirea Regulamentului a da și a lua fieșcare ; iar ceialaltă monedă va urma potrivit cursului.

1-iu. Galben înpărătesc	31—20
2-lea. Rubla noă	10—20
3-lea. Sfanțihii negăuriți	2—¼

Poruncindu-ni-să în multe rînduri de către înalta stăpînire prin publicații și tobă a se statornici și între noi negutătorii potrivit cu statorniciia statului, precum s-au urmat și să urmează.

Așa dar, luînd și noi în băgare de seamă nestatornicia noastră, din care ni să pricinuiește felurimi de pricinuiri și pagubi, hotărîm și noi că de astăzi înainte vom fi supuși a priimi monedele streine potrivit cu suma cursului de mai sus, a da și a lua întru toate daraverile noastre, spre a lipsi pentru totdeauna pricinuirile și păgubirile, ca să putem fi liniștiți asupra daravelilor.

De aceea, și noi cei mai jos-iscăliți hotărîm ca de astăzi înainte să priimim moneda streină potrivit cursului de mai sus, după cum mai jos să arată prețul fieșcăriia monedă :

1 galben, cu piatra cinstitei Vistierii ... $31\frac{1}{2}$ [lei]
1 mahmudea, dreaptă la cumpănă ... 41 „
1 mahmudea tare, jumătate ... 17 „
1 stambol[iu], drept la cumpănă ... $17\frac{1}{4}$ „
1 misir[liu] ... 14 „
1 icosar vechi ... 14 „
1 icosar nou ... $11\frac{1}{2}$ „
1 dodecar vechi ... 12 „
1 [dodecar] nou ... $10\frac{3}{4}$ „
1 rubia ... $5\frac{1}{4}$ „
1 crontaler ... $14\frac{1}{2}$ „
1 diricliu ... 14 „
1 rublă de argint ... $10\frac{1}{2}$ „
1 rublă veche ... $10\frac{1}{4}$ „
1 beşlic ... $10\frac{1}{4}$ „
1 iuzluc 8 „
1 ichilic ... $6\frac{1}{4}$ „
1 sfanţih negăurit ... $2\frac{1}{4}$ „
1 [„] găurit ... 2 „ şi 8 parale.

Şi paralele mărunte, spre îndeplinirea fieşcăriia sumi, după porunca dată.

[1837, iunie]

Iscăliţi :

Mihalache Călifaru, Ivan Sachelari, Sterie Papazu şi Gheorghe Scurtu, Teodor Pencovici, Paraschiva H. Ioan şi Gligore Apostol, Costandin Var., At. Bacalolu, Nicolae Daniilopolu, A. Altînovici, I. Dumitriu, Paraschiva Dumitriu, Vasilache Dimovici, Nicolae Teodoru, Tănase Ioan, Anghel Hagi Pandele, Costandin Atanasiu, Anghel Petrovici, Ioan Nenovici, Gh. Ion Pascale, Hristache A. Paraschiva [etc.].

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 8417/1834, f. 158—copie

500

1837, iunie

Negustorul I. Gherasim către Departamentul treburilor din lăuntru, despre zece buți cu vin „de Livente de Cipru", sosite în portul Brăilei și oprite de ocîrmuirea locală ; rezoluția Departamentului din lăuntru

Cinstitului Depertament din lăuntru,
plecată jalbă

Zece burie vin de Livente de Cipru ale mele, ce au venit la portu Brăilii, văz că de către cinstita ocîrmuire locală sînt oprite, supt cuvînt că nu sînt slobode.

Apoi, fiindcă supt-iscălitul asemenea vinuri am adus și în alți ani, precum și chiar în această primăvară tot printr-acest port, și nu s-au poprit, mă rog plecat cinstitului Depertament a binevoi să dea cuviincioasa poruncă cinstitei ocîrmuirii, pentru slobozirea însemnatelor butoaie cu vinuri, fiindcă nu sînt vinuri ordinare, ci de lucs.

Al cinstitei Vornicii prea plecat slugă,
Ivan Gherasim

1837, iunie

[Rezoluția Departamentului din lăuntru :]

Să să trimită la Vistierie, fiindcă să atinge dă a iei competință, spre a porunci otcîrmurii cele dă cuviință, după temeiurile urmate pînă acum la pricini dă asemenea fire. Iunie 10.

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3571/1837, f. 674

501

1837, iulie 5

Departamentul din lăuntru către Agie, despre monedele care au curs oficial, despre fixarea liberă pe piață a cursului celorlalte monede, despre caracterul ilegal al măsurii luate de unii negustori de a fixa prin înțelegerea dintre ei cursul anumitor monede ; rezoluția Departamentului din lăuntru

Depertamentul trebilor din lăuntru,
cinstitei Agii a politii

Spre răspuns la raportul cinstitei Agii de supt no. 5321, i să face cunoscut că stăpînirea curs la monedă hotărît are dat numai galbenului,

sfanţihului şi rublii, precum este cunoscut şi cinstitei Agii ; iar cealaltă monedă a umblat totdeauna după înţelegerile ce au urmat între vînzători şi cumpărători.

Ci dar, întocmirea ce arată cinstita Agie că au făcut unii din neguţători şi care au alăturat-o pe lîngă raportul de supt no. 5214 să socoteşte netrebnică şi nu poate fi cunoscută nicicum stăpînirii.

De aceea, să porunceşte cinstitei Agii ca, îndată după priimirea aceştiia, numaidecît să să publicuiască prin daraban în toată politiia, că alişverişul dăobşte are să urmeze şi pă viitorime întocmai precum urma şi pînă acum, slobod.

Iar Agia va fi cu priveghere asupra celui ce ar îndrăzni de la sineş să facă asemenea necuviinţă, a-i înfrîna numaidecît ; căci unii ca aceştiia cu asemenea lucrări să muncesc numai pentru al lor în parte-le folos, a împiedica cursul alişverişului.

Şi spre acest sfîrşit, să alătură şi publicaţia.

Şeful Departamentului,
Mih. Ghica

1837, iulie 5
No. 3719
Secsia I, masa I

[Rezoluţia Departamentului din lăuntru :]

Atît prin daraban cît şi prin Comisiile văpselelor, să să dea în cunoştinţa publicului, potrivit cu porunca cinstitei Mari dvornicii.

Vel agă

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 8417/1834, f. 161

502

1837, iulie 16

Departamentul vistieriei către D-rul C. Epites din Brăila, despre o analiză chimică ce urmează a face la doi icosari noi pentru a se şti cît aur conţine un icosar

Vistieriia,
Dumnealui dohtorului Ipitis, de la ocrugu Ibrăilii

Fiindcă Vistieria voieşte a şti în adevăr cît aur coprinde în sine un icosar de cei noi, de au şi cerut să facă cercarea aici himiceşte, pohtind pă d. dohtorul Costandin Estiotis şi au propus dumisale, dar nu s-au putut săvîrşi nimic, căci au răspuns cum că nu să înlesneşte într-acea operaţie, din pricină că nu are trebuincioasele instrumenturi himice, şi

că cererea Vistierii să poate îndeplini de către dumneata, carele ai acele instrumenturi.

De aceea, ieşti pohtit ca să osteneşti a face un asemenea analisis la doi icosari, ce să trimit dumitale închişi într-această hîrtiuţă, carii după ce să vor topi şi să vor osebi materiile de care sînt compuşi, apoi iarăşi în osebite hîrtiuţe să să puie aurul lămurit din cîte acei doi icosari — şi să să trimiţă cît mai în grab prin otcîrmuirea judeţului, căriia s-au scris osebită poruncă întradins pentru pricina aceasta.

1837, iulie 16
No. 1536

Să să scrie şi otcîrmuirii cu asemenea coprindere şi că îndată ce va luoa răspuns de la dumnealui, să-l trimiţă aici cu cea-ntîi expediţie.

iulie 16

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8122/1835, f. 149 — ciornă

503

1837, iulie 23

Cămărăşia Ocnelor Mari către Eforia consumaţiei sării din lăuntru, despre numărul şi starea ciocănaşilor robi, despre îndatorirea cămărăşiei de a plăti birul şi nerespectarea acesteia în anii 1836 şi 1837

Cinstitei Eforii consumaţii sării din lăuntru.
Cămărăşia Ocnelor Mari

Şi coprinderea poruncii cinstitei Eforii supt no. 628, şi după porunca cinstitei Vistierii şi a reclamaţii dumnealui vtori vistier Dumitrache Pleniceanu către Prea Înălţatul Domn înţelegîndu-o cămărăşia, cu plecăciune răspunde că ciocănaşii ţigani după panachidă să află aceştia :

căsătoriţi	holtei	
57	6	robi ai mănăstirii Cozia
20	1	robi ai mănăstirii Govora
1	—	ai Episcopiei Rîmnicului
78	7	

Toţi, familii optzeci şi cinci, între cari numai şaizeci şi trei sînt robi ai mănăstirii Cozia, supt osăbirea ce să arată : 57 ciocănaşi vrednici de tăere şi şasă copii holtei, puşi de curînd la învăţătura aceştii lucrări ; iar nu familii una sută, precum d. vistier în reclamaţie zice.

Birul tuturor acestor ciocănaşi pă leat 1836 şi 1837 nu s-au plătit nici către mănăstire şi nici pentru ai Cozii către d. vistier.

Toţi aceşti ciocănaşi robi ai mănăstirilor arătate, de la strămoşii lor s-au pomenit pă lîngă ocnă în tăere, cu plată : de fieşcare cîte lei trei, răspunzătoare de cămărăşie către mănăstire drept bir pă tot anu, după vechile canoane ale stăpînirii, cu acele mănăstiri ; care răspundere s-au urmat pînă la desfiinţarea Eforii răposatului baron Meitan, şi pînă la leat 1835, dovedită după însuşi reclamaţia dumnealui vistierului, ce vorbeşte pentru leat 1836, cînd cămărăşia aceştii ocne atîrna de fosta cinstita Eforie a stăpînirii, de carea această cinstită Eforie au priimit sarcina ei.

Peste aceşti ciocănaşi, mai sînt şi alţii, neputincioşi de bătrîneţe şi beteşuguri, cu care cămărăşia nu să întrebuinţează, şi a lor soartă fiind foarte proastă, rămîne cum stăpînirea va binechibzui.

Iscălit : Pişacov

Anul 1837, iulie 23
No. 233

Drept copie întocmai,
Niţescu

Arh. St. Buc. Vistieria, nr. arh. 6389/1837, f. 4

504

1837, august 17

I. Şerbănescu ulieru şi alţi ulieri din Capitală către Logofeţia dreptăţii, se plîng că arendaşii împiedică scăunaşii de prin sate să strîngă sămînţa de in pe care au cumpărat-o de la locuitorii din judeţul Ilfov

Cinstitii Mari logofeţii,
prea plecată jalbă

Noi cei mai jos iscăliţi, cu plîngere arătăm cinstitii Logofeţii, că fiind noi ulieri aici în politiia Bucureştilor, dînd bani la lăcuitorii judeţului Ilfov ca să ne strîngă sămînţă de in la vreme (prin scăunaşii ce să află prin sate) şi acum vedem că arendaşii stau în protivă ca să strîngă ei. Şi pă scăunaşi nu-i lasă.

Ci de vreme de au această putere de la stăpînire, ca să nu ne slobează marfa de la arendaşi, deaceea, fierbinte ne rugăm cinstitii Logofeţii să binevoiască asupra noastră a ni să slobozi marfă de banii ce am dat prin zapise şi în catastişe ce să vor arăta.

Şi cum va găsi cu cale cinstita Logofeţie, după pravilnicească dreptate.

Ai cinstitii Mari logofeții prea plecați slugi,
Eu Iovan Șărbănescu ulieru
Eu Pașcu ulieru și cu ceilalți dinpreună

1837, august 17
București

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3682/1837, august 24: „Delă pentru otnoșenia Logofeției dreptății, pentru cîțiva ulieri ce nu-i îngăduește arendașii să cumpere sămînță dă in", f. 2

505

1837, august 21

Confirmarea dată de Sfatul administrativ că M. Obrenovici a achitat rata I-a din datoria către baronul Sina — și anume 1 830 000 lei — și recunoașterea comisionului de 8½% în sumă de 170 000 lei, încasat de Principele Miloș

Fiindcă după așezămîntul întocmit între Înălțimea Sa Prințul Servii Miloș Obrenovici și administrațiia Valahii, pentru suma datorii casii răposatului baron Ștefan Meitani către Vistierie, ce au luat asupra Înnălțimea Sa a o răspunde, cîștiul cel dintîi de doă milioane (no. 2 000 000) s-au răspuns de către Înnălțimea Sa cu următorul chip, adică:

lei 1 830 000 la dumnealui baronul Sina de la Viena, cu ordinia dumnealui căminarului Ștefan Moshu, din suma de 2 000 000 ce prin dumnealui căminar au luat cu împrumutare Vistieria;

iar lei 170 000 escontul la aceste 2 000 000 cîte lei opt și jumătate la sută, cuvenit Înălțimii Sale după coprinderea mai sus-arătatului așezămînt, s-au poprit de Înălțimea Sa.

Peste tot, doă milioane.

De aceea, Sfatul administrativ priimind prin cinstita servieneasca Aghenție cfitanția dumnealui baronului Sina de priimirea arătatei sume de lei 1 830 000, sloboade dumnealui prințipescului sovetnic Mihail Gherman aceasta, spre a fi știut că s-au răfuit cu chipul de mai sus arătat cîștiul cel dintîi.

1837, avgust 21
No. 1239

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7298/1836, f. 226 — ciornă

Notă la documentul nr. 504. La 27 august 1837, Vornicia din lăuntru dădu poruncă ocîrmuirii județului Ilfov să ia măsuri de satisfacerea celor cerute, „find asigurată o asemenea slobozenie a negoțului, prin legiuirile întocmite" (Ibidem, f. 3).

1837, august 23

Dinu precupețu și alții către Vornicia treburilor din lăuntru, se plîng că sînt opriți de Agie de a mai vinde fructe și altele pe străzi și că au fost bătuți; rezoluția Vorniciei din lăuntru

Cinstitii Mari dvornicii a trebilor din lăuntru,
plecată jalbă

Cu plîngere jeluim cinstitii Mari dvornicii, că noi supt-iscăliții ne aflăm în desăvîrșită sărăcie ; și hrana vieții i plata birului numai unul Dumnezeu știie cu ce trudă și amar ne-o scoatem, din ceea ce putem vinde cu copaia în spinare.

Acum dar, fără dă nădejde ne vedem unii din noi de către cinstitul Sfat orășenesc bătuți prin cinstita Agiie la spete și popriți cu totul, spre a nu mai vinde prune și altile ; zicîndu-ne că dacă voim a ne mai metahirisi cu aceasta, să luăm patente, lucru cu totul înpotrivă, cînd odată sîntem cunoscuți și de către starostea al acei corporații, dă oameni săraci și nedăstoinici dă patente.

De aceea, plecați ne rugăm cinstitii Mari dvornicii, ca să să milostivească asupra ticăloșii noastre și a da poruncă cinstitului Sfat, a fi slobozi ca să vindem ce vom putea, precum și pînă acum am fost ; și mare pomană va avea.

Prea plecați,

Dumitru ; Dinu, precupețu ot Sfîntu Vasile ; Tudor, bolnav din bătaie ; Ursu, ipac bolnav ; Gheorghe ot Precupeții Noi; Barbu ot Țigănia Vlădichii ; Ion ot Dichiu ; înpreună cu ceilanți.

[Rezoluția Vorniciei din lăuntru :]

Depertamentul trebilor din lăuntru

Cinstitul Sfat oroșensc va luoa îndeaproape băgare de seamă coprinderea aceștii jălbi ; și va răportui la Depertament temeiul popririi jăluitorilor și regularisirea ce s-ar putea face spre îndestularea lor, cînd va întoarce și jalba.

Pentru șeful Depertamentului,
Ioan Manu
C. Filipescu

Anul 1837, avgust 23
Secția I-a, masa I-a
No. 883

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3571/1837, f. 1345

507

1837, august 26

Departamentul vistieriei către Dejurstva oştirilor, despre hotărîrea luată ca sarea exportată în Serbia să poată fi deocamdată transportată în caice, trase la edec, pe malul stîng al Dunării

Vistieria,
către Dejurstva oştirilor, no. 1985 *

Cinstitul Secretariat al statului, pă lîngă otnoşeniia supt no. 1654 [a] adresat acestui Depertament în copie, atît raportu cu no. 645 al dumnealui Dimitrie Mustakov, îndeplinitor datoriilor dumnealui Mihail Gherman servienesc Aghent, cît şi raportul cinstitei Găzdii a ecsportaţii sării supt no. 77, amîndoă coprinzătoare că, fiindcă la schelele cele dă jos au contenit cu totu încărcarea sării din pricina înmulţirii boali ciumii pă la toate serhaturile din Turchiia, au făcut punere la cale ca să rădice deocamdată cîtă sare îi va fi prin putinţă de la schela Calafatu, prin mijloc dă caice aduse din Serviia, ce sînt a veni cu gvardieni servieneşti — încît să nu să amestice cu cei de decindea şi la întoarcere să tragă edec pă malul stîng al Valahii, poposind noaptea în vederea picheturilor, ca să nu mai facă lăzăret în Serviia.

Apoi Depertamentul, supuind aceasta la cunoştinţa cinstitei Dejurstvi, să roagă plecat ca, potrivit cu punerea la cale făcută, să fie slobode aceste caice cu sare : a trage edec pă malul stîng al Dunării şi a poposi noaptea supt vederea picheturilor.

1837, avgust 26

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 862 — ciornă

508

1837, august 27

Departamentul vistieriei către secretarul judeţului Brăila, porunceşte să afle „în taină" cîte caice pentru sare au intrat în portul Galaţi şi cîtă sare au încărcat

Depertamentul vistierii,
dumnealui secretarul al judeţului Brăilii,
Costache Crîmpu

Trebuinţă neapărată este ca să ştiie Vistieria cîtă sumă caice au intrat în portul Galaţi în anul următor, pentru încărcarea sării Moldavii

---

*) Adresa de mai sus a fost trimisă şi Comitetului carantinelor sub nr. 1984.

și, în fieșcare lună, cîtă sumă sare s-au încărcat, în cîte caice și ceamuri, ca să o transporteze peste Dunăre sau în Serviia.

Vistieria scrie dumitale, ca îndată să te duci la Galați și pă taină să ei de la directoru acei carantini listă, de să va putea și supt a sa iscălitură, în care să fie înscrise pă luni caicele și ceamurile cu sumele dă sare; cum asemenea și de cîte caice mai sînt acum în schelă gata pentru încărcat dă sare.

Care listă, cu din parte-ți raport, cu cea întîi ecspediție să o trimiți.

1837, avgust 27
No. 1946

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 856 — ciornă

509

1837, august 28

K. k. Agenție către Vornicia din lăuntru, despre oprirea fără drept de către ocîrmuirea județului Prahova a lui Fr. Remer, fostul director al „glăjeriei" de la Azuga, și a meșterilor supuși austrieci, care au lucrat la „fabrică", de a se reîntoarce la Brașov

No. 1167
De la k. k. Aghenției *
din Valahiei *
Luna avgust în 28/16
anul 1837

Către cinstita Mare dvornicie din lăuntru a Valahii

Potrivit cu reclamația ce face cinstitu Maghistrat al Brașovului supt no. 2562, an. curg., avgust 16/4, după jelbile ce au priimit acolo, trimise de către supusul austriacesc d. Fridrih Remer, cum că atît pe însăși, cît și pe ceilalți oameni sudiți k.k. meșteri și lucrători ce au fost la glăjeria Azuga de lîngă Cîmpina, după ce acum în urmă au încetat energhia ei cu căderea falitului Nicolaie Abrazi raiaoa, ce au avut-o în tovărășie cu sudi-tul Luis Ștaude, cum că îi poprește cinst. otcîrmuire din sud Prahova de a nu trece înnapoi la patria lor, în Ardeal, precum anume cu tărime și pe d-i Fridrih, în vreme ce casa acestui neguțător Abrazi s-au stricat, glăjeria nu este în lucrare, plată nu au de la cine să ia acești meșteri, nici cheltuielile le plătește cinevași, nici hrana lor, nici simbria; apoi, și poprietarul moșii dumnealui dvornicu Alecsandru Filipescu au făcut toate cele clădite și lucrate la acea zisă fabrică pe moșia dumisale zapt, încetînd cu totul fabrica.

Această dar k. k. Aghenție cu cinste roagă pe acea cinstită Mare dvornicie ca, luînd în băgare de seamă dreptele așternute de sus jeluiri și arătări, privind și asupra pricinii că, firește, acum numiții sînd slobozi —

*) Sic.

după ce una dată glăjeria aceea au încetat de energhiile sale, cu căderea numitului Abrazi şi lor nu are cine a le răspunde acum munca şi rău sînt popriţi şi zălojiţi a stărui pe acolo în zadar — să binevoiască cinstita. Mare dvornicie a porunci cu cît va fi prin putinţă mai cu fără de zăbavă, de a fi acei meşteri lucrători slobozi, precum anume şi numitul director, acel pomenit Fridrih Remer, cu toate ale lor lucruri. Şi numitul Fridrih, de va avea vreo socoteală cu dumnealui Luis Ştaude, îşi va căuta înlăuntru, la urma lor.

Porunca de îndestulare la această ce să va slobozi din partea cinstitei Mari dvornicii, să va binevoi de a să trimite Aghenţii, spre lucrarea ei, cinstindu-să dinpreună cu răspuns, ca să dea în ştiinţa i cunoştinţa şi acelui cinstit Maghistru al Braşovului.

Timoni

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3679/1837, f. 1

510

1837, august 28

Sameşul judeţului Brăila către Departamentul vistieriei, despre numărul caicelor care au transportat sare şi cantitatea care s-a exportat prin portul Galaţi

Cinstitului Depertament al vistierii,
sameşu judeţului Brăila,
raport

Sîrguitor fiind întru îndeplinirea poruncii cinstitii Vistierii cu no. 1946, am cinste plecat a supune în cunoştinţă că, mergînd la carantina Galaţi, am găsit în condică numai suma sării ce s-au ecsportuit de la 1 martie anul următor, de cînd adică au început navigaţia, pînă la 26 august : 4.101.398 — numai pentru că din pricina plutirii şi a ploilor n-au putut a să îndemîna în aceea.

Dar pentru că la carantină nu avea în listele ei şi suma caicelor în care s-au încărcat această sumă, m-am dus şi la portu Galaţului şi iarăşi prin mijloace am scos şi din condica căpitănii de port listă atît de suma sării ecsportuită — care s-au potrivit cu a carantinei — cît şi de caicele în care s-au transportuit, i de caicele ce să mai află gata în port a încărca, în no. 26, cu adăogire şi de cîtă sumă nădăjduieşte cămărăşiia a mai ecsporta pînă la contenirea navigaţii şi de cîtă sumă s-au ecsportat în Turchiia şi cîtă în Serviia.

Notă la documentul nr. 509. La 2 septembrie 1837, ocîrmuirea judeţului Prahova raportează Departamentului din lăuntru, referitor la meşterii şi lucrătorii „glăjăriei", „că pă mai sus-numiţii nu-i popreşte nimeni, fără numai plîngerea lor este că plata muncii lor nu li să răspunde, din partea proprietarului glăjăriei".

Care toate acestea le însemnez în alăturata pă lîngă acest plecat raport listă; de priimirea căriia mă voi cinsti cu răspuns.

C. Crîmpu

Anul 1837, luna avgust 28
No. 3283
Orașu Brăila

[Anexă :]

Listă de suma sării ce au ecsportuit Prinţipatul Moldavii prin schela Galaţi în anul următor 1837, pînă la 26 avgust.

Suma ocalelor de sare	Numărul caicelor în care s-au încărcat	Pe ce lună anume, și din ce și pînă la ce zi, iarăși a lunii	Arătare de cîtă sumă în Turchiia și cîtă în Serviia
53.535	1	La 31 martie	Din această sumă, pentru Turchiia s-au ecsportat numai 500.000, iar ceialaltă toată pentru Serviia
152.880	3	De la 4 aprii pînă la 26	
60		Pă luna lui mai	
398.752	9	De la 4 iunie pînă la 30	
1.991.930	49	De la 2 iulie pînă la 30	
1.504.241	37	De la 10 pînă la 26	
4.101.398	99		

Aceasta este suma ecsportuită pînă la 26 august. Mai sînt în port 26 caice, care pot să încarce unul peste altul cîte 50.000, iar pînă la înghețul Dunării să nădăjduiește a să mai ecsporta 7.000.000. În anul trecut însă s-au ecsporţuit pînă la 1.800.000, după știința luată.

C. Crîmpu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 8124/1835, f. 864 și 865

511

1837, septembrie 7

Însemnare făcută de ceata de cărăuși din Orlești, județul Vîlcea, care transportă sare de la Ocnele Mari la Bechet, despre drumul pe care-l parcurg

Noi, ceata Orlești din plasa Oltului, sud Vîlcea, printr-aceasta facem arătare că drumul nostru al sării, care merge de la ocnă la Bechetu, este drum veichi, pă care urdinăm noi dă cînd ne-am pomenit : dă la ocnă mergem drept pă drumul poștii, pînă cînd dăm în drumul cel mare al Bucureștilor spre Craiova. Și pînă aci, pă tot drumul acesta, ce cade în judeţu Vîlcii, avem poduri bune și nu avem nici o piedecă.

Apoi, drumul acesta cel mare al Bucureştilor îl tăiem peste mijloc şi intrăm în judeţu Caracalului ; şi mergem tot pă drum mare, vechi, al nostru, pînă la apa Olteţului, unde trecem această apă pîntrînsa, fiindcă podu ce să numeşte Cioroiu este stricat, dă patru-cinci ani. Şi dă aceea, mergem asupra Caracalului, unde mai avem un pod, la Reşche, şi altu pă la zalhanaoa ce cade dă la vale dă Caracal.

Şi dă aciia nu mai avem nici pod, nici apă, pînă la Bechet.

Acestea avem ştiinţa noastră.

Eu Costandin Greiere, ot Orleşti Eu Dinuţ Greiere, ot tam Eu Dicu sin Stan Lăcătuşu, ot tam Eu Pîrvu sin Popa, ot tam	Adeverim, împreună cu toată ceata noastră

Scris. dă mine cu zisa lor, şi martor :
Costandinescu

1837, septemvrie 7

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 936

512

1837, septembrie 8

C-din Suţu către Departamentul treburilor din lăuntru, despre porumbul „hîngănesc" pe care l-a adus din Moldova pentru sămînţă, despre calităţile acestui soi, despre publicaţiile care urmează a fi făcute pentru ca locuitorii să ştie că-l pot cumpăra de la moşiile sale din judeţul Slam Rîmnic şi Vlaşca

Cinstitului Depertament al trebilor din lăuntru

Aduc plecat în cunoştinţă cinstitului Depertament că eu vrînd şi dorind a înbunătăţi roadele pămîntului patrii noastre, cu îndestulă cheltuială şi strădanie am adus sămînţă de porumb care să chiamă hîngănesc, din ţinutul Moldavii Dorihoiu, pă care l-am semînat atît la judeţul Slam Rîmnic, cît şi la Vlaşca, la moşiile mele Grebănul, Suţeştii şi Crevediia.

Calităţile acestui fel de porumb este : 1. Că este mult mai roditor decît cel obicinuit ; al II-lea că bobul lui fiind mai mic, este mai îndesat şi, fireşte, rabdă la plutirea mării, transportuindu-se în alte ţări, din care pricină şi streinii neguţători cumpără totdeauna din Moldaviia, iar nu din ţara noastră, iar mai cu seamă pentru că este şi mai timpuriu decît celălalt.

De aceea, şi vrînd de să va putea a să înmulţi în patriia noastră acest rod, rog pă cinstitul Depertament a poruncı să să publicuiască în toate

judeţile, ca doritorii de vor voi să ia, să să adresarisească către epistaţii moşiilor mele, la judeţul Slam Rîmnec, Vlăşcii, la moşiia mea Crevediia, unde la acele trei moşii adică Grebănul şi Suţeştii ot sud Slam Rîmnic, Crevediia ot sud Vlaşca, am aproape de opt sute chile, care pot a să cumpăra şi a să semîna în vara viitoare.

Spre prubă, să trimite la cinstitul Depertament şi o legătură de porumb curăţit, ca să să vază.

Costandin Suţu

1837, septemvrie 8

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3098/1837: „Delă după cererea dumnealui postelnicu Costache Suţu, pentru publicuirea ce cere a să face în toate judeţele, ca cine va voi să cumpere porumb hăngănesc, să meargă la moşiile dumisale : Suţeşti, Grebenu şi Crevediia", f. 1

513

1837, septembrie 11

Departamentul vistieriei către Logofeţia dreptăţii, despre suma de 63.500 galbeni împrumutaţi prin Şt. Moshu de la baronul Sina din Viena, achitată prin M. Obrenovici în contul sumelor datorate de acesta pe sare

Depertamentul vistierii
Prinţipatului Valahii
Anul 1837, septemvrie 11
No. 2137 Secsia II

Cinstitii Logofeţii a dreptăţii

În anul 1834, octomvrie, Vistieria au luat cu împrumutare, după trebuinţe, prin dumnealui căminaru Ştefan Moshu, de la dumnealui baron Sina din Viena, 63.500 galbeni, prin zapisile administraţii ; care bani s-au şi plătit, prin Măria Sa Domnu Servii Miloşi Obrenovici, din sumele ce avea să răspunză Vistierii pentru datoriile du pă sarea din Turchia.

Apoi fiindcă aceste zapise se află în cantoru dumnealui căminarului, şi după înţelegerea ce au avut Vistieria n-au voit să le sloboază, cerînd orighinal al cfitanţii de priimirea arătaţilor bani a dumnealui baron Sina, care cfitanţie acum îndreptîndu-să Vistierii pă lîngă otnoşenia cinstitului Secretariat al statului no. 1697, plecat este rugată cinstita Logofeţie să binevoiască a porunci cinstitului Tribunal comerţial, ca să să înţeleagă cu foştii sindici ai numitei case, făcîndu-le cunoscut că Vistieria cere înapoi zapisile Sfatului, pe care le-au desfăcut prin plată după cum ade-

vearează înscrisul creditorului baron Sina — şi prin urmare să să chibzuiască mijlocul cel mai înlesnitor spre luarea acelor zapise, ce nu să cuvine să mai stea în mîini străine, de vreme ce s-au răfuit.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7298/1836, f. 231

514

1837, septembrie 17

Departamentul din lăuntru către ocîrmuirea judeţului Slam Rîmnic, cere să se aducă la cunoştinţa locuitorilor că postelnicul C. Suţu a adus din Moldova porumb „hîngănesc" pentru sămînţă şi că aceştia şi-l pot procura, la preţ de bună învoială, de la moşiile postelnicului

Ocîrmuirii judeţului [Slam Rîmnic]

Dorinţa ce au pus dumnealui postelnic Costache Şuţu, întru a înbunătăţi felurimea producturilor ce să seamănă în pămîntul acestui Prinţipat şi a introduce un folos simţitor lăcuitorilor ţării — prin dobîndirea unei deosebite sămînţe de porumb — l-au îndemnat a cumpăra prin strădanie şi cheltuială îndestulă din porumbul ce să numeşte hîngănesc, din ţinutul Moldaviei şi a-l semăna atît în judeţul Slam Rîmnic, cît şi în Vlaşca pă moşiile dumisale Grebănu, Suţeşti şi Crevedia, a căruia calitate să desluşeşte mai la vale.

1-iu. Că este mult mai roditor decît cel obişnuit.

2-lea. Bobul lui fiind mai mic, este mai îndesat şi, fireşte, rabdă la plutirea mării, transportuindu-să în alte ţări ; din care pricină, şi streinii neguţători cumpără totdeauna din Moldaviia mai mult decît din staturile Valahii. Iar mai cu seamă este şi mai timpuriu decît celălalt.

Un asemenea gînd al pomenitului boier făcînd a să trage la sine laudă nu puţină, pentru zelul dumisale privitor spre cultivarisirea producturilor, iar într-alt chip şi spre însemnătorul folos ce urmează a să pricinui dintr-aceea fieşcăruia plugar şi îndeletnicit în întreprinderea lucrărilor cîmpeneşti, Depertamentul cu a sa plăcere grăbeşte a-l da în cunoştinţă acelei ocîrmuiri, puindu-i înainte ca, prin porunci către toţi supt-otcîrmuitorii plăşilor acelui judeţ, să să facă îndemnare cu denadinsul tutulor lăcuitorilor şi altor asemenea, ca, oricarele va fi doritor să semene porumb de o asemenea calitate, să meargă la sus-zisele trei moşii ale dumisale postelnicului, ca să cumpere oricîtă cîtăţime va voi (avînd acolo ca la opt sute chile porumb din cel însemnat mai sus), cu preţul ce să va putea învoi.

Iar spre mai bună şi mai de aproape cunoştinţă a felurimii acestui

product, să trimite într-adins otcîrmuirii pă lîngă aceasta, într-o legătură pecetluită, şi prubă din porumbul de mai sus, spre a-l arăta celor ce ar dori să cumpere.

Ioan Manu

1837, septemvrie 17

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3098/1837, f. 2

515

1837, septembrie 21

Însemnare făcută de o ceată de cărăuşi din Vlădeni, judeţul Prahova, care transportă sare de la Telega la Zimnicea, despre drumul pe care-l parcurg, taxele de pod pe care le plătesc şi chiria pe care o primesc; adeverirea sub-ocîrmuirii plăşii Marginii

Ceata Vlădeni, sud Prahova

Drumul sării nostru este obicinuit din vechime: care vine de la ocna Telega, la Zimnicea.

De cum eşim de la ocnă, trecem Prahova prin apă, unde n-au fost niciodată pod; şi eşim la Filipeşti. Şi de acolo, venim drept pă drumu sării la Văleni, unde trecem Ialumiţa prin apă şi unde n-au fost pod niciodată. De aci, venim la podu lui Petrache, du pă Dîmboviţă, şi trecem pă dînsul; unde ne ia de la 15 pînă la 20 parale mărunte; pe care am trecut în vara asta de patru ori, fără să avem vreo zăticnire.

De aci venim la Argeş, unde uneori trecem prin apă, alteori trecem pa pod, la care ne lasă mai jos din parale: fiind 4 poduri aproape unu de altu, şi pă la care poduri ne ia cîte un leu bun.

De acolo, venim la Teliorman, unde trecem prin apă, fără să fi pomenit vreodată pod acolo. De acolo, venim la Zmîrdioasa şi trecem prin apa Vezii, fără să fi pomenit pod nici aici; şi de aici, venim drept la Zimnicea, fără să mai avem apă sau pod.

Noi cînd încărcăm de la ocnă, precum şi alţii cărăuşi, uneori venim drept la şchelă, iar alteori, cînd avem ori sapa porumbului, sau coasă de fîn şi altă asemenea muncă, ne abatem pă la casele noastre şi şedem cu sarea în car cîte 2—3 zile; şi, făcîndu-ne munca noastră, plecăm la şchelă.

Dar orcare ceată de cărăuşi, pă orunde să vor abate pă la casile lor, trebuie să iasă toţi la podu lui Petrache, de la Dîmboviţă, şi de aici să viie precum mai sus arătăm.

La şchelă, ne scoate la unii din noi lipsă: de la 10 ocă pînă la 110 ; şi ne apucă aici în şchelă, de plătim cîte 12 bune * ocaoa.

În vremea ploilor, într-un rînd am şezut la Ialumiţă 2 zile, pînă au dat apa îndărăt.

Chiriia ni s-au plătit întîi cîte 4 lei şi 20 de parale, iar acum cîte 5 lei de sută.

Şi pentru mai adevărată credinţă, am iscălit.

Steriie sin Nistor ; Matei sin Goran ; Dumitru sin Stoica ; Dragostan sin Dragomir ; Ştefan brat Dragostan ; Nistor sin Stoica ; Nicolae sin Nanu; Moise Goran ; Nicolae sin Stoica; Enache sin Dumitraşcu

1837, septemvrie 21

[Adeverirea sub-ocîrmuirii :]

Supt-ocîrmuirea plăşii Marginii

Cu cererea făcută prin adresul dumnealui Gligorie Ipătescu supt no. 10 înfăţişîndu-să la supt-ocîrmuire cei într-aceasta iscăliţi, după încredinţarea ce au făcut că cele coprinse sînt prin viul lor grai, pă al cărora temei să adevereazâ şi de supt-ocîrmuire

1837, septemvrie 21
No. 56

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 948

516

1837, septembrie 30

Insemnare făcută de o ceată de cărăuşi din plasa Ialomiţa, judeţul Dîmboviţa, care transportă sare de la Telega la Giurgiu, despre drumul pe care-l parcurg, taxele de pod pe care le plătesc şi chiria pe care o primesc

Ceata din judeţu Dîmboviţa, plasa Ialomiţa

Drumu n-are hotărît de la ocna Telega, ca să vie drept la Giurgiu.

Că, după ce încarcă sarea, de la ocnă, merg pî la casile lor ; şi, de are cevaşi treabă, cum : sapă de porumb, coasă de fîn şi alte asemenea, întîi îşi isprăveşte acea muncă, şi apoi pleacă la şchelă, pă unde le vine mai dă-dreptul de la casile lor. Iar aceştiia merg pă drumu acesta :

De la ocna Telega, trec Prahova prin apă, pî la Filipeşti, unde n-au fost niciodată pod.

De la Prahova, vin la Cricov, şi unde trece tot prin apă, fără să fi fost vrodată pod.

De la Cricov, vin la Ialumiţă, la satu lor Finta şi trec iarăşi prin apă,

* Adică : 12 parale bune.

şi unde n-au fost niciodată pod. Iar mai la vale sînt doă poduri stătătoare: unu la moşiia Cătunu, şi altu la Văleni în drumu poştii, pe la care şi urmează alţi cărăuşi; iar lor le vine cevaşi de ocol.

De la Ialumiţă, vin la Ciocăneştii Ralii, unde trec apa Colintinii pă pod stătător; şi care pod l-au găsit tot bun, plătind cîte 2 parale de bou.

De la Ciocăneştii vin la apa Dîmboviţii, unde trec pî la Dragomireşti pă pod stătător; şi pe care de cîte ori au trecut l-au găsit tot bun, plătind cîte 2 parale de bou.

De la Dîmboviţă vin la Ciorogîrlă, şi trec tot pă pod stătător, fără să dea cevaşi.

De la Ciorogîrlă vin la Sabar şi trec pă pod stătător şi nu dau nimic, fiind vro doă poduri apropiiate unu de altu.

De la Sabar vin la Argeş şi trec apa pă pod stătător de la Mihăileşti, fiind bun, plătind cîte 4 parale de bou.

De la Argeş vin la Neajlov, unde trec apa pî la satul Singureni, pă pod bun, stătător, plătind cîte 2 parale de bou.

De la Neajlov vin la Cîlnişte, unde trec pă pod stătător, fără să dea cevaşi.

De la Cîlnişte nu mai are nici apă, nici pod, pînă intră în Giurgiu.

In vremea ploilor, şi cînd s-au vărsat apele, pă dînşii i-au apucat zăporu între Argeş şi între Sabar, unde au şezut şase zile, ploîndu-i şi tot mereu. Şi aşa văzînd, s-au întorsu cu sarea înapoi şi, viind la podu Sabarului pă unde trecuse, l-au găsit rupt; şi au mers la alt pod puţin mai la vale, pe care l-au găsit bun. Şi trecînd, au descărcat sarea prin coşeri la satul Clinceni du pă Sabar; şi după doă săptămîni au venit de au luat-o şi au dus-o în schelă.

Ingrijire vede pă drum din partea satelor; că pă unde să strică cîte cevaşi drumu, or din ploi, sau din altcevaşi, ese oameni şi drege: precum asemenea au şi ei la satu lor poruncă de la supt-ocîrmuire pentru drum, ca să îngriijească să fiie totdauna bun.

Chiriie li s-au plătit rîndu dintîi cîte trei lei şi jumătate, iar în urmă cîte patru şi jumătate.

Enache Untaru din Finta; Manea Radu Ciobanu; Vişan Iordan; Frătea Dobre moraru; Stan Tîrşoreanu; Petcu Badea Mitrea; Stancu Tiu; Ion Dumitru; Vintilă Marin; Ioan al Marichii; Vişan Niţu; Andrei Dobre; Vasile Panul; Dincă Frătea; Tudor Chisălău.

1837, septemvrie 30

Art. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 951

517

1837, octombrie 7

Insemnare făcută de cetele de cărăuşi din Cotmeni, Livadea şi Poiana Mierlei, care transportă sare de la ocnele Telega şi Slănic la Olteniţa; despre drumul pe care-l parcurg

Drumu lor vechi, obicinuit ca să vie de la ocnele Telega şi Slănic la Olteniţă, este ca să iasă la Ploeşti, trecînd cei de la Slănic Teleajenul prin apă şi, de acolo, să viie la apa Prahova, unde pînă în vremea ploilor în venirea apelor, trecea pă la podul de la Palangă : uneori pă pod, alteori prin apă. Iar de atunci stricîndu-să acel pod ce era, precum şi vadul, au mutat drumul cu vreun ceas cale mai la vale.

Şi trece Prahova pă la Drăgăneşti, unde cînd este apa în matca ei, trece prin apă; iar cînd este mare, precum cînd era zăporul, o trece pă podul umblător ce este.

Şi aşa, acum au statornicit drumu toţi pă acolo.

De la Drăgăneşti, vin la apa Ialomiţii, unde trec pă podul stătător de la Hierbinţi, foarte bun. Şi de acolo nu mai trec nici o apă, pînă la schelă; decît, au oareşcare zăticnire la Colceagul, şi la Cojăşti : că fiind nişte lacuri, unde au fost şi poduri, şi de vreo patru ani cînd cu seceta stricîndu-să, nu le-au mai dres nimini. Şi ei pătimesc, fiind siliţi ca să îndoiască trăgătorii la cară, pînă să treacă.

Iar într-alte locuri nici au cercat, nici cearcă vreo zăticnire.

Prin alte părţi pă drumul lor, precum şi pă la dînşii, vede necurmate porunci de la supt-ocîrmuitori, pentru dregerea drumurilor, scoţînd şi salahori pă unde este cîte cevaşi stricat. Iar pentru acestea n-au văzut nimeni.

Ceata Cotmeni : Ştefan Iordache, Stoica Iordache, Stoica Barbu, Nicolae Iordache, Vîlsan Neacşul, Dumitru Iordache.

Ceata Livadea : Ion, Lupul, Gheorghe, Vasile, Nicolae.

Ceata Poiana Mierlii : Petre, Savul, Stanciul, Vasile, Radul, Stoica, Stoian, Ilie, Radu, Ion, Ene, Gheorghe, Voicul, Filip.

Olteniţa, 1837, octomvrie 7

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7297/1836, f. 952

518

1837, octombrie 15

Dejurstva oştirilor romîneşti către Departamentul treburilor din lăuntru despre acapararea şi specularea peştelui pe la schele, de către precupeţi

Dejurstva oştirilor romîneşti
Anul 1837, octomvrie 15
Bucureşti

Cinstitului Depertament al trebilor din lăuntru

Comandiru punctului Gura Ialomiţii, prin raport cu no. 185, încunoştinţează Dejurstvii că la schela părţii locului tot peştele ce să aduce

de către lipovenii pescari cei din Turchia, să cumpără de către precupeţi.

Din care pricină, atît lăcuitorii cît şi amploiaţii cearcă felurimi de nemulţămiri, ca unii ce în asemenea loc pentru a lor mîncare întrebuinţează mai mult peşte, căci altcevaşi voind să cumpere, nu găsesc. Cari, siliţi fiind, cumpără de la precupeţi — ce vînd cu preţ îndoit — şi că toţi aceştia fac strigare.

Aceasta cu cinste dîndu-să în cunoştinţa acelui cinstit Depertament, este rugat a face cele ce va găsi de cuviinţă.

Împlinitoru datoriilor de dejurno,

Ştab-ofiţer,
Maior Banovici

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3570/1837, f. 954

519

1837, octombrie 18

Maghistratul oraşului Craiova către Vornicia din lăuntru, despre starea în care se află tăbăcăriile din jurul oraşului

Cinstitei mari Dvornicii a trebilor din lăuntru.
Maghistratul oraşului Craiovii

Spre răspuns la cea de supt no. 1516 şi 5804 poruncile cinstitei Dvornicii, plecat să face cunoscut că Maghistratul, spre îndeplinirea coprinsă în mai sus-pomenitele cinstite porunci, împreună cu dumnealui ocîrmuitorul judeţului mergînd spre cercetarea tabalhanalelor aflate în preajma oraşului, şi care sînt în număr peste treizăci, nu lipseşte cu plecăciune a supune în cunoştinţa cinstitei Dvornicii poziţiia pă care să află clădite aceste tabalhanale.

Aceste tabalhanale să află clădite pă curgerea unor pîraie adunate din scursura apei a cîtorva cişmele carele, măcar că sînt cu totul dă marginea oraşului, nemaifiind dă la dînsele înainte case dă ale oraşului, dăcît prea puţine, dintr-ale mahalalelor — dar neavînd vreo cîtăţime de apă însămnată, spre a putea spăla mordalîcul ce să face din lucrarea pieilor,

---

Notă la documentul nr. 518. Drept răspuns la comunicarea de mai sus, la 22 octombrie 1837, Departamentul din lăuntru scrise Dejurstvei următoarele: „La otnoşenia cu no. 4418, cu cinste să răspunde că negoţul fiind slobod, nu să pot popri proprietarii dă bălţi, a pierde mijloacile concurenţii, ce, fireşte, naşte din mulţimea doritorilor de a cumpăra peşte.

Aceasta este socotinţa Depertamentului, asupra duhului otnoşenii dă mai sus" (Ibidem, f. 955).

să pricinuieşte sănătăţii orăşanilor din preajma lor oareşcare vătămare, din vaporaţiia lor.

Dă a să popri iarăşi a lor lucrare, este un lucru prea simţitor, din pricină că nu numai neguţătorii dă această meseriie vor simţi pagubă însămnată, căci clădirile sînt făcute întradins numai pentru această meseriie, şi nu să pot întrebuinţa spre alt sfîrşit; dar şi meseriaşii cizmari ce îşi lucrează pieile la aceste tabalhanale vor pierde înlesnirea ce îşi au la lucrul lor.

Acestea fiind împrejurările acestor tabalhanale, nu lipseşte Maghistratul a le supune în cunoştinţa cinstitei Dvornicii, aşteptînd cinstită poruncă de urmare.

Lăceanu ; Velia Pavlovici [?]
Secretar, Costache Toma

1837, octomvrie 18
No. 1000

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3487/1837, f. 4

520

1837, octombrie 26

Înscris prin care mănăstirea Mărgineni dă voie lui S. Tocitu şi lui M. Aleontie ot Teşila să facă o roată de dîrstă şi una de piuă, pe apa Doftanei

Să face cunoscut printr-acest înscris că s-au dat voie lui Stan Tocitu şi Manea Aleontie ot Teşila ca să facă cu a lor cheltuială o roată de dîrstă şi una de pio supt un învăliş, pă moşiia Teşila a aceştii Sfinti mănăstiri Mărgineni, pă apa Doftana, supt poalele muntelui Gîlmeiu Teşilii. Şi să plătească la mănăstire pă fieşcare an cîte lei şaptezeci.

Şi pă cît va ţinea binaoa, să aibă a stăpîni cu pace numiţii sau ai lor clironomi. Iar cînd să va dărîma acea bina ce vor face, atunci să fie datori a veni la mănăstire să facă de iznoavă învoire.

Această bina n-au voie să o vînză sau să o înstriineze la alţii, făr-de ştirea şi voia mănăstirii.

Lemne de trebuinţa încălzitului apii la dîrstă şi pio vor arde tot de unde ard şi clăcaşii acei moşii, pentru casile lor.

Drept aceea, s-au făcut doă asemenea înscrisuri : unul din partea lor la mănăstire, şi acesta la mîna lor.

Arhimandrit Mărghinanu Ioachim

1837, octomvrie 26

Arh. St. Buc., Mănăstirea Mărgineni, nr. 398 bis/1852, pachet 10, f. 47 ; copii, f. 4, 46

521

1837, noiembrie 10

Înscris prin care mănăstirea Mărgineni dă voie popii V. Şuşu ot Teşila să facă moară cu o roată de piuă şi una de mălai, pe apa Doftanei

Să face cunoscut printr-acest înscris ca să să ştie că s-au dat voie lui pop[a] Vasile Şuşu ot Teşila, ca să-şi facă dinaintea casii sale o moară cu o roată de pio şi una de mălai, supt un învăliş, pă apa Doftanii, moşiia aceştii Sfinte mănăstiri Mărgineni.

Şi să plătească la mănăstire havaet pe fieşcare an cîte un galben înpărătesc olandez ; şi să aducă tot la mănăstire pă fieşcare an cîte cincizeci păstrăvi buni.

Lemne pentru încălzitu apii va arde tot de la locul care ard şi ceilalţi clăcaşi ai moşii pentru casele lor.

Această moară n-are voe să o înstreineze la altă parte, sau să o vînză la cinevaşi, fără de voia şi ştirea mănăstirii. Cînd să va dărîma acea moară, să n-aibă voie a o înprenoi, pînă nu va face de iznoavă noo învoire cu mănăstirea.

Şi aşa urmînd, să aibă a stăpîni binaoa cu pace atît numitul, cît şi ai săi copii. Şi spre a fi ştiut, i s-au dat acest înscris de-n partea mănăstirii la mînă ; şi altul din parte-i la mănăstire.

1837, noemvrie 10
Mănăst. Mărgineni

Arh. St. Buc., Mănăstirea Mărgineni, nr. 398 bis/1852, pachet 10, f. 45 — copie

522

1837, noiembrie 15

Eforia caselor făcătoare de bine către starostele isnafului cavafilor, despre cererea lui Dumitrache papugiu, de a lua pe un an cu simbrie pe Neculai „copilu dintre sărmani", care a învăţat la dînsul „meşteşugu papugirii"

Eforiia caselor făcătoare de bine,
starostii isnafului cavafilor

Neculaie copilu dintre sărmani, după aplecarea ce au avut la meşteşugu papugirii, s-au dat d. chir Dumitrache papugiu ot mahalaoa Popa Nanu văpseaua neagră cu înscrisul Eforii supt no. 192, dă la leat 1833 mai 15, ca să-l înveţe meşteşugu pagugirii în soroc dă patru ani şi să-l scoaţă calfă.

Acum fiindcă sorocu dă patru ani s-au înplinit şi pomenitul Dumitrache prin jalbă către această Eforiie arată că au dăsăvîrşit meşteşugul papugirii şi că voeşte a-l mai luoa pă un an cu simbriie ca pe o calfă, este pohtită stărostiia ca să aducă înnainte-i pă amîndocă părţile şi faţă să cerceteze pă acel copil dă au săvîrşit cursul învăţăturii meşteşugului. Care ştiinţă să va trimite Eforii cît mai fără zăbavă, spre a să face cuviincioasa punere la cale.

Anul 1837, noemvrie 15
No. 671

Arh. St. Buc., Logofeţia pricinilor bisericeşti, nr. arh. 6158/1837, f. 2

523

1837, noiembrie-decembrie

Scarlat din Măgurele către ocîrmuirea judeţului Olt, despre despăgubirile pe care le cere de la un turc, care i-a închiriat un ceam putred ce s-a scufunat în Dunăre, încărcat cu grîu

Cinstitii ocîrmuiri a acestui judeţ Olt,
plecată jalbă

Arăt cinstitii ocîrmuiri că, tocmind eu un reiz turc Ahmet vedinliu, ca să-l încarce o sumă chile grîu: mia po lei 55, bani turceşti, şi să mi-l facă teslim la Ibrăila, dîndu-i arvună şi lei 400 turceşti.

Şi încărcînd ceamul lui pă suma ce mi-au zis că ţine : chile mici 94, şi unde venisem ca să-i duc bilet de la ofiţer, îm vesteşte că s-au scufundat ceamul în Dunăre, în locul unde s-au încărcat.

Mă rog cinstitii ocîrmuiri, ca să-m caute dreptăţile mele, să mă despăgubească de la numitu reiz, prin stăpînirea lor : ca unu dacă ştia că erea caicu putred, nu trebuia să încarce grîu, să mi să întîmple această pagubă. Că eu îm găseam alt caic precum am pornit — şi pînă acum nu mi s-au întîmplat pagubă.

Şi, osebit de lei 400, silit fiind, acum am mai dat pentru scoaterea grîului din ceam afară lei 500 — care să fac lei 900, bez lei 3 000 bani buni, ce mă ţine suma grîului.

Şi cum bine va chibzui cinstita ocîrmuire.

Prea plecat slugă,

Scarlat d-aice, ot Măgurele

Potrivit cu orighinalu,
A. Fundeanu

[1837, noiembrie-decembrie]

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3571/1837, f. 1829

524

1837, decembrie

Mai mulți robi ai statului către Departamentul din lăuntru, se plîng de împilările pe care le suferă de la serdarul Gh. Velescu, pentru lemnul de rudărie tocmit de la acesta; că au fost puși „în fiară", că și-au vîndut și boii ca să-i plătească banii pe nedrept ceruți, că au ajuns muritori de foame

Cinstitului Depertament al trebilor din lăuntru,
plecată jalbă

Noi, cei mai jos-însemnați țigani ai statului, făcînd tocmeală cu d. sărdar Ghiță Velescu, ca lemnile ce vom tăia din pădurea Miceanca pentru meșteșugu rudării să i le plătim cu preț hotărît, care din noi au apucat de au tăiat lemne, i-au și apucat de au plătit prin silă, mai mult peste ceea ce erea datori.

Iar acum în zilile acestea trimețînd și dorobanț, cu un nepot al dumnealui anume Enuță Baldovin și apucîndu-ne de iznoavă, prin siluire, ca să plătim bani, și pă cei mai mulți fără să fi apucat să taie vreun lemn măcar, supt cuvînt că îi va trece la catastih de plătiți, am fost siliți de ne-am vîndut boii pă nimic, rămîind cu totul săraci și în dăznădăjduire. Și, în sfîrșit, ne-au pus și în fiară, ținîndu-ne pînă ce din norocirea noastră au venit un dorobanț de la cinstita Dvorniciie pentru trebuință. Și arătînd dorobanțul porunca cu care venise, celălalt dorobanț și nepotă-său au început a zice că nu cunosc ei o asemenea poruncă. Și așa cunoscînd noi că siluitoru dorobanț nu era de la cinstita Dvorniciie, ci al Agii, am spart fiarăle din picioare și abia am scăpat.

De aceea, fierbinte ne rugăm cinstitului Depertament ca, luînd în băgare de seamă plîngerea noastră și privind cu ochi de milostivire asupra ticăloșii în care ne-au adus nedreptatea ce ne-au făcut numitul sărdar, lăsîndu-ne prin siluirea sa de dorobanț muritori de foame împotriva voinții stăpînirii, să binevoiască a porunci unde să cuvine, de a să orîndui cercetare în fața locului, ca să ni să întoarcă vitile înnapoi după unde le-am vîndut pe nimic. Și dumnealui dă va avea vreun drept asupra silnicii împliniri ce ne-au făcut, prin canalul cuvenit își va afla despăgubirea.

Ai cinstitului Depertament, plecați robi,

Ion Banu
Dinu al Florii } împreună cu alți doisprezece.
Dumitru Mitu

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3571/1837, f. 1846

Notă la documentul nr. 524. În decembrie 1837, Departamentul din lăuntru trimise această jalbă Vorniciei temnițelor pentru cercetare.

1837

C-din Suțu către Alex. Ghica Vv., despre porumbul hangan adus din Moldova, despre lipsa unui scop lucrativ din partea sa în această chestiune

Prea Înălțate Doamne,

Prea-plecată sluga Mării Voastre aflînd că mulți s-au arătat cătră Măria Voastră cu pîri defăimătoare înpotriva mea, zicînd că am vrut să întrebuințez spre rău publicația ce s-au făcut de către cinstitul Departament din lăuntru, în pricina porumbului hăngan, ce am voit spre folosul lăcuitorilor să să împrăștie prin țară; din care pricină, ați binevoit să trimiteți cercetare și cercetătorul V-au înștiințat că porumbul ce s-au dat de către epistații mei nu au fost curat hăngan, ci amestecat cu de cel de țară, lucru ce nici prin gînd nu me-au trecut, nici nu poci crede că, după poruncile ce au avut epistații miei, să fi făcut o faptă aseminea, mai cu seamă că li s-au fost scris ca, din lăcuitorii ce vor veni să ia, de nu vor avea bani, să priimească și zapise. Și, din toată suma ce s-au dat, nu s-au priimit bani decît numai cinci mii patru sute lei, ce s-au dat la epistatul moșii mele Suțeștii, după știința ce am chiar de la epistații miei a Grebănului și Suțeștii. Iar cităţimea ceilaltă toată, în zapise.

Spre a da înființată dovadă Mării Voastre, că cugetul mieu nu au fost decît să să înprăștie acest product în țară — iar nu precum au voit să mă defaime înnaintea Măriei Voastre cu văpseli negre și că pentru enteres în parte-mi am făcut-o — îndrăznesc plecat a ruga pă Măriia Voastră să să poruncească cui să cuvine, a desființa îndată toate zapisile și a publicui către cei ce au dat acei cinci mii patru sute lei să să arate la epistatul mieu de la Suțești, ca să-și priimească banii înnapoi și a nu mai struncina pe lăcuitori cu nici o cerire din parte-mi, priveghind numai stăpînirea ca porumbul ce l-au luat, să-l semine în primăvara viitoare, spre folosul lor.

Al Mării Voastre prea plecată slugă,

Costandin Suțu

[1837]

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3098/1837, f. 311

526

1838, ianuarie 27

I. Țonțu, originar „din Turchiia", cu domiciliul în Craiova, către Vistierie, cere a fi scutit să plătească dări pentru „fabricile" pe care le-a deschis în oraș; rezoluția Vistieriei

Cinstitii Vistierii a Prinţipatului Ţării Rumîneşti,
plecată jalbă

În oraşu Craiova viind eu supt-iscălitu din Turchiia, de unde mă aflu de felu mieu, dar cu naţiia creştin şi fiind om meşteşugăreţ, dorind a mă îndeletnici la lucrarea acestui meşteşug, am fost la îndoială. Dar m-am îndestulat mai întîi că stăpînirea locală, prin ale sale legiuite întocmiri descrise prin Organicescu Regulament de la capu al 5-lea, secţiia 1-iu, art. 158, legiuieşte cele următoare, adică :

Stăpînirea va ocroti aşezarea fabricilor şi a manufacturilor, precum şi cele de aci înnainte. Luînd dar de temei acestea, am şi deschis în pomenitu oraş patru făbrici : frîngheriie, găitănăriie şi alte doo — îndeletnicindu-mă la lucrarea acestor fabrici, nădăjduind a mă aşeza cu statorniciie într-acest Prinţipat, spre a rămînea cetăţenii mulţumiţi şi întru toată înbilşugarea acestor industrii.

Şi fiindcă eu prea plecatu, cum zic, mă aflu într-această îndeletnicire, alt nu cei din partea stăpînirii, decît acum fiind lucrarea comisii obşteştii catagrafii la acest judeţ, mă rog plecat a să porunci pomenitei comisii de a nu mă trece între dajnici ; ci să fiu apărat despre aceste — ca prin acest mijloc să-m poci înainta şi eu această lucrare şi să mă statornicesc aicea.

Prea plecat,

Ilie Ţonţu din Turchiia, iar acum şezător în oraşu Craiova.

1838, ghenarie 27

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să să scrie la otcîrmuirea judeţului Doljului, trimiţîndu-să şi în copie această jalbă, ca să cerceteze de au deschis în adevăr jăluitorul fabricile ce arată anume, de le are întocmite spre a fi statornice şi de să nădăjduieşte vreun folos după chipul cu care întrebuinţează industriile acelea, sau nu. Şi în grab să raportuiască.

Ghenar 30

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5646/1838, f. 1

527

1838, ianuarie

Vornicia din lăuntru către judeţele Slam Rîmnic, Buzău, Argeş şi Olt, despre cercetările mineralogice pe care urmează să le facă baronul Schiller; rezumat

În urma cutremurului din 11 ianuarie 1838, s-au produs în diferite puncte crăpături în pămînt şi au apărut izvoare minerale.

Pentru studierea acestora, stăpînirea a recurs la serviciile baronului Schiller, consilier de mine al marelui ducat de Saxa-Weimar. În acest sens, se porunci județelor: Slam Rîmnic, Buzău, Dîmbovița, Argeș și Olt:

„Într-adins să orînduiește dumnealui baron Șiler, ca să meargă pă la toate acele locuri, ce să însemnează prin alăturata listă, care i să vor arăta chiar dă către dumnealor ocîrmuitorii județelor, mergînd împreună cu dumnealui orînduitul spre a face băgările dă seamă și cercările cuvenite după metodul mineraloghicesc și a aduce Departamentului ceruta descriere".

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4714/1834, f. 71

528

1838, februarie 22

Costandin, vătaful de coșari, împreună cu ceilalți coșari din mahalaua Foișor, către Alex. Ghica Vv., despre contractul făcut cu Ioniță contracciul de coșuri; despre refuzul acestuia de a le plăti drepturile.

Prea Înălțate Doamne,
prea plecată jalbă

Cu plîngere jeluim Înnălțimii Voastre, că de sînt acum 6 luni trecute ne-am tocmit la d-lui Ioniță contracciu de coșuri, coșari cu contract, a ne plăti la fieșcare lună cîte lei 60. Care contract s-au întărit prin cinstita Comisie de albastru, unde să află acel contract și acum tot în cinstita Comisie, cu soroc de la sept. 8, leat 1837 și pînă la martie în 6 1838.

Pă care, îl slujim și pînă acum, nevrînd să ne socotească nicidecum; unde acum nădăjduiam lui Dumnezeu a ne bucura și noi cu drepturile noastre, după slujba ce i-am arătat, ca să ne plătim și noi dăjdiile înpărătești, ne pomenim unde iar dumnealui ne scoate datori cîte 100 și cîte doo de lei.

Apoi ce fel de drept este, nu ne putem pricepe. La care, am făcut cunoscut cinstitei Comisii și nu am văzut îndestulare cu nici un cuvînt.

După aceasta, am dat jalbă cinstitei Agii; unde și cinstita Agie asemenea urmare n-au arătat și ce pricină nu știm, că ne vedem că am rămas goi, slujind din zi pînă în noapte.

Notă la documentul nr. 527. In același scop, la 26 ianuarie 1838, „Direcția poștilor" fu însărcinată să pună la dispoziție baronului Schiller „un menzil al casii, dă opt cai dă poștă", pentru deplasări (Ibidem, f. 72).

La 6 martie 1838, se trimise o comunicare către „dumnealui Ioan Iliad, redactorul Buletinului statului", în sensul ca acesta să publice „prin glasul gazetii", în limbile franceză și romînă, „descripsia înfățișată de d. Șiler, de împrejurările trecutului cutremur" (Ibidem, f. 77).

De aceea, alergăm la mila Înălţimii Voastre cu plîngere, rugîndu-ne ca să milostiviţi asupra sărăcii întru care am ajuns din pricina dumnealui, neplătindu-ne drepturile noastre, cu a da o luminată poruncă unde să cuvine, a ne socoti cu numitul şi a ne plăti drepturile noastre. Căci va fi cu păcat a rămînea lipsiţi de tot, nemaiavînd cu ce ne plăti sărcinile de asupră-ne.

Şi cum va fi mila Înnălţimii Voastre asupra ticăloşii noastre.

Şi sîntem ai Înnălţimii Voastre prea-plecaţi şi supuşi,

Costandin, vătafu de coşari, împreună cu ceilanţi coşari din mahalaoa Foişor

Priimită [la] 22 fevr. 1838
No. 888

Arh. St. Buc., Tribunalul poliţiei Bucureşti, nr. arh. 6661/1838: „Delă. Costandin vătafu de coşari, cu dumnealui Ioniţă contracciul de coşuri, cerînd dreapta lor simbrie", f. 1

529

1838, februarie 25

Ocîrmuirea judeţului Dolj către Vistierie, despre cercetarea făcută asupra jalbei lui I. Ţonţu, care a deschis cinci „fabrici" în Craiova ; rezoluţia Vistieriei

Cinstitului Depertament al vistierii.
Ocîrmuirea judeţului Dolj

Jalba lui Iliie Ţonţu dintr-acest oraş Craiova, trimisă pă lîngă porunca cu no. 58 a cinstitului Depertament, dîndu-să în cercetarea poliţii, s-au priimit răspunsul cu no. 199 coprinzător că pomenitul reclamant în adevăr au deşchis aici în oraş aceste fabrici, adecă : frînghieriie, găitănăriie, uleilăriie, cuţitoriie şi tabacariie — făgăduindu-să reclamantu şi prin chezăşiie că aceste industrii le va ţinea cu statorniciie şi în cea mai bună stare.

Ci după poruncă, plecat să dă în cunoştinţa cinstitului Depertament, rugîndu-să a i să slobozi poruncă dă urmare.

Ocîrmuitor, Fălcoianu
S. N. Chintescu

Anul 1838, fevruarie 25
Secsiia 3-lea No. 907

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să să răspunză că acel Ilie Ţonţu să să treacă deocamdată în rigla patentarilor, la clasul îndeletnicirii sale, spre a nu rămîne neînscris acum, cînd să săvîrşaşte obşteasca descriere.

Iar pentru răsplătirea cuvenită după dreptate a să face la un incepător de acele industrii, Vistieriia să va adresa cu raport de recomandaţie către Înălţimea Sa Domnul oblăduitor şi va cere a i să hărăzi dreptul nedăjnicii, ca o premie însufleţitoare ; după care, să să îndemneze a statornici mai cu denadinsul şi a ţine cele de iel începute.

Pă temeiul desluşirilor de mai sus, să să facă un asemenea raport, supuindu-să la cunoştinţa Mării Sale lui Vodă folositoarea întreprindere prin care acel fabricant au început a fi organ, ca să să întinză şi aici într-o parte de loc a Prinţipatului dobîndirea cunoştinţelor de asemenea industrii, ce făgăduesc nu puţin folos în multe chipuri. Şi să să adaoge că Vistieriia găseşte cu cale (dacă şi Înnălţimii Sale va fi priimit) ca spre a întreprinzătorului însufleţire, să i să hărăzească o răsplătire prin întreagă nedăjnicie, cunoscîndu-să aceasta pentru iel ca o premie făgăduită şi de Regulamentul Organic prin art. 158.

[1838], mart 31

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5646/1838, f. 3

530

1838, martie 15

Agia către Departamentul din lăuntru, cere să se poruncească Vorniciei Capitalei să-i pună la dispoziţie 30 calfe croitori, cu plată, pentru lucrul la îmbrăcămintea dorobanţilor; rezoluţia Departamentului din lăuntru

Cinstitului Depertament din lăuntru.
Agia politii

Pentru hainile de înbrăcăminte ce să fac dorobanţilor Agii, avînd trebuinţă dă cîţiva lucrători croitori, este rugat cinstitu Depertament a porunci cinstitii Dvornicii a politii să-i sloboază treizeci călfi din această meseriie, dintre rumîni cu plată politepsită, ca să să poată săvîrşi pînă în Paşti după trebuinţă.

Florescu

1838, martie 14
Bucureşti
No. 2165

[Rezoluţia Departamentului din lăuntru :]

Poruncă la Vorniciia de politie ca, prin starostea aceştii corporaţii să facă cuviincioasa punere la cale, spre a să aduce la îndeplinire această cerere a Agii, cu orînduială însă încît nici acestor meşteri să li să aducă

împiedicare meserii lor ; şi cu plata ce plătesc şi iei acelor călfi. Şi a şti răspunsu Agii de punere la cale.

martie 15

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3144/1838, f. 289

531

1838, martie 26

Sfatul administrativ extraordinar, despre hotărîrea luată ca postelnicul C. Suţu să restituie banii pe care i-a luat de la locuitori pe porumbul hîngănesc

Jurnal

Astăzi sîmbătă, martie 26, leat 838, în adunarea Sfatului administrativ ecstraordinar; citindu-să jalba dată Mării Sale lui Vodă, de către dumnealui postelnicul Costache Suţul, în pricina porumbului hîngănesc, înpărţit la lăcuitorii din judeţul Focşanilor, şi îndreptată la acest Sfat pă lîngă otnoşenia cinstitului Secretariat de supt no. 739 şi făcîndu-să cuviincioasa dezbatere asupra aceştii înprejurări, s-au chibzuit ca să să urmeze întocmai după propunerea dumnealui postelnicului Suţu, adică cu a rămînea în har porumbul hăngănesc ce să înpărţise lăcuitorilor din judeţu Focşanilor, şi a li să întoarce înnapoi banii cîţi apucaseră de plătiseră unii dintr-înşii la epistatul moşii Suţeşti.

Drept aceea, cinstitul Depertament al trebilor din lăuntru va face cuviincioasa lucrare, asemenea cu cererea pomenitului boeru.

Mih. Ghica, Costandin Cantacozino, Barbu Ştirbei, Alecsandru Ghica [etc.]

No. 50

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru. Ad-tive, nr. arh. 3098/1837, f. 312

532

1838, aprilie 19

Suditul k.k. M. Mihail către k.k. Aghenţie, se plînge că lucrînd la litografia lui Eliade, nu a fost plătit în întregime ; cere să se intervină pentru a-şi primi drepturile

Către cinstita k.k. Aghenţie, prea plecată jalbă

Am cinste să mă jeluiesc cinstitei Aghenţii că, lucrîndu-i eu ca calfă la litografia pă podu Tîrgu de Afară, al proprieterului domnu Eliad, raia,

care mi-au rămas dator lei 153 şi parale 24, pentru drepta munca a mea, eu rugîndu-i în mult rînduri pă numitul domnu ca să mă despăgubească cu sus-arătatul rest banilor, dar în loc a mă despăgubi, cu necinste pentru drepta cerere mea, mi-au arătat şi uşă.

De acea, plecat rog pă cinstita Aghenţie, ca să binevoiască a răcomandui supusă cerere a mea unde să cuvine, prin care a fi silit pomenitul fără zăbavă să-mi răspunde dreptul mieu, fiindcă sînt gata să plec la patria mea.

Al cinstitei Aghenţii supus slugă,

Magari Mihal, suditu austriacesc

[1838, aprilie 19]

Arh. St. Buc., Tribunalul poliţiei Bucureşti, nr. arh. 6789/1838, f. 2,

533

[1838, aprilie 25]

I. Eliad către Comisia de negru. despre plîngerea lui „Mihail ungurul" privind rămăşiţa de simbrie pe care i-ar mai datora-o

Cinstitei Comisii de negru

Am văzut jalba lui Mihai ungurul, sudit k.k., prin care cere de la mine lei una sută cinzeci şi trei, adresată de către cinstita Comisiie, la care am cinste a răspunde :

Acest om a venit în primăvara trecută, rugîndu-să în mai multe rînduri a-l lua în slujba tipografii. Oameni aveam dăstui. Şi mi s-a făcut milă de dînsul, l-am priimit şi după o lună de zile s-au bolnăvit, mai toată vara au tărăgănit după cum ştiu toţi, de va voi să tăgăduiască singur.

Acum în urmă văzînd singur că este de prisos, după ce i-am spus şi eu, i-am făcut socoteala şi i-am dăruit, văzîndu-l fără mijloace, toată vremea cît au fost bolnav socotind-o în simbriie. Cu această socoteală, i să făcea să ia una sută cinzeci şi trei — 153 — lei.

L-am trimis cu un răvaş să-i priimească de la domnul Carcalechi, de unde aveam să iau nişte bani. Dar neînlesnindu-se numitul, a venit înapoi, zicînd că nu i-au dat. Eu atunci mă găteam să merg de Paşte la Cernica, a mă înpărtăşi ; am dat feciorului meu Ioniţă 2 galbeni în 28 sfanţi, ca să-i dea şi să-i zică să viie luni sau marţi după Paşte.

Mihai luînd banii, a intrat în casă unde mă găteam de plecare şi unde să afla faţă şi om strein d [...] *, zicînd Mihai că nu-i ajunge acei bani. Eu atunci i-am cerut hîrtia ca să însemnez acei 64 lei şi i-am zis să viie după Paşte, că atunci fiind pă plecare şi că sînt atîtea cheltuieli. El aşa n-au vrut să-m dea hîrtia şi a fugit pă uşă cu banii cei iscăliţi.

Am ieşit după dînsul şi a fugit, amerinţîndu-mă de departe. De atunci nu l-am mai văzut.

Fiind dar acum că să arată cu jalbă şi fiindcă în jalba sa să vede viclean, tăgăduind acei 28 sfanţi ; şi fiindcă aceşti 153 i sînt dăruiţi c-a slujit pă dînşii şi fiindcă în aceea s-a arătat atît de neomenos, am cinste a arăta cinstitei Comisii că nu mă lasă inima a-i mai da nici o para, ca un nemulţumitor şi viclean ce este. Şi aş face o nedreptate celorlalţi lucrători ce-i am, ce slujesc de cîte 10 ani cu credinţă, să dăruiesc la astfel de nemulţumitor.

Pricina este astfel, dă o poate cerceta cinstita Comisie, precum şi cinstita k.k. Aghenţiie o poate vedea. Că eu mai mult cu sudiţi mă slujesc de 10 ani, şi pînă acum nu s-au ivit nici o reclamaţiie asupra mea.

I. Eliad

1838, aprilie 25

Arh. St. Buc., Tribunalul poliţiei Bucureşti, nr. arh. 6789/1838, f. 6—7

534

1838, mai 30

Vistieria către Alex. Ghica Vv., despre o sumă de 10 000 galbeni luată cu împrumut de la Dr. I. Zucker

Prea Înălţatului Domn şi oblăduitor a toată Ţara Romînească.
Departamentul vistierii,
raport

Printr-acest raport să supune la cunoştinţa Înălţimii Voastre, că de la d. dohtor Ioan Ţucăr s-au luat în Vistierie cu împrumutare galbeni zece mii, cu dobîndă pe an cîte 12 lei % ; cu cari s-au plătit alte zapise ale Sfatului, ce era cu dobîndă cîte 18% pe an.

Şi după datorie, supt-iscălitul plecat face cunoscut Mării Voastre.

1838, mai 30
No. 1075

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 6383/1837, f. 7

---

* Loc alb în text.

535

1838, august 14

Eforia consumației sării din lăuntru către Departamentul din lăuntru, despre înundarea uneia dintre ocnele de la Slănic și despre măsurile care trebuie luate

Cinstitului Depertament al trebilor din lăuntru.
Eforia consumații sării din lăuntru

La o gură de ale ocnii cei lucrătoare de la Slănic s-au iuvit de vreo cîtăva vreme izvorînd apă pîntre ghizduri; și din vreme în vreme înmulțindu-să mai mare, au ajuns lucru încît, după ce că s-au obosit toți caii crevacelor scoțînd vasele cu apă din fundul ocnii, acum apropie a să crede că să amerință să să primejduiască această ocnă, de înnecăciunea pricinuită din izvorîrea acei ape. Și după toate băgările de seamă ce s-au făcut, să înțelege că lîngă această ocnă aflîndu-se gropi mari pline cu apă de mulțime de ani, locul adînc unde după vreme au fost ocne de sare, și care acum să numesc băi — din cutremurul întîmplat în iarna trecută zguduindu-se vinele de subt pămîntul dintre ocnă și acele băi, au răsuflat vreo vînă tocmai acolo unde acum izvorăște apa.

Apoi Eforia puind grabnică și strașnică îndatorire cămărășii de acolo, prin întradins trimis de aici, ca să chibzuiască mijloacele cele putincioase spre întimpinarea acestui rău, au priimit raportu cu no. 249 coprinzător «că altă putință nu stă, decît tot ce ar putea ajutora acum în pripă la această înprejurare este : ca să să facă un șanț adînc, începînd de la acele băi, pînă într-o vale ce cade cu apropiere ; ca scurgîndu-să apa, să să mîntuiască ocna din primejdia în care să află».

Ci fiindcă această ocnă este foarte bună și îndemînatică, scoțîndu-să dintrînsa cea mai frumoasă sare, încît prea cu anevoie s-ar putea brodi a să face asemenea altă ocnă ca să fie cu așa calitate de sare bună și spornică ; și dacă acum s-ar izbăvi din primejdia ce o amerință, negreșit că ar putea să ție încă mulți ani, în folosul statului.

De aceea, este rugat plecat cinstitul Depertament să binevoiască a luoa în cuviincioasă băgare de seamă această înprejurare și, ca pentru o pricină de ecstraordinare întîmplare — atingătoare de chiar enteresul statului — să să poruncească strașnic cinstita ocîrmuire locală a stărui prin ajutor de dorobanți ca, pă lîngă lăcuitorii satelor ocnii, care să folosesc cu îndestule ocrotiri din partea stăpînirii numai spre asemenea întrebuințări, să rîdice și din lăcuitorii satelor din prejur, lucrătorii trebuincioși. Ca, stăruind cu toți, în puține zile să să dea sfîrșit acestii lucrări,

ca să să scape ocna de primejdie. Și acestor din urmă li să vor da plata cuviincioasă.

Iar de punerea la cale să va cinsti și Eforia cu răspuns.

Ioan Otetelеșanu

Anul 1838, avgust 14
No. 890

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 7162/1834, f. 1021

536

1838, august 15

Ocîrmuirea județului Brăila către Vornicia din lăuntru, despre „frumoasa privelişte şi neprețuioasele săltări dă bucurii" ale poporului din oraş cu prilejul lansării corăbiei, proprietate a negustorului sardinez Gîlcivici, lucrată în Brăila

Cinstitii Mari vornicii din lăuntru,
Ocîrmuirea județului Brăila

Frumoasa privelişte şi neprețuioasele săltări dă bucurii, urmate între populul acestui oraș, cu prileju slobozirii la 14 ale aceştiia, în apa Dunării, a corăbii neguţătorului Gîlcivici, supus sardinez, ce să lucra într-acest port de 2 ani şi care din pricina plimirisirii întîmplate într-acest curs dă vreme, nu au putut lua sfîrşit mai curînd şi care într-o aşa vreme recomănduia o înfiinţată şi călduroasă bucurie privitorilor, pentru înflorirea negoţului, mai vîrtos pentru rodul acestui pămînt, din care să nădăjduieşte cele mai îndemînatice îndeletniciri şi mai enteresante înaintări de obşte.

Aceasta cîrmuirea să găseşte datoare a să supune la cunoştinţa cinstitei Marii vornicii.

Pentru dumnealui ocîrmuitor,
C. Crăciun

1838, avgust 15
No. 3087

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3144/1838, f. 898

537

1838, august 26

Ocîrmuirea județului Brăila către Vornicia din lăuntru, despre îngrămădirea de nisip pe Dunăre, la Sulina

Cinstitii Mari dvornicii celor din lăuntru.
Ocîrmuirea județului Brăila

Văzînd această ocîrmuire că, acum cînd urma a să afla într-acest port o sumă de corăbii pentru ecsportuirea producturilor, din înpotriv, este neînpărtăşit, au cercetat pricina şi au aflat că la Sulina, unde intră corăbiile în Dunăre, din pricina plimirisirii ce au fost, s-au grămădit nisip şi, micşorîndu-să apa pînă la 8 şi 1/2 picioare, s-au întors ca la 30 corăbii, ce venea aici în port, neputînd trece. Şi că aceasta să putea înlesni ori de stăpînirea otomanicească, sau rosească, cu o cheltuială prea mică.

Care, după însărcinarea ce este pusă asupra ocîrmuirii ca pentru orice să raportuiască, ca un lucru ce şi acesta priveşte la enteresul comersului, a socotit de cuviinţă a o supune la cunoştinţa cinstitului Departament.

Vremelnic ocîrmuitor,
Maior Popescu
C. Crăciun

Anul 1838, avgust 26
Secsia 1
No. 3317

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 3144/1838, f. 957

538

1838, septembrie 17

Ocîrmuirea județului Ilfov către Agie, despre orînduirea dorobanților care trebuie să prindă 70 clăcaşi fugiți de pe moşia Dudeşti şi aflați în mahalalele Capitalei ; rezoluția Agiei

Ocîrmuirea județului Ilfov
Anul 1838, luna septemvrie, 15 zile
No. 5757
Oraşul Bucureşti

Cinstitei Agii a politii

Fiindcă pă temeiu poruncii cinstitului Departament al trebilor din lăuntru no. 2584 s-au orînduit înfăţişaţi dorobanţi ai ocîrmuirii spre a întoarce la urma lor pă 70 clăcaşi strămutaţi du pă moşia Dudeşti prin mahalalele politii ; de aceea, este rugată cinstita Agie ca să binevoiască a le da cuviinciosul ajutor spre săvîrşirea îndatoririi ce li s-au pus.

Ocîrmuitor,
Iordache Creţeanu

[Rezoluția Agiei :]

Să să scrie către Comisiile văpselilor a da cuviinciosul ajutor acelora ce [să] vor arăta cu strîngerea acestor fugari.

Pentru șeful poliții,
Gh. Urdăreanu

1838, septemvrie 17

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 5642/1838 : „Delă pentru 70 clăcași strămutați după moșia Dudești, ca să se dea ajutor orînduiților 2 dorobanți a-i întoarce la urma lor", f. 1

539

1838, octombrie 27

Scriitoria vămilor către Vistierie, despre reparațiile care trebuie făcute la podurile de pe Prahova, între Cîmpina și Predeal ; rezoluția Vistieriei ; arătarea podurilor care sînt necesare și a locurilor unde drumul trebuie reparat

Cinstitei Vistierii,
Scriitoria vămilor

După cinstită poruncă scriindu-se vameșilor de la schela Cîmpinii, ca să meargă într-adins unul din ei, să vază stricăciunea podurilor și a drumurilor Prahovii pînă la Predeal — și să raportuiască cu deslușire, s-a priimit la scriitorie alăturata listă, din care să va îndestula cinstita Vistierie de meremetul ce neapărat trebuiește a să face pomenitului drum.

Și totdeodată plecat este rugată să binevoiască a face punerea la cale ce să va socoti întru aceasta; fiindcă și acum a luat știre scriitoria că, la Izvor, între Posada Veche și Orății, stau zătonite peste 50 cară cu marfă, neputînd ca să treacă din pricina stricăciunii drumurilor și a podului pă apa Prahovii.

Iar de punerea la cale va împărtăși pă scriitorie cu cinstit răspuns.

[Indescifrabil]

Anul 1838, luna octomvrie 27
No. 450
București

[Rezoluția Vistieriei :]

Să să trimiță la Vorniciia din lăuntru în copii atît raportul scriitorii, cît și alăturata listă arătătoare cu amăruntul de toate stricăciunile și proasta stare în care ieste acel drum.

Și fiindcă deobște înflorirea comerțului stă mai întîi întru înlesnirea comunicații, carea trebuie și să cuvine decît orice alt să să dezvolteze

din zi în zi prin toate putincioasele mijloace, apoi Vistieriia cunoscînd că în tot felul întrarea și ieșirea pe la punctul Cîmpinei ieste una din cele mai însemnătoare și prin urmare foarte trebuincioasă, ca una ce pricinuește nu puțin folos, totodată, socotește că s-ar cuveni să aducă și mulțămire și înlesnire la călători.

De aceea, și înplinind o datorie ce întru această pricină o cunoaște de înclinată cu căderea acelui Departament, întru ceea ce să atinge de îngrijirea lui pentru buna stare a drumurilor, îl roagă plecat să binevoiască a chibzui cevaș mijloace din vreme, prin care înpreună cu sosirea îndemînatecului timp, să puie în lucrare dorita îndreptare a acelui drum, ce ieste acum în stare primejdioasă.

octomvrie 28

Listă pentru descrierea stricăciunilor drumului Prahovii de la Gura Belei și pînă la Predeal, cum în jos să arată.

1-iu. La Buligă, vadu Prahovii la trecerea în sus și în jos este în toată vremea primejdios, mai virtos iarna. Aci nu să poate face pod, nesuferind apa nici într-un chip.

2-lea. La Cernica între vaduri Supt Lespezi trebuie neapărat cel mai întîi pod pă apa Prahovii, unde să poate face pod în lungime de 8 stînjeni. Acest vad este cel mai primejdios : aci să răpun oameni, vite și mărfuri în toți anii.

(Dintr-acest vad puțin mai la vale, am făcut chibzuire că daca să va face o leasă mare și alta mai mică, să va abate Prahova în partea cea dreaptă tot în matca ei veche ; atunci nu face trebuință pod, căci rămîn aceste doă vaduri primejdioase scăpate. Și scapă și bieții nevinovați călători de atîta primejdie).

3-lea. La Posada Veche trebuie pă un batac o podișcă în lungime de trei stînjeni.

4-lea. D-aci pînă la Izvor trebue drumul meremetisit și Orățiile lărgite.

5-lea. La Izvor trebue iarăș pod pă apa Prahovii, în lungime de 12 stînjini.

6-lea. La Zvarvora * trebue pod în lungimea de 7 stînjini.

De la Sinaea în sus :

7-lea. La Peliș supt Sinae trebue pă vîlcea pod în lungime de 4 stînjini.

8-lea. La Ginuni între muntele Sorică trebue pod pă apa Prahovii, în lungime de 10 stînjini și un colț de mal tăiat, lucru ca la o sută oameni.

9-lea. Între Prahovă trebue pod peste apa Prahovii în lungime de 6 stînjini.

10-lea. La Malu Ursului lîngă cîrciumă trebue o podișcă pă un batac de 3 stînjini.

* Sic.

Să începe Predealu

11-lea. La începerea drumului în Predeal într-un loc trebue pod în lungime de 12 stînjini.

12-lea. Mai nainte urmează a să mai lărgi drumu şi pus petriş.

13-lea. O podişcă pă un batac în lungime de 2 stînjini.

14-lea. Un pod peste mai multe batacuri în lungime de 100 stînjini.

15-lea. Un pod iarăş pă batacuri în lungime de 30 stînjini.

16-lea. Un pod iarăş pă batacuri în lungime de 50 stînjini.

17-lea. Un pod iarăş pă batacuri în lungime de 10 stînjini.

18-lea. Un pod iarăş pă batacuri în lungime de 13 stînjini.

19-lea. Un pod iarăş unde să isprăveşte hotaru în lungime de 5 stînjini.

Drumu Predealului este foarte stricat.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1589/1838 : „Delă pentru îndreptarea drumului din judeţu Prahovii, de la Gura Beleii şi pînă la Predeal", f. 1

540

1838, decembrie 14

Sfatul orăşcnesc al Capitalei către Logofeţia pricinilor bisericeşti cere a se porunci egumenilor de la mănăstiri să pregătească morile şi morarii trebuincioşi pentru îndestularea cu făină a oraşului

Sfatul orăşănesc
din Bucureşti
Anul 1838, luna
dichemvrie 14
No. 3270

Cinstitei Logofeţii a bisericeştilor

Pentru ajutor la măcinatu grîului în trebuinţa îndestulării Capitalii de articolu pîinii, cerînd trebuinţa a să da lucrătorilor de pîine şi morile de cai du pă la mănăstiri, cu cinste este rugată acea cinstită Logofeţiie ca să binevoiască a pune îndatorire asupra cuvioşilor igumeni ai acestor mănăstiri, ce au asemenea mori, ca îndată să pregătească morile cu morari trebuincioşi şi să le dea în priimirea orînduitului cinovnic al Sfatului, conţipist Ioan Adeseanu, supt cvitanţie — ca şi din parte-i să să dea căpetenii lucrătorilor pîinii, a să întrebuinţa în zisa lucrare.

Şi de punerea la cale ce să va face, va avea Sfatul cinstit răspuns.

Prezedentu Sfatului,
Ştefan Ogrădeanu
[Indescifrabil], serdar ; Anastase H. G. Polizu

Secretar,
C. Pencovici

Arh. St. Buc., Logofeţia pricinilor bisericeşti, nr. arh. 8823/1834, f. 243

541

1838, decembrie 15

Cămăraşul ocnei Slănic către ocîrmuirea judeţului Saac, despre muncitorii de la ocnă (locuitori de pe moşia Colţii, din Slănic) care urmează să-şi achite obligaţiile faţă de arendaş, cu ceea ce cîştigă la ocnă.

Copiie după otnoşănia cămăraşului ocnii Slănicului cu no. 388 dechemvrie 25 anul 1838, adresată către cinstita ocîrmuire a judeţului Saac

După cererea ce ai făcut dumneata cămărăşii de a cunoaşte care anume muncitori ai ocnii din cei ce lăcuesc pă moşia Colţii de aici din Slănic, afară din celelalte mahalale, s-ar putea dăsface dă datoriile către arendaş Păltineanu pă anul următor cu chipul coprins în porunca cinstitului Departament cu no. [...] *, ori că pot toţi aceşti clăcaşi să să dăsfacă tot aşa, pentru care este şi formală cerere a supt-ocîrmuirii plaiului.

Cămărăşiia însemnează aci numile muncitorilor care sînt de neapărat în slujbă în toate zilele şi în tot minutul ; şi pă care aceştiia, cu regula coprinsă în pomenita poruncă, să însărcinează cămărăşiia a-i dăsface din munca lor. Iar ceilanţi toţi, fiindcă slujesc în felul şi profesiia lor pă rînd, şi cînd mai mulţi şi cînd mai puţini, după trebuinţă, încît cu aceaste pot fi mai slobozi decît cei de sus, rămîne a să chibzui de către cinstita ocîrmuire desfacerea lor prin mijloacile sale ; cu aceasta : ca înplinirea să să facă prin ştirea cămărăşii încît să nu să zmintească oamenii din rînd.

Care va să zică, cei ce să vor orîndui să împlinească, la capul săptămînii să fiie datori să viie la cămărăşiie să să arate (mişcare întemeiată pă contract şi sglăsuită cu poruncile slobozite de la înalta stăpînire, de a fi prin ştirea cămărăşii) cu foaia ce li să vor da de către arendaş să împlinească, şi să întrebe dacă sînt de rînd, ori nu sînt de rînd, cînd, într-acel minut li să va spune de cămărăşiie care sînt de rînd, ca să nu să

* Loc alb în text.

supere în curgerea slujbii lor; care aceştiia să vor şi ajuta în plata datorii către arendaş, cu din munca lor.

Iar de la cei ce nu vor fi de rînd va urma regulat împlinire.

Iscălit,
Costandin Merişescu

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 7162/1834, f. 1093

542

1836—1838

Insemnări privind cheltuielile de exploatare la minele de la Baia de Aramă, proprietate a căminarului Şt. Moscu ; rezumat

La 11 august 1836, căminarul Ştefan Moscu se adresează către Domnitor arătînd că a făcut toate „cercările, atît prin oameni streini cu cunoştinţă, cît şi prin oameni de aici", şi a stabilit că pe moşia sa (Baia de Aramă) se găsesc „feluri de metaluri", şi fiindcă voieşte „a lucra aceste metaluri, cu oameni ce acum am adus din Europa", solicită aprobarea pentru începerea lucrului, conf. art. 178, secţia 5 din Regulamentul Organic.

În legătură cu aceasta, stăpînirea a alcătuit un „Proiect pentru asigurarea dreptului Vistieriei de la minele ce să dăschid în munţii moşiei Baia de Aramă, proprietatea dumnealui căminar Şt. Moshu", proiect ce urma să constituie baza unui „proiect de lege statornic", care „să va da în chibzuirea" Obicinuitei obşteşti adunări a Principatului. Proiectul prevede înfiinţarea unei magazii la locul minelor, sub pază militară; un număr de soldaţi sub comandă de ofiţer care să asigure această pază ; înregistrarea cantităţii de minereu extrasă, în registre special distribuite de Vistieria Principatului. În acest sens, la 27 octombrie 1836 Comandirul polcului 3 dislocă la minele Baia de Aramă : 1 ofiţer, 2 unterofiţeri şi 16 soldaţi. Praporcicul Coadă, comandantul acestui detaşament raportează periodic polcovnicului Solomon cheltuielile exploatării de la aceste mine, inclusiv „lefurile ce priimesc fieşcare pă lună".

Cheltuielile exploatării pe 1 lună din anul 1836 sînt :

1 epistat al moşiei, cu chiria casei	lei	515			
1 „scriitor", cu chiria casei	„	348	şi	13	parale
1 cantaragiu, cu chiria casei	„	180	„	6	„
1 „D[i]rehtor" al minelor	„	843	„	30	„
1 „hatman"	„	197	„	20	„
6 ciocănaşi cu 87 lei şi 30 parale fiecare	„	526	„	20	„
1 ciocănaş romîn	„	50			

4 „pușcași de piatră", cu 37 lei și 20 parale	lei	150	
4 tîmplari cu cîte lei 202 și 20 parale····	„	810	
1 „covaci" de fier ························	„	135	
5 „ajutori covăceri" cu lei 30 fiecare······	„	150	
5 locuințe închiriate „pentru șederea nemților" ··························	„	141	și 13 parale
1 „mai mare peste alergători", „cu calul lui" ··································	„	110	
5 „alergători" cu caii lor proprii, cu lei 75	„	375	
4 „alergători" pe jos, cu lei 35 fiecare····	„	140	
3 cărători de lemne cu 30 lei fiecare······	„	90	
1 „chelar" la magazie ···················	„	50	
2 îngrijitori la caii curții, cu lei 30······	„	60	
Total lei············		4 872	și 22 parale

Alte cheltuieli :

De la 15 oct. :

5 ocale iarbă de pușcă, a 9 lei ocaua····	lei	45	
1 oca untură ····························	„	2	

De la 17 oct. :

5 ocale praf de pușcă, a 9 lei ocaua······	„	45	
9 ocale fier, a lei 1 și parale 30··········	„	15	și 30 parale
2 piei de miel, „pentru foalele covaciului", a 1,10······························	„	2	și 20 parale

La 22 oct. :

5 ocale iarbă de pușcă ···················	„	45	
chiria pentru 2 care (transport cărămidă) a 3 lei ······························	„	6	
39 ocale fier, a lei 1 și 30 parale··········	„	68	și 10 parale
2 hîrdaie a lei 2 și 20 parale··············	„	5	
hîrtie de scris ···························	„	6	și 30 parale
hrana a 7 cai de la curte (zi și noapte)··	„	105	
hrana a 4 boi de la curte (zi și noapte), a 1 și 40 ································	„	66	
30 care lemne de foc, a 3 lei carul········	„	90	
Total general lei··········		5 383	și 22 parale (f. 40)

Pînă la 3 decembrie 1836, cantitatea minereului extras se ridica la 12 535 ocale (f. 42); între 1 noiembrie 1836 și 1 februarie 1837, s-au extras 8 361 ocale minereu („rudă") (f. 66).

Referitor la natura minereului extras și la condițiile de lucru, praporcicul Coadă raporta la 16 noiembrie 1836 :

„Plecat supui în cunoştinţa dumneavoastră, că după forma ce în condica priimită să arată, că urmează a să înscrie mai multe materialuri şi cu alte orînduieli, adică de sumele rudei scoase, precum şi cu raportu : argint, aramă, fier, pămînt, şi pentru că aceste materialuri numai după aşezarea cuşniţilor se poate arăta regulat prin liste suma ce iese pă fieşcare zi. Iar acum să scoate numai nişte rudă, care şi aceasta nu să poate scoate regulat pă toate zilele, fiindcă scoaterea ei să face după nişte vine cunoscute şi, perind acelea, se goneşte cu tăierea în zadar prin piatri cîte trei şi patru zile fără a scoate vreun folos ; şi deodată iarăşi se iveşte atît, încît într-o zi poate scoate cît şi în doă trei săptămîni" (f. 58).

Între cheltuielile pe lunile următoare figurează şi :

lei 2 şi 10 parale, costul a „2 traiste, în care s-au trimes metal la Bucureşti, pentru cercat" (f. 72 v.)

lei 10, costul a „1 vadră vin, cinstea ciocănaşilor nemţi, la găsirea unei ohne" (f. 72 v.)

lei 32 şi 20 parale, costul a „16 sticle cu spirturi de cercat metalu, aduse din Bucureşti" (f. 92).

lei 661 şi 20 parale, costul a „2 foale de cuşniţă, din Bucureşti" (f. 92)

lei 18 şi 20 parale, taxă pentru „cercarea metalului în Bucureşti" (f. 92) adaos de plată la salarii, pentru încă „5 ajutori rumîni, nemţilor ciocănaşi", cum şi 7 robi (f. 92)

idem, pentru mai multe mii de zile de muncă salahori, pentru pregătirea „locului de cuşniţă", drumuri, cherestea etc. (f. 92 v.)

idem, lei 359 reprezentînd „plata unui învăţător vărnicer pă 3 luni, trimis din Bucureşti, i ajutoarelor ce i-au avut, la căratu pietrii şi facerea gropilor, care au şi desăvîrşit 4 gropi de var", în vederea construirii „cuşniţei" de topirea minereului (f. 92 v.).

Intre miile de „zile salahoreşti lucrate în trebuinţa ocnelor începînd de la 28 iunie şi pînă la 1 august după porunca d-lui Şiler" se prevăd consumate şi 544 zile (a 1 leu şi 20 parale ziua, adică total 816 lei), „pentru curăţitul dă pădure la herăstrău; şi strîns de piatră pentru cuşniţe" (f. 105 v.)

lei 139 „plata dohtoriilor pentru bolnavii lucrători" (f. 111 v.)

lei 1 126 şi 30 parale, costul a „784 zile lucrătorilor în trebuinţa cuşniţii" (f. 116 v.)

lei 159, costul a „106 zile la stavilă" (f. 116 v.)

lei 210, costul a „60 zile zidăreşti, la cuşniţă", a 3 lei şi 20 parale pe zi (f. 116 v.)

costul a 81 zile de muncă apoi a 46 zile de muncă; apoi costul a 153 zile de muncă, consumate pentru tăiat, cioplit şi construirea dispozitivelor „cuşniţei" (f. 116 v.)

lei 14 141 şi 17 parale, „cheltuiţi de d-l Şiler, după socoteala ce au dat, cînd s-au dus în Austria şi au adus fier, oţel, praf de puşcă şi alte multe ferătănii trebuincioase de cuşniţă, cum şi plata vămii şi transportul pînă aici, hrana d-lui cu 2 slugi şi 4 cai pentru 86 zile ce au şezut în Austria, i hrana cît au şezut aici cu 2 slugi pentru zile 66..." (f. 122 v.)

Producţia de minereu în primele 2 luni din anul 1838 a fost :
ianuarie : 9 135 ocale (f. 136 v.)
februarie : 10 980 ocale (f. 151 v.)

Cheltuielile exploatării pe o lună din anul 1838 sînt (f. 152):

„Insemnare de lefurile şi cheltuielile ce s-au făcut pă această lună urmate pă toate zilele", „pă anu 1838, fevruarie 28 zile":

1 epistat, inclusiv chiria locuinţei lui	lei	515	
1 „herurg", inclusiv chiria locuinţei lui	„	215	
1 cantaragiu, inclusiv chiria locuinţei lui	„	180	şi 6 parale
1 hatman, idem	„	119	
3 ciocănaşi nemţi cu lei 87 şi 30 parale fiecare	„	263	şi 10 parale
2 ciocănaşi nemţi pentru 39 zile lucrate, cu lei 3	„	117	
5 ciocănaşi „rumîni" pentru 93 zile lucrate, cu lei 2	„	186	
18 ciocănaşi „rumîni" pentru 338 zile lucrate, cu lei	„	338	
6 ciocănaşi robi, pentru 77 zile lucrate, cu lei 2	„	154	
16 ciocănaşi robi, pentru 273 zile lucrate, cu lei 1	„	273	
2 tîmplari „rumîni" pentru 29 zile lucrate, a lei 2	„	58	
1 „covaci"	„	135	
4 „ajutori covăceri" cu 30 lei fiecare	„	120	
7 argaţi la boi şi cai, cu 30 lei fiecare	„	210	
1 „mai mare peste alergători, cu calul lui"	„	130	
4 „alergători" cu caii lor, cu 75 lei fiecare	„	300	
1 „chelar"	„	50	
cost chirie pentru 5 locuinţe („5 case închiriate")	„	83	şi 15 parale
cost hrană a 6 cai zi şi noapte, a 1 leu	„	168	
cost hrană a 21 boi zi şi noapte, a 30 parale	„	441	
costul a 4 ocale iarbă de puşcă, a lei 8	„	32	
cost bumbac pentru fitiluri, a 4 lei şi 12 parale	„	4	şi 12 parale
costul a 4 ocale oţel, a lei 2 şi 5 parale	„	8	şi 20 parale
costul a 8 ocale fier, a lei 2	„	16	
costul materialului lemnos în interiorul minei	„	13	şi 20 parale
„plata spoveditului şi grijit la 2 lucrători ce s-au zdrobit în ohnă"	„	4	
„plata dohtoriilor"	..	82	şi 9 parale
Total lei		4 216	şi 12 parale

La data de 7 aprilie 1838, Dejurstva oştirii comunică Vistieriei : „Comandirul polcului 3, prin raportu no. 345 întemeiat pă al îngrijitorului minelor Băii de Aramă praporcic Coadă, arată că de la 16 ale trecutei luni s-au poprit lucrarea minelor şi că, întrebînd pă orînduitul epistat pricina popririi lucrului, i-a răspuns că din porunca dumnealui căminarului Moshu, supt cuvînt că nu mai poate slobozi bani pînă mai întîi nu-şi va desface socotelile cu creditorii dumisale şi al doilea pînă la trimiterea vreunui mineralog" (f. 158).

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 7294/1836 : „Delă pentru minele ce s-au deschis la moşia căminarului Moshu, Baia de Aramă, unde să scoate mai multe feluri dă materialuri", f. 2—158

543

1838

Raportul doctorului Schuhmacher despre berea vătămătoare sănătății, care se face în berăria unui „ungurean"

Copie după raportu dumnealui dohtorului viterinal Şumahăr

Între berăriile ce se află acum aici este una care s-a pus în lucrare acum dă curînd şi care să află în deal, la Jicniţă, supt cîrmuirea unui ungurean, care n-are nici o cunoştinţă dăspre meşteşugul acesta.

Mai sus-numitul fierbe un fel de bere care nu este dăcît un[t] de naft şi care să înăcreşte în puţine zile. Aceasta dovedeşte mai vîrtos fiindcă în toate cîrciumile unde să vinde berea dintr-această berărie, este acră şi cu totul stricătoare sănătăţii; fiindcă cine bea dintr-această bere este supus la o urdinare primejdioasă. Pentru aceasta, este foarte dă lipsă ca această berărie ori să să poprească, ori să să îndatoreze a fierbe berea după cum să cuvine şi precum o fierb şi ceilanţi berari.

[mijlocul anului 1838]

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 4866/1838, f. 10

544

1839, ianuarie 12

Departamentul vistieriei către Agie, despre cererea lui D-trie Zaharia de a i se da voie să deschidă o „fabrică" de ceară roşie, pomadă şi ciocolată

Departamentul vistieriei
Prinţipatului Ţării Romîneşti
Anul 1839, luna ianuarie 12 No. 21
Bucureşti

Cinstitii Agii

Un Dimitrie Zaharia, ce şade în văpseaoa roşie no. 18, mahalaua Biserica Albă, prin jalbă de la noemvrie 8 anul 1838 către Departamentul cinstitii Mari vornicii, care prin sprafca canţelarii secsii I supt no. 1425

Notă la documentul nr. 543. Alte cercetări la faţa locului au constatat însă că acea bere era bună ; de aceea, la 28 iunie 1838 Comisia văpselii albastre raportează Agiei : „După cea din urmă poruncă a cinstitei Agii supt no. 5043, încetînd Comisia din lucrarea celei cu no. 5012, pe de o parte s-au lăsat acel fabricant dă bere nesupărat şi în lucrarea berării, iar pe de alta, dă urmare plecat să încunoştiinţează". (Ibidem, f. 23).

s-au îndreptat către acest Departament, cere ca să i se dea voe a deschide într-această Capitală fabrică de ceară roşie şi alte feţe, i pomadă şi ciocolată ; precum şi de a pune şi marca ţării la pomenitele manufacturi.

Vistieria, pe temeiul legiuirilor făcute pentru asemenea întreprinderi, i-au priimit cererea ; şi de aceea, Vistieria cu cinste dă în cunoştinţa cinstitii Agii că pomenitul mai sus este slobod a deschide aici în Capitală fabrica, ca să lucreze industriile ce se făgădueşte. Căci întreprinderea sa nu se înpotriveşte prinţipurilor legiuite prin Regulamentul Organic *.

Şeful Depertamentului,
Alecsandru Ghica
D. Lehliu

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 3457/1839 : „Delă pentru un Dumitru Zahariia, ce voeşte a deschide fabrică de ceară roşie, pomadă şi ciocolată", f. 1

545

1839, ianuarie 23

Ocîrmuirea judeţului Dolj către Vistierie, despre cercetarea făcută asupra „fabricilor" înfiinţate de I. Ţonţu ; trimite mostre din fiecare produs : un cuţit, o frînghie, o sticlă cu ulei, o tinicheluţă cu tabac, un găitan ; rezoluţia Vistieriei

Cinstitului Depertament al vistierii.
Ocîrmuirea judeţului Dolj

În urma poruncii de supt no. 23 a cinstitului Depertament, atingătoare pentru Ilie Ţonţu ce acum să află şezător în acest oraş şi i s-au dat voe după cererea sa a deschide fabrică de cuţitărie, frîngherie, găitănărie, ulerie şi tabaccerie, întrînd ocîrmuirea în cercetare prin poliţiia oraşului, s-au îndestulat că mai sus-pomenitul urmează lucrarea acestor fabrici pînă acum însă cu oareşcare micşorare. Dar să nădăjdueşte că cu încetu-încetu tot să vor mai desăvîrşi — alăturîndu-să, după poruncă, din fieşcare felurime de manufacturi cele mai jos însemnate.

Ocîrmuitor,
Fălcoianu
S. N. Chintescu

* „În această Capitală s-au deschis o fabrică de ceară roşie...", iar Vistieria şi Departamentul din lăuntru recomandă produsele ei spre cumpărare autorităţilor, ca fiind de o calitate bună şi la un preţ mai mic decît al celor din import. (Ibidem, f. 3—4).

1 cuțit
1 frînghie
1 sticlă cu ulei
1 tinicheluță cu tabac
1 găitan

Anul 1839, ghenar 23
Secsiia 3-lea No. 407
Orașu Craiova

[Rezoluția Vistieriei :]

Să să răspunză că ocîrmuirea să încurajeze cu verice mijloace va putea, pe acel întreprinzător, îndemnînd pe neguțătorii din oraș cîți uneltesc meseriia de prăvăliiaș și vînd asemenea marfă, ca să nu cumpere din streinătate frenghiile, de vreme ce cele aici lucrate nu sînt întru nimic deosebite decît cele ce să aduc de acolo. Căci din aceasta să va pricinui folos în dooă chipuri, adecă :

1-iu. Că văzîndu-să ajutorul făcut de stăpînire celor ce să îndemnează a începe niște asemenea lăudate așezămînturi prevestitoare ale sivilizații, să vor mișca și alți de acest fel de dorință ; încît deodată, fără a să semți, să nădăjduiește înmulțirea fabricilor în Prințipat.

Și 2-lea. Că banii cîți ies din Prințipat acum, pentru cumpărarea obiecturilor de asemenea fire, din pricina lipsei fabricilor, atunci vor sta înlăuntru lui, țirculînd.

De aceea, domnul otcîrmuitor, ca unul ce să cuvine să fie mișcat tot de asemenea sentimenturi, ce au cea mai de aproape înclinare cu înbunătățirea treptelnică a unei părți din Valahiia, a căriia otcîrmuire îi ieste de la înnalta stăpînire încredințată, va îngriji să sprijine pe întreprinzătorul felurilor de industrie, din care au trimis și la Vistierie semne, spre dovadă că să urmează lucrarea lor.

Și din vreme în vreme să raportuiască de înnaintarea ce să va vedea în faptă.

ghenar 30

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5646/1838, f. 8

546

1839, februarie 7

Inspectoratul general al carantinelor către Departamentul din lăuntru, propune ca schela de oprire a „corăbiei cu vapor" „Argos" să nu fie mutată la Turnu Severin, ci să rămînă mai departe la Cerneți ; rezoluția Departamentului din lăuntru

Gheneraliceasca enspecțiie a carantinelor linii Dunării din amîndooă Prințipaturile No. 365 Anul 1839, fevruarie 7
Oraș București

Corabia cu vapor „Argos" cunoscut este că pîn acum ș-au avut poposirea spre încărcare și descărcare la schela Cladovii, unde să afla carantina cea veche de la Cerneți. Iar, după ce această carantină s-au mutat în clădirile cele nooă de la Turnu Severinului, urmînd ca și numita corabiie să-și facă comunicația sa tot la acest punct, supt-iscălitul nu au lipsit a să adresa la 21 dechemvrie trecut, supt no. 3963, către cinstita k.k. Aghenție, cu cerere ca să puie la cale cele dă cuviință spre inplinirea aceștii trebuinți. După care, au și pus în urmare lucrarea trebuincioasă, scriind din parte-i la locul cuviincios, potrivit cu cererea mea.

Acum însă, după înțelegerea ce am avut într-această pricină cu d. k.k. Aghentul, mi-au arătat dumnealui de am văzut chiar înscrisul răspuns ce i-au venit de la Măriia Sa Prințu Meternih, coprinzător că, de a să muta această corabiie cu poposirea la punctul Turnu Severinului, va fi o simțitoare pagubă pentru priveleghiata Administrațiie a vaporurilor, pă temeiu că la schela cea veche a Cladovii fiind clădite cu mari cheltuieli magazii, case și alte felurimi dă încăperi pentru vapor, este cu mare neînlesnire a să muta acestea acolo și, în sfîrșit, cu neputință a să face strămutare unui așezămînt care este înființat nu de multă vreme cu atîta greotate și însemnătoare cheltueli — mai vîrtos că și lăcuința dumnealui Leiman, Aghentu vaporurilor, să află tot acolo — adăogînd către aceste că oblăduirea Valahii, privind cu băgare dă seamă asupra aceștii înprejurări, după cum totdeauna au dorit de folosul comunicații vaporurilor, să înlesnească și aceasta, cu a rămînea vaporul tot în punctul său cel dă la schela Cladovii.

Așadar supt-iscălitul, ca să nu aducă înpotrivire unui curs ce să întreprinde cu atîta folos pentru amîndooă Prințipaturile, am priimit propunerea de mai sus-arătată, dă vreme ce într-alt fel nu stă putință, cînd mai ales și în sus-zisul vapor, ca un curat ce este — avîndu-și plutirea sa numai pă partea stîngă a Dunării, supt asigurarea măsurilor carantinești dăspre orice comunicațiie ce ar putea face cu partea cea dreaptă a Dunării, fiind orînduit la dînsul din partea carantinească într-adins gvardian jurat, precum și căpitanul supus unui asemenea jurămînt ca să păzească cu strășnicie măsurile dă sănătate — am socotit că nu este atîta dă neapărată trebuință ca negreșit să să mute poposirea lui la punctul Severinului.

Și numaidăcît intrînd în dezbaterea mijloacelor cu care s-ar putea înbunătăți, am și luoat din parte-mi măsurile trebuincioase în ceea ce să atinge de paza regulilor carantinești, ca să nu să calce în vre-un chip cu urmarea poposirii vaporului la Cladova, poruncind cele dă cuviință și direcții de la carantina Turnu-Severinului.

Această dar punere la cale cu cinste să face cunoscut acelui cinstit Depertament, cu adăogire ca și din parte-i în ceea ce să atinge de vamă, strejuire și alte îngrijiri la acel punct al Cladovii, cînd vaporul va poposi, să statornicească a sa punere la cale, după cum va socoti — cinstindu-mă de urmare și pă mine cu răspuns, avînd către aceasta în cunoștință că totodată m-am adresarisit pentru aceasta și către cinstitul Depertament al Vistierii.

Ghenăral enspector al carantinelor linii Dunării,

Mavros

N. Bobescu

[Rezoluția Departamentului din lăuntru :]

[...] Copii după aceasta să vor trimite ocîrmuirii dă Mehedinți și Dejurstvi, scriindu-să : celii dintîiu ca, prin înțelegere cu Direcsia carantinii, să îngrijească la cele ce să atinge dă dînsa despre această înprejurare ; și celii de-al 2-lea pentru ceea ce să atinge dă poruncile ce să cuvine a da comandirului punctului.

Ioan Manu

[1839], fevruarie 13

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 2074/1839 : „Delă pentru descărcarea corăbii cu vapor „Argos" la schela Cladovii", f. 1—2

547

1839, februarie 25

Tribunalul poliției către Agie, se consideră necompetent pentru a judeca pricina dintre Stanciul covaciul cu N. Brătuianu, în legătură cu facerea a două pluguri

Cinstitii Agii.
Tribunalul poliții

Cu cinste să alătură pe lîngă aceasta cinstitii Agii, dela pricinii cu no. 72, ce coprinde file șaptesprezece, dintre Stanciul covaciul, cu d. Naie Brătuiianu, pentru facerea a doă pluguri.

Şi, la înfăţişarea ce au avut prigonitorii, au arătat d. Brătuiianu că au tocmit în adevăr cu jeluitoru a-i face doă pluguri, unul po lei 150, dîndu-i şi arvună lei 96, în trei galbeni împărăteşti.

Dar cînd i le-au adus pîrîtu, au văzut că-i cere pentru unul lei 300, cu pricinuire că aşa le-au tocmit.

Apoi fiindcă d. Brătuiianu adusese şi car cu chiriie de la moşiia sa din sud Ialomiţă, ca să le trimiţă spre a le pune în lucrarea arăturii, iar jeluitorul nici a i le lăsa dupe tocmeală au voit, nici arvuna a-i întoarce ; şi aşa, plugurile au rămas în neslujire — cerînd d. Brătuiianu folosul ce ar fi putut avea de la dînsele.

De aceea, o asemenea pricină cunoscîndu-să depărtată de hotărîrea acestui Tribunal, cinstita Agiie să binevoiască a o îndrepta la secsia I-iu a Ilfovului.

Prezedent,
D. Pîrsiceanu,
Th. Clucer
Pomoşnic,
T. Popescu

1839, fevruarie 25
No. 291

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 3658/1839, f. 1

548

1839, martie 31

Departamentul vistieriei către Alex. Ghica Vv., despre robii ţigani care lucrează la Ocnele Mari şi pe care-i revendică mănăstirea Cozia, despre folosul pe care îl au Ocnele de pe urma acestora; propune ca Vistieria să dezdăuneze mănăstirea, plătindu-i cîte 30 lei de familie

Prea Înălţatului Domn şi oblăduitor a toată Ţara Romînească.
Departamentul Vistierii,
raport

Acest Depertament plecat supune la cunoştinţa Înălţimii Voastre că din vechime sînt cîteva familii ţigani cu hălăduirea la Ocnele Mari din sud Vîlcea şi în lucrare de ciocănaşi. Iar de la ce vreme sînt lucrători ai ocnelor, nu este cunoscută. Atît numai, Departamentul îndrăzneşte a zice că poate să fiie de cînd şi lucrarea ocnelor s-au deschis.

Pentru aceşti ţigani au fost îndatoraţi contracciii după vremi ca să plătească la mînăstirea Cozii de o familie cîte lei trei — dar or supt nu-

mire de dajdie, sau ca o milă pentru alte sfîrşituri către pomenita mănăstire, iar nu este ştiut.

Acum vede acest Depertament că neprecurmat să corespondariseşte cînd cu cinstita Logofeţie a bisericeştilor, şi cînd cu arendaşii mănăstirii, aceste părţi stăruind ca să ridice pe ţigani sub cuvînt că sînt robi ai mănăstirii. Şi Vistieria să împotriveşte, pe învechita dreptate dobîndită asupră-le.

Luminate Doamne,

Ocnele Mari să lucrează cu aceşti ţigani. Aceştia sînt cei dintîi ciocănaşi şi cu cunoştinţă de vinele sării. Dacă dar să vor ridica, după cererea ce să face din partea cinstitei Logofeţii şi a arendaşilor, negreşit că şi ocnele vor fi puţin lucrătoare, ca unii ce aceştia sînt cei dintîi lucrători ce au cunoştinţă de vinele sării şi prin urmare să ştirbeşte şi venitul statului.

Dar, ca să fie şi Vistieria folosită de aceşti lucrători, după dreptatea ce are din vechime, şi mănăstirea să fie răsplătită cu un preţ mai potrivit acelor trei lei legiuiţi de la început, să să plătească ori de către Vistierie cîte lei treizeci d-o familie şi cu începere de la 1 ghenarie 1840, cînd atunci să sfîrşeşte sorocirea contractului d. căminarului Oteteleşanu, sau de către contracciul ce va cumpăra în viitor consumaţia.

Această părere a supt-iscălitului dacă va fi priimită Înnălţimii Voastre, atunci să roagă plecat să binevoiţi a porunci cinstitei Logofeţii a bisericeştilor, ca în contractul arenduirii mînnastirii Cozii să facă osăbirea aceasta pentru ţiganii ce sînt lucrători ai Ocnelor Mari.

Iar pentru anii trecuţi, fiindcă în contractul ocnelor nu să coprinde — pentru aceşti ţigani — nici să plătească vreo dajdie pentru dînşii d. contracciu, nici să nu plătească : cum adecă este legiuit la § 15 din contractul pentru dajnicii statului, îşi vor cere arendaşii îndestularea de la d. contracciu, prin canalul judecăţii.

Şeful Departamentului,
Alexandru Ghica

1839, martie 31

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5717/1838, f. 2

549

1839, aprilie 21

Secretariatul statului către Vistierie, despre aprobarea dată de Domnitor, ca M. Obrenovici să importe din Serbia 200 vaci şi 200 porci; rezoluţia Vistieriei

Secretariatul statului
Anul 1839, aprilie 21
No. 547 Bucureşti

Cinstitei Vistierii a Prinţipatului Valahii

Supuindu-să la cunoştinţa Mării Sale lui Vodă raportu cinstitei Vistierii supt no. 315, atingător de suma de dooă sute vaci şi dooă sute

rîmători ce au făcut cerere Luminăţiia Sa Prinţul Serbii Miloş Obrenovici, prin d. Mihail Gherman, prinţipescul sfetnic şi Aghent servienesc, a i să da voie ca să le emporteze din Servia în acest Prinţipat, pentru tamazlîc la moşiile Luminăţii Sale, pe la carantina Izvoarăle.

Şi luînd Măriia Sa în băgare de seamă cuvintele acolo arătate, întru ceea ce să atinge de articolul al 7-lea din condiţiile vămilor, cum că deşi este poprit a să emporta vite de felul acesta ; dar, după încredinţarea ce au dat d. Mihail Gherman, aceasta nu să emportează pentru vreo speculaţie, ci ca să să ţie, spre înmulţirea felului lor şi înfrumuseţarea propietăţilor Luminăţii Sale Domnului Miloş. Prin rezoluţiia ce au binevoit a pune, porunceşte cele următoare :

«De vreme ce aceste vite nu sînt de negoţ, ci sînt ale Luminăţii Sale Domnului Servii, ce este propietar aici, iar mai vîrtos că să folosesc şi satele moşiilor Luminăţii Sale, prin întroducere de rasă bună de vite, apoi să cuvine a să priimi fără plată de tacsă».

Această înnaltă poruncă Secretariatul statului nu lipseşte, cu cinste, a o încunoştinţa cinstitei Vistierii, spre cuviincioasa urmare.

Secretariatul statului,
Constandin Cantacozino
Şeful secţii,
C. Petrescu

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să să sloboază întrarea acelor vite, dîndu-să în cunoştinţa cinstitei Dejurstve, după orînduială, şi totodată să să vestească şi domnul Mihail Gherman, servienescul Aghent, pentru slobozeniia dată.

Dar fiindcă taxa pentru emportaţiia rîmătorilor priveşte în folosul vămii, după condiţii, să i să facă pohtire, ca, de va sta mijloc, să treacă cu vederea neînsemnătorul folos ce s-ar produce din luoarea vămii.

[1839], aprilie

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 779/1839, f. 8

550

1839, mai 2

Departamentul Vistieriei către Agie, despre un zapis al Vistieriei nerestituit, eliberat medelnicerului N. Alicsandrescu, pentru un împrumut de 1 850 galbeni

Cinstitei Agii a politiei

La 20 iunie, anul încetat 1838, s-au luat în Vistierie cu înprumutare galbeni înpărăteşti 1850, de la d. medelniceru Nicolae Alicsandrescu, cu dobînda cîte 18 la % pe an.

În luna trecutului aprilie s-au vestit că să vie la Vistierie să-şi priimească banii cu dobînda lor, nemaiputînd să plătească asemenea dobînzi ; şi au propus că zapisul îl are înstreinat.

Şi aşa, s-au cunoscut silită Vistieria de au depozitarisit această sumă cu dobînda ei la Trebunalul de comerţ, încă de la 25 aprilie.

Dar fiindcă urmează a să asigura Visteria cu priimirea înnapoi a zapisului Sfatului, de aceea este rugată cinstita Agie ca să mijlocească a intra la Vistierie acest zapis cît să va putea mai fără întîrziere.

Iar de priimirea aceştiia să întoarcă răspuns.

1839, mai 2
No. 1008

Arh. St., Buc., Vistieria, nr. arh. 4645/1839, f. 3

551

1839, mai 10

Agia către Departamentul din lăuntru, despre un muncitor cu sapa, mort în timpul muncii ; despre lucrurile rămase de la dînsul

Depertamentului din lăuntru

Un Ion, muncitor din satu Fierbinţi, judeţu Ialomiţii, sprijinit prin coprinsul văpselii galbene, în curs de vreo săptămînă de zile muncind cu sapa, a murit, nebolit.

Şi după cercetarea dumnealui dohtor, s-a dovedit că pricina morţii sale au fost plivitu.

De la care rămîind lucrurile de mai jos însemnate şi noă lei şi jumătate, ce s-au cheltuit la a sa îngropăciune, cinstitu Depertament cu plecăciune este rugat să facă punere la cale a să cerceta la pomenitul sat. Şi, de va avea niscarva nemesnii acolo, să viie cu doveziie cuviincioase, a priimi lucrurile.

1 cortel de aba albă, veche, cu găitan albastru
1 pereche nădragi-cioareci albi, iar de aba
1 brîu roşu de lînă, de 6 coţi, vechi
1 traistă de lînă, vărgată, pentru purtarea merindii
1 sapă pentru muncă.

1839, mai 10
No. 4038

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 3398/1829, f. 162 şi 163 — ciornă

552

1839, mai 15

Alex. Ghica Vv. către Departamentul din lăuntru, aprobă raportul Departamentului, prin care se propune numirea unui cinovnic carantinesc la schela cea veche de la Cerneți, în vederea măsurilor de pază sanitară care trebuie luate la sosirea „corăbii de vapor" „Argos"

Noi Alecsandru Dimitrie Ghica Vvd.,
cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Țara Romînească,
către Depertamentul trebilor din năuntru

Văzînd jurnalul încheiat de către Comitetul carantinilor la 14 ale trecutului apriliie, ce Ni s-au înfățișat pe lîngă raportul acelui Depertament cu no. 1980, prin care chibzuește că, spre a să putea păzi la poposirea corăbii de vapor Argosu în schela cea veche de la Cerneți (în locul căriia acum vremelnicește plutește Panonia) măsurile de sănătate fără vreo vătămare, și către aceasta ca să să poată lua știință și de mărfurile ce să vor emporta, să să orînduiască acolo un cinovnic carantinesc, cu numire de comisar, supt îndatorire de a da ascultare Direcții carantinii Noului Severin și a priimi de la dînsa toate povățuirile ce să ating de această slujbă, cu leafă de cîte lei una sută cinzeci pă lună, din iconomiile Casii carantinești.

Priimim de bună această chibzuire și poruncim a să face urmare întocmai.

Dumnealui șeful Depertamentului trebilor din năuntru va aduce această poruncă a Noastră la îndeplinire.

Alecsandru Ghica

Pentru Secretariatul statului,
Costandin Suțu

1839, luna mai 15
No. 191
București

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 2074/1839, f. 10

553

1839, mai 22

Departamentul din lăuntru către Vornicia Capitalei, despre porunca domnească, ca ceara roșie trebuitoare în cancelariile departamentului să fie procurată numai de la „fabrica" lui D-tru Zaharia; rezoluția Vorniciei Capitalei

Depertamentul pricinilor din lăuntru,
cinstitei Vornicii a politiei

Măria Sa Vodă binevoind a îmbunătăți slobozenia dată lui Dumitru Zaharia, fabricant de ceară tare de aici, de a urma cu facerea acestui

obiect şi vînzarea lui în curs de un an, îndatorindu-să a vinde fundul de întîia calitate lei zece, de al doilea lei opt şi de al treilea lei şase, prin înalt ofis supt no. 195, porunceşte acestui Depertament ca toată trebuința canțelariilor să să îndeplinească cu din acea ceară, făcută de numitul.

Potrivit dar cu o asemenea înaltă dispoziție şi cu cele scrise acei cinstite Vornicii întru aceasta încă de la 10 ale trecutului fevruarie prin hîrtia Depertamentului no. 712, va face cuviincioasa punere la cale, ca toată ceara trebuincioasă ei şi celor de supt dînsa să se cumpere de la numitul fabricant.

Pentru şeful Depertamentului,
Ioan Manu
C. Filipescu

Anul 1839, mai 22
S[ecția] I, m[asa] I
No. 2562

[Rezoluția Vorniciei Capitalei :]

Secretarul povățuindu-se din aceasta, o va face cunoscut şi cinovnicilor.

Arh. St. Buc., Vornicia Bucureşti, nr. arh. 2137/1839, f. 105

554

1839, mai 22

Gh. A. Gherman către Vistierie, propune un împrumut cu 12% în afară de o sumă de 25 000 galbeni cu 18%, cu care Vistieria să-şi achite datoriile ei în curs, contractate cu 18%.

Copie după raportul cu no. 1002 al dumnealui Gheorghe Adam Gherman, către Vistierie

Supt-iscălitu cunoscînd că cinstita Vistierie are îndestule înprumutări cu dobîndă cîte 18 la sută, cît şi cîte 12% pă an, şi avînd şi eu mijloc să o înprumut aceeaşi sumă a datorii ei, cu mai folositoare către cinstita Vistieriie dobîndă, cu mulțumire îi propui că, daca doreşte ca să-şi strîngă toate zapisile dă datorii care are date atît cîte 18 la % cît şi cîte 12,

să-i dau ca nişte înprumutări trebuitoarea sumă dă bani înpotriva zapisilor de datorii, cu soroc dă un an şi cu dobîndă cîte 12 la % pă an — afară dă 25 mii galbeni cîte 18 la %.

Drept aceea, va binevoi cinstita Vistierie să mă înpărtăşească cu răspunsul ei despre aceasta, spre regularisire-mi.

[1839, mai 22]

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4645/1839, f. 8

555

1839, mai 25

Comisia văpselei de verde către Agie, despre un muncitor cărămidar mort de dambla, despre lucrurile rămase de la dînsul

Cinstitii Agii.
Comisiia văpselii verde

După cele scrisă, ipocomisaru despăr. 1-iu, în urma poruncii cinstitei Agii cu no. 3562, s-au priimit răspuns acum, în coprindere că acel Radu muncitoru, ce au murit de dambla, au avut numai 5 000 cărămidă nearsă, pă lunca Cotrocenilor, care ar fi luat-o arendaşul, drept datoriia dajdii, şi lucrurile de mai jos însemnate, ce s-ar fi asigurat de pomenitul ipocomisar la o Mariia văduva din mahalaoa Sfîntului Elefterie.

Cu supunere şi Comisiia face cunoscut aceasta cinstitii Agii.

Dim. Gărdescu [?]

1 brîu alb, de lînă
1 zechie albă, ponosită
1 ladă veche

Anul 1839, luna mai 25
No. 2027

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 3398/1839, f. 182

Notă la documentul nr. 554. La 10 iunie 1839, cu nr. 1426, Vistieria dădu următorul răspuns: „Cinstit dumnealui Gheorghie Adam Gherman.

La adresul dumitale cu no. 1002, Vistieria are cinste a însemna mulţumirea ce au simţit pentru cumunicaţia ce au luat din pomenitu adres — totdeodată adăogînd că să va însemna cu al doilea suma banilor de care va avea trebuinţă Vistieria atit acum, cît şi mai în urmă, de să va priimi a să face şi atunci altă înprumutare Vistierii" (Ibidem, f. 9).

1839, mai 29

Departamentul vistieriei către Vornicia Capitalei, despre buna calitate a cerii roșii pe care o fabrică D-tru Zaharia, despre porunca domnească ca toate cancelariile statului să se aprovizioneze cu acest articol numai de la „fabrica" lui

Depertamentul vistieriei
Prinţipatului Ţării Romîneşti
Anul 1839, luna mai 29 No. 419
Secţia 3 Bucureşti

Cinstitei Vornicii a politiei

Prea Înnălțatul nostru Domn, în urma raportului acestui Depertament supt no. 370, prin care după porunca dată a arătat Înălțimii Sale prețurile cerii tari roșii, de fiecare calitate, cu cît se vinde la fabrica ce s-a deschis în acest Prințipat de un Dumitru Zaharia, Măria Sa binevoind, a slobozit luminat ofis cu no. 200, prin care poruncește ca dintr-această ceară tare să se îndeplinească neapărata întrebuințare prin toate canțelari[il]e statului.

Vistieria cu toate că și prin hîrtia supt no. 100 din anul curgător 1839 a avut cinste a recomanda deschiderea aceștii fabrice, dar și acum nu lipsește a face cunoscut că ceara ce ese din această fabrică este de o calitate bună și de un preț mai scăzut decît cea care să vinde de prăvăliașii aceia ce o aduc din streinătate.

Și spre a se putea încuraja fabricantul ca să ție mai întinsă întreprinderea și în stare de a îndestula trebuința consumației de ceară, atît la canțelarii cît și la particulari, urmează să dobîndească ajutorul acesta, adică îndemnarea de a se da precădere, prin cumpărarea productului fabricii sale.

Și atunci, se crede că nu se vor mai vărsa afară din Prințipat bani pentru acest obiect.

Drept aceea, Vistieria pe temeiul înaltei porunci, coprinsă în pomenitul mai sus ofis, nu lipsește a ruga pe acea cinstită Vornicie ca trebuincioasa ceară, atît pentru canțelaria sa cît și pentru toate celelalte canțelarii ce spînzură de dispoziția sa, să se cumpere numai de la această fabrică.

Iar acum, de urmare și punere în lucrare se va cinsti Vistieria cu răspuns.

Șeful Depertamentului.
Alecsandru Ghica
M. Darvaris

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 3398/1839, f. 162 și 163 — ciornă.

557

1839, iulie 5

Departamentul vistieriei către unii din creditorii săi, despre reducerea dobînzilor de la 18% la 12%.

Către fețele coprinse în lista supt litera B

Pentru banii ce cu zapisu Sfatului ai dat dumneata cu înprumutare la Vistierie, cu dobîndă dă cîte lei 18 pe an, a căria soroc nu s-au înplinit pînă acum, Vistieria are cinste a face dumitale întrebare, dacă după înplinirea sorocului însemnat întrînsu dorești dumneata a-l schimba cu dobîndă dă cîte lei doisprezece pă an la %, sau nu: ca să cunoască și Depertamentul cum să să reguleze din vreme întru ale sale lucrări.

Pentru care, vei binevoi a înpărtăși Vistierii răspuns în cel mai scurt soroc.

1839, iulie 5

No.	1689	Căminarului Manolache Serghiadis
„	1690	Cluceresii Marioara Roset
„	1691	Hilel zarafu
„	1692	Marii Ganis Geanoglu
„	1693	Medelnicereasa Frusina Androneasca
„	1694	Cc. Lucsandra Floreasca
„	1695	Costandin Vuzulea
„	1696	Cc. Lizi Nenciuleaschii
„	1697	Procopie Dimitriu zarafu
„	1698	Dohtorului Guși
„	1699	Solomon Halfon
„	1700	Pitarului Ioan Măinescu
„	1701	Păhărnicesii Elenchii Bălăceanca
„	1702	Stolnicesii Zmarandii Crețuleaschii
„	1703	Dimitrie Zisu H. Antoniu
„	1704	Stolnic Iacovache Prejbeanu
„	1705	Păhărnicesii Elenchii Suslăneaschii
„	1706	Manda Costeasca
„	1707	Chir Grigore Ispirescu
„	1708	Spătarului Ioan Ruset
„	1709	Cucoanii Saroni
„	1710	D. cc. Lucsiții Dimăncioaica
„	1711	Polcovnic și cavaler Ioan Odobescu
„	1712	Marelui clucer Grigorie Obedeanu
„	1713	Paharnic Ioan Budișteanu
„	1714	Ioan Prejbeanu
„	1715	Polcovnicului Hristache Vasiliu
„	1716	Gheorghe Adam Gherman

No. 1717 Nicolae Adam Gherman
„ 1718 Hătmănesii Elenchii Filipeaschii
„ 1719 Lucsiţii Coridalef
„ 1720 Vistieru Nicolae Ogrădeanul
„ 1721 Polcovniceasa Lucsandra Milisevschina

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4645/1839, f. 14, 37

558

1839, august 16

Obştească epitropie către Departamentul vistieriei, despre eventuala plasare cu împrumut, la Vistierie, a unei sume însemnate ce are să intre curînd în casa ei; rezoluţia Vistieriei

Obşteasca epitropiie
Anul 1839, luna avgust 16
No. 1699

Cinstitei Vistierii

Măriia Sa Prea Înălţatul nostru Domn, prin luminat ofis din 24 mai supt no. 225 către cinstita Comisiie privighetoare, au binevoit a înlesni Epitropii asigurarea capitalurilor orfaniceşti, hotărînd a să da înprumutare la cinstita Vistieriie cu dobîndă pre cît însă să va afla întrebuinţată.

Pe acest temei, datoare cunoscîndu-să Epitropiia a îngriji mai din vreme pentru o sumă însemnată, ce are să între în casa ei la 22 ale următoarei — din vînzarea moşii Caţichii şi Dîrvarii ale casii răposatului Domn Grigore Ghica, spre însumarea capitalului hotărît pentru înzestrarea Luminăţii Sale Domniţii Alecsandrinii — cu cinste să face cunoscut cinstitei Vistierii înalta Mării Sale bună voinţă şi trebuinţa Epitropii spre asigurarea unui asemenea capital, rugîndu-o tot într-o vreme să binevoiască a face cunoscut Epitropii de poate dobîndi această înlesnire pînă la sfîrşitul următoarei, spre regula lucrărilor sale.

Pentru d. Prezedent,
Radu Cornescu,
Gheorghie Paapas

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să să răspunză că Vistieria deocamdată răfueşte din datoriile sale şi nu are trebuinţă a face noă înprumutare ; iar întîmplîndu-i-să vreo trebuinţă a să înprumuta, îndată va încunoştinţa cinstita Epitropie, după glăsuirea ofisului Mării Sale.

N. Băleanu

avgust 16

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4645/1839, f. 21

559

1839, septembrie 15

N. Băleanu către Departamentul vistieriei, cere a i se acorda un privilegiu pe 15 ani, pentru înființarea unei „fabrici" de hîrtie arătînd și clauzele pe care ar trebui să le cuprindă acest privilegiu; rezoluția Vistieriei

Cinstitii Vistierii a Prințipatului Țării Rumînești

Cunoscut este cinstitului Depertament marele folos ce poate aduce deschiderea unor fabrici de întîia trebuință în Prințipat, precum cea de hîrtiie (carele este cu mult mai anevoe decît celelalte), de tors bumbac, de tors lînă, de tors in și cînepă, a face pînză de bumbac, de in și de cînepă în multe feluri, d-a face postav mai bun decît acel prost ce face unii astăzi.

Și aceste fabrici vor aduce un mare folos : întîi că banii ce să înstreinează pentru a să întroduce asemenea producturi rămîn în Prințipat. Al doilea, că o să să vînză cu trei la sută mai jos decît acelea. Și al treilea, că să deschide o noo ocupație folositoare tinerimii.

Eu însă, dorind să văz patriia mea în cel mai desăvîrșit grad al fericirii — căci nimini nu poate tăgădui că industriia nu este o ramură din cele mai însemnate ce aduce opștesc folos — am hotărît dar, să iau asupră-m însărcinarea aceasta și luptîndu-mă cu toate înpiedecările ce firește urmează a întîmpina la începutul aceștii întreprinderi.

Iar de a putea a pune în lucrare acest cuget al mieu, rog plecat pe cinstitul Depertament a-m mijloci către înnalta stăpînire de a slobozi voe a le înființa — dîndu-mi-să ajutoru cuviincios și drepturile următoare :

1-iu. Să am a ținea numai eu în soroc dă 15 ani, fără a să da voe și altora a întreprinde asemenea fabrici ; fiindcă neapărat urmează a mijloci ani la mijloc, pînă ce să vor domeri lucrători și să vor face cuviincioasele prefaceri la mașine, de a să desăvîrși proectu fabricii.

2-lea. Să să poprească cu străjniciie ecsportațiia cîrpelor din Prințipat.

3-lea. Toți slujbașii lucrători ai acestor fabrici să nu fiie supuși la nici o dare către stat, nici să fiie supărați de podvezi și angarale, precum la dregerea de drumuri și altele asemenea.

4-lea. Să să lege stăpînirea prin contract a cumpăra pentru toate canțelariile și dregătoriile de opște trebuincioasa hîrtiie hotărîtă, cu prețu dă lei 3 la % mai jos dăcît acel ce să cumpără astăzi.

Fiindcă la aceste toate fabrici este de trebuință o sumă foarte însemnată dă bani, de aceea cer a li să da de înnalta stăpînire un ajutor dă 5 000 galbeni înpărătești, fără dobîndă, în soroc dă 5 ani ; ca, cu acest mijloc să poci întîmpina însemnatele și neapăratele cheltueli și să poci săvîrși fără zminteală cele ce făgăduesc.

Nicolae Băleanu

1839, septemvrie 15

[Rezoluția Vistieriei :]

Să se supue la cunoștința Mării Sale lui Vodă în copie propunerea făcută prin acest adres, dîndu-să părerea Vistierii că : de vreme ce art. 176 al Regulamentului Organic legiuiește cum că, spre însuflețirea industrii pămîntenești și spre înlesnirea celor dentîi începeri ale fabricilor urmează să să chibzuiască mijloace, apoi cel mai de-a dreptul mijloc nu s-ar putea socoti altul decît darea unui privileghiu de un curs de ani, ori pre cît s-ar cere de către doritorul întreprinderii fabricelor, sau pre cît s-ar chibzui — pentru ca să poată printr-un asemenea chip dobîndi răsplătirea ostenelilor sale, după o îndelungată luptă ce ar avea și înpiedecările ce ar întîmpina pînă să vază izbutit rezultatul întreprinderii sale. Fiind pe de altă parte de sineș înțeles, cum că neînmulțirea — și mai adevărat să să zică : desăvîrșita lipsă — din Prințipat a unor asemenea folositoare așăzări, ce dau suflet comerțului din lăuntru, și pricinuesc fericire obștească prin cea în loc înbivșugare a banilor, acum firește înpuținează intrarea lor, de vreme ce moneda iese afară, schimbîndu-să drept obiecturile ce să iau din streinătate.

Dar pentru că asemenea consesii ca cea acum propusă din partea doritorului, nu s-au văzut de Vistierie pînă într-această vreme date la niminea, supt cuvîntul înțelesului ce s-ar da dispozițiilor art. 157 din Regulament, cum că iertarea de privileghiu ca să să ție o fabrică pă un curs de ani numai de către întreprinzătorul iei — fără să fie și altul slobod a să arăta mai în urmă concurent — să socotește monopol, care prin pomenitul articol ieste cu totul desființat, Departamentul acesta ia prilej a supune plecat la cunoștința Înnălțimii Sale, cum că a sa părere nu să unește cu înțelesul acela, pentru următorul cuvînt : că monopol s-ar socoti numai atunci, cînd productul fabricii s-ar vinde de către însuși întreprinzătorul, fără să fie slobod a-l vinde altul. Dar cînd numitul îl va înpărți prin vînzare și pe la alții din coprinsul Prințipatului, ca și iei să vînză cu măruntul pe la particulari, pentru a înșile speculație, apoi, fabricile privileghiiate nu să poate, nici să cuvine, a să cunoaște monopol, ci numai un adevărat mijloc ca să să răspîndească și în Valahiia într-un puțin curs de ani industriia, ce acum lipsește cu totul.

Spre a să luoa, dar, într-o aproape băgare de seamă propunerea dumnealui doritorului și a să cunoaște de ieste folositoare (de să va judeca de Înnălțimea Sa), va binevoi să poruncească a să îndrepta în cercetarea și chibzuirea cinstitului Sfat administrativ extraordiner, înpreună cu plecatul acesta raport — ca să să facă cuvenita observație și asupra părerii ce Departamentul are pentru înțelesul art. 157, atingător de monopol.

1839, septemvrie 16

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4146/1839, f. 60, 87

560

1839, octombrie 2

Departamentul din lăuntru către Agie, despre plîngerea locuitorilor din mahalaua Radu Vodă, că Agia a îngăduit deschiderea unei tăbăcării în acea mahala

La Agie

Să trimite cinstitii Agii alăturata pă lîngă aceasta în orighinal jalbă a mahalagiilor ot Radu Vodă, atingătoare de clădirea acei fabrice de tăbăcăriie. Şi i să scrie că, fiind arătările jeluitorilor adevărate, cu mirare s-au părut Departamentului cum Agia au putut îngădui deschiderea unei asemenea fabrice înlăuntrul politii şi nu au desfiinţat-o îndată ce jeluitorii s-au arătat cu reclamaţie. Cunoscînd mai vîrtos că stăpînirea, pentru întregimea sănătăţii obşteşti au desfiinţat asemenea fabrice ce au fost clădite mai denainte, iar nu să îngăduiască a să mai clădi şi altele din nou.

Prin urmare, să scrie cinstitii Agii ca, în soroc de trei zile cel mult, negreşit să desfiinţeze acea fabrică de tăbăcărie, a nu să pricinui vreo vătămare sănătăţii mahalagiilor şi celorlalţi.

Ioan Manu

[1839], octomvrie 2
No. 5584

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 2122/1839, f. 1

561

1839, noiembrie 3

I. Ţonţu, „fabricantul" din Craiova, către Vistierie, cere a i se acorda un împrumut de 200 galbeni, pentru procurarea de materiale

Cinstitei Vistierii a Valahii,
plecată jalbă

Incă de la luna lui avgust trecut, au binevoit cinstita Vistieriie de au slobozit porunca cu no. 880 către cinstita ocîrmuire Dolj, coprinzătoare ca să închipuiască un zapis din partea mea supt-iscălitul, pentru împrumutare-mi către cinstita Vistierie de galbeni 200 într-un an de zile fără dobîndă.

Notă la documentul nr. 560. La 7 octomvrie 1839, Agia răspunse, raportînd că a cerut Consulatului austriac „ca să îndatoreze pă acel întreprinzător de tăbăcărie supus k.k. a nu-şi mai lucra acest meşteşug într-acel loc unde a început".

Printr-un nou raport, la 10 noiembrie 1839, Agia raportă îndeplinirea poruncii, „depăratîndu-se cu lăcuinţa din acel loc Frederih tabacul" (Ibidem, f. 2, 3).

Și eu nici o punere la cale am văzut făcută, ducînd și chezași ce mi s-au cerut; care chezași, fără a să enteresa cevaș, au vrut să-m facă numai un bine, ca la un om strein.

Dar și ei, văzînd că într-atîtea rînduri smăcinîndu-i, să discolipsăsc pentru orice bine ar voi să-m facă, înpilîndu-i cu neşte condiţii păste cuvinţă.

Și fiindcă eu nici aș fi mai supărat pă cinstita Vistierie pentru această înprumutare, dacă aș fi venit aicea cu tot capitalu ce l-am avut în Turchiia; ci, am cheltuit lei 3 000 de mi-am scos soţiia şi copii de la turci, căci nu voia să-m dea slobozeniie nicidecum; lei 4 000: am cumpărat un loc într-acest oraș, iar cu lei 1 000 mi-au fugit niște calfe ce le adusăsăm cu mine din Turchiia — rămîind şi acum cu un capital ce lucrez aceste făbrici. Dar, ca să cunosc şi eu un folos, şi lăcuitorii aceştii Capitale o înleznire cu preţ mai scăzut decît cele care vin din streinătate, rog şi acum fierbinte pă cinstita Vistieriie să binevoiască a-m slobozi acești bani — supt chezășiile ce le am; ca prin urmare să-m poci şi eu cumpăra materiialuri mai din vreme.

Și ce va fi bunătatea cinstitei Vistierii.

Prea plecat,
Ilie Ţonţu, fabricantu din Craiova

[1839], noemvrie 3
No. 2113

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 5646/1838, f. 28

562

1839, noiembrie 30

Apostol tîmplarul și Chiriță săpătorul către Agie, cer ca Iosif săpătorul, supus k.k., să fie oprit de a pleca din ţară, întrucît le datorează bani pentru lucru; rezoluţia Agiei

Cinstitei Agii,
plecată jalbă

Plecat supunem în cunoştinţa cinstitei Agii noi, cei mai jos iscăliţi, pentru un Iosif săpătorul, supus k.k. că, cu contract adeverit prin Comisia dă albastru, am tocmitără dă a lucra tîmpla dă la mănăstirea Găiseni, care tîmplă s-au şi istovit, rămîindu-ne să ne mai dea cusur bani.

Care mergînd la numitu a ne desface între noi cu totul, să împotriveşte şi doseşte.

Și fiindcă acum am aflatără că numitul este dă a pleca în Austriia, fără pă noi a ne dăsface dă dreptul nostru, plecat ne rugăm cinstitii Agii ca, fiind poruncă către Comisia dă galben, unde numitul să află cu lăcuinţa, de a să popri numitul, ca să ne dăsfacem. Iar pă dă alta, să să îndatoreze a sta cu noi în socoteală şi, rămîind a lua, să să îndatoreze spre

plată. Căci îndăstulă vreme este dă cînd ne poartă cu vorba din zi în zi ; şi cînd ne ducem la numitul şi ne vede, doseşte.

Prea plecaţi, supuşi,

Apostol tîmplarul
Chiriţă săpătorul

[1839, noiembrie 30]

[Rezoluţia Agiei :]

Să să facă poftire cinstitii Aghenţii, ca să facă cuviincioasă punere la cale, pentru poprirea pîrîtului, pînă va îndestula pă jăluitori.

I. Făgărăşanu

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 4955/1839, f. 1

563

1839

Obştea mahalalei Radu Vodă către Vornicia din lăuntru, cere a se opri o tăbăcărie care începuse să lucreze în mahala.

Cinstitei Mari dvornicii a trebilor din lăuntru,
plecată jalbă

Noi, obştea mahalalii Radului Vodă, cu supunere facem arătare cinstitei Vornicii că aici, între casele dumnealui dragomanu Manolache Furcă şi între casele dumnealui serdar Ioan Jianul, sînt o păreche dă case ale dumnealui sluger Ştefanache armeanu, între aceste dooă proprietăţi. În care case, acum dă vreo cîteva zile vedem că unelteşte meşteşugu tăbăcăriei în ele.

Şi fiind cu dăpărtare dă gîrlă, ne aduce o nesuferită putoare atît nooă, cum şi Spitalului dă naştere ; din care putoare poate a să izvorî multe rele.

Şi dîndu-să în cunoştinţa cinstitii Agii o asemenea hîrtie încă dă la 20 ale trecutului avgust, la care nu s-au văzut nici o punere la cale întru aceasta, de aceea plecaţi ne rugăm cinstitii Vornicii ca, luîndu-ni-să în deaproape băgare dă seamă aceasta, să să poruncească unde să va cuveni, de a să popri cu totul acest fel dă meşteşug, nefiindu-i locul aici în mahal. aceasta, ci să meargă în Tabaci să-şi facă tăbăcăria sa.

Căci o asemenea îndrăzneală nu este suferită obştii, mai vîrtos socotind că nu va fi suferită aceasta a fi, nici în auzul stăpînirii, potrivit poruncilor slobozite asupra curăţeniilor.

Prea plecaţi, supuşi, *

[1839]

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 4656/1839, f. 11

---

* Urmează 5 semnături, inclusiv aceea a lui Nicolae Niţescu, „iconomul Spitalului de naştere".

564

Listă de „fabricile" existente în Comisia văpselei de albastru, cu ***arătarea*** *dacă ele lucrează sau nu cu maşini*

Văpseaua albastră. Listă dă fabricile aflate în văpseaoa albastră, cu maşini şi fără maşini, cu arătare anume ce materii scoate.

No. fabricilor	Numirea lor	Ce anume materii scoate	Cu maşină sau fără maşină	Numele fabricanţului	Mahalaua	No. proprietăţii
1	Basmangerie	Tistimeluri, feluri feţe, cu flori	Fără maşină	Stanciu Sîrbu	Broşteni	
2	Perdafgiriie	Scoate lustru feţe, la pei	Cu maşină	Andrei Neamţu	Idem	
3	Basmangerie	Tistimeluri, feluri feţe, cu flori	Fără maşină	Mincu	Popescu	
4	Boiangerie cu decatir *	Vopseşte feţe şi lustrueşte	Cu maşină	Răducanu	Idem	
5	Berărie	Bere	Cu instrumenturile ei	Gheorghe Nea[m]ţu	Idem	
6	Ciorăpărie	Ciorapi şi scufe	Cu maşină	Ioanet Talian	Radu Vodă	
7	Decatirie	Scoate păr şi lustru la postav	Cu maşină	Vole Neamţu	Doamna Bălaşa	2 416
8	Ciorăpărie	Ciorapi	Idem	Tereza Nemţoaica	Idem	2 407
9	Tabaccirie	Tabac	Cu dichisuri	Hagi Ivan	Sf-ta Caterina	1 623

Comisar,
I. Chiriţescu

Adunarea felurimii fabricilor :
2 basmangerie
2 ciorăpărie
1 perdafgiriie
1 berărie
2 decatir
1 tabaccerie
9 adică nooă

1840, mart 2

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 2007/1840, f. 4

* Vopsitorie, de unde postavul ieşea şi lustruit. Pe atunci existau şi „fabrici" de pildă în Comisia văpselei de roşu) ce se ocupau exclusiv cu lustruirea postavului, fără vopsit (Ibidem, f. 12).

565

1840, martie 12

Comisia văpselei de negru către Agie, arată că în cuprinsul ei nu există „fabrici" de postav care lucrează cu maşini; lista „fabricilor" de postav din cuprinsul Comisiei văpselei de negru

Cinstitei Agii,
Comisia văpselii negre

După porunca cu no. 1698, poftoritoare cu cea de supt no. 2435, cercetîndu-să în acest coprins pentru fabricile ce lucrează postav, s-au şi găsit, după cum în alăturata listă să arată. Însă nu lucrează cu maşine, ci în războiu, precum să ţese pînza la ţară *.

Pentru care, de urmare cu plecăciune să face cunoscut, totdeodată trimeţîndu-să şi probă doă bucăţi postav, spre a să vedea calitatea.

Comisar,
[Indescifrabil]

Anul 1840, martie 12
No. 887

Comisia văpselii negre

Listă de fabricile de postav ce s-au găsit în acest coprins, cum în jos să vede.

No. casei											
210	Barbu Dumbravă	lucrează	postav	cu	pînza	la	războí,	în	mahal.		Ceauş R.
bez	Popa Ioniţă	„	„	„	„	„	„	„	„		Hagiu
1960	Vasile postăvaru	„	„	„	„	„	„	„	„		Delea Nouă
1962	Oprea postăvaru	„	„	„	„	„	„	„	„		Ot tam
1968	Stan postăvaru	„	„	„	„	„	„	„	„		Ot tam
1976	Năstase postăvaru	„	„	„	„	„	„	„	„		Ot tam
1766	Ghiţă postăvaru	„	„	„	„	„	„	„	„		Delea Veche
1644	Ioniţă Bumbescu	„	„	„	„	„	„	„	„		Ot tam
1742	Ştefan postăvaru	„	„	„	„	„	„	„	„		Ot tam
1754	Radu postăvaru	„	„	„	„	„	„	„	„		Ot tam
1732	Radu Călugăru	„	„	„	„	„	„	„	„		Ot tam
1702	Radu Epitropu	„	„	„	„	„	„	„	„		Ot tam

Comisar,
[Indescifrabil]

1840, martie 12

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 2007/1840, f. 15, 16

---

* La 30 aprilie 1840 Comisia văpselei de negru arată Agiei că, „cercetînd, prin ipocomisarii despărţiturilor, fabricanţii de postav", s-a constatat că aceştia „lîna o torc la roată, iar postavul îl ţese la războí, fără a întrebuinţa în lucru lor vreoă maşină" (Ibidem, f. 28).

566

1840, mai 22

Starostele corporației zarafilor către una din comisiile de văpsele, despre cursul monedelor turcești : mahmudeaua „întreagă-moale", „jumătate-moale", „jumătate-tare"

Copiie după raportul stărostii corporaţiei zarafilor
către această Comisie

Cu cinste răspunz la porunca cinstitei Comisii de supt no. 2286 leat următor mai 19, întru care mi să scriie ca să vestesc cursul monedii turceşti : mahmudeaoa întreagă şi jumătate, la leat 1832 mai şi iunie.

Nu lipsii a face cunoscut : preţul numitei monedi a urmat la aceste doă luni după cum mai jos însemnează :

mahmudeaoa întreagă-moale	lei 41,	[par.]	8
ipac jumătate-moale	„ 20,	„	24
ipac jumătate-tare, adică inglizească	„ 17,	„	14

Anul 1840, mai 22

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 202

567

1840, iulie 25

Dr. Zucker către Alex. Ghica Vv., despre mașina de treierat care „s-a născocit" la Școala soldaților pentru meșteșuguri, despre cercetarea pe care o cere asupra acestei mașini și privilegiul care ar urma să i se dea ; rezoluția Domnitorului

Prea Înălţate Doamne,

Una din lucrăriie cele mai anevoe a agriculturei este treieratu grîului. Dacă să săvîrşeşte prin mîna omului cu blăcie (bătător), după cum să obicinueşte la Europa occidentală, este o muncă ostenitoare, costisitoare şi cere încăperi mari ; daca dinprotivă grîul se treieră la arie cu cai, după cum să obicinueşte aici în ţară, atunci nu numai că lucrarea această este din pricina mulţimea cailor costisitoare, dar grînele se amestecă cu baligă, multe grîne rămîn în spicele şi mai vîrtos vremea rea opreşte lucrarea, ploea o întrerupe şi pricinueşte pagubă.

De aceea, oamenii au căutat de multă vreme mijloace spre a înlesni aceasta lucrare, prin întrebuinţare de nişte maşine şi au născocit mai multe feluri, care mai mult sau mai puţin înplinesc scopul lor. Cea mai

bună dintre aceste mașine este cea englezească sau scotică, care însă este foarte scumpă și cere și o mare putere mișcătoare ; și din aceste pricini nu se poate întrebuința decît prin proprieteri de moșii mari, fiindcă la o agricultură mai mică dobînzile capitalului cheltuit pentru facerea mașinei ar covîrși folosul ce produce.

Mașinele toate de treierat, ce să întrebuințează pînă acum, scot grînele din spicele lor prin baterea sau apăsarea. La Școala soldaților pentru meșteșuguri însă, s-a născocit acum o mașină de treierat, întemeiată pe o altă sistemă noă. Fricsioana (frecarea) este, prin care s-a izbutit a să treiera grîul curat ; și metodul acela cerînd mult mai puțină putere decît cel obicinuit, dă și un rezultat mai bun. Doi oameni, care pun mașina în mișcare, sînt în stare să treiere într-o zi mai tot atîta cît 12 cai la o arie. De s-ar înpreuna cu mașină un manej de un cal, atunci rezultatul ar fi și mai folositor.

Această mașină foarte ușoară fiind, puindu-se pă roate, să poate transporta lesne cu doi boi și prin urmare poate sluji la mai multe locuri, de vreme ce mașina scotică din pricina mărimei ei, rămîne nemișcată și trebuie să să transporteze tot grîul la dînsă.

Pă lîngă acestea este și mică și, întîmplîndu-se vremea rea, să poate acoperi ca să nu se zăbovească lucrarea și la orice timp, fie chiar și iarnă, să poate treiera. În sfîrșit, mai are și folosul că, înpotriva mașinei scotică, este foarte eftin.

Întroducerea acestii mașine, noă născocită, fiind de un folos netăgăduit pentru o agricultură atît de mare ca al Țării Romînești, eu prea plecat iscălitul îndreznesc a ruga pe Înnălțimea Voastră să binevoiți a orîndui o cercetare asupra acestii mașine și, găsindu-se cu adevărat atît de folositoare, să binevoiți a-mi da un privileghiu pă cinci ani pentru Țara Romînească, astfel că în sorocul acesti vreme, supt pedeapsă de 500 galbeni înpărătești, niminea să nu fie volnic a preface zisa mașină.

Cu cel mai adînc respect și cu toată supunere am cinste a fi, Prea Înălțate Doamne, al Înălțimei Voastre prea plecată și prea supusă slugă,

Dr. Zucker

București, 25 iulie 1840

[Rezoluția Domnitorului :]

Noi Alecsandru Dimitriie Ghica Vvd., cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Țara Rumînească.

Departamentul din lăuntru va îndestula cererea aici iscălitului, orînduind oameni cu știință spre cercetarea propusei mașini — după care chibzuind acel Departament ne va arăta.

[Pecetea gospod.]

Șeful Secsii,
C. Petrescu

1840, iulie 25

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 770/1840, f. 1, 6

1840, august 27

Departamentul din lăuntru către ocirmuitorul Județului Ilfov, despre hotărîrea Domnitorului ca acest ocîrmuitor, împreună cu cluceru̧l P. Poenaru și paharnicul N. Pîcleanu, să încerce mașina de treierat construită de Dr. Zucker; despre măsurile care trebuie luate în această privință

La Ilfov

Să îndreptează în copiie către acea ocîrmuire jalba infățișată Mării Sale lui Vodă din partea d. dohtor Țucăr, a căriia coprindere, și a rezoluții Mării Sale, să va luoa în băgare de seamă.

Fiindcă pentru cercetarea aceștii mașini s-au chibzuit ca dumneata, ocîrmuitorule al județului, împreună cu dumnealui cluceru Petrache Poenaru directorul școalelor și dumnealui paharnicu Nicolaie Pîcleanu șefu sexii a 2-lea a acestui Departament să mergeți la un loc afară din București și, în ființa a multor lăcuitori plugari, să puneți în lucrare cuvenita cercare.

Iată, să scriie ocîrmuirii, ca pă de o parte să să înțeleagă cu pomenitul fabricant, ca la o zi hotărîtă să-și ducă mașina la un sat afară din București, unde, venind și ocîrmuirea — iar pă de alta să dea ocîrmuirea în cunoștința și a celorlalți orînduiți boeri, cărora li s-au și scris de către Depertament prin osibite hîrtii, ca la acea zi să să afle și dumnealor acolo înpreună cu dumneata d. ocîrmuitor și fabricantul.

Și pentru dezvoltarea aceștii cercări [ce] veți face, de putirea și calitatea aceștii mașini, veți arăta Departamentului cu deslușire prin raport, ca și Departamentul să urmeze cu a răportui asiminea Mării Sale lui Vodă.

1840, avgust 27
No. 1827

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 770/1840, f. 2—copie

569

1840, noiembrie 4

Departamentul vistieriei către Agie, despre plîngerea făcută de muncitorii de la ocnele Telega împotriva fostului cămăraș, că nu le-a plătit banii de mertic și munca din trecut; rezoluția Agiei; mențiuni

Depertamentul vistieriei
Prințipatului Țării Romînești
Anul 1840, luna noiemvrie 4
No. 2844 Secția a 2-lea
București

Cinstitii Agii

Muncitorii ocnii Telega din ținutul Prahova au dat jalbă Prea Înălțatului Domn, cu cuprindere că ei din anul 1834 cînd ocnele să căuta pe

seama casii Meitani, are să ia de la cămărașul de atunci, anume Nicolae Rătescu, banii de mertic și plată de muncă.

Și măcar că numitul i-au tot prelungit pînă acum că-i va desface, dar fiindcă acesta este scăzut cu banii ce să cuvin jeluitorilor în socotelile ce au dat la epitropiia casii Meitani, de aceea, spre desfacerea jeluitorilor este rugată cinstita Agiie ca, împreună cu reclamați[a] să trimiță pe numitul Rătescu la fața locului la Telega, spre a să desface cu muncitorii.

După care, în urmă să poată răportui Înălțimii Sale, precum este poruncită Vistieriia prin luminata rezoluție.

Șeful Depertamentului
Al. Ghica
Șef secsii, M. Serghiadis

[Rezoluția Agiei :]

Ajutoru șefului dă dorobanți va aduce pă pomenitul Rătescu la Agiie astăzi negreșit, spre punere la cale.

Pt. Șeful poliției,
I. Făgărășanu

noiemvrie 5

[Mențiune :]

Să află cu șăderea în casele d. medelniceresii Ecaterinii Merișaschi, vopseaoa verde.

[Altă mențiune :]

După rezoluțiia de mai sus rădicîndu-să numitul Rătescu, s-au trimis la cinstita Vistieriie, spre punere la cale, dă unde s-au adus alăturata hîrtiie.

Pentru vătafu Agii, G. Titeanu

noiembrie 6

Să va încunoștiința cinstitii Vistierii spre știință

I. Făgărășanu

noemvrie 7

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 3497/1840, f. 1

570

1841, februarie 26

Epitropii corporației potcovarilor, către Vornicia Capitalei, cer ca meșterii rău platnici din breaslă să fie obligați a-și plăti îndatoririle către cutia milelor și calfele devenite meșteri să plătească taxele datorate, așa cum se plătesc la toate celelalte corporații ; rezoluția Vorniciei Capitalei

Cinstitei Dvornicii a politii,
plecată jalbă

Supt-iscăliții epitropi ai corporații potcovarilor de aici, cu supunere încunoștințăm cinstitii Dvornicii, că unii dintre meșteri nu dau supunere la plata cutii de milă, ce este a o căuta între noi atît pentru această trebuință, cît și pentru cheltuiala a unii icoane ce avem făcută cu hramul Sfîntului Gheorghe.

Și ca nu, în urmă, să fim noi supt vreo răspundere, cînd ni să va cere vreo socoteală a aceștii cutii, de aceeia, plecat ne rugăm cinstitii Dvornicii ca să binevoiască a porunci prin cine să cuvine, ca să-i supuie la plată pă acei îndărătnici, după alăturata foaie * ce anume să arată; ca și noi să putem înplini trebuințele neapărate ce arătăm.

Asemenea, mai facem cunoscut că este așezat între noi ca, oricîte călfi va eși meșteri, să plătească odată, adică întîiași dată, cei din politiie cîte lei 50, iar cei du pă mărgini cîte 25. Și pentru aceștiia ne rugăm a-i supune la plată, căci aceste obiceiuri să urmează și întru alte corporații, pentru că tot dintr-acești bani ai cutii să plătește și simbriia dorobanțului ce-l avem. Că va fi cu păcat a să strica acest așezămînt ce este un folos obștesc.

Ai cinstitii Dvornicii plecați robi,
Petre sin Dumitru patentaru, epitrop
Niță sin Radu patentaru, ipac
Răducanu, ipac

1841, fevruarie 26
No. 411

[Rezoluția Vorniciei Capitalei :]

Poruncă cinovnicului dă tîrg ca, după obiceiurile ce au avut, să-i îndatoreze a urma.

Arh. St. Buc., Vornicia București, nr. arh. 2155/1839, f. 25

571

1841, martie 10

Departamentul din lăuntru către Agie, despre cererea lui P. Sapunov de a deschide o tipografie pentru tipărituri în limba bulgară și în alte limbi europene; rezoluția Agiei

Depertamentul trebilor din lăuntru,
cinstitei Agii a politii

Petre Sapunov de aici, prin jalba ce au dat către Măria Sa Vodă — și care prin înnaltă rezoluție supt no. 652 s-au îndreptat la punerea la cale a acestui Depertament — au cerut slobozenie a deschide o tipografie în limba bulgărească și în alte limbi europienești, prin păzirea regulilor țensurii.

* Ibidem, f. 26

Departamentul, pă temeiul înnaltului ofis al M.S. lui Vodă de la 3 septemvrie anul 1837 supt no. 462 atingător dă încetarea privileghiului tipografii d. paharnicului Eliad și pă temeiul articolului 157 din Regulamentul Organic, scrie cinstitei Agii, a da numitului Sapunov ceruta slobozenie, făcîndu-i totdeodată cunoscut că, în lucrarea aceștii tipografii, este dator a păzi regulile țensurii, după dezlegările ce va priimi prin cinstitul Secretariat al statului, îndatorindu-l către aceasta a să înfățișa către acel cinstit Secretariat, pentru priimirea competentelor instrucții.

Pentru șeful Departamentului,
Ioan Manu

C. Filipescu

1841, martie 10
S[ecția] I, m[asa] I
No. 1104

[Rezoluția Agiei :]

Să să aducă la poliție și pe de o parte să să trimită la Secretariat spre a i să da cuvenitele instrucții, iar pe de alta să îi să facă cunoscut că nimic nu va pune supt tipar din cele ce vor privi atribuțiile poliții, fără a ei deslegare, și că la din înpotrivă urmare să îi să închiză tipografia.

[1841], martie 12

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 567/1841 : „Delă pentru un Petre Sapunov, ce voește a deschide tipografiie în limba bulgărească și altele", f. 1

572

1841, iunie

N. Băleanu către Departamentul de finanțe, cere a i se prelungi cu încă un an termenul care i s-a acordat pentru înființarea fabricii de hîrtie ; rezoluția Departamentului de finanțe

Cinstitului Departament finanțial

Cu cinste am priimit otnoșeniia de supt no. 841, prin care mi să face cunoscut bunăvoință a Mării Sale, ce au binevoit a-m da drept a înființa o fabrică de hîrtie aici în Prințipat.

Și fiindcă prin toată silința ce am întrebuințat spre a o pune în lucrare în soroc de un an, nu au stătut putință, fiindcă am fost silit a aduce mașinele din țări streine și cu depărtare, de aceea, rog pe cinstitul Deper-

tament a mijloci către Măriia Sa a mi să prelungi sorocu pînă la doi ani și a mi să da un document din partea cinstitului Sfat, pentru asigurarea dreptului ce am cerut.

Nicolae Băleanu

Anul 1841, iunie
București

[Rezoluția Departamentului de finanțe :]

Să se supue prin raport la cunoștința Mării Sale lui Vodă arătarea dumnealui Vornicului Băleanul, despre neputința ce cearcă întru a găta cu desăvîrșire fabrica de hîrtie, din pricina neînlesnirilor ce au întîmpinat.

Și fiindcă sorocul de un an, ce să poruncise de Înnățimea Sa a i să da, să dovedește acum că au fost foarte scurt ca să să poată înființa din nou în curgerea lui fabrica aici, unde fiind lipsă de mașinele trebuincioase, întreprinzătorul au urmat să le aducă neapărat din streinătate și să cheltuiască într-o asemenea îndeletnicire cea mai multă parte a anului.

Rămîne ca, binevoind Înnălțimea Sa, să sloboază luminată poruncă, spre a i să mai prelungi sorocul pre cît să va judeca de cuviință, ca să poată aduce la săvîrșire în curgerea lui fabrica și începe întreprinderea încercată.

1841, iunie

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 4146/1839, f. 96.

573

1841, iulie 5

Eforia așezămintelor făcătoare de bine către Departamentul credinței, despre punerea la lucru a copiilor sărmani, despre înștiințarea căpeteniilor corporațiilor și a „marșantelor"

Eforia așezămînturilor
făcătoare de bine
Anul 1841, luna iulie 5
No. 485 București

Cinst-i Depertament al credinții

Întrebuințînd Eforia oservația ei, în ale sale datorii, a văzut că dintre copii sărmani să pot da pe la meșteșuguri pînă la un număr de doăzeci parte bărbătească și pînă la alți doăzeci parte femiiască, aflîndu-să veniți în vîrstă pînă la optu și cîte zece ani.

Spre acest sfîrșit, este pohtit cinstitul Depertament ca să binevoiască a face cuviincioasa punere la cale, înțelegîndu-să cu cine să

cuvine, de a da în cunoştinţă atît d-lor căpeteniilor de corporaţiile ce să va socoti, cît şi d-lor marşantelor ce întrebuinţează meşteşugul agonisitor de hrană, ca să viie la Eforiie şi prin înscrisă orînduială legiuită după Regulament, să-i priimească, supt îndatorire de a-i învăţa meşteşuguri, şi pă fete învăţături de cusături — cu care în viitor să să poată şi iei a să ajuta prin dobîndirea folosului nădăjduit.

Şi de punerea la cale ce să va chibzui, va lua bunătate a cinsti pă Eforiie cu răspuns.

Arh. St. Buc., Logofeţia pricinilor bisericeşti, nr. arh. 1163/1841, f. 1

574

1841, octombrie 24

Sfatul orăşenesc al Capitalei hotărăşte tipurile şi calitatea cărămizilor care vor putea fi făcute în viitor

Sfatul orăşenesc din Bucureşti

După luminata rezoluţie a Mării Sale prea înălţatului nostru Domn, dată la raportul cinstitului Departament din lăuntru, îndreptat către Măria Sa, în urma raportului acestui Sfat asupra chibzuirii făcută prin jurnalul său, pentru necuviinţele şi vătămarea ce suferă casele ce se clădesc în Capitală, din pricina felurimii cărămizii şi a proastii calităţi [a] ei, pentru că, după ce cărămida să face după cum fiecare voieşte : mai mare sau mai mică, apoi şi este de pămînt prost, nefrămîntată bine şi nearsă îndestul. Şi întrebuinţîndu-să la o zidire cărămidă de mai multe felurimi şi calităţi, să pricinuieşte vătămare şi aduce şi învederată primejdie.

S-au statornicit ca în viitor să să facă cărămida după doă numai forme, din care una va sluji pentru orice zidire, şi alta pentru sobe care va fi de pămînt bun, frămîntată şi arsă bine.

De care aceasta să face cunoscut, spre ştiinţă, tutulor de obşte : că în viitor nu este slobod nimini, fără osebire, atît pentru în parte trebuinţă cît şi pentru negoţ, supt orice cuvînt a face cărămidă după orice altă formă, decît numai după cele întocmite de Sfatul orăşenesc — şi care să află drept model la dînsul. Să fie de pămînt bun, frămîntată şi arsă bine.

Şi oricine va avea cărămidă făcută anume să o desfacă negreşit pînă în viitoarea primăvară ; că de atunci înnainte să va opri cu totul în oraş şi a să întrebuinţa în orice lucrare altă cărămidă, decît numai după forma

întocmită de Sfat și în calitatea zisă — fără a să priimi de la arătatul soroc orice propunere în osebirea aceștii întocmiri legiuite în aceasta.

Alecsandru Hina, Apostoliadis, Anghel, H. Pandele

[1841, octombrie 24] *

Întocmai după orighinal,
M. Cuti

Arh. St. Buc., Vornicia București, nr. arh. 102/1841, f. 201

575

1841, octombrie 25 (noiembrie 6)

Feraldi către Alex. Ghica Vv., despre proiectul de a înființa o fabrică de zahar din sfeclă pe domeniul Giurgiului, despre clauzele care trebuie prevăzute în privilegiul pe care-l solicită, despre obligațiile pe care și le ia societatea ; devizul de cheltuieli aproximative pentru construirea clădirilor și procurarea utilajului, lista de utilajul necesar unei fabrici de zahăr

A son altesse sérénissime Monseigneur le Prince Régnant de Valachie

Monseigneur,

L'industrie agricole, unique source de la richesse et de la prospérité des nations, est restée jusqu'à présent négligée en Valachie, bien que le sol de cette Principauté soit sans contredit l'un des plus fertiles de l'Europe.

N'est-il pas étonnant en effet que cette terre féconde en produits que l'on exporte à l'état brut et à vil prix, n'aye pas vu jusqu'à ce jour s'élever dans son sein des établissements destinés à donner à ses produits une plus grande valeur commerciale et à son industrie un nouvel essor et ne faut-il pas qu'elle soit aussi appelée à jouir de tous les avantages dont l'a favorisée la nature ?

L'établissement d'une sucrerie de betteraves en y perfectionnant les procédés agricoles, deviendrait certainement pour ce beau pays le commencement d'une ère régénératrice de l'industrie ; car de toutes les industries, aucune ne se rattache aussi étroitement à l'agriculture que la fabrication du sucre de betteraves, qui seule est susceptible de l'amener à son plus complet développement.

Une fabrique de sucre de betteraves établie en Valachie fournira non seulement aux besoins du pays, mais encore fera écouler le surplus de

* Pentru dată, vezi : Ibidem, f. 200.

son industrie chez les nations voisines encore privées d'un pareil établissement, la position du pays étant des plus favorables pour lui assurer des débouchés faciles et avantageux.

Le mouvement agricole et industriel que l'importation de cette fabrication doit imprimer au pays, attirera sans doute toute l'attention et sera l'objet de la sollicitude du gouvernement de Votre Altesse, toujours jaloux du bien être général.

Persuadé que Votre Altesse ne manquera pas d'apprécier et de prendre en considération les avantages de tous genres qui résulteront pour le pays de l'importation de capitaux considérables, j'ai l'honneur de prier Votre Altesse de vouloir bien m'accorder l'autorisation de fonder à Bucarest une société en commandite et par actions, qui aura pour objet l'établissement d'une sucrerie de betteraves et de sa raffinerie, et j'ose me flatter que Votre Altesse voudra bien ne pas me refuser à cet effet sa haute protection, ainsi que le concours et l'appui de son gouvernement.

Je supplie en outre Votre Altesse de vouloir bien octroyer à cette société les concessions suivantes :

1. Le privilège exclusif de la fabrication du sucre de betteraves et de la raffinerie dans toute l'étendue de la Principauté pendant vingt cinq ans.

2. La cession pendant le même espace de tems de la jouissance du domaine de l'état appelé Tzourtzo moyennant le fermage de cent mille piastres par an et avec les mêmes conditions de bail accordées aux fermiers précédents.

3. L'autorisation de couper dans les îles du Danube appartenant à l'état les bois nécessaires aux constructions de tout établissement industriel que la société jugerait avantageux de fonder sur le dit domaine, plus cinq cent toises de bois de chauffage par an, jugées nécessaires à la consommation annuelle de la sucrerie de betteraves.

4. La franchise des droits de douane pour l'importation des machines et ustensiles nécessaires soit à la fabrication du sucre de betteraves, soit à tout autre industrie nouvelle.

5. La franchise des droits de douane pour l'exportation des produits de tout établissement industriel, fondé sur le domaine concédé.

De son coté, la société s'engage :

1. A introduire dans l'espace de deux années sur le dit domaine les nouveaux procédés d'agriculture perfectionnés, et les instrumens aratoires nécessaires à la culture en grand de la betterave à sucre.

2. A y construire non seulement les bâtimens destinés à l'usine proprement dite, mais encore ceux qui seront jugés nécessaires à l'exploitation rurale.

3. A l'expiration des vingt cinq années de bail, à remettre aux agents du gouvernement le dit domaine avec toutes améliorations et augmentations, bâtimens et machines ayant servi à l'exploitation du privilège, le tout en état de pleine activité et établi d'après les données du devis approximatif ci joint.

4. A payer à la signature du contrat une année de fermage d'avance

en garantie de l'exécution des conditions précédentes. Ce mode de payement cessera aussitôt que les travaux d'installation auront commencé à s'éxécuter et n'aura plus lieu que d'après l'usage.

J'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect, de votre Altesse sérénissime le très humble et très obéissant serviteur,

Feraldi

Bucarest le $\frac{\text{25 octobre}}{\text{6 novembre}}$ 1841

Anexa I

Devis approximatif des dépenses de construction et d'établissement d'une Sucrerie de betteraves avec sa raffinerie, que la Société en commandite et par actions s'engage à établir sur le domaine de l'état nommé Tzourtzo

	Francs
Construction de l'usine, des logements, des ateliers, magasins, écuries, murs d'enclos, fours et fourneaux	120 000
Frais de terrassement et préparation de terrains en friche....	5 000
Machine à vapeur	20 000
Trois râpes et leurs accessoires	3 000
Six presses hydrauliques	16 000
Trois presses à écumes	1 500
Trois tables à jus....................................	500
Trois lavoirs mécaniques	1 500
Communications de mouvements, arbres, engrenages...........	3 000
Cinq chaudières à déféquer............................	4 000
Quatre grands filtres	500
Trois chaudières à évaporation continue....................	6 000
Autres filtres et chaudière à clarifier....................	2 000
Deux chaudières à cuire à grille, deux rafraîchissoirs, différens bacs à jus, pompes pour les eaux, menus ustensiles, sacs, claies, tuyaux, robinets, communications, générateurs	25 000
Lits de pains pour les greniers	
Réservoir pour les mélasses, formes de différentes grandeurs, poëles, gradins pour les étuves, menus ustensiles, charrues, instrumens aratoires, harnais, bestiaux pour la culture et le service de l'usine.............................. Outils pour les ateliers de chaudronnerie, mécanique, forge, tonnelier, etc. Ustensiles pour la fabrication et la revification du noir. Frais de transport et d'installation des machines et appareils	92 000
Total......	300 000

[Traducere contemporană documentului :]

Innălțimii Sale Prințului stăpînitor al Valahii

Industria agricolă, singurul izvor al bogății și al fericirii neamurilor au rămas pînă acum neîngrijită în Valahia, cu toate că pămîntul astui Prințipat este fără tăgăduire unul din cele mai roditoare ale Europii.

Nu este oare de mirat că acest pămînt roditor în producte, care să ecsportează în cea dintîi stare a lor nelucrată și cu un preț prea de nimic, să nu poată vedea încă pînă în zioa de astăzi innălțîndu-să în sînul său așezăminte hotărîte să dea producturilor lui un mai mare preț (valeur) comerțial și industrii lui un nou zbor ; și nu trebuie oare ca să fie și el chemat a să bucura de toate foloasele cu care l-au favorizat natura ?

Așezămîntul unei zaharării de sfecle desăvîrșind aici metodurile agricole ce să urmează, să va face fără îndoială pentru această frumoasă țară o eră regenăratoră a industrii ; pentru că din toate industriile, nici una nu să apropie așa de mult de agricultură ca fabricarea zaharului de sfecle, care singură este priimitoare d-a o duce la cea mai desăvîrșită a sa desvoltare.

O fabrică de zahar de sfecle așezată în Valahia va îndestula nu numai la trebuințele țării, dar încă va face să să reverse prisosul industrii sale la națiile vecine ce încă sînt lipsite de un asemenea așezămînt; fiindcă poziția țării este din cele mai favorabile ca să-i asigureze eșiri (débouchés) înlesnicioase și cîștigatoare.

Mișcarea agricolă și industrială pă care importația aceștii fabricații trebue a întipări țării va trage fără îndoială toată băgarea de seamă și va fi obiectul solicitudei oblăduirei Înălțimei Voastre, care este geloasă de fericirea obștească.

Încredințat că Înălțimea Voastră nu veți lipsi d-a prețui și a lua în deaproape băgare de seamă foloasele de tot felu ce vor rezulta pentru țară din importația a însemnatoare capitaluri, am cinste a ruga pe Înălțimea Voastră d-a binevoi a-mi acorda autorizația d-a întemeia în București o soțietate comandită și cu acții, care va avea drept scop așezămîntu noii zahărării de sfecle și a rafinerii sale. Și îndrăsnesc a mă măguli că Înălțimea Voastră va binevoi a nu-mi refuza întru aceasta înalta Sa protecție, precum și conlucrarea și reazămul oblăduirii Sale.

Rog către aceasta plecat pă Înălțimea Voastră a binevoi să îngădue aceștii soțietăți concesiile următoare :

1-iu. Priveleghiul ecsluziv al fabricării zaharului de sfecle și al rafinerii în toată întinderea Prințipatului pentru 25 ani.

2-lea. Cesia în acelaș curs de vreme a averii în stăpînire a domenului statului, numit Giurgiu, cu arenduire de una sută mii lei pe an, și cu aceleași condiții de arenduire cu care sînt date arendașilor precedenți.

3. Autorizația d-a tăia în ostroavele Dunării ce sînt ale statului trebuincioasele lemne la clădirile a orice așezămînt industrial pă care soțietatea va găsi de cuviință a să clădi pă sus-zisul domen.

Către aceasta, şi 500 stînjini lemne de încălzit pe an, ce să socotesc trebuincioase la consumaţia dă peste an a zahărării de sfecle.

4. Scutirea dreptului de vamă pentru importaţia maşinelor şi a uneltelor trebuincioase or la fabricaţia zaharului de sfecle, sau la orcare altă noă industrie.

5. Scutirea drepturilor de vamă pentru ecsportaţia productelor a orcăruia aşezămînt industriel, ce să va clădi pă domenul ce să va da.

Soţietatea iar din parte-i să îndatorează :

1-iu. Să întroducă în curgere de doi ani pă zisul domen cele mai nuoă şi desăvîrşite metoduri de agricultură şi plugăreşti, instrumenturi trebuincioase la cultura cea mare a sfeclelor de zahar.

2. A clădi nu numai binalele trebuincioase la aceea ce să numeşte iuzină, dar încă acelea ce să vor socoti trebuincioase la ecsploataţia cîmpenească.

3. La înplinirea sorocului de 25 de ani de arenduire, să dea aghenţilor oblăduirii zisul domen cu toate îmbunătăţirile şi adăogirile, clădirile şi maşinile ce au slujit la ecsploataţia priveleghiului, toate în cea mai bună stare de lucru şi întemeate după cea cu tacmin socoteală ce să alătură aici.

4. Să plătească după iscălitura contractului preţul arenduirii pe un an înainte spre asigurare, pentru punerea în lucrare a condiţiilor de mai sus. Această plată va înceta îndată ce lucrările instalaţii vor începe a să lucra şi nu va reîncepe iarăş decît după punerea lor în lucrare.

Am cinste să fiu cu cel mai adînc respect,
al Înălţimii Voastre

Anexa :

Socoteală cu tacmin de cheltuelile clădirii aşezămîntului unii zahărării de sfecle cu rafineria sa, pă care soţietatea în comandită şi cu acţii să îndatorează a aşăza pă domenul statului numit Giurgiu.

	Franci
Clădirea uzinei, lăcuinţelor lucrătoriilor, magaziilor, grajdurilor, zidurilor de înprejmuire, cuptoare şi cuptoraşe	120 000
Cheltuiala căratului de pămînt şi a pregătirii locurilor ţeline	5 000
Maşina cu vapor	20 000
Trei răzători şi accesoriile lor	3 000
Şase teascuri idrolice	16 000
Trei teascuri pentru spume	1 500
Trei mese pentru must	500
Trei lavoaruri mecanice	1 500
Comunicaţiile mişcărilor, drugi, angrenajuri	3 000

	Franci
Trei cazane de limpezit	4 000
Patru strecurători mari	500
Trei cazane cu evaporații conținute	6 000
Alte strecurători și cazan pentru limpezit	2 000
Doă cazane de fiert cu grătare, doă răcitori, mai multe zghiaburi pentru must, tulumbe pentru apă, mici unelte, saci, grătii, urloaie, canale, comunicații, generatori	25 000
Paturi de boştină la ambare Păstrător pentru drojdiile de zahar, forme de deosebite mărimi, sobe, poliță la cuptoare, mici instrumente Pluguri, instrumente plugăreşti, hamuri, dobitoace pentru cultura și slujba uzinii Scule pentru lucrătorii căldărării, mecanică, cuşniții, dogării şi c. l. Unelte pentru fabricație și prefacere (revification) din negru Cheltuiala transportului și a instalații machinelor și a pregătirilor	92 000
Peste tot	300 000

Bălăceanu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 276/1841, f. 2—5, 32

576

1841, decembrie 8

H. Hekl către Departamentul din lăuntru, despre „fabrica" de cafea pe care vrea s-o înființeze, despre diferitele sorturi de cafea pe care urmează să le fabrice, despre cercetarea medicală pe care o cere

Vu à l'Agence d'Autriche

Bucarest au $\frac{16}{4}$ décembre 1841

[Semnat : Indescifrabil]

Cinstitii Mari dvornicii din năuntru a
Prințipatului Valahii

Supt-iscălitul, cu umilință fac arătare cinstitii Mari dvornicii, că voind a deschide aici în Căpitală o favrică de cafea — care cafea este cer-

cată de sistimul dohtoricesc pentru toată familiia ; această cafea este de o iconomiie însă mai bună. Apoi, şi sănătăţii este folositore. Acest fel de cafea iscălitul pregătindu-o, o face naturală prin lucrarea ce-i dă : prin care însuşi perde tărimea ei cea rea şi rămîne naturală, curată cafea.

Şi-aşa nu numai că este oamenilor sănătoşi folositore, dar i să recomandează şi celor ce sînt bolnavi de orice bolă pătimind — adică de durere de pept, de întărirea nervilor i pentru cei ce sînt plini la trup de sînge.

Altă aseminea lucrează iscălitul şi o cafea pentru copii i dame deosibit — şi un fel de cafea, ce să numeşte şfeiţăr ; precum aseminea şi o cafea pentru pept.

Ci fiindcă această favrică s-au dovedit de bună, prin zisa dohtoricească, după atistatul ce am la mînă, eu, dar, îndrăznesc şi mă rog plecat de cinstita Mare dvorniciie şi binevoind înnaintea făcultitii dohtoricească a cestui Prinţipat — pentru ca să arăt facerea acestii cafele, ce o voi face precum zic — după care apoi, de a mi să da încredinţare a înnaltii dombleş * public, precum şi slobozeniie de la cinstita Marea dvorniciie sloboda voie : semnu vulturului rumînesc înnaintea aceştii favrici.

Pentru care sfîrşit am făcut însemnate cheltueli cu venirea mea aici.

Mă rog plecat de cinstita Marea dvorniciie, ca pe de o parte să-m dea ascultare spre a putea dobîndi. Rugîndu-mă, dar, a nu fi niminea volnic a să amesteca la această favrică, fiind însemnată de dohtoricesc.

Al cinstitii Mari dvornicii plecat şi supus,
Enriş Ekl

[1841, decembrie 8]

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 798/1841, f. 1

577

1841, decembrie 17

Comisia doctoricească (Dr. N. Creţulescu, V. Formion şi alţii) către Departamentul din lăuntru, despre diferitele sorturi de cafea pentru care H. Hekl a cerut încuviinţare să le fabrice

Cinstitului Depertament din lăuntru.
Comisia doctoricească

Potrivit cu porunca cinstitului Depertament de supt no. 6465, cu alăturată jalbă ce au dat Heinrih Hekl, prin care cere a i să da voe să deschiză o fabrică de cafea, Comisia au cercetat ca nu cumva numitul să

---

* Sic.

fi vrînd să pue în acea cafea vreo materie vătămătoare obştii. Şi s-au încredinţat că acest Heinrih Hekl voeşte a face următoarele patru * feluri de cafea, în care nu să află nici o materie vătămătoare — şi care să pot întrebuinţa fără primejdie.

1-iu. Cafea crudă, ce să prăjaşte cu orez într-un cilindru de fier, cu despărţitoare, la mijloc găurită de o grămadă găuri, prin care orezu să poate pătrunde de mirosu şi de gustu cafelii, fără a să amestica cu dînsa. Această cafea firească numaidecît ce s-au prăjit, să amestecă cu cîteva ooă bătute, să pisează şi să întrebuinţează.

2-lea cafea. Orezu de mai sus, prăjit şi pătruns de mirosu şi de gustu cafelii, să macină şi să întrebuinţează pentru copii.

3-lea cafea. Tot de orez ca acel de mai sus — deosebirea numai, că acestuia i să adaogă şi o a patra parte de cafea firească şi să întrebuinţează pentru femei.

4-lea cafea. Aceasta să face cu zmochine şi cu candel, prăjite tot într-acel cilindru. I să adaogă însă şi o a şasea parte de cafea firească — şi să numeşte : cafea pentru pept.

5-lea. Şi în sfîrşit, cafea de Elveţia — ce să compune de materiile următoare, prăjite tot într-acel cilindru, însă :

Rădăcină de şicoare	35 de părţi
boabe de mazăre	35 idem
sîmburi de prune	20 idem
cafea firească	10 idem
	100

Aceste sînt felurile de cafea ce numitul cere voe a face — şi a cărora compoziţie Comisia au socotit de trebuinţă a încunoştinţa şi cinstitului Depertament spre ştiinţă.

Totdeodată, Comisia are cinste a înapoia cinstitului Depertament mai sus-pomenita jalbă.

N. Creţulescu, V. Formion, I. Rasti, N. Carazisi, C. Alecsandridis

Anul 1841, luna dechemvrie 17
No. 105
Bucureşti

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 798/1841, f. 3

---

* Sic.

1841

Insemnare despre prețul lînii, spălate și nespălate, la schelele Țării Romînești în lei și parale, loco schela de export; rezumat

Dosar, fila	Schelele	Felul lînii	Prețul de vînzare la oca				Observații
			spălată		nespălată		
			lei	par.	lei	par.	
2	Zimnicea	țigae	4	20	2	20	s-au făcut vînzări și sub acest preț
3	Călărași	țigae	—	—	2	20	
		bîrsană	—	—	1	20	
4	Oltenița	țigae	—	—			s-a vîndut: $2^3/_4$—3 lei;
		bîrsană	—	—			s-a vîndut: 2—$2^1/_2$ lei;
5	Brăila	țigae	—	—	2	37	nu se vinde spălată: se aduce din Principat nespălată, spălîndu-se de către cumpărător, care apoi „o încarcă prin corăbii și vapoare și o exportuiesc pentru Evropa“
		stogoșe	—	—	2	20	
		țurcană	—	—	1	30	
7	Giurgiu	țigae	—	—	—	—	s-a vîndut între $2^1/_2$—3 lei
		bîrsană	—	—	2	—	
8	Turnu	țigae	—	—	2	20	„iar dă cea spălată nu s-au urmat a să vinde dă loc, în apropiere dă această schelă“
		bîrsană	—	—	2	12	
9	Vădeni	țigae	4	—	2	30	vînzări nu s-au făcut, dar s-au raportat prețurile arătate, raportul fiind cerut de Vistierie
		bîrsană	3	—	1	30	
10	Vîrciorova	țigae	4	—	2	10	
		bîrsană	3	20	2		
11	Nămoloasa	țigae	5	5	3	3	
		bîrsană	2	36	1	30	
12	Focșani	țigae	—	—	3	—	„niciunii din vînzătorii de lînă nu au obicei a o spăla și în urmă a o vinde; decît, cumpărătorii spiculanți spălîndu-o, o și trimet peste graniță în Austria, fără a o mai desface cuivași aici“
		bîrsană	—	—	2	20	
13	Calafat	țigae, stogoșe	—	—	1	sfanțih	„aici în partea locului, lînă bîrsană nu să află; decît, numai țigae și un fel de lînă cu numire stogoșe“. Nu există lînării locale, în care să se spele.
14	Gura Ialomiții		—	—	—	—	de la instalarea cinovnicului ce raportează, nu s-a înregistrat „asemenea negoț“
15	Turnu Severin		—	—	—	—	prin această schelă nu se face export de lînă
16	Vîrteșcoiu		—	—	—	—	nu se exportă lînă
17	Izlaz		—	—	—	—	nu se exportă lînă
18	Cîineni	țigae	4	5	3	10	
		bîrsană	3	20	2	30	

(Continuare)

Dosar, fila	Schelele	Felul lînii	Prețul de vînzare la oca				Observații
			spălată		nespălată		
			lei	par.	lei	par.	
20	Dragoslavele ..	bîrsană	—	—	2	10	„întîia lînă"
					2	20	lînă „al 2-lea"
					2	30	lînă „al 3-lea"
22	Breaza	țigae	4	75*	3	30	
		bîrsană	2	30	1	75*	
23	Izvoarele	țigae	5	—	2	20	nu s-a făcut export pe anul curent
		bîrsană	4	20	2	10	
24	Bechetu	bîrsană	3	—	2	5	nu există aici lînă țigae, ci „numai de acea bîrsană, ce-i zic și stogoșe"
25	Văleni de Munte	țigae	4	20	3	—	
		bîrsană	3	20	2	20	

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 234 (albastru), anul 1841

579

1841

Catagrafie a zalhanalelor din județe, cu arătarea localităților unde sînt situate, a numelui și locuinței proprietarilor ; rezumat.

Nr. crt.	Zalhanaua	Proprietarul	Unde locuiește proprietarul
	Județul Ilfov		
1	Colentina	Marcu Conțu dă Sîrbi	„Să află acolo"
2	Dudești	Căminar Ștefan Moscu	Mahal. Colțea
3	Crețești	Costache Deșliu	Mahal. Tabaci
4	Slobozia	Serdar Mihalache Oprii Chitu (?)	Mahal. Colțea
5	Careda	Maior Manolache Filipescu	
6	Domnești	„A Prea Înălțatului nostru Domn"	
7	Gruiu	Paharnic Costache Ștefănescu	Mahal. Bis. Albă
8	Dărăști	Chir Dumitru Mișcă tabacu	Mahal. Tabaci
	Județul Argeș		
1	„În preajma orașului Pitești"	Nicolae Constandin	Pitești
2	„În preajma orașului Pitești"	Nicolae Coculescu	Pitești
3	„În preajma orașului Pitești"	Petcu Abagiu	Pitești
4	Pe moșia Găvana	Pitar Costandin Leca	Pitești
5	„ „ Pîrvu Roșu	Nițul Neamul	Podu de Broșteni
6	„ „ Tigveni	Clucerul Costandin Brătianu	Pitești
7	„ „ Alimăneștii de Jos	Răducanu Drăguțescu	Drăguțești

* Bani.

(Continuare)

Nr. crt.	Zalhanaua	Proprietarul	Unde locuieşte proprietarul
8	Pe moşia Măzăceşti Vărzari	Costache Linte	Ionicești
9	„În preajma oraşului Argeş"	Costandin Nicolau	Oraşul Argeş
	Judeţul Buzău		
1	Simileasca	Marele ban Gheorghie Filipescu	
2	Săpocă	Căpitan în ostafcă Gh. Hrisoscoleu	Săpoca
	Judeţul Saac		
1	Vărbilău	Nica Filip sin treti logofăt Filip	Văleni
2	Văleni	Ioniţă Andrei „neguţătorul"	„Tîrgu" Văleni
3	Talea (pl. Podgoria)	Casa răp. ban Gr. Filipescu	
4	Gura Ghitioarii	Medelnicerul Mîrza	
	Judeţul Brăila		
1	Brăila	Gheorghe Catacaţulo	Galaţi
2	Brăila	Pîrvan Nicolau	Brăila
	Judeţul Vlaşca		
1	Dărăştii de Sus	Petrache Serafim	Bucureşti
2	Măgura Lăceanca	Ignat „neguţătoru"	Zimnicea
3	Slăveşti	Mincă Slăvescu	Slăveşti
4	Cîrtojani	Mănăstirea Stavropoleos	Bucureşti
	Judeţul Ialomiţa		
1	Roseţi	Marele clucer Ioan Roset	
	Judeţul Romanaţi		
1	Caracal	Casa răpos. Malciu Hagi Ţolea (proprietarul satului Radomir)	Radomir
2	Fălcoiu	Pitarul Nicola Jianu (unul din proprietarii satului Balş)	
3	Balş	Chir Duma grecul	Balş
	Judeţul Slam Rîmnic		
1	Vîrtişcoiu	Alecu Vernescu	În tîrgul Rîmnic
2	Vîrtişcoiu	Serdar Zamfirache Sihleanu	În Bucureşti
3	Tîrgul Rîmnic	Casa răp. Ştefan Zalhanagiu	În tîrgul Rîmnic
	Judeţul Prahova		
1	Palanga	Slugereasa Casia Răduleasca	În Bucureşti
2	Rîfov	Căpitan Costache Cantacozino	În Bucureşti
3	Ploeşti	Aga Scarlat Bărcănescu	În Bucureşti
4	Tîrgul Filipeşti	Marele logofăt al credinţei, Iancu Filipescu	În Bucureşti
5	În siliştea tîrgului Filipeşti	Aga Iancu Slătineanu	În Bucureşti

(Continuare)

Nr. crt.	Zalhanaua	Proprietarul	Unde locuieşte proprietarul
6	Mislea	Mănăstirea Mislea	Mănăstirea Mislea
	Judeţul Teleorman		
1	Dobroteşti	Clucereasa Catinca Berindoaica	În Bucureşti
2	Tîrgul Mavrodin	Prinţul Miloş Obrenovici	
3	Tîrgul Roşi de Vede	Postelnic Burcă Deamand	
4	Oraşul Alexandria	Toncea Paşaliu şi Todorcea Hagi Ivan	În Alexandria
5	Bragadiru	„Doamna Efrusina Ghica"	
6	Zimnicelile	Triandafil Paciurea	
	Judeţul Gorj		
	Nici o zalhana		
	Judeţul Mehedinţi		
1	Broşteni	Mihalache Cuţui	
2	Lupoaia	Ioan Corpaciu	
3	Stroeşti	Nicolae Rătezan	
4	Şovarna de Sus	Ghiţă Trocan	
5	Comăneşti	Ioniţă Sîrbu şi Ioniţă Ţăpîrdea	
6	Glogova	Pîrvu Ţăpîrdea	
7	Tîrgul Baia	Pitar Drăghiceanu Hîrgot	
8	Strîmba	Serdar Vasile Strîmbeanu	
9	Sămărineşti	Gheorghe Borcoş	
10	Butoeştii de Sus	Căpitan Ioniţă Butoi	
11	Lacu	Vătaful Iancu Enescu	
12	Cernăteşti	Polc. Nicu Cernătescu	
13	Cernăteşti	Dinu Răducan	
14	Izvorul Aneştilor	Mihai Izvoranu	
15	Petrişu	Pitar Ioniţă Izvoranu	
16	Poroina Mare	Ion sin Ion Caminiţă	
17	Poroina Mare	Ioan sin Dinu Caminiţă şi Ion sin Mihai Caminiţă	
18	Igiroasa	Major Ioniţă Ciupagea	
19	Ghelmegioaia	Serdar Ion Gîrdăreanu	
20	Piatra Albă	Serdar Dimitrie Pleniceanu	
21	Preşneni	Conţopist Gheorghe Iordache	
22	Cerneţu	Pitar Iota	
23	Cerneţu	Dumitrache Gicola	
24	Scînteeşti	Nicolcea Ţănovici	
25	Govodarva	Conţăpist Gheorghe Iordache şi Gheorghe Ilia	
26	Sălişteni	Vasile Sălişteanu	
27	Mahalaua Săverin	Ion Stretco	
28	Mahalaua Săverin	Marin Casapu	
	Judeţul Olt		
1	Drăgăneşti	Paharnic Nichita Formacu	Tîrgovişte
2	Lîngă oraşul Slatina	Conţipist Polihronie Ioan	Slatina

(Continuare)

Nr. crt.	Zalhanaua	Proprietarul	Unde locuieşte proprietarul
	Judeţul Vîlcea		
1	Tîrgul Horezu	Radu Costescu	Tîrgul Horezu
2	Satul Păuşeştii Otăsăului	Nicolae Saita	Oraşul Ocna
	Judeţul Muscel		
1	În plaiul Nucşoara	Pencu Pavel	Cîmpulung
2	În plaiul Nucşoara	Ion Ciolan	Cîmpulung
3	În plaiul Nucşoara	Oancea Patraulea	Cîmpulung
4	În plaiul Dîmboviţei	Maria răpos. Neculae Cotenescu	Coteneşti
5	In plasa Rîurilor	Ghiţă Diaconu	Bălileşti
6	In plasa Podgoriei	Nicolae Mamulea	Valea Mare
	Judeţul Dolj		
1	Balta Verde	Mănăstirea Jitianu	
2	Moflea	Pitar Velea Pavlovici	
3	Moflea	Ioniţă Băran	
4	Breaza i Albeşti	Ioniţă Duduveică	
5	Breaza i Albeşti	Stanciu sin Stanciu	
6	Adîncata de Jos	Serdar Radu Fratoştiţeanu	
7	Obedeanu	Răpos. maior Blagoe	
8	Işalniţa	Serdar Gheorghe Opran	
	Judeţul Dîmboviţa		
1	Băduleşti (pe „rîul" Potopul)	Postelnic Şerban Lerescu	Băduleşti
2	Băduleşti (pe „rîul" Potopul)	Ghiţă Catalan	Crînguri
3	Căpşuna (pe apa Cobii)	Chir Ioniţă Măinescu	Căpşuna
4	Lîngă satul Colan (pe apa Ilfov)	Nae Vlăşceanu	Tîrgovişte
5	Pietroşiţa	Logofăt Ion Popescu	Pietroşiţa
6	Bezdead	Căminar Dimitrie Belu	Bucureşti
7	Podurile de Jos	Postelnicul Marin	Bezdead
8	Cucuteni	Pitar Ştefan Dîlgeanu	Fieni
9	Voineşti	Logofăt Mihai Diţă	Voineşti
10	Voineşti	Voicul I. Neguţ	Voineşti
11	Voineşti	Radu Popescu „cu Niţă (frate-său)"	Voineşti
12	Suduleni	Nicolae Mătăsaru	Suduleni
13	Priboiu	Ioniţă Andrei Săpunaru	Priboiu
14	Mihăleşti	Sluger Iamandi Cărpenişanu	Cărpiniş
15	Tîrgovişte „De marginea oraşului, peste gîrlă"	Ştefan Bădulescu	Tîrgovişte
16	Tîrgovişte (lîngă oraş)	Mihalache Preda	Tîrgovişte

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 235 (albastru), anul 1841: „Delă pentru ştiinţele ce s-au cerut de la ocîrmuiri, de zalhanalele aflate în acel judeţ, cu numele şi sinul proprietarului" filele 3, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 30, 32, 35, 36, 38, 39, 41, 44, 46 şi 49.

1842, ianuarie 5

Ocîrmuitorul județului Slam Rîmnic către Departamentul vistieriei, înaintează un memoriu cu propuneri de adăogiri sau îndreptări la textul Convenției cu Moldova; rezoluția Vistieriei și o anexă

Cinstitului Depertament al vistierii.
Ocîrmuitoru județului Slam Rîmnec

Spre răspuns la porunca cinstitii Vistierii cu no. 2059, atingătoare de Convenţiie Prinţipaturilor Valahii şi Moldavii, să alătură pă lîngă acest plecat răport, relaţie de cele ce după băgările de seamă ce am făcut, am cunoscut că este de neapărată trebuinţă a să îndrepta şi a să pune la cale din partea cinstitii Vistierii, precum va binechibzui.

Ocîrmuitor județului,
Îoan Prijbianu

1842, ghenar 5
No. 183. S[ecţia] 3-lea

[Rezoluţia Vistieriei :]

Va sta la delă pînă cînd să va alcătui comisia pentru acest sfîrşit — cînd atunci după trebuinţă i să va înfăţişa.

N. Băleanu

ghenar 16

[Anexă :]

Act spre adăogirea sau îndreptarea ce s-ar mai putea face la Convenţiia acestor Prinţipaturi.

La articol 1-iu, unde să coprinde pentru ţiganii ce fug dintr-un Prinţipat în celălalt : deşi să legiuieşte ca acel ce va priimi asemenea ţigan să plătească a lui capitaţie îndată, dar după băgările de seamă ce s-au făcut, cu această mică măsură s-au văzut că nici într-un chip nu conteneşte fugirea ţiganilor de la o parte la alta şi priimirea lor de către aceia la carii să ocoleşesc. Şi spre încetarea cu desăvîrşire a cestui rău păgubitor, este trebuinţă neapărată ca stăpînirea să puie o măsură mai aspră asupra acelui ce ar mai cuteza să priimească ţigani streini.

3-lea. Unde să coprinde pentru făcătorii de rele, cremenalii statului, dezertori şi datornici, să să îndatoreze ocîrmuirea locului unde aceştiia vor fugi şi să vor prinde peste graniţă, ca şi nearătîndu-să după dînşii gonaci, sau reclamaţiie ori cerere din partea dregătorii locului de unde au fugit, să-i întoarcă îndată şi să-i dea la învecinata dregătoriie a Prinţipatului hălăduinţii lor.

Precum asemenea, şi din lăcuitorii învecinaţi, ce să întîmplă ori

din necunoştinţă, sau după trebuinţă grabnică, de trec la vreun sat peste hotar, şi să prinde fără răvaş de drum, să nu să ţie acolo multă vreme la închisoare ; ci, în soroc de 36 ceasuri cel mult să-l trimiţă la ocîrmuirea locului hălăduinţii sale.

7-lea. Pentru cele ce să slobod a să cumpăra din tîrg de către învecinaţii lăcuitori, să să hotărască anume la amîndooă părţile locul pînă unde trebuie să să cunoască aseminea lăcuitori ce să numesc învecinaţi ; şi să fiie nesupăraţi de plata vămii : ca să înceteze abuzul ce să urmează de către vameşii amîndurora părţilor cu luoarea vămii de la tot felul de lucruri însemnate în acest articol, supt pricinuire că nu sînt lăcuitori învecinaţi.

8. Brutarii oraşului Focşani, în vreme de trebuinţă şi lipsă, să să sloboază a putea cumpăra făină pînă la 500 ocă într-o zi de tîrg pentru fiiecare brutăriie, spre trebuinţa îndestulării oraşului ; iar nu pentru tot isnaful brutarilor pînă la 500 ocă ; căci vara în vreme de secetă, cînd stau morile din lipsa apii, şi iarna cînd îngheaţă, neavînd altă închipuire şi înlesnire, să pricinuieşte simţitoare lipsă de pîine în oraş, neputînd fi de ajuns 500 ocă în oraş nici pentru dooă zile.

Lăcuitorii oraşului Focşani din amîndooă părţile să fiie slobozi fără nici o plată, să-şi cumpere toate cîte le trebuesc, precum : mîncare, înbrăcăminte, i fîn, orz, malai, lemne şi celelante cît le va fi de ajuns, pentru adevărata lor trebuinţă, căci acest oraş socotindu-să unul, şi întrebuinţat unul din altul, să-şi aibă şi înlesnirea vieţuirii fără strîmtorare, precum din vechime şi-au avut-o, ca cu acest părlej să i să dea mijloace de mai bună înpopulare.

Făr-osibire din art. 22.

Proprietarilor ce vor avea moşii în Prinţipatul învecinat să li să dea voie ca de la moşiile lor să-şi aducă pentru trebuinţa casii trebuinciosul product de: fîn, orz, porumb, grîu, lemne, păsări în cîtăţime cît le va fi de ajuns potrivit cu familiia şi greotatea casii. Căci aceea ce este hotărît în articol 22 din Convenţiie nu este de ajuns unora din proprietarii ce sînt cu case mai grele.

Vinul din podgoriia Vîrtişcoi şi Faraoanile din Prinţipatu Valahii, din vechime au fost slobod a să cumpăra de lăcuitorii Moldavii, în oricîtă cîtăţime. Acum la încheerea Convenţii urmată, s-au poprit intrarea vinului din aceste potgorii în Prinţipatul Moldavii ; cu care să pricinueşte o mare păgubire podgorenilor la alişverişul ce face cu acest negoţ, intrînd însemnată sumă de bani în Prinţipat. Şi pentru că Moldaviia avînd totdeauna vin mai puţin, niciodată nu va putea ca să nu vînză vinul ei în Valahiia, este mare trebuinţă şi un enteres însemnat, ca să să sloboază vînzarea şi cumpărătoarea vinului de la o parte la alta, hotărîndu-să numai pentru podgoriia Vîrtişcoi şi Faraoanile din Prinţipatul Valahii şi Odobeşti dintr-al Moldavii.

Asupra vamişilor, strejuitorilor şi cinovnicilor de la graniţe să să ia o măsură mai serioază şi aspră, ca să poată înceta cu desăvîrşire tot

felul de abuzuri urmate pînă acum mai cu seamă din partea vameşilor : carii, coprinşi de nesărioasa iubire a interesului în parte, supără mai vîrtos pă lăcuitorii ţărani cu cereri de vamă de la cel mai mic lucru ce ar cumpăra, precum : încălţăminte, înbrăcăminte şi chiar de ale mîncării i lemnării şi altele. Şi deşi ocîrmuirea au opştit în mai multe rînduri ca la aseminea cereri ce li s-ar face, să viie să arate ocîrmuirii, dar mulţi din ţărani, fiind proşti, plăteşte ce le cere — şi la ocîrmuire nu să arată cu reclamaţie.

La fiiecare patru luni, este trebuinţă neapărată ca să să orînduiască din amîndooă părţile cîte un revizor să cerceteze în unire pă la toate schelile, de să păzesc pă deplin legiuirea Convenţii ; şi pă cel ce va dovedi cu urmare înpotrivă, să-l supuie la cunoştinţa stăpînirii, ca să să ia asupră-i cuvenitele măsuri spre îndreptare.

Ocîrmuitor judeţului,
Ioan Prijbianu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1277/1841, f. 4—5, 32

581

1842, iunie

Ioana văduva, soţia răposatului Ştefan potcovaru, către Vornicia Capitalei, se plînge împotriva starostelui potcovarilor că-i maltratează copilul, pe care i l-a dat cu zapis pe opt ani pentru a-l învăţa meşteşugul şi cere să i se poruncească a i-l da înapoi

Cinstitei Dvornicii a oraşului,
plecată jalbă

Cu supunere fac cunoscut cinstitei Dvornicii că eu rămîind văduvă cu trei copii nevîrsnici, din carii cel mai mărişor fiind ca de ani 9, l-am dat la meşteşugul potcovării, chear la cel ce să află acum staroste, cu zapis pă ani opt.

Şi pentru că văz că copilul mieu cearcă atîtea bătăi fără milostivire de la pomenitul, vrînd cu totul să mi-l robească (acum, cînd cunoaştem că toţi robii s-au dăzrobit), mă rog plecat cinstitii Dvornicii să binevoiască a porunci cui să cuvine aducerea pomenitului staroste aici şi a-i porunci a-m slobozi copilul, căci nu mai poci răbda a vedea atîtea vineţeli pă trupul sărmanului mieu copil.

Căci într-alt chip, ferească Dumnezeu, poate cădea şi în alte boale dă frică, fiind mic.

Și cum va fi mila cinstitii Dvornicii.
A cinstitii Dvornicii prea plecată,

Ioana văduva, soțiia răposatului Ștefan potcovaru

[1842, iunie]

Arh. St. Buc., Vornicia București, nr. arh. 2155/1839, f. 46

582

1842, august 25

T. Paciurea către Departamentul vistieriei cere a i se da voie să aducă din Turcia 120 chile grîu de sămînță ; extras

Triandafil Paciurea adresează Vistieriei o jalbă, în care scrie următoarele :

„[...] Din înprejurările vremii, sămînța grîului în Valahia au ajuns în proastă stare, mai vîrtos a Teleormanului.

De aceea, mă rog fierbinte cinst. Vistierii, să binevoiască a slobozi cuviincioasele porunci unde să cuvine, ca să mi se dea voie a aduce din Turchia, prin schela Zimnicea, una sută douăzeci chile grîu pentru sămînță, încredințînd printr-aceasta că nu voi întrebuința la altcevași acest grîu, decît numai pentru semănat [...]“

1842, august 25

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 289 (albastru), anul 1842 : „Delă pentru slobozenia ce s-au dat dumnealui Triandafil Paciurea, a aduce din Turchia, prin schela Zimnicea, 120 chile grîu pentru sămînță, i altor fețe particulare“, f. 1

583

1842, septembrie 15

I. Dabija către Departamentul vistieriei, cere încuviințare să importe din Moldova „chile zece de grîu și atît arnăut“, pentru sămînță ; rezoluția Vistieriei

Cinstitului Departament al vistieriei

Avînd trebuință a aduce chile zece de grîu și atît arnăut, pentru sămînță, din Moldova, de la moșiile dumnealui logofătului Conache, ple-

cat rog pe cinstitul Departament a porunci domnului cinovnic şchelii Nomoloasa sloboda trecere a acestui product.

Ioan Dabija

1842, septemvrie 15

[Rezoluţia Vistieriei :]

Potrivit cu pilda şi regula ce stă în seţia respectivă, să să sloboază emportarea acestui grîu.

Herescu

1842, septemvrie 15

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 289/1842, f. 12

584

1842, septembrie 16

Departamentul vistieriei către Agie, despre folosirea în comerţ a unei alte pietre pentru „drămuitu galbenilor" decît cea a Vistieriei, despre cercetarea situaţiei şi încunoştinţarea obştei „prin daraban" asupra măsurii luate de Vistierie

Depart. Vistieriei
Prinţipatului Ţării Rumîneşti
Anul 1842, luna septemvrie 16
No. 1617 Bucureşti

Cinstitei Agii a politiei

În anul 1834 iulie în 21, acest Departament, prin adresul cu no. 2012 au făcut cunoscut cinstitei Agii măsura luată de Sfatul administrativ ecstraordinar pentru drămuitu galbenilor, a să face cu piatra Vistieriei ; şi care, într-un număr însemnat s-au trimis ei, spre a să împărţi pe la toţi zarafii şi neguţătorii ce îşi au alişverişul lor întins cu dare şi luare.

Tot întrînsul, să punea îndatorire cinstitei Agii ca să privigheze a nu să urma de către speculanţi daravelurile lor cu piiatră mai grea sau mai

---

Notă la documentul nr. 583. Aga Vasilache Ghica din Moldova cere aprobarea spre a trece din Moldova în Ţara Romînească 70 chile grîu de sămînţă, spre a-l semăna pe moşia sa Bălăceanul din judeţul Slam Rîmnic. Vistieria aprobă şi la 10 septembrie 1842 comunică aceasta Dejurstvei, spre a da „strejuitorului de la schela Focşani poruncă de urmare". (Ibidem, f. 9).

În toamna aceluiaşi an, Vistieria comunică cinovnicului său de la schela Vădeni că aprobă cererea Marelui logăfăt al dreptăţii, Costache Suţu, de a importa 30 chile grîu de sămînţă, din Moldova, „ca să-l puie a-l semăna spre înbunătăţirea acestui obiect, pă moşiia dumnealui Suţeşti" (Ibidem, f. 7).

ușoară decît a Vistieriei, sau să taie galbeni înprejur, căci cel ce să va dovedi într-asemenea faptă, să va da în judecata cremenală spre a-și luoa osînda, socotindu-să și fapta celui ce va tăia din mărimea galbenului, ca a calpuzanului.

Acum, află Depertamentul cum că piatra dată de Vistierie nu mai își are ființa ei, și prin urmare la unii se găsește mai mare, iar la alții mai mică ; și alții, că drămuiesc cu pietre streine. Care toate aceste urmări ale speculanților fiind împotriva poruncilor atunci slobozite și publicuite aici prin chiar cinstita Agie, este poftită acum să cerceteze pe supt cumpăt și de față ; și pă care îl va dovedi cu urmare împotriva mai sus-numerarisitului adres, să-l facă cunoscut Departamentului cu toată împrejurarea — ca să să chibzuiască măsura osîndei. Tot într-o vreme însă să repeteze prin daraban măsura cuprinsă în adresul cu no. 2012, ca să nu găsească vreunul din cei rău năraviți pricină că n-au știut poruncile, supt cuvînt că nu s-au aflat atunci cu lăcuința aici în Capitală.

Iar de umare va înpărtăși pe Departament cu răspuns.

Șeful Departamentului,
Herescu

Șeful secsiei,
Al. Serghiadis

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 207

585

1842, octombrie 2

Ocîrmuirea județului Brăila către Departamentul vistieriei, despre cererea pitarului D. Dendrino, a lui A. Xanto și Gh. Carapanu de a li se da voie să aducă din Moldova, fiecare cîte 50 chile grîu de sămînță

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cîrmuirea județului Brăila

Dumnealui pitarul Dim. Dendrino, dumnealui Anastasie Csanto și dumnealui Gheorghie Carapanu, prin jalbă către cîrmuire fac cerere a li să slobozi voe să aducă din Moldaviia o sămînță de grîu mai bună, de fiecare cîte cincizeci chile, din care să samene acum în vremea tomnei aceștiea, atît d-lor cît și clăcași ce-i au pe moșii.

Această cerere a numițilcr fiind pentru folosul țării, ca să samene o sămînță grîu de o calitate mult mai bună decît cea obicinuită aici, cîr-

muirea nu lipsește a o supune cu cinste la cunoștința cinstitului Depertament, cu rugăciune ca să binevoiască a da ceruta slobozenie.

Polcovnicu Iacobson

Anul 1842, octomvrie 2 z[ile]
No. 3268
Secția 3-lea

S[ecretar], Iordache Pastiia

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 289/1842, f. 17

586

1842, octombrie 9

Ocîrmuirea județului Slam Rîmnic către Departamentul vistieriei, trimite un grop pecetluit cu 336 lei, bani pentru abonamente la Cantorul de Avis, *cu arătarea numelui abonaților și a felurilor de monedă*

Cinstitului Depertament al vistierii.
Ocîrmuirea județului Slam Rîmnec

Adunîndu-să acum la ocîrmuire banii pentru plata gazetii Cantorului de Avis, dü pă la abonații dintr-acest județ pă anul următor și anume :

Ruble	
4	de la polcovnic Mincu Căplescu, supt-ocîrmuitorul plășii Grădiștii
4	de la pitar Costandin vameș, supt-ocîrmuitoru Rîmnecului de Jos
4	de la pitar A. Alecsandrescu, supt-ocîrmuitorul [plășii] Orașului
4	de la Iordache Ștehan, supt-ocîrmuitorul plaiului Rimnec
4	de la pitar Ioan Paraschivescu, polițaiu orașului
4	de la d. sărdar Scarlat Iarca
4	de la d. pitar Nicolaie Verulescu și
4	de la d. căminar Ioan Lățeanu,

Notă la documentul nr. 585. Vistieria aprobă cererea de mai sus (Ibidem, f. 18)
La 12 octombrie 1842, ocîrmuirea jud. Brăila înaintează Vistieriei — cu aviz favorabil — cererea lui Mandache Chirciunescu, arendașul moșiei Ghiculeasa, „propietatea Inălțimii Sale“, prin care solicită aprobare spre a importa din Moldova 30 chile grîu — „din care să samene acum în vremea toamnii aceștiia atît dumnealui, cît și clăcașii ce-i are pe moșie“ (Ibidem, f. 22).

spre împlinirea poruncii cinstitii Vistierii cu no. 1627, să innaintează cu aceasta la cinstita Vistieriie în sumă de lei trei sute treizeci şi şase — no. 336 — într-un grop pecetluit pă dinafară şi în moneda însemnată mai jos.

Şi să roagă plecat ocîrmuirea, să binevoiască a porunci ca să să îndrepteze în priimirea d. redactor al aceştii foi, iar iei îi va întoarce cinstit răspuns de priimirea lor.

Ocîrmuitorul judeţului,
D. Fălcoianu

Secretar, A. Borănescu

1842, octomvrie 9
La secsiia 2-lea
No. 8203
Focşani

Moneda:

Lei	Par.	
252	—	în 24 carboavne
13	20	în 1 riial
27	60	în 12 sfanţihi buni
1	5	în 1 jum. sfanţih
42	—	în 7 rubiiele
—	15	în mărunte bune
336	—	peste tot, lei trei sute treizeci şi şase

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2310/1841, f. 235

587

1842, octombrie 14

T. Savopclu, arendaşul moşiei Ruşi de Vede, către epitropia bisericii Sf. Spiridon, despre devastarea povernei sale din Ruşi de Vede, de către autorităţile locale

Copiie după raportul dumnealui arendaşului moşii Ruşi de Vede a bisericii cei nooă a Sf. Spiridon, din 14 octomvriie

În urma reclamaţii care am făcut cunoscut şi acei cinstite epitropii, că am dat cinstitului Departament din năuntru, în pricina povernii, ară-

tînd că sînt supus a o ridica daca să va hotărî pentru toți de opște, iar nu numai pentru mine, și binevoind cinstitu Depertament a slobozit poruncă ca să să ridice toate cazanele afară din ocolul lăcuințelor acestui sat Ruși de Vede, la un loc hotărît, am răspuns și d-a dreptul cinstitei supt-ocîrmuiri, că sînt gata a mă asemăna poruncilor date.

Înpotrivă, acum priimind astăzi prin întradins ștafetă știință de la orînduitul meu, cu arătare că — după ce au dat în cunoștiința cinstitii supt-ocîrmuiri acestea toate, prin hîrtiia mea vestitoare de punerea la cale ce au făcut cinstitu Depertament în această pricină — s-au pomenit cu un boer, pitaru Ghiță Păucescu, ce să află cu lăcuința pă acea moșie ales de comisar, însoțit cu vreo alți treizeci oameni au năvălit pă acea povarnă, surpînd și turtind și găurind întradins cazanele mele, pricinuind cu aceasta o însemnată pagubă, fără să cunosc supt ce temei și cuvînt. Zicea numai, că acea pornire a dumisale este prin slobozeniia cinstitii supt-ocîrmuiri.

De vreme ce alte 60 cazane a acestor lăcuitori fabricarisesc rachiuri astăzi în coprinsul acestui sat pîn casele lor, de aceea înbrățișez ajutorul aceștii cinstite epitropii, rugîndu-o plecat ca prin mijloacele sale să binevoiască a cerceta acea urmare a numitului boer ; și găsindu-o nedreaptă, să mă despăgubească de unde să va cuveni, asăgurîndu-mă pă viitor de niște asemenea urmări, care poate aduce o rea pildă liniștii și bunei orîndueli, cu nesupunerea ce s-au arătat la poruncile stăpînirii.

Iscălit, Teohare Savopolu, arendașu moșii

[1842], octomvrie 14

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4254/1839, f. 104

588

1842, octombrie 16

Comisia mixtă pentru tratarea reînnoirii Convenției dintre Principate, despre hotărîrile luate asupra verificării titlurilor de numire ale fiecărui membru și asupra stabilirii programului de lucru

Jurnal No. 1-iu

Sorocul mărginit de șapte ani prin articolul 25 din actul Comvenției închiet la anul 1835 între Prințipatul Valahiei și al Moldavvii săvîr-

șîndu-să în următoriul leat la 15 iulie, și oblăduirile amîndurora Prințipaturilor pătrunsă de o rețiproacă rîvnă și dorință a statornici și pe viitor legături de o prietinească și liniștită petrecere între lăcuitorii amîndurora Prințipaturilor întru ceea ce să atinge de relațiile casnicilor lor trebuințe și comerțiialelor transecții, și mai vîrtos a vecinilor despre hotarul dintr-aceste doă Prințipaturi și a să face îndreptările sau adăogirile ce s-ar chibzui de cuviință la cîte cercarea au dovedit că au de lipsă spre a să putea păzi cu nebîntuire orice uneltire prepuitoare ce ar putea sminti dorita armonie și a vătăma drepturile Prințipaturilor respective.

În temeiul dezlegărilor date de către Prea Înălțații Domni, Sfaturile administrative ecstraordinare a amîndurora Prințipaturilor după scriso-răspunderea urmată între dînsăle prin jurnalurile ce au închiet găsînd cu cale a să numi iarăși o comisie micstă alcătuită de patru persoane, cîte doi adică de fieștecare Prințipat, carii adunîndu-să la orașul Focșanii și ințălegîndu-să între dumnealor, să să îndeletnicească întru lucrare aceștii enportantii operații — potrivit cu en[s]trucțiile date de către oblăduire îmbelor Prințipaturi.

Cinstitul Sfat administativ ecstraordinar al Prințipatului Valahii, cu întărire și a Măriei Sale lui Vodă, au numit din parte-i pe dumnealui Marele logofăt al credinții și cavalier al ordinului otomanicescu Chișaneftihar Ioan Manu și pe dumnealui Marele clucer și cavalier al crucii Svîntului Stanislas al 3-lea clas Dimitrie Fălcoianu, ocîrmuitorul județului Slam Rîmnic. Iar cinstit Sfat ecstraordiner al Prințipatului Moldavvii au numit pe dumnealui Marele postelnic Iordache Pruncu starostile județului Putnii și pe dumnealui Marile spătar Asănache Danu.

Pe temeiul dar mai sus-zisălor acturi adunîndu-ne noi cu toții la locul hotărît astăzi la 16 octomvrie 1842, au arătat fieșcare creianța orînduirii oblăduirilor respective. Și fiind după toate formele cerute, s-au schimbat între noi după enstrucțiile ce avem ; și am hotărît zilele lucrării Comvenției a fi în toate zilele afară de sărbători, de la zăce de dimineață pînă la unul după doăsprezece — potrivit cu care chibzuire am și iscălit între noi acestu jurnal în număr îndoit.

Ioan Manu	Iordache Pruncu, post.
D. Fălcoianu	Asanache Danu, spat.
Secretarul, A. I. Filipescu	Secretar, V. Grigorescu, medelnicer

1842, octomvrie 16

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1277/1841, f 323

1842, octombrie 28

Comisia mixtă pentru tratarea reînnoirii Convenţiei dintre Principate, despre hotărîrile luate asupra plîngerii făcute de locuitorii proprietari de vii din ambele Principate, pentru neajunsurile pe care le au din pricina deosebirii existente între cotul din Ţara Romînească şi cel din Moldova

Jurnalu no. 12

Astăzi octomvrie 28 anul 1842 adunîndu-ne în complect noi mădulările comisii micste pentru transacţiia Comvenţii dintre amîndoă Prinţipaturile şi luînd în băgare dă seamă plîngerile cu care s-au arătat la comisiie lăcuitorii poporeni din amîndoă Prinţipaturile ce au vii în partea locului, pentru nedreptăţile şi năpăstuirea ce cearcă la vînzarea vinurilor lor către cazaclii şi alţii, din pricina deosebirei cotului măsurătoarei vinului ce au — cel din Moldaviia cu al Valahii — fiind cel dintîi mai mare decît cel de-al doilea.

Apoi luînd comisiia în băgare dă seamă că în amîndoă Prinţipaturile vadra este deopotrivă dă cîte zece ocă şi fieşcare ocă dă patru sute dramuri şi că după acest temei fiindcă dezvoltarea vedrelor unii buţi o face cotul, şi pentru acest cuvînt netăgăduit cotul urmează să fie deopotrivă. Şi acum fiind cotul unui Prinţipat mai mare decît celălalt, este o înfiinţată dovadă că unul sau celălalt este greşit.

De aceea, să găseşte cu cale ca oblăduirile respective să orînduiască din fieşcare Prinţipat cîte o persoană cu ştiinţă dă mathimatică, ca unindu-să amîndoi la Focşani, să cerceteze coturile amîndurora Prinţipaturilor ; şi al cărui Prinţipat să va găsi greşit, acela să să dăsfiinţeze — şi să să statornicească o deopotrivă măsură de cot în amîndoă Prinţipaturile. După care şi numai să să facă măsurătoarea buţilor în amîndoă ţările — nefiind ertat nimunui la tocmeala ce va face vinurilor sale, să tocmească a i să măsura vinurile cu alt cot decît cu al stăpînirii, pecetluit cu pecetea Vistierii Prinţipatului respectiv.

Acest articol să va adăoga în actul Comvenţii după articolu doăzeci şi patru, puindu-i-să no. 25 — şi să să îndrepteze numeraţiia celor după dînsul articole, după orînduiala aritmetică.

Ioan Manu	I. Pruncu, post.
D. Fălcoianu	Asanache Danu, spat.
Secretarul, A. I. Filipescu	Secretar, V. Grigorescu, medelnicer

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1277/1841, f 366

1842, octombrie 28

Catagrafia povernelor din Capitală care produc spirt şi rachiu, alcătuită de comisarii văpselelor împreună cu serdarul Gh. Ţiteanul

No. povernelor	No. casii	Listă arătătoare de cîte poverne i alte clădiri pentru scoaterea de spirt i rachiu s-au găsit într-această Capitală
		Văpseaoa galbină
1	1919	Mahal. Amzii. Nicolae Vasiliu are povarnă clădită de zid, de ani 18 ; fără tavan, învălită cu olane, cu doo cazane, aşezate în cotlon de zid — înclinată cu alte clădiri tot ale sale
1	2202	Mahal. Sf. Vasilie. Pitar Ioan Gherasim : asemenea de zid; temeinică, clădită în anul 1839 cu voie dată de la cinstitu Sfat orosenesc, în care are 10 cazane în cotlon de zid, cu boltă — fără a fi înclinată cu alte clădiri şi fără de vreo primejdie
1	2211	Idem. Lazăr rachieru. Povarnă de uluci, învălită cu şindrilă, clădită în curte, cu patru cazane aşezate în cotlon de zid — şi nu este înclinată cu alte clădiri
1	2213	Idem. Panait Gherasim : în curte, de uluce, învălită cu scînduri, cazane dooă în cotlon de zid — însă clădirea înclinată cu alte clădiri tot de scînduri ale sale
1	bez	Mahal. Cişmelii. Nicolcea Gheorghiu, afară din barieră ; clădire de uluce, învălită asemenea, cazane dooă, aşezate în cotlon de zid — şi înclinată cu alte clădiri tot de scînduri ale sale
1	1719	Stan Dimitriu din mahal. Sf. Visarion are aşezat un cazan într-o încăpere de zid, cu tavan de zid — înclinată cu o încăpere de lăcuinţă iarăşi de zid, învălit cu şindrilă
1	1735	Elenca Leftercaia, mahal. idem : un cazan aşezat într-o încăpere de lăcuinţă, de zid în paente — înclinat cu alte clădiri ale ei
1	57	Mahal. Batiştea. Nedelcu Bătrînu are aşezat un cazan supt un şopron de scînduri, învălit cu olane — înclinat cu alte clădiri ale lui
1	247	Idem. Petrache cofetaru are aşezat un cazan într-o magaziie de scînduri învălită iarăş cu scînduri — şi înclinată cu alte clădiri ale sale
1	261	Idem. Hristea zet Bica şălaru : un cazan aşezat într-o magaziie de scînduri — şi înclinată cu alte clădiri ale lui
1	1529	Iana văduva Slăvuleasca are un cazan într-o magaziie în curte, de uluce, învălită cu scînduri, clădită de ani zece, în mahal. ceauş David
1	113	Mahal. Popa Ivaşcu. Sofica văduva are un cazan aşezat într-o magaziie, în curte, de uluce, învălită cu scînduri — şi înclinată cu alte clădiri ale ei
1	121	Idem. Ştefan Manciu are un cazan aşezat într-o magaziie de gard de nuele, lipită cu pămînt
1	123	Idem, Căpitan Ştefan are un cazan într-o magaziie de scînduri, învălită asemenea

No. povernelor	No. casii	Listă arătătoare de cîte poverne i alte clădiri pentru scoaterea de spirt i rachiu s-au găsit într-această Capitală
1	104	Idem. Dinu sin Costandin : un cazan așezat în tinda casii ce lăcuește, a căriia clădire este în paente de zid
1	bez	Idem. Ioniță drojdieru : un cazan așezat într-o magaziie de scînduri — înclinată cu casa sa de lăcuință
1	333	Mahal. Oțetaru. Costea Gheorghiu are un cazan așezat într-o magaziie de scînduri, învălită asemenea și cu apropiere de alte clădiri ale lui
1	303	Idem. Alecse cîrciumaru : un cazan așezat în curte într-o magaziie de scînduri
1	bez	Mahal. Silivestru. Ioniță de la Lanț : dooă cazane așezate într-o magaziie de scînduri, învălită cu șindrilă, clădită de ani zece
1	834	Idem. Șerban Orgeacu are un cazan așezat într-o magaziie în curte, cu depărtare de casa sa, într-o magaziie de zid, învălită cu olane, clădită de ani șase
1	bez	Idem. Tudor Grecu are doo cazane, așezate într-o magaziie de scînduri, învălită cu olane și cu apropiiere de alte clădiri ale lui, de ani 12
1	837	Idem. Panait Vasiliu : un cazan într-o magaziie de gard de nuele, lipit cu pămînt, învălită cu olane, clădită de ani zece și cu apropiere de alte clădiri
1	967	Idem. Iane rachieru are așezat un cazan într-o magaziie în curte de zid, învălită cu olane, clădită de ani 7
1	977	Idem. Răposatu Ioniță Zanfirescu are dooă cazane așezate într-o clădire de scînduri, învălită cu olane și cu apropiere de alte clădiri ale lui
1	889	Idem. Ghiță cîrciumaru are un cazan așezat într-o magaziie de scînduri în curte, învelită cu olane, cu apropiere de alte clădiri
1	713	Iane cîrciumaru din mahal. Popa Pătru are un cazan așezat într-o magaziie de scînduri, de mulți ani, învelită cu scînduri — fără a fi înclinată cu alte clădiri
1	759	Dobre cîrciumaru, idem are un cazan așezat într-o magaziie de scînduri, învălită asemenea — fără a fi înclinată cu alte clădiri
1	1349	Mahal. Dichiu. Gheorghe cîrciumaru are un cazan așezat în curte, într-o magaziie de scînduri, învălită asemenea — fără a fi înclinată cu alte clădiri
1	bez	Ghiță Gogaș, idem : un cazan în curte într-o magaziie de scînduri, învălită asemenea — fără a fi înclinată cu alte clădiri
29		Adică dooăzeci și nooă povărni
		N. Bleh [?] ; G. Titeanu
		Văpseaoa neagră
1	bez	Mahal. Oltenii. Zmarandache rachieru: povarnă de zid, făcută ca de doi ani, învălită cu olane, fără apropiere de alte clădiri, cu dooă cazane, cu biletul Sfatului supt no. 350 din anul 1841
1	110	Idem. Dumitru Gheorghiu : povarnă clădită ca de zece ani, de zid și boltită, învelită cu olane, cu dooă cazane — înclinată însă cu alte clădiri, fără bilet, fiind înnaintea Regulamentului. Proprietarul lipsește la Greaca

No. povernelor	No. casii	Listă arătătoare de cîte poverne i alte clădiri pentru scoaterea de spirt i rachiu s-au găsit într-această Capitală
1	605	Mahal. Ceauş Radu. Oprea rachieru : povarnă clădită de zid cu boltă, învelită cu olane, cu dooă cazane, clădită de trei ani, cu apropiere de un grajd şi şopron. Propietarul lipseşte afară
1	bez	Idem. Tudorache Sfetescu: povarnă de uluce cu dooă cazane, învălită cu şindrilă, de doi ani — cu apropiere şi înclinată cu alte clădiri. Biletul nu s-au văzut, fiindcă propietarul lipsea
1	423	Mahal. Sf. Ştefan. Apostol cîrciumaru: o şatră de uluce, învălită cu şindrilă, cu un cazan. Clădită ca de ani zece. Fără bilet. Cu oarecare dăpărtare de clădiri
1	401	Idem. Hagi Manza cîrciumaru : povarnă de uluce cu un cazan. Clădită de cinci ani. Fără bilet. Cu oarecare depărtare de alte clădiri
1	1259	Mahal. Popa Nan. Tudor Stelniceanul pescarul : povarnă de uluce, învelită cu olane. Clădită de 20 ani ; cu un cazan. Cu apropiere de o casa sa
1	1259	Idem. Mihai iaurgiu : povarnă de gard, cu un cazan, clădită de 17 ani, fără apropiere de alte clădiri
1	bez	Mahal. Oborul Vechi. Ion Frangulea cîrciumarul: povarnă de zid învelită cu olane, clădită de ani 4, cu patru cazane, cu biletul Sfatului, pă care zice că l-au pierdut
1	796	Mahal. Olarii. Iordache Costandin cîrciumaru : povarnă de zid în paente, învelită cu olane, clădită de doi ani fără bilet, însă prin ştirea Sfatului, cu un cazan. Care voie s-a dat prin adresul cu no. 2080 anul 1838 către Comisiie
1	1866	Idem. Profir cofetaru: povarnă de zid boltită, învelită cu olane, clădită după adresul Sfatului cu no. 756 din anul 1838, apr. 18 — la dela cu no. 61
1	1552	Mahal. Pantelimonul. Polcovnicul Gheorghe Colintineanul : povarnă de uluce, învelită cu olane, clădită ca de 6 ani, cu un cazan ; cu ce bilet, nu s-au putut dovedi, căci nu erea stăpînul aici
1	1564	Idem. Ivancea povarnagiu : povarnă de ceară, clădită ca de zece ani, fără biletul Sfatului — înclinată cu alte clădiri şi învelită cu olane
13		Comisar, Dimitrie Orescu ; G. Titeanu
		Văpseaoă albastră
1	—	Mahal. Popescu. Panait cofetaru are povarnă peste drum de casele dumnealui ghenăral Mavru, clădită acum de zidărîie groasă, învelită cu olane şi cu tavan de zid, de marginea Dîmboviţii, pentru doo cazane. Şi deşi să află înclinată cu alte clădiri, dar ferite de orice primejdiie. Iar bilet de povarnă nu are, ci numai pentru grajd şopron
1	2009	Mahal. Slobozii. Nicolae Giuvar : povarnă de zid cu patru cazane, clădită de ani patru, fără biletul cinstitului Sfat — însă cu voie dată prin graiu, cu depărtare destul despre toate părţile de alte clădiri ; învălită cu olane, cu tavan netencuit
1	1809	Mahal. Flămînda. Stoian cîrciumarul : povarnă supt o şatră de uluce, pentru un cazan, clădită de 10 ani.
1	1719	Idem. Neda văduva: povarnă supt o şatră de uluce, cu gard, pentru un cazan, clădită de cinci ani ; cu apropiere de alte clădiri

No. povernelor	No. casii	Listă arătătoare de cîte poverne i alte clădiri pentru scoaterea de spirt i rachiu s-au găsit înt-această Capitală
1	1714	Idem. Stan stolnicu : povarnă în paente de zid, clădită de 6 ani pentru dooă cazane, învălită cu olane, fără tavan ; cu apropiere de alte clădiri
1	1733	Idem. Gheorghe cîrciumaru : povarnă în paente, de zid, învălită cu olane, clădită de ani șase, pentru dooă cazane; cu apropiere de alte clădiri
1	1746	Hagi Ștefan : povarnă de uluce, învălită cu olane, pentru dooă cazane, clădită de un an de zile și înclinată cu apropiere de alte clădiri
1	1779	Idem. Nicolae cofetaru : povarnă de uluce, învălită cu olane, pentru doo cazane: clădită de zece ani — cu apropiere de alte clădiri
1	1756	Idem. Ivan Brașoveanu: povarnă de uluci, învălită cu olane, pentru un cazan; de ani trei — cu apropiere de alte clădiri
1	2243	Mahal. Vlădichii. Dumitru drojdieru : povarnă de uluce, învelită tot cu uluce, pentru cazan; de doi ani — cu puțină depărtare de alte clădiri
1	347	Mahal. Dobrotcasa. Costache cîrciumaru: povarnă pentru un cazan, de trei ani, în paente de zid, învălită cu șiță, fără tavan — cu apropiere de alte clădiri
1	335	Idem. Pitaru Hristache: povarnă pentru un cazan, de uluci, învălită tot cu uluci; de ani zece, fără tavan — cu apropiere de alte clădiri
1	974	Mahal. Apostolu. Nicolaie povarnagiu: are povarnă de uluce pentru un cazan, învelită cu olane, fără tavan ; de 15 ani — și cu apropiere de alte clădiri
1	975	Idem. Manta povarnagiu : povarnă de uluce pentru un cazan, învălită cu șiță, fără tavan, de 15 ani — și cu apropiere de alte clădiri
1	978	Idem. Iordache cofetaru: povarnă de uluce pentru un cazan, fără tavan ; de 10 ani — cu apropiere de alte clădiri și lipită de casa sa
1	932	Idem. Mitu Sterigiu : povarnă pentru un cazan, de uluce și învălită iarăș cu uluce, fără tavan; de 15 ani — cu apropiere de casa sa și alte propietăți
1	969	Idem. Jecul cîrciumaru: povarnă pentru un cazan, de un an de zile ; păreții de zid, învelită cu șiță — și cu apropiere de alte clădiri
1	1053	Mahal. Apostolu. Călin Rașcu: povarnă pentru un cazan, de uluce, de 6 ani — cu apropiere de alte clădiri
1	1002	Idem. Dima Tabacu: povarnă pentru un cazan, de uluce, de ani opt, alături cu casa sa — și cu apropiere de alte clădiri
1	988	Idem. Radu cîrciumaru: are un umbrar în curtea caselor sale, supt care a așezat un cazan — cu apropiere de casa sa
1	205	Mahal. Sîrbilor. Anghelache cofetaru: povarnă de zid, cu tavan de scînduri, pentru un cazan, de ani doi, înclinată cu casa — și cu apropiere de alte clădiri
1	285	Idem. Costandin cîrciumaru : are o șatră în curte, pentru un cazan — cu depărtare de alte clădiri
1	2406	Mahal. Radu Vodă. Panait Șolea : povarnă pentru doo cazane, dă uluci, fără tavan, învălită cu olane, făcută de 10 ani — și cu apropiere de alte clădiri

No. povernelor	No. casii	Listă arătătoare de cîte poverne i alte clădiri pentru scoaterea de spirt i rachiu s-au găsit într-această Capitală
1	2395	Idem. Simion cofetaru : povarnă de zid, în paente, învelită cu olane, fără tavan, pentru un cazan, făcută de ani nooă — și cu apropiere de alte clădiri
24		
		[Indescifrabil] ; G. Titeanu
		Văpseaoa verde
1	—	Mahal. Gorganii. Lazăr Gherasim : magazie de scînduri, fără tavan, numai cu cotlon și coș de zid, cu un cazan; de 15 ani — aproape de gîrlă și depărtată de alte clădiri
1	—	Idem. Ilie săpunaru: magaziie de scînduri, fără tavan, alături cu săpunăriia du pă ulița de lîngă lacu Cișmegiului, cu un cazan, așezat fără poruncă
1	—	Mahal. Dealul Spirii. Gheorghe Căpitanu : doo cazane așezate de ani 6 într-o magaziie de zid — depărtată de alte clădiri
1	—	Idem. Petre Neamțu : [a] așezat într-un bordei un cazan, de opt ani
1	—	Idem. Duță Zidaru: un cazan așezat într-o magaziie de zid, alături cu o casă învelită cu trestiie
1	—	Mahal. Sfinții Voevozi. Un cazan al răposatului Ceacovschi Neamțu, așezat într-o magaziie de zid în fundul grădinii
1	—	Mahal. Sf. Elefterie. Ștefan dogaru : un cazan așezat în zidurile vechi ce să numesc brîncovenești, din luna septemvrie, pă temeiu poruncii cinstitului Sfat supt no. 3833, pînă la 26 octomvrie
1	—	Mahal. Livedea gospod. Un cazan așezat la o magaziie din curtea caselor răposatului Hristea rachieru, lîngă uliță, de 20 ani — depărtat de alte clădiri
1	—	Mahal. Biserica Albă. Nicolae scrobieru : un cazan într-o magaziie alături cu casa sa, așezat de vreo trei ani
1	—	Mahal. Spirii. Nicolae Fotino : un cazan așezat de ani zece, la un loc depărtat de propietățile vecinilor
10		
		D. Bogdănescu, G. Titeanu

Poliţiia Capitalii Bucureşti

Această listă fiind înfăţişată poliţii dă către d. d. comisarii văpselilor şi sardaru Ghiţă Titeanul, cei orînduiţi cu lucrarea ei, să adeverează şi de către poliţiie.

Pentru şefu poliţii,
Gh. Urdăreanu

1842, octomvrie 28

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4254/1839, f. 108—110

591

1842, octombrie

Comisia mixtă pentru tratarea reînnoirii Convenției dintre Principate, despre hotărîrea luată asupra noului punct din orașul Focșani pe unde are să se treacă marfa importată și exportată și asupra orarului de lucru al vămilor ; hotărîrea Sfatului administrativ

Jurnalu no. 8

Astăzi octomvrie [...] * anul 1842 adunîndu-se în complect mădulările comisii micste pentru transacția Comvenții dintre amîndoă Prințipaturile, și luînd în băgare dă seamă că punctul șăderii vameșilor și a unui Prințipat și a celuilant schelii Focșanii este chiar în oraș la hotar în ulița tîrgului — și că din aceasta să întîmplă mulțime dă necuviințe atît la o parte cît și la ceilaltă : întîi, că emportațiia și ecsportația atît a mărfurilor cît și a vitelor făcîndu-să chiar prin mijlocul orașului, după ce privegherea asupra celor ce s-ar ispiti a întrebuința controbante nu să poate păzi întru toată întregimea ; apoi mai dă multe ori zatonindu-să chiar în mijlocul tîrgului mulțime dă cară sau vite slobode, să înpiedică cu totul comunicația oroșanilor, pricinuindu-să mare vătămare atît tîrgoveților, cît și celorlalți la transportuirea casnicelor lor trebuințe.

Iar după aceasta că mulțimea numărului carălor i a trăgătorilor și suma vitelor ce trec necurmat prin ulițile orașului, după ce fac un murdalîc deosebit, aduce și stricăciune mare caldărîmurilor amîndurora orașelor.

Iar în sfîrșit, că și chiar neguțătorii stăpînii mărfurilor sau a vitelor precum și cărăușii transportuirii lor pătimesc feluri dă pagube — cei dintîi pentru căci stîndu-le mai de multe ori marfa zatonită prin cară multe ceasuri (pînă cînd vameșii și cinovnicii i ofițerii granițîi pot a o revizui, ce mai dă multe ori să întîrziază din pricina strîmtorii locului) și ecspusă mai dă multe ori la stricăciunea vremii, suferă din aceasta pagubă ; precum și neguțătorii dă vite : că făcîndu-li-să numărătoarea vitelor într-un loc strimt și acestea fiind sălbatice dă la cîmp, spăimîntîndu-să ori din gălăgie, sau din orice măcar, din pricina mulțimii lumii, să răsipesc, dau peste prăvălii, case, să înțeapă cercînd mulțime dă vătămări ; iar cei dă al 2-lea că aflîndu-să cu trăgătorii lor înjugați multe ceasuri în oraș pînă să face revizie, li să prăpădesc vitele dă foame.

Apoi pă lîngă aceasta că nefiind șăderea ofițerilor, cinovnicilor și a vameșilor la un loc, și nici ceasurile cunoscute cînd urmează a fi vama dăschisă spre a să face ecsportația, neguțătorii sosind cu marfa lor la punct, sînd siliți a o năpusti acolo în drum ceasuri — încă dă multe ori, și zile — pînă cînd găsesc pă amploianții orînduiți a le revizui, alergînd

* Loc alb în text.

însuşi ei pă la casa ofiţerului a vameşului şi a cinovnicului, pînă cînd îi găsesc, aflîndu-să şăzînd răspîndiţi.

Spre a să stîrpi dar aceste necuviinţe atît dă vătămătoare, comisia găseşte cu cale cele următoare :

1. Pă la punctul din tîrgu oraşu Focşani, pă unde pînă acum s-au urmat ecsportaţia şi emportaţia dintre amîndoă Prinţipaturile, să să dăsfiinţeze, nemaiputîndu-să face pă la acest punct în uliţă nici o emportaţie sau ecsportaţie.

2. Pă la toate potecile din oraş trecătoare peste hotar să vor afla numai paznici pichetaşi şi mortasipi ai vameşilor din partea amîndurora Prinţipaturilor; ca pă la aceste locuri să poată trece dintr-un Prinţipat în celălalt numai cele cîte slobade Comvenţia fără plată dă vamă.

3-lea. Punctul schelii pentru emportaţie şi ecsportaţie pentru amîndoă Prinţipaturile să va face : în partea Valahii pă locul numit Cotul bumbacului, al mănăstirei Sfîntului Ioan, pă care acum sînt şi doă căsuţe, a lui Tache pantofaru şi a lui Stan Enache; iar în partea Moldavii pă locul numit în Cotul bisericii săpunarului — fiind aceste locuri şi dăspre o parte şi dăspre alta cele mai îndămînatice, aflîndu-să mai la marginea oraşului despre şosea, după dăsluşirile ce au dat comisii atît dumnealor ocîrmuitorii judeţelor Slam Rîmnec şi Putna, cît şi Maghistratul i Eforia amîndurora oraşelor Focşanii.

4-lea. Spre a nu cerca nici neguţătorii pagube şi zăticniri din pricina întîrzierii cu revizuirea mărfurilor şi numărătoarea vitelor dă către cinovnici, vameşi şi ofiţeri, şi necunoştinţa lor dăspre ceasurile cînd vama pentru ecsportaţie şi emportaţie este dăschisă şi dăspre o parte şi ceilaltă, şi aceşti din urmă înpiedicări din neputinţă a să afla totdauna dă faţă şi la un loc strînşi din pricina lipsii încăperilor, să va clădi la acest punct şi dăspre o parte şi dăspre ceilaltă pă locurile zise în articolu al 3-lea, cîte o încăpere cu dăspărţirile trebuincioase pentru şăderea pichetaşilor şi canţelaria vămii cinovnecului şi a ofiţerului, lîngă care va fi şi cîte o îngrădire pentru numărătoarea vitelor — făcîndu-să asemenea din naintea şi unii vămi şi ceilalte cîte o barieră. Şi toate mărfurile supuse la plata ecsportaţii şi emportaţii, cum şi toate vitele ce vor fi a trece pă la această schelă, vor veni pă la acest punct, unde în viitor să hotăraşte vama schelii din Focşani pentru emportaţie şi ecsportaţie.

Vameşii, cinovnecii şi ofiţerii vor fi datori ca în toate zilile regulat să să afle negreşit la ceasurile hotărîte la acest punct — şi dăspre o parte şi dăspre alta — ca să nu mai fie siliţi lăcuitorii a-i căuta pă la casile lor pentru a le revizui marfa şi a cerca înpiedicările ce suferea pînă acum.

Ceasurile cînd vama va fi deschisă şi dăspre o parte şi dăspre alta să hotărăsc : vara dă dimineaţă dă la şase pînă la doăsprezece europineşti, şi după prînz de la doă pînă la sfinţitul soarelui; iar iarna dă la şapte dă dimineaţă pînă la unul după doăsprezece, şi după prînz dă la trei iarăşi pînă la sfinţitul soarelui. Şi spre cunoştinţa tuturor neguţătorilor, cînd vama este dăschisă, să va rădica cîte un steag dăspre fiecare parte, care va sta rădicat în toate ceasurile hotărîte dă a fi vama lucrătoare, spre semn că numai într-acele ceasuri pot veni cu mărfurile lor la vamă.

Iar cheltuiala pentru facerea clădirilor trebuitoare i cumpărătoarea acelor doă căsuțe dăspre Valahia, însemnate în articolul al 3-lea — ce nu pot fi într-o sumă însemnătoare — rămîne a să hotărî dă către oblăduirile răspective.

Acest articol să va adăoga în actul Comvenții după articolul cinsprezece, puindu-i-să numărul șaisprezece și prin urmare să va drege numerația celor ce vin după dînsul, după orînduiala aritmetică.

Iscăliți :

Ioan Manu	Iordache Pruncu, postelnicu
D. Fălcoianu	Asanache Dan, spătaru
Secr., Alecu Filipescu	Secr., Vasile G[rigorescu], medelnicer

[Hotărîrea Sfatului administrativ :]

Astăzi noemvrie 14, anu 1842, Sfatu administrativ ecstraordinar, luînd în băgare de seamă coprinderea acestui jurnal, au chibzuit ca să să ceară de la dumnealor comisari o știință de pozițiia locului de vamă unde zice că este trebuință a să face încăperi de vamă pentru Focșani și cheltuelile ce urmează la aceasta potrivit încăperilor și apoi după aceeași știință le va trimite să să chibzuiască de al doilea de Sfat.

[Indescifrabil], Teodor Văcărescu, C. Ghica, C. Văleanu, Costandin Suțu, Herescu

1842, octomvrie

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1277/1841, f. 127—128, 151

592

1842, noiembrie 28

P. Hristidi, starostele corporației rachierilor, către Căimăcămie, despre măsura luată de Sfat de a-i opri să lucreze cu cazanele de rachiu în oraș, despre pagubele pe care le au în urma acestei măsuri ; rezoluția Căimăcămiei

Cinstitei Căimăcămii a Țării Rumînești,
prea plecată jalbă

Nădejdea agoniselii hranii vieții noastre, precum și opșteștile datorii ce ni să cere, nerezemîndu-să de ajutorul vreunui alt prilej, fără numai că noi aflîndu-ne cu îndeletnicirea meserii de rachierie, la care trebuință ne-am avut cazane așezate pă la prăvălii în tîrg pentru prefăcutu rachiului, dar de sînt acum ca noă sau zece ani, după chizbuirea stăpînirii de atunci ne-au pus îndatorire să eșim la mahalale în locuri largi,

cercetate de către cinstitul Sfat orăşănesc : a nu să întîmpla vreun pericol. În puterea căria făgăduială ce ni să da, că vom fi nestrămutaţi de acolo pentru totdeauna, spre acest sfîrşit am fost siliţi prin multă nevoinţă a cumpăra locuri şi a clădi magazii de zid sigure, cu destule cheltueli.

Apoi, unde nădăjduiam a ne avea statornică odihnă, înpotrivă, dumnealui fostul prezident al cinstitului Sfat, Scarlat Roset, dă este cîteva luni, poprindu-ne acele magazii supt cuvînt că pă viitorime nu am mai fi slobozi a lucra întrînsele, ci să ne strămutăm afară din Capitală, am alergat către cinstitul Depertament al trebilor din lăuntru. De unde, după adresu ce au binevoit a îndrepta cinstitei Agii, ca să cerceteze fiinţa şi calităţile acestor clădiri, le-au dovedit întru toată buna orînduială — întorcînd şi răspuns cinstitului Depertament.

Şi pentru că în această poprire sîntem şi pînă astăzi, contenindu-ne pă de o parte tot enteresu negoţului nostru, iar pă de alta ne vedem înpovăraţi de grelile chirii ale prăvăliilor şi plată la slugi, de aceea, plecaţi rugăm cinstita Căimăcămie a privi cu milostivire asupra pagubii ce ni să pricinueşte — şi în prea fericite zilele dv. să ne norociţi a rămînea statorniciţi pe la locurile unde ne vedem acele magazii clădite.

Ai cinstitei Căimăcămii prea plecaţi,

Corporaţia rachierilor, cîrciumarilor şi a cofetarilor
Porfirie Hristidi

[Rezoluţia Căimăcămiei :]

Noi, Căimacamii Prinţipatului Ţării Rumîneşti

Depertamentul din năuntru. Pă temeiul poruncilor slobozite în anul 1831 şi voia ce li s-au dat de a clădi, cum şi după raportul Agii, nu este cu dreptate a să strămuta din ale lor magazii — cari cu atîtea cheltueli şi cu ştirea stăpînirii le-au clădit, fiind şi prin ştiinţa Sfatului oroşănesc.

Sigiliul
Căimăcămiei
Prinţipatului
Ţării Rumîneşti

pentru Şeful Secsii,
M. Conţescu

1842, noemvrie 28

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4254/1839, f. 117—118

593

1842, decembrie 6

Delegaţii Ţării Romîneşti la tratativele pentru încheierea Convenţiei cu Moldova către delegaţii moldoveni, despre verificarea făcută la Focşani asupra cotului şi ocalei folosite în ambele Principate, despre deosebirile constatate la aceste măsuri şi greutăţi între cele din Ţara Romînească şi cele din Moldova

Copie după adresul comisarilor transacţii Comvenţii ai Valahii, către cei dă Moldaviia. Anul 1842, dechemvrie 6. No. [...] *

În urma priimirii dezlegării cinstitului Sfat al acestui Prinţipat, asupra jurnalului comisii cu no. 12, încunoştinţat supt-iscăliţilor prin răspunsul cinstitii Vistierii dă supt no. 2386, trimeţîndu-ni-să dă către acest cinstit Depertament şi cotul măsurătorii buţilor cu pecetea acestui cinstit Depertament, la cercarea ce am făcut atît acestui cot, cît şi a acelui Prinţipat, faţă cu dumneavoastră, cu prezedenţii Eforii şi Maghistratului amîndurora oraşelor Focşanii şi cu alte persoane boeri dăspre amîndoă părţile, au eşit următoarele dăscoperiri, adică :

Butoiul ce s-au măsurat dă către cotarul dumneavoastră şi cu cotul acelui Prinţipat au eşit vedre 23 şi ocă una.

Apoi, tot acelaşi butoi măsurîndu-să dă către acelaşi cotar, şi cu cotul Valahii, au eşit vedre 25 şi ocă 7 — descoperindu-să dintr-aceasta că cotul Moldavii este mai mare decît al Valahii cu vedre doă şi ocă şase ; iar la suta dă vedre scoate o lipsă dă vedre 11 şi ocă 2 mai puţin decît al Valahii.

După aceasta voind a ne îndăstula din ce izvoraşte această osebire şi dacă cotul fieşcăruia Prinţipat este făcut pă ocaoa sa, şi dacă aceste ocale sînt dă cîte 400 dramuri fieşcare, iarăşi în fiinţa tuturor precum este ştiut dumneavoastră, s-au cîntărit întii ocaoa acelui Prinţipat adusă dă la Eforie, cu trei feluri dă băuturi : şi puindu-să în balanţă cu apă plină pînă în gură, au eşit afară din daraoa tinechelii dramuri 452, cu vin asemenea 452 dramuri, iar cu spirt 406 dramuri. Sau cîntărit apoi şi ocaoa acestui Prinţipat, adusă de la Maghistrat — şi au eşit cu apă afară din daraoa ei 430 dramuri, cu vin asemenea 430 dramuri, iar cu spirt 385 dramuri.

S-au mai făcut asemenea cercare şi unii alte ocale, luată de la o prăvăliie din Focşanii Moldavii, ce după arătarea lăcuitorilor Focşanilor acestui Prinţipat ni s-au făcut cunoscut supt-iscăliţilor că cu această măsură să urmează vînzarea băuturilor cu amăruntu în Focşanii acelui Prinţipat ; şi aceasta s-au găsit cu apă 422 dramuri şi cu vin 421 dramuri, afară din daraoa ei.

Din această cercare s-au făcut asemenea următoarile dăscoperiri, adică : că ocaoa acelui Prinţipat înfăţişată noă dă Eforiie, cu nici un fel dă băutură nu vine 400 dramuri — şi prin urmare că e mai mare decît bazul acesta ; apoi că această oca este cu 22 dramuri mai mare decît a acestui Prinţipat, ce după cercare este făcută pă bazul dă 400 dramuri. Căci amestecîndu-să băutura spirtului cu a apii sau a vinului, în cîtăţime potrivită spre alcătuirea aiarului ei, va eşi negreşit 400 dramuri. Iar după aceasta, că daca vînzarea cu ocaoa să va fi urmînd în Focşanii acelui Prinţipat cu cea dă al 2-lea oca de care să vorbeşte mai sus — precum au arătat supt-iscăliţilor mulţi din persoanile Focşanilor acestui Prinţipat — apoi această dă al doilea oca fiind cu opt dramuri mai mică şi decît ocaoa

* Loc alb în text.

acestui Prinţipat, după dreptate s-ar socoti că într-acel Prinţipat transacţiile asupra băuturilor în cîtăţimi mari să fac pă un fel dă oca mai mare, şi vînzările cu amăruntul cu oca mai mică; şi în sfîrşit, că deosebirea dă 22 dramuri cu care este mai mare ocaoa acelui Prinţipat decît ocaoa acestui Prinţipat mănîncă la 100 vedre 5 vedre 7 ocă şi 1/2. În sfîrşit, fiindcă ocaoa acelui Prinţipat întru toate băuturile au eşit mai mare dă 400 dramuri, ca să ne îndăstulăm nu cumva aiarul ei va fi făcut pă grăunţe, am cîntărit cîte 100 dramuri dă patru felurimi dă grăunţe : orz, meiu, grîu şi porumb ; şi amestecîndu-le toate bine, le-am băgat în ocaoa acelui Prinţipat, şi n-au putut încăpea, mai prisosind o cîtăţime — ca la al 4-lea parte — pă dinafară. Apoi spre a ne îndăstula şi pentru cot : dă este făcut al fieştecăruia Prinţipat pă bazul ocalii sale, am umplut măsuratul butoi cu apă pînă în vrană şi trăgînd apa dintrînsul pă cep mai întîi cu vadra acelui Prinţipat au eşit vedre 23 şi ocă 7, adică 6 oca de apă mai mult peste suma ce au arătat cotul. A căruia rezultat nu este potrivit cu ocaoa sa, cu doă vedre şi şase oca la suta dă vedre. După aceasta umplîndu-să iarăş dă iznoavă butoiul, şi trăgîndu-să asemenea apa pă cep cu vadra făcută pă ocaoa acestui Prinţipat, au eşit vedre 25 şi ocă 6, dramuri 70 : cu 330 dramuri adică mai puţin din ce au eşit măsurat cu cotul Valahii ; care lipsă fiind prea neînsemnată, fireşte să poate judeca că este apa ce s-au prelins pă vase cînd s-au tras dintr-unul într-altul. Şi rezultatul şi aceştii cercări dovedeşte că cotul Valahii este făcut întocmai pă ocaoa sa — concluzia dar tuturor acestor cercări fiind întîi că cotul acelui Prinţipat este mai mare decît al acestuia.

Al 2-lea : că măsurătoarea cu cotul acelui Prinţipat scoate o lipsă dă 11 vedre şi ocă şi la suta dă vedre ; care lipsă parte izvoraşte din deosebirea mărimei ocalei decît a acestui Prinţipat şi parte că acest cot este făcut pă oca mai mare şi decît chiar această oca ce ni s-au adus dă Eforiie.

Al 3-lea : că ocaoa acelui Prinţipat fiind mai mare decît a acestuia cu dramuri 22, nu este făcută pă bazul dă 400 dramuri ; căci cu orice fel dă băutură, este tot mai grea decît bazul acesta.

Al 4-lea : că vînzarea băuturilor în buţi făcîndu-să prin măsurătoarea acestui cot, vînzătorii lor cearcă o prea grea pagubă şi nedreptate — în vreme ce cumpărătorii de la dînşii vînzîndu-le cu amăruntul — cu ocaoa sau a Eforii, iar mai cu seamă cu aceea ce s-au adus din tîrgul Focşanilor acelui Prinţipat — fac un nedrept cîştig şi înpotriva cuviinţii.

Şi în sfîrşit, că ocaoa Valahii, ce este făcută pă bazul dă 400 dramuri şi cotul asemenea făcut pă chiar această oca — întocmire ce nu lasă a să năpăstui nici pă vînzători, nici pă cumpărători la transacţiile ce să urmează între dînşii, sau cu rădicata ori cu amăruntul — apoi fiindcă în jurnalul cu no. 12 al comisii recunoscîndu-să pentru cuvintele arătate întrînsul : 1-iu ca coturile să fiie deopotrivă în amîndoă Prinţipaturile, al 2-lea că aceste coturi ar fi făcute pă bazul dă 10 oca în vadră şi ocaoa dă 400 dramuri, al 3-lea că acum aflîndu-să unul mai mare decît celălalt, să înţelege că este unul greşit. Şi pentru acest cuvînt, s-au zis să să orînduiască comisiie a face cercare amîndurora, spre a găsi pă cel mai adăvărat. Fiindcă acum această cercare s-au făcut în toate chipurile, din care

nu mai rămîne nici o bănuială că şi cotul şi ocaoa acestui Prinţipat sînt alcătuite pă bazuri mai temeinice. Şi că de s-ar socoti că este vreo greşală în deosebirea acestor coturi, apoi aceasta ar privi mai mult la cotul acelui Prinţipat — ce este în nepotrivire şi cu chiar ocaoa sa.

Supt-iscăliţii, încredinţaţi că dumneavoastră preţuind şi mulţimea năpăstuirilor ce au cercat pînă acum lăcuitorii din amîndoă Prinţipaturile şi necuviinţa de a să urma transacţiile feluritelor băuturi cu deosebite măsuri — unile năpăstuitoare celorlalte — şi ca nişte pătrunşi dă fiinţa adăvărului din cercarea făcută şi nepărtinitori nicicum necuviinţii, veţi stărui către cine să cuvine, a să îndrepta măsurile ce cercarea au dovedit greşite — potrivindu-să cu cele ce iarăş din cercare s-au dovedit alcătuite pă bazuri mai temeinice. Ca după aceasta să şi poată lua întru toată întregimea chibzuirea ce într-o unire cu toţii am găsit cu cale prin jurnalul cu no. 12 — spre stîrpirea necuviinţilor ce au urmat pînă acum şi indestularea celor arătaţi cu plîngere şi către dumneavoastră şi către noi năpăstuiţii.

În adăstarea dar răspunsului cu care veţi binevoi a ne cinsti, rămînem încredinţaţi că rezultatul va fi asemănat cu bazul coprins în zisul jurnal al nostru — spre încetarea tuturor neorînduelilor ce s-au urmat pînă acum.

După orighinal,
Ioan Manu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1277/1841, f. 563—564

594

1843, februarie 4

60 familii de olari din Corbeni, către egumenul mănăstirii Brîncoveni, relatează că îndatoririle lor faţă de proprietar au devenit din ce în ce mai apăsătoare, iar arendaşul îi obligă să plătească bani şi pentru pămîntul din care produc vasele de olărie şi jumătate din ei vor să fugă pe alte moşii

Cu zmerenie şi cu metanii plecate pîn la pămînt, sărutăm cinstită dreapta Preaosfinţii Sale, preacinstite stăpîne. Şi cu plecată plîngere jăluim, căci noi lăcuitorii ce ne aflăm cu lăcuinţa pe moşiia Sfintei mănăstiri, ce să numeşte Corbeni, ne aflăm în mare lipsă de toate ceale trebuincioase. Că, după ce este moşiia foarte strîmtă, este şi sacă : că locuri pentru hrană nu avem, livezi şi izlaz nu avem, lemne de foc, pari şi nuele pentru garduri nu avem nici cît să facem un obor pentru închisu vitelor. Cei mai aspri mărăcini, toate acestea de mai sus le cumpărăm în bani, de la alte moşii streine, care ne scoate pe fieşcare din noi mai multe cheltueli, îndoit peste datoriile proprieterești; căci ce moşiuţă este aceasta, de abia ar putea a să întrebuinţa pă dînsa cel mult pîn la treizeci de familii — după cum au şi fost mai înainte de vreme. Apoi acuma poate să află, cu mai bunişori, cu mai răi, poate la mai şaizeci de familii : care să zicem că dintru aceştea pînă la şapte sau opt, nici aceia n-au legiuitele

pogoane. Iar ceilalţi, unii au cîte un pogon, alţii cîte o jumătate de pogon, alţii şi nicidecum nu au — încît şi-au mîncat şi vitele ce le-a avut, pîn şi cămăşile şi-s datori vînduţi cu totu, pă mălai. Încai de materialurile trebuincioase nu mai vorbim.

Dar cum au trăit mai nainte părinţii noştri şi noi : una, că era oameni mai puţini; alta, că moşiia nu prea era glodită; al treilea, că sarcinile moşii ne erea mai uşoare, căci — ca în zilele răposaţilor foştilor egumeni [...] * şi Teodosie, cînd erea moşia pe seama mănăstirii şi cînd o ţinea fostul arindaş Nicolae Stefanovici — eream daţi la arindă cu condicuţă; căci plăteam obăciia numai lei opt de o familie, şi claca cîte 14. Să aduna cu plugu, cu lemnile, pînă la lei treizăci, potriviţi după lipsa ce o aveam la moşie.

Apoi acuma, ne vedem daţi la arindaş deopotrivă cu moşiile cele înbi[l]şugate de toate, căci cît noi pogoane nu avem, livezi şi lemne şi alte materiialuri nu avem ; izlaz de vite : le dăm la alte moşii învecinate, de plătim ierbărit, căci aici în toată vremea să află cîte şapte şi zăce care în puntea morii — poate să aibă dozăci şi patruzăci de boi, numai mari, care ce bruma de izlaz este, încă nici acelora nu le este de ajuns peste toată vara.

De aceea, cu al doilea aducem supărătoare rugăciune Preaosfinţii Tale, stăpîne ; căci vedem că acuma ni să porunceşte de către stăpînire ca să facem al treilea catagrafie de toţi lăcuitorii ce să află sălăsluiţi pă fieşcare moşie. Apoi, cu toate că mai sînt înprăştiiaţi peste zăce casă la alte moşii — tot de la noi — din pricina lipsei, ne stăpîneşte dar şi acuma la această alcătuire de catagrafie pe şapte ani viitori; aşa ne rugăm, cu mari, cu mici : sau să mai fim mai uşuraţi din datoriile moşii, după cum am fost şi mai nainte, pentru lipsa ce o avem, sau să avem voe să ne scriem numai pă jumătate la catagrafiia ce are a să face, şi ceilalţi ce nu avem unde să ne hrănim, să ne strămutăm unde vom găsi moşie să ne hrănim. Căci că, şi să ne scriem aici, tot fugim — pentru lipsă. Căci pîn încît unii din [noi] avem o fărîmă de [me]şteşugel cu olăriia — şi atîta aveam şi noi pe moşie : numai pămînt de lucru, că încai de lemne nu mai vorbim ; arindaşu şi de la acela ne-au oprit să nu mai luom, cerînd să plătim bani; care n-am mai avut obiceuri, dar din vase am dat.

Şi cum va fi bună milostivirea Preaosfinţii Sale, care neîncetat să răvarsă către ca unii ca noi, şi asupra plîngerii ce facem, preaplecaţi slugi jăluitori,

Noi, şaizăci de familii din satul Corbeni, plasa Olteţului

1843, fevruarie 4

Arh. St. Buc., Mînăstirea Brîncoveni, nr. arh. 143/1843, f. 5 — original

* Loc alb în text.

595

1843, februarie 27

Departamentul vistieriei către Domnitorul Gh. Bibescu, despre necesitatea de a se înființa o Bancă Națională

Prea Înălțate Doamne,
Vistieria

Departamentul din lăuntru împlinind *, socotește că nu va fi de prisos a supune cunoștiinții Înnălțimii Voastre oareșcare păreri pentru înbunătățirea și înnaintarea comerțului.

De aceea, plecat alătură pă lîngă aceasta un mic proect de înființarea unei Băngi Naționale.

Herescu

1843, fevruarie, 27
No. 275

Proect de înființare a unei Bangă Națională

Comerciul este unul din cele d-întîi mișcătoare ale națiilor, prin care ele se ajutorează a pîși către civilizație. El este sufletul sporirii și îndestulării într-un stat. Activitatea ce se vede în el e semnul de măsură prin care s-ar putea socoti gradul ființei unui norod.

În toate veacurile și în toate locurile el a ațintit o deaproape luoare aminte a guvernelor bine cugetătoare și progresive.

Comerciul în țara noastră e cu totul în amorțire: ajutoarele îi lipsesc, orice element de încurajare se desființează prin strimtorarea generală și nevoia dobînzelor celor mari. Credetul e derăpănat. Căderea unuia trage cu sine mulțime de căderi, fără nădejde de a se mai scula; mulțime de judecăți, care nu sînt decît niște ispite și un aluoat de corupție generală.

În zadar s-ar încerca cineva a desființa un rău, pînă nu-i va cunoaște mai întîi ființa și adevăratele lui pricini. Experiența a dat multe cunoștințe spre aceasta ; se aflä însă risipite între deosebite individe, fără a putea se formeze un tot de un metod și sistemă mîntuitoare.

O dobîndire a stăpînirei de aceste cunoștințe, o dorință de a le pune în lucrare spre binele public, un duh metodic care, adunînd niște asemenea cunoștințe, se dea viață comerțului, se înființeze credetul — au o mare trebuință de a deschide o relație între Departamentul vistierii și între ramura neguțătorilor. Spre acest sfîrșit, e de neapărată trebuință ca comisiile neguțătorești închipuite mai dinnainte se se pue în lucrare pe un drum corespunzător cu unimea cugetărilor stăpînirei. Pornind însă de la

* Sic.

un prinţip de sporirea şi înnaintarea comerciului, dobîndirea unor cunoştinţe trebuincioase n-ar aduce nici un rezultat, cînd ar lipsi acel suflet de viaţă dătător comerciului, acel capital public ce se numeşte Bancă Naţională. Din lipsa unei asemenea întocmiri, comerciul nostru este aşa de slăbănog şi amorţit.

Grelele dobînzi ce se plătesc lăcomii dobîndarilor, derapănă şi pe cei ce se înprumută şi însuşi pe înprumutători, încît orice întreprindere sau nu poate avea nici un sfîrşit bun pentru cel ce o pune în lucrare, sau deşi sporeşte în parte pentru unii, înnaintarea ei însă nu este decît cu paguba obştească.

Aşadar, la un duh de a împuternici comerciul şi a-l face ca să poată aduce îndestulare şi bogăţia ce le merită această ţară, cel dintîi temei şi punt de pornire este înfiinţarea unei Bangă Naţională, supt privirea d-a dreptul a stăpînirii şi pe bazuri de legiuiri straşnice, care să poată deopotrivă chezăşui amîndouă părţile contractante, întocmai după cum sînt întocmite bancurile din statele Europei.

Această bancă s-ar putea întocmi cu fondurile din cutiile satelor, din casele publice şi din benefiţurile milităreşti.

Avînd un asemenea fond încurajător al capacităţii, îndată s-ar pune o stavilă precurmătoare relei precugetări a împrumutătorilor, oamenii cei vrednici şi cinstiţi ar afla o înlesnire la întreprinderile lor ; comerciul ar dobîndi reportul trebuincios la mişcarea şi înnaintarea lui ; industria şi manufacturile s-ar găsi locul cel mai cuviincios, unde şi-ar afla toate elementele ; felul dobitoacelor şi al seminţelor s-ar înbunătăţi ; agricultura şi-ar luoa zborul său, vrednic de pămîntul acestui Prinţipat ; ţara ar simţi o sporire vrednică de cugetările stăpînirii — şi fondurile Băncii, după toate cuvintele crescînd, nu puţin folos ar aduce statului.

Herescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 152/1843 : „Delă pentru găsirea cu cale a să înfiinţa o Bangă Naţională aici în oraş", 1—3

596

1843, martie 3

Ocîrmuirea judeţului Brăila către Sfatul orăşenesc al Capitalei, despre aprobarea obţinută de a se organiza în Brăila trei bîlciuri pe an, despre înştiinţarea care trebuie făcută negustorilor din Capitală

Copie după otnoşenia cinstitii ocîrmuiri judeţului Brăilii

Fiindcă după slobozenia dobîndită prin porunca cinstitului Depertament din lăuntru cu no. 4523 s-au hotărît ca la capitala acestui judeţ să să facă trei bîlciuri peste an şi la zilele arătate, însă :

— la 25 martie în zioa Bunei Vestiri, care va ţinea cinci zile ;
— la 21 mai în zioa Sfinţilor Împăraţi, pentru şapte zile ;
— la 6 avgust în zioa Schimbării la Faţă, pentru opt zile.

Care acestea cîte trele bîlciuri să vor aşeza pă raionul oraşului, cu obor de vite i slobode băuturi şi tot felul de mărfuri.

De aceea, cîrmuirea are cinste a face cunoscut şi acelui cinstit Sfat, totdeodată rugîndu-l ca să facă cunoscut tutulor starostilor de neguţători din Capitală, spre a face şi ei cunoscut tutulor neguţătorilor înfiinţarea acestor bîlciuri, spre ştiinţa doritorilor ce ar voi a să împărtăşi de folosul acestor bîlciuri.

1843, martie 3
No. 815

Pentru întocmai copie,
M. Caramzulea

Arh. St. Buc., Vornicia Bucureşti, nr. arh. 119/1843, f. 51

597

1843, martie 4

Domnitorul Gh. Bibescu către Departamentul vistieriei, porunceşte să se ia măsuri pentru menţinerea cursului leului în parale mărunte, potrivit cu deosebirea existentă între cursul galbenului în ţară şi în Turcia

Noi Gheorghie Dimitrie Bibescu Voevod, cu mila lui Dumnezeu
Domn şi stăpînitor a toată Ţara Romînească,
către Depertamentul vistierii

Văzînd raportul acelui Depertament cu no. 251, atingător de paguba ce să pricinuieşte lăcuitorilor şi împiedecarea ce să aduce lor la înlesnirea dărilor şi luărilor celor mici, din pricina paralilor mărunte — care au ajuns într-atîta micşorare, încît nemaisimţindu-să prin degete şi lipindu-să una de alta, nu să mai pot număra ; văzînd arătarea ce ni să face că, [pentru] ca şi greutatea ce urmează în socoteala paralelor bune şi proaste să lipsească, nu ar fi de vătămare dacă s-ar slobozi voie de a să aduce în ţară monedă măruntă de argint de cinci şi trei crăiţari, ori

---

Notă la documentul nr. 596. La 9 martie 1843, Sfatul orăşenesc Bucureşti trimite Vorniciei Bucureşti în copie adresa de mai sus, pe care Vornicia, la rîndul ei, o aduce la 13 martie 1843 la cunoştinţa starostilor de corporaţii: toptangii lipscani, bogasieri, marchitani, braşoveni, sureccii, băcani, bumbăcari, birjari pămînteni, lipoveni, cîrciumari, precupeţi, olari, măcelari, pescari, cavafi, cojocari subţiri, şalvaragii, pînzari, bazmagii, boiangii, şelari, argintari, şepcari, cojocari groşi, căldărari (Ibidem, f. 50, 52).

austriacească, sau rusească, şi o mică cîtăţime de monedă de aramă de cîte un creiţar, zicem că, paralile mărunte fiind moneda Curţii suzerane, urmează a fi moneda cea măruntă şi a acestui Prinţipat; care aceasta nu popreşte întrarea în ţară a monezii măruntă austriaceşti sau a altii naţii, precum nu sînt poprite nici rublele, nici sfanţihii.

Ca să înceteze însă acea pagubă şi în sfîrşit dărăpănare a comerţului nostru cu lipsa monedii de aur şi de argint, care să ridică din ţară prin înlesnirea ce dă nepotrivirea cursului leului, cu osebirea celui de astăzi curs al galbenului — care după legiuirea făcută în vremea vremelnicii oblăduiri şi întărită prin tractat, s-au hotărît a fi nestrămutat de treizeci şi unul şi jumătate lei, cînd în Turchiia astăzi este de cincizeci şi patru şi jumătate lei — Vistieriia va avea îngrijire ca totdeauna să ţiie cursul leului în parale mărunte potrivit cu osebirea cursului ce va înfăţişa galbenul în Ţara Turcească cu cursul de aici, asemănîndu-să întru aceasta dispoziţii şi măsurilor luate la asemenea înprejurare încă din leatul 1836 — cînd o asemenea pagubă amerinţa iarăşi acest Prinţipat.

Însă, Vistieriia va avea îngrijire a ne încunoştiinţa mai nainte măsurile ce va găsi cu cale de a lua întru aceasta.

Dumnealui şeful Depertamentului Vistierii va aduce această poruncă a Noastră la îndeplinire.

Gheorghie Dimitrie Bibescu Vvd.
Secretarul statului,
Costandin Şuţu

Anul 1843, luna martie 4
No. 83
Bucureşti

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842: „Delă în pricina paralilor mărunte, pentru care s-au cerut dăzlegare prin raport de la Domn, ca leul de 60 parale să să facă 80 parale — şi totdeodată să să aducă şi monedă argint de cîte 5 şi trei creiţari din Austria, [spre] a să sluji obştea cu dînsa drept parale", f. 7

598

1843, martie 5

Îngrijitorul Ocnelor Mari către Vornicia temniţelor, despre măsura luată ca pe lîngă cele două zile pe săptămînă cînd nu se lucrează la tăierea sării, să se mai adaoge una

Copie după raportul îngrijitorului Ocnilor Mari, cu no. 65, mart 5, către Vornicia temniţilor, leat 1843

Sporirea muncii arest[anţilor], ce să cere de cinstita Vornicie apururea, au întîmpinat şi întîmpină piedici cu lucrarea sării; căci arestanţii aceştiia au cîte dooă zile vacanţie în tăierea iei pă săptămînă, adică sîm-

bătă și duminică, de a să putea urni scoaterea bolovanilor din ocnă, făcuți în celelalte zile ale săptămînii, fiindcă să află ocna cu totul adîncă.

Acum însă cinstita cămărășie văzînd că nici așa nu mai poate prididi scoaterea acestor bolovani, și să îngrămădește înlăuntru unii peste alții, căci această ocnă cu cît merge, cu atît să adîncează, au hotărît a face vacanție tăerii și vinerea, pă toate săptămînile, ca cu chipul acesta să aibă vreme a să scoate toți bolovanii ce să vor face în celelalte patru zile din urmă ale săptămînii. Precum și la sfîrșitul fieșcăriia luni, de nu se vor putea scoate toată suma bolovanilor din lăuntru, să facă o asemenea vacanție încă cîte doă-trei zile.

Prin urmare dar, nu lipsesc plecat a pune aceasta în cunoștința cinstitii Vornicii, ca să cunoască împrejurările ce mijlocesc asupra operații muncii, adăugînd a-i arăta că pă arestanții într-aceste vacante zile nu-i bagă în tăerea sării nici la ocniță, deopotrivă cu ceilalți ciocănași, propuind că n-au loc. Și așa, este învederat cîtă piedică să aduce la înaintarea tăerii sării arest[anților], pentru care cinstită Vornicia va face punerea la cale ce să va socoti de cuviință.

Întocmai după orighinal,
I. Mihăescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1652/1843, f, 34

599

1843, martie 21

Alex. Popovici, inginerul orașului Brăila, către Domnitorul Gh. Bibescu, despre proiectul său de a organiza o exploatare nouă pentru obținerea de aur din nisipul Oltului, despre noile metode pe care urmează să le folosească, despre îndatoririle pe care le ia asupra sa și despre ajutoarele pe care le solicită

Metodă nooă pentru spălatul năsipului de aur în Țara Rumînească.

Pre Înălțate Doamne,

În vechile istorii ale Daciei am cetit că în cele mai adînci vremi, cu multe sute de ani înaintea naștirii lui Hrs., tracienii trecea Istru și noapte[a] își încărca dobitoacile cu pămîntu amestecat cu năsip de aur, și trecea riul Dunării îndărăpt ; pentru care hrăpiri, multe răzmiriți a urmat între geți și traci.

Notă la documentul nr. 598. Prin rezoluția pusă pe adresa nr. 2014, primită de la Departamentul trebilor din lăuntru, Vistieria poruncește Direcției otcupului ocnelor „a îndrepta această năpăstuire ce să face arestanților, protimisindu-i și întrebuințîndu-i în lucru în toate zilele săptămînii, afară de dumineca, ca să-și poată agonisi hrana vieții“ (Ibidem, f. 33)

Filip întîi Regelu Macedoniei, pentru aurul cel mult și-au înfipt piciorul în provințiile aceste, clădind aproape de riul Prahova în partea munților Cărpaților o cetățuie supt al său nume Filipa, care au stat pînă la anul 1016 după Hrs. Acesta sprijinia toate rudăriile macedonenilor.

Nu era un oraș pe lîngă Istru, ca să nu aibă moneta sa.

Cetatia Istros din susu Măcinului
„ Istripolis din plasa Istriții
„ Dionisipolis de lîngă riul Prahova
„ Odiseus de lîngă Gălați
„ Marțianopel (Orașul de Flote)
„ Vemianicum, unde stă Turnu Severinului astăzi, și alte multe.

Aceste republici să întrecea în calitatea argintului și a aurului celui lămurit.

Pentru aceasta, în toate viacurile a rămas monetile lor antichități vrednice de a să păstra în toate cabinetile Europii.

După întrarea romanilor supt Augustus în pămînturile aceste sup Conzul M. Lucinius Crasus anul 29 înaintea lui Hrs., biruind Getia (Țara Rumînească) din poalile munților și pînă în Dunăre, a dat numire Țării Rumînești de Mezia, o numire care pînă atunci nu s-au auzit în viacurile de pe atunci.

Politica lui Augustus nu l-au îngăduit a trece și Țara Rumînească în catastișile celorlalte provinții biruite și a le arăta sinatului din Roma. Și venitul Țării Rumînești era pe sama lui Augustus....

Augustus după aceasta au făcut mai multe cetăți în provințiile acestea, ca să poată bate pe Daci, ce să afla în Tranzilvania de astăzi și venia de călca Mezia cu foc și sabie.

După biruirea Daciei prin vestitul Înpărat Traian, s-au înbogățit înpărăția Romi peste samă, că scotea pe toată zioa cîte 250 oca de aur al căria prefect era supus numai Înpăratului din Roma. Și ca să nu supăr auzul Înălțimii Voastre cu multe povestiri, un instict deosăbit m-au îndemnat ca să dau pe fiiul meu cel mai mare Scărlat ca să învețe la Academia din Șemniți în crăiască Ungaria de Sus toate științile metalurilor și ale mineralogiei, adecă :

I-iu himia
II-lea încercarea sau analisul metalurilor
III-lea geometrie sup pămîntal
IIII-lea mecanica minelor
V-lea drepturile minelor
VI-lea ecsplotația minelor
VII-lea geognostie și c.l., după cum face dovadă atestaturile slobozite de la această Academie.

După o studie de 16 ani, au și învățat și astăzi să află practicant la baia din Oravița în Bănatu Temeșvarului.

Acest supus proect nu să întinde la cum aș voi, ca să încep a face băiușaguri, cușniță de topit sau alti fabrici de fer — arată * pentru ale

---

* Sic (în loc de : artă)

cărora clădiri trebuiesc capitaluri însămnate. Nu, Prea Înălţate Doamne. Proectu meu să mărgineşte ca să mă sprijineşti Măria Ta la spălatul şi lămuritul năsipului de aur ce poartă rîul Oltu cu toate gîrlile şi apile ce să varsă întrînsu.

1-iu. Metodul mieu de a spăla aurul să cuprinde într-o deosăbită maşină, care să poate pune pe fieşce rîu, şi dintrînsa nu scapă nici un fir de grăunte de aur.

Al 2-lea. Ia spală deodată atîta năsip, cît pot 5 rudari într-o zi cu urca sau scufa lor a spăla.

Al 3-lea. Aseminea nu poate nici rudariu ca să fure sau să tăinuiască din aurul lămurit.*

Al 4-lea. La maşina aceasta nu trebuesc salahori învăţaţi : mă poci sluji cu oricine.

Al 5-lea. Maşina să poate muta cu înlesnire dintr-un loc într-altu. Lucrătorii nu bagă mîinile în apă nice ca cum; aşa să poate lucra şi iarna.

Dară fiindcă în Ţara Rumînească nu s-au obicinuit a spăla năsipul de aur după sistimă şi cu cea mai de aproape observaţi[e], fiindcă rudarii domneşti obicinuia în luna lui mai sau iunie după topirea zăpezii şi după ce apile scădia, a spăla năsipul cel adus din potoape şi după cum le slujia norocul, unii spăla într-o lună şi 20 de dramuri de aur curat, iară alţii abia 15 — de-şi plătea birul.

În ţările înpărăteşti din Austria, pentru voea de a spăla aur nu plăteşte stăpînirii nimic, afară de birul cel cuviincios; totuşi, eu mă supui a plăti după articulu 178 a Regulamentului a 10 partie din cîştig, numai să fiu ajutat şi sprijinit de Măriia Ta prin sălaşurile de rudari, care pînă acu au fost domneşti şi de la Ocnile cele Mari sud Vîlcia prin domnia trecută s-au desfiinţat — strămutîndu-i pe la moşiile boereşti. Pentru care vatăjii mă îndatoresc a plăti şi birul lor cel legiuit la cinstita Vistierie. Numai aceşti rudari să fie datori un număr de zile care veţi găsi de cuviinţă Înălţimia Ta a le lucra în natură şi pe bani. Spre siguranţia Vistierii, va orîndui înalta stăpînire un slujbaş al său, care va sta de faţă şi necurmat pe toată vara, ca să nu să facă niciun fel de abuz spre paguba Vistierii statului.

Această nooă întreprindere n-are trebuinţă de vreun capital însămnat ; să poate isprăvi numai cu o sumă de galbeni 450 ; din care să va aduce fiiul meu din Oraviţa, dinpreună şi cu vreo cîţiva băeşi de mine, plătind şi birul rudarilor lucrători, făcînd şi maşinile trebuincioase. Datoria lor va fi : cu sfredelu i alte instrumente a cerceta gheognosticeşte toate malurile riurilor de lîngă Olt, şi a afla unde stau straturile năsipului de aur. Şi aflîndu-să acestea, atunci întră altă manipulaţie la mijloc : adecă, a lucra cu un merit mai mare şi a spăla pe toată zioa 10 pînă la 20 mii cîntare de năsip sau pietriş.

4-lea *. A cumpăra cu embatic acele locuri unde să vor afla straturile sau vetrile năsipului de aur.

---

* Sic.

Înțălepciunia Măriei Tale le va judeca și va cunoaște că statul va dobîndi un nou venit de mai multe mii de lei pe tot anul; și mai multe sute de familii și particulari își vor înlesni pentru viitorime fericirea lor.

Alecsandru Popovici,
inginerul orașului Brăila

1843, martie 21

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1633/1843, f. 2

600

1843, martie 22

Însemnare a Departamentului vistieriei, privind cheltuielile făcute cu aducerea de groșițe și firfirici

Deslușire

pentru aducerea groșiților de 3 craițari cîte $13^1/_2$ parale unul, și ferferice de 5 craițari cîte $22^1/_2$ parale unul — și pă 90 parale un sfanțih

1 000 galbeni cîte 14 sfanțihi unul face 14 000 sfanțihi; socotiți pă cîte 3 sfanțihi un fiorin, aduc fiorini argint $4\,666^{40}/_{60}$. Pentru aducerea acestor $4\,666^{40}/_{60}$ fiorini argint, în groșiți cîte 3 craițari și ferferice cîte 5 craițari, au cheltuială dă 10 parale pă fiecare fiorin, care fac lei	1 166,26
2 300 fiorini argint aduc 46 000 groșițe de cîte 3 craițari; care dîndu-să pă cîte 14 parale unul, adică $^1/_2$ de para folos de fiecare groșiță, aduce un folos de lei	575
$2\,366^{40}/_{60}$ aduc 28 408 ferferice, care sînt de cîte 5 craițari, dîndu-să pă cîte 23 parale unul, adică cu $^1/_2$ de para folos, de fiecare, aduc lei	355,4
$4\,666^{40}/_{60}$ pentru 1 000 galbeni aduc pagubă spre înplinirea arătatei cheltuieli lei	236,22
Suma lei	1 166,26

[1843, martie 22]

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 10

Notă la documentul nr. 599. Întrucît solicitantul cerea și 450 galbeni pentru construirea mașinii, Vistieria Principatului fu de părere să i se aprobe lucrul cu foștii robi aurari, nu însă și împrumutul (Ibidem, f. 3)

601

1843, martie 29

Domnitorul Gh. Bibescu către Departamentul vistieriei, întărește propunerea făcută Vistieriei de a se aduce monedă măruntă, creițari de 5 și de 3, în sumă de 10 000 galbeni

Noi Gheorghie Dimitrie Bibescu Voevod,
cu mila lui Dumnezeu Domn și stăpînitor a toată Țara Romînească,
către Depertamentul Vistierii

Văzînd raportul acelui Depertament cu no. 607, prin care ne arată că măsura ce s-au luat pentru precurmarea speculații paralilor, cu care să trag din țară galbenii în Turchiia și să pricinuiește statului pagubă, poate să aducă lipsă de parale și, prin urmare, împiedicare la dările și luările mici, și că s-au socotit de trebuință și de mare înlesnire a să aduce în țară monedă mică de argint de cinci și dă trei crăițari, la a căreia aducere urmează cheltuială cîte zece parale la fiorinu de argint, după cercetarea ce întradins au făcut pentru aceasta sarafilor, ce însumează la una miie galbeni, lei 1 666 parale 26, luînd în băgare de seamă chibzuirea ce face acel Departament, că prin iconomiia ce pă larg să ecspune în pomenitul său raport și care să atinge de avansul prețului cu care are a umbla aici acea monedă de cîte cinci și trei crăițari, urmează a jertfi Vistieriia numai lei doă mii patru sute, spre a să aduce acest fel de monedă de zece mii galbeni, care pînă la 1 ale viitorului iunie să să și aducă. Și, deodată cu adaosul paralilor la leu, să să împrăștieze în țară și să să înlesnească obștea la daraveri mici.

Priimim de bună această chibzuire și poruncim a să face urmare întocmai.

Dumnealui șeful Departamentului Vistierii va aduce această poruncă a noastră la îndeplinire.

Gheorghe Dimitrie Bibescu

Secretarul statului,
Costandin Șuțu

Anul 1843, luna martie, 29
No. 266
București

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 22

1843, martie 29

Domnitorul Gh. Bibescu către Departamentul Vistieriei, întărește propunerea făcută de Vistierie de a se ridica valoarea leului la 80 de parale

Noi, Gheorghie Dimitrie Bibescu Voevod,
cu mila lui Dumnezeu Domn și stăpînitor a toată Țara Romînească,
către Depertamentul vistierii

Văzînd raportul acelui Depertament cu no. 581, atingător de îndreptarea cursului paralelor mărunte, prin care ne arată că Vistieria după ofisul nostru supt no. 183 asemănîndu-să dispozițiilor și măsurilor luate la asemenea împrejurare în anul 1836, au văzut că în acea vreme cînd s-au hotărît leul drept 60 parale, prețul galbenului legiuit de lei 31, parale 20 iera în Turchia de lei 44, parale 20, iar acum s-au suit pînă la 56 lei și încă pă alocurea și pînă la 58 lei și cu aceasta rămîne speculanților un folos dă cîte [...] * parale la cumpărătoarea galbenului de aici din țară cu parale mărunte socotit pă cîte parale 60 leul, din care pricină, s-au și înmulțit această monedă măruntă peste măsura trebuințelor, încît în loc de a fi înlesnitoare negoțului, aduce împiedicări și mare pagubă.

Luînd în băgare dă seamă chipzuirea ce face acel Depertament, că spre a să precurma această speculație dărăpănătoare obștii, este trebuință a să aduce într-o cumpănă, încît să nu mai rămîie mijloc de a le specularisi și a trage cu dînsele galbeni din țară — hotărîndu-se leul drept 80 parale, socotindu-să adică doo parale mărunte drept una bună.

Priimim de bună această chipzuire și poruncim să să obștească fără zăbavă aici în politie prin poliție, iar în județe prin ocîrmuiri, că de la 1 ale viitorului iunie leul va avea cursu de optzeci parale.

Dumnealui șeful Depertamentului vistierii va aduce această poruncă a noastră la îndeplinire.

Gheorghe Dimitrie Bibescu

Secretarul statului,
Costandin Șuțu

Anul 1843, luna martie 29
No. 267
București

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 24

* Loc alb în text

603

1843, aprilie 17

Departamentul vistieriei către Agie, cere a se da de ştire „prin daraban", că două parale mărunte urmează să se schimbe pe una bună, chiar de la 5 mai viitor

Departamentul vistieriei
Prinţipatului Ţării Rumîneşti
Anul 1843, luna aprilie 17
No. 939

Cinstitei Agii

Prin adresul de supt no. 674 s-au arătat cinstitei Agii temeiurile după care Măria Sa Prea Înălţatul nostru Domn, prin ofisul cu no. 267, au hotărît ca de la zi întîi iunie să umble în dare şi luare dooă parale drept una bună, adică optzeci de parale mărunte leul bun.

Acum viind la auzul înaltei stăpîniri cum că vînzătorii de orice fel de producte şi mărfuri, cînd priimesc parale mărunte de la lăcuitori, iau tot dooă parale drept una bună, iar cînd este de a le întoarce la banul ce ar schimba, le dă 3 parale drept 2.

Care va să zică, că vînzătorii şi-au regulat priimirea paralelor încă de la publicuirea celui de sus adres, fără să aştepte sorocul acolo numit.

Aşadar, Înălţimea Sa, ca să înceteze neorînduiala ivită din partea vînzătorilor, au poruncit să să obştească ca de la cinci zile din luna viitoare a l[u]i mai să înceapă darea şi luarea paralelor mărunte dooă drept una bună.

Aceasta cu cinste să încunoştinţează cinstitii Agii, ca să o facă cunoscută prin daraban în tot cuprinsul politii, spre ştiinţă cum că, de la cinci zile din mai, şi în dare şi luoare au să fie dooă parale drept una bună.

Herăscu
Şeful secsii,
Serghiadis

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 8417/1834, f. 226

604

1843, aprilie 27

I. P. Niculau şi alţi brutari din Capitală către Domnitorul Gh. Bibescu, despre pagubele pe care le au din pricina scăderii cursului paralelor mărunte

Prea Înălţate şi mult milostive Doamne,
plecată jalbă

După publicaţiia făcută pentru scăzămîntul paralelor mărunte de la zi întîi a viitorului iunie, o mare împiedicare ni să pricinuieşte la

cumpărătoarea grîului, din pricină că vînzătorii unui asemenea product, neavînd vreun nart, își cer prețu după cum vor, și nu priimesc parale mărunte cît dă puțină sumă, fără dăcît numai bani mari.

Prea Înălțate Doamne, cunoscut este dă obște că noi vînzarea pîinii o facem cu nart hotărît ; și la suma dă lei cinci sute nu luăm bani mari nici lei una sută — fiindcă viind doă-trei sute dă cumpărători, cari o să ia ori o pîine, ori doă, nu dau alți bani decît parale mărunte.

Apoi noi, siliți fiind dă înalta stăpînire ca să îndestulăm norodul potrivit cu însărcinarea pusă asupră-ne, deocamdată pînă cînd să va pune la orînduiala articolul paralelor, pierdem pîn la zece lei la fiiecare sută dă lei, dîndu-le zarafilor baș, ca să ne dea altă monedă.

Noi încă din luna trecutului martie am fost dat jalbă cinstitului Sfat oroșenesc, cerînd ca să facă o îndreptare întru aceasta, sau că deodată fără dă veste să aducă la îndeplinire chibzuirea făcută, sau — oricum să va găsi dă cuviință — să ni să adauge un ce pentru această pagubă.

Și alt răspuns n-am priimit, fără numai că s-ar fi încunoștințat unde să cuvine.

Binevoiască dar Înălțimea Voastră a lua în de aproape băgare dă seamă plîngerea ce facem și, revărsînd milostivirea, să poruncească a să arădica dă asupră-ne o asemenea năpăstuire și simțitoare pagubă.

Prea plecați robi Înălțimii Voastre,

Ioniță Popa Niculau, Dincă Ploeșteanu, Teohari Ioan, Ianache Petre [în total, 34 semnături]

[1843], aprilie 27

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 59

605

1843, aprilie 30

Departamentul vistieriei către ocîrmuirea județului Argeș, despre trimiterea unei sume de 5 000 sfanțihi la Sibiu, pentru a se aduce în schimb (prin serdarul Gh. Opran) monedă măruntă în creițari

Vistieria,
către ocîrmuirea județului Argeș

Trebuință fiind a să aduce de peste graniță o sumă de monedă mică de argint de cîte 5 și 3 creițari de argint și o cîtățime mică de creițari, s-au înțeles Vistieria cu dumnealui sărdar Gheorghe Opran, ca să înlesnească aducerea aceștii monede.

De aceea, alăturînd pe lîngă aceasta scrisoarea d-lui către cores-

pondentul dumisale de la Sibiu, chir Nicola Guma, să scrie ocîrmuirii ca fără zăbavă, cu întradins să o trimiță — dimpreună și cinci mii sfanțihi — ca să să numere numitului corespondent, supt luare de adeverință.

Și apoi, priimind arătata monedă, pecetluită, o va trimite la Visterie, drept suma de cinci mii sfanțihi.

Herăscu

1843, aprilie 30
No. 983

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 46

606

1843, aprilie 30

Departamentul vistieriei către ocîrmuirea județului Mehedinți, despre înțelegerea făcută ca serdarul Gh. Opran să aducă pentru 2000 sfanțihi monedă măruntă în creițari, despre măsura luată ca ocîrmuirea județului să trimită acești sfanțihi la Rușava, lui L. Iovanovici

Vistieria,
[către] ocîrmuirea județului Mehedinți

Trebuință fiind a să aduce de peste graniță o sumă de monedă mică de argint de cîte 5 și 3 crăițari de argint, i o cîtățime mică dă creițari, Vistieria s-au înțeles cu dumnealui sărdar Opran, a înlesni scoaterea aceștii monede.

De aceea, și alăturînd pă lîngă aceasta scrisoarea dumnealui către corispondentul dumisale chir Lazu Iovanovici de la Rușava, să scrie ocîrmuirii, ca fără zăbavă cu întradins să o trimiță dinpreună și doă mii sfanțihi — no. 2 000 — ca să să numere numitului corespondent supt luare de adeverință.

Apoi priimind arătata monedă, pecetluită, o va trimite la Vistierie drept sumă de doă mii sfanțihi.

Herăscu

1843, aprilie 30
No. 982

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f 45

607

1843, iunie 7

L. Iovanovici din Rușava către ocîrmuirea județului Mehedinți, despre o lipsă de 36 sfanțihi la schimbul de bani făcut, despre speciile monetare trimise pentru contravaloarea a 2 000 sfanțihi.

[Către] prea cinstita ocîrmuire a județului Mehedinți

Cinstită arătare de supt no. 4427 am priimit și am văzut cum că ar lipsi 36 sfanți din suma banilor celor schimbați : așa înștiințăzi cum că in punga cu banii de argint în care să află de 3 și de 5, așa ei sînt mestecați și bine au trebuit să să aleagă ; căci cei de 5 crăițari puțină deosăbire au de cei de 3. Așa, aceea trebuie să fie greșala.

Aicea fac însemnare mai jos, cîți și în ce monedă am trimis supt pecetea mea suma de doaă mii de sfanți. Și eu întocmai așa am arătat dumnealui Opran ; și poate fi căci nu va fi dat dumnealui 30 sfanți cinstitei Vistierii, care i-am oprit eu din acea sumă, avînd eu a priimi de la dumnealui. Și 6 sfanți iar i-am oprit : cheltuială la schimbarea acestor bani — care să face 36 sfanți.

Așa, dacă nu s-au socotit acești sfanți, este această lipsă ; iar de s-au socotit, apoi trebuie să să aleagă bine banii mai sus-numiți : căci la banco-casă nu să numără niciun fel de bani, numai să cîntărește — și nu să poate nicidecum a să face greșală.

Cu aceasta, rămîi plecat,

Iscălit : Lazăr Iovanovici

Această monedă am trimis :

200 f.	sau	600	sfanți în bani de 5 crăițari
220 f.	„	660	„ „ „ „ 3 „
20 f.	„	60	„ „ „ de aramă 1 crăițar
214 f. 40	„	641	„ „ sfanți
10	„	30	„ am avut să priimesc de la d. Opran și i-am scris ca să-i pună la loc
2	„	6	„ este cheltuiala schimbării și adusu banilor de la Timișoara pînă aicea
666 40		2000	

1843, iunie 7
Roșava

Întocmai după orighinal,
Roșiianu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 71

1843, iunie 25

Departamentul vistieriei către Vistieria Moldovei, despre specula cu parale mărunte, despre ridicarea cursului leului la 80 parale, despre lipsa monedei mărunte, care este dusă în Moldova pentru speculă

Departamentul vistierii
Prinţipatului Ţării Romîneşti
Anul 1843, luna iunie 25
No. 1365
Bucureşti

Cinstitei Vistierii a Prinţipatului Moldavii

Pricina pentru care în Prinţipatul acesta să hotărîse la anul 1836 ca să ţirculeze trei parale drept dooă este cunoscută acei cinstite Vistierii, din adresul cu no. 25 ghenar 6 anul 1837.

De atunci şi pînă pă la începutu anului 1842, cînd galbenul luoă avanţul de lei $54^1/_2$ în Constandinopol — şi pe alocurea în partea dreaptă a Dunării şi peste 60 lei — Prinţipatul acesta fu nebîntuit de speculanţii ce pînă la 1836 vărsa parale mărunte şi trăgea aurul de aici.

Iar de la anul 1842 încoace, văzînd ei că la un galben să folosesc cu $7^1/_2$ şi pînă la 12 lei, parale mărunte — căci cu un galben de cincizeci şi patru şi jumătate cumpăra în Turchia 2 190 parale şi cu acelea aici în Prinţipat, socotind leul parale 60, cumpăra galbenul cu 1 890 parale şi le mai prisosesc 300 parale — începuse să aducă în Prinţipat atîta sumă, încît pe la mulţi din zarafi să găsea butoaie cu parale.

Şi ca să înceteze această întreprindere a lor, ce amerinţa Prinţipatului pagubă însemnată, s-au chibzuit mijloace de îndreptare : s-au legiuit prin întărirea Mării Sale Prea Înălţatului nostru Domn şi s-au şi obştit prin Buletinul cu no. 30 din anul următor, că paralele mărunte au să ţirculeze dooă drept una. Adică, leul bun — optuzeci parale mărunte.

De la vremea ce au început să umble paralele aşa precum mai sus să arată, s-au simţit deodată lipsirea lor din Prinţipat, încît să pricinuieşte neînlesnire în dări şi luări mici. Şi cercetînd Departamentul pricina, s-au încredinţat că speculanţii ştiind cum că în Prinţipatul acela sînt paralele în curs mai jos, cumpără de aici sute de lei — parale mărunte, cu başu de 5 şi 6 lei la % şi le duc într-acel Prinţipat, de unde trag moneda cea curată.

Ca să să precurme dar această rea întreprindere a lor, care pricinuieşte Prinţipatului acesta înpiedicare la micile dări şi luări cu lipsirea paralelor, şi aceluia vătămare cu tragerea monedii cei de aur, au socotit acest Depertament să supuie la cunoştiinţa acei cinstite Vistierii lucrarea de aici.

Este rugată ca să binevoiască a face ceea ce va chibzui de cuviinţă.

Herăscu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 84

1843, iulie 3

Departamentul vistieriei către Domnitorul Gh. Bibescu, despre nevoia de a aduce o cantitate mai mare de monedă măruntă, despre înțelegerea făcută cu H. Manoah de a aduce creițari pentru 10 000 de galbeni, despre preluarea de Vistierie a cheltuielilor necesitate de această operație

Raport către Domn

Acest departament prin raportul cu no. 607 din 22 ale trecutului martie au supus la cunoștința Mării Voastre trebuința ce este de a să aduce mica monedă de argint de cîte cinci și trei creițari, cheltuiala ce urmează cu aducerea lor — adică pentru una mie galbeni 1 166 lei, parale 26, iar pentru zece mii galbeni lei 11 662, parale 20 — și iconomia ce poate Vistieria să facă din împărțeala lor cu avanț la fiecare monedă cîte o jumătate de para.

La care slobozindu-să înaltul ofis supt no. 266 că să priimește de bună această chibzuire a Departamentului, el deodată au și pus la cale cu dumnealui serdar Opran ca să aducă această cîtățime.

Însă, văzînd că nici pînă la 21 ale trecutului iunie n-au putut să aducă mai mulți decît pentru 7 000 sfanți, au înduplecat pe chir Hilel Manoah să aducă suma creițarilor pentru zece mii galbeni și cu tocmeală ca, pentru cîtă sumă va aduce, să i să răspunză plata din Vistierie — dîndu-se atunci și alți atîți bani înainte, spre înlesnirea aducerii și apoi să i să plătească și cheltuielile, care însumează lei 11 662, parale 20, pentru 10 000 galbeni.

Cu prilejul acesta văzînd supt-iscălitul că iconomia ce să propune în raportu aci însemnat aduce o inconvență * asupra cursului monedii hotărît prin articolul 65 al Organicescului Regulament, cu jumătate de para înălțată la fiecare bucată de creițar, socotește dacă să va găsi cu cale de Măria Voastră, să se jărtfească această sumă de lei 11 662, parale 20 din parag. cheltuielilor ecstraordinare, spre a rămînea această monedă în legiuitul curs al ei : adică cea de 5 creițari, parale $22^1/_2$ și cea de 3 cu parale $13^1/_2$.

Pentru care, cu supunere rog pă Măria Voastră ca să binevoiți a-mi slobozi înaltă poruncă de urmare.

Iancu Filipescu

1843, iulie 3
No. 1493

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 96

---

* Sic

610

1843, iulie 12

Direcția carantinei Brăila către Comitetul carantinelor, cere să i se comunice măsurile pe care trebuie să le ia față de călătorii care aduc monedă măruntă și nu o pot schimba în alte monede

Copiie după raportul direcţii carantinii Brăila cu no. 535

Din pasajerii ce vin în curăţeniia carantinii, unii dintrînșii aduc între alte monezi și parale mărunte, pînă la o sută și dooă lei.

Apoi fiindcă direcţia în temeiul poruncii cu no. 292 din 29 ghenar anul următor și după cea cu no. 462 din 14 anul 1836 nu îngădue pă nimeni a băga parale prin punctul carantinii în Prinţipat — și unii dintrînşii cu mare greotate le întorc înapoi decindea și cu pagubă simţitoare, d-abia le prefac într-o altă monedă, să găsește datoare a face întrebare, de să pot priimi pă viitor paralele mărunte sau nu, așteptînd cu nerăbdare porunca cinstitului Comitet de urmare.

Drector,
Izvoranu

[1843], iulie 12

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 101

611

1843, iulie 17

N. Ghermani către Domnitorul Gh. Bibescu, propune să pună în circulație pe Dunăre, un remorcher; rezumat

Nicolae Ghermani adresă Domnitorului o jalbă, prin care se oferă să pună în circulaţie pe Dunăre un vas cu aburi numit „remorqueur".

Acest vas ar fi fost destinat să facă transporturi de mărfuri pe Dunăre de la Brăila pînă la Turnu Severin și înapoi.

Prin aceasta, preciza oferta, costul navlului se reducea cu 20%.

Domnitorul trimise această ofertă Sfatului administrativ extraordinar, pentru a o soluţiona.

1843, iulie 17

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. 346/1843, f. 3—4

612

1843, iulie 17

Departamentul vistieriei către Agie, despre cursul monedei austriace de argint nr. 3, despre înştiinţarea obştei „prin daraban" asupra cursului fixat

Departamentul vistieriei
Prinţipatului Ţării Romîneşti
Anul 1843 luna iulie 17
No. 1617 Bucureşti

Cinstitei Agii

Acest Departament, după înaltă dezlegare ce a priimit, au adus şi aduce monedă mică de argint austriecească, între care este şi cu no. 3, ce are cursul de treisprezece parale şi o lăscae, curs adecă potrivit cu preţul galbenului şi al sfanţului ce priimeşte Vistieria.

Acum află Departamentul cum că în ţirculaţia pieţii nu să priimeşte după cursul arătat mai sus, ci numai de treisprezece parale : urmare împotrivitoare cursului legiuit al aceştii monezi.

De aceea, este poftită cinstita Agie ca să publicuiască în tot cuprinsul oraşului, prin daraban, că moneda aceasta cu no. 3 are să ţirculeze dare şi luare treisprezece parale şi o lăscae şi cea cu no 5 doăzeci şi doă şi o lăscae, priveghind cinstita Agie întru aceasta, ca să nu să nedreptăţească nici vînzătorii, nici cumpărătorii, cu dare în schimb a aceştii monezi în curs mai mic decît cel hotărît al fiinţei ei.

Şeful Departamentului,
Iancul Filipescu

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 8417/1834, f. 240

613

1843, iulie 21

Departamentul vistieriei către H. Manoah, despre aprobarea dată de Domnitor de a i se încredinţa aducerea de monedă măruntă, în valoare de 10 000 galbeni, reprezentînd 933 339 firfirici ; despre asigurarea comisionului său, în sumă de 11 662 lei, 20 parale

Depertamentul vistierii,
dumnealui Hilel Manuah sarafu

Măria Sa Prea Înălţatul nostru Domn, văzînd că speculanţii ce vărsa mulţimea paralelor în Prinţipat trăgea cu dînsele din ţară galbeni şi că acum, cu urmarea paralelor, ei au început să le stringă, încît să prici-

nuiască înpiedicare la dări şi luări mici, au binevoit prin ofisul cu no. 266 să poruncească cele următoare, adică să să aducă, pentru zece mii galbeni, firfirice de cîte trei crăiţari, cari fac nooă sute treizeci şi trei mii trei sute treizeci şi nooă firfirici şi un crăiţar, şi, împărţindu-să prin ţară, să să înlesnească prin mijlocul lor daravelurile cele mărunte.

Aşadar, pentru că dumneata te-ai făgăduit că această sumă de firfirici să o aduci la Vistierie în foarte scurtă vreme, şi că pentru cheltuiala transportului şi altele Vistieriia, potrivit cu înaltul ofis, te va despăgubi cu lei 11 662, bani * 20, pentru suma sus-arătată, printr-aceasta, dar, ţi să asigurează plata acelor lei 11 662, parale 20, peste costul cursului legiuit a 933 339 firfirici şi un creiţar, socotite cîte dooăzeci firfirice într-un fiorin de argint.

Îndată ce vei aduce la Visterie sau toată suma aci însemnată, sau parte dintrînsa, ţi să va răspunde, pentru acea sumă ce vei aduce, banii îndată de la Vistierie, împreună şi cu alţi atîţia îndoiţi, pentru înlesnirea aducerii acei monezi.

Şi aşa să va urma rînduri-rînduri, pînă la desăvîrşita desfacere.

Şeful Depertamentului,
Herăscu

Şeful secsii,
Serghiadis

1843, iulie 21
Secsia II-a
No. 1327

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 85

614

1843, iulie 26

Olarii de la Corbeni către egumenul de la mănăstirea Brîncoveni, se plîng împotriva lui Toma, arendaşul moşiei, că le ia „de fieşcare olar cîte lei 10" pentru pămîntul pe care ei îl utilizează la producerea de vase ; de asemenea, reclamă că arendaşul vinde acel pămînt „la alţi olari streini, du pă alte moşii"

Către Prea Sfinţiia Sa părintele egumenu Brîncoveniu,

Cu plecate mătanii şi cu genunchii plecaţi pînă la pămînt închinîndu-ne, sărutăm dreapta Prea Sfinţii Sale. Preacinstite stăpîne, cu plecată plîngere jăluim Prea Sfinţii Sale, pentru dumnealui Toma, arindaşu moşii noastre Corbeni ; pentru că noi ne-am pomenit încă de la părinţii noştri născuţi şi crescuţi pe acea moşie. Dumnezeu ne ştie cum trăim, fiindcă moşiuţa ne este cu strîmtorare şi nu are ceale trebuincioase de

* Sic. În loc de : parale.

ajuns ; căci lemne de foc cumpărăm, pari şi nuele — pîn-şi mărăcini — tot de la alte moşii. Fiindcă orice bruma de locuri de hrană avem, este tot cu închisori, fără numai că unii din noi, cei mai mulţi, ne hrănim şi cu cîte ceva vase de olărie. Şi este atîta lucru şi pe moşiia noastră : un petec de loc, de luom pămînt de ole.

Dintru a noastră pomenire, n-am avut obice[iu]ri nici de stăpînire, nici de arindaşi ; fiindcă lemne pentru meşteşug n-am avut. Dar am dat pe an cîte ceva vase la dumnealui logofătu Nicolae : zicea că le duce la sfînta mănăstire. De le-au dus sau nu, noi nu ştim. Iar acuma, pomenitu arendaş ne apucă să plătim bani, de fieşcare olar cîte lei 10 şi mai bine ; şi dumnealui vinde pămîntu la alţi olari streini, du pă alte moşii — şi nu voeşte să ia şi dumnealui ceva din vase.

Şi cum va fi bun cugetu Prea Sfinţii Sale, asupra plîngerii ce facem,

Noi, olarii ot Corbeni, prea plecaţi jăluitori

1843, iulie 26

Arh. St. Buc., Mănăstirea Brîncoveni, nr. arh. 143/1843, f. 3—original

615

1843, august 21

Jurnal al Sfatului administrativ extraordinar, despre hotărîrea luată asupra ofertei făcute către Domnitor de N. Ghermani, prin care acesta propune să organizeze transportul pe Dunăre cu „cea mai întinsă înlesnire și cu plată mai scăzută cu 20%" și să pună în circulație un remorcher de 140 cai putere și alte 15 „vase mari", despre condițiile în care i se acordă un privilegiu pe 15 ani ; navlul fixat pentru transportul de „producte" prin „remorcație"

Jurnal

Sfatul administrativ în a sa ecstraordinară adunare de astăzi avgust zile 21 anul 1843, luînd în băgare dă seamă că cea mai însemnătoare înprejurare care face de a simţi astăzi comerţul din lăuntru Prinţipatului felurite neîndemînări, foarte vătămătoare şi stavilă la a lui însufleţire, este lipsa mijloacelor de a să transporta cu înleznire şi fără cheltueli povăroase productele ţării du prin feluri dă locuri la acele puncturi, prin care s-ar putea ecsporta în streinătate ; că singurul mijloc ce ar produce trebuincioasa înleznire fiind plutirea pă Dunăre, însuşi acesta înfăţişază acum cea mai mare îngreuere. Pentru căci lăcuitorii Prinţipatului neavînd ale lor trebuincioase vase pentru asemenea transporturi şi slujindu-să totdauna cu vasele celor din partea dreaptă a Dunării, prin urmare şi plutirea, şi mişcarea comerţului stă în sloboda voinţa acestora ; cari, nu numai prin cele peste toată măsura navluri ce primesc trag cea mai însemnătoare parte a folosurilor ce ar îndemna pă antreprenori ca să înbrăţişeze negoţul şi fac ca şi vînzătorul şi cumpărătorul să alerge la alte mijloace ce ar acoperi paguba de asemenea fire — ci dă multe ori, pentru feluritele înprejurări să întîmplă ca cu orice jărtfire din partea celor

întrebuinţaţi de asemenea vase să nu poată iei întîmpina ale lor trebuinţe şi a îndeplini cu eczactitate contractaţiile lor, izvorînd din aceaste pagube foarte însemnătoare. Şi că neîndemînarea aceasta şi vătămătoarele sale sfîrşituri pot fi pă viitorime mult mai însemnătoare: pentru că slobodă fiind acum ecsportaţia şi a productelor din toată acea dreaptă parte a Dunării, şi din staturile Turcii, să înţelege dă sineş că proprietarii acelor vase vor prefera trebuinţele lor mai mult decît pe ale altora.

Întorcînd Sfatul a sa luoare aminte asupra mijloacelor ce pot contribui întru depărtarea tutulor acestor amerinţări, şi cu acest prilej dînd citire jălbii ce au dat Mării Sale lui Vodă dumnealui Nicolaie Ghermani, ce şi Înălţimea Sa prin luminată rezoluţiie a binevoit a o îndrepta la acest Sfat, prin care făgăduieşte numitul că va da transportuirii productelor Prinţipatului prin plutire pă Dunăre cea mai întinsă înleznire, şi cu plată mai scăzută cu 20% dăcît aceea ce astăzi să urmează pentru închirierea vaselor streine, aducînd spre acest sfîrşit cu din ale sale fonduri un vas cu maşină de vapor numit remorchior, de putere dă 140 cai — precum şi alte 15 vase mari care, trăgîndu-să dă acel vas cu vapor atît în susul cît şi în josul Dunării de la Brăila pînă la Turnu Severinului şi de acolo iarăş înnapoi, să îndeplinească regulat slujba aceasta, cu condiţie ca, pentru o asemenea din parte-i însemnătoare jărtfire spre înleznirea şi folosul negoţului, să i să dea din partea stăpînirii dreptul ca în soroc de ani 20 nimeni altul să nu fiie slobod a aduce pă Dunăre asemenea vas pentru transportuirea productelor Prinţipatului.

Sfatul găseşte că o asemenea întocmire în felul aceştiia propuse de d. Ghermani fără tăgăduire chezăşuieşte ţării un folos foarte însemnător şi neapărat ar putea să îndeplinească neajungerea ce acum suferă Prinţipatul, înleznind înflorirea comerţului şi să conrăspunză dorinţii obşteşti.

Drept aceea, chibzuind Sfatul, într-o unire şi potrivit cu cea de acum stare a lucrurilor şi cu mijloacele Prinţipatului, socoteşte dă cuviinţă şi dă neapărat a să pune în lucrare cele următoare :

1-iu. D. Nicolaie Ghermani cu a sa companie va înfiinţa pă Dunăre în partea stîngă deocamdată un vas de vapor numit remorchior, de putere de optzeci pînă la nooăzeci cai, şi deosebit să aibă şi alte cincisprezece vase pă la deosibite scheli din partea stîngă a Dunării, priimitoare fiiecare din acestea din urmă cel puţin una sută mii ocă ; care acestea în tot cursul primăverii, a verii şi a toamnii pre cît timpul va ierta plutirea, să urmeze regulat călătoriile lor în susul şi în josul Dunării, cu începerea de la schela Cladovii pînă la Brăila şi de la acest din urmă loc pînă la cel dintîi — cu îndatorire de a să apropia şi dă toate celelalte punturi dă ecsportaţiie şi emportaţiie ce are acum sau pă viitorime va înfiinţa statul în această distanţiie, ca să priimească acele vase cu feluri dă producte dintr-ale Prinţipatului ce vor fi a să transporta la alt loc, sau să descarce cele ce vor priimi după la celelalte punturi.

Dovedind însă trebuinţa că acel numai remorchior cu pomenitele 15 vase nu va fi de ajuns întru îndeplinirea slujbii cu toată trebuincioasa întregime, atunci antreprenorul va fi dator ca să îndoiască numărul atît a remorchiorului, cît şi a vaselor.

2-lea. Navlul pentru una sută ocă de orice producte, sau dă deosibite obiecte din cîte să ecsportează dintr-acest Prințipat, și după deosibitele locuri la care să vor transporta să va plăti după alăturata aici tarifă, urmîndu-să plata aceasta de la începerea aceștii lucrări pînă într-un curs de ani cincisprezece, fără a putea numitul propriietar al remorchiorului la nici o întîmplare și supt nici un fel dă pricinuire să facă la pre-zisa plată în cursul aceștii vremi de ani 15 vreo cîtuși de mică adăogire. Iar cît pentru de a face vreun scăzămînt la acest navlu, aceasta va fi totdeauna în sloboda voință a acelui propriietar, precum lucrarea și ale sale enteresuri îl vor povățui.

3-lea. Spre asigurarea antreprenorului despre însemnătoarea depunere dă fonduri ce urmează a face la formarea aceștii întocmiri de un atît de mare folos pentru comerțul din lăuntru, și pentru îndatorirea ce să pune asupră-i ca în pomenitul curs de ani 15 să nu poată urca navlu hotărît prin alăturata tarifă, socotește Sfatul dă neapărată trebuință ca stăpînirea locală să-i dea numai numitului d. Ghermani și companii dreptul de a ținea asemenea vas remorchior pă tot cursul dă 15 ani. Dar acest drept nu va putea popri transportul productelor și a orice alt, și cu alte vase particulare dă orice fel și mărime ale acelora ce nu vor voi să le remorcheze cu vapor; ci să va urma despre aceasta ca și pînă acum : de a fi, adică, slobod vericine să aibă din acele vase fără mașine cu vapor, rămîind plata navlului pentru aceste din urmă la sloboda voință a propriietarilor lor și a celor întrebuințați de dînsele.

4-lea. D. N. Ghermani și compania, însărcinîndu-să cu înființarea acestui remorchior și a vaselor trase de dînsul, să îndatorează ca în soroc de un an din zioa ce să va încuviința de înalta stăpînire darea acestui drept, să aducă pă Dunăre toate acele vase și să înceapă regulatele călătorii cu chipul însemnat la 1-iu articol al acestui jurnal; să păzească în toată vremea și cu toată eczactitatea ale sale îndatoriri despre luoarea navlului întocmai cu tarifa de care s-au vorbit la al 2-lea articol; să să conformeze fără înpotrivire cu toate legiuirile și orînduielile la care vor fi supuse toate celelalte plutitoare vase de transporturi atît către stăpînire, cît și către propriietarii mărfurilor — precum : la darea poliții de caricon, la priimirea de scandion de la încărcători, și la alte de asemenea fire regule comerțiale ; și în sfîrșit, ca la nici o întîmplare mai nainte de a să săvîrși termenul de ani 15 nu va putea să precurme lucrarea vaselor sale, nici să aibă pretenții dă înlezniri din partea stăpînirii asupra operațiilor și a trebuinților întreprinderii sale, rămîind a lor întîmpinare în ale sale d-a dreptul dispoziții.

Iar socotința aceasta a Sfatului să va supune de dumnealui Marele vornic din lăuntru la cunoștința Mării Sale lui Vodă, spre a să luoa dă către înalta stăpînire măsurile ce va bine-chibzui spre a să putea înființa o întreprindere așa dă mare trebuință și al căriia folos este neprețuit.

Gheorghe Filippescu, B. Știrbei, C. Ghica, A. Vilara, Florescu. Iancul Filipescu, Iancu Cîmpineanu.

T a r i f ă

arătătoare cum anume are a să plăti navlul productelor Prinţipatului Valahii, ce să vor transporta prin remorcaţie atît în susul cît şi în josul Dunării

Numirea schelelor	Pentru una sută oca		După cursul Vistierii
	Lei	Par.	
În susul Dunării			
De la Brăila şi Călăraşi pînă la Izvor * şi schela Cladovii, pentru una sută ocă	4	20	lei patru şi parale dooăzeci
„ „ „ „ „ pînă la Pichet * şi Calafat „ „	3	20	lei trei şi parale dooăzeci
„ „ „ „ „ pînă la Turnu şi Zimnicea „ „	3	—	lei trei
„ „ „ „ „ pînă la Giurgiu şi Olteniţa „ „	2	20	lei doi şi parale dooăzeci
„ „ „ „ „ pînă la Călăraşi „ „	2	—	lei doi
„ „ Olteniţă pînă la Izvor şi schela Cladovii „ „	3	20	lei trei şi parale dooăzeci
„ „ Giurgiu idem	3	—	lei trei
„ „ Zimnicea idem	2	20	lei doi şi parale dooăzeci
„ „ Turnu şi Izlazu idem	2	20	lei doi şi parale dooăzeci
„ „ Pichet idem	2	20	lei doi şi parale dooăzeci
„ „ Calafat idem	2	20	lei doi şi parale dooăzeci
În josul Dunării			
De la schela Cladovii, Izvoru şi pînă la Brăila pentru una sută ocă	4	—	lei patru
„ „ Calafat şi Bechetu idem „ „ „ „	3	20	lei trei şi parale dooăzeci
„ „ Izlazu, Turnu şi Zimnicea idem „ „ „ „	3	—	lei trei
„ „ Giurgiu idem „ „ „ „	2	20	lei doi şi parale dooăzeci
„ „ Olteniţa idem „ „ „ „	2	20	lei doi şi parale dooăzeci
„ „ Călăraşi idem „ „ „ „	2	20	lei doi şi parale dooăzeci

Gheorghe Filippescu, B. Ştirbei, C. Ghica, A. Vilara, Florescu, Iancul Filipescu, Iancu Cîmpineanu

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 346/1843, f. 9—11

* Sic

616

1843, august 31

Navlul plătit caicelor de pe Dunăre, între Brăila și celelalte schele din susul Dunării pînă la Cladova, pe anii 1836—1843

Listă

de prețurile ce să plătea navlu pe la caicile ce transportează producturi la această schelă [Brăila *] du pă la cele mai jos însemnate, pă anii : 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842 și 1843

Cladova		Isvoară		Calafatu		Bechetu		Izlazu		Zimnicea		Turnu		Giurgiu		Oltenița		Călărași		Pă ce ani	Băgare de seamă
Miea de ocă		Miea de ocă		Miea de ocă		Miea de ocă		Miea de ocă		Miea de ocă		Miea de ocă		Miea de ocă		Miea de ocă		Miea de ocă			
lei	par.	lei	par	lei	par.	lei	par.	lei	par	lei	par.	lei	par.	lei	par.	lei	par.	lei	par.		
76		70		60		40		37		43		40		30		29		35		1836	Aceste pre'uri sînt după cursul turcesc
75		65		45		40		35		42		35		28		28		45		1837	
80		56		55		65		42		35		33		30		32		40		1838	
85		80		75		105		60		55		54		60		40		38		1839	
80		75		60		80		66		60		70		60		51		40		1840	
75		70		53		70		60		65		50		53		49		45		1841	
70		67		64		68		55		50		54		50		47		44		1842	
120		120		110		110		100		92		90		75		60		45		1843	

Polcovnic Iacobson
Secretar, Iordache Pastiia

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. 346/1843, f. 41 v.—42

---

* Ibidem, f. 40

1843, septembrie 25

Inscris dat de A. Drexler prin care se obligă să țină trei ani la școală pe Nicolae, „copilu dintre sîrmani" și șapte ani să-l învețe meșteșugul „mehanic"; adeverirea k. k .Aghenții

Printr-acest înscris să face cunoscut că, după cererea ce prin jalbă către această cinstită Eforiie am făcut, mi s-au dat supt a mea îngrijire Nicolae copilu dintre sîrmani, ce este în creștirea Sandii ișlichiresii — în soroc de zece ani.

Și mă îndatorez ca trei ani să-l las a urma la școală spre învățătură, cumpărîndu-i și orice cărți ii va trebui. Iar după săvîrșirea învățăturii de trei ani, în soroc de șapte ani să-l învăț meșteșugul mieu, ce să numește mehanic. Și la înplinirea sorocului de zece ani, să fiu dator prin știrea cinstitii Eforii a-l slobozi, să fie stăpîn pă sineș ca un desăvîrșit meșter, să meargă unde va voi.

Și spre a să păzi această legătură întocmai, am dat acest înscris supt iscălitura mea, rugînd și pă canțilaria protecsii mele de l-au adeverit, spre mai bună tăriie.

Andreiu Trexler

[Adeverirea k. k Aghenții :]

Das obiger * die eigenhändige Fertigung des k.k. Untertanen Andreas Drexler ist, wird anmit vom Amtswegen bestättiget.

Secr. k.k. Aghenție,
Schweiger

Bukarest am 7-n october 1843

[Sigiliul : Kais. kön. Agenzie
in der Wallachei]

[Traducere :]

Înscrisul de mai sus este dat de supusul k.k. Andreas Drexler ; se adeverește aceasta oficial.

București, 7 octombrie 1843

Arh. St. Buc., Logofeția pricinilor bisericești, nr. arh. 1078/1843, f. 2.

---

* Sic

1843, octombrie 29

Domnitorul Gh. Bibescu către Sfatul administrativ, însărcinează pe B. Știrbei să discute cu Ocîrmuirea Moldovei asupra pricinilor care se opun la reînnoirea Convenției și poruncește să se pună la dispoziția acestuia 200 galbeni și caii de poștă necesari

Noi, Gheorghie Dimitrie Bibescu Voevod,
cu mila lui Dumnezeu Domn și stăpînitor a toată Țara Romanească,
către Sfatul administrativ ordinar

Din raportul acelui Sfat de la 24 iunie anul curgător no. 1044, am luat Domnia Noastră pe largă cunoștință atît de înpiedicările ce să aduc din partea Moldavii la desăvîrșita încheere a actului Convenții, și de cererea ce să face de a să trimite din partea Țării Rumînești un boer acolo spre de iznoavă chibzuire asupra acelui act, cît și de părerea Sfatului întru aceasta.

Dar măcar că asupra aceștii Convenții nu este din partea oblăduirei acestui Prințipat nici nedomirire, nici vreo nepriimire la cîte deplin-înputernicitul din parte-i boer a așezat prin înțelegere și într-o unire cu plenipotenții cei orînduiți din partea Prințipatului Moldavii și, cu toate că cu mirare vedem că oblăduirea Moldavii nu priimește a recunoaște cîte înputerniciții ei au hotărît, Noi însă neavînd altă dorință decît a vedea cea mai bună armonie între aceste doă Prințipaturi și a înlesni, pe cît va fi întru a Noastră putință, cele dintre dînsele transacsii și relații, nu numai că nu facem nici o înpotrivire de a să trimite de către oblăduirea Valahii boer însărcinat să se tălmăcească asupra înpiedicărilor ce stăvilesc concluzia Convenții, ci încă, mișcat de încredințarea ce avem că viitoarea fericire a amîndorora Prințipaturilor nu puțin spînzură de cea mai desăvîrșită îmbinare a interesurilor lor, și dorind a contribui la dobîndirea acestui sfîrșit, însărcinăm pe dumnealui Marele dvornic și prea iubit al Nostru frate Barbu Știrbei a merge la Moldavia și a să înțelege cu cea de acolo oblăduire.

Sfatul va da în cunoștința numitului boer însărcinarea ce s-a pus asupră-i spre cuvenita urmare, slobozindu-i totdeodată și caii trebuincioși de poște pentru ducere și întoarcere cu plată de la Vistierie, precum și doă sute galbeni pentru cheltuiala drumului — din paragraful cel hotărît pentru asemenea cheltuieli.

Gheorghe Dimitrie Bibescu Vvd.

Secretarul statului,
Man. Băleanu

1843, octomvrie 29
No. 678
București

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1277/1841, f. 507

619

1843, noiembrie 30

B. Ştirbei către Domnitorul Gh. Bibescu, despre tratativele duse cu Ocîrmuirea Moldovei, asupra dificultăţilor survenite privitor la reînnoirea Convenţiei.

Prea Înălţate Doamne,

După înţelegerile ce au avut supt-iscălitul cu oblăduirea Prinţipatului Moldavii, în urmarea însărcinării ce aţi binevoit a-i da prin înnalt ofis supt no. 678, asupra înprejurărilor ce au stăvilit încheierea Convenţii tractată de Comisia micstă într-adins orînduită din partea amîndurora Prinţipaturilor. Sfatul administrativ al acelui Prinţipat a însemnat îndreptările ce socoteşte de trebuinţă a se face asupra unora articole din acea Convenţie — şi care se mărginesc în foarte mici schimbări — afară numai de articolul slobozirii vinului şi a rachiului, care fiind prea însemnător, supt-iscălitul au socotit de trebuinţă a supune Înnălţimii Voastre actul alcătuit de către acel Sfat cu arătarea observaţiilor făcute de dînsul asupra articolului de care s-au vorbit, ca să binevoiţi a porunci de urmare.

Marele vornic,
B. Ştirbei

1843, noemvrie 30
No. 8129

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1277/1841, f. 545

620

1843, decembrie 9

Departamentul vistieriei către Agie, despre aducerea din Austria a unei cantităţi de firfirici, despre înştiinţarea negustorilor „prin daraban", că şi-i pot procura de la Vistierie pe monedă „curată"

Departamentul vistieriei
Prinţipatului Ţării Romîneşti
Anul 1843, dechemvrie 9
No. 2700
Secsia II Bucureşti

Cinstitei Agii

Ca să să poată înlesni micile schimburi pentru cele de trebuinţă ale hranii, acest Depertament după înaltă dezlegare au adus din Austria o

sumă de firfirici, și care urmează a să împrăștia în tot Prințipatul, spre înlesnirea trebuinții pentru care sînt aduse.

Și ca să să poată da acelor ce sînt întrebuințați, Depertamentul au socotit ca cinstita Agie să obștească aceasta prin daraban în tot orașul, spre știința negutătorilor, ca să vie la Vistierie să dea monedă curată și să priimească acest fel de firfirici.

Șeful Depertamentului,
Iancu Filipescu

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 230

621

1843, decembrie 13

Sfatul administrativ extraordinar, despre hotărîrile luate în privința cererii Sfatului administrativ al Moldovei de a se modifica textul unor articole din Convenția alcătuită de Comisia mixtă

Jurnal

Astăzi joi dechemvrie 13 anul 1845 Sfatul administrativ ecstraordinar, asemănat rezoluții Mării Sale lui Vodă, pusă pe raportul cu no. 8029 al dumnealui Marelui dvornic al trebilor din lăuntru, luînd în băgare de seamă coprinderea lui atingătoare de actul alcătuit de Sfatul administrativ al Prințipatului Moldavii, precum și observațiile însemnate în prezisul act, asupra îndreptărilor ce socotește acel Sfat de trebuință a să face la unile articole din Comvențiea tractată de Comisiea micstă într-adins orînduită din partea amîndurora Prințipatelor — din care pricină s-au fost stăvilit încheerea pomenitei Comvenții — am văzut că acele îndreptări să mărginesc în foarte mici schimbări, afară din articolul vinului și al rachiului; care fiind însemnători, Sfatul chibzuind, găsește cu cale ca articolul rachiului să fie poprit, după cum au fost și pînă acum, a întra în Prințipat. Iar celelalte articole, dinpreună cu măsura cotului, care cercarea făcută de ecspusa Comisie au dovedit că este mai mare cotul Moldaviei decît al Valahii, să fie încredințate a să tracta de alesul de Măriea Sa Vodă boer care va fi înputernicit a merge și a schimba în Iași ratificațiile aceștii Comvenții, în curgerea termenului coprins în articolul 27 din protocolul ecspusei Comvenții.

Spre încredințarea cărora, pe temeiul puterii aceștiea va și iscăli noa Comvenție, puind și a dumisale pecete dinpreună cu a înputerniciților din partea Prințipatului Moldaviei. Și apoi aducîndu-se și supuindu-se în parte de către sfaturile administrative la cunoștința amîndorora oblăduirilor prințipaturilor învecinate, se va întări cu domneștile iscă-

lituri și peceți, spre a-și avea tăriea reciproacele orînduеli de vecinătate.
Acest jurnal se va supune la cunoștința Mării Sale lui Vodă de către șeful Depertamentului Vistierii, cerîndu-se înnaltă dezlegare de urmare.

Iscăliți boeri : Gheorghe Filipescu, Barbu Știrbei, A. Vilara, Iancu Filipescu, Polcovnic Odobescu, Manoil Băleanul

Că este copie după orighinal,
T. Merișescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1277/1841, f. 561

622

1844, ianuarie 20

Contract încheiat între N. Picolo și J. B. Marsillon, inginer din Paris, prin care se fixează condițiile în care J. Marsillon vine în București, însărcinările sale aici și remunerația pe care o va primi

Entre les soussignés monsieur le docteur Nicolas Piccolos fondé de pouvoir d[omicilié] à Paris rue Madame no. 8, d'une part, et monsieur Jean Baptiste Marsillon ingénieur à Paris rue d'Arcole no. 5 d'autre part, ont été arrêtées les conventions suivantes :

§ 1-er. Mr. Marsillon, d'après l'invitation de son excellence monsieur Stirbey, Ministre de l'intérieur en Valachie, se rendra immédiatement à Boukharest pour y étudier et faire exécuter des projets de distribution d'eau, de canalisation de rivières et, s'il y a lieu, de tous les travaux qui rentrent dans les attributions de l'ingénieur.

§ 2-e. La position de m-r Marsillon sera réglée ainsi qu'il suit :

Une somme de douze cents francs lui est accordée pour frais de voyage de Paris à Boukharest.

Une somme égale lui sera accordée à la fin des travaux pour son retour en France.

Il recevra pour honoraires six cent soixante ducats d'Autriche par an. Les appointements, à dater du jour de son départ de Paris.

Les frais de poste, des voyages occasionnés par l'étude des différentes localités, seront à la charge du gouvernement.

Il sera logé aux frais du gouvernement dans deux chambres meublées.

Enfin il lui sera donné un interprète au besoin.

§ 3-e. Le présent contract sera confirmé et signé par son Excellence monsieur Stirbey, Ministre de l'intérieur, à l'arrivée de mr. Marsillon à Boukharest.

Fait double pour être suivi loyalement, à Paris le 20 janvier 1844.

Approuvé l'écriture ci-dessus et d'autre part.
N. Piccolos, dr. M-in, rue Madame no. 8
I. Marsillon, rue d'Arcole

[Traducere :]

Între subsemnații domnul doctor Nicolae Picolo, împuternicit. domiciliat la Paris, str. Madame, nr. 8, de o parte și domnul Jean Baptiste Marsillon, inginer din Paris, str. Arcole, nr. 5 de altă parte, a fost hotărîtă următoarea înțelegere:

§ 1. Domnul Marsillon, în urma invitației Excelenței Sale domnul Știrbei, Ministru din lăuntru în Țara Romînească, se va duce imediat la București, spre a studia și a lua acolo măsuri de executare a unor proiecte de distribuire a apei, de canalizare a rîurilor și, dacă va fi cazul, a tuturor lucrărilor ce intră în atribuția inginerului.

§ 2. Situația domnului Marsillon va fi reglementată după cum urmează :

I se acordă suma de 200 franci, drept cheltuieli de călătorie Paris-București.

Aceeași sumă îi va fi acordată la finele lucrărilor, pentru înnapoierea sa în Franța.

El va primi drept onorar 660 galbeni de Austria pe an. Remunerarea, cu începere din ziua plecării sale din Paris.

Cheltuielile de deplasare cu poștele, reclamate de studierea diferitelor localități, vor fi suportate de guvern.

El va fi cartiruit în contul guvernului, în două camere mobilate.

În fine, i se va da un interpret, la nevoe.

§ 3. Prezentul contract va fi întărit și semnat de Excelența Sa domnul Știrbei, Ministru din lăuntru, la sosirea domnului Marsillon la București.

Făcut în dublu exemplar, conform legii, la Paris, în 20 ianuarie 1844.

Pentru care am încheiat actul de mai sus.

N. Picolo, Doctor în medicină, str. Madame nr. 8
I. Marsillon, str. Arcole

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z., nr. 14/1845, f. 1

623

1844, februarie 13

Contract încheiat între A. Zaporojski și mănăstirea Mărgineni, pentru explorări miniere pe proprietățile mănăstirii ; rezumat

La 13 februarie 1844, „Ștab rotmeister“ Arcadie Zaporojski contractează cu mănăstirea Mărgineni explorarea terenului pentru descoperirea de minereuri pe moșiile : „Teșila cu munții“, Telega „cu trupurile ei“, Țintea, Olari, Moreni etc. din județul Prahova, precum și pe moșii ale mănăstirii situate în alte județe.

Durata contractului : 12 ani de la descoperirea unor asemenea minereuri. Contractantul Zaporojski se obligă a plăti proprietarului 11%, „adică unul la sută mai mult decît Regulamentul glăsuiește“, iar stăpînirii prețul stipulat prin art. 178.

Contractul mai prevede că, după descoperirea zăcămintelor de minereu, dacă mănăstirea proprietară ar dori să devină asociată „la această companie", ea ar urma să acopere 1/2 din totalul cheltuielilor de investiţie şi al cheltuielilor viitoare, după care îi va reveni jumătate din cîştig.

Arh. St. Buc., Mănăstirea Mărgineni, dos. 213, doc. 7, pachetul 6, anul 1844, febr. 13 : „Dela contractului pentru căutarea minelor pă unile din propietăţile mănăstirii", f. 1—2

624

1844, aprilie 10

Sfatul orăşenesc din Capitală către Departamentul din lăuntru, despre cererea polcovnicului Gheorghe de a face o cherhana de săpun în oraş, despre dispoziţiile în vigoare privind locul unde pot fi aşezate astfel de cherhanale, despre hotărîrea care trebuie dată în această privinţă ; rezoluţia Departamentului

Cinstitului Depertament din lăuntru
Sfatul oroşănesc din Bucureşti

Un polcovnicu Gheorghe, lăcuitor de aici, prin jalbă către Sfat au cerut a i să da voe ca să facă o cherhana de săpun pe locul ce are virant în mahalaoa Livedea gospod, văpseaoa verde. După care orînduindu-să un cilen al Sfatului cu arhitectonu oraşului spre cercetare, s-au priimit raport din parte-le cu coprindere că lucrarea unii asemenea clădiri urmînd a fi cu foc şi pricinuitoare de putoare, prin urmare este vătămătoare sănătăţii lăcuitorilor în oraş, cînd va fi într-o mahala cu apropiere de multe clădiri învecinate; însă, cînd va fi depărtată de centru oraşului, precum locu reclamantului să află lîngă marginea lacului Cişmegiului, unde casele sînt rare, atunci înprejurarea nu poate fi de firea arătată mai sus — şi însfîrşit pentru că pînă acum nu s-au ivit cereri de asemenea clădiri, Sfatul să chibzuiască şi să dea dezlegare de chipul cu care s-ar putea face o asemenea clădire, ca să nu pricinuiască vreo necuviinţă.

Sfatul, luînd în băgare de seamă că şi cherhanalile în care să lucrează săpun prost intră în aceeaşi catigorie a povernilor de rachiu, despre care s-au luat măsurile apărătoare de primejdia focului, după dezlegarea acelui cinstit Depertament, cu osebire numai că acele poverni nu aduc nici o putoare pricinuitoare de stricăciune la sănătate, iar aceste cherhanale de săpun aduc în lucrarea lor simţitoare putoare şi necurăţenie şi că prin artic. 24 din regulamentu înfrumuseţării să zice : «asemenea trebuinţă fiind a lipsi şi săpunăriile dinlăuntru politii, să se îndatoreze

Notă la documentul nr. 623. Formularul contractului este tipărit în ruseşte şi romîneşte şi completat ulterior de mînă.

săpunarii de acum înainte să-și lucreze meseriia lor din-josul morii mănăstirii Radului Vodă, pe apa Dîmboviții, mai la vale de pescării». În urmarea căriia dispoziții încă nu să vede făcută punere la cale pentru desființarea unor asemenea fabrice din oraș și mutarea lor la locu hotărît, cum și că în asemenea catigorie să găsesc și tăbăcăriile, unde să întrebuințează mult foc în lucrare.

Supune la cunoștința cinstitului Departament pentru amîndoă aceste felurimi de fabrice — și să roagă plecat a binevoi și a da dezlegare de urmare și dacă îngăduindu-să aflarea lor înlăuntru orașului, nu s-ar cuveni ca întreprinzătorii numai cei ce ar asigura prin vrednice chezășii să fie slobozi a clădi fabrice de asemenea fire, măcar mai în laturile orașului, și întocmai după modelurile ce să vor hotărî de cinstitu Departament.

Prezidentu Sfatului,
Alexandru Ghica,

V. Prisăceanu, I. Iliiad

1844, aprilie 10
No. 1175

[Rezoluția Departamentului din lăuntru :]

Răspuns : pentru cîte din aceste fabrice sînt de mai înnainte făcute înlăuntru orașului, cinstitu Sfat va îndatora pă proprietarii lor ca să se asemene, despre a lor construcție, cu dispozițiile și planul întocmit pentru fabricele de rachiu, dînd aceștii pricini o grabnică săvîrșire.

Iar pentru cîte să vor face pe viitorime, pentru acele urmează neapărat a să pune în lucrare acel 24 articol al regulamentului, de care cinstitu Sfat vorbește.

[1844], aprilie 11

[Adresa :]

Cinstitei Mari vornicii, sec. inginerească

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4254/1839, f. 169, 182

625

1844, mai 1

Sfatul administrativ fixează cursul pentru dutcă, sfanțih, groșiță și creițar

Jurnal

Astăzi sîmbătă, mai 1, anul 1844, citindu-se în seanța Sfatului administrativ ordiner raportul ocîrmuirii județului Ialomița supt no. 2494

către Departamentul vistierii, cu care trimițînd cele mai jos însemnate monezi de aramă cu marcă chesaro-crăiască, arată și prețul cu care circulează iar anume :

1-iu. Benlențungșain, însă cea cu no. 30 parale 12, cu no. 15 parale 6, no. 3 parale 4 și no. 1 parale 2.

2-lea. Antițipaționșain cu no. 3 parale 6 și no. 1 parale 2

3-lea. Conventionminț fără număr, parale 5, adică un crăițar de argint.

Care acestea, după prețuirea făcută de dumnealui șeful Departamentului vistierii după cursul sfanțihului și după numirea cea cunoscută în deobște, care aci să descrie, Sfatul zice că 50 crăițari aramă făcînd un sfanțih, urmează ca să circuleze :

cea cu no. 30 ce-i zice dutcă — parale 11 și o lăscaie; iar pentru un sfanțih — 8 bucăți și doi crăițari de aramă ;

cea cu no. 15 ce-i zice groșiță și cea cu no. 3 ce este tot într-o mărime cu groșița — parale 5 și o lăscaie și jumătate ;

cea cu no. 3 fiind mai mică decît groșița și țirculînd doi crăițari de aramă, prețuiește parale 3 și o lăscaie ;

și crăițarii ce au no. 1, să vor priimi în schimb 50 drept un sfanțih ; iar crăițaru cel fără număr, care este gros și să zice crăițar de argint, fiindcă 20 de aceștia să prețuiește un sfanțih, apoi urmează a țircula unul cîte parale 4 și o lăscaie.

Potrivit dar aceștii prețuiri, după adevăratul curs în coprinsul Austrii, unde este hotărît 50 de crăițari de aramă un sfanțih, pot țircula și aici în Prințipat, însă, niciodată mai urcate decît adevăratul lor preț și care se deslușaște într-acest jurnal.

Pentru care, dumnealui șeful Departamentului vistierii va luoa măsuri strașnice prin cîrmuiri, ca să nu se îngăduie țirculația lor mai urcată.

B. Știrbei, Manolache Băleanu, Iancu Filipescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 124

626

1844, iunie 1

J. Koull către Vornicia din lăuntru, despre limonada pe care vrea s-o prepare și s-o pună în vînzare în tot Principatul ; rezoluția Vorniciei din lăuntru

A l'honorable Vornitchie de la Principauté de Valachie

Étant arrivé dernièrement dans cette Principauté, avec l'intention d'y fabriquer une boisson jusqu'à ce jour inconnue dans le pays et dont on fait cependant un grand usage dans plusieurs parties de l'Europe, non

Notă la documentul nr. 625. La 9 iunie 1844, Vistieria comunică Agiei București cursurile de mai sus și poruncește : „Cinstita poliție dar, va publicui prin daraban în tot cuprinsul orașului prețul acestora..." (Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 8417/1834, f. 287).

seulement comme beuvage rafraîchissant, mais encore comme beuvage de santé, je crois de mon devoir, avant de rendre public cette entreprise, d'en informer l'honorable Vornitchie.

Les ingrédients qui entrent dans la composition de cette eau, nommée Limonade gazeuse, sont non seulement innocents, mais même avantageux pour la santé. Et je suis convaincu d'avance que le débit que je me propose de faire, tant dans la capitale, que dans l'intérieur du pays, n'éprouvera aucune difficulté de la part de l'honorable Ministère de l'Intérieur, ni de celle de la commission médicale, à l'examin de laquelle je suis prêt à livrer quelques bouteilles.

Je suis avec le plus profond respect, de l'honorable Ministère de l'intérieur, le très humble et très obéissant serviteur,

Ja[c]ques Koull
de Lenzbourg en Suisse
demeure dans la rue française no. 1792
Bucarest, le 1 Juin 1844

[Traducere :]

Către cinstita Vornicie a Principatului Ţării Romîneşti

Fiind sosit de curînd în acest Principat, cu intenţia de a fabrica aici o băutură, pînă azi necunoscută în ţară şi care este totuşi foarte obişnuită în mai multe părţi din Europa, nu numai ca băutură răcoritoare, ci şi sănătoasă, cred de a mea datorie, înainte de a face cunoscută în public această întreprindere, să informez despre aceasta cinstita Vornicie.

Elementele care intră în compunerea acestei ape, numită limonadă gazoasă, sînt nu numai inofensive, ci chiar folositoare sănătăţii. Şi sînt convins dinainte, că magazinul de desfacere pe care-mi propun să-l deschid — atît în Capitală, cît şi în interiorul ţării — nu va întîmpina nici o dificultate din partea cinstitului Minister din lăuntru, nici din partea Comisiei medicale, pentru al cărei examen sînt gata să trimit cîteva sticle *.

Sînt, cu cel mai profund respect, sluga prea umilă şi prea supusă a cinstitului Minister din lăuntru.

Jacques Koull
din Lenzburg, Elveţia
Locueşte în strada franceză nr. 1792
Bucureşti, 1 iunie 1844

[Rezoluţia Vorniciei din lăuntru :]

Se recomandează la protomedicos, ca dinpreună cu Comisia doctoricească să cerceteze şi, de ceea ce să va încredinţa şi va chibzui, să arate *.

B. Ştirbei

Şefu mesii,
Costandin Rîmniceanu

1844, iunie 6
Nr. 1190

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 930/1844, f. 3

---

* Supunînd produsul respectiv unui „analisis himicesc", la 10 iunie 1844 Comisia medicală (Dr. N. Gusi, Dr. C. Alexandridis, Dr. N. Carazisi şi Dr. V. Formion) raportează Departamentului din lăuntru, cu privire la această limonadă : „...compoziţia ei este alcătuită de elemente care să pot întrebuinţa la vericare vreme cînd să poate întrebuinţa şi limonada cea alcătuită de lămîe.

Şi prin urmare, niciodată nu poate fi vătămătoare — căci aceste materii toţi doctorii le prescrie în toate zilele pă la cei ce au trebuinţă de doctorii răcoritoare" (Ibidem, f. 1).

627

1844, iunie 14

Epites, doctorul carantinei Brăila, propune fabricarea în țară a medicamentelor necesare spitalelor

Însemnare atingătoare pentru înbunătățirea doctoriilor pentru spitalurile ostășești și civile ale Prințipatului Țării Rumînești

În curgere de 14 ani se îndeletnicește domnu Epites, doctoru carantinei Brăilei, ca să facă un așezămînt de farmacie centrală mai dezvoltat pentru acest sfîrșit ; din care, pot izvorî mai multe foloase pentru Prințipat, precum urmează :

Domnu Epites făgăduește, că va slobozi toate doctoriile simple și compuse, pentru trebuința spitalurilor atîrnate de stăpînire, tot cu acelaș preț precum le-a avut și pînă acum de la alții — trimițîndu-le d-aici, cînd să vor cere, cu cea mai [mare] eczactitate și acuratețǎ.

Doctoriile compuse și preparaturile himice se vor lucra totdauna în laboratorul său, care este înzestrat cu înbelșugate instrumente ale himii, atît obicinuite cît și analitice ; precum și, pentru înlesnirea lucrării doctoriilor, a așezat numitul în laboratorul himicesc și o mașină de vapor.

Fiindcă materialurile doctoricești sînt în comerț de mai multe feluri, de aceea domnu Epites făgăduește, pentru înbunătățire, de a întrebuința de cea mai bună calitate.

Cu acest prilej avînd domnu Epites o lucrare mai întinsă a doctoriilor, poate a forma și alți tineri rumîni (daca vor fi pregătiți cu învățăturile de umanioare, cunoscînd însă bine limba latinească) pentru acest meșteșug ; pe carii stăpînirea îi va întrebuința pe la locuri unde acum se plătesc lefi însemnate altora, streini. Căci, vedem că din zi în zi se-nputinează chiar și acei streini, de acest meșteșug : pentru că li ceri tineri pregătiți cu învățăturile pre-zise ; să fie și d-o constituție sănătoasă, răbdători și fără pregetare, unind moralitate și un caracter cinstit. Căci numai asemenea tineri pot a se forma de a fi folositori obștii în felul lor. Printr-înșii vom cunoaște plantele, mineralile și viețuitorele folositoare dintr-acest Prințipat mai bine ; stăpînirea și doctorii vor cunoaște părțile alcătuitoare atît cvalitativ, cît și cvantitativ, ale apelor minerale. Pămîntul îl vom cunoaște mai bine atît pe dinafară, cît și pe dinlăuntru, pînă unde vom putea răzbi cu sfredelu artezieni — și alte multe cunoștințe aplecate la feluri de meșteșuguri se pot înpreștiia și a ocupa pre mulți, dacă înnalta stăpînire va ancoraja pre cei ce se vor dovedi că au cunoștințe întinse de acest fel de meșteșug, avînd în vedere că meșteșugul himii este înbrățișat de toate țările țivilizate.

Învățîndu-să, dar, acele cunoștințe în limba rumînească se dezvoltează și limba națională mai bine; căci urmează, acela ce învață pre alții, de a și scrie — cu care mijloc se-nmulțesc atît părțile științifice, cît și cărțile populare aplecate la feluri de meșteșuguri.

În sfîrşit, printr-aceasta se dezvoltează plăcerea de a se ocupa oameni şi aici cu frumuseţile naturei, a se pătrunde de calităţile pămîntului mai bine, a înbunătăţi cele puţin dezvoltate şi a se face cu totul folositori Patrii.

1844, iunie 14
Brăila

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 17/1844, f. 105

628

1844, iunie 15

Departamentul din lăuntru către Vistierie, despre moneda de aramă „europenească" ce este adusă în ţară de speculanţi, despre măsurile care ar trebui luate; rezoluţia Vistieriei

Depertamentul trebilor din lăuntru
al Prinţipatului Ţării Romîneşti

No. 3270
1844, luna iunie 15
Secsia I, masa I
Bucureşti

Cinstitii Vistierii

Cîrmuirea judeţului Dîmboviţa, prin raport cu no. 5929, face cunoscut acestui Depertament că unii din specula[n]ţii ce vin du prin alte părţi pentru enteresuri de negoţ, întrebuinţează la alişverişul lor monedă europenească de aramă — trimiţînd totdeodată cîrmuirea 3 bucăţi din acea monedă, în valora următoare:

cu trei gologani	1	cu	no.	15,	drept	parale	6
	1	,,	,,	3,	,,	,,	4
	1	,,	,,	1,	,,	,.	2

Drept aceea, şi Depertamentul înnaintînd cinstitii Vistierii prezisele bucăţi de monedă, o roagă să binevoiască a da dezlegare pomenitei cîrmuiri, de poate fi îngăduită a ei ţirculaţie într-această ţară — înpărtăşind şi pă acest Depertament cu ştiinţa de măsura ce va lua într-aceasta.

pentru Marele vornic,
N. Golescu

Şeful mesii,
N. Piersiceanu

[Rezoluția Vistieriei :]

Să să răspunză că în pricina aceștii monezi s-au făcut porunci țirculare la toate locurile cumpetente cum au să urmeze, care punere la cale din partea Vistierii să se încunoștințeze și acei cinstite Vornicii.

Iancu Filipescu

[1844], iunie 15

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 135

629

1844, iulie 7

Departamentul din lăuntru către Vistierie, despre raportul Maghistratului din Pitești privind neajunsurile pe care le provoacă lipsa paralelor mărunte, despre propunerea de a se trimite la Sibiu 3 000 sfanțihi pentru a fi schimbați pe sferturi sau pe firfirici ; rezoluția Vistieriei

Depertamentul trebilor din lăuntru
al Prinţipatului Țării Romînești
No. 3683
1844, luna iulie 7
Secsia I, masa I
București

Cinstitei Vistierii

Maghistratul orașului Pitești, prin raport cu no. 340, făcînd cunoscut Depertamentului că lipsa paralelor mărunte într-acel oraș ă adus o mare piedică norodului la cumpărătoarea celor dă trebuință ale hranii, supune a sa părere, ca să să trimiță din fondurile sale sfanțihi 3 000 la cetatea Sibiului ca, cu prețul acelora, să aducă sferturi dă sfanțihi și firfirice, pă care să le înparță publicului, spre înlesnirea trebuințelor.

Drept aceea, Depertamentul cu cinste roagă pă cinstita Vistierie să binevoiască a-i da cuvenita dezlușire asupra propunerii pomenitului Maghistrat, precum și cu ce preț să să cumpere de acolo pre-zisa monedă, ca după același să se înparță și lăcuitorilor, de către Maghistrat.

pentru Marele vornic,
N. Golescu
Șeful mesii,
N. Piersiceanu

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să să răspunză că acel Maghistrat al oraşului Piteşti poate însuşi cumpăra firfirici cu preţul de 14 parale unul, precum a cumpărat şi Vistieria.

Iancu Filipescu

[1844], iulie 10

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 137

630

1844, iulie 19

Sfatul orăşenesc din Capitală către Departamentul din lăuntru, despre cercetarea făcută privind povernele care fac rachiuri din tescovină şi drojdii ; lista acestor poverne

Cinstitului Depertament din lăuntru.
Sfatul orăşănesc din Bucureşti

În catigoria de poverni şi a căror construcţie s-a cercetat de cilenul Sfatului, cu arhitectul oraşului, în urmarea poruncii cinstitului Depertament cu no. 579 fiind intrate şi cazanile în care fac rachiuri din tescovină şi drojdii, Sfatul poprind şi lucrarea lor, au întîmpinat reclamaţii din partea proprietarilor, zicînd că aceste cazane avîndu-le prin vii şi pă marginea oraşului, chezăşueşte destulă asigurare despre orice primejdie s-ar bănui că ar aduce : atît pentru că lucrarea lor nu să află cu atîta foc, precum şi pentru neînsemnata cîtăţime a obiectului ce să lucrează, cît şi lărgimea locului pă unde să află şi depărtarea de proprietăţi.

Care cuvinte, deşi s-a recunoscut de Sfat a fi temeinice şi drepte, căci prin vii pe marginea oraşului şi unde locurile sînt îndestul de întinse şi depărtate de proprietăţi, ar putea să lucreze acest fel de cazane şi prin încăperi fără să aibă construcţia cerută — mai vîrtos că pă la asemenea cazane nu să lucrează prefaceri de rachiuri şi spirturi, unde să fie sume de vedre grămădite, ci tescovină şi drojdii, neputîndu-să niciodată a să găsi din acestea vreo cîtăţime de vedre.

Însă Sfatul socotind de cuviinţă ca mai întîi să supue înprejurarea la cunoştinţa cinstitului Depertament, însoţind totdeodată şi listă anume de cîte asemenea cazane s-a găsit şi cu arătare în ce locuri să află, să roagă plecat a avea dezlegare de urmare.

V. Priisăceanu, Lazăr Calenderoglu, [Indescifrabil]

Şefu Canţelarii,
G. Ipatescu

Anul 1844, luna iulie 19
No. 2700

Listă

pentru unile cazane, în care se află făcînd rachiu din drojdii şi tescovină — şi care se găsesc pe la locurile ce se arată la rigla băgări de seamă

Mahalaoa	Văpseaua	Numele propietarilor	Locul unde se află aşezat cazanu
Sf. Elefterie	Verde	Polcov Nicolae	La zidurile Brîncovencii, supt Cotroceni
„	„	Ştefan drojdieru	Idem
Foişorul	Albastră	Pahar. Tănase Rîioşanu	La viia dumisale
„	„	Cocoana Uţa	Idem
Livedea Vlădichii	„	Enache Trandafir	Lîngă cişmeaoa Filaretului
Staicului	„	Ivancea Bagioglu	Idem
„	„	Iordache Iconomu	Idem
Popa Nan	Negru	Mihai de lîngă Stelniceanu	In mijlocu grădinii sale, în poalile viilor despre Mărcuţa

Şefu canţelarii Sfatului,
G. Ipatescu

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4254/1839, f. 173—174

631

1844, iulie 21

Departamentul Vistieriei către Agie, despre specula care se face cu firfirici; despre hotărîrea luată ca orice export de firfirici să fie socotit contrabandă şi oricine va schimba firfiricul peste preţul legiuit să fie arestat

Departamentul vistieriei
Prinţipatului Ţării Romîneşti
Anul 1844, luna iulie 21
No. 1496
Secsia II Bucureşti

Cinstitei Agii

Cunoaşte cinstita Agie că Vistieria, în anul încetat, au adus o sumă de firfirici cu cheltuială însemnată, spre înlesnirea măruntelor dări şi luări.

Dar, nu trecu multe luni şi nu să mai văzură ţirculînd, din pricină că speculanţii aflînd că în Turchiia şi în Moldaviia au cursul mai înălţat, le-au strecorat pe toate în acele părţi.

După aceasta, iarăşi, Vistieria au mijlocit aducerea a unii iarăşi însemnate cîtăţimi ; şi hotărî preţul unui firfiric paisprezece parale bune : adică preţul ce costiseşte pe Vistierie, cu gînd ca doară speculanţii nu le vor mai strînge. Insă şi aceasta o face ; şi cursul lor să zice că s-au înălţat în schimburi, dînd firfiricul drept cinsprezece parale.

Spre a să curma în viitor întreprinderea speculanţilor la această monedă de a o strînge şi a o trece peste graniţă, precum şi de a înălţa cursul peste paisprezece parale, cîte adică s-au hotărît a ţircula, Departamentul roagă pe cinstita Agie să publicuiască prin daraban în tot cuprinsul oraşului, cum că oricare să va dovedi trecînd peste graniţă firfirici, să vor lua controbont. Şi că oricare, iarăşi, să va prinde schimbînd firfirici cu preţ mai înălţat decît paisprezece parale, să ştie că să va arestui, socotindu-să ca un călcător de pravilă, întru ceea ce să atinge de această monedă.

Şeful Departamentului,
Iancu Filipescu

Arh. St. Buc., Agia Bucureşti, nr. arh. 8417/1834, f. 291

632

1844, iulie 22

Departamentul vistieriei către Dejurstva oştirilor, despre hotărîrea luată de a se confisca drept contrabandă toţi firfiricii a căror sumă ar trece de un galben, aflaţi asupra oricui ar voi să treacă graniţa.

Anul 1844, luna iulie 22
Secsia 2-lea No. 1507: la Dejurstvă
No. 1508 : la Comitetul carantinelor

Vistieria

Pentru paralile mărunte, deşi s-au străşnicit privigherea, a nu să scoate din Prinţipat, încă Măria Sa Prea Înălţatul nostru Domn, ca să stîrpească reaoa întreprindere a speculanţilor, porunci a să luoa contraband.

Dar ei să vede că au găsit alte mijloace de scoatere peste graniţă, încît măsura luată de înalta stăpînire şi stavila pusă cu loarea contracciului fuse pentru ei o nălucă. Căci nu după multă vreme, paralele cele multe, vărsate în tot Prinţipatul, pieriră cu totul. Încît, văzînd stăpînirea că pătimesc oamenii în schimburile cele mici, pentru cumpărarea celor trebuincioase ale hranii, aduse din Austria o cîtăţime foarte însemnată de firfirice şi cu o jertfă de cheltuială pe socoteala Vistierii. Dar după puţine zile, pieriră şi acelea.

Şi pricina au fost şi este că speculanţii, aflînd că în Turchia şi Moldavia au cursul mai înnălţat, le-au strecurat pe toate în acele părţi.

După aceasta, s-au mijlocit de s-au adus o altă însemnată sumă şi s-a hotărît a ţircula firfiricul paisprezece parale bune — adică preţul ce costiseşte pă Vistierie — cu gînd că speculanţii nu le vor mai strînge.

Şi ca să poată rămînea în ţară, s-au socotit ca pe de o parte prin poliţie să să facă cunoscut publicului că cel ce să va încerca ca să treacă peste graniţă firfirice, să ştie că se vor luoa controband; iar pe de alta, este rugată cinstita Dejurstvă să poruncească dumnealor comandiri ai graniţilor să privigheze ca, la cel ce va găsi că va avea asupră-i la eşire firfirice mai multe decît preţul unui galben, să se ia controband — poprindu-se jumătate pe seama doveditorului şi jumătate să se îndrepteze la Vistierie.

Iar de punerea [la cale] ce va face întru aceasta, va cinsti pe Vistierie cu răspuns.

Iancu Filipescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 140

633

1844, iulie 28

Ocîrmuirea judeţului Slam Rîmnic către Departamentul Vistieriei, cere a i se comunica dacă poate lăsa ca în oraşul Focşani firfiricul să circule cu un curs mai urcat decît cel legal, aşa cum circulă şi celelalte monede

Cinstitului Depertament al Vistierii.
Cîrmuirea judeţului Slam Rîmnic

Spre răspuns la porunca cinstitului Depertament cu no. 1517, cîrmuirea plecat face cunoscut că să va asemăna cu urmare întocmai.

Dar fiindcă aici în oraşul Focşani, cum şi în satele du pă graniţă despre Moldaviia, în alişveriş umblă sfanţihul 2 lei şi 20 parale şi galbenul 35 şi 20, din care pricină în asemenea alişveriş şi firfiricu ţirculează 15 parale, cîrmuirea să roagă să i să dea deslegare, dacă în urma aceştii înprejurări să poate mărgini şi în arătatele locuri umblarea firfiricului tot cu 14 parale. Căci acest oraş, precum este cunoscut, fiind unit cu cel învecinat al Moldavii, lucrează asemenea şi alişverişul necontenit de la o parte la alta.

Şi prin urmare, cîrmuirea îndrăzneşte a zice că atît în oraş, cît şi în

satele de lîngă hotar (afară din celelante din coprinsu judeţului), este prea cu anevoie de a să mărgini cursul firfiricului în felul hotărît — în vreme ce celelante monede totdauna au ţirculat mai urcate în alişveriş.

Cîrmuitorul judeţului,
D. Fălcoianu

Pentru secretar,
G. Mărgăritescu

1844, iulie 28
No. 7965 : la secsia II

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 155

634

1844, august 1

Ocîrmuirea judeţului Brăila către Departamentul vistieriei, cere a i se trimite 10 000 firfirici pentru nevoile curente de schimb mărunt ; rezoluţia Vistieriei

Cinstitului Depertament al Vistieriei.
Cîrmuirea judeţului Brăila

Maghistratul acestui oraş, în lipsa paralelor mărunte, şi din care pătimesc lăcuitorii, neavînd cu ce a să înlesni la neapăratele lor trebuinţe din toate zilele, cerînd mijlocirea cîrmuirii ca să i să trimiţă zece miie firfirici, drept care întorcînd el preţul lor în galbeni, să-i înparţă pintre orăşani, spre zisa înlesnire, cu cinste vine şi ocîrmuirea a recomanda cinstitii Vistierii această neapărată trebuinţă — ca binevoind, să poruncească trimiterea firfiricilor şi îndată i să vor înapoia costu lor.

Polcovnic,
Iacobson

I. Rusescu

1844, august 1
Secsia II
No. 3401

[Rezoluţia Vistieriei :]

[1844], septemvrie 7

La delă, fiindcă s-au trimis.
Iancu Filipescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 212

635

1844, august 2

Ocîrmuirea județului Teleorman către Departamentul vistieriei, cere a i se trimite firfirici în valoare de 200 galbeni pentru nevoile curente de schimb mărunt; rezoluția Vistieriei.

Cinstitului Depertament al Vistierii.
Cîrmuirea județului Teleorman

În urmarea poruncii cinstitului Depertament de supt no. 1528, cîrmuirea pă de o parte publicuind prin supt-cîrmuirile și polițiile respective despozițiile coprinse întrînsa, cum are a circula în viitor firfiricile ce să aduc spre înlesnirea schimbului la mărunte, cu îndatorire strașnică ca să fiie cu privighere, a să urma întocmai, pă de alta, fiindcă într-acest județ mai nu s-a văzut asemenea firfirici, și pentru că lăcuitorii cearcă mari neînlesniri la schimburi din pricina lipsii lor și paralelor mărunte, roagă cu supunere pă cinstitul Depertament ca să binevoiască a trimite pentru alișverișul acestui județ firfirici de vreo dooă sute de galbeni.

Pentru d. cîrmuitor,
P. Costandinescu

1844, avgust 2
Secsia 2-a No. 4574
Orașu Turnu

[Rezoluția Vistieriei :]

Să se răspunză că docamdată nu se înlesnește; dar fiindcă să așteaptă firfirici, îndată ce să vor priimi se va îndeplini cererea.

Iancu Filipescu

[1844], avgust 4

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 164

636

1844, august 4

Departamentul din lăuntru către Sfatul orășenesc, răspunde că nu poate aproba cererea Sfatului cu povernele din oraș, care fac rachiu din tescovină și drojdie, să lucreze mai departe.

Depertamentul trebilor din lăuntru,
cinstitului Sfat orășenesc

Asupra raportului cinstitului Sfat cu no. 2700, Depertamentul socotește potrivit — spre răspuns — a-i pune înnainte că, prin porunca cu

no. 558, au fost dat tot felul de desluşire asupra despoziţiilor ce ar trebui păzite cu nestrămutare şi nebîntuire, în pricina povernilor şi a fabricilor de rachiuri de aici din Capitală cînd, dar, este văzut primejdiea şi nenorocirile ce s-au produs mai de multe ori : atît aici prin oraşele Prinţipatului, cît şi acum mai la urmă prin capitalile Iaşu din Moldaviea şi Braşovul din ţinutul Transilvanii, cu focurile ce s-au întîmplat. care au prefăcut în cenuşe stări însemnate ale multora.

Departamentul nu poate încuviinţa recomînduita cerere din partea Sfatului, nefiind de cuviinţă ca pentru îndevidueIele spiculaţii şi folosuri ale unor rachieri, să supuie la primejdiie averea şi fiinţa proprietarilor celor ce să află hălăduind în Capitala Prinţipatului.

Marele vornic

Anul 1844, luna avgust 4
Sec[ţia] 3-lea, des. 1-iu
No. 2947

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4254/1839, f. 175

637

1844, august 22

Dejurstva oştirilor către Departamentul vistieriei, despre confiscarea a 102 firfirici la punctul de frontieră Nămoloasa drept contrabandă, de la un negustor care mergea în Moldova ; rezoluţia Vistieriei

Dejurstva oştirilor romîneşti
Secsia 2-lea, masa I
No. 1471
Anul 1844, august 22
Bucureşti

Cinstitului Depertament al vistierii

Comandirul punctului Nomoloasa, prin raportu no. 28 face cunoscut Dejurstvii că la 8 ale aceştiia trecînd în Moldova printr-acel punct un neguţitor anume Ioan Gheorghiu şi făcînd revizuirea cuvenită, faţă aflîndu-să şi cinovnicu acei scheli, s-au găsit asupră-i una sută doă firfirici ; care coprinzînd sumă mai multă peste un galben, le-au şi făcut contro-

bont : şi jumătate dintrînsele s-au dat doveditorului, iar cealaltă jumătate prin cinovnicu schelii s-au înaintat aici cinstitului Departament.

Pentru care aceasta, spre ştiinţă, şi Dejurstva cu cinste o împărtăşeşte acelui cinstit Departament.

Împlinitoru datorii de dejurnoi ştab-ofiţir,
Maior Popescu

Pentru marele adiutant,
Parucic Borănescu

[Rezoluţia Vistieriei :]

La delă, fiindcă s-au priimit.

Iancu Filipescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 204

638

1844, august 23

Departamentul vistieriei către ocîrmuirea a 13 judeţe, trimite în grop fiecăruia din aceste judeţe un număr de firfirici, pentru nevoile de schimb mărunt curent

Ocîrmuirii judeţului [...] *

Pentru înlesnirea dărilor şi luărilor mici între lăcuitorii acelui judeţ, Vistieria a chibzuit ca să trimiţă otcîrmuirii o sumă de firfirici, în număr de [...] *, ce face galbeni [...] * şi care se trimit în alăturatul grop. Şi Vistieria se va scădea cu ei din cei dintîi bani care se vor trimite de la acel judeţ.

Însă ocîrmuirea va îngriji ca firfiricii, trimişi numai pentru înlesnirea obştii acelui judeţ, să nu să împarţă pă la zarafi, care obişnuiesc a îi strînge numai spre a-i specula.

Şi de a lor priimire se va înpărtăşi Vistieria cu răspuns.

Iancu Filipescu

Galbeni	Firfirici	[Judeţele primitoare]
20............	1 800......	Saac
70............	6 300......	Prahova
20............	1 800......	Ialomiţa

* Loc alb în text.

Galbeni	Firfirici	[Județele primitoare]
20	1 800	Dîmbovița
40	3 600	Vlașca
40	3 600	Teleorman
40	3 600	Muscel
30	2 700	Oltul
40	3 600	Romanați
40	3 600	Vîlcea
100	9 000	Dolj
30	2 700	Gorj
40	3 600	Mehedinți
530	47 700	

Iar la județul Argeș i să scrie ca să raportuiască de au adus firfirici după dezlegarea ce i s-au dat — și cîtă sumă s-au adus pînă acum. [...]

Anul 1844, avgust 28

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 207—208 — ciornă

639

1844, iulie-august

Departamentul vistieriei către Domnitorul Gh Bibescu, despre lipsa paralelor mărunte și despre neajunsurile pe care le provoacă, despre propunerea de a se urca cursul leului la 70 parale

Innălțimii Sale Domn și stăpînitor a toată Țara Romînească,
Gheorghe Dimitrie Bibescu Vv.

Depertamentul trebilor finanțiale,
raport

După ce paralele mărunte să făcu aici în Prințipat într-un curs maĭ jos decît în părțile din dreapta parte a Dunării și în Prințipatu Moldavii, Innălțimea Voastră ați binevoit de ați slobozit luminată poruncă, ca oricine să va prinde trecînd parale peste graniță, să să ia controband ; care, s-au pus de loc în urmare. S-au prins din speculanți într-asemenea faptă și li s-au luoat paralele jumătate pe seama doveditorilor și jumătate în folosul Vistierii.

Și, cu toată strejuirea și privigherea slujbașilor du pe puncturile de eșire, speculanții să vede că au găsit astfel de mijloace ascunse, încît în prea puțină vreme mulțimea paralelor ce erau vărsate în tot Prințipatul, să văzu că deodată perira. Și lăcuitorii ajunseră într-o anevoință la schim-

buri de cumpărare micilor trebuinți ale hranei, încît mulți plătea și încă plătesc un ce mai mult, ca să ia parale pentru un sfanțih.

În urmă, Vistieria, cu dezlegarea Mării Voastre, a adus o sumă de firfirice; și care, ca să țirculeze în cursul vistiericesc, Înălțimea Voastră ați poruncit ca cheltuiala transportului acelor firfirice să să treacă pe socoteala Vistierii — cum s-a și făcut. Însă și pe acelea speculanții le strînse și le trecu în Prințipatul Moldavii, unde au cursul cincisprezece parale socotite pe sfanțihul de lei doi, parale 20.

Mai aduse în urmă Vistieria, și încă aduce; și ca să să acopere cheltuiala, le hotărî cursul lor parale paisprezece. Dar atît puținul lor număr ce să aduce din Austria — din pricină că să strîng cu anevoie de către cel însărcinat, nefiind chiar acolo așa sume în grămezi la bancheri și încă poprite de a să strînge — cît și chiar întreprinderea speculanților cari le trec în Turchia pe partea dreaptă a Dunării, unde galbenul are cursul lei cincizeci și doi, parale 20 și în Moldavia, unde firfiricul are cincisprezece parale, înpiedică cu totul micile dări și luări pentru trebuințele hranii.

Apoi ca să să poată înlesni aceste mici trebuinți, și ca să fie și Prințipatul apărat de vărsarea iarăși a mulțimii paralelor, precum și speculanții încetați de reaoa lor întreprindere cu a mai strînge parale mărunte, cîte acum să mai găsesc înlăuntrul țării, părerea supusului Înălțimii Voastre este, dacă să va găsi dreaptă de Măria Voastră, să să obștească a țircula leul bun drept șaptezeci parale proaste, pe socoteala galbenului, ce în vecinata parte dreaptă a Dunării are cursul cincizeci și doi, parale dooăzeci.

Pentru care binevoind Măria Voastră, veți slobozi înaltă poruncă de urmare.

Șeful Departamentului,
Iancu Filipescu

[1844, iulie-august]

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 163 și 172

640

1844, septembrie 15

Ocîrmuirea județului Ialomița către Departamentul vistieriei, trimite 20 galbeni pentru 1 800 firfirici, ce i s-au trimis pentru nevoile de schimb mărunt curent

Cinstitului Departament al Vistieriei.
Ocîrmuirea județului Ialomiții

Firfiricile trimise cu porunca supt no. 1775 înpărțindu-să tîrgurilor din acest județ, Călărași și Urziceni, spre înlesnirea alișverișurilor, pre-

cum să porunceşte, să trimite cinstitului Depertament cu acest plecat raport galbeni înpărăteşti doăzeci — no. 20 — galbeni, în dreptul acelor firfirici.

Iar de priimire să va binevoi întoarcerea cuvenitului răspuns.

Pentru ocîrmuitor,
Secretar Ion Burdeanu

1844, septemvrie 15
Secsia 2-a
No. 5002

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 273

641

1844, decembrie 20

Ocîrmuirea judeţului Vlaşca către Departamentul vistieriei, trimite 20 galbeni pentru a i se remite în schimb 1 800 firfirici pentru nevoile de schimb mărunt curent ; rezoluţia Vistieriei.

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cîrmuirea judeţului Vlaşca

Fiindcă în oraşul de rezidenţă al acestui judeţ să cearcă oarecare trebuinţă la cheltuieli, la cele mărunte, cîrmuirea aflîndu-să întîmpinată cu cererea unora din neguţătorii orăşeni, înaintează plecat pă lîngă acesta galbeni doăzeci şi să roagă să binevoiască a i să trimite firfirici ce însumează 1 800, pentru sfîrşitul arătat.

I. Cătuneanul

Anul 1844, dechemvrie 20
Secsia 2-lea
No. 8836

[Rezoluţia Vistieriei :]

Dumnealui obştescul casier să priimească aceşti doăzeci galbeni şi să dea pentru dînşii firfirice, care să se trimeaţă cîrmuirei.

Iancu Filipescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 289

Notă la documentul nr. 640. În rezoluţie se prevăd detalii cu privire la încărcarea cu suma prevăzută în raport.

642

1844

Catagrafie a zalhanalelor pe județe ; localitățile în care sînt situate, numărul vitelor tăiate, cantitatea de seu și cerviș vîndută, prețurile de vînzare ; rezumat

Denumirea zalhanalei	Numărul vitelor tăiate				Cantitatea rezultată (ocale)		Prețul de vînzare per oca			
	boi (bivoli)	vaci	capre (țapi)	oi (berbeci)	seu	cerviș	seul		cervișul	
							lei	par.	lei	par.
Județul Buzău										
1. Săpoca	1 628	1 998	—	—	41 000	76 300	2	12	2	12
Săpoca			4 240		11 651	—	2	—		
2. Simileasca	1 775	2 087			47 609	99 250	2	12	2	12
Simileasca			1 154		560		2	2		
Total......	3 403	4 085	5 394		100 820	175 550				
Județul Gorj										
1. Ghiță Tobă din Tg. Jiu			560	1 310	8 370		200	00**		
Județul Romanați										
1. Caracal	925				24 330	14 128	1	30	2	4
Caracal			1 968		9 383		1	30		
2. Fălcoiu			1 330*		6 650		1	30		
3. Balșu			3 630*		12 714		2			
Total......	925		6 928*		53 107	14 128				

* Capre și oi

** Suta de ocale.

[Continuare]

Denumirea zalhanalei	Numărul vitelor tăiate				Cantitatea rezultată (ocale)		Prețul de vînzare per oca			
	boi (bivoli)	vaci	capre (țapi)	oi (berbeci)	seu	cerviș	seul		cervișul	
							lei	par.	lei	par.
Județul Slam Rîmnic										
1. Rîmnicu	1 603				16 921	34 382	2	12	2	12
Rîmnicu			1 020		5 100		2	5		
2. Olteni	1 868				19 581	36 915	2	12	2	12
Olteni			2 974		11 896		2	10		
3. Vîrtișcoiu	250				2 702	5 300	2	12	2	12
Vîrtișcoiu			1 500		4 500		2	10		
Total......	3 724		5 494		60 700	76 597				
Județul Mehedinți										
1. Lupoaia			2 250**		8 800					
2. Broșteni			910**		4 150		200	00***		
3. Glogova			300**		1 200					
4. Baia			1 200**		7 000					
5. Șovarna de Jos			350**		1 050		195	00***		
6. Rudina			668**		2 156		192	20***		
7. Comănești			860**		2 640		192	20***		
8. Șovarna de Sus			350**		1 240		200	00***		
9. Strîmba			200**		715		200	00***		
10. Stolojani			700**		4 200		185	00***		
11. Lacul			840**		4 620		200	00***		
12. Butoeștii de Sus			251**		1 255		187	20***		
13. Samarinești			500**		2 500		200	00***		
14. Cernătești	200*		400**		6 600	300	200	00***	300	00***
15. Idem Cernătești	160*		850**		7 785	200				
16. Piria			1 704**		5 650		200	00***		
17. Poroina Mare			1 190**		4 260		187	20***		

* Boi și vaci
** Capre și oi
*** Suta de ocale

(Continuare)

Denumirea zalhanalei	Numărul vitelor tăiate				Cantitatea rezultată (ocale)		Prețul de vînzare per oca			
	boi (bivoli)	vaci	capre (țapi)	oi (berbeci)	seu	cerviș	seul		cervișul	
							lei	par.	lei	par.
18. Idem Poroina Mare				300**	1 000		187	20***		
19. Idem Poroina Mare				1 010**	3 460		187	20***		
20. Pietrișu				600**	4 000		187	20***		
21. Izvorul Aneștilor				200**	600		187	20***		
22. Igiroasa				990**	3 450		192	20***		
23. Ghelmegioaia		300*		2 430**	17 330		192	20***		
24. Mahalaua Severinului		500*		2 634**	23 170		195	00***		
25. Idem		245*		3 550**	23 550		192	20***		
26. Cerneți				3 328**	11 346		192	20***		
27. Idem				2 150**	7 432		187	20***		
28. Sălișteni				1 150**	4 600		195	00***		
Total . . .		1 405*		31 865**	165 759	500				
Județul Dolj										
1. Obedinu			3 100		15 500		2	00		
2. Ișalnița	2 142		4 201		77 638	3 005	2	00		
3. Iancu Dumba			6 615		39 844		2	00	2	5
4. Serdar Radu Fratostișanu			5 366		18 861		2	00		
5. Pitar Velea Pavlovici			5 440		25 550		2	00		
6. Stanciu Stanciu			3 964		24 484		2	00		
7. Dumitru Frăsineanu	3 952		2 700		124 060	27 160	2	00	2	5
8. Ioan Băran			2 940		9 390		2	00		
9. Ioachim Papazulu	2 754		500		67 012	19 520	2	00	2	5
Total . . .	8 848		34 826		402 342	49 685				

* Boi și vaci
** Capre și oi
*** Suta de ocale

(Continuare)

Denumirea zalhanalei	Numărul vitelor tăiate				Cantitatea rezultată (ocale)		Prețul de vînzare per oca			
	boi (bivoli)	vaci	capre (țapi)	oi (berbeci)	seu	cerviș	seul		cervișul	
							lei	par.	lei	par.
Județul Vlașca										
1. Slăvești	400*		660**		4 930		„Nu s-au vîndut pînă acum“			
2. Slăvești	760*		3 040**		18 620					
3. Jugureni			450**		1 700		220	00***		
4. Cîrtojani	240*				5 800	50	250	00***	275	00***
5. Idem			2 900**		14 500		230	00***		
6. Dărăștii de Sus	6 400*				64 000	128 000				
7. Idem			8 000**		32 000		212	20***	230	00***
Total . . .	7 800*		15 050**		141 550	128 050				
Județul Argeș										
1. Pelcu Abagiu „din capul orașului Pitești“			3 010		13 300		2	2		
2. Petre Nicolau „ot Păduroiu“			1 410		5 658		2	2		
3. Diaconul Marin „ot Uda de Sus“			70		240		2	2		
4. „Casa răposatului clucer Constantin Brătiianu ot Tigveni“			500		1 750		2	4		
5. Ion Tîrnoveanul „ot Corbeni“			260		9 010		2	2		
6. Nicolae Popescu „ot Boișoara“			250		875		2	2		
7. Arsene Bunescu „ot Bunești“			200		600		2			

* Boi și vaci
** Capre și oi
*** Suta de ocale

(Continuare)

Denumirea zalhanalei	Numărul vitelor tăiate				Cantitatea rezultată (ocale)		Prețul de vînzare per oca			
	boi (bivoli)	vaci	capre (țapi)	oi (berbeci)	seu	cerviș	seul lei	seul par.	cervișul lei	cervișul par.
8. Constandin Nicolau „ot Curtea de Argeș“			160		560		2	2		
9. Matei Cioranu „ot Mălureni“			150		600		2	4		
10. Logofăt Nițu „neamul, ot Pîrvul-Roșu“			500		300		2			
Total . . .			6 510		32 893					
Județul Muscel										
1. Ion Ciolan (Cîmpulung)	641		1 000		22 380					
2. Penciu Pavel	272		1 159		10 081					
3. Cînciu Tabacu din Pitești, la Mioveni			280		1 120		2	2		
4. Dinică Vlădescu (Valea Vacii)			170		540		2	4		
5. Năftică al Morăresii (Domnești)			350		1 500					
6. Diaconu Nicu Cotenescu (Bălilești)			300		750					
7. Petcu Tabacu (din Pitești la Gura Văii Mari)			1 200		5 100					
8. Ivancea Turnavitul (idem)			800		3 350					
9. Petre Nicolae (idem)			300		1 350					
10. Niculița Alexescu (Văleni)			1 000		4 000					
Total . . .	913		6 559		50 171					
Județul Ialomița	Nu există zalhanale									

(Continuare)

Denumirea zalhanalei	Numărul vitelor tăiate				Cantitatea rezultată (ocale)		Prețul de vînzare per oca			
	boi (bivoli)	vaci	capre (țapi)	oi (berbeci)	seu	cerviș	seul		cervișul	
							lei	par.	lei	par.
Județul Teleorman										
1. Doagele				2 904**	12 534		2	2		
2. Ionești				600**	2 400		2			
3. Ruși de Vede	240			6 310**	34 550	3 000	2	3		
4. Mavrodinul				579**	2 860		2	3		
5. Zimnicea	2 176				34 040	51 470	2	5	2	15
6. Alexandria	4 395			1 357**	66 963	119 053	2	8	2	27
Total . . .	6 811			11 750**	153 347	173 523				
Județul Vîlcea										
1. N. Saita (Păușești)			200	400***	2 000		2	5		
2. D. Bucică (Dobriceni)			450	1 971	10 012		1	32		
Total . . .			650	2 371	12 012					
Județul Prahova										
1. Rîfov	4 500*			3 000**	45 000	95 500	2	4	2	4
2. Palanga	2 943*									
3. Bereasca de Sus				4 858**						
4. Aga Scarlat Bărcănescu (plasa Tîrșor)	4 330*				64 950	64 950	2	4	2	4
5. Idem				2 000**	8 000					
6. At. Dimancea (plasa Tîrșor)				2 000**	8 000					
7. Raiciu Sîrbu (idem)				2 200**	8 800					
8. Tîrgul Filipești	3 170*			4 010**	50 000	53 000	2	6	2	6
9. Idem	141*			3 966**	46 000					
10. Mănăstirea Mislea				2 853**	3 000					
Total . . .	15 084*			24 887**	233 750	213 450				

* Boi și vaci
** Oi și capre
*** Berbeci

(Continuare)

Denumirea zalhanalei	Numărul vitelor tăiate				Cantitatea rezultată (ocale)		Prețul de vînzare per oca			
	boi (bivoli)	vaci	capre (țapi)	oi (berbeci)	seu	cerviș	seul		cervișul	
							lei	par.	lei	par.
Județul Brăila										
1. Pitar Ilie Vrăbiescu	3 334*				146 179***		2	16	2	16
2. Pîrvan Nicolae	2 623*			750	86 421***		2	13	2	13
3. Gh. Catanaș	4 284*			330	141 900***		2	14	2	14
Total . . .	10 241*			1 080	374 500***					
Județul Olt										
1. Pavel Jupaniotu (Crîmpoaia)			250**		562	40	200****			
2. Conțepist Polihronie Ioan (Slatina)	157*		4 373**		16 524	2 041	200****		237	20****
Total . . .	157*		4 623**		17 086	2 081				
Județul Dîmbovița										
1. Șerban Popescu (Pietroșița)	540				4 300	8 811	2	3	2	3
2. Casa răp. Grigore Popescu (Idem)	149				1 400	2 500	2	3	2	3
3. Post. Marin ot Poduri (Zărăfoaia)	138		528		3 882	1 590	2	4	2	4
4. Căminar Dimitrie Belu Bezdead)			409		1 600		2	4		
5. Mihai Duță (Voinești)	180		320		1 700	1 000	2	00	2	00
6. Voicu Neguț (Voinești)	420				4 000	6 300	2	00	2	00
7. Pitar Ștefan Dilgeanu (Fieni)	120				1 500	2 000	2	00	2	00

* Boi și vaci
** Capre și berbeci
*** Seu și cervis
**** Suta de ocale

(Continuare)

Denumirea zalhanalei	Numărul vitelor tăiate				Cantitatea rezultată (ocale)		Prețul de vînzare per oca			
	boi (bivoli)	vaci	capre (țapi)	oi (berbeci)	seu	cerviș	seul		cervișul	
							lei	par.	lei	par.
8. Ștefan Bădulescu (Tîrgoviște)	223		4 584		20 480	4 288	2	2	2	8
9. Ilie Hagi Grigorie Tabacu (Tîrgoviște)	393		4 302		27 150	7 480	2	2	2	6
10. Ioan Mîinescu (Căpșuna)			900		4 000		2	00		
11. Dimitrie Băjescu (Colacu)			2 500		9 800		2	00		
12. Șerban Lerescu (Bădulești)	75		4 200		13 600		2	00		
13. Costandin Telescu (Căprioru)	131		747		2 750	2 100	2	00	2	2
14. Nicolae Mătăsaru (Suduleni)	34				425		2	3		
15. Cornești			2 936		14 680		2	2		
16. Moara Sasului			3 331		17 218		2	2		
Total . . .	2 403		24 757		128 485	36 069				
Județul Ilfov										
1. Domnești	4 781		870		49 456	86 734	2	5	2	12
2. Poenarii lui Enuță			1 400		5 600		2	6		
3. Bolintinu din Vale	575		3 700		21 195	10 000	2	6	2	8
4. Copăcenii de Sus	2 551		635		31 536	50 291	2	8	2	9
5. Crețești	3 920		285		43 641	87 282	2	8	2	12
6. Slobozia	3 694		1 400		40 318	81 078	2	20	2	25
7. Vitan	7 212*		680		96 530	179 270	2	8	2	8
8. Colentina „ce-i zice și Plumbuita“	6 800		400		95 200	176 800	2	8	2	8
Total......	29 533		9 370		383 476	661 455				

* Din care 217 bivoli

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 264/1844 : „Delă pentru științe de zalhanalele aflate într-această țară“.

643

1845, ianuarie 5

Ocîrmuirea județului Slam Rîmnic către Departamentul vistieriei, cere ca argatul Costandin sin Gheorghiță, care a slujit cu simbrie șase ani în Moldova și a „agonisit“ 23 vite mari și mici, să și le poată aduce în satul său, unde s-a reîntors

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cîrmuirea județului Slam Rîmnic

Costandin sin Gheorghiță de la satu Gologanu, prin jalba ce s-au priimit la no. 93, face cunoscut că iel holtei fiind, au slujit argat șase ani în partea Moldavii, la satu Răstoaca; d-unde, după a sa simbriie, și-au agonisit aceste vite, adecă :

2 juncani
1 vacă
1 mînzat de 2 ani
1 iapă
13 oi mari și
5 cîrlani.

Și în leat 1844 căsătorindu-să, s-au tras iarăși înnapoi la părînți, în partea locului de unde îi este și soția, statornicindu-să tot în pomenitul sat Gologanu, propietate a dumnealui sărdarului Scarlat Iarca, cerere făcînd ca să i să dea slobozeniie a-și aduce acum și însemnatele vite, cu care să să poată hrăni.

Înprejurarea aceasta supuindu-oă și cîrmuirea la cunoștința cinstitului Depertament, plecat să roagă a i să întoarce cuvenita dezlegare, de poate ca să-i încuviințeze ceruta slobozeniie, și prin ce orînduială.

Cîrmuitoru județului,
I. Dedulescu

1845, ghenar 5
Secsia 3-lea
Orașul Focșani

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 3

644

1845, ianuarie 8

Ocîrmuirea județului Dolj către Departamentul vistieriei, cere a i se mai trimite și alți firfirici în valoare de 100 galbeni, pentru nevoile de schimb mărunt curent; rezoluția Vistieriei

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cîrmuirea județului Dolj

Această cîrmuire mai avînd trebuință de o sumă firfirici, ca de galbeni una sută, pentru înlesnire la răspunderi de bani ce are, roagă plecat

pă cinstitu Depertament să binevoiască a o înlezni cu trimiterea arătatului număr de firfirici, spre întîmpinarea zisei trebuințe.

Pentru d. cîrmuitor,
Secretar N. Dobriceanu

Anul 1845, ghenar 8
La secsia I, No. 53
Craiova

[Rezoluția Vistieriei :]

Să i să sloboază
D. Fălcoianu

Arh. St. Buc., Visteria, nr. arh. 2536/1842, f. 295

645

1845, februarie 20

Numărul și denumirea vaselor pe care olarii de la Corbeni erau obligați să le predea gratuit proprietarului moșiei

Foae pentru vasăle ce sînt datori să aducă olarii di la Corbeni

No.	vaselor
40	de urcioare bune pentru apă, zmălțuite, de cîte trei ocă de apă unul
20	urciorușă de cîte o litră cinzăci dramuri, după forma caroafelor de sticlă, fără mînuși și zmălțuite curat
20	oale, ca de cîte o oca una
15	străchini
5	lighene bune, cu ibricele lor, zmălțuite frumos și groase
20	talere, zmălțuite frumos
120	adică vasă o sută dooăzăci ; carele îndată după priimirea acestora să le trimiteți în grab, fiind trebuincioase.

1845, fevruarie 20
No. 17

Art. St. Buc., Mănăstirea Brîncoveni, nr. arh. 143/1843 : „Delă înființată după jalba lăcuitorilor clăcași ai moșii Corbenii, dată înpotriva arendașului ot tam, pentru învoiala ce le cere la meșteșugul olării", f. 7

646

1845, martie 1

J. Marsillon, inginerul hidrotehnic, către Departamentul din lăuntru, adeverește că inginerul Alex. Zane a fost ocupat în luna februarie 1845 cu studierea unor proiecte de distribuire a apei și de secare a lacului Cișmigiu

A l'honorable Département de l'intérieur
L'ingénieur des eaux

Le soussigné a l'honneur de certifier à l'honorable Département de l'intérieur que mr. A. Zané a été occupé pendant le mois de février dernier, aux projets de distribution d'eaux et de désséchement du marais Tchismedgiou — et qu'il en eut de même du sieur A. Roussoulesko.

I. Marsillon

Bukarest, le 1-er mart 1845
No. 56

[Traducere contemporană documentului :]

Cinstitului Departament din năuntru.
Inginerul idrotect

Supt-însemnatul are cinste a încredința pe cinstitul Departament din năuntru că d. A. Zane a fost ocupat în vremea lunei lui fevruarie a.c. la proectele de împărțire de apă și de secarea lacului Cișmegiu — precum asemenea și A. Rusulescu.

Traducție întocmai după d. I. Marsilion, A. Zane

București, martie 1, 1845
No. 56

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z., nr. 14/1845, f. 4

647

1845, aprilie 26

Domnitorul Gh. Bibescu autoriză pe Marele logofăt I. Filipescu să aducă 5 000 vedre rachiu-spirt, ce-l are în Moldova

Noi, Gheorghie Dimitrie Bibescu Voevod,
cu mila lui Dumnezeu Domn și stăpînitor a toată Țara Romînească,
către Depertamentul vistierii

Dumnealui Marele logofăt Ioan Filipescu făcîndu-Ne rugătoare cerere ca să i să dea voie a emporta într-acest Prințipat, prin schela [...] *

Notă la documentul nr. 646. La 1 februarie 1845, inginerul J. Marsillon arată Departamentului din lăuntru că în luna ianuarie a aceluiași an — Alexandru Zane, inginer, „a fost ocupat de studiul deosebitelor proecte"; la fel și Alecsandru Rusulescu, „pichior" (Ibidem, f. 2)

* Loc alb în text.

o cîtățime de cinci mii — no. 5 000 — vedre rachiu-spirt, ce-l are în Moldavia, poruncim Domnia mea ca să i să dea această slobozenie.

Dumnealui șefu Depertamentului vistierii va aduce la îndeplinire coprinderea acestui ofis al Nostru.

Gheorghie Dimitrie Bibescu

1845, aprilie 26

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 822

648

1845, mai 20

Cinovnicul schelei Severin către Departamentul vistieriei, cere lămuriri dacă poate să lase liber importul unui taur, adus din Elveția de paharnicul Opran

Cinstitului Depertament al Vistierii.
Cinovnicu schelii Severinu

Pă la schela veche, Cladova, unde embarcarisesc vapoarăle, au adus pentru dumn[ea]lui paharnicu Opran, un taur dă Sfețiia.

Și, pentru a lui slobodă întrare în Prințipat, asemănîndu-mă poruncii cinstitului Depertament cu no. 875, precum și dezlegarea și voia dumnealui d. cîrmuitor al județului local, de aceea, nu lipsesc plecat a raportui cinstitului Depertament, rugîndu-mă plecat, ca să mi să poruncească de urmare, atît pentru vamă, precum și pentru asemenea obiecte în ce chip să urmez.

V. Socoleanu

Anul 1845, mai 20
Secsiia 3-lea
No. 52

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 297

649

1845, iunie 1

J. Marsillon, inginerul hidrotehnic, către Departamentul din lăuntru, propune ca salariul inginerului Alex. Zane să fie mărit de la 300 la 500 lei; rezoluția Departamentului din lăuntru

A l'honorable Département de l'intérieur.
L'ingénieur des eaux

Le soussigné a l'honneur d'exposer à l'honorable Département de l'intérieur ce qui suit :

Mr. Alexandre Zané, attaché depuis plus d'un an aux travaux du soussigné ayant toujours rempli ses devoirs avec zèle et intelligence et étant aujourd'hui très capable de rendre d'utiles services à l'état, le soussigné prie l'honorable Département de l'intérieur de prendre en considération la bonne conduite de cet employé et de l'encourager à bien faire.

Mr. Alexandre Zané touche actuellement 300 piastres par mois et n'a que le titre de topographe ; le soussigné serait on ne peut plus satisfait, si l'honorable Département de l'intérieur croyait devoir lui accorder avec le titre d'ingénieur, les appointements de 500 piastres qui y sont attachés.

Le soussigné a cru devoir recomender Mr. A. Zané à la bienveillance de l'honorable Département de l'intérieur, parce qu'il a pensé que dans un pays où les ingénieurs valaques manquent, ceux d'entre eux qui montrent du zèle et de l'aptitude doivent être encouragés.

I. Marsillon

Bucarest, le 1-er juin 1845
No. 79

[Traducere :]

Către cinstitul Departament din lăuntru.
Inginerul hidrotehnic

Subsemnatul are onoare a aduce la cunoştinţa cinstitului Departament din lăuntru, următoarele :

Domnul Alexandru Zane, repartizat de mai bine de un an la lucrările subsemnatului, îndeplinindu-şi totdeauna îndatoririle cu zel şi pricepere şi aflîndu-se azi foarte capabil de a aduce statului servicii utile, subsemnatul roagă pe cinstitul Departament din lăuntru să aibă în vedere buna conduită a acestui funcţionar şi să-l încurajeze la lucruri bune.

Domnul Alexandru Zane primeşte acum 300 lei pe lună şi n-are decît titlul de topograf ; subsemnatul ar fi cît se poate de satisfăcut dacă cinstitul Departament din lăuntru ar socoti că trebuie să-i acorde, odată cu titlul de inginer, leafa de 500 lei corespunzătoare.

Subsemnatul a socotit de datoria sa să recomande pe domnul A. Zane bunăvoinţei cinstitului Departament din lăuntru, deoarece am socotit că într-o ţară (ca aceasta) unde ingineri romîni lipsesc, aceia dintre ei care dau dovadă de zel şi pricepere trebuie să fie încurajaţi.

J. Marsillon

Bucureşti, 1 iunie 1845

[Rezoluţia Departamentului din lăuntru :]

Adăogire nu poci face ; dar dînd dovezi de destoinicie şi de osăbit zel, va dobîndi răsplătire după merit.

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z., nr. 14/1845, f. 23

650

1845, iunie 18

Cinovnicul schelei Vădeni către Departamentul vistieriei, despre comerţul cu vite între oraşele de frontieră cu Moldova ; despre vitele exportate prin schela Vădeni de negustorii din Galaţi

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cinovnicul schelii Vădeni

În actul Convenţii, urmat între Prinţipatul Valahii şi Moldova, la art. 6 de la faţa 5 să coprinde că măcelarii oraşelor Focşani, Brăila, Gălaţi, Odobeşti, Vîrtişcoiul şi Nomoloasa sînt slobozi a cumpăra în Prinţipatul învecinat — prin ştirea ocîrmuirilor judeţelor învecinate şi sfaturilor orăşeneşti — pe fiecare an pentru măcelăriile acestor oraşe, 850 vite mari şi 16 000 vite mici, cu plata ecsportaţii şi emportaţii.

Şi fiindcă măcelarii din Gălaţi au ecsportat pînă acum printr-această schelă 4 000 vite mici, adecă miei, plătind legiuita vamă la scriitoria vămii Brăila, mă rog plecat cinstitului Depertament, să mă desluşească dacă să-i mai îngăduesc a trece şi altile sume, cînd ei vor voi să mai ecsporteze în acest următor an.

Asemenea, şi cîte vite mari pot ecsporta printr-această schilă, pe seama pomenitului oraş Gălaţi.

Vasile Razu

Anul 1845, luna iunie 18
No. 150

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 384

651

1845, iunie 25

L. Teodoru din Craiova către Departamentul vistieriei, cere încuviinţare de a importa 27 rîmători din Austria şi 27 din Serbia ; rezoluţia Vistieriei

Cinstitei Mari Vistierii a Ţării Rumîneşti,
plecată jalbă

Cu plecăciune supui în cunoştinţa cinstitei Mari Vistierii, că eu supt-iscălitul voesc a scoate din Austria pîn schela Vîrciorova, o sumă de

doozăci şi şapte capete rîmători, însă doozăci şi cinci scroafe şi doi vieri, pentru prăsilă ; şi tot atîta sumă, şi asămănată, din Serbia, prin schela Turnului a noului oraş Siverin. Care peste toată suma să însumează număr cinzăci scroafe şi patru vieri.

Mă rog plecat cinstitii Mari Vistierii, a mi să da slobozenie pentru scoaterea acestor vite prin arătatele doo schele, fiind pentru prăsilă, precum mai sus arăt.

Prea plecat,

Leontie Teodoru, din oraşu Craiova

[1845], iunie 25
No. 20

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să să scrie cinovnicilor ot Vîrciorova i Severin, ocîrm. Mehedinţi, Dejurstvei i Comitetului.

Iancu Filipescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 388

652

1845, iulie 5

J. Marsillon, inginerul hidrotehnic către Departamentul din lăuntru, propune ca salariul picherului Al. Rusulescu să fie mărit de la 60 la 100 lei

A l'honorable Département de l'intérieur.
L'ingénieur des eaux

Le soussigné a l'honneur d'exposer à l'honorable Département de l'intérieur ce qui suit :

Le sieur Alex. Roussoulesco, piqueur attaché depuis 15 mois aux travaux de distribution d'eau, ayant toujours rempli son devoir avec zèle, ne pouvant plus, aujourd'hui qu'il est plus utile que jamais, se suffire avec les 60 piastres qu'il reçoit par moi de l'état et se voyant forcé de quitter sa place pour chercher à subvenir à ses besoins en entrant dans quelque maison, le soussigné prie l'honorable Département de l'intérieur de porter les appointements de cet employé à 100 piastres, somme qui lui permettra de rester à son poste.

Le soussigné préfère le sieur Roussoulesco à un nouveau piqueur, qui deviendrait absolument indispensable si le 1-er quittait son service et qu'il faudrait payer au moins 100 piastres par mois.

J. Marsillon

Bukarest, le 5 juillet 1845
No. 88

[Traducere contemporană documentului :]

Cinstitului Departament dinăuntru.
Inginerul idrotect

Supt-însemnatul are cinste de a ecspune cinstitului Departament dinăuntru cele următoare :

Alecsandru Rusulescu, picher de 15 luni pe lîngă lucrările de împărţire de apă, împlinind totdauna datoriile sale cu rîvnă, nemaiputînd astăzi, cînd este mai folositor decît oricînd, să se mulţumească cu 60 lei ce priimeşte pe lună de la stăpînire, şi văzîndu-se silit, pentru a-şi întîmpina trebuinţele a intra în vreo casă, subt-însemnatul roagă pe cinstitul Departament dinăuntru ca să binevoiască a face leafa acestui slujbaş de 100 lei, sumă ce-i va da mijloc a rămînea iarăş în postul său.

Supt-însemnatul preferă pe Rusulescu pe lîngă un nou picher ce ar fi de neapărată trebuinţă cînd cel dintîi şi-ar părăsi postul şi căruia ar trebui să i plătească cel puţin 100 lei pe lună.

Bucureşti, 1845, iulie 5
No. 88

Pentru traducţie întocmai,
A. Zane

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z., nr. 14/1845, f. 26

653

1845, iulie 11

S. Leyvraz către Domnitorul Gh. Bibescu, cere un privilegiu exclusiv de a deschide o fabrică de lumînări de stearină

Altesse Sérénissime,

Le très humble soussigné ayant été coopérateur des fabriques de Milly et d'Apollon à Vienne, puis ayant établi une fabrique de bougies d'acide stériaque à Yassy, se propose d'en établir aussi une à Bucarest, moyennant une société par actions, d'après le prospectus et les status ci-joints *; prie très humblement Votre Altesse Sérénissime de bien vouloir

* Vezi documentul nr. 655.

en accorder la permission, et de daigner honorer de Votre haute protection cette branche d'industrie, qui deviendra vraisemblablement importante pour la Principauté.

Enfin, le très humble soussigné prie encore Votre Altesse Sérénissime de favoriser cette grande et couteuse entreprise, du privilège d'être la seule de ce genre en Valaquie pendant dix ans.

J'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect et dévouement
de Votre Altesse Sérénissime

le très humble et très obéissant serviteur,
S. Leyvraz

Bucarest, 11 Juillet 1845

[Traducere :]

Prea Înălțate Doamne,

Subsemnatul prea plecat, fiind asociat la fabricile Milly și Apollo din Viena, apoi înființînd o fabrică de luminări de stearină la Iași, își propune să înființeze una de acest fel și la București, printr-o societate pe acțiuni, după prospectul și statutele anexate, roagă prea plecat pe Înălțimea Voastră să binevoiască a-i da aprobare pentru aceasta și a onora cu înalta Voastră protecție această ramură industrială, care va deveni pe drept cuvînt importantă pentru Principat.

În sfîrșit, subsemnatul prea plecat roagă pe Înălțimea Voastră să favorizeze această întreprindere mare și costisitoare, cu privilegiul de fi singura de acest gen în Țara Romînească pe o perioadă de 10 ani.

Am cinstea de a fi, cu cel mai profund respect și devotament, a Înălțimei Voastre prea plecată și prea supusă slugă,

S. Leyvraz

București, 11 iulie 1845

Arh. St. Buc., Interne, Div. Comunală (pachet 6), nr. arh. 42/1843, f. 5 și urm.

654

1845, iulie 28

Al. Simici, vechilul maiorului M. Anastasievici, către Departamentul vistieriei, cere din partea maiorului încuviințare să importe 26 vaci, 22 viței și doi tauri ; rezoluția Vistieriei .

Cinstitei Vistierii a Țării Rumînești

Fiindcă d. maior Mișu Anastasievici are a emporta prin portul Zimnicea doăzeci și șase vaci, doăzeci și doi viței și doi tauri pentru tamazlîc, la moșia dumisale Brînceni, din județu Teleorman, și aceste vite au și sosit acum la arătatul port, supt-iscălitul vechil din partea domnului maiorului roagă cu căzuta cinste pă cinstitul Depertament să binevoiască a lăsa slobodă emportația acestor vite, poruncind cinovnicului de la pomenitul port, cele de cuviință întru aceasta.

Alecu Simici

1845, iulie 28
București

[Rezoluția Vistieriei :]

Fiindcă aceste vite să aduc pentru tamazlîc pentru înbunătățirea Prințipatului, să să sloboază, fără vreo plată de vamă, a lor întrare.

iulie 29

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 487

655

1845, iulie

Statutul societății pe acțiuni, pentru fabrica de lumînări de stearină, de săpun și de untdelemn, proiectată de S. Leyvraz

Statuts

de la Société par actions de la fabrique de bougies stéarique, de savon et d'huiles à Boucarest.

Formation de la Société, son but, sa durée et son domicile.

§ 1

Monsieur S. Leyvraz, ayant été coopérateur des fabriques de bougies de Milly & d'Apollon à Vienne, puis copropriétaire et en qualité de fondateur aussi Directeur de la fabrique de bougies stéarique à Yassi, forme une société par actions, avec M-rs les intéréssés qui seront propriétaires d'actions.

M-r S. Leyvraz sera le seul directeur gérant de la société.

§ 2

La société ne sera définitivement constituée que lorsqu'il y aura assez d'actionnaires et que le directeur aura publié par le Vestitor Romanesco que la société est constituée.

§ 3

Le but de la société est l'exploatation des matières grasses, telles que le suif, dont il sera fait des bougies d'acide stéarique, du savon d'acide

---

Notă la documentul nr. 654. La 30 iulie 1845, Vistieria comunică schelei Zimnicea, Comitetului carantinelor și Dejurstvei :

„Depertamentul avînd în vedere că sfîrșitu pentru care aduce d. Simici acele vite privește la înbunătățirea soiului vitelor acestui Prințipat, iar nu la vreo speculație, îi acordă cererea prin slobozenia dată, ca să le ducă la moșia dumisale Brînceni din județu Teleorman" (Ibidem, f. 488)

oléïque ; puis des huiles de semences végétales ; en un mot, touts les produits qui peuvent résulter de cette branche d'industrie.

§ 4

La durée de la société est fixée à quinze années consecutives.

La raison de la société sera : „Société par actions pour la fabrication de bougies stéariques, de savon oléïque et d'huiles végétales à Boucarest". Mr. S. Leyvraz en qualité de Directeur gérant sera le seul des associés qui fera usage de la dite raison et y ajoutera sa signature.

§ 5

Le domicile de la société sera à Boucarest, dans l'emplacement que le directeur reconnaîtra convenable pour l'établissement.

Conseil de Surveillance

§ 6

Pour veiller à l'exécution du présent contract social et à l'administration des affaires de la société, on formera un conseil de surveillance composé de trois membres de la société et de deux remplaçants.

Les membres du conseil de surveillance seront choisis parmi les propriétaires d'au moins dix actions, par la pluralité des voix, aux assemblées générales. Ils ne seront élus que pour une année, mais les sortants pourront être réélus.

Ils veilleront à l'exécution du présent contract, ils éxamineront les comptes et les livres qui seront toujours ouverts à leur inspection ; ils recevront et éxamineront tous les comptes du directeur ; en un mot, ils exerceront toute la surveillance conciliable avec leurs qualités de commanditaires.

Jusqu'à la première assemblée générale, les fonctions du conseil de surveillance seront remplies par les trois premiers actionnaires qui auront la quantité suffisante d'actions.

Les remplaçants ne fonctionneront que lorsque les membres du conseil en seront empêchés.

Capital social et actions

§ 7

Le capital social est de douze mille ducats réprésentés par 120 actions à cent ducats la pièce.

Le paiement des actions aura lieu comme suit : un quart sera payé à la souscription et les trois autres quarts, de trois en trois mois à compter de la cloture de la souscription. Les actionnaires qui négligeront

de faire ces derniers paiement à l'échéance, après en avoir été avertis par le Vestitor Romanesco, perdront leurs premiers paiements et tous leurs droits de commanditaires, au profit de la société.

Les actions ne seront délivrées qu'après la cloture de la souscription, et en cas que le nombre des souscripteurs surpasse le nombre d'actions à délivrer, on les délivrera en proportion des souscriptions et des actions à délivrer.

§ 8

Les actions seront nominatives ou au porteur et pouront être transformées d'une qualité à l'autre ; pour une telle transformation, il y aura six zwanziguer à payer au profit de la société.

§ 9

Les actions seront détachées d'un registre à talon qui restera entre les mains du Directeur ; elles porteront les numéros d'un à cent vingt. Elles seront revêtues de la raison sociale, de la signature du Directeur et du sceau de la société.

§ 10

La transmission ou cession des actions nominatives aura lieu par endossement, et la transmission des actions au porteur suffira pour la cession de ces dernières. La cession d'une action executée comme ci-dessus mentionné, comprend aussi la cession du Dividende échu et non encaissé au moment de la cession.

§ 11

Chaque action donne droit :

1. au cent vingtième de l'actif de la société,

2. au cent vingtième du Dividende annuel de la société,

3. à l'achat des produits de la société aux prix et conditions fixées pour le commerce en gros,

4. à l'avantage de ne règler les factures de la société qu'au bout de trois mois, en cas que l'établissement trouve convenable de vendre ses produits à credit ; toutefois les actionnaires qui voudront en faire usage seront tenus de déposer dans la caisse de la société, un nombre d'actions proportionné au crédit demandé.

§ 12

Les actionnaires ne pouront jamais être obligés de rembourser les dividendes qu'ils auront reçus, ni de reprendre le montant de leurs actions.

§ 13

Les héritiers ou créanciers des actionnaires ne pourront dans aucun cas et sous aucun prétexte saisir les biens de la société, se mêler de ses

affaires, exiger l'inventaire ou la vente de ses bien ; même dans le cas où il y aurait dans leur nombre des incapables de l'administration de leurs biens. Ils doivent se contenter de la cloture annuelle des comptes et recevoir le Dividende fixé pour les autres actionnaires.

Administration et Direction

§ 14

Monsieur S. Leyvraz, en qualité de Directeur aura lui seul le droit de faire usage de la raison sociale et de signer au nom de la société (comme il est dit § 4), cependant il ne poura faire usage de la raison sociale que pour les affaires de la société.

Il dirigera et surveillera toutes les opérations de la société, il la réprésentera partout où il sera nécessaire.

Il exécutera toutes les achats et toutes les ventes, contractera avec qui que ce soit, soignera tous les encaissements et tous les paiements; il en tiendra compte, il soignera la rentrée de toutes les créances et fera les poursuites nécessaires à ce sujet.

Il aura seul le droit de nommer et de destituer tous les individus dont la société ou l'établissement aura besoin ; il fixera leur occupation et leurs appointements, de même que leurs indemnisations ou rénumérations *. Il fixera le mode de la tenue des livres et sera autorisé à conclure toute espèce de convention prévue ou imprévue, qui poura devenir nécessaire. Il aura seul le droit de convoquer l'assemblée générale.

Enfin, il sera autorisé à traitter toutes les affaires de la société comme les actionnaires pouraient les traitter eux mêmes, vû que dès le commencement de la société, l'exercice de tous les droits des actionnaires et relatifs à la société, lui sont transmis.

§ 15

Le Directeur jouira des appointements annuels de quatre cents ducats, puis d'un logement et du chauffage aux frais de la société ; outre cela, il aura vingt cinq pour cent des bénéfices nets ou dividende de la société.

§ 16

Le Directeur aura le droit de se faire remplacer par des plénipotentiaires dont il sera responsable. Dans un cas de maladie ou d'autre empêchement, le directeur a aussi le droit de nommer un remplaçant perpétuel, soit par contract entre vivants, soit par testamment, alors la raison et signature sociale seront transmises à ce remplaçant.

Ce nouveau directeur sera responsable comme son prédécesseur et aura les mêmes droits et les mêmes obligations.

---

* Sic.

§ 17

Si le directeur vient à mourir sans avoir nommé un remplaçant, la société ne se dissoudra point pour cela ; ses héritiers ou plenipotentiaires seront tenus de nommer un remplaçant dans le plus court délai qui leur est accordé par la loi.

Ce remplaçant dirigera les affaires provisoirement et sa nomination doit être confirmée par l'assemblée générale, qu'il doit convoquer au plus tard dix jours après sa nomination.

§ 18

Au premier Mai de chaque année, le directeur doit faire la cloture de tous les comptes, un inventaire exact des biens actifs et passifs de la société. Toutes les dépenses et obligations de la société seront déduites du produit de l'établissement, puis le reste formera le bénéfice net, qui sera reparti comme suit : vingt cinq pour cent seront payés au directeur suivant le § 16, les autres soixante et quinze pour cent formeront le Dividende des actionnaires et sera réparti en parties égales à toutes les actions émises. Le paiement du dividende aura lieu le premier Juin après l'assemblée générale qui aura eu lieu le premier Mai.

Assemblée Générale

§ 19

Le directeur est tenu de convoquer une assemblée générale des actionnaires capables de voter, après avoir terminé la cloture des comptes qui doit avoir lieu le premier Mai de chaque année, dans le courant de Mai. L'assemblée recevra les comptes qui lui seront soumis, nommera les membres du conseil de surveillance, et délibèrera sur les mesures à prendre relativement aux circonstances qui pouront être survenues, sans cependant jamais oublier ou outrepasser ses droits de simple commanditaire.

Le directeur peut convoquer l'assemblée générale aussi souvent que les intérêts de la société l'exigeront.

§ 20

La convocation de l'assemblée générale aura lieu quinze jours à l'avance, moyenant des annonces dans le Vestitorul Romanesco.

§ 21

Pour prendre part aux assemblées générales, il faut posséder au moins dix actions et chaque actionnaire qui possèdera vingt actions aura deux voix. Les actionnaires seront tenus de déposer leurs actions contre quittance, au moins trois jours à l'avance dans la caisse de la société ; cette quittance tiendra lieu de carte d'entrée à l'assemblée.

§ 22

Un des membres du conseil de surveillance présidera aux assemblées générales. Si les membres du conseil de surveillance ne peuvent tomber d'accord à cause de la présidence, c'est le plus âgé d'entre eux qui doit présider.

L'assemblée générale convoquée d'après le § 20 a le droit de voter quel que soit le nombre des actionnaires ou de leurs répresentants ; toute fois, elle ne peut délibérer que sur le sujets qui lui sont soumis par le directeur ou par le conseil de surveillance.

Les résolutions ou conclusions seront écrites dans un protocolle particulier et elles devront être respectées par tous les actionnaires.

§ 23

Le directeur peut proposer, à l'assemblée générale convoquée comme il est prescrit par le § 20, des changements aux statuts présents. Ces changements doivent être acceptés par la pluralité des voix des actionnaires, ou de leurs réprésentants présents.

Les conclusions ou résolutions de l'assemblée générale ne sont valables que lorsqu'elle a été convoquée d'après le § 20.

Dissolution de la Société

§ 24

Si pendant la durée de la société le Dividende ne se montait pas à six pour cent, ou dans le cas de la perte de la moitié du capital social, la dissolution de la société peut être stipulée à l'assemblée générale, soit à la demande du directeur ou d'un nombre d'actionnaires qui doivent posséder au moins la moitié de toutes les actions.

§ 25

Lors de la dissolution de la société, soit à l'expiration du contract social, soit en cas de la dissolution prématurée, la liquidation se fera par le directeur sous l'inspection du conseil de surveillance. Alors tous les biens actifs de la société seront vendus, s'il y a des dettes passives, elles seront payées et le reste sera réparti en sommes egales entre toutes les actions.

Conseil d'Arbitres

§ 26

Tous les différents * qui pouraient s'élever entre les actionnaires et le directeur, relativement à l'exécution, à l'observation ou interprétation des presents statuts, doivent être jugés par deux arbitres ; cependant si

* Sic.

ceux-ci ne peuvent s'accorder, ils doivent nommer un sur-arbitre ; s'ils ne peuvent non plus s'accorder sur le choix de ce sur-arbitre, le plaignant en demandera la nomination aux autorités compétentes; alors les deux partis sont obligés de s'en rapporter au jugement ou à la conclusion de ces arbitres, sans avoir le droit de recourir ou d'en appeler à aucune autorité. Les arbitres ne seront liés dans cette affaire qu'à leurs sciences et consciences.

§ 27

Les frais causés par l'établissement et la dissolution de la société doivent être portés par la société.

[Traducere contemporană documentului :]

Aşezămîntul

soţietăţii de lucrarea fabricii prin acţii, de lumînări stearice sau de spermanţet, de săpun şi de untdelemn, în Bucureşti

Formarea soţietăţii, scopul său, vremea cît are să ţie şi lăcuinţa

§ 1

D-l S. Laivraz, fiind conlucrător la fabricile lumînărilor de la Milli şi d'Apolon în Viena, în urmă conpropietar şi în calitate de fondator şi derector al fabricii de lumînări, în Iaşi, formează o soţietate prin acţii, cu d. interesaţi, cari vor fi proprietari de acţii.

D-l S. Leivraz va fi singurul director care va cîrmui lucrările soţietăţii.

§ 2

Soţietatea nu va fi desăvîrşit întocmită pînă nu va avea destui acţioneri şi cînd directorul va publica prin Vestitorul Romînesc că soţietatea este întocmită.

§ 3

Scopul soţietăţii este exploataţii de materii unsuroase ca a seului, din care va face lumînări d-acide stearice (de spermanţet), săpun acid oleic (uleios) şi uleiuri de seminţe vegetale, într-un cuvînt tot felul de producţii ce pot eşi dintr-această ramură de meşteşug.

§ 4

Ţinerea aceştii soţietăţi este hotărîtă pe 15 ani următori; firma soţietăţii va fi : «Soţietate prin acţii pentru fabricarea lumînărilor stearice, a săpunului uleios şi uleiuri vegetale în Bucureşti».

D-l S. Leivraz, în calitate de director cîrmuitor al soţietăţii, va fi singurul dintre tovarăşii săi care va lua dreptul zisei firme, şi va adáuga iscălitura sa.

§ 5

Lăcuinţa soţietăţii va fi în Bucureşti, la locul care directorul va cunoaşte cuviincios pentru aşăzămînt.

Sfatul îngrijitor

§ 6

Pentru îngrijirea îndeplinirii celui de acum contract soţial şi ocîrmuirea trebilor soţietăţii, să va forma un sfat privighetor, compus de trei mădulari ai soţietăţii şi de doi îndeplinitori. Mădulările sfatului vor fi alese din posesorii ce vor avea cel puţin zece acţii, prin mulţimea glasurilor la obşteştile adunări. Aceştia nu vor fi aleşi decît pentru un an, dar cei eşiţi pot fi iarăşi aleşi.

Aceştia vor privighia la îndeplinirea contractului, vor cerceta socotelile şi condicile, care vor fi totdeauna deschise în a lor cercetare ; iei vor priimi şi vor cerceta toate socotelile directorului. Într-un cuvînt, vor îngriji de toate la ceea ce să cuvine la calitatea lor de tovarăşi.

Pînă la întîia obştească adunare, lucrările sfatului îngrijitor să vor îndeplini de cei dintîi trei acţioneri, care vor avea cea de ajuns parte de acţii.

Îndeplinitorii nu-şi vor ocupa postul, pînă ce mădularii sfatului nu vor fi aleşi.

Capitalul soţial şi acţiile

§ 7

Capitalul soţial este de 12 mii galbeni, înpărţiţi în 120 acţii şi fiecare acţie cîte 100 galbeni.

Plata acţiilor să va face cu chipul următor : o a patra parte să va plăti cînd să va subscrie, şi celelalte trei părţi, la fiecare trei luni, socotindu-să de la încheierea subscripţii ; acţionerii care vor neîngriji a da cea din urmă plată la soroc, după ce vor fi înştiinţaţi prin gazeta Vestitorul Romînesc, vor pierde cele dintîi părţi şi toate drepturile de tovarăşi comanditari în folosul soţietăţii.

Acţiile nu să vor da decît după încheierea subscripţii ; şi la întîmplare cînd număru subscrişilor va covîrşi numărul acţiilor care să vor slobozi, atunci să va slobozi în proporţie cu cei subscripţi şi acţii.

§ 8

Acţiile vor fi pă nume, sau la înfăţişător, şi vor putea fi transformate dintr-o calitate într-alta ; pentru o asemenea transformare, să va plăti 10 sfanţihi în folosul soţietăţii.

§ 9

Acţiile să vor scoate dintr-o condică, care va sta în păstrarea directorului ; şi vor avea numere de la unu pînă la 120. Ele vor avea (firma) iscălitura soţietăţii, iscălitura directorului şi pecetia soţietăţii.

§ 10

Strămutarea sau cesia acţiilor (strămutarea unei acţii de la o persoană la alta) nominative să va face în dosul lor şi strămutarea acţiilor cu nume deschis este îndestul de a să face pentru cesiile acestora din strămutarea numai a acţiei. Cesia unei acţii săvîrşită în chipul de mai sus coprinde cesia analogului de cîştig care nu s-a priimit pînă în vremea vînzării.

§ 11

Fiecare acţie dă drept :

1. La a 120-a parte din nahtul soţietăţii ;

2. La a 120-a parte din împărţitorul anual al soţietăţii ;

3. La cumpărătoare producţiilor soţietăţii cu preţurile şi condiţiile hotărîte pentru comerţul în toptan ;

4-lea. Au şi folosul acesta, de a nu să regula facturile soţietăţii decît la sfîrşitul a 3 luni, cu prilejul cînd aşezămîntul va găsi de cuviinţă să vînză aceste producţii pă credit ; cu toate acestea, acţionerii care vor voi să aibă asemenea credit, vor fi datori să depoziteze în casa soţietăţii un număr de acţii în proporţie cu creditul cerut.

§ 12

Acţionerii nu să vor putea niciodată îndatora a da înapoi care vor fi priimit, nici a lua înapoi acţiile lor.

§ 13

Moştenitorii sau creditorii acţionarilor nu vor putea nici într-o întîmplare şi sub nici un cuvînt să puie mîna pe capitalul soţietăţii, nici a să amesteca la trebile sale, nici a cere catagrafie, sau vînzare a stării sale, şi chiar cînd ar fi însă ei nedestoinici de a-şi cîrmui starea lor, iei sînt datori a să mulţumi cu încheierea socotelilor anuale şi a priimi partea hotărîtă pentru ceilalţi acţioneri.

Administraţia şi direcţia

§ 14

D. S. Leivraz, în calitate de director, va avea singur drept de a întrebuinţa firma tovărăşii şi a iscăli cum s-a zis la § 4. Cu toate acestea, el nu va putea întrebuinţa această firmă decît pentru trebile soţietăţii.

El va cîrmui și va îngriji toate lucrurile soțietății și va înfățișa obrazul tovărășii orunde va cere trebuința.

Ele va săvîrși toate cu[m]părătorile și toate vînzările și va încheia contract cu oricine, va îngriji de toate veniturile și cheltuielile și va ține socoteală. El va îngriji de strîngerea banilor de la toți creditorii și va lua măsurile cuviincioase întru aceasta.

Va avea numai singur dreptul de a numi și scoate pă toți aceia de care soțietatea și așezămîntu va avea trebuință ; le va hotărî ocupațiile lor, precum și lefile, i despăgubirile și răsplătirile lor ; el va hotărî felul ținerii catastișelor și va avea dreptul de a face or ce fel de întocmire prevăzută sau neprevăzută, care va fi de trebuință, el singur va avea dreptul de a pofti să să strîngă obșteasca adunare.

În sfîrșit, el va fi împuternicit a căuta trebile soțietății ca și înseși acționerii, fiindcă de la începutul soțietății toate drepturile acționerilor care privesc de la soțietate îi sînt date lui.

§ 15

Soțietatea va plăti directorului leafă de 400 galbeni pe an, încăpere și lemne de foc; deosebit de acestea, el va avea 25 la 100 din cîștigul lămurit a aceștii soțietăți.

§ 16

Directorul va avea drept de a putea numi în locul său un îndeplinitor, pentru care el va fi răspunzător. La întîmplare de boală sau altă piedică, directorul are asemenea drept de a numi un locțiitor pentru totdeauna, fie prin contract între vii, fie prin testament ; atunci dreptul și iscălitura soțială să vor da acestui locțiitor. Acest director va fi răspunzător ca cel din înainte lui și va avea aceleași drepturi și îndatoriri.

§ 17

Dacă directorul va muri fără să fi numit vreun locțiitor, soțietatea nu să va desface întru nimic pentru aceasta ; moștenitorii sau deplinîmputerniciții vor fi siliți a numi altul în locu-i, în cel mai scurt soroc care le este dat de pravilă.

Acest locțiitor va ocîrmui vremelnicește trebile și numirea sa trebue să fie întărită de către obșteasca adunare, pe care el o va aduna cel mult zece zile după numirea sa.

§ 18

La 1-iu mai a fiecăruia an, directorul este dator a încheia toate socotelile și a face o catagrafie eczactă a stării active și pasive a soțietății. Toate cheltuielile și datoriile soțietății să vor scădea din sumele care vor intra, apoi restul va forma cîștigul cel lămurit, care să va înpărți cu chipul următor : 25 la sută vor fi dați directorului potrivit § 16 și ceilalți 75 la sută va fi de înpărțit pentru acționeri și să va înpărți în părți deopotrivă pentru toate acțiile. Plata cîștigului să va face la 1-iu iunie, după încheierea obșteștii adunări care va fi la 1-iu mai.

§ 19

Directorul este dator să formeze o obştească adunare, dintre acţionerii destoinici de a vota, după ce s-au încheiat socotelile, care să va face la 1-iu mai al fiecăruia an. În cursul aceştii luni, adunarea va priimi socotelile care să vor înfăţişa, va numi mădulările sfatului privighetor şi va hotărî măsurile ce sînt a să lua asupra întîmplărilor care s-ar putea ivi, fără a să uita, nici covîrşi drepturile lor de simpli comanditari.

Directorul poate să deschiză obşteasca adunare de cîte ori enteresul soţietăţii va cere aceasta.

§ 20

Deschiderea obşteştii adunări va fi pă 15 zile înainte, dîndu-să şi în gazeta Vestitorului Romînesc.

§ 21

Ca să ia parte la obşteasca adunare, trebue să depue cel puţin zece acţii ; şi fiecare acţioner care va avea 20 de acţii va avea doă glasuri.

Acţionerii sînt datori a depune acţiile lor sub luare de cfitanţie cel puţin cu trei zile înainte în casa soţietăţii ; această cfitanţie va ţinea loc de bilet de intrare în adunare.

§ 22

Unul din mădulării sfatului privighetor va fi prezedent al obşteştii adunări. Dacă mădulările pomenitului sfat nu vor putea a să învoi în cauza de prezident, atunci cel mai bătrîn dintre ei este dator a prezida.

Obşteasca adunare chemată după § 20 are drept a vota, oricît va fi numărul acţionerilor sau a vechililor lor ; cu toate acestea ea nu va putea chibzui decît numai asupra acelor madele, care să va înfăţişa de către directorul sau sfatul privighetor.

Hotărîrile şi încheierile lor să vor face într-un protocol particular şi vor fi respectate de către toţi acţionerii.

§ 23

Directorul va putea propune obşteştii adunări, potrivit cu § 20, prefaceri la cel de acum statut. Şi aceste prefaceri trebue să fie priimite prin mulţimea glasurilor acţionerilor, sau a locuţiitorilor lor ce să vor afla de faţă.

Încheierile şi hotărîrile obşteştii adunări nu vor fi priimite decît numai atunci, cînd adunarea va fi adunată potrivit cu § 20.

Desfiinţarea soţietăţii

§ 24

Dacă pă vremea cît va ţinea soţietatea, partea fiecăruia nu să va urma pînă la 6 la sută, sau la întîmplare de pagubă de jumătate din capitalul soţial, desfiinţarea soţietăţii să poate hotărî în obşteasca adunare, ori după cererea directorului sau după a unui număr din acţioneri care urmează a avea cel puţin jumătate din acţii.

§ 25

În vremea desfiinţării soţietăţii fie după trecerea sorocului contractului soţial, fie la întîmplare şi mai nainte, lămurirea socotelilor să va face de către director sub băgarea de seamă a sfatului privighetor. Atunci tot avutul soţietăţii să va vinde; şi de vor fi datorii, să să plătească, iar restul se va împărţi deopotrivă pe la toţi acţionerii.

Sfatul erotocrisii de judecători

§ 26

Toate prigonirile ce să pot ivi între acţioneri şi directorul, în pricina îndeplinirii, păzirii şi neînţelegerii acestor statuturi urmează a să judeca de doi judecători aleşi; şi dacă aceştia nu să pot învoi între dînşii, atunci iei trebue să aleagă încă un mai mare judecător şi, de nu să va mulţumi nici după hotărîrea acestuia, atunci jeluitorul va cere orînduirea unui asemenea obraz de la stăpînirea competentă. Atunci amîndoă prigonitoarele părţi vor fi datoare a să mulţumi pă judecata sau pe încheierea acestor aleşi judecători, fără a avea drept a apelarisi la altă judecătorie; iar judecătorii urmează a lucra în pricina asta în cuget curat.

§ 27

Cheltuielile ce să vor urma atît pentru această întocmire cît şi pentru desfiinţarea soţietăţii urmează a fi pe seama aceştiia.

Arh. St. Buc., Interne, Div. Comunală, nr. arh. 42/1843, f. 6—17.

656

1845, august 8

At. Xenocrat către Departamentul vistieriei, cere încuviinţare să importe din Turcia nouă vaci şi un taur pentru prăsilă; rezoluţia Vistieriei

Cinstitii Vistierii

Avînd trebuinţă ca să aduc din Turchiia pentru prăsilă nooă vaci şi un taur, prin schela Zimnicii, rog pă cinstita Vistierie să binevoiască a

porunci dumnealui cinovnicului schelii Zimnicii ca să lase slobodă a lor inportație în Prințipat.

Atanasie Xenocrat

[Rezoluția Vistieriei :]

Potrivit cu voia dată d. maior Mișu, să să sloboază și numitului emportația cerutelor vite, fiind spre folosul înbunătățirii vitelor Prințipatului, fără plată de vamă.

D. Fălcoianu

Lucrat : [1845], avgust 8

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 559

657

1845, august 9

Cinovnicul schelei Severin către Departamentul vistieriei, cere poruncă în privința aducerii în țară din Serbia, de către paharnicul T. Filișanu, a 11 „măngulițe" pentru prăsilă ; rezoluția Vistieriei

Cinstitului Depertament al Vistierii.
Cinovnicu schelii Severinu

Dumnealui Marele paharnic Tache Filișanul scoate din Serbia unsprezece capete măngulițe, pentru prăsilă și înbunătățirea soiului acestuia în Prințipat.

De aceea, nu lipsesc a da în cunoștința cinstitului Depertament, rugîndu-mă plecat a mi să da cinstită poruncă de urmare.

V. Socoleanu

Anul 1845, luna avgust 9
Secsia III-lea
No. 80

[Rezoluția Vistieriei :]

Să i să răspunză că să îngădue emportul mănguliţelor, fiind pentru prăsilă, după izvodul iscălit de mine.

D. Fălcoianu

avgust 17

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 610

658

1845, august 22

Ioachim Arhim. Mărgineanu către Departamentul din lăuntru, se plînge împotriva locuitorilor de pe moşia Telega că sînt „porniţi de un duh răzvrătitor", că refuză să-şi împlinească îndatoririle către proprietar şi nu se sfiesc „a înprăştia în vileag rostiri sumeţe şi înfricoşătoare"

Cinstitului Depertament din lăuntru

Priimind supt-iscălitul înştiinţare de la arendaşul moşii Telega, proprietatea mănăstirii, de supt a sa cîrmuire, că lăcuitorii clăcaşi de acolo, porniţi de un duh răzvrătitor şi de o fără pildă pînă acum nesupunere, nu voesc să-i răspunză legiuitul drept al proprietăţii, îndrăznind a cosi cu de la sine putere toate livezile, pînă chiar şi cele boereşti, şi a rădica fînul la casile lor fără a lăsa dijma legiuită şi fără a îngădui pe orînduiţii arendaşului să se apropie măcar, ca să însemneze cîtăţimea — nesfiindu-să către aceasta a înprăştia în vileag rostiri sumeţe şi înfricoşătoare întru sprijinirea îndărătnicirii lor.

Grăbeşte supt-iscălitul a ruga plecat pă acel cinstit Departament să binevoiască a face cele ce va binechibzui, ca — în urmarea lucrărilor săvîrşite de dînsul în anii trecuţi, pentru regularisirea răspunderilor acestor clăcaşi după chiar ale lor cereri şi după care a urmatără pînă acum fără înpotriviri, pe temeiul legiuirilor şi a condiţiilor de orînduire date acum de înnalta stăpînire — să supuie pă numiţii clăcaşi la păzirea netăgăduitelor îndatoriri ce de nepomeniţi ani au către această proprietate pe care lăcuiesc, şi să facă arăndaşului toată pravilnica îndăstulare.

Ioachim Arhim. Mărgineanu

1845, avgust 22
No. 429

Arh. St. Buc., Mănăstirea Mărgineni, nr. 252/1845, pachet 7, f. 2?

659

1845, august 23

Sfatul administrativ extraordinar hotărăşte ca K. Stoeckler împreună cu Dr. Mayer să facă analiza mai multor izvoare de apă minerală ; rezumat

Pe baza rezoluţiei puse de Domnitor pe jalba lui Karl Stoeckler, Sfatul administrativ extraordinar al Ţării Romîneşti dădu un jurnal, prin care se constată că solicitantul acceptă cele stabilite de rezoluţia de mai sus. Această rezoluţie stabilea că Stoeckler, în colaborare cu doctorul Mayer, să analizeze compoziţia chimică a apelor minerale din cuprinsul Ţării Romîneşti.

Conform jurnalului menționat, cei doi colaboratori aveau sarcina „să meargă deocamdată numai la aceste ape :
la cea de la Balta Albă din județul Slam Rîmnicu

Nifon	Buzău
Boboci	idem
Drajna	Prahova
Predeal	idem
Măgureni	idem
Pucioasa	Dîmbovița
Bughea	Mușcelu

și să facă pentru fiecare analisis himicesc, prin care să să arate atît deosebitele elemente ce intră în alcătuirea fiecăria ape minerale, cum și cîtățimea fiecăruia din acele elemente — însemnînd totdeodată și reactivurile (réactifs) ce va fi întrebuințat și cum le-au întrebuințat ca să ajungă la descoperirea acelor elemente".

În scopul de mai sus, cei doi cercetători vor putea folosi fără plată caii de poștă necesari deplasărilor, iar Stoeckler va fi retribuit cu 100 galbeni.

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 30/1845, f. 10

660

1845, septembrie 13

Dr. Arsachi către Departamentul vistieriei, cere din partea polcovnicului Al. Simici și a maiorului M. Anastasievici încuviințarea ca aceștia să importe, primul 22 perechi de rîmători și al doilea trei tauri ; rezoluția Vistieriei

Cinstitei Vistierii a Prințipatului

Domnul polcovnic Alecsie Simici și d-l maior Mișu Anastasievici m-au însărcinat a face cunoscut cinstitului Depertament că au a emporta prin schela Cîmpinei : cel dintîiu doăzeci și doă perechi rîmători de amîndoă secsele, și cel de al doilea trei tauri, și a-i aduce la moșiile dumnealor, ce au în Prințipat, în trebuință de tamazlîc, pentru înbunătățirea felului acestor vite, rugîndu-să cinstitului Depertament ca să li se dea această voie de emportație.

Prin urmare, rog și eu cu toată cinstea pă cinstitul Depertament să binevoiască a accorda rugăciunea numiților, slobozind porunca cea cuviincioasă întru aceasta.

Arsache

1845, septemvrie 13

[Rezoluția Vistieriei :]

Să să scrie scriitorii vămilor, Dejurstvii, Comitetului, cinovnicului ot Zimnicea, după izvoadele văzute și iscălite de mine.

Iancu Filipescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 776

661

1845, septembrie 21

Departamentul din lăuntru către Vistierie, cere ca cinovnicul de la Oltenița să primească și să asigure păstrarea țevilor comandate în Banat pentru fîntînile din Capitală ; rezoluția Vistieriei

Departamentul trebilor din lăuntru
al Prințipatului Țării Romînești
No. 5991
An. 1845, luna septemvrie 21

Cinstitei Vistierii

Pentru trebuința fîntînilor din București tocmindu-se facerea țevilor de her turnate la fabrica de la Ruzberg din Banat, sînt a să aduce estimp o parte, în greutate de una sută noăzeci și una de mii noă sute doăzeci funți ; care de la Rușava și pînă la Oltenița s-au însărcinat d. maior Mișu Anastaseovici cu al lor transport.

Și urmînd a se priimi la Oltenița de un într-adins om, Depertamentul cu cinste roagă pă cinstita Vistierie a binevoi și a pune această însărcinare asupra cinovnicului ce are orînduit la Oltenița ca să le priimească și să le dăpuie în bună păstrare, cînd totdodată pă dată să înștiințeze aici, a să orîndui al lor transport.

pt. Marele vornic,
N. Golescu

Șeful despărțirii,
C. Pencovici

[Rezoluția Vistieriei :]

Să i să scrie cinovnicului după alăturatul izvod.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1444/1845 : „Delă pentru plata țevilor de fier ce se aduc din Austria, pentru fîntînile din București", f. 1.

662

1845, septembrie 28

Ocîrmuirea județului Brăila către Departamentul vistieriei, despre hotărîrea pe care a luat-o de a opri exportul de zarzavat la Galați și în Turcia

---

Notă la documentul nr. 661. La 29 ianuarie 1846, Departamentul din lăuntru comunică Vistieriei, între altele : „Departamentul are a răspunde treisprezece mii fiorini argint, sau treizeci și nouă mii sfanțihi, în facerea țevilor pentru fîntînele din București, ce să lucrează la fabrica de la Ruzberg din Banat și care-i sînt a să număra la Orșova în luna viitoare fevruarie" (Ibidem, f. 3).

Cinstitului Departament al Vistierii.
Cîrmuirea jud. Brăila

Vînzarea zarzavaturilor într-acest oraş de către grădinarii d-aici ajungînd într-un preţ înpătrit decît pă lîngă celelalte oraşe ale Prinţipatului, şi aceasta numai din reaoa nărăvire a pomeniţilor grădinari, pentru că începuseră a le ecsporta peste graniţă, la Galaţi şi în Turchiia, ca prin acest mijloc să ajungă la scopul lor, a-l vinde după vointă-le. Şi, fiindcă între articolele de întîia trebuinţă este şi acest product, cîrmuirea, unindu-să cu părerea Maghistratului oraşului, au socotit de cuviinţă ca, vremelniceşte, să să oprească grădinarii de a ecsporta peste graniţă zarzavaturi, pînă nu va fi asigurat oraşul, şi cu un preţ cuviincios : mai vîrtos că o mulţime de lăcuitori sărmani au venit la cîrmuire, cu plîngere de înnaltul preţ cu care se vinde acest zarzavat.

Cu cinste să supune în cunoştinţa cinstitului Departament, rugîndu-l ca să binevoiască de cele ce ar hotărî într-acest sfîrşit, să dea dezlegare de urmare.

Polcovnic Iacobson
S. Rusescu

1845, septembrie 28
Secţia 1
No. 3900

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 840

663

1845, octombrie 4

Ocîrmuirea judeţului Mehedinţi către Departamentul vistieriei, despre cererea egumenului mănăstirii Strehaia de a i se încuviinţa să importe opt „mînguliţă"; rezoluţia Vistieriei

Cinstitului Departament al vistierii.
Cîrmuirea judeţului Mehedinţi

Cuviosul egumen al Sfintei mănăstiri Străhaia, prin adresa de la 29 ale încetatei luni septemvrie arată că are trebuinţă de opt mănguliţă, adecă şapte scroafe şi un ver, a le aduce din Servia pentru prăsilă; rugăciune făcînd a i să da cuviincioasa slobozenie, pentru scoaterea arătatului număr de vite prin schela Vîrciorova.

Pentru care, şi cîrmuirea, supuind la cunoştinţa cinstitului Departa-

ment o asemenea cerere din partea pomenitului cuvios egumen, este plecat rugat a pune la cale cele ce va socoti de cuviinţă şi a porunci şi cîrmuirii de urmare.

Pentru d. cîrmuitor,
Secretar,
I. Niţescu

Anul 1845, octomvrie 4
Secsia 3-lea
No. 8366

[Rezoluţia Vistieriei :]

Fiindcă acele scroafe şi un vier sînt pentru prăsilă, să să facă hîrtii către Dejurstvă, Comitet, ocîrmuire şi cinovnic, ca să lase slobodă trecerea lor.

I. Filipescu

Octomvrie 8

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 882

664

1845, octombrie 5

Departamentul vistieriei către ocîrmuirea judeţului Brăila, porunceşte ca zarzavaturile să fie lăsate libere la export

[Către] ocîrmuirea judeţului Brăila

La raportu ocîrmuirii cu no. 3900, să răspunde că poprirea făcută să socoteşte fără orînduială, pentru următoarele cuvinte:

1. Că comerţu este slobod, căruia înalta oblăduire doreşte a-i da mijloace de însufleţire;

2. Că poprirea este pricinuitoare de reclamaţie scriitorii vămilor, care să foloseşte cu luare de vamă de la asemenea obiecte, cînd să ecsportează, iar mai ales că multe zarzavaturi să coprind şi în tarifa vămii;

3. Tot comerţu atunci poate înflori, cînd concurenţa îşi are întrecerea între comersanţi.

Drept aceea, dar, pă nişte asemenea temeiuri, să scrie ocîrmuirii să lase slobodă ecsportaţia, după cum pînă acum.

Iancu Filipescu

1845, octomvrie 5
Secsia 3
No. 1888

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 841 — ciornă

Notă la documentul nr. 663. La 12 octombrie, 1845, Vistieria comunică schelei Vîrciorova că aprobarea este dată „fără plată de vamă" (Ibidem, f. 884).

665

1845, octombrie 22

H. Manoah către Departamentul vistieriei, cere din partea maiorului M. Anastasievici încuviinţare ca acesta să importe 50 000 ocale grîu de sămînţă; rezoluţia Vistieriei

Cinstitii Vistierii a Prinţipatului

Dumnealui maior Mişu Anastasievici, proprietarul moşii Brînceni din judeţu Teleorman, îmi scrie din 7 ale lunii, cum că în acel judeţ nefăcîndu-să estimp grîu, nu s-au făcut nici pă numita moşie a dumisale; şi din care pricină, acesta a fost silit să cumpere grîu de sămînţă.

Şi nemerind o soartă * mai bunicică, a şi cumpărat 50 mii ocale, arătîndu-mi că acest [soi] de sămînţă grîu este să-l aducă cu ciam la Zimnicea, de unde să-l transporteze la arătata sa moşiie, spre a-l semăna.

Drept aceea, mă însărcinează a ruga din parte-i pă acel cinstit Depertament, ca să-i sloboază această voie de importaţiie.

Mă cinstesc prin urmare a supune cinstitului Depertament această rugăciune a numitului maior, dinpreună şi cu ceea din parte mi, ca binevoind, să sloboază ceruta voie, fiind însuşi pentru trebuinţa mai sus coprinsă.

Hilel Manoah

Anul 1845, octomvrie 22
No. 581

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să i să dea slobozenie a să importa, fără plată de vamă, după izvoadele iscălite de mine, scriindu-să la Dejurstvă, Comitet, cinovnicului ot Zimnicea.

I. Filipescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1181/1845, f. 939.

666

1845, octombrie 29

Gh. Opran către Departamentul vistieriei, cere încuviinţare să importe din Turcia trei butoaie cu vin; rezoluţia Vistieriei

* Un sort

Cinstitului Depertament al vistierii

Pentru a mea trebuință, rog plecat cinstitul Departament ca să binevoiască a-mi slobozi voe ca să aduc din Turchia prin schela Izvoarelor, trei butoae vin, în summă de vedre ca la una sută patruzeci.

Al cinstitului Depertament plecată slugă,

Gheorghe Opran

[Rezoluția Vistieriei :]

Să să sloboază, scriindu-să la Comitet, Dejurstvă și cinovnicului ot Izvoară.

I. Filipescu

[1845], octomvrie 29

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 890

667

1845, noiembrie 12 (24)

Statutele Băncii filemborice din Brăila

Ἀντίγραφον[1]

Οἱ ὑποφαινόμενοι γνωρίζοντες ἐκ πείρας ὅτι ἡ ὕπαρξις ἑνός Ἐμπορικοῦ χρηματικοῦ Καταστήματος εἶναι ἀναγκαῖον οὐκ ὀλίγον διά τήν εὐκολίαν τοῦ εἰς ταύτην τήν Πόλιν μάλιστα ἐμπορίου, καί ἐπίσης ὠφέλιμον καί ἐπικερδές, ἀπεφάσισαν νά συστήσωσιν ἑταιρίαν ἀνώνυμον ὑπό τήν ἐπωνυμίαν *Φιλεμπορική Τράπεζα,* ὅθεν καί πρός τόν σκοπόν τοῦτον οἰκιοθελῶς καί ἀπαραβιάστως συντάττωσιν καί τόν παρόντα αὐτοῦ ὀργανισμόν ὑπό τῶν ἀκολούθων βάσεων :

αον Συστήνεται Ἑταιρία ἀνώνυμος ὑπό τήν ἐπωνυμίαν *Φιλεμπορική Τράπεζα.*

βον Τά κεφάλαια τῆς αὐτῆς Ἑταιρίας προσδιορίζονται εἰς φλωρία Ὀλανδικά δέκα χιλιάδας ἀρ. 10.000 διαιρούμενα εἰς διακοσίας μερίδας ἀνά πεντήκοντα ἀρ. 50 φλωρία Ὀλανδικά ἑκάστη μερίς.

γον Ἡ διάρκεια τῆς Ἑταιρίας ταύτης προσδιορίζεται συμφώνως διά τέσσερα ἔτη ὁλόκληρα, ἀρχόμενα ἀπό τήν πρώτην τοῦ προσεγγίζοντος ἔτους τοῦ 1846 καί τελευτόντα μέχρις τῆς 31 Δεκεμβρίου 1849.

δον Ἡ Ἑταιρία θέλει ἐργάζεται μόνον εἰς Τραπεζικάς ἐπιχειρήσεις.

εον Ἡ Διεύθυνσις τοῦ καταστήματος ὑποχρεοῦται κατά τήν λεῖξιν ἑκάστου ἔτους νά κλείῃ τούς λογαριασμούς τῆς αὐτῆς Ἑταιρίας εἰς φλωρία Ὀλανδικά καί νά παρουσιάζῃ τόν γινόμενον ἰσολογισμόν εἰς Γενικήν Συνέλευσιν τῶν μετόχων, τό δέ προκείπτον κέρδος ἐκ τοῦ ἐτησίου αὐτοῦ ἰσολογισμοῦ θέλει μερίζεσθαι εἰς δύο ἴσα μέρη καί τό μέν ἕν θέλουν λαμβάνει οἱ Διευθυνταί τοῦ

Καταστήματος διά τήν ἀμοιβήν τῶν κόπων των, τό δέ ἕτερον θέλει μερίζεσθαι εἰς τούς μετόχους ἀναλόγως τῶν μεθέξεων ἑκάστου.

στον Τά ἔξοδα τῆς Ἑταιρίας καθώς ἐπιστολογώγια, ἔκτακτα ταχυδρομικά ἔξοδα, τό στήσιμον βιβλίων, χαρτίων γραψήμματος καί τυπογραφικῶν ἐγγράφων θέλουν εἶσθαι εἰς βάρος καί λογαριασμόν τῆς Ἑταιρίας, τά δέ λοιπά εἰς βάρος καί ἰδιαίτερον λογαριασμόν τῶν Διευθυντῶν.

ζον Ἡ Διεύθυνσις τῆς Φιλεμπορικῆς αὐτῆς Τραπέζης ἀφιεροῦται εἰς τούς Κ. Κ. Γεώργιον Βοσκόβ καί Νικόλαον Ἰάκωβ Ἰωβανάκην ἀλλά θέλει ἐπαγρυπνεῖ πάντοτε εἰς τάς πράξεις τῆς Διευθύνσεως τό ἐφορικόν συμβούλιον συγκείμενον ἀπό δύο μετόχους τῆς Ἑταιρίας ἐκλεγομένους διά Γενικῆς Συνελεύσεως, μέλη δέ τοῦ αὐτοῦ ἐφορικοῦ συμβουλίου ἐκλέγονται οἱ ἔχοντες ἐκ τῶν μετόχων τουλάχιστον τρεῖς μετοχάς.

ηον Τά γραμμάτια (ἀποδεικτικά) τῶν μετοχῶν τῶν συνεταίρων θέλουν ὑπογράφεσθαι ἀπό τούς διορισθέντας Διευθυντάς τοῦ καταστήματος καί ἀπό τά δύο μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρίας αὐτῆς.

θον Κατά πᾶσαν ἑξαμηνίαν χρεωστεῖ ἡ Διεύθυνσις νά κλείῃ ὅλους τούς τρεχούμενους λογαριασμούς της καί τό ὑπόλοιπον αὐτῶν ν' ἀπερνᾶ εἰς νέους λογαριασμούς ὑπό τήν ἐπιθεώρησιν καί τοῦ Συμβουλίου αὐτῆς.

ιον Τοῦ Ἐφορικοῦ Συμβουλίου χρέη θέλουν εἶσθαι ἡ ἐπεξεργασία ὅλων τῶν πράξεων τῆς Διευθύνσεως, ἡ διατήρησις τῶν νόμων καί τοῦ κανονισμοῦ τῆς Ἑταιρίας, καί τοιαύτην ἐπιθεώρησιν δύναται νά κάμῃ ὁσάκις ἤθελεν νομισθῆ ἀναγκαῖον.

Ιαον Ἡ ἐκλογή τῶν μελῶν τοῦ Ἐφορικοῦ Συμβουλίου θέλει εἶσθαι δι' ἕν ἔτος ὁλόκληρον, ἀλλά δύνανται τά αὐτά μέλη νά ἐκλεχθῶσι συμφώνως καί τό ἀκόλουθον δεύτερον, τρίτον καί τέταρτον ἔτος.

Ιβον Οὐδείς τῶν μετόχων εἶναι ὑπεύθυνος πλέον τῆς ποσότητος τῆς ἐνοχῆς του εἰς τήν Ἑταιρίαν, δύνανται ὅμως οἱ μέτοχοι δι' ὀπισθογραφήσεως νά μεταβιβάσουν τήν κυριότητα τῶν μεθέξεών των εἰς ἄλλους δι' ἐγγράφου εἰδοποιήσεώς των πρός τούς Διευθυντάς.

Ιγον Ἕξη μῆνας πρό τοῦ τέλους τῆς τετραετοῦς προθεσμίας τῆς παρούσης Ἑταιρίας, ἡ Διεύθυνσις καί τό ἐφορικόν συμβούλιον χρεωστοῦν νά συγκαλέσωσιν Γενικήν Συνέλευσιν τῶν μετόχων, ἥτις καί μόνον δύναται νά παρατείνῃ τήν διάρκειαν καί ἐξακολούθησιν τῆς Ἑταιρίας, ἀλλά συγχρόνως ὅστις τῶν μετόχων δέν θέλει νά ἐξακολουθήσῃ, ἔχει πλῆρες τό δικαίωμα νά παύσῃ ἀπό τοῦ νά ἦναι μέτοχος αὐτῆς παρελθούσης τῆς συμφωνηθείσης τετραετίας.

Ιδον Ἡ Γενική Συνέλευσις τῶν μετόχων δύναται νά διατάξῃ τήν διάλυσιν τῆς Ἑταιρίας καί πρίν τῆς προσδιορισμένης προθεσμίας ἐάν κατά συνέπειαν ζημιῶν προκυψομένων, τά κεφάλαιά της μένουν μόνον πεντήκοντα τοῖς ἑκατόν.

Ιεον Συγχωρεῖται εἰς τήν Διεύθυνσιν νά κάμῃ ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν της ἅμα ἤθελε πληρωθῆ ὁ ἀριθμός τῶν ἥμισυ μεθέξεων καί ἄν δέν ἤθελον συμπληρωθῆ αἱ ἥμισυ μεθέξεις ἕως τά τέλη τοῦ ἐρχομένου Ἰανουαρίου τοῦ 1846, τό καταστατικόν τοῦτο μένει ἄκυρον.

Ιστον Οἱ Διευθυνταί τῆς παρούσης Ἑταιρίας χρεωστοῦν νά κάμουν χρηματικήν κατάθεσιν τουλάχιστον ἀνά ὀκτώ μεθέξεις ἕκαστος καί μολονότι ξένοι ὑπήκοοι ὑπάγονται εἰς τήν ἁρμοδιότητα τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καί δικαστηρίων καθ' ὅλον τό διάστημα τῆς Διευθύνσεώς των καί καθ' ὅσον ἀφορᾶ ὅλας τάς τραπεζικάς πράξεις των ἀνεξαιρέτως. Δέν συγχωρεῖται, εἰς τούς ῥηθέντας Διευ-

θυντάς νά μετέρχωνται πράξεις έμπορικάς, άλλά μόνον τραπεζικάς καί τοιαύτας διά λογαριασμόν τῆς Εταιρίας χωρίς νά δύνανται δι' ἰδιαίτερόν των λογαριασμόν οὐδέ τήν ἐλαχίστην πρᾶξιν νά κάμουν ἐφ' ὁποιφδήποτε τρόπῳ ἀμέσῳ ἤ ἐμμέσῳ.

Ιζον Αἱ πιστώσεις, δάνεια καί ἡ ἐκλογή τῶν εἰς ξένας ἀγοράς ἀνταποκρίσεων θέλουν γίνεσθαι μέ τήν ἀπαιτουμένην προσοχήν καί μ' ἔγκρισιν τῶν ἐφόρων. — Σηκώματα δέν ἔχει τό ἐλεύθερον οὐδείς Διευθυντής ἔφορος ἤ συμμέτοχος νά λαμβάνη οὔτε ἀπό τά κέρδη, εἰμή ὅταν γίνη ἡ διανομή τῶν κερδῶν ὅλων ἤ μέρους αὐτῶν, ἥτις δύναται νά γίνῃ κατ' ἔτος ἄν ἐγκριθῇ παρά τῶν περισσοτέρων Συμμετόχων.

Ιηον Τά βιβλία θέλουν λαμβάνει οἱ ῥηθέντες Διευθυνταί τῆς Εταιρίας ἐσφραγισμένα καί μονογραφημένα ἀπό τό ἐνταῦθα Ἐμποροδικεῖον.

Ιθον Ἡ παροῦσα Φιλεμπορική Τράπεζα ἀνατίθεται εἰς τήν ὑπεράσπισιν τῆς ἐνταῦθα Σεβαστῆς Βλαχικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία παρακαλεῖται νά ἐπικυρώσῃ καί τό παρόν καταστατικόν τῆς Εταιρίας.

Κον Τά δάνεια καί αἱ πιστώσεις θέλουν γίνεσθαι μέ γραμμάτια τῇ διαταγῇ καί μέ προθεσμίαν τό πολύ τριῶν μηνῶν, καί ἄν ὁ δανειζόμενος ἤθελεν εἶσθαι ἐκ τῶν μετόχων ἀνά Ὀλανδικά ἑκατόν εἰς κάθε μέθεξίν τους, ἐάν ἐκ τῶν μή μετόχων, κατά τήν ἔγκρισιν τοῦ Συμβουλίου καί τῶν Διευθυντῶν.

Ἐν Βραΐλα τῃ 12/24 Νοεμβρίου 1845.
Γ. Βοσκόβ
Ν. Ἰάκωβ Ἰωβανάκης

Ἀναστάσιος Ξανθός	μεθέξεις τρεῖς	3.
Ἰωάννης Χ. Παππάζογλους	» τρεῖς	3.
Κωνσταντῖνος Πάνος	» τρεῖς	3.
Nicolo Armelin quatro		4.
Η. Περδικίδης	» τρεῖς	3.
Δ. Δενδρινός	» τρεῖς	3.
Χρ. Κάλφογλους	» τέσσαρες	4.
Κ. Παππάζογλους Πράσης [?]	» δύο	2.

Ἀντίγραφον

Σήμερον τῇ δεκάτῃ Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ἕκτου συνελθόντες οἱ συμμέτοχοι τῆς Φιλεμπορικῆς Τραπέζης ἐν πλήρει συνεδριάσει ἐνέκριναν ἐκ συμφώνου τά ἑξῆς:

Αον. πρῶτον, ὅτι τό ἐφορικόν συμβούλιον τῆς εἰρημένης Φιλεμπορικῆς Τραπέζης θέλει συνίσταται ἀντί τῶν δύο μελῶν ἀπό πέντε μέλη ἐκλεχθησόμενα διά ψηφηφορίας, ἐκ τῶν ὁποίων τά τρία τῆς πλειονοψηφίας θέλουν εἶσθαι ἐν ἐνεργείᾳ τά δέ δύο τῆς μειοψηφίας θέλουν εἶσθαι παραπληρωματικά.

Βον. δεύτερον, ἡ Τράπεζα θέλει ἀρχίσει ἀπό πρώτην τοῦ μέλλοντος Ἀπριλίου καί ἕως τότε ἔχουν τό δικαίωμα οἱ κύριοι Διευθυνταί νά καταγράψουν ὅσους μετόχους ἠμπορέσουν καί ἄν ἀκόμη ἤθελεν ὑπερέβη ὁ ἀριθμός των ἐκεῖνον τόν εἰς τό καταστατικόν διαλαμβανόμενον.

Οἱ κύριοι Διευθυνταί θέλει ἔχουν ἕτοιμα ἐντός τοῦ μηνός Μαρτίου τά

βιβλία των ἐσφραγισμένα παρά τοῦ ἐνταῦθα Ἐμποροδικείου, καί πᾶν ὅτι ἀφορᾷ τήν ἀνάγκην τῆς ἐνάρξεως τῶν πράξεων τῆς τραπέζης, καθώς θέλουν λάβει καί τήν συγκατάθεσιν τῆς ὑψηλῆς Κυβερνήσεως.

Γον. τρίτον, οἱ δέ κύριοι μέτοχοι χρεωστοῦν μέχρι τῆς δεκάτης τοῦ προσεγγίζοντος Μαρτίου νά καταθέσουν τό στήσιμον τῶν μεθέξεών των.

Γενομένης τῆς ψηφηφορίας ἐξελέχθησαν ἔφοροι τῆς τραπέζης οἱ κύριοι: Νικόλαος Ἀρμελίν διά ψήφων εἴκοσι, Χριστόφορος Πεταλᾶς διά ψήφων δέκα ἐννέα καί Διονύσιος Καροῦσος διά ψήφων δεκατριῶν ἐν ἐνεργείᾳ καί παραπληρωματικοί οἱ κύριοι: Ἰωάννης Φάραγγος διά ψήφων ἕνδεκα καί Ἀναστάσιος Ξανθός διά ψήφων ἕνδεκα.

Ἐγένετο ἐν Ἰβραΐλλῃ
Ἕπονται αἱ εἰς τό καταστατικόν ὑπογραφαί τῶν συμμετόχων.

[Traducere]

Copie

Subsemnații cunoscînd din experiență că existența unei întreprinderi bancare nu numai că este necesară pentru înlesnirea comerțului chiar în acest oraș, dar ea va fi folositoare și rentabilă, au hotărît înființarea unei societăți anonime sub denumirea de „Banca filemborică" și în acest scop, din propria noastră voință și nesiliți de nimeni, au redactat prezentul act de organizare, după următoarele baze:

1. Se constituie o societate anonimă sub denumirea de „Bancă filemborică".

2. Capitalul acestei societăți se fixează la suma de 10 000 (zece mii) galbeni olandezi și este împărțit în două sute acțiuni, socotit a 50 galbeni olandezi de fiecare acțiune.

3. Durata acestei societăți se fixează de comun acord la patru ani întregi, începînd de la 1 ianuarie 1846 și pînă la 31 decembrie 1849.

4. Societatea se va îndeletnici numai cu operații bancare.

5. Direcția întreprinderii este obligată ca la sfîrșitul fiecărui an să încheie socotelile acestei societăți în galbeni olandezi și să prezinte bilanțul încheiat adunării generale a acționarilor, iar profitul ce rezultă din acest bilanț anual se va împărți în două părți egale: o parte o vor lua directorii întreprinderii ca răsplată pentru osteneala depusă, iar cealaltă parte se va distribui acționarilor în raport cu numărul acțiunilor ce posedă fiecare.

6. Cheltuielile societății ca: cheltuieli de corespondență, cheltuieli poștale extraordinare, registre, rechizite de birou și diverse imprimate vor fi suportate de societate, iar celelalte rămîn pe seama și socoteala personală a directorilor.

7. Direcția acestei Bănci filemborice se încredințează d-lor Gheorghe Boskof * și Nicolae Iacob Iovanaki; însă activitatea direcției va fi supravegheată în permanență de un consiliu de efori, care este alcătuit din doi acționari ai societății, aleși de adunarea generală dintre membrii posesori a cel puțin 3 acțiuni.

* În document: Voskov.

8. Înscrisurile (chitanțele) acționarilor asociați vor fi semnate totdeauna de directorii numiți ai întreprinderii și de cei doi membri ai consiliului.

9. La fiecare șase luni, direcția este obligată să încheie socotelile semestrului expirat, iar soldurile se vor trece în conturi noi, sub verificarea consiliului.

10. Consiliul de efori este obligat să verifice întreaga activitate a direcției, respectarea legilor și a regulamentului societății ; o astfel de verificare o poate exercita ori de cîte ori va fi nevoie.

11. Alegerea membrilor consiliului de efori se va face pe un an întreg, dar ei pot fi realeși și pe următorii ani, adică al 2-lea, al 3-lea și al 4-lea.

12. Acționarii nu pot răspunde decît în limita sumei subscrise ; ei pot însă transmite unei alte persoane dreptul lor de proprietate asupra cotei de participare, încunoștințînd în scris pe directori.

13. Cu șase luni înainte de expirarea termenului de 4 ani al acestei societăți, direcția și consiliul de efori au obligația să convoace adunarea generală a acționarilor, care numai ea este îndreptățită să hotărască prelungirea și durata societății ; totodată, aceia din acționari care vor să se retragă, au tot dreptul de a renunța la titlul de membri ai ei, la expirarea celor 4 ani.

14. Adunarea generală a acționarilor poate hotărî desființarea societății și înainte de expirarea termenului dacă, din cauza pagubelor survenite, capitalul ei va fi redus la numai 50%.

15. Direcția poate începe activitatea, după ce se va completa numărul de membri reprezentînd jumătate din participare ; iar dacă această jumătate nu se va completa pînă la sfîrșitul viitorului ianuarie 1846, prezentul statut rămîne nul și neavenit.

16. Directorii prezentei societăți sînt obligați să depună fiecare cel puțin cîte 3 participații și, deși supuși străini, ei se găsesc sub jurisdicția autorităților și tribunalelor locale în tot timpul exercitării funcțiilor lor de ordin bancar, fără excepție. Nu li se îngăduie sus-zișilor directori să practice afaceri comerciale, decît numai pe cele de ordin bancar — iar aceasta numai în interesul societății, fără ca ei să poată face vreo operație în interes personal sub orice formă, direct sau indirect.

17. Creditele, împrumuturile și operațiile pe piețele străine vor fi efectuate cu atenția cuvenită și cu aprobarea eforilor. Nici unul dintre directori, efori sau acționari nu poate ridica sume sau lua din profituri, total sau parțial, decît numai atunci cînd se va face distribuirea profiturilor — care poate avea loc în fiecare an, dacă majoritatea acționarilor vor aproba aceasta.

18. Registrele vor fi luate în primire de sus-numiții directori ai societății pecetluite și parafate de Tribunalul de comerț local.

19. Prezenta Bancă filemborică se pune sub protecția respectabilului Guvern al Țării Romînești, care este rugat să aprobe și prezentul statut al societății.

20. Împrumuturile și creditele se vor acorda pe bază de polițe (scrisori la or-

din) şi cu scadenţă de cel mult trei luni ; dacă persoana ce se împrumută este unul din acţionari, împrumutul poate fi de una sută de galbeni olandezi de fiecare participare, iar pentru ceilalţi, conform aprobării consiliului şi direcţiei.

Brăila 12/24 noiembrie 1845
G. Boskof
N. Iakob Iovanaki

Anastasios Xantos cu 3 trei participaţii
Ioannis H. Pappazoglus cu 3 trei participaţii
Konstantinos Panos cu 3 trei participaţii
Nicolo Armelin cu 4 patru participaţii
I. Perdikidis cu 3 trei participaţii
D. Dendrinos cu 3 trei participaţii
Hr. Kalfoglus cu 4 patru participaţii
N. Pappazoglus Prasis cu 2 două participaţii

Copie

Astăzi 10 ianuarie 1846, acţionarii Băncii filemborice, întrunindu-se în adunare generală, au hotărît de comun acord următoarele :

Întîi. Consiliul de efori al sus-zisei Bănci filemborice va fi alcătuit din cinci membri, în loc de doi, aleşi prin vot ; din care 3, care vor întruni mai multe voturi, vor fi membri activi, iar ceilalţi doi vor fi supleanţi.

Al doilea. Banca îşi va începe activitatea la data de întîi ale viitoarei luni aprilie şi pînă atunci domnii directori au dreptul să înscrie cît mai mulţi acţionari, şi chiar cu depăşirea numărului prevăzut de statut.

D-nii directori vor avea în cursul lunii martie gata toate registrele — pecetluite de Tribunalul de comerţ local — şi tot ceea ce este legat de începerea operaţiilor băncii, inclusiv aprobarea înaltului Guvern.

Al treilea. Domnii acţionari sînt datori ca pînă la data de 10 ale lunii martie viitor să depună cotele lor de participare.

Trecîndu-se la vot, au fost aleşi ca efori ai Băncii domnii : Nicolae Armelin cu 20 voturi ; Cristofor Petala cu 19 voturi şi Dionisie Karusos cu 13 voturi — ca membri activi, iar supleanţi domnii : Ioan Farangos cu 11 voturi şi Anastasios Xantos cu 11 voturi.

Făcut în Brăila

Urmează numele acţionarilor semnatari ai statutului

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 126/1846, f. 5—7

668

1845, noiembrie 20

Departamentul vistieriei către H. Manoah, despre aprobarea domnească spre a se aduce din Turcia 22 050 000 parale mărunte pentru 10 000 galbeni, despre însărcinarea dată bancherului de a face această operaţie, despre măsurile care trebuie luate pentru a se evita specula

Departamentul vistierii,
domnului Hilel Manoahu, zarafu

După înnalta Mării Sale lui Vodă dezlegare, dată la raportul Vistierii cu no. 2003, prin care aceasta cerea voie de a aduce pe seama iei din Turchiia o sumă de parale mărunte, care răvărsîndu-să în Prinţipat, să se înlesnească dările şi luările cele mici între particulari, aceasta au găsit cu cale de a se aduce deocamdată o cîtăţime de parale mărunte pentru suma de zece miie galbeni, care fac dooăzeci şi dooă milioane cincizeci mii parale mărunte— socotindu-să cîte 2 205 parale într-un galben, după cursul galbenului cîte $31^1/_2$ lei, iar leul parale 70.

Şi pentru aducerea acestor parale mărunte, Vistieriia te pofteşte pe dumneata ca să ei asupră-ţi această însărcinare.

Apoi fiindcă această punere la cale ieste a se face numai de către Vistieriie, particularii speculanţi fiind popriţi a întroduce în Prinţipat parale mărunte, şi temîndu-să Vistieriia ca nu cumva, cu prilejul că sînt pe seama iei, speculanţii să bage şi ei în Prinţipat parale mărunte, s-au găsit cu cale a se luoa următoarele măsuri : vasele în care să vor pune aceste parale să să pecetluiască din Constandinopol de către corespondantul dumitale de acolo cu pecetea dumitale şi vor fi adresate de-a dreptul către Vistieriie.

Apoi aceste parale aducîndu-să la carantina respectivă, acolo să vor priimi de un orînduit al dumitale de aici, [pe] care îl vei face cunoscut Vistierii; şi după ce să vor supune la regulile sanitare faţă fiind şi acest orînduit, să vor pecetlui iarăşi la loc atît de direcţiia carantinii respectivă, cît şi de către acel orînduit al dumitale, carele apoi va preda acele vase în priimirea ocîrmuirii locală, spre a să înnainta prin ea la Vistieriie. Iar la deschiderea lor în Vistieriie, are să fiie faţă şi orînduitul dumitale.

Totdeodată, se adaogă dumitale că sorocul în care să cere de la dumneata să teslimatiseşti aceste parale este de a fi cel mai scurt ; şi trimiterea lor are să fiie în dooă sau trei rînduri cel mult.

Şi Vistieriia are să-ţi plătească dumitale după fiiecare teslimatisire a paralelor mărunte şi pentru suma teslimatisită.

Şi de urmare întocmai, să cere răspuns.

Şeful Depertamentului

[1845, noiembrie 20]
Secsia II-lea
[No. 2063]

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 2536/1842, f. 327

669

1845, decembrie 7

A. Zane, locţiitor al inginerului hidrotehnic, către Departamentul din lăuntru, adevereşte că picherul Alex. Rusulescu a lucrat în cursul lunii noiembrie la lucrările clădirii „pompelor cu foc"; rezoluţia Departamentului finanţelor

Cinstitului Departament dinăuntru.
Inginerul idrotect

Se supune plecat în cunoştinţa cinstitului Departament dinăuntru că picherul Alecsandru Rusulescu a fost în trebuinţa lucrărilor clădirii pompelor cu foc în cursul lunei lui noemvrie trecut.

În lipsa inginerului idrotect,
A. Zane

București, 1845, dechemvrie 7
No. 220

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z. nr. 14/1845, f. 60

670

1845, decembrie 16

Cinovnicul schelei Bechet către Departamentul finanţelor, despre încuviinţarea pe care a dat-o lui I. Dascălu din Craiova să treacă în tranzit 158 rîmători în Austria, despre ştirile pe care le are că rîmătorii sînt încă la Craiova.

Cinstitului Departament al finanţii.
Cinovnicu schelii Bechetu

La 14 ale trecutului noemvrie s-a arătat la această schelă un om din partea lui chir Ioan Dascălu din Craiova, carele au arătat că are să aducă în acest Prinţipat din Turchia o sumă de 158 rîmători ai numitului neguţător, tranzit pentru Austria.

A căruia cerere, dimpreună cu toţi amploiaţii competenţi, i s-au acordat.

Dar pentru că după ştiinţa ce am luat, că acei rîmători încă nu au mai trecut şi să află în Craiova, nu lipseşte a face cunoscut cinstitului Departament, spre cea de cuviinţă punere la cale într-aceasta.

Al. Mano

1845, dechemvrie 16
Secţia III-a
No. 75

[Rezoluţia Departamentului finanţelor :]

S-a scris la ocîrmuirea de Dolj ; să răspunză şi numitului la aceasta, după izvoadele iscălite.

dechemvrie 31

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 1174

671

1845, decembrie 17

S. Dănăilescu din Oltenița către Departamentul finanțelor, se plînge împotriva unui negustor de la schela Olteniței pentru paguba pe care i-a făcut-o, sub pretext că banița stăpînirii cu care i-a măsurat grîul vîndut ar fi mai mică ; rezoluția Departamentului finanțelor

Cinstitului Depertament al finanților,
plecată jalbă

Am dat o cîtățime chile grîu și la un Dionisie logofăt, neguțător ce să află la schela Olteniții, cu învoeală să i-l predau cu banița ecsportații cea dreaptă 21 trăgători în chilă, necletenate și fără vîrf ; așa, la începerea măsurătorii grîului, am adus banița aflată la d. pitar Matei Puică, cinovnicu cinstitii Vistierii.

Au și priimit numitul, măsurîndu-i tot grîu.

Iar în urmă la plată, îmi scade la fiteșcare trăgătore jumătatea de baniță, trei litre și mai bine ; și-mi oprește cinci chile și trei banițe, zicîndu-mi că banița stăpînirii este mică. Și fiindcă eu cu banița stăpînirii am tocmit să-i dau, am arătat în nenumărate rînduri la d. supt-cîrmuitor lolocal și la d. cinovnic pitar Matei Puică și nici unul, nici altu nici o punere la cale n-au făcut ca să mă despăgubească de la neguțător de 5 chile și 3 banițe grîu, care fac lei 778,20 [parale].

Cu plecăciune mă rog ca să poruncească unde să cuvine, spre a mea despăgubire.

Sînt al cinstitului Depertament plecată slugă,

Polc. Stancul Dănăilescu
Oltenița

[Rezoluția Departamentului finanțelor :]

Să se scrie cîrmuirii locale ca să cerceteze pricina și să înștiințeze Depertamentului, pă ce temei supt-cîrm. nu i-au luat în băgare de seamă plîngerea, cînd odată el au vîndut și măsurat grîu cu banița stăpînirii și cînd tocmai pentru încetarea unor asemenea prigoniri, stăpînirea au făcut într-adins baniță, care trebuie să să ia de bun la orice măsurătoare și și cu care această măsură a stăpînirii orice alte banițe nu pot fi niciodată luate de temei.

I. Filipescu

[1845], dechemvrie 17

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1187/1845, f. 1164

672

1845

K. Stoeckler către Domnitorul Gh. Bibescu, propune ca guvernul să înființeze un „birou tehno-chimic" și cere să i se încredințeze postul de director

Les sciences naturelles et surtout la chimie ont une influence sans bornes sur la vie spirituelle et matérielle des peuples, ainsi que des

individus. Les plus importantes conditions du commerce, de l'industrie, de l'économie et du bien-être physique même, [sont] basées sur des lois et des experiences chimiques. Les progrès gigantesque dont on a fait dans l'industrie depuis trente ans en France, en Angleterre et pas moins en Allemagne, on ne doit qu'aux soins ardents des sciences naturelles et surtout de la physique et de la chimie. Ces états devenus ainsi puissants, riches et florissants, imposent un tribut onéreux à ceux qui restent en arrière à cet égard et qui en seront enervés et appauvris.

La Valachie, ce beau pays, doué richement de la nature de tout ce qu'elle possède, est habité d'un peuple auquel sont innées toutes les capacités, fait venir de chez l'étranger la plupart de tout ce qu'il lui faut. Le voyageur cherche en vain dans ces plaines infinies ces beaux édifices, appartenant à l'agriculture et à l'industrie, qui font l'ornement des autres pays civilisés ; les trésors cachés au sein de la terre ne viennent pas encore au jour ; les eaux minérales jaillisantes depuis des miliers d'années ne sont point analysées, ni mises à profit.

Les métiers intimement liés à l'économie de l'état et formant la chimie de l'état, tels que : la brasserie, la savonnerie, la branderie, la vinaigerie, la papeterie, la potterie, la verrerie, la teinturerie, ainsi que la fabrication d'empois, de sucre etc., n'existent point du tout dans ce pays et s'il y en a même, elles sont encore dans l'enfance, et aucune branche industrielle n'atteignit pas encore un haut degré de perfection.

Sans doute, bien des choses bonnes et utiles ont été faites depuis le court éspace de temps que la Valachie est entrée dans le rang des états civilisés et surtout le gouvernement actuel, autant éclairé que paternel, s'est mis le noble but de briller dans les annales de la postérité comme fondateur du bien-être de la nation. Cependant il durera encore longtemps jusqu'à ce que la tendre plante du bien qu'on a semé, grandît, si l'on ne tâche pas de pousser et d'aider la marche de l'industrie.

C'est pourquoi il serait fort à propre d'établir «un bureau techno-chimique», lequel n'étant pas une école, a pourtant le but d'instruire ceux qui veulent s'instruire, en agissant d'une manière utile au public et en formant la base d'écoles industrielles sur lesquelles on pourrait former plus tard une école polytechnique.

Le bureau techno-chimique serait chargé :

1. d'examiner tous les métaux, mines, pierres, charbons de terre, tourbe, eaux minérales, etc., etc., qui ne sont pas connus, on enseignera de les classifier, et d'en enseigner leur utilité, leur usage et leur emploi.

2. d'examiner tous les commestibles et boissons, parce qu'ils pourraient devenir fort nuisibles à la santé, si l'avidité de gain les a fait contrefaire et corrompre.

3. d'examiner le cas d'un empoisonnement prémédité. Si le juge dans un tel cas ne sait pas débrouiller l'affaire, ce n'est que le chimiste qui peut se prononcer — comme nous l'avons vu dans le procès de la Lafarge.

4. d'examiner tous les projets tehno-chimiques qui seront présentés au gouvernement.

5. d'enseigner et de communiquer aux industriels, c'est à dire : aux teinturiers, aux tanneurs, aux potiers, aux savonniers, aux fabricants de verre, d'eau de vie, de vinaigre, etc., etc., les progrès dans leurs métiers et les découvertes que les sciences et les arts y font chaque jour, quand ils veulent en profiter.

6. d'enseigner aux intendants des terres seigneuriales la culture des plantes et des herbes qui renferment les couleurs pour teindre — ainsi que l'amélioration du vin, de la soie, du tabac, etc., etc.

7. de donner tous les renseignements et toutes les instructions requis pour le public sur les matières susdites, gratis.

On ne saurait nier qu'un tel établissement fera beaucoup de bien et aurait les suites les plus salutaires pour le pays. Il contribuerait à améliorer la police sanitaire, il aiderait par ses instructions à l'agriculture, à l'artiste et à l'artisan, à faire de meilleures affaires et enfin il ferait naître des fabriques et dautres entreprises industrielles, en faisant utiliser une quantité des branches et des trésors de la nature, jusqu'à présent inconnus aux habitants. L'analyse des eaux minérales de Skitt sur le Prédial et de Mogoreni en est la preuve. Ces eaux dont l'effet salutaire à la santé a été découvert par Mr. le Docteur chevalier de Meyer, ont coulé peut-être depuis des milliers d'années sans les avoir mis à profit tant pour la santé que pour le gain monétaire. D'après l'analyse, que [le] soussigné avait eu l'honneur de faire, et dont le résultat est d'une importance surprenante parce que la source de Skitt est la plus riche de Iode de toute l'Europe et celle de Mogoreni n'en a qu'une en Allemagne qui enferme autant : ces sources acquirront une célébrité européenne et produiront aux propriétaires un revenu considérable.

En comparaison du bien que le bureau techno-chimique fera, les dépenses sont petites. Il ne faut qu'une place médiocre, avec un petit cabinet d'instruments phisiques et une petite collection des livres, dont le montant ne s'élèverait pas au dessus de 600 ducats, et les employés necessaires sont : 1 directeur, 1 aide et 2 valets.

En cas que le gouvernement créerait cet établissement utile, le soussigné a l'honneur de prier que son Altesse daigne lui donner la place de directeur et il ose appuyer cette demande par les raisons suivantes :

1. Il possède un diplome de chimique, de botanicien, de zoologue et de minéralogue de l'université de Vienne ;

2. Il est élève de l'école polytechnique de Vienne ;

3. Il est auteur en fait de chimie, de technique et de botanique ainsi [que] collaborateur de plusieurs journaux qui traitent l'industrie et le commerce ;

4. Il est membre de la société industrielle d'Autriche ;

5. Depuis vingt ans il s'est exclusivement occupé de la chimie.

Charles Stoeckler

[Traducere :]

Ştiinţele naturale şi mai ales chimia au o influenţă considerabilă asupra vieţii spirituale şi materiale a popoarelor, precum şi a indivizilor. Cele mai de seamă condiţii ale comerţului, industriei, economiei şi ale bunei stări fizice însăşi, sînt bazate pe legi şi experienţe chimice. Giganticul progres ce s-a făcut în industrie în decurs de treizeci ani în Franţa, Anglia şi nu mai puţin în Germania nu se datoreşte decît unei stăruitoare atenţii acordate ştiinţelor naturii şi mai ales fizicii şi chimiei. Aceste state, devenite atît de puternice, bogate şi înfloritoare, impun un tribut oneros acelora care rămîn în urmă în această privinţă şi vor ajunge astfel slăbite şi sărăcite.

Ţara Romînească, această frumoasă ţară, bogat înzestrată de natură cu tot ceea ce are la dispoziţie şi locuită de un popor căruia îi sînt înnăscute tot felul de aptitudini, aduce din străinătate majoritatea obiectelor de care are nevoe. În aceste cîmpii nesfîrşite, călătorul caută zadarnic acele frumoase clădiri aparţinînd agriculturii şi industriei şi care fac podoaba celorlalte ţări civilizate; comorile ascunse în sînul pămîntului nu sînt scoase încă la lumina zilei; apele minerale ţîşnind de mii de ani nu sînt analizate, nici puse în valoare.

Meseriile strîns legate de economia statului şi formînd chimia statului, ca : berăritul, săpunăritul, rachieria, industria vinurilor, hîrtiei, olăriei, sticlăria, văpsitoria, precum şi industria scrobelei, a zahărului etc. nu există deloc în această ţară şi dacă există ele sînt încă la început, — şi nici o ramură industrială n-a atins încă un înalt grad de perfecţie.

Fără îndoială, multe lucruri bune şi folositoare au fost făcute în scurtul interval de timp de cînd Ţara Romînească a intrat în rîndul statelor civilizate, şi mai ales stăpînirea de acum, pe cît de luminată, pe atît de părintească, şi-a fixat nobilul ţel de a străluci în analele posterităţii ca întemeietoare a buneistări a naţiunii. Totuşi, va mai dura încă mult timp pînă ce firava plantă a binelui, ce a fost sădită, să se dezvolte — în cazul cînd nu se caută sprijinirea industriei în dezvoltarea ei.

Pentru acest motiv ar fi foarte nimerit să se înfiinţeze «un birou tehnochimic», care deşi nu este o şcoală, are totuşi scopul de a învăţa pe aceia care doresc să înveţe, procedînd într-un mod folositor publicului şi punînd astfel temelia şcolilor industriale, pe baza cărora s-ar putea forma mai tîrziu o şcoală politehnică.

Biroul tehno-chimic ar fi însărcinat :

1. Să studieze toate metalele, minele, pietrele, cărbuni de pămînt, turbă, ape minerale etc. etc., care nu sînt cunoscute ; se va învăţa clasificarea lor şi cunoaşterea utilităţii lor, a modului de întrebuinţare a lor şi la ce folosesc.

2. Să studieze toate substanţele alimentare şi băuturile, căci ele ar putea deveni foarte vătămătoare sănătăţii, în cazul cînd pofta de cîştig a provocat falsificarea şi degradarea lor.

3. Să analizeze cazurile de otrăvire premeditată. Dacă în asemenea caz judecătorul nu ştie cum să elucideze afacerea, numai chimistul este acela care se poate pronunţa — după cum am văzut-o în procesul Lafarge.

4. Să examineze toate proiectele tehno-chimice care vor fi prezentate stăpînirii.

5. Să înveţe şi să aducă la cunoştinţă industriaşilor, adică : boiangiilor, tăbă-

carilor, olarilor, săpunarilor, fabricanţilor de sticlărie, de rachiu, de oţet etc. etc. progresele realizate în meseriile lor şi descoperirile pe care ştiinţele şi artele le fac zilnic în aceste ramuri — cînd ei vor să se folosească de ele.

6. Să înveţe pe administratorii de moşii cultura plantelor şi a ierburilor ce conţin materii colorante pentru vopsit — precum şi îmbunătăţirea vinului, mătăsii, tutunului etc. etc.

7. Să dea toate lămuririle şi instrucţiunile cerute pentru public, în domeniile arătate mai sus, în mod gratuit.

Nu s-ar putea nega că un asemenea stabiliment va fi foarte binevenit şi că va avea urmările cele mai folositoare pentru ţară. El ar contribui la îmbunătăţirea poliţiei sanitare ; el ar ajuta, prin instrucţiunile sale : agriculturii, artistului şi meşteşugarului spre a realiza mai bune afaceri şi, în sfîrşit, el ar face să se ivească fabrici şi alte întreprinderi industriale, provocînd utilizarea unui număr de ramuri şi de comori naturale necunoscute pînă acum locuitorilor. Analiza apelor minerale de la Schit — deasupra Predealului — şi de la Măgureni o dovedesc. Aceste ape, al căror efect binefăcător asupra sănătăţii a fost descoperit de D-l Doctor cavaler de Mayer, au curs poate mii de ani în şir, fără a fi fost puse în valoare atît pentru sănătate, cît şi pentru cîştigul bănesc. În urma analizei pe care subsemnatul a avut onoarea să o facă şi al cărei rezultat este de o importanţă surprinzătoare, pentru că izvorul de la Schit este cel mai bogat în iod din întreaga Europă, iar referitor la cel de la Măgureni nu mai există decît unul în Germania cu conţinut asemănător, aceste izvoare vor dobîndi o faimă europeană şi vor produce proprietarilor un venit considerabil.

In comparaţie cu binele pe care-l va aduce biroul tehno-chimic, cheltuielile sînt mici. Nu trebuie decît un local modest, cu un mic cabinet de instrumente de fizică şi o mică colecţie de cărţi, al cărei cuantum n-ar depăşi 600 galbeni, iar funcţionarii necesari sînt : 1 director, 1 ajutor şi 2 oameni de serviciu.

În cazul cînd stăpînirea ar înfiinţa acest stabiliment folositor, subsemnatul are onoare a ruga ca Înălţimea Sa să binevoiască a-i da postul de director, iar el îndrăzneşte a sprijini această cerere pe următoarele considerente :

1. Posed o diplomă de chimist, botanist, zoolog şi mineralog, eliberată de Universitatea din Viena ;

2. Sînt elev al Şcolii politehnice din Viena ;

3. Sînt autor în domeniul chimiei, tehnicii şi botanicii, precum şi colaborator al mai multor ziare cu specific de industrie şi comerţ ;

4. Sînt membru al Societăţii industriale din Austria ;

5. În decurs de 20 ani m-am ocupat numai de chimie.

Karl Stöckler

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 30/1845, f. 1, 32

673

1846, ianuarie 20

P. Gîrdăreanu din Cerneţi către cinovnicul schelei T. Severin, cere ca Vistieria să însărcineze un delegat pentru a constata cantitatea de untură pe care petiţionarul o va obţine din tăierea a două sute de porci, care, amestecată cu seu, urmează să fie exportată în Austria

Cinstitului dumnealui cinovnicului punctului schelii
Turnu Severinu

Cu cinste fac cunoscut că am o sumă dă doao sute rîmători — no. 200 — care voiesc a-i tăia la zalhana, a-i face untură, pă care la toamna viitoare, mestecîndu-l în seu, să-l trec în Austria, cunoscînd pentru în parte-ne folos.

Şi ca să nu să întîmple feluri de zmăcinări (precum s-au mai întîmplat la alţii şi în anii trecuţi), sînteţi rugat a da în cunoştinţa cinstitei Vistierii, ca prin înţelegere cu cinstita Drecţiie a vămilor din Bucureşti, spre a ni să face această dorinţă dă înlesnire, poruncind cinstita Vistieriie spre a să orîndui om din parte-i, precum şi din partea cinstitei Eforii a vămilor, cînd să vor vesti din parte-mi, să viie ca mai întîi să cîntărească untura şi pentru suma ce va eşi, să mi să sloboază şi cărţuliie din partea vămii.

Ca apoi, mestecîndu-să cu seu, să poată cunoaşte şi cinstita Vistieriie, pentru cîtă sumă de seu am a plăti.

Pană Gîrdăreanu din Cerneţ, sud Mehedinţi

1846, ghenar 20
No. 10

Fiind întocmai după orighinal,

Cinovnic,
V. Socoleanu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 832/1846, f. 67.

674

1846, februarie 4

Dr. Mayer către Departamentul din lăuntru, adevereşte că K. Stoeckler profesor „dă himică", şi-a îndeplinit însărcinarea de a cerceta apele minerale din ţară.

Cinstitului Depertament din lăuntru

Am cinste a face cunoscut cinstitului Depertament şi a-i da totdeodată încredinţare că d. Stecler profesorul dă himică a îndeplinit cu desăvîrşire însărcinarea ce i s-a fost încredinţat cu cercetarea apelor minerale dintr-acest Prinţipat şi cu analisul lor — precum va vedea cinstitu Depertament din alăturata aici descripţie.

Cît pentru aceaste observaţii medicale ce are subiscălitul să facă asupra aceştii operaţii, cu al 2-lea va avea cinste a supune cinstitului Depertament al său raport.

Dr. Mayer

1846, fevruarie 4
No. 302

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 30/1845, f. 18

Notă la documentul nr. 674. Compoziția chimică a apelor minerale de la Olănești fusese anterior studiată de Dr. Şt. Piscupescu, iar a celor de la Breaza și Telega de către Dr. Mayer.

675

1846, februarie 11

Departamentul din lăuntru către Domnitorul Gh. Bibescu, supune spre aprobare statutul Băncii filemborice din Brăila; mențiune

Innălțimei Sale Domn și stăpînitor a toată Țara Romanească
Gheorghie Dimitrie Bibescu Vv.

Depertamentul trebilor din lăuntru,
raport

La orașul Brăila s-a format prin acții o soțietate întitulată Bancă filemborică.

Fondurile sale sînt mărginite acum în zece mii galbeni înpărătești, iar al ei scop, de a face esconturi pentru înlesnirea negoțului.

Mădularii aceștii soțietăți dorind ca această întreprindere să fie recunoscută și sprijinită de stăpînire, Departamentul îndeplinind a lor cerere adreșată prin cîrmuirea județului cu raport no. 467, plecat supune Înalțimii Voastre cu aceasta statuturile aceștii soțietăți, ca să binevoiți a porunci de urmare.

Marele vornic, B. Știrbei

Șeful secsii,
Steriadi

1846, fevruarie 11
S[ecția] I-iu, m[asa] 1
No. 635

[Mențiune :]

Acest raport nu s-au supus Mării Sale, fiindcă s-a făcut altu cu mai multe deslușiri. De aceea, se va pune la delă.

1846, martie 22

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 126/1846, f. 5

676

1846, februarie 11

Ocîrmuirea județului Romanați către Departamentul vistieriei, despre jalba negustorului B. Ganov din Caracal, care cere încuviințare să importe din Turcia cincisprezece vaci, un taur și patru boi; rezoluția Vistieriei

Cinstitului Departament al vistierii.
Cîrmuirea județului Romanați

Dumnealui Baicu Ganov, neguțătoru din acest oraș Caracalu, prin jalbă către cîrmuire au cerut punere la cale pentru soloboda trecere

din Turchia într-acest Prinţipat, prin carantina Bechetu, a vitelor de tamazlîc ce au cumpărat, şi anume :

15 vaci
1 bic şi
4 boi

După a căruia rugătoare cerere, cu plecăciune făcîndu-să cunoscut cinstitului Depertament, este rugat să binevoiască a porunci cele de cuviinţă întru aceasta, arătîndu-să şi ce plată urmează a răspunde pentru dreptul importaţii acestor vite.

Cîrmuitor,
Geanoglu

Anul 1846, fevruarie 11
Sec[ţia] 3
No. 565

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să să răspunză ocîrmuirii. Să să scrie cinovnicului de la Bechet, a îngădui intrarea a 15 vaci şi un bic. Să să scrie şi Comitetului şi cinstitei Dejurstvi, după izvod.

Iancu Filipescu

[1846], fevruarie 18

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 1

677

1846, februarie 15

P. Burileanu către Departamentul finanţelor, cere încuviinţare să importe 8 tauri şi 12 vaci ; rezoluţia Departamentului finanţelor

Cinstitului Depertament finanţial

Trebuinţă avînd a cumpăra, pentru prăsilă, din partea dreaptă a Dunării doăzeci capete vite, adecă opt tauri şi doăsprezece vaci, rog plecat pă cinstita Vistierie să binevoiască a-mi slobozi voie de a le băga în Prinţipat, cu plata vămii emportaţii de la supt-iscălitul.

Însă toate aceste vite le bag prin schela Bechetu.

Al cinstitului Depertament
plecat,
Sărdar Petre Burileanu

[Rezoluţia Departamentului finanţelor :]

Priimită fiind cererea d. Burileanu, să să scrie cinovnicului de la Bechet, Comitetului şi Dejurstvii, după izvoade.

Iancu Filipescu

[1846], fevruarie 15

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 6

1846, februarie 23

G. Boskof și N. Iovanaki, directori ai Băncii filemborice din Brăila, către ocîrmuirea județului Brăila, despre dobînda pe care urmează s-o perceapă la diferite feluri de credite

A L'honorable administration locale

A la suite de la demande de l'honorable Département de l'intérieur communiquée en date 18 courant par monsieur le gouverneur d'Ibraila, les soussignés ont l'honneur de déclarer au nom de la Société philemborique dont ils sont appelés à diriger les affaires — que le taux des intérets sur des emprunts ne sera que celui devoulu par la loi locale ; mais pour ce qui regarde les Billets et les Lettres de change, dependant du cours des changes et des monaies dans l'étranger, il leur serait impossible de le fixer d'avance.

Ils saisissent cette occasion pour reitérer l'assurance qu'en tout et pour tout ils ne devieront au moindre degré des lois et ordonnances établies en Valachie ; et ils se bercent de l'espoir que cette déclaration suffira pour inspirer à l'honorable Département cette confiance si nécessaire au maintien de la Société.

Nous avons l'honneur d'être avec le plus profond respect et vénération, de l'honorable administration locale les très humbles et obéissants serviteurs.

Les directeurs de la Banque philemborique

George Boscoff
N. Giovanachi

Brăila, le 23 février 1846

[Traducere :]

Către cinstita ocîrmuire locală

Ca urmare a cererii cinstitului Departament din lăuntru, comunicată la data de 18 crt. de către domnul ocîrmuitor de la Brăila, subsemnații avem cinste a declara în numele Societății filemborice ale cărei afaceri sîntem chemați să le conducem — că, cuantumul dobînzilor asupra împrumuturilor nu va fi decît acela prevăzut de legea locală ; dar în ceea ce privește biletele la ordin și polițele, dependente de cursul schimburilor și de acela al monedelor din străinătate, fixarea lor dinainte ar fi imposibilă.

Folosim acest prilej spre a reînnoi asigurarea că întru nimic noi nu ne vom abate cîtuși de puțin de la legile și dispozițiile valabile în Țara Romînească ; nutrim speranța că această declarație va fi suficientă spre a inspira cinstitului Departament această încredere, atît de necesară pentru viața societății.

Avem cinste a fi cu cel mai profund respect și venerație ai cinstitei ocîrmuiri prea plecate și prea supuse slugi,

Directorii Băncii filemborice,
Gheorghe Boskof
N. Iovanaki

1846, februarie 23
Brăila

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. 126/1846, f. 3

679

1846, februarie 24

I. Cîmpineanu către Vistierie, cere încuviințarea să importe din Moldova 20 chile grîu de sămînță; rezoluția Vistieriei

Cinstitii Vistierii

Subiscălitul, aflînd în Moldova grîu de sămînță de o calitate mai bună decît acel ce să află pînă acum într-acest Prințipat, plecat și cu cinste roagă pe cinstita Vistieriie să binevoiască a face cuviincioasa punere la cale, spre a-mi slobozi emportanțiia a doozeci chile, prin schela Focșanii.

Ioan Cîmpineanu

1846, fevruarie 24

[Rezoluția Vistieriei :]

Să să ceară dăzlegare prin raport la M. S. Vodă

D. Fălcoianu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 97/1846, f. 24

680

1846, februarie 24

C. Filipescu către Vistierie, cere încuviințare să importe din Moldovă 30 chile grîu de sămînță ; rezoluția Vistieriei

Cinstitului Depertament al vistierii

Avînd trebuință dă doozeci chile grîu de sămînță, dă o calitate pă care nu o poci găsi în părțile noastre, plecat rog pă cinstita Vistierie să

binevoiască a-mi da voe să aduc acele doozeci chile din Moldavia, unde am găsit acea calitate ce să numeşte dă Taigan *, prin schela Focşani sau Vădeni.

C. Filipescu

1846, fevruarie 24

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să să scrie cinstitii Dejurstve
„ „ „ Ocîrmuirii Slam Rîmnic
„ „ „ Cinovnicului schelii Focşani
„ „ „ Contracciului productelor.

D. Fălcoianu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 97/1846 : „Delă pentru voia ce să dă la deosebite feţe, să aducă din streinătate sămînţă de grîu de semănat în acest Prinţipat", f. 1

681

1846, martie 1

Departamentul vistieriei către cinovnicul schelei Severin, despre încuviinţarea dată lui Gh. Ilie de a importa din Serbia nouă „mînguliţe", pentru prăsilă

Cinovnicului schelii Severinu

La raportu cu no. 25, să dă dezlegare că slobod este acel Gheorghe Ilie să aducă din Serbiea, printr-acea schelă, acele noă capete mînguliţe, pentru prăsilă şi înbunătăţirea soiului vitelor acestui Prinţipat ; însă, supt plata legiuitei tacse a emportaţii : cîte lei trei la suta de lei, după adevăratul preţ al cumpărătorii de acolo.

Care bani, îi vei trimite la Depertament cu raport desluşitor din parte-ţi, priveghind a nu să emporta mai multă cîtăţime decît aceasta şi a fi pomenitele vite pentru prăsilă aduse, iar nu pentru spiculaţie.

D. Fălcoianu

1846, martie 1
S[ecţia] 3-a
No. 360

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 12

---

* = Taganrog

682

1846, martie 4

G. Boskof și N. Iovanaki, directori ai Băncii filemborice din Brăila, către ocîrmuirea județului Brăila, despre dobînda pe care urmează s-o perceapă la scontarea polițelor

À l'honorable administration locale

A la suite d'une communication verbale de la part de l'honorable administration, motivée sur la demande de S.E. monsieur le Ministre de l'intérieur, les soussignés s'empressent de déclarer au nom de la Société philemborique qu'à l'ecception des opérations de banque dependantes du cours de change de l'étranger (comme c'est le cas dans toutes les villes commerceantes de l'Europe, dont l'honorable Departement pourra se convaincre en jettant ses yeux sur les journaux étrangers), le taux des intérêts sur les lettres de change escomptées est fixé a 1 p.% par mois conformement aux lois établies.

Ils saisissent cette occasion pour reitérer l'assurance de leur plus profond respect et vénération.

Les très humbles serviteurs,
Les directeurs de la Banque philemborique

George Boscoff et
N. Giovanachi

Ibraila, ce 4 mars 1846

[Traducere :]

Către onorata administrație locală

Ca urmare a unei comunicări verbale din partea onoratei administrații, motivată de cererea Excelenței Sale domnul Ministru din lăuntru, subsemnații ne grăbim a declara, în numele Societății filemborice că, cu excepția operațiilor bancare depinzînd de cursul schimbului cu străinătatea (cum este cazul în toate orașele comerciale ale Europei, de care onoratul Departament se va putea convinge, aruncîndu-și ochii pe ziarele străine), cuantumul dobînzilor asupra polițelor scontate este fixat la 1% pe lună, conform legilor stabilite.

Folosim acest prilej, spre a reînnoi asigurarea respectului și a venerației noastre cea mai profundă.

Prea umilite slugi,
Directorii Băncii Filemborice

Gheorghe Boskof și
N. Iovanaki

Brăila, 1846, martie 4

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 126/1846, f. 8

683

1846, martie 14

Departamentul vistieriei către Departamentul din lăuntru, despre cererea neaprobată a vornicului V. Beldiman, de a i se încuviința deschiderea unei fabrici de luminări din stearină

Departamentul vistieriei
Prințipatului Țării Romînești
Anul 1846, luna martie 14
No. 441. Secția 3-lea București

Cinstitului Depertament din lăuntru

La adresul acelui cinstit Depertament cu no. 884, Vistieria are cinste a răspunde că nu să poate supune la chibzuirea Sfatului jalba dumnealui vornicului Vasile Beldiman, denpreună cu slobozeniia ce cere dumnealui a deschide aiçi fabrică de lumînări stearice.

Cunoaște acel cinstit Depertament, că s-au acordat dumnealui vornic de politie Nicolae Băleanul, ivit mai nainte, asemenea doritor, cu încheiere de jurnal și cu rezoluția Înnălțimii Sale pusă pă raportul acestui Depertament.

Care aceasta de va găsi cu cale cinstitul Depertament, va binevoi a o comunica dumnealui Beldiman, spre știință.

Șeful Depertamentului,

Iancu Filipescu

M. Darvaris

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. 42/1843, f. 23

684

1846, martie 15

Ocîrmuirea județului Romanați către Departamentul vistieriei, despre nepotrivirea dintre banițele de lemn din sate și banița de fier de la schela Islaz, despre trebuința de a se da prin sate banițe de fier

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cîrmuirea județului Romanați

Multe pricini s-au ivit la cîrmuire, din partea lăcuitorilor satelor cu negutătorii spiculanți, în pricina banițelor de lemn, înfierate, ce să află date la fiecare sat. Căci scăzînd doagele de uscăciune și tot strîngîndu-să din vreme în vreme în cercuri, au scăzut care mai mult, care mai puțin.

Şi, prin urmare, mai toate să află în nepotrivire cu baniţa de fier a Maghistratului şi a ecsportaţii de la schela Izlazu.

Ca să lipsească însă o asemenea nepotrivire, ce face o mare confuzie şi străgănire pă la dregătorii lăcuitorilor şi spiculanţi[lor], cîrmuirea au cunoscut de neapărată trebuinţă ca să să dea şi pă la sate tot baniţe de fier în locul celor de lemn, fiindcă acelea nu să mai pot preface din fiinţa lor.

Şi pentru ca să nu costisească pă lăcuitori plata celor de fier, să să dea în loc de doaă (adecă : una mare şi una mică), numai una la fiecare sat — adecă pă măsura celii mai mici, căci lăcuitorii prin sate să slujăsc mai bine cu aceea, neavînd sume mari prin sate, ca pă la alte locuri sau schele unde să află magazii şi strînsuri mari.

Care chibzuire în cunoştinţa cinstitului Depertament, este cu plecăciune rugat a să înbunătăţi, fiind de mare trebuinţă. *

Cîrmuitor Geanoglu

Anul 1846, martie 15
Sec[ţia] 3-lea
No. 1201

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 832/1846, f. 311

685

1846, martie 29

Departamentul vistieriei către cinovnicul schelei Bechet, despre încuviinţarea dată negustorului Ganov de a importa 15 vaci de prăsilă

Cinovnicului schelii Bechetul

La raportul cu no. 22, ţi să răspunde că slobod este a aduce în Prinţipat acel Ganov neguţătorul, şi adevărata prăsilă de la cincisprezece vaci, ce prin porunca Depertamentulu cu no. 317 i s-a dat voe ca să aducă din Turchia, pentru tamazlîc.

Iancu Filipescu

1846, martie 29
S[ecţia] 3-a
No. 535

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 15

---

* Primind raportul de mai sus, Vistieria răspunse că „satele ce vor voi să-şi facă băniţi de fer, slobode sînt, cu a lor cheltuială“ etc. (Ibidem, f. 312).

686

1846, martie 30

Domnitorul Gh. Bibescu autoriză înființarea la Brăila a Băncii filemborice, societate pe acțiuni

Noi, Gheorghie Dimitrie Bibescu Voevod,
cu mila lui Dumnezeu, Domn stăpînitor a toată Țara Romînească,
către Depertamentu din lăuntru

Văzînd Domnia Noastră raportul acelui Departament no. 1440, pentru soțietatea sub titlu de «Bancă filemborică», întocmită la Brăila prin acții spre înlesnirea negoțului cu escomt de poliță și facere de alte asemenea operații de bancă, precum și rugăciunea mădulărilor aceștii soțietăți de a fi recunoscut de stăpînire și sprijinit acest așăzămînt, luînd în băgare de seamă foloasele ce asigurează unui oraș mercantil un asemenea așăzămînt prin finanțialele sale înlesniri, priimim Domnia Noastră înființarea aceștii soțietăți, precum și cererea de a fi sprijinite ale sale operații, păzindu-să din parte-i cu întregime clauzile la care să îndatorează prin ale sale statute, mărginindu-să escontul unul la sută pe lună și conformîndu-să întru toate la ale sale operații cu legiuirile acestui Prințipat.

Dumnealui șeful Departamentului din lăuntru va aduce această a Noastră poruncă la îndeplinire.

Gheorghie Dimitrie Bibescu Voevod
B. Știrbei

1846, martie 30
No. 86

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 126/1846, f. 10

687

1846, aprilie 1

Cinovnicul schelei Vîrciorova către Departamentul vistieriei, despre posibilitatea unui export neautorizat de vite de pe urma ieșirii din țară a boilor care trag vasele pe Dunăre de la Cladova la Rușava

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cinovnicul schelii Vîrciorova

Din băgare de seamă ce am făcut de la orînduirea mea la acest punct, am văzut că vasele cu care să transportează mărfurile ce să aduc cu vaporul pînă la schela Cladovii și să ecsportează în Austriia să trag în susul apii cu o cîtățime mare de boi. Și cu acest chip, trec granița pînă la schela Rușavii.

Pentru care, deși pă temeiul art. 45 din condițiile [vămilor] urmează a să depune tacsa lor pînă la întoarcere, dar fiind o cîtățime așa de mare și trecerea lor socotindu-să numai (precum să zice mai sus) pînă la schela

Ruşavii, ca să nu să uneltească vreun vicleşug spre paguba statului, pînă acum — la micul transport ce s-au făcut de cînd însumi mă aflu orînduit — am îndatorat pă Aghentul vaporilor de la schela Cladovii a da încredinţare pentru întoarcerea lor.

Fiind însă că acest chip nu să poate asemăna cu dispoziţiile zisului art., iar a să face asigurare cu depunerea tacsii de către propietarii vitelor nu să pot socoti ei în stare, şi mai cu seamă de acum înainte, cu începerea navigaţii vaporilor, să simte a se face un însemnat transport cu cîtăţime mare de boi, ca să nu să urmeze vreo necuviinţă, de către care să fiu în răspundere, pă de o parte — pentru mai grabnică lucrarea — prin adresul cu no. 42 am scris cinstitii cîrmuiri locale ca, prin înţelegere cu Aghentul vaporilor să chipzuiască o asigurare pentru nişte asemenea vite transportative, nemaiputînd fi trecerea lor peste hotar îngăduită de acum înainte. Iar pe de alta, cu supunere este rugat cinstitul Depertament ca să binevoiască a porunci cele de cuviinţă.

I. Conţora

Anul 1846, aprilie 1-iu
No. 54

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 332/1846, f. 354

688

1846, aprilie 15

Alex. Simici către Departamentul vistieriei, cere încuviinţare să importe din Bosnia 1200 ocale porumb de sămînţă ; rezoluţia Vistieriei

Cinstitei Vistierii a Prinţipatului Valahii

Pentru înbunătăţirea moşiilor mele d-aicea cu rod de porumb de la Bosn[i]a, ce este de osăbită calitate, trimeţîndu-mi-să d-acolo pînă la graniţa Giurgiu ca la 1200 ocale d-acel porumb de sămînţă ştiulete, pentru a căruia slobozire în acest Prinţipat, eu am cinste de a mă ruga cinstitei Vistierii, să binevoiască de a porunci cui să cuvine.

Alecs. Simici

1846, aprilie 15
În Bucureşti

[Rezoluţia Vistieriei :]

Fiind pentru înbunătăţirea soiului acestui product, să va scrie locurilor competente, ca să sloboază a intra suma de 1200 ocă.

D. Fălcoianu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 97/1846, f. 8

Notă la documentul nr. 687. La 29 aprilie 1846, Vistieria ceru Dejurstvei oştirilor romîneşti sprijin, în sensul de a se porunci Comandirului punctului respectiv, ca „nişte asemenea transportatori de mărfuri cu vite ce ar trece graniţa, să fie îndatoraţi a depune în canţelarie băneştile sume pentru acele vite [...], iar neavînd, să dea destoinice chezăşii că să vor întoarce înnapoi cu acele vite şi în acelaşi număr pe deplin“ (Ibidem, f. 356).

689

1846, aprilie 16

Cinovnicul schelei Calafat către Departamentul vistieriei, despre oprirea la schelă a unei cantități de 693 ocale porumb de sămînță, adus parte pentru logofătul Brăiloiu, parte pentru logofătul C. Suțu

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cinovnicu schelii Calafat

Și prin raportul cu no. 29 de la 27 ale încetatei luni martiie, am supus în cunoștiința cinstitului Depertament poprirea la această schelă a cîtățimii de porumb în ocale 693 ce l-au adus de la Brăila și Giurgiu vaporul curat anume Arpad, ce plutește pe malul stîng al Dunării, arătînd că este a să dăspărți : adică 231 ocale în priimirea dumnealui Marelui logofăt Nicolaie Brăiloiu din orașul Craiova, iar 462 este a să priimi de un om al dumnealui Marelui logofăt Costandin Șuțu, după cum am luat știință din fracturile Agenții vapoarelor de aici. Care arată că este adus pentru sămănătură, fiind cu deosibită calitate. În a căruia urmare și printr-aceasta plecat rog pe cinstitul Depertament să binevoiască a-mi porunci dacă poci supt asemenea catigoriie a îngădui atît pe mai sus pomeniții a-și arădica arătata sumă, cît și în viitor, de să vor arăta alte asemenea cîtățimi.

Cinovnic,
N. Focșăneanu

Anul 1846, luna aprilie 16
No. 41

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 97/1846, f. 10

690

1846, mai 1

C-din Suțu către Departamentul vistieriei, despre o taxă de vamă nelegală ce i se pretinde la un transport de porumb de la moșia sa Putineiu

Cinstitului Depertament al finanții

Fac cunoscut cinstitului Depertament că eu încărcînd de la moșia mea Putineiu din județu Vlașca, prin șchela Giurgiului, o sută chile porumb, ca să-l scobor la magaziile mele de la Brăila, unde mai am depusă o cîtățime mai mare de porumb, m-am pomenit ieri că epistatul de la arătata moșie mă înștiințează cum că mi s-au poprit caicu la șchelă, cerînd ca să plătesc cîte trei sfanțihi pe chilă, cu cuvînt de dreptul ecsportații.

Și fiindcă eu nu mă cunosc îndatorat a plăti o asemenea tacsă, pen-

tru că nici am vîndut porumburi, nici am scos afară din Prinţipat, nici pentru vreo speculaţie; ci de la o moşie a mea îl duc la altă moşie, tot a mea.

Şi pentru că din aceasta mi să pricinuieşte simţitoare pagubă, fiindcă ţiindu-să caicul, mă sileşte a plăti talii, rog plecat pă cinstitul Departament a-mi slobozi fără zăbavă o poruncă către ocîrmuirea judeţului Vlăşcii, ca să-mi sloboază caicul şi numai după legiuire mă îndatorez a aduce dovadă de la cinovnicul şchelii Brăilii, că am depus acest porumb la magazia mea de acolo, spre dovadă că nu s-au ecsportat, nici am făcut-o de speculaţie, ci din proprietatea mea cum mai sus am zis, am dus la altă a mea proprietate.

Costandin Şuţu

Anul 1846, mai 1

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 832/1846, f. 467

691

1846, mai 10

D. Pleniceanu către Departamentul de finanţe, cere să se dea poruncă la schela Cladovei şi la Vîrciorova de a i se permite importul a şapte vaci şi doi tauri pentru prăsilă; rezoluţia Departamentului de finanţe

[Către] cinstitul Depertament finanţial

Supt-însemnatul dorind îmbunătăţirea vitelor mari, şi cu prilejul mergerii mele din luna trecută în staturile Austrii, am cumpărat pentru prăsilă, din cele de Sveţiia, vitele însemnate mai jos; din care una sosind cu vaporu la schela Cladovii, iar celelalte venite pă uscat la Vîrciorova, dumnealor orînduiţi din partea cinstitei Vistierii nu le sloboade intrarea.

Pentru care, mă rog plecat să să poruncească slobozirea lor aicea; căci poprirea lor acolea în graniţă fiind lipsită de îngrijirea ce li să cuvine din parte-mi, le pricinuieşte vătămare.

Plecat,

Sărdar Dimitrie Pleniceanul

4 vaci, cu viţăii lor
3 vaci, care pot a făta în aceste zile
2 tauri.

Priimit : 10 mai

[Rezoluţia Departamentului de finanţe :]

Să să scrie cinovnicului, Comitetului şi Dejurstvei, după izvoadele iscălite.

D. Fălcoianu

[1846], mai 12

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 18

Notă la documentul nr. 690. Primind cererea de mai sus, Vistieria luă măsuri de satisfacere (Ibidem, f. 468).

692

1846, mai 24

Departamentul vistieriei către Vistieria Moldovei, despre taxele vamale pe care vama din Galați le pretinde de la locuitorii Țării Romînești din regiunile învecinate, la diferite cumpărături mărunte

Vistierii Moldavii

Asupra celor coprinse în răspunsul acei cinstite Vistierii cu no. 3824, Depertamentul are cinste a repeta iarăşi adresul său cu no. 505, pă lingă care s-au fost însoţit şi o copie după cărţulia vămii Galaţi cu no. 5180, coprinzătoare de lucrurile cumpărate şi vama plătită.

Prin urmare, fiindcă cuvîntul să atinge de vama Galaţilor şi acea vamă arată cinovnicul ot Vădeni că au luat vamă înpotriva art. 15 din Convenţie, după dovada cărţulii ecspuse, băgarea de seamă făcută spre mulţumirea vămii de la Vădeni cu cinste este rugată acea cinstita Vistierie a o îndrepta vămii Galaţilor, ca să fie păzit de toate locurile respective în toată întinderea sa pomenitul art. 15, aşa după cum glăsuieşte jurnalul încheiat, pă al căreia baz s-au închipuit ; care jurnal nu pomeneşte obiecte de mărfuri streine sau producturi ale ţării, ci cele trebuincioase pentru îmbrăcăminte sau alte mărunte casnice trebuinţe, ce să vor cumpăra de învecinaţii lăcuitori, să fie nesupărate de plata vămii.

D. Fălcoianu

1846, mai 24
Secţia 3[-a]
No. 799

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 832/1846, f. 481

693

1846, mai 27 (iunie 8)

J. Marsillon, inginerul hidrotehnic, către Departamentul din lăuntru, propune o leafă de 500 lei pe lună pentru „conductorul" lucrărilor clădirii pompelor cu foc

A l'honorable Département de l'intérieur
L'ingénieur des eaux

Le soussigné a l'honneur d'exposer se qui suit à l'honorable Département de l'intérieur :

Mr. Weybel, conducteur des travaux du bâtiment des pompes à feu, s'acquittant très bien de la charge qui lui est confiée, et le soussigné sachant que l'honorable Département de l'intérieur ne veut rien négliger de ce qui peut assurer la réussite des travaux de distribution d'eau, il prie

l'honorable Département de l'intérieur de vouloir bien dans l'intérêt des travaux encourager Mr. Weybel en lui accordant un traitement de 500 piastres par mois.

I. Marsillon

Bukarest, $\frac{27 \text{ mai}}{8 \text{ iunie}}$ 1846

No. 299

[Traducere contemporană documentului :]

Cinstitului Departament din năuntru,
Inginerul idrotect

Supt-însemnatul are cinste a espune ceea ce urmează cinstitului Departament din năuntru : D. Vaibel conductorul lucrărilor batimentului pompelor cu foc împlinind prea bine însărcinarea ce-i este încredințată, și supt-însemnatul știind că cinstitul Departement din năuntru nu voește a neîngriji ceea ce poate să asigureze izbutirea lucrărilor pentru distribuția apei, roagă pe cinstitul Departement din năuntru să binevoiască în interesul lucrărilor a încuraja pe d. Vaibel, dîndu-i o leafă de 500 lei pă lună.

Însemnat, I. Marsilion

București, $\frac{8 \text{ iunie}}{27 \text{ mai}}$ 1846

Tradus întocmai,
I. C. Cioranu

No. 299

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z. nr. 14/1845, f. 89

694

1846, iunie 15

Cinovnicul exportației sării de la punctul Oltenița către Departamentul vistieriei, despre sosirea țevilor pentru fîntînile din București și încărcarea lor în 285 care, pentru a fi transportate

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cinovnicu ecsportații sării punctului Olteniții

Prin porunca cinstitului Depertament de supt no. 979 mi să face cunoscut că după raportul mieu cu no. 17 dîndu-să în cunoștința cinstitului Depertament din lăuntru sosirea corăbii aici cu țevi pentru fîntîni și că au orînduit cinovnic pă Grigore Goranul ca să le priimească.

Dar, nearătîndu-să pomenitul cinovnic nici pînă acum, ci numai de către supt-cîrmuirea plășii Olteniții trimițîndu-să o sumă de 285 cară, le-au și încărcat întocmai după fractul ce să alătură, adică 706 bucăți ce cîntăresc dooă miie cinci sute optzeci și trei ținte mari (măji), funți 47. Și reizului șeicar i s-au dat adeverință din parte-mi pentru priimirea lor, întocmai după coprinderea fractului, căci făcea strigări pentru zăbava ce i s-au făcut.

Pentru care, după datorie supui în cunoștință cinstitului Depertament, spre știință.

Gheorghe Vallianu [?]

Anul 1846, luna iunie 15
No. 22

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1444/1845, f. 42

695

1846, iunie 24

Ocîrmuirea județului Romanați către Departamentul vistieriei, despre cererea lui T. Vasiliu din Caracal de a i se admite la tranzit pentru Transilvania 300 rîmători cumpărați de peste Dunăre ; rezoluția Vistieriei

Cinstitului Depertament al vistierii
Cîrmuirea jud. Romanați

Dumnealui pitaru Toma Vasiliu, lăcuitor din acest oraș Caracalu, au cumpărat vreo 300 rîmători de peste Dunăre din Țara Turcească, ca să-i speculeze în tîrgurile Transilvanii. Cu care rîmători zice că, deși ar fi putut trece d-a dreptu la pomenitele tîrguri, fără a mai da pîn Prințipat, dar fiindcă au trebuință să mai mănînce cîtăva vreme din porumbu ce are, a să îngrășa cu desăvîrșire, au socotit mai bine ca să-i treacă dincoaci în pămîntul țării, măcar de ar și plăti doaă vămi pentru dînșii, cerînd prin cîrmuire voia stăpînirii pentru trecerea acelor rîmători dincoaci în pămîntul țării.

Pentru care, să și supune cu plecatul acesta în cunoștința cinstitului Depertament, rugîndu-să a i să dà cuvenita dezlegare asupra cererii pomenitului pitar.

Totdeodată făcîndu-să cunoscut cîrmuirii și tacsa ce este dator a plăti la păreche atît pentru trecere din Țara Turcească în Prințipat, cît și la scoatere pă urmă peste graniță în Transilvaniia.

Cîrmuitor,
N. Rusănescu

Anul 1846, iunie 24
Secsia 3-lea
No. 3171

[Rezoluția Vistieriei :]

Să să răspunză că, pă temeiul art. 7 din condițiile vămii, sînt poprite a intra din alte părți în țară cîte produce acest Prințipat. Prin urmare, doritoru de a ecsporta ceruta cîtățime de rîmători, deși făgăduește a plăti vama ecsportații și a importații, dar Vistieria nu poate acorda ecspusa cerere întreagă, decît numai a importa rîmători cu plata dă legiuită vamă, în folosu Vistierii, a pășuna în pămîntu țării, cu soroc mărginit și dare de chezășie, și a să întoarce iarăș înnapoi în Țara Turcească.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 832/1846, f. 572

696

1846, iunie 26

Departamentul din lăuntru către Vistierie, despre nepotrivirea dintre banița Vistieriei și cea a Sfatului orășenesc al Capitalei; cu prima s-a măsurat grîul la Izlaz, iar cu a doua la București

Departamentul trebilor din lăuntru
Anul 1846, iunie 26
No. 3271

Cinstitii Vistierii

Grîul cumpărat prin cîrmuirea județului Romanați, pentru aprovizionarea Capitalii, măsurîndu-să acolo cu banița aflată la cinovnicul schelii Izlazul, sub pecetea cinstitei Vistierii ; iar după transportuirea lui aici făcîndu-i-să dă iznoavă măsurătoare cu banița Sfatului orășănesc, a adus o lipsă însemnătoare, din pricina nepotrivirii acestor dooă măsuri, fiind a cinstitei Vistierii mai mică decît a Sfatului, după cercarea ce i s-a făcut aici.

Depertamentul, în urmarea încunoștințării făcute lui întru aceasta prin raportul Sfatului orășenesc sub no. 2630, are cinste a trimite cinstitei Vistierii sus-însemnata baniță, ca să facă cele ce va găsi dă cuviință pentru desființarea nepotrivirii la capacitatea ce mijlocește acum la aceste măsuri.

Pt. Marele vornic,
N. Golescu

Șeful secsii,
Steriadi

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 832/1846, f. 570

697

1846, iunie 26

Comitetul carantinelor către Departamentul vistieriei, despre cererea neguțătorului B. Ganov din Caracal, de a tranzita pentru Austria 220 boi și vaci; rezoluția Vistieriei

Comitetul carantinilor și al sănătății
publice din Prințipatul
Țării Romînești
No. 1774, Anul 1846, luna iunie 26
Orașul București

Cinstitului Departament al vistierii

Carantina Bechetu, prin raportul cu no. 96, arată că neguțătorul din Caracal Baico Ganov, deosebit dă 15 vaci și un bic, ce este slobod a le emporta după adresa acelui cinstit Departament no. 308, voește acum a să îngădui să aducă din decindia iarăși, pentru cuvîntul prăsilei, prin acel punct, alte 220 boi și vaci tranzit pentru Austria, cerînd dezlegare de regula ce trebuie să păzească carantina întru aceasta.

De aceea, va binevoi cinstitul Departament a înpărtăși pă Comitet cu știință, de este slobod, și cu ce chip să să îngădoie pomenitul de mai sus tranzit.

D. Topliceanu
N. Gusi

[Rezoluția Vistieriei :]

Să să răspunză că mai întîi să să ceară de la neguțătorul Baicu Ganov destoinică chezășie că suma și felurimea vitelor le va trece tranzît în Austria, în soroc de zile mărginite, prin cutare schelă.

Și apoi, priimindu-să acea chezășie că nu le va desface în pămîntul țării, ci vor trece, Vistieria, asemănat literii A de supt art. 19 din condițiile vămii, va da cuviincioasă dezlegare.

Iancu Filipescu

iulie 1

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 24

698

1846, iulie 3

Ocîrmuirea județului Teleorman către Departamentul din lăuntru, despre înpotmolirea unui caic care transportă 23 000 doage și funduri aparținînd Marelui vornic B. Știrbei, despre lucrările pentru salvarea caicului și a mărfii, despre pierderea caicului și a 4 000 doage

Cinstitului Departament din lăuntru.
Cîrmuirea județului Teleorman

Supt-cîrmuirea plășii Marginii prin raportul cu no. 2559 vestește cîrmuirii că, în trecutele zile, un caic al căpitanului grec Iane Kosku, Iane încărcînd de la punctul Izlazul o sumă de 23 mii doage și funduri, ale Ecselenței Sale Marelui vornic și cavaler Barbu Știrbei — ca să le transporteze în jos la punctul Brăila — au venit pînă în dreptul picheturilor cu no. 100 și 101 ce cad în distanța acei plăși ; unde din întîmplare, împinși de vînt sau neștiința marinarilor, s-au năsipit acolo. Unde, după destule silințe ce s-au întrebuințat de dînșii, văzînd că nu stă mijloc a-l scoate, au vestit îndată pă cinstita direcție a carantinii Zimnicea — și aceasta pă supt-cîrmuire. După care, și ea, îndată, în păzirea datoriilor, au trimis în ajutor pomenitului caic dooăzeci și cinci oameni cu mîinile, din tîrgul Zimnicea.

Precum și pomenitul de mai sus căpitan, iarăși, după mijloacele urmate ca să-și scape din primejdie atît caicul său, cît și marfa ce să coprinde că au avut într-însul, au tocmit cu un alt căpitan din acea schelă Zimnicea, anume Iane Dragosti, de i-au dat contractul ce au avut cu proprietarul mărfii, [ca] prin ajutorul acelor trimiși oameni și a marinarilor din amîndooă caicile să o transporteze dînsul cu acel preț la locul rînduit.

Care, și mergînd — și în silința întrebuințată de dînșii și acei oameni porniți, i altor 15 ce s-au mai trimis cu doniți și cu alte vase în urmă, pentru scoatere de apă — abia s-a scos nooăsprezece mii doage și funduri, de s-au încărcat în cel din urmă caic.

Iar celelalte numai doage patru mii, din pricină că caicul să afunda și mai mult în nisip și să îngropa din vreme în vreme, cu nici un chip după pierdere de 4 zile cu de-a dinsă stăruire și silință și cu macarale i alte meșteșuguri de apă, nu s-a mai putut scoate, ci s-au afundat cu totul în Dunăre.

După care, căpitanul caicului cu oamenii săi și cu puținul calabalîc ce au scos în feluca ce avea, s-au dus la Brăila, iar caicul celîlalt, al căpitanului Iane Dragosti, au pornit în sus iarăși la punctul Izlazul, să încarce povară de asemenea material pentru caicul său, fiind mai mare, și să-l transporteze la locul rînduit.

Pentru care, după datorie, nu lipsește și cîrmuirea a supune la cunoștința cinstitului Departament o asemenea nenorocită întîmplare.

Cîrmuitor,
[Indescifrabil]

1846, iulie 3
No. 3706
S[ecția] I

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. 122/1846, f. 21

699

1846, iulie 4

Cinovnicul exportației sării de la punctul Oltenița către Departamentul vistieriei, despre sosirea a încă 404 țevi și altor materiale pentru fîntînile din București

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cinovnicu ecsportații sării punctului Olteniții

Mai sosind la această schelă o corabie cu 404 bucăți țevi de fîntîni, trei lăzi cu șuruburi de her, cinci bucăți table mari, dooăzeci și șapte mai mici, dooă lăzi cu table de plumb și 929 bucăți plumb, în greutate toate de 159 664 funți ; pentru care după știința ce am avut, îndată am și făcut cunoscut supt-cîrmuirii plășii Obileștilor, ca să trimiță carăle trebuincioase a le transporta.

Și fiindcă pînă acum încă nu s-au arătat nimeni a le priimi, iar reizul șeicar descărcîndu-le în malul Dunării (fiind zorit a încărca sare) de unde poate a li să pricinui vreo vătămare și ca să nu să socotească vreo răspundere asupră-mi, supui după datoriie și încunoștințez cinstitului Depertament, spre cuviincioasa punere la cale.

Gheorghe Grătiianu [?]

Anul 1846, iulie 4
No. 29

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1444/1845, f. 55

700

1846, august 4

C-din Suțu către Departamentul de finanțe, cere încuviințare să importe 25 chile secară pentru sămînță și să exporte întreaga sa recoltă de grîu de toamnă; rezoluția Departamentului de finanțe

Cinstitului Dipartament a finanții

Avendu trebuință de doăzeci și cinci chile de secară, pentru sămînță, a o semăna și găsind un fel de secară albă, mare și spornică, la dumnealui Sali Aga, adusă din alte părți streine, și pentru că fără voia cinstitului Departament nu mi să sloboade a o emporta, rog plecat să binevoiască a-mi trimite o poruncă cătră cine să cuvine la județul Brăila, ca să sloboază intraria sa aici în Prințipat, fără întîrziere, căci trece vremia semănăturii ei.

Aseminia, pentru că estim din întîmplaria timpului toate grînile di toamnă au eșit secăroase și nu este putință a le semăna, de va voi cineva să facă grîu în anul viitor, am hotărît să vinzu tot grîul, ecsportîndu-l, și

să cumpăr sămînță curată o sută treizeci chile, în partia Moldavii, care este numai firul grîului curat.

Rog și pentru aciasta cinstitului Departament să binevoiască a-mi slobozi poruncile către județul Slam Rîmnic, ca să lase întraria aceștii cîtățimi slobodă, spre a putia dobîndi sămînță curată.

Costandin Suțu

1846, avgust 4

[Rezoluția Departamentului de finanțe :]

Să să ceară dăzlegare prin raport de la Măria Sa Vodă

D. Fălcoianu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 97/1846, f. 26

701

1846, august 4

Egumenia mănăstirii Brîncoveni către arendașul moșiei Corbeni, cere să strîngă de la olari și să trimită la mănăstire dijma vaselor lucrate de aceștia, fiind necesare la praznicul ce se apropie

Către dumnealui arendașu moșii Corbeni

Fiind acum neapărat trebuincioase de zioa Sfîntului praznic al Maicii Domnului no. vaselor de pămînt care să cuvine să facă pentru trebuința mănăstirii, după datoriia ce au, să scrie dumneavoastră printr-aceasta, ca să le adunați di la olarii ce sînt aci în sat no. a toate vasele însemnate mai jos.

Însă să fie vase curate, zmălțuite frumos și arse bine. Și mai nainte cu trei zile de zioa praznicului, negreșit să să afle aici cu dînsele, fiind neapărat trebuincioase.

Iar acum, de primirea aceștia să dați răspuns.

1846, avgust 4
No. 108

No.
40 de urcioare bune pentru apă, zmălțuite, de cîte trei ocă pînă la patru mult ; însă arse bine și zmălțuite frumos
30 oale mari de doaă mîini : însă 15 pînă la doaă ocă și 15 pînă la 4 ocă
30 străchini bune, tipsii mari și mici
20 talere zmălțuite
120

Arh. St. Buc., Mănăstirea Brîncoveni, nr. arh. 226/1846, f. 79

Notă la documentul nr. 700. La 30 august 1846, Secretariatul statului comunică Vistieriei că Domnitorul a aprobat importarea grîului pentru sămînță atît logofătului I. Cîmpineanu, cît și logofătului Costache Suțu (grîu și secară) (Ibidem, f. 28).

702

1846, august 6

Toma, arendaş al moşiei Corbeni, către Dumitrache de la mănăstirea Brîncoveni, îi scrie că va trimite vasele, iar sfeşnice gata lucrate la olari n-a găsit

Cu plecăciune, domnule Dumitrache.
Arendaşu moşii Corbenii

Am priimit cinstită scrisoarea dumitale cu no. 108, cuprinzătoare pentru vasăle trebuincioasă la sfînta mănăstire. Şi din toate, făr-dă să-mi fi trimes scrisoare, eu tot urmam.

Dar cît din toate cele ce-mi scrii, am urmat. Dar sfeşnice n-am găsit; că de ştiiam, dam în ştire olarilor, de făcea. Dar voi trimite alte vasă, în dreptu sfeşnicilor.

Dar negreşit, Duminică trimeţ toate vasăle.

Şi sînt al dumitale,

Toma

1846, avgust 6

Arh. St. Buc., Mănăstirea Brîncoveni, nr. arh. 226/1846, f. 80

703

1846, august 12

I. Cocopolu, I. Avram şi alţi negustori grînari din Călăraşi către ocîrmuirea judeţului Ialomiţa, despre paguba pe care o au din pricină că baniţele de prin sate sînt mai mici de 400 ocale, legiuite pentru o chilă; cer o baniţă uniformă în toată ţara

Cinstitei cîrmuiri a judeţului Ialomiţa

Obştea neguţătorilor grînari lăcuind în acest oraş Călăraş, în toţi anii de la 1841 şi pînă acum am reclamat cinstitii cîrmuiri paguba ce ni să pricinuieşte, din pricina baniţelor ce sînt prin sate, care fiind mai mici decît suma de 400 ocă, legiuite pentru una chilă, ni se scoate lipsă în oricare alt port, la tot productul cumpărat cu aceste măsuri aflate prin sate.

Nu cerem de la cinstita cîrmuire a ne face noaă vreo părtinire; căci osebit că nu să poate una ca aceasta, dar şi noi înşine care ne speculăm, respectăm înaltele puneri la cale.

Urmează a fi deopotrivă întîi Prinţipatul; şi înprotiva acestii frumoase puneri la cale a stăpînirii, numai la acest judeţ este pipăită şi văzută în toate felurile micşorîmea baniţelor. Căci după cum am mai zis, baniţele satelor mici fiind, precum şi ale cinstitii comisii a cestui tîrg, la orice schelă ducem productele de aici, să scot lipsă la măsurătoarea cu baniţile de acolo.

Ne rugăm dar şi acei cinstite cîrmuiri a luoa în deaproape băgare de seamă plîngerea ce siliţi noi de pagubă o reînfiinţăm, şi a face punere la cale ca şi la a toate judeţele, încît să poată coprinde patru sute oca

în chilă, potrivit cu porunca cinstitii Vistierii din anul 1841 no. 319. Căci acum lipsa trece de 30 ocă, cu baniţile în fiinţă.

Şi vremea fiind a se specula producte din recolta acestui an, ar fi păcat să suferim aceeaşi pagubă pă nedrept şi să fim siliţi a alerga pentru îndreptare, la sprijinul tutulor porturilor din celelalte judeţe, unde baniţile sînt întocmite în acest fel de chip, încît nici vînzătorii, nici cumpărătorii nu sînt supuşi la pagube.

Iane Cocopolu, Iona Avram, Marco Bristo, Gheorghe Perez, Gheorghe Zaharia, Stamate Valsamachis, Manolache Dracu, Anagnosti Atanase, Radu Zihiadi, Costache Cuzilopolu

1846, avgust 12

Art. St. Buc., Vistieria, nr. art. 832/1846, f. 704.

704

1846, august 21

Sfatul orăşenesc din Capitală către Departamentul din lăuntru, despre avizul său asupra cererii lui K. Stoeckler, doctor în chimie şi tehnică, de a i se da voie să fabrice lumînări de lux din seu şi din rămăşiţele materialelor să fabrice săpun ordinar

Cinstitului Depertament din lăuntru.
Sfatul orăşenesc din Bucureşti

În urma poruncii cinstitului Depertament de supt no. 3385 înfăţişîndu-se la Sfat dumnealui Şarl Stecler, doctor în şimie şi tecnică, au adus totdeodată şi probă de acele lumînări de seu ce voeşte a lucra, de o calitate mai bună ; care deşi s-au văzut în adevăr lucrate mai deosebit decît cele ordinare, adică în forma celor de spermanţet, însă cererea numitului este a vinde fundul de asemenea lumînări cu lei 2 parale 30. Şi aşa, ca un articol de lucs, care nu poate aduce nici o supărare nici obştii, pentru că nu este silită a cumpăra de i să vă părea scump, nici contracciilor lumînărari, fiind mai cu preţ decît cel hotărît prin contract, Sfatul au socotit că poate fi slobod numitul a-şi întreprinde negoţul său, potrivit Regulamentului Organic.

Fiind însă că numitul antreprenor prin reclamaţia sa alăturată pă lîngă porunca de mai sus cere ca materialul ce va rămînea din aceste lumînări să-l prefacă în săpun prost, părerea Sfatului asupra aceştiia este că asemenea săpun să-l vînză cu acel preţ de parale 66 ocaoa, hotărît prin contractul lumînărarilor şi al săpunarilor, supuindu-se şi numitul la acele îndatoriri la care ei s[înt].

Notă la documentul nr. 703. „Departamentul trebilor finanţiale" înaintă Domnitorului un raport asupra necesităţii înlocuirii baniţelor aflate în uz, cu altele. exacte (Ibidem, f. 728—729).

Drept aceea, nu lipsește Sfatul a supune aceasta la cunoștința cinstitului Depertament.

Prezedent,
[Indescifrabil]
Manovici, D. Iconomide
Secretar,
M. Dimitrescu

1846, avgust 21
No. 3626

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 42/1843, f. 25—26

705

1846, august 28

Domnitorul Gh. Bibescu către Departamentul din lăuntru, poruncește ca locuitorii de pe moșia Telega, care lucrează la exploatarea ocnelor, să nu dea dijmă și să nu facă clacă, așa cum cere mănăstirea Mărgineni, și că drepturile pe care aceștia le pretind asupra moșiei să și le caute prin judecată

Copie după luminatul ofis al Mării Sale lui Vodă, îndreptat către Depertamentul dreptății, cu no. 280 din 28 avgust 1846

Din alăturatul pă lîngă raportul acelui Depertament cu no. 5567 jurnal, ce au încheat Sfatul administrativ ecstraordiner la 25 iuliie asupra pricinii ce să urmează între lăcuitorii telegeni și mănăstirea Mărgineni — cei întîi cerînd a nu plăti clacă și dijmă, supt cuvînt că sînt moșneni șezători pe a lor proprietate ; și cea de al doilea stăruind a-i avea clăcași supuși la toate drepturile și îndatoririle reciproace, supt cuvînt că și moșiea Telega este proprietate a mănăstirii.

Văzînd că acest Sfat luînd de temei hrisoavele răposaților întru fericire Domni Pătrașcu Vodă din leat 7070, Radu Vodă din leat 7112, Gheorghe Ghica Vodă din leat 7118, Costandin Basarab Vodă din leat 7210 și Grigoriie Ghica Vodă din leat 1824, precum și art. 127 din Regulamentul Organic, a chibzuit ca, despre cererea mănăstirii de clacă și dijmă să rămîie lăcuitorii telegeni nesupărați, precum din vechime au fost ; iar cît despre pretențiia acestora, că ar fi avînd și ei parte de moșiie osebită pe seama lor, ce s-ar fi cotropit de către mănăstire, să-și caute prin judecată.

Noi luînd în băgare de seamă cuvintele ecspuse într-acel jurnal, și văzînd că acei întru fericire răposați Domni care au zidit și au înzestrat acea mănăstire au luoat în vedere nu numai folosul acei mănăstiri, dar și al ecsploatații ocnelor, pe care au voit să-i înlesnească, lăsînd slobozi prin numitele hrisoave de orice dare de dijmă sau clacă către mănăstire

---

Notă la documentul nr. 704. Departamentul treburilor din lăuntru a dat aviz favorabil la 27 august 1846 (Ibidem, f. 27).

pe lăcuitorii şăzători pe acea moşiie, ca unii ce urma a fi întrebuinţaţi întru tăierea şi scoaterea sării;

Văzînd că dreptul pe care se întemeează astăzi mănăstirea stăpînind acea proprietate şi folosindu-să de celelalte venituri du pă dînsa este tot acela pe care să întemeează şi lăcuitorii, cu drept cuvînt cerînd de a fi apăraţi de plată de clacă şi dijmă către mănăstire — şi nu are mai mult cuvînt mănăstirea a voi să ridice acestora acel drept, pe cît aceştiia nu ar avea cuvînt să rădice mănăstirii celelante drepturi ale propriietăţii după acea moşiie;

Văzînd că aplicaţia pravilii despre propriietate, coprinsă în Organicescu Regulament, nu să poate aplica la înprejurări unde, prin acturile de daniie, sau şi de vînzare, să va fi mărginit cu desluşire că povaţa şi duhul a dăniieşului sau a vînzătorului au fost de a nu să supune lăcuitorii du pă locul dat sau vîndut, la toate sau la unile din îndatoririle clăcaşilor către propriietar; care acel condei nu să poate dărăpăna pe temeiu acei pravili — precum pildă avem hotărîrile Divanului în pricina moşii Slătioara — şi că fără cuviinţă Sfatul la leat 1835 a aplicat acea pravilă neconrăspunzătoare cu înprejurările pricinii;

Cunoscînd că mănăstirea i să urmează darea de către Vistierie a celor hotărîţi lei una miie, spre despăgubire, şi acele dooăsprezece mii ocă sare precum din vechime s-au obicinuit, în locul celor ce urma să ia;

Pentru toate aceste cuvinte, înbunătăţim chibzuirea Sfatului Nostru: poruncim ca să rămîie şi pe viitorime nesupăraţi de dare de dijmă şi de clacă cîţi din acei lăcuitori şăzători pă acea moşiie Telega să vor îndeletnici întru tăerea şi scoaterea sării i alte lucrări ce s-ar atinge de ecsploataţia ocnilor.

Iar cît despre reclamaţiea lăcuitorilor, care zic că ar avea într-acea moşiie Telega proprietate moştenească, care s-ar fi cotropit de mănăstire, ne unim şi întru aceasta cu Sfatul, de a-şi căuta adică numiţii prin judecată, daca întru adevăr socotesc că au vreun drept.

Dumnealui şeful Depertamentului dreptăţii, prin înţelegere cu Depertamentul din lăuntru şi cu Logofeţiia bisericească, vor face cele ce să atinge de căderile fiiecăriea — pentru întreaga şi nestrămutata păzire a celor ce poruncim a să urma într-această pricină.

Arh. St. Buc., Mănăstirea Mărgineni, nr. 252/1845, pachet 7, f. 53—54

706

1846, septembrie 3

Departamentul vistieriei către judeţul Slam Rîmnic, despre încuviinţarea dată logofătului I. Cîmpineanu de a importa 20 chile griu de sămînţă

Depertamentul vistierii.
Cîrmuirii județului Slam Rîmnic

Să face cunoscut acei cîrmuiri că, după înnalta dezlegare a Mării Sale lui Vodă și comunicată prin adresul cinstitului Secretariat, cu no. 1452, s-au dat slobozenie dumnealui logofătului Ioan Cîmpineanu a emporta din Moldaviia, prin schela Focșani, o cîtățime de doăzeci chile grîu de sămînță.
Aceasta, spre știința ocîrmuirii.

Șeful Depertamentului,
D. Fălcoianu

1846, septemvrie 3
Secția 3-a
No. 1761

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 97/1846, f. 32

707

1846, octombrie 5

Cinovnicul schelei Vîrciorova către Departamentul vistieriei, despre refuzul lui Șt. Roset, Mare vornic din Moldova, de a plăti vamă la patru cai de lux, susținînd că „este de familie mare și nu plătește vama"; despre insultele aduse slujbașilor vămii de către secretarul lui Roset

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cinovnicul schelii Vîrciorova

Dumnealui Marele vornic de Moldavia Ștefan Roset la 3 ale următoarei viind din Austria, au trecut pă din nainte sentinelii a merge înainte, și după mai multe strigări ce i-au făcut soldatul, poprind, și cerîndui-să de dumnealui comandiru punctului pașaport, întîi au arătat că n-are; iar după ce i-au spus că fără pașaport nu este ertat a intra în Prințipat, au arătat apoi un pașaport de la Ambasada otomană din Viena.
Și pentru că avea și patru cai de lucs, au cerut dumnealui vameșu a răspunde legiuita vamă. Dumnealui s-a împotrivit: întîi că este de familie mare și nu plătește vama; și al 2-lea că, caii i-au avut cînd au eșit din Prințipat. Și cînd am voit noi toți slujbașii competenți a desluși dumnealui vornic orînduielile ce avem, și că numai atunci cînd ar înfățișa dovada vameșului schelii pă unde au eșit cu caii nu să poate apuca de plată, ba încă i să întoarce înapoi și ceea ce au lăsat depoziton, ne-am pomenit deodată cu un Gheorghie, ce să numea de secretar al d-lui, că au început a ne înjura în limba franțeză și rusească; pă care dumnealui comandir deși au voit a-l înainta cu comvoi la cinstita cîrmuire locală

pentru urmarea sa, dar după rugăciunea d-lui vornicului, spuind că este beat, l-au lăsat, raportuind dumnealui comandir unde să cuvine, pentru asemenea atac pricinuit chiar posturilor ce ocupăm.

De aceea și eu, după datorie, plecat supui în cunoștința cinstitului Departament, spre urmarea celor ce va chibzui într-aceasta.

I. Conțora

1846, octomvrie 5
No. 173

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 832/1846, f. 774

708

1846, octombrie 7

Departamentul vistieriei către cinovnicul schelei Calafat, despre încuviințarea dată, la propunerea ocîrmuirii județului Dolj, ca negutătorul P. Apostol să importe din Marsilia 1 000 ocale grîu de sămînță

Către cinovnicu schelii Calafatul

Cinstita cîrmuire a județului Dolj, prin adresul cu no. 6385, recomandează Depertamentului cererea negutătorului Petre Apostol, pentru una mie ocă grîu de sămînță, cumpărat de la Marsilia, și care voește a-l emporta în Prințipat, prin acea schelă.

Și, cu toate că asemenea producte sînt poprite a întra în țară, pă temeiu condiții vămilor, dar, pentru ca să dobîndească acest Prințipat o mai bună sămînță de grîu, care destinzînd lucrarea pămîntului și semănîndu-să precum arată, să poate nădăjdui înbunătățirea acestui product, Depertamentul i-au și acordat ecspusa cerere.

Pentru care, să scrie dumitale ca să îngăduiești emportarea aceștii cîtățimi de una mie ocă grîu ivitului doritor, priveghind ca să nu să emporteze mai multă sumă peste suma arătată, căci atunci vei cădea la răspundere.

Iancul Filipescu

1846, octomvrie 7

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 97 (albastru), anul 1846, f. 48

709

1846, octombrie 10

Domnitorul Gh. Bibescu poruncește a se face cercetări la Brăila dacă vaporului rus Petru cel Mare, „care călătorește regulat de la Odesa la Galați", i se pot face la Brăila aceleași înlesniri de debarcare pe care le are la Galați

---

Notă la documentul nr. 708. Adrese similare în conținut au fost trimise Dejurstvei și Comitetului carantinelor.

Noi Gheorghie Dimitrie Bibescu Vvd.,
cu mila lui Dumnezeu Domn stăpînitor a toată Țara Rumînească

către Departamentul trebilor din lăuntru

Dorința ce avem de a înlesni comunicațiile comerțiale îndemnîndu-ne a cere de la Ecselenția Sa gheneralul Fedorof, ca vaporul rusesc numit Petru cel Mare, care călătorește regulat de la Odesa la Galați, să viziteze și portul Brăilii, am priimit răspuns coprinzător că s-ar putea înființa a Noastră cerere, de se va da acelui vapor înlesnirea de tragere la țărm și poposire, de care se bucură în portul Moldavii.

De aceia, poruncim acelui Depertament a lua prin cîrmuirea Brăilii deslușiri lămurite:

1-iu. de înlesnirile ce are vaporul rusesc în portul Galații ;

2-a. de să pot da asemenea înlesniri în portul Brăilii ;

3-a. de este vreo împiedecare — și care anume — la darea acelor înlesniri și a ne supune deslușită știință asupra acestor înprejurări.

Dumnealui îndeplinitorul datoriilor de șef al acelui Departament va aduce la îndeplinire coprinderea acestui ofiț.

Gheorghie Dimitrie Bibescu

Secretarul statului,
Manuil Băleanu

Anul 1846, luna octomvrie 10
No. 321. București

Arh. St. Buc., Interne, Div. rural-comunale, nr. arh. 43/1846: „Delă pentru vaporu rusesc numit Petru cel Mare, ce au început a veni de la Odesa la Galați și în portu Brăila", f. 2

710

1846, octombrie 25

Ocîrmuirea județului Brăila către Departamentul vistieriei, despre cererea neguțătorului Marzichici de a importa prin schela Calafat $2^1/_2$ chile grîu ; rezoluția Vistieriei

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cîrmuirea județului Brăila

La porunca sub no. 2100, cîrmuiria are cinste a supune în cunoștința cinstitei Vistierii, că neguțătorul Marzichici acele doo și jumătate chile grîu voește a le emporta prin schela Calafat.

Polcovnic Iacobson

Anul 1846, luna octomvrie 25
Secția 3-a
No. 4176

[Rezoluția Vistieriei :]

Să să răspunză la aceasta că, după adresul priimit de la cîrmuirea de Dolj, cu no. 6385, s-au dat slobozeniie prin formale hîrtii către locurile de cădere, a să îngădui emportarea cîtățimii de $2^1/_2$ [chile] grîu din streinătate, care să va arăta de cîrmuire doritorului această punere la cale a Depertamentului.

Iancu Filipescu

noemvrie 1-iu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 97/1846, f. 58

711

1846, noiembrie 12

Hotărîrea judecătoriei județului Dîmbovița asupra plîngerii Mitropoliei împotriva mănăstirilor Mărgineni și Mislea, pentru revendicarea venitului de la un puț de păcură de pe moșia Săcueni și Adînca ; extras

Judecătoria județului Dîmbovița

Cinstita iconomiie a casii Sfintei Mitropolii, prin hîrtia priimită la no. 451 ghenar 31 anul următor, au cerut în judecată pă năstavnicii Sfintelor mănăstiri Mărgineni și Mislea, arătînd că Organicescu Regulament la cap 3, art. 61, despărțirea 6, desputernicează și dările ce să face pă seama mănăstirilor, a spitalurilor ș.c.l.l. Și fiindcă pă moșiia Săcueni și Adînca, [a] Sfintii Mitropolii, dintr-acest județ, să află un puț de păcură asupra căruia s-au dat stăpînire după vremi prin hrisoave domnești și numitelor mănăstiri, ca un fel de milă, după cum să obicinuia pă atunci ; luîndu-să venitu puțului adică într-un an dă Mărgineni, într-un an de Mislea, cu drept de milă și dă rînd. Asemenea s-au urmat stăpînirea. Adăogînd ca pomenitele sfinte mănăstiri, arătîndu-și testamenturile cu care au dobîndit stăpînirea pă acel metal din propiietatea Sfintii Mitropolii, să se desființeze, în temeiu mai sus arătatului articol din Regulament, după înfățișarea ce va avea cu vechilul casii, d. N. Leondi, arendașu moșii.

După care făcîndu-să legiuitele chemări, atît pîrîtelor sfinte mă-

năstiri, cît și d. N. Leondi arendașu, ca să viie a să judeca, astăzi vătafu de aprozi au înfățișat în judecată numai pe d. N. Chirculescu, vechil cu vechilet în scris din partea numitelor mănăstiri (aflîndu-să de față și cuviosul igumen al Sfintii mănăstiri Mislea) în urmarea în sus a art. 251 din Regulament, pentru căci pomenitul vechil al cinstitii iconomii nu s-au arătat. Și după ce mai întîi s-au citit hîrtiia de care s-au vorbit mai sus, au propus apoi pomenitul vechil al sfinti mănăstiri că Sfînta Mitropoliie ar avea dreptul ce-l cere atunci numai cînd în adevăr aceste mănăstiri și-ar fi avut acest de acum drept asupra acelui puț, prin milă de la Sfînta Mitropoliie ; dar, pentru că același drept l-au avut și au după dăvălmășiie la stăpînire, apoi nu-i cunoaște făcută cu dreptate această pretenție din partea casii Sfintii Mitropolii. Dînd de și-au citit spre dovedirea aceștii provlimi hotărniciia a 12 boeri cu leat 7213 dechemvrie 18, prin care să arată părțile moșiilor ce au ales, și cu vorbire în sfîrșit că pentru rîndul păcurii ce este pă acea moșiie a Drăgăneștilor au socotit să împarță : să ia cine pre cîți stînjeni de moșiie li s-au ales [...]

De aceea, judecata găsește cu cale ca pîrîtele sfinte mănăstiri asupra acestui puț de păcură să-și aibă tot același drept, ce l-au avut și pînă acum, fără clintire, plătind Sfînta Mitropolie atît lei una sută, adică cîte lei cinzeci de fiiecare mănăstire, cheltuiala judecății ; cît și un galben tacsa, cîte șapte sfanțihi iarăși de fiiecare [...]

Prezedent,

Clucer G. Hiotu

Sărdar Crătescu, sărdar M. Vlad

1846, noiembrie 12

Arh. St. Buc., Mănăstirea Mărgineni, nr. 276/1846, pachet 8, dosar 5, f. 18

Notă la documentul nr. 711. Mitropolia intentînd apel, „Curtea apelativă civilă secția I din Valahia Mare“ rejudecă procesul, menținînd hotărîrea de mai sus și respingînd acțiunea Mitropoliei. În acest proces „S-a înfățișat și de vechilul mănăst. Mărgineni un document din leat 7251, supt-iscălit de Ancuța Filipeasca, prin care trece drepturile sale de dăvălmășie la moșie și la păcură asupra mănăstirii Mărgineni, zicînd pomenitul vechil că cu acest document își are stăpînire de cîte 1 an la luarea păcurii, la fiecare 3 ani“.

Această hotărîre a Curții apelative fu dată la 24 august 1851, cu dreptul Mitropoliei la „apelație către stăpînire în soroc de 1 lună“ (Ibidem, f. 32)

1846

Bilanț de veniturile și cheltuielile vămilor din Țara Romînească, pentru anul 1845 : Carvasaraua București, cutia Carvasaralei, cîntarele din celelalte orașe, schelele

Bilanț de tot venitul vămilor din prințipatul Valahii și cheltuielile urmate pe un an de la 1 ghenarie 1845 și pînă la sfîrșitul lui dechemvrie.

[Venituri]

	lei	par.	lei	par.
Veniturile Carvasaralii Bucureștilor de la vămuirea mărfurilor de intrare și ieșire, însă :				
Ghenarie	37 322	9		
Fevroarie	129 142	27		
Martie	50 176	33		
Aprilie	66 642	4		
Mai	296 747	15		
Iunie	77 688	—	657 719	8
Iulie	46 832	18		
Avgust	72 509	16		
Septemvrie	65 580	6		
Octomvrie	211 642	24		
Noemvrie	121 347	22		
Dechemvrie	72 896	30	590 808	36
	1 248 528	4		
Venitul cutii Carvasaralii, în care se adună plata cărțuliilor ce să dau de Carvasara, plata cîntăritului mărfurilor de către cantaragii, i plata peceților de plumb ce să pun pă coleturi și alte măruntișuri, însă :				
Ghenarie	369	—		
Fevroarie	681	30		
Martie	560	35		
Aprilie	1 002	17		
Mai	2 074	15		
Iunie	904	28	5 593	5
Iulie	489	39		
Avgust	497	18		
Septemvrie	547	—		
Octomvrie	500	—		
Noemvrie	933	22	2 967	39
	8 561	4		

[Cheltuieli]

	lei	par.	lei	par.
S-au numărat la cinstita Vistierie pă cumpărătoarea huzmetului vămilor cîte lei 184 166, parale 27, analoghisiți pă fieșcare lună			2210000	—
S-au numărat la mănăstirea Colțea pentru chiria încăperii Carvasaralii de aici din București pe anul 1845			4500	—
S-au plătit lefi la slujbașii Carvasarali de aici, însă : dumnealui Teodor Csenocrat directorul pe un an, cîte lei 800 pe fiecare lună	9600	—		
Dumnealui pitarului Nicolae Nestor idem cîte lei 600 pe fiecare lună	7200	—		
Dumnealui Isac Gavriil Coci casierul idem cîte lei 600 pe fiecare lună	7200	—		
Dumnealui Vasilache Gugiu idem cîte lei 500 pe fiecare lună	6000	—		
Lui Teodor Gheorghiescul scriitorul cîte lei 100 pe lună	1200	—		
Lui Gheorghe Petrino magazierul cîte lei 180 pe lună	2160	—		
Lui Nicolae Voiculescul idem cîte lei 100 pe lună	1200	—		
Lui Hristea bulucbașa idem cîte lei 100 pe lună	1200	—		

[Venituri]

	lei	par.	lei	par.
Venitul de la cantarele orașelor după afară, ce s-au vîndut, însă :				
Cantarul orașului Tîrgoviște	693			
Idem al orașului Pitești	315			
Idem al orașului Ploești	1 669	20		
Idem al orașului Buzău	252			
Idem al orașului Cîmpulung	110			
Idem al orașelor Alecsandria, Mavrodinul i Slatina	376	20		
	3 416	—	3416	
Venitul schelii Focșanilor, împreună cu Nomoloasa și Vîrteșcoiul, însă :				
Ghenarie	443	8		
Fevroarie	778	30		
Martie	2 994	30		
Aprilie	1 986	12		
Mai	4 043	12		
Iunie	5 544	35	15791	7
Iulie	6 798	1		
Avgust	3 336	32		
Septemvrie	1 085	28		
Octomvrie	3 440	21		
Noemvrie	2 834	10		
Dechemvrie	1 653	21	19148	33
Venitul schelii Brăila, împreună cu Vădeni, însă :				
Ghenarie	2 336	38		
Fevroarie	3 011	5		
Martie	7 942	—		
Aprilie	7 726	25		
Mai	22 720	34		
Iunie	17 204	33	60942	15

[Cheltuieli]

	lei	par.	lei	par.
Lui Costandin bătrînul pe noă luni cîte lei 80 și pă 3 luni cîte lei 100	1 020			
	36 780			
Lui Marcad pe 1 an, cîte lei 100 pe lună	1 200			
Lui David pe 7 luni cîte lei 75 și pă cinci luni cîte lei 80	925			
Lui Ilie odăiașul pe 8 luni cîte lei 60 și pă 4 luni cîte lei 70	760			
La 4 mortasipi orînduiți pe la barierile celor mari 4 poduri pe 7 luni cîte lei 30 și pe 5 luni cîte lei 50 fiecăruia	1 840			
La 9 căpitani du pe la celelalte barieri cîte lei 12 pă lună fiecăruia	1 296			
Lui Gheorghe aiargiu Carvasaralii, simbria sa pe 1 an	400			
	43 201		43 201	
S-au dat la biserica Sfîntului Ilie de la Hanul Colții, mila ce după vremi o are de la cumpărătorii vămilor, pe tot anul			200	
S-au dat înapoi la 3 cojocari supțiri vama luată de la marfa de cojocărie, care au dus-o în anul acesta la Ozongiova și au întors dintrînsa înapoi, însă :				
Lui Matei Atanasiu	360			
Lui Marin Hagi Vasiliu	600			
Lui Răducanul Grigoriu	116		1 076	
S-au dat iarăși la cojocarii ce au dus la Ozongiova marfă de cojocărie în anul acesta cu leat 1845 și au în-				

[Venituri]	lei	par.	lei	par.
Iulie	18 161	39		
Avgust	27 851	37		
Septemvrie	28 837	—		
Octomvrie	32 322	7		
Noemvrie	17 860	14		
Dechemvrie	9 582	—	134 609	7
	195 561	22		
Venitul schelii Gura Ialomiții, însă :				
Martie	625			
Aprilie	493	20		
Iulie	144	—		
Octomvrie	125	—		
Noemvrie și Dechemvrie	324	20	1 712	
	1 712			
Venitul schelii Călărași, însă :				
Ghenarie	1 747	7		
Fevroarie	770	16		
Martie	1 691	2		
Aprilie	2 319	12		
Mai	2 110	10		
Iunie	405	13	9043	20
Iulie	1 061	1		
Avgust	1 361	18		
Septemvrie	1 484	—		
Octomvrie	1 398	26		
Noemvrie	1 535	10		
Dechemvrie	1 004	21	7 844	36
	16 888	16		
Venitul schelii Oltenița, însă :				
Ghenarie	218	25		
Fevroarie	306	11		
Martie	574	—		
Aprilie	4 288	10		
Mai	1 500	—		
Iunie	1 043	—	7930	6
Iulie	712	—		
Avgust	2 406	12		
Septemvrie	1 667	26		
Octomvrie	1 392	—		
Noemvrie	2 570	—		
Dechemvrie	996	—	9743	38
	17 674	4		

[Cheltuieli]	lei	par.	lei	par.
tors dintrînsa înapoi, însă :				
Lui Hagi Teofani	330	30		
Lui Ilie Ioan	157	20		
Lui Chiriță Dobre	315	—		
Lui Pashale Duda	315	—	1118	10
S-au dat chirie pe un an pentru trei cantare ce sînt trimise pe la schele			189	
S-au dat dumnealui Carcalechi tipograful, pentru tipărirea a 2 627 reghii și pentru 2 550 cărțulii			716	30
S-au dat dumnealui clucerului Ioan Roset pentru niște cai ce i-au avut tranzit și plătise vama la schela Focșanilor și Călărași			3 150	
S-au dat lui Panait Olcescul, fostul vameș la schela Gura Ialomiții, cusur din leafa sa pe lunile noemvrie și dechemvrie din anul 1844, ce nu i se plătise			246	
Au plătit casa dobîndă la lei 1 181 729 par. 1, împrumutați de la Hagi Mogîrdici zaraful în curs de 6 luni de la 1 ghenarie 1845 și pînă la sfîrșitul lui iunie	22 101	6		
Au plătit iarăși casa dobîndă la lei 1 364 451 par. 5, împrumutați tot de la Hagi Mogîrdici zaraful, în curs iarăși de 6 luni, de la 1 iulie și pînă la sfîrșitul lui dechemvrie	28 172	4	50 273	10
S-au numărat dumnealui Marelui logofăt Costandin Cantacozino, capitalul depus de dumnealui la 1 ghenarie 1845			92 085	13
Idem dobînda cuvenită la acești lei 92 083 par. 13, ce au depus				

[Venituri]

	lei	par.	lei	par.
Venitul schelii Giurgiului, însă :				
Ghenarie	2 410	38		
Fevroarie	2 573	36		
Martie	11 724	18		
Aprilie	12 793	21		
Mai	14 625	32		
Iunie	8 310	23	52 439	8
Iulie	17 157	30		
Avgust	12 987	—		
Septemvrie	8 397	38		
Octomvrie	10 131	13		
Noemvrie	13 921	13		
Dechemvrie	5 431	7	68 026	21
	120 465	29		
Venitul schelii Zimnicea, însă :				
Ghenarie	4 545	10		
Fevroarie	3 349	18		
Martie	5 419	38		
Aprilie	27 216	30		
Mai	12 003	14		
Iunie	3 912	24	56 447	14
Iulie	2 978	30		
Avgust	4 703	32		
Septemvrie	2 614	20		
Octomvrie	1 847	10		
Noemvrie	4 839	30		
Dechemvrie	1 764	23	18 748	25
	75 195	39		
Venitul schelii Turnului, însă :				
Ghenarie	404	26		
Fevroarie	401	29		
Martie	981	18		
Aprilie	4 027	13		
Mai	13 146	3		
Iunie	4 423	8	23 384	17
Iulie	2 963	38		
Avgust	2 375	27		
Septemvrie	1 686	33		
Octomvrie	1 194	10		
Noemvrie	1 609	19		
Dechemvrie	51		9 881	7
	33 265	24		

[Cheltuieli]

	lei	par.	lei	par.
dumnealui Marele logofăt Costandin Cantacozino la 1 ghenarie 1845, pe un an întreg cîte 1 la sută pe lună			11 049	32
Idem dumnealui Marelui logofăt Alecsandru Vilara, capitalul depus de dumnealui la 1 ghenarie 1845			46 041	26
Idem dumnealui Marelui logofăt Alecsandru Vilara, dobînda la acești lei 46 041 parale 26, depuși de dumnealui la 1 ghenarie 1845, pe un an întreg cîte 1 la sută pe lună			5 524	36
S-au numărat dumnealui paharnicul Atanasie Csenocrat capitalul depus de dumnealui la 1 ghenarie 1845			46 041	26
Idem dumnealui paharnicului Atanasie Csenocrat dobînda cuvenită la acești lei 46 041 par. 26, ce i-au depus dumnealui la 1 ghenarie 1845, pe un an întreg, cîte 1 la sută pe lună			5 524	36
Rămîne casa datoare pînă la împlinirea sumii dimpotrivă a venitului			388 060	14
Această sumă de lei trei sute optzeci și opt mii șaizeci parale patrusprezece făcîndu-să 4 părți, să cuvine de fiecare parte cîte lei 97 015 par. 3 bani 1, care s-au și răspuns, însă : Dumnealui Marelui logofăt Costandin Cantacozino lei una sută noăzeci și patru mii treizeci par. 7, două părți din patru, cuvenite dumnealui	194 030	7		

[Venituri]

	lei	par.	lei	par.
Venitul schelii Cîinenilor, însă:				
Ghenarie	23 331	—		
Fevroarie	13 460	33		
Martie	7 948	11		
Aprilie	5 248	19		
Mai	18 380	29		
Iunie	11 776	20	80 145	22
Iulie	10 214	8		
Avgust	7 114	11		
Septemvrie	21 666	14		
Octomvrie	44 704	29		
Noemvrie	25 104	24		
Dechemvrie	29 992	6	138 796	22
	218 942	4		
Venitul schelii Dragoslavele, însă:				
Ghenarie	11 375	13		
Fevroarie	6 177	37		
Martie	2 798	24		
Aprilie	2 128	4		
Mai	4 327	20		
Iunie	3 114	31	29 922	9
Iulie	6 091	38		
Avgust	10 963	28		
Septemvrie	2 708	26		
Octomvrie	3 211	15		
Noemvrie	6 364	11		
Dechemvrie	11 022	8	40 362	6
	70 284	15		
Venitul schelii Breaza, însă:				
Ghenarie	8 284	21		
Fevroarie	8 247	13		
Martie	10 661	31		
Aprilie	8 686	—		
Mai	11 893	27		
Iunie	22 329	13	70 102	25
Iulie	29 182	29		
Avgust	10 521	4		
Septemvrie	20 928	8		
Octomvrie	27 855	17		
Noemvrie	21 764	20		
Dechemvrie	16 933	18	127 185	16
	197 288	1		

[Cheltuieli]

	lei	par.	lei	par.
Dumnealui Marelui logofăt Alecsandru Vilara lei noăzeci şi şapte mii cincisprezece parale 4, o parte din patru, cuvenită dumnealui	97 015	4		
Dumnealui paharnicului Atanasie Csenocrat lei noăzeci şi şapte mii cincisprezece parale 3, o parte din patru, cuvenită şi d-lui	97 015	3		
	388 060	14		

[Venituri]	lei	par	lei	par	[Cheltuieli]	lei	par	lei	par
Venitul schelii Vălenilor de Munte, însă :									
Ghenarie	2 091	37							
Fevroarie	601	1							
Martie	1 173	30							
Aprilie	2 296	32							
Mai	11 100	1							
Iunie	19 752	26	37 016	7					
Iulie	16 202	20							
Avgust	2 969	28							
Septemvrie	4 087	32							
Octomvrie	12 597	34							
Noemvrie	5 666	31							
Dechemvrie	7 454	32	48 979	17					
	85 995	24							
Venitul Carvasaralii Craiovii cu schelile de peste Olt, însă :									
Ghenarie	9 653	25							
Fevroarie	15 627	18							
Martie	22 724	37							
Aprilie	33 650	16							
Mai	35 828	5							
Iunie	29 435	2	146 919	23					
Iulie	31 686	37							
Avgust	45 403	—							
Septemvrie	40 505	7							
Octomvrie	37 157	20							
Noemvrie	33 945	24							
Dechemvrie	16 083	26	204 781	34					
	351 701	17							
S-au luoat dobînzi la lei 1 234 435, parale 35, ce au dat casa cu împrumutare lui Hagi Mogîrdici zaraful, în curs de 6 luni de la 1 ghenar 1845 pînă la sfîrșitul lui iunie, cîte 1 la sută pe lună, după cum în deosebitele foi de socoteală să văd	17 651	27							

[V e n i t u r i]	lei	par	lei	par	[C h e l t u i e l i]	lei	par	lei	par.
Idem la lei 1 566 742, parale 12, tot de la numitul zaraf, în curs de 6 luni pînă la sfîrşitul lui dechemvrie 1845	26 758	18							
Să adaogă capitalurile depuse de dumnea lor boeri cumpărători ai huzmetului la 1 ghenarie 1845, însă :									
Depuşi de dumnealui Marele logofăt Costandin Cantacozino	92 083	13							
Idem de dumnealui Marele logofăt Alecsandru Vilara	46 041	26							
Idem de dumnealui paharnicul Atanasie Csenocrat	46 041	26	228 576	30					
			2908 996	33				2 908 996	3

Cel mai sus-însemnat folos dă lei 388 067 * par. 14 — adică lei trei sute optzeci şi opt mii şaizeci şi şapte, parale patrusprezece — precum şi capitalurile ce am depus în anul 1845 cu a lor dobîndă după cum anume să arată într-acest bilanţ, le-am priimit fiecare din noi pă deplin, întocmai după a bilanţului coprindere.

Şi spre încredinţarea aceştii desfaceri, am iscălit.

Iscăliţi : Constandin Cantacozino, Alecsandru Vilara, Atanasie Xenocrat

Copie întocmai după orighinal, 1846

Costandin Cantacozino

Această copie fiind scoasă întocmai după cel adevărat bilanţ iscălit dă dumnealor boerii cumpărători ai venitului vămilor, să adeverează cu ale noastre iscălituri.

Ajutor direcsii,

Pitar [Indescifrabil] ; Ioan Gh. Cociu ; [Indescifrabil]

1847, fevruarie 25

Arh. St. Buc., A.N., CCXCIX/31

* Sic

Notă la documentul nr. 712. Din motive de tehnică grafică, totalurile recapitulative parţiale din document n-au fost reproduse mai sus.

1846

Tabel de veniturile și cheltuielile pentru construirea fîntînilor din Capitală

TABLĂ

de venitul și cheltuelile urmate pentru facerea fîntînelor din capitala București, pe anul 1846

Venit	Cîtă sumă lei	par.	Cheltueli	Cîtă sumă lei	par.
1. Nactul aflat la zi 1-iu ghenarie 1846, dupe cum prin socotelile încheiete cu cercetarea pe anul trecut 1845, s-au arătat	347 020	7	1. Pentru plata lefii amploiaților orînduiți cu lucrarea fîntînelor	34 156	15
2. De la Sfînta Mitropolie cusur din lei 87 500, idem	24	20	2. Pentru facerea pompelor cu foc și celor trebuincioase la această mașină, însă :		
3. De la județul Dolju, cusur din cei orînduiți cu carte de orînduială a se priimi de la acel județ în socoteală a 10 000 #	108	—	— Pentru facerea la Paris a pompelor cu foc dupe contractul încheiat cu dumnealui Franco mașinistul, franci 81 900, din care în anul 1845 s-au plătit franci 30 300 și în anul următor franci 26 720, lei 73 100 30		
4. De la Vistierie în socoteala a 14 000 # din cei adunați du pe tacsa diplomelor ce s-au orînduit a se da boerilor de neam	279 430	30	— Idem facerea tot la Paris a mai multor instrumente tot dupe contract, franci 7 525, din care în anul 1845 s-au plătit franci 7 504, iar în anul următor franci 21, lei 58 3		
5. Lei priimiți de la Vaibel calfa secsii inginerești, pentru arvuna varului, ce i se dedese în anul 1845	126	—	— Idem niște mașini făcute în număr îndoit pentru rezervă, drept franci 3 000 .... 8 134 15		

Venit	Cîtă sumă		Cheltueli	Cîtă sumă	
	lei	par.		lei	par.
			— Idem strecurători după contractul încheiat cu d-l Bernard în franci 35 000 .... 94 901 2		
			— În plata rînduiţilor ingineri şi maşinişti la cercetare facerii maşinilor, spre încredinţare de eczacta lor lucrare, în franci 1 120 .... 3 036 33		
			— Pentru cumpărătoarea unui instrument de nivelaţie, franci 160 .... 2 331 34		
			— Pentru cheltuiala urmată de d-lui doctorul Picolu la deosebite transporte urmate din parte-i, ca unul ce era însărcinat cu această lucrare, în franci 167, sant. 3, lei 452 36		
			— Idem navlu plătit la transportul maşinelor de la Marsilia la Brăila, a siguranţii pentru aceste la Marsilia şi ambalajul unora dintr-aceste, drept franci 11 305, sant. 10, lei 30 655 25		
			— Idem transportul din Brăila la Bucureşti 3 482 32		
			— Răspunşi dumnealui Curti pentru comision, samsarlîc şi port de scrisori 2 953 39		
				219 108	9

[Continuare]

Venit	Cîtă sumă lei	Cîtă sumă par.	Cheltuieli	Cîtă sumă lei	Cîtă sumă par.
			3. Pentru facerea clădirii pompelor cu foc prin contract, și a altor adăogiri cunoscute în urmă de trebuincioase 45 424 29		
			Pentru cumpărătoarea materialurilor trebuincioase la această clădire.... 54 529 18		
			Pentru așezarea pompelor cu foc și a strecurătorilor.. 9 879 10	109 833	17
			4. Idem facerea țevilor priimite de la fabrica de la Rusberg împreună cu plumbul cumpărat de acolo i alte obiecte făcute tot acolo, precum și pentru transportul lor, cusur din lei 326 308, parale 30, osebit de lei 48 003, parale 30, răspunși în anul 1845...... 278 305—		
			— Pentru așezarea [...] acestor țevi în ulița Mogoșoaia pînă la basenurile grădinii Kisilef 36 018 15		
			— Pentru tăiatul suilardelor și canivelor .... 352 —	314 675	15
			5. Pentru basenul cel mare de la rondpunt și cel mic din grădina Kisilef și a fîntînei de la Curtea administrativă	12 851	31

Venit	Cîtă sumă		Cheltueli			Cîtă sumă	
	lei	par.				lei	par.
			6. Pentru mai multe mărunte cheltueli, precum şi cu înaogurarea urmată la clădirea fîntînelor........			2 269	32
			7. Vama dată la Carvasara pentru intrarea tutulor maşinelor			11 771	—
						704 665	39
			Mai prisosesc pînă la suma din potrivă, însă :				
			— Aflaţi în casa Depertamentului din năuntru	6 833	9		
			— Rămaşi necheltuiţi asupra cîrmuirii de Mehedinţi	11 460	25		
			— Rămaşi necheltuiţi asupra d-lui doctor Picolo	3 749	24	22 043	18
	726 709	17				726 709	17

Peste tot, în partea venitului şi în partea cheltuielilor, se adună lei şapte sute duoăzeci şi şase de mii şapte sute nuoă, parale şaptesprezece.

Arh. St. Buc., Obşteasca adunare, nr. arh. 305/1846, f. 1—3

714

1846

Însemnare de numărul satelor și de numărul familiilor din Țara Romînească pe județe ; extras

Județul	Numărul satelor	Numărul familiilor de birnici	Județul	Numărul satelor	Numărul familiilor de birnici
1 Slam Rîmnic	150	11 515	9 Teleorman	151	19 291
2 Brăila	55	4 582	10 Muscel	96	9 222
3 Buzău	216	16 607	11 Argeș	234	20 343
4 Prahova	271	20 955	12 Olt	136	14 991
5 Ialomița	134	9 638	13 Romanați	165	17 775
6 Ilfov	344	19 806	14 Vîlcea	214	20 151
7 Dîmbovița	211	18 020	15 Dolj	264	29 707
8 Vlașca	161	15 534	16 Gorj	282	21 349
			17 Mehedinți	266	25 488

In total ;

Sate = 3 350

Birnici = 294 974

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 963/1846, f. 5—6

715

1847, februarie 7

T. Rîioșanu către Departamentul vistieriei, cere încuviințare să importe din Turcia patruzeci vaci și cinci tauri, pentru prăsilă ; rezoluția Vistieriei

Cinstitei Vistierii a Prințipatului Valahii

Din Turchia du prin părțile ce să cheamă Iskru, doresc a emporta prin punctul Izlazu patruzeci vaci și cinci tauri, pentru prăsilă.

Mă rog plecat cinstitii Vistierii a mi să acorda slobozenie, prin porunci către fețele competente, ca să îngăduiască intrarea acestor vite fără plată de tacsă, fiindcă nu le aduc pentru speculație, ci pentru înbunătă-

ţirea soiului vitelor Prinţipatului acestuia, avînd încredere cinstitul Departament în această arătare a mea.

Al cinstitei Vistierii plecat,

T. Rîioşanu

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să dea în scris reclamantul, la ce anume proprietate aduce acele vite ; şi apoi să să scrie (slobozindu-se emportarea fără plată) la Comitet, Dejurstvă şi cinovnicului punctului Izlaz, după izvod.

Iancu Filipescu

[1847], fevruarie 7

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 59

716

1847, februarie 17

Departamentul vistieriei către Secretariatul statului, despre netemeinicia pretenţiilor lui Gh. Manole de a fi considerat ca supus străin

Asupra celor coprinse în adresul acelui cinstit Secretariat cu no. 3, cerîndu-se de la cîrmuirea de Muscel ştiinţă, se alătură pe lîngă aceasta în copie raportul ei cu no. 4306, după care Vistieria socoteşte că nici nu poate acel Gheorghe Manole a se numi sudit, mai cu seamă că cîrmuirea — prin alt raport supt no. 231 priimit acum — adaogă că umblă să mai cumpere încă o moşioară cu preţ de lei 40 000.

Iar cît pentru prisosul ce se mai vede la plata tacsei patentei sale de clas II, peste legiuiţii lei 120, este pentru zeciuiala Maghistratului local, după legiuiri, şi pentru ceea ce se ia de starostea în folosul său, după orînduiala ce se păzeşte în general la toate clasele de patentari.

Iancu Filipescu

1847, fevruarie 17
No. 732

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 807/1847, f. 120

717

1847, februarie 22

Ing. Balzano către Departamentul din lăuntru, despre construirea în portul Brăila a două poduri pentru a înlesni debarcarea vaporului rus şi a celui austriac ce vine în cursă de la Constantinopol

Corrispondendo al rispettoso ordini no. 609 delli 7 di questo mese, il sottoscritto à l'onore di prevenire l'onorabile Dipartimento che ancora in data 14 genuaio pp. no. 12 esso gli presento il progetto di construzione di due pontili per l'approdo del battello a vapore russo, e del vapore austriaco di Constantinopoli nel porto di Braila.

Il sottoscritto riteneva che questo progetto fosse giá stato approvato e disposto l'accorrente per porseo in esecuzione giacche ial 1-o del prossimo mese di marzo si riaprira la navigazione del Danubio e sarebbe fatale assai se i detti due battelli arrivando in Braila non trovassero il luogo di approdo.

Il sottoscritto è quindi del parere di dare immediatamente mano al lavoro per non incorrere nell'anziesposto inconveniente.

Balzano

Bucurest, li 22 febbraio 1847

[Traducere contemporană documentului:]

Cinstitului Departament din lăuntru,
Secţia I

Drept răspuns la respectuoasa poruncă no. 609 de la 7 ale curgătoarei, supt-însemnatul are cinste a supune la cunoştinţa cinstitului Departament ca, de la 14 ianuarie încă, supt no. 12, a înfăţişat proiectu construcţii celor doă poduri în poposirea vaporului rusesc şi a celui austriac ce vine de la Constantinopol în portu Brăilii.

Supt-însemnatul socoate că acest proiect s-ar fi şi aprobat, şi că s-ar fi luat dispoziţiile trebuincioase spre a se pune în ecsecutare, fiindcă la 1-iu ale viitorului martie se va deschide navigaţia Dunării; ar fi destul de fatal cînd pre-zisele vapoare ajungînd la Brăila, să nu găsească loc de poposire.

Supt-însemnatul este de părere ca să se puie cît mai curînd acel proiect în lucrare, spre a nu da loc casului sus-arătat.

M. Droc

Bucureşti, 22 fevruarie 1847

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 43/1846, f. 12

718

1847, februarie 26

Ocîrmuirea judeţului Mehedinţi către Departamentul vistieriei, despre jalba lui D-trie C-din Frumuşanu din Cerneţi, care cere încuviinţare să importe 10 scroafe şi 2 vieri din Serbia; rezoluţia Vistieriei

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cîrmuirea judeţului Mehedinţi

Prin reclamaţiea ce au dat cîrmuirii dumnealui Dimitrie Constandin Frumuşanu din Cerneţi au făcut arătare că, voind a prăsi soiul de rîmători ce se zic mänguli, după ordinul ce au dat unui neguţător, aşteaptă a-i aduce din Serviea, prin punctul Vîrciorova, zece scroafe cu doi vieri.

Să supune, plecat, la cunoştinţa cinstitului Depertament cererea reclamantului şi este rugat a da cîrmuirii dezlegare, binevoind a porunci cele de cuviinţă şi dumnealui cinovnicului acelui punct.

Cîrmuitor,
P. Poenaru
I. Niţescu

Anul 1847, fevruarie 26
Secsia 3-lea
No. 1556

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să să răspunză cîrmuirii. Să să dea şi în cunoştinţa Dejurstvii şi cinovnicului schelii, după izvoadele iscălite de mine

Iancu Filipescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 74

719

1847, martie 31

Departamentul vistieriei către cinovnicul schelei Giurgiu, despre încuviinţarea dată fraţilor Ghermani de a importa, fără vamă, 200 ocale grîu de sămînţă

Vistieria,
cinovnicului schelii Giurgiu *

Dumnealor fraţii Ghermani, prin jalbă către Depertament, au făcut rugătoare cerere a li să da voie a emporta printr-acea schelă doă sute ocă grîu de sămînţă.

Vistieriia, privind la înbunătăţirea agriculturii, ce printr-aceasta să poate aduce şi dezvoltare lucrării pămîntului, prin aducerea aceştii însemnate cîtăţimi de grîu, li s-au acordat slobozenie.

Şi să scrie dumitale, să îngădueşti emportarea pomenitei cîtăţimi, fără nici o plată de vamă, pentru cuvîntul folosului ce să nădăjduieşte a să produce din înbunătăţirea aceştii sămînţe.

I. Filipescu

1847, martie 31
No. 571

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 97/1846, f. 62

* Adrese cu conţinut similar au fost expediate de Vistierie şi Dejurstvei (nr. 572), precum şi Comitetului carantinelor (nr. 573).

720

1847, aprilie 15

P. Pencovici către Departamentul din lăuntru, despre construirea celor două poduri plutitoare în portul Brăila, pentru vapoarele care vin în cursă de la Constantinopol și Odesa

Cinstitei secții întîiu a cinstitului Departament din lăuntru

Pentru desbarcarea vapoarelor de Constandinopol și Odesa la portu Brăila, după proectul dat de d. Balzano, înțelegerea urmată cu cîrmuirea de Brăila și în sfîrșit înalta aprobație a Mării Sale lui Vodă prin luminata rezoluție pusă asupra raportului Departamentului cu no. 910, s-a orînduit comisia cheiului, a pune în lucrare clădirea a doă poduri plutitoare.

Prețul clădirei acestor poduri, după prețuirea făcută, însumează lei zece mii și trèi sute zile de lucru, din care suma de lei zece mii s-au orînduit a să da din casa Maghistratului local în priimirea pomenitei comisii, iar zilele, din cele legiuite pentru drumuri.

Aceasta cu cinste să face cunoscut și cinstitei secții, spre știință pentru fondurile orînduite a să da din casa Maghistratului și cuvenita urmare din parte-i.

Șeful secții,
P. Pencovici

Anul 1847, aprilie 15
No. 1101

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 43/1846, f. 19

721

1847, aprilie 26 (mai 8)

Memoriu al agentului din Principate al societății de asigurare austro-italiene din Triest, privind operațiile de asigurare împotriva incendiilor și condițiile în care ar putea funcționa un birou și în Țara Romînească

Anexă

Mémorandum

Au sujet de l'établissement d'une Agence en chef de la Société Impériale Royale privilegiée, dite Assicurazioni Generali Austro-Italiche à Trieste, dans la Principauté de Vallachie à Bucharest.

Relativement à ses opérations d'assurance contre le feu.

L'assurance est un institut qui met à couvert les biens et l'avoir de l'homme, contre des événements élémentaires — ou pour mieux dire,

l'assurance promet de reintégrer et de remplacer l'objet qui a été assuré, tel qu'il le fut avant le sinistre événement (par exemple le feu et la foudre).

Ainsi donc, la bonification pour un objet assuré et ruiné par le feu sera toujours juste et précisement égale au dommage que le dit objet aura souffert. Admettre une plus ample bonification, serait trop préjudicier les propres intérêts de la société d'assurance, et surtout la sûreté publique ; car il se trouveraient bientôt des individus d'assez mauvaise conscience, qui en abusant des bienfaits de l'assurance, tâcheraient d'en former un objet d'une spéculation particulière d'autant plus illicite et réprehensible, plus elle pourrait dans ses suites devenir funeste au bien être publique. Voici un exemple. Le nommé A possède une vieille maison délabrée. Il voit la nécessité dans laquelle il se trouvera tôt ou tard de la faire rebâtir à neuf, mais les frais de cette bâtisse montent à f. 10 milles. Ór, il fait assurer sa vieille maison pour la dite somme, lui met le feu en secret et réclame le montant, qui doit lui procurer une nouvelle habitation, sans songer que son procédé criminel a peut-être plongé dans la plus cruelle misère une centaine de ses voisins et concitoyens, victimes de l'incendie dont il a été l'auteur.

Nulle société d'assurance pourra exister, et jamais elle pourra satisfaire au but qu'elle a de contribuer au maintien de la sureté publique, sans l'appui des lois observées avec rigueur. Là, où des recherches les plus assidues pour découvrir la cause de chaque incendie ne sont pas employées, où l'autorité ne soumet à une enquête rigoureuse tous les habitans d'une maison dans laquelle le feu a éclaté ; où celui dont la négligence et l'insouscience a été la cause de l'incendie, n'est point sevèrement puni, et que la loi la plus austère ne sévit contre les incendiaires malicieux ; là enfin, où les individus de toutes les classes des habitans ne sont tous sans exception soumis dans des pareils cas à la même rigueur de la loi, là il serait à craindre que l'institution de l'assurance serait suivie de graves catastrophes.

En général on trouve des idées extrèmement fausses et erronnées sur la nature essentielle de l'assurance. On s'est formé l'opinion que la somme exprimée dans la Police d'assurance devait être le véritable objet de l'assurance, tandis que l'expression de cette somme (comme on le verra plus bas) ne sert en effet que pour réaliser par ce moyen, ou bien, pour corporifier l'idée véritable ; car le véritable objet de l'assurance est seul et uniquement, la chose même, et tel ou tel objet de quelques valeur que l'on veut assurer. Il est donc de la plus haute importance de dissiper de pareilles idées erronnées dans des lieux où il s'agit d'introduire l'établissement de l'assurance, et d'y faire naître une juste entente de ses opérations.

Ainsi qu'il a été dit plus haut, l'assurance s'oblige de remplacer dans sa forme primitive l'objet détruit par le feu. Mais comme il est impossible de remplacer l'objet ainsi reduit en cendres, précisément sous la même forme, en même qualité et dans l'état même où il se trouvait immédiatement avant l'incendie ; vu en outre, que l'assurance, suivant une règle ordinaire, se borne dans presque tous les cas, à garantir une partie

seulement de la valeur de l'objet assuré (elle admet dans la règle les 2/3; ainsi, par exemple : sur un objet d'une valeur de f. 15 M. elle garantit, f. 10 M. et bonifie par conséquent les 2/3 du dommage), afin que par ce moyen le propriétaire de l'objet ainsi assuré continue lui même aussi de s'intéresser pour la conservation et la sauvegarde de cet objet ; vu enfin le besoin de calculer d'avance le taux ou la prime d'assurance, à raison de laquelle la Société pourrait convenir d'accorder la garantie; il en résulte par conséquence la necessité d'établir au moyen de sommes et de chiffres fixes, des points d'appui pour définir les limites de chaque opération d'assurance.

Voilà comment il faut concevoir une juste idée de l'assurance, et c'est sur le court exposé de ces argumens que toutes les opérations de l'assurance sont basées. Ces argumens, ainsi que quelques autres dispositions qui constituent la base des assurances, sont ennoncées dans les «Conditions générales de l'assurance», imprimées et annexées à chaque police. Tous ceux qui voudront prendre une telle police d'assurance seront tenus de se soumettre sans contradiction aux préceptes de ces conditions, dont un exemplaire, dans les formes ainsi qu'elle sont en vigueur dans les états impériales royales d'Autriche, se trouve ci près annexé, et qui avec quelques modifications nécessaires pourraient de même servir de règle en Valachie.

* * *

Pour qu'une Société d'assurance puisse être à même d'étendre ses opérations sur un État étranger, il faudra avant tout mettre à couvert la sûreté, de cet État même, ainsi que de la Société, par l'effet des dispositions suivantes :

a. Le gouvernement, après avoir examiné les «Conditions générales» qui doivent servir de base à toutes les actes d'assurance, leur accordera par une sanction formelle pleine vigueur dans l'état ;

b. Il accordera de même à la Société, l'assistance des autorités et la garantie au sujet des enquêtes qui doivent suivre chaque incendie pour découvrir la cause du feu, et de la punition exemplaire de tous ceux qui pourraient être convaincus d'avoir occasionné le malheur ;

c. Les principes d'après lesquels l'évaluation des objets détruits par le feu doit avoir lieu ; les formes sous lesquelles ces actes d'évaluation doivent être rédigés ; et la compétence des estimateurs, après avoir été examinés et approuvés, seront sanctionnés par le gouvernement, afin de servir comme règle pour tous les cas à l'avenir ;

d. Les dissentions qui pourraient s'élever entre la Société d'assurance et les assurés, au sujet des bonifications et pertes, ne seront jamais par devant les tribunaux publiques ordinaires. Pour des cas pareiles, il faut au contraire, en renonçant à toutes les formalités des procés judiciaires ;

e. Nommer un Conseil d'arbitres permanent et autorisé par le gouvernement, ayant pour tâche d'applanir et de juger ces sortes de diffé-

rends. Toutes les deux parties seront tenues de se soumettre sans contradiction à la sentence de ces juges arbitres, qui devra être à jamais inappellable.

* * *

La Société d'assurence ci-bas nommée, désirant en dernier lieu s'informer de la véritable position et des circonstances locales de cette Capitale, afin de pouvoir sur ces notions baser avec exactitude les calculs nécessaires, a l'honeur de demander communication des renseignements suivants :

1. Plan exact de situation de la ville de Bucharest.
2. Indication de tous les incendies qui y ont eu lieu dans l'espace de 50 ans.
3. Exposé sur le nombre actuel des maisons et sur la forme de bâtisse dans cette ville.
4. Devis sur les prix de tous les matériaux de bâtisse et du manoeuvre.
5. Spécification détaillée de tous les appareils pour l'extinction du feu, ainsi que des règlemens pour les incendies, existants dans cette Capitale.
6. Renseignemens sur les instructions de la police, au sujet des règles à observer dans chaque maison contre le feu, et
7. Le nouveau règlement de bâtisse pour la ville.

L'agent en chef de la Société impériale royale privilegiée, dite Assecurazioni generali austro-italiche à Trieste, dans les principautés de Vallachie et Moldavie.

Charles K.

Bucharest, le $\frac{8 \text{ mai}}{26 \text{ avril}}$ 1847

[Traducere :]

Memorandum

cu privire la stabilirea unei Agenţii principale a societăţii chesaro-crăieşti privilegiate, denumite Assicurazioni generali austro-italiche din Triest, în Principatul Ţării Romîneşti la Bucureşti.

Relativ la operaţiile sale de asigurare împotriva focului.

Asigurarea este o instituţie ce pune bunurile şi avutul omului la adăpost împotriva unor întîmplări elementare — sau, mai bine zis, asigurarea promite să refacă şi să repună obiectul asigurat în situaţia în care el se găsise înainte de a fi avut loc sinistrul (spre exemplu focul şi trăznetul).

În felul acesta deci, bonificaţia plătită pentru un obiect asigurat şi (apoi) distrus de foc va fi totdeauna justă şi strict echivalentă degradării suferite de obiectul menţionat. A concepe o bonificare mai mare ar însemna un prea mare prejudiciu pentru veniturile proprii ale societăţii de asigurare şi îndeosebi pentru

siguranța publică ; căci s-ar găsi îndată indivizi destul de răuvoitori care, abuzînd de binefacerile asigurării, ar încerca să facă din ea un obiect de speculă particulară cu atît mai ilicită și reprobabilă, cu cît aceasta ar putea deveni — prin urmările sale — funestă pentru bunăstarea publică. Iată un exemplu. Numitul A, posedă o casă veche, ce stă să cadă. El își dă seama că mai de vreme sau mai tîrziu va trebui să pună spre a o reclădi din nou ; dar cheltuielile acestei construcții s-ar ridica la 10 mii fiorini. Or, el ia măsuri și își asigură casa sa veche pentru suma arătată, apoi pe ascuns îi dă foc și cere suma, cu care-și va achiziționa o locuință nouă, fără să socotească că procedeul său criminal a aruncat poate în cea mai cruntă mizerie sute de vecini și concetățeni ai săi, victime ale focului pus de el însuși.

Nici o societate de asigurare nu va putea exista, și niciodată ea nu va putea corespunde scopului ce-l are, de a contribui la menținerea siguranței publice, fără sprijinul unor legi respectate cu strictețe. Acolo unde nu se întreprind cercetările cele mai grijulii spre descoperirea cauzelor fiecărui incendiu, unde autoritatea nu supune unei anchete serioase pe toți locuitorii unei case la care a izbucnit focul ; sau acela a cărui neglijență și nepăsare a provocat incendiu, nu este pedepsită sever și legea cea mai aspră nu înfierează pe incendiatorii înrăiți; acolo, în sfîrșit, unde membrii tuturor claselor de oameni nu sînt supuși — în cazuri similare — fără excepție aceleiași rigori legale, acolo ar fi de temut că introducerea sistemului de asigurări ar duce la catastrofe grave.

În genere, se întîlnesc păreri cu totul false și greșite în ceea ce privește natura intrinsecă a asigurării. S-a format credința că suma înscrisă în polița de asigurare e cea care ar trebui să fie adevăratul obiect al asigurării, pe cînd expresia acestei sume (după cum vom vedea mai jos) nu servește de fapt decît spre a realiza astfel sau a întruchipa adevărata idee ; căci adevăratul obiect al asigurării este — singur și numai el — lucrul însuși și cutare sau cutare obiect pe care vrem să-l asigurăm. Este deci de cea mai mare importanță ca, în locurile unde e vorba de introdus sistemul de asigurare, să spulberăm astfel de idei greșite și să ajutăm la formarea unui sens just cu privire la operațiile respective.

După cum s-a spus mai sus, asigurarea se obligă să repună obiectul distrus de foc, în forma sa de mai înainte. Deoarece însă e imposibil să readuci obiectul — prefăcut astfel în cenușă — exact în aceeași formă, calitate și chiar în starea în care se găsea în momentul anterior incendiului, ținînd seama, de altfel, că asigurarea după o regulă curentă se mărginește, aproape în toate cazurile, la garantarea a unei părți numai din valoarea obiectului asigurat (se admit de regulă două treimi ; așa de exemplu, dintr-un obiect în valoare de 15 mii fiorini, se garantează 10 mii fiorini și bonifică prin urmare 2/3 din daune), pentru ca prin acest mijloc proprietarul obiectului asigurat să continue el însuși a se interesa pentru păstrarea și paza acestui obiect ; ținînd în sfîrșit seama că trebuie calculat dinainte cuantumul sau prima de asigurare, pe baza căreia societatea s-ar putea învoi să acorde garanția, din acestea rezultă deci necesitatea de a stabili pe bază de sume și de cifre precise, puncte de sprijin pentru definirea limitelor fiecărei operații de asigurare.

Iată cum trebuie concepută o idee justă asupra asigurării — iar toate operațiile de asigurare sînt bazate pe scurta expunere a acestor considerente. Aceste considerente, precum și cîteva alte dispoziții care constituie baza asigurărilor, sînt enunțate în «Condițiile generale ale asigurării», imprimate și anexate la fiecare poliță. Toți aceia care vor dori să ia o astfel de poliță de asigurare vor fi ținuți să

se supună fără opunere prevederilor cuprinse în aceste Condiții — din care un exemplar, în formele în care ele sînt în vigoare în statele chesaro-crăiești ale Austriei, se află anexat aici, și care, cu cîteva modificări necesare, ar putea servi drept normă și în Țara Romînească.

* * *

Pentru ca o societate de asigurare să poată fi în stare de a-și extinde operațiile într-un stat străin, înainte de orice va trebui să ne punem la adăpost în ceea ce privește siguranța pe care o oferă acest stat însuși, cum și societatea, cu ajutorul dispozițiilor următoare :

a. Guvernul, după ce va fi examinat „Condițiile generale" care trebuie să servească drept bază tuturor actelor de asigurare, le va acorda, printr-o sancționare formală, deplina valabilitate în cuprinsul statului;

b. La fel, el va acorda societății sprijinul din partea autorităților — și garanție cu privire la anchetele ce trebuie întreprinse după fiecare incendiu, spre descoperirea cauzelor focului și cu privire la pedepsirea exemplară a tuturor acelora care ar putea fi vinovați de a fi provocat nenorocirea ;

c. Principiile după care trebuie făcută evaluarea obiectelor distruse de foc, formele în care trebuiesc redactate aceste acte de evaluare și competența prețuitorilor, după ce vor fi fost examinate și aprobate, vor fi sancționate de Guvern, spre a sluji drept regulă pentru toate cazurile în viitor ;

d. Neînțelegerile ce s-ar putea ivi între societatea de asigurare și asigurați, pe chestiunea bonificărilor și a pierderilor, nu vor fi deferite niciodată tribunalelor publice obișnuite. În asemenea cazuri, trebuie — din contră, renunțîndu-se la toate formalitățile inerente proceselor judiciare —

e. să se numească un consiliu de arbitri, permanent și autorizat de Guvern avînd drept sarcină aplanarea și judecarea acestui soi de diferende. Ambele părți vor fi ținute să se supună fără opunere hotărîrii date de acești judecători-arbitri — hotărîre care nu va putea fi niciodată atacată cu apel.

* * *

Societatea de asigurare arătată mai jos, dorind în ultim rînd să se informeze asupra adevăratei stări de fapt și asupra împrejurărilor locale din această Capitală, pentru ca pe temeiul acestor elemente să-și poată baza cu exactitate calculele necesare, are cinste să ceară a i se comunica informațiile următoare:

1. Planul de situație al orașului București, întocmit cu exactitate.
2. Toate incendiile ce au izbucnit aici în interval de 50 ani.
3. O expunere asupra numărului de case actual și asupra sistemului clădirilor în acest oraș.
4. Un deviz de prețurile tuturor materialelor de clădit și de prețurile mîinii de lucru.
5. Specificarea amănunțită a tuturor aparatelor de stingere a focului, precum și a regulamentelor privitoare la incendii, în vigoare în această Capitală.
6. Informații asupra instrucțiunilor poliției, cu privire la regulile de observat în fiecare casă împotriva focului, și
7. Noul regulament asupra construcțiilor, pentru oraș.

Agentul principal al societăţii chesaro-crăieşti privilegiate, numite Assicurazioni generali austro-italiche din Triest, în Principatele Ţara Romînească şi Moldova.

Karl K.

Bucureşti, $\frac{\text{8 mai}}{\text{26 aprilie}}$ 1847

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 215/1847, f. 4—5

722

1847, aprilie 29 (mai 11)

Agentul din Principate al societăţii de asigurări austro-italiene din Triest, către Domnitorul Gh. Bibescu, înaintează un memoriu privind stabilirea unui birou de asigurări în Ţara Romînească; rezoluţia Domnitorului

À Son Altesse Sérénissime Monseigneur Georges Démètre Bibesco, Prince Régnant de la Valachie, etc.,

Monseigneur

L'humble soussigné a l'honneur de soumettre au jugement de Votre Altesse Sérénissime, le mémorial ci-joint, au sujet de l'établissement d'un Bureau d'Assurance contre les pertes occasionnées par le feu, en Valachie.

Prêt à donner ultérieurement encore tous les détails et éclaircissements qui paraitraient nécéssaires et désirables en cette matière, l'humble soussigné attend les ordres de Votre Altesse Sérénissime, pour obéir exactement aux dispositions qu'Elle daignera prendre sur cet objet, et pouvoir en faire part à la Société dont il est le plénipotentiaire.

Le soussigné a l'honneur d'être avec le respect le plus profond de votre Altesse Sérénissime le très humble et le très respectueux serviteur,

L'Agent plénipotentiaire de la Société d'Assurance Austro-Italiche à Trieste pour les Principautés de la Valachie et Moldavie.

Charles K.

Bucarest, le $\frac{\text{29 avril}}{\text{11 mai}}$ 1847

[Rezoluţia Domnitorului :]

Nous connaissons tout ce qu'il y a d'utile dans l'établissement d'une société d'assurance contre le feu dans notre pays, et nous l'appelons de tous nos voeux, mais nous doutons qu'une pareille société peut avoir ici son intérêt, vu le mode de nos constructions.

Mr. Borozin donnera dans tous les cas au signataire les renseignements exprimés dans le mémorandum ci-joint.

[Traducere :]

Către Înălţimea Sa Gheorghe Dimitrie Bibescu Voevod,
Principele domnitor al Ţării Romîneşti,

Prea Înălţate Doamne,

Umilul sub-iscălit are cinste de a supune judecăţii Inălţimii Voastre memoriul anexat, cu privire la stabilirea unui birou de asigurare împotriva pierderilor provocate de foc, în Ţara Romînească.

Gata de a da ulterior toate amănuntele şi lămuririle ce s-ar găsi necesare şi de dorit în acest domeniu, umilul sub-iscălit aşteaptă poruncile Inălţimii Voastre, spre a se supune întocmai dispoziţiilor pe care Ea va binevoi să le ia în această chestiune şi a le putea împărtăşi societăţii al cărei împuternicit este.

Sub-iscălitul are cinste de a fi, cu cel mai profund respect, a Inălţimii Voastre prea plecată şi prea supusă slugă,

Agentul societăţii de asigurare austro-italiene din Triest, împuternicit pentru Principatele Ţara Romînească şi Moldova.

Karl K.

Bucureşti, 29 aprilie / 11 mai 1847

[Rezoluţia Domnitorului :]

Noi cunoaştem tot folosul pe care-l aduce stabilirea unei societăţi de asigurare împotriva focului în ţara Noastră şi o dorim din tot sufletul, dar Ne îndoim că o asemenea societate poate obţine un venit de aici, dat fiind felul în care sînt făcute clădirile noastre.

Domnul Borozin va da semnatarului, în toate cazurile, explicaţiile prevăzute în memoriul anexat aici. *

Arh. St. Buc., Interne, Div. Comunală, nr. arh. 215/1847 : „Delă pentru înfiinţarea unii case de asigurare pentru primejdia focului...", f. 2

* La 16 iulie 1847, A. Vilara relatează : „În urmarea aceştii porunci, domnu Borozin au făcut cunoscut pomenitului aghent numărul caselor cîte coprinde oraşul, întinderea acestuia, felul construcţiilor şi cîte i-a mai fost de trebuinţă ; după care, numitul şi-a alcătuit proiect — şi eri, la o zi ce au fost hotărîtă de o înţelegere mai d-aproape, viind dumnealui împuternicitul aghent în presudstvia Depertamentului, în fiinţa dumisale, a supt-iscălitului şi a domnului Borozin, s-au citit cu toată luarea aminte şi s-au dăzbătut bazurile coprinse în pomenitul memorandum [...]

Obiectul ars nu are să să plătească în suma pentru care s-au asigurat, ci după cum să va preţui în starea ce ar fi fost cînd au ars [...] ; căci o casă numai din trecerea anilor pierde din preţul ei dintîi, în vreme ce plata asigurării urmează pă starea întru care s-au găsit la ei asigurare [...]" (Ibidem, f. 8)

723

1847, iunie 5

Ocîrmuirea județului Brăila către Departamentul din lăuntru, despre deplasarea în Țara Romînească a vornicului I. Pruncu, starostele ținutului Putna, spre a cumpăra circa 2 000 chile mei, care să fie semănat în Moldova

Cinstitului Departament din lăuntru
Cîrmuirea județului Brăila

Dumnealui vornicu Iordache Pruncu, starostea ținutului Putnii, aseară a sosit aici în Brăila, cu însărcinare din partea Mării Sale Prințului Moldavii, **ca să cumpere din partea aceastta 1 707** chile de Moldova mei, spre a le înpărți lăcuitorilor din învecinatele patru județe, ca să le semene estimp — aflîndu-se în lipsă de alte semănături, din pricina secetii și a lăcustelor.

Pentru care, cîrmuirea **nu lipsește** cu cinste a supune aceasta în cunoștința cinstitului Depertament, spre știință.

Polcovnic,
Iacobson

1847, iunie 5
No. 2035

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 52/1847, f. 154

724

1847, august 5

Ocîrmuirea județului Buzău către Departamentul vistieriei, despre cercetarea făcută dacă în adevăr E. Dumitriu a deschis „o moară de tabac" în satul Cîndești; rezoluția Vistieriei

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cîrmuirea județului Buzău

După jalba ce au dat un Ene Dumitriu, arătînd că a deschis fabrică de tabac în satu Cîndești propriietatea dumneaei marei logofetese Elenca

---

Notă la documentul nr. 723. La 6 iunie 1847, ocîrmuirea județului Slam Rîmnic raportează Departamentului din lăuntru că „Vornicul Iordache Pruncu, starostea ținutului Putnii, este însărcinat de stăpînirea Moldavii ca să cumpere din acest Prințipat dooă mii chile mei, pentru lăcuitorii satelor acelora din Prințipatul Moldavii, ce au ajuns în desăvîrșită lipsă, ca să-l samene acolo în următorul timp, spre a li să întîmpina prin aceasta nevoia ce le amerință nerodirea din partea locului.

Pe care temei, dumnealui vornicu Pruncu au început a înpărți bani pă asemenea product — și chiar în acest județ".

Această colectare de mei pentru sămînță se face în condițiile liberului export al cerealelor prin Brăila — precum și ale secetei, care n-a lipsit nici în județul Slam Rîmnic. (Ibidem, f. 155).

Filipeasca dintr-acest județ; făcîndu-să cercetare prin supt-cîrmuitoru respectiv, daca este adevărată arătarea pomenitului, precum și să înștiințeze pă cîrmuire de calitatea tabacului ce va fi producînd acea fabrică.

S-a luat acum încredințare din al său raport supt no. 2185, că cercetînd, a găsit cu adevărat acea moară de tabac înființată — lucrînd și tabac din tutun din acest pămînt, de o calitate bună, precum proba din alăturata hîrtie dovedește.

De aceea, cîrmuirea cu plecăciune supune la cunoștința cinstitului Depertament, spre cuviincioasa dezlegare.

Cîrmuitor,
A. Perdecari

Anul 1847, avgust 5
Secsia 3-lea
No. 5155

[Rezoluția Vistieriei :]

Să să răspunză că slobodă este așăzarea fabricilor potrivit cu art. 158 din Regulament. Prin urmare, va lăsa să lucreze întreprinderea sa, îndemnîndu-să lucrătorii ca să aducă la desăvîrșire fabricația tabacului, ca să să poată folosi de rodul ostenelilor lor.

Herescu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 662/1847 : „Delă pentru deschiderea fabricii de tabac din tutun rumînesc, de către Ene Dimitriu din satul Cîndești din județu Buzăului", f. 1

725

1847, august 21

D-trie Filișanul către Departamentul vistieriei, cere încuviințare să importe din Elveția 16 boi și vaci; rezoluția Vistieriei

Cinstitului Departament al vistierii

Pentru înbunătățirea prăsilei vitelor din acest Prințipat, am cumpărat din Sveția șaisprezece capete vite (boi, vaci).

Pentru care, mă rog a să porunci ca să fie slobodă a lor importare prin schela Vorciorova, cu plata legiuitei vămi.

Dimitrie Filișanul

Priimit : avgust 19

[Rezoluția Vistieriei :]

Să sloboade intrarea, prin plata legiuitei vămi de 3 la % şi să va scri locurilor de cădere a-l îngădui.

D. Fălcoianu

[1847], avgust 21

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 114

726

1847, august

Ocîrmuirea județului Buzău către Departamentul vistieriei, despre buna stare în care se află „fabrica" de tabac de la Cîndești și despre calitatea producției sale

Cinstitului Depertament al visterii.
Cîrmuirea județului Buzău

După porunca cu no. 463, atingătoare fabricii tabacului de la satul Cîndeşti acest judeţ, cercetîndu-să, să dovedeşte în bună stare, lucrătoare.

Iar obiectul ce produce este de calitate — ce să trimite cinstitului Depertament cu acest plecat raport şi doă probe.

De care, oca să vinde de lei cinci pînă la lei şase.

Pentru d. cîrmuitor
Secretar,
[Indescifrabil]

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 662/1847, f. 4

727

1847, septembrie 15

M. Anastasievici către Departamentul vistieriei, cere încuviințare să importe din Serbia șase vaci și doi tauri; rezoluția Vistieriei

Cinstitei Vistierii a Prinţipatului Ţării Romîneşti

Prin punctu Zimnicea am să importez şase vaci şi doi tauri, de soi unguresc, pe care să le aduc la moşia mea Brînceni, din judeţu Teleorman, şi să le am de tamazlîc, aducîndu-le din Servia.

Prin urmare, rog plecat pe cinstita Vistierie, să binevoiască a porunci unde se cuvine, pentru sloboda emportaţie acestor vite, prin arătatul punct.

Mişa Anastasievici

1847, septemvrie 15

[Rezoluţia Vistieriei :]

Să să scrie locurilor de cădere să îngăduiască emportaţia acestor vite, supt plata legiuitei tacse de trei la % de lei, potrivit cu slobozenia dată şi altor feţe, atingătoare fiind cererea dumnealui Mişul, de înbunătăţirea vitelor acestui Prinţipat.

D. Fălcoianu

[1847], septemvrie 15

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 117

728

1847, octombrie 20

J. Marsillon, inginerul hidrotehnic, către Departamentul din lăuntru, propune ca în timpul lipsei sale din ţară, Gilbert să fie însărcinat cu direcţia generală a aşezămîntului fîntînilor, iar Alex. Zane cu alcătuirea rapoartelor referitoare la lucrările ce trebuie să înceapă in anul viitor şi la tot ceea ce priveşte administrarea fîntînilor.

A l'honorable Département de l'intérieur.
L'ingenieur des eaux

Le soussigné a l'honneur d'exposer ce qui suit à l'honorable Département de l'intérieur.

Le soussigné allant à Constantinople et en France pour six mois à partir du 1-er n-bre prochain jusqu'au 31 avril 1848, époque à laquelle il devra être de retour à Bukarest, dans le but d'étudier les perfectionnements apportés dans la confection des tuyaux de conduite d'eau et dans les constructions des grands réservoirs afin d'appliquer, à l'achèvement des travaux de distribution d'eau de Bukarest, les dispositions et les systèmes reconnus par l'expérience comme les plus solides et les plus économiques en même temps, prie l'honorable Département de l'intérieur de vouloir bien arrêter ce qui suit :

Monsieur Gilbert sera chargé de la Directon générale de l'établissement des fontaines et de faire les rapports relatifs à cette direction.

Monsieur Alexandre Zané sera chargé de faire les rapports à l'honorable Département de l'intérieur sur tous les sujets ayant rapport aux travaux qui doivent commencer l'année prochaine et à l'administration.

I. Marsillon

20 octobre 1847
No. 812

[Traducere contemporană documentului :]

Cinstitului Departament dinăuntru.
Inginerul idrotect

Subt-însemnatul are cinste a supune cinstitului Departament dinîntru cele următoare :

Subt-însemnatul ducîndu-se la Constantinopol şi în Franţa pentru 6 luni de la 1 noemvrie viitor pînă la 31 aprilie 1848, vreme cînd va trebui să se afle întors la Bucureşti, cu scop de a studia perfecţiile aduse la facerea ţevilor de conduită de apă, precum şi la construcţiea rezervoarelor celor mari, spre a aplica la partea distribuţiei de apă în Bucureşti, ce rămîne a se mai face, dispoziţiile şi sistemele recunoscute de esperienţă ca cele mai solide şi mai economice totdeodată, roagă pe cinstitul Departament dinîntru ca să binevoiască a priimi cele următoare :

D. Gilbert va fi însărcinat cu direcţiea generală a aşezămîntului fîntînelor şi cu facerea raporturilor privitoare la aceasta.

D. Alecsandru Zane va fi însarcinat de a face cinstitului Departament dinîntru raporturi despre toate pricinele privitoare la lucrările ce au a începe în anul următor, precum despre cîte privesc administraţia fîntînelor.

Pentru traducţie întocmai,
A. Zane

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z., nr. 14/1845, f. 174

729

1847, octombrie 21

J. Marsillon, inginerul hidrotehnic, către Departamentul din lăuntru, cere a i se trimite la Paris prin N. Picolo, leafa pe primele trei luni ale anului următor, într-o poliţă de 165 galbeni ; rezoluţia Departamentului din lăuntru

A l'honorable Département de l'intérieur.
L'ingénieur des eaux

Le soussigné pouvant avoir besoin de toucher ses appointements de janvier, février et de mars de l'année prochaine avant son retour à Bukarest, prie l'honorable Département de l'intérieur de vouloir bien faire parvenir à Mr. Piccolos à Paris une lettre de change du montant de 165 ducats avec ordre de payer cette somme au sousigné sur sa demande quinze jours avant son départ pour la Valachie.

I. Marsillon

21 octobre 1847
No. 815

[Traducere contemporană documentului :]

Cinstitului Departament dinîntru.
Inginerul idrotect

Subt-însemnatul avînd în vedere că poate să aibă trebuinţă de apuntamentele sale pe lunele ianuarie, fevruarie şi martie din anul

viitor mai nainte de a sa întoarcere la Bucureşti, roagă pe cinstitul Departament dinîntru ca să binevoiască a se trimite dumnealui Picolu la Paris o poliţă de suma de 165 ducaţi, cu ordinie de a plăti această sumă supt-însemnatului după cererea sa, cu cincisprezece zile înaintea plecării sale pentru Ţara Romînească.

Pentru traducţie întocmai,

A. Zane

[Rezoluţia Departamentului din lăuntru :]

Va sta la delă şi la vreme să va face cele de cuviinţă

A.F.

Octomvrie 24

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z., nr. 14/1845, f. 195

730

1847, octombrie 31

Secretariatul statului către Departamentul din lăuntru, despre aprobarea dată de Domnitor ca Administraţia vaselor cu vapor din Viena să importe din Ţara Romînească 600 „cîntare" seu, scutite de vamă; rezoluţia Departamentului din lăuntru

Secretariatul statului Prinţipatului
Ţării Romîneşti
Anul 1847, luna octomvrie 31
No. 1690
Bucureşti

Cinstitului Departament din năuntru

Cinstita k.k. Aghenţie, prin nota de la 25 ale curgătoarei cu no. 3152, face cunoscut Secretariatului că Administraţia vaselor cu vapor de la Viena s-a adresat către dînsa cu cerere de a i să da voe din partea stăpînirii rumîneşti a emporta, fără de a plăti vamă, şase sute cîntare seu, de care au trebuinţă vasele cu vapor plutitoare între schela Cladova şi Galaţi şi că pentru cumpărătoarea acestui seu este însărcinat dumnealui aghentul vapoarelor de la Giurgiu.

Secretariatul, supuind această notă la cunoştinţa Mării Sale lui Vodă, Înălţimea Sa a binevoit a porunci ca să se sloboază ceruta voe. Prin urmare supt-iscălitul nu lipseşte a încunoştinţa aceasta acelui cinstit Departament, spre a face cuviincioasa din parte-i urmare.

Secretarul statului,
C. G. Filippescu

Marcovici

[Rezoluția Departamentului din lăuntru :]

Să se dea în cunoștința cinstitei Visterii, spre îndeplinirea înaltei porunci a Măriei Sale, ca pentru o pricină privitoare la ale sale atributuri.

A.F.

Noemvrie 3

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 54/1847, f. 1

731

1847, decembrie 16

„G. Zit", prezident și director al societății de asigurare „Globul" din Londra și „G. Kar Glin", „trezurier" al aceleiași societăți, dau procură de reprezentare în Țara Romînească, lui Grant; rezumat

Prin înscris legal „Ghilom Zit I.R.S. al orașului Londri, nobil, vițe-prezident și director controlor al companii de asigurare din Londra numită Globul, și Gheorg Kar Glin, mădular al Parlamentului din zisul oraș, nobil, bancher și trezurier al aceștii companii" împuternicesc pe „Efingam Grant, nobil, în slujba Gheneralicescului consulat al Engliterii în prințipatul Valahii", ca procurator și agent al acestei companii în București.

Acest agent urmează să încaseze, în contul societății, ratele de asigurare și să achite celor în drept dezdăunările respective.

Asigurările se contractează contra incendiilor și asupra vieții omenești.

Procura este adeverită la 18 decembrie 1847 și de Eduard Zahrab, Consulul general al Porții Otomane la Londra.

1847, decembrie 16
Londra

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 215/1847, f. 21—23 — copie

732

1848, februarie 7 (19)

R. Colquhoun, Consul englez, către Domnitorul Gh. Bibescu, despre agenția înființată în Capitală de societatea de asigurare „Globul" din Londra, despre numirea lui E. Grant, secretar al Consulatului, ca agent, despre obligațiile pe care și le ia societatea, despre garanțiile oferite de Consulat; cere ca agentul să fie recunoscut și condițiile de asigurare aprobate; extras din statute

Prea Înălţate Doamne,

În urmarea publicaţii ce s-au trecut în Buletinul ofiţial despre compania de asigurare ce a întocmit un agent într-aceste Prinţipaturi, este de a mea datorie a supune Înălţimii Voastre următoarea relaţie şi de a cere ca agentul aceştii companii să fie în stare de a putea îndeplini însărcinarea ce s-a pus asupră-i.

Compania «Globului», aşezată de patruzeci ani în Englitera şi de vreo treizeci şi doi în Europa, aflînd nenorocirea întîmplată în Bucureşti în anul încetat, a socotit de cuviinţă a aşeza o agenţie într-acest Prinţipat. Trimiţînd în toamna trecută pe agentul ei general ca să cunoască ţara, acest amploaiat m-a consultat şi nu m-am îndoit a-i zice că o ramură ar putea să se statornicească şi aici, şi că astăzi sistema de asigurare era atît de obşte cunoscută, şi meritele ei atît de mult preţuite, încît eram încredinţat că va afla pe lîngă luminata obläduire a Înălţimii Voastre acea sprijinire ce merita o întreprindere ce, după dreptate, s-ar putea numi filantropă.

Agentul general mă rugă să-i recomandez o persoană de cinste şi cu ecsperienţă, spre a să numi agent. D. Efingan Grant, care de vreo noă ani împlineşte pe lîngă mine datoriile de secretar al Consulatului general, mi s-a părut a împreuna cualităţile cerute de companie. D. Grant se afla atunci dus cu voe la Englitera şi s-a înţeles cu direcsia generală din Londra, care a întărit şi a aprobat orînduirea sa.

Înălţimea Voastră cunoaşteţi că din cel dintîi minut am socotit de a mea datorie a vă încunoştiinţa proectele companii şi de multe ori am avut cinste a vorbi pe larg cu Înălţimea Voastră despre aceasta.

Deşi aţi propus Înălţimea Voastră oarecare greutăţi ce s-ar putea întîmpina la introducerea unui sistem de asigurare într-această ţară, unde această sistemă este cu totul necunoscută acum, aţi recunoscut însă toate foloasele ce vor urma din a ei introducere aici. Şi daca pînă acum n-am supus părerile mele asupra acestui obiect, pricina este încredinţarea ce am avut că deslușisem toate anevoinţele ce se înfăţişaseră întîiaş dată Înălţimii Voastre. Dar publicaţia d. Marelui vornic a fost de fire a paraliza oarecum lucrarea companiei, şi acum mă cunosc dator a comunica ofiţial Înălţimii Voastre cugetările mele asupra acestui lucru.

D. Grant a venit de la Londra împuternicit cu act de procuraţie, făcut după toate formele trebuincioase ca să-l întocmească agent al companiei. Această procuraţie făcută de guvernatorul şi trezorierul soţietăţii, încheiată înaintea notarului crăesc şi legalizată de Consolatul general al Turchii din Londra, este alcătuită în limba engleză, dar nu lipsesc a alătura tălmăcire literală după dînsa. Printr-acest act, Prea Înălţate Doamne, compania se îndatorează şi se leagă formal prin actele agentului său din Ţara Rumînească. Un contract iscălit de agentul de aici este asemenea bun şi pravilnic, ca cum s-ar fi făcut în Londra ; şi legile Engliterii vor îndatora compania a îndeplini către cei asiguraţi legăturile ce va încheia agentul ei aici.

Din parte-şi, Consolatul general nu va lipsi de a sprijini din toată vîrtutea reclamaţiile ce s-ar forma împotriva companii. Simţ însă că

această îndatorire o iau de a mea bună voe, căci înalta reputaţie a companiei şi chipul cel credincios cu care ia totdauna a îndeplinit îndatoririle sale sînt cele mai bune chezăşuiri că ea va păzi şi într-această ţară actele agentului său.

Înălţimea Voastră va găsi aci alăturate şi condiţiile soţietăţii ce sînt tipărite în dosul fiecăruia contract. Aceste condiţii alcătuite cu cea mai mare îngrijire şi priimite de toată Europa, sînt de fire a însufla încrederea. Şi după ce le-am studiat cu scumpătate, nu găsesc cea mai mică împiedecare la a lor aplicaţie într-această ţară. Sistema de arbitragiu pare a fi mai potrivită ca să hotărască prigonirile ce s-ar ivi. La întîmplare de bănuială de înşelăciune din partea asiguratului, eu cunosc prea bine duhul de dreptate ce caracterizează pe Înălţimea Voastră, spre a fi încredinţat că agentul va dobîndi sprijinirea şi ajutorul poliţii ca să se descopere adevărul. Îndată ce poliţia va face ale sale iscodiri şi al său raport, agentul va lucra după firea acelui raport. Poliţia este datoare a face tot ce va sta întru a sa putinţă, ca să descopere prin toate mijloacele de s-a urmat vicleşug din partea asiguratului supus la bănuială.

S-a vorbit de a se da o asigurare aici de către companie. Care neguţător, care bancher într-un oraş ca acesta ar putea să răspunză pentru întinsele legături ce va încheia compania ? Un asemenea lucru este cu neputinţă şi împotrivitor tutulor obiceiurilor companiei, care are agenţi răspîndiţi în toată Europa, în o mare parte a Asii şi a Americii.

Consulatul general al Engleterii recunoaşte validitatea împuternicirei încredinţată de companie agentului său. El adeverează fiecare contract şi va privegea ca agentul să îndeplinească legăturile sale.

După ce am ecspus, prea Înălţate Doamne, cu un chip atît de desluşit poziţia companii şi a agentului său în Ţara Rumînească, după ce am supus Înălţimei Voastre documentul formal, recunoscut ofiţial de către Consulatul general, în puterea căruia acest agent este chemat a lucra pentru companie şi în numele ei, după ce am alăturat condiţiile pe care se întemeiază operaţiile ei, sînt în drept a nădăjdui că Inălţimea Voastră nu va întîrzia a aproba condiţiile, a recunoaşte pe agentul companiei şi a da porunci către cine se cuvine, spre a se înştiinţa comerţul acestui oraş prin canalul Buletinului şi al gazetelor.

Am cinste a fi şi c.l.
Iscălit ; Robert Golcuom

București, 1848, fevruarie 7/19
No. 923

Pentru tălmăcire întocmai,
S. Marcovici

«Globul» din Londra

companie de asigurări generale împotriva focului şi asupra vieţii omeneşti

§ 1. Compania întreprinde asigurări împotriva primejdiilor focului, pe case, mobile, unelte, mărfuri şi pe averi de orice fel ; pe corăbii în clă-

dire sau în dregere, ori de să află în locul de clădire, ori în port — precum și asupra corăbiilor și a mărfurilor ce plutesc pe gîrle sau pe canale navigabile, fără însă a covîrși adevăratul preț al lucrurilor asigurate [...].

Fabricile, povernile, morile și alte primejdii de acest fel nu pot fi asigurate decît prin convenție deosebită și cu autorizația direcsii, al căria scaun este în Londra; spre acest sfîrșit, va trebui să i să trimiță prin canalul aghenților devizile și planurile atingătoare de aceste averi nemișcătoare, precum și un raport coprinzător de toate amăruntele trebuincioase asupra chipului de încălzire, de luminare ș.c.l. ce să întrebuințează în fiecare așezămînt. După cercetarea acestor înscrisuri și la întîmplare de priimire, să va da aghentului împuternicire de a încheia cu desăvîrșire contractul despre propusa asigurare și de a slobozi cuvenitul înscris.

§ 5. Orice stricăciune sau pagubă ar izvorî din năvălire streină, din vrăjmășii, din răscoală sau din turburări civile, din uzurpație sau din întrebuințarea puterii ostășești, din cutremur sau din furturi nu îndatorează compania la despăgubire. Dar ea dă despăgubiri pentru orice stricăciune izvorîtă din foc pricinuit din trăsnet.

Nu se poate cere despăgubire pentru fînuri, grîne sau alte mărfuri ce să vor fi stricat de la sineși, sau să vor fi prăpădit prin încingere firească sau prin vreo izbucnire.

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 215/1847, f. 13—14, 15—23

733

1848, februarie 16

I. Oteteleșanu către Departamentul vistieriei, cere încuviințare să importe 60 vaci și 4 tauri; rezoluția Vistieriei

Cinstitului Depertament al vistierii

Pentru înbunătățirea soiului vitelor mari cornorate, voesc a aduce din Servia la moșiile mele ce le am, șaizeci vaci fătătoare și patru bici.

De aceea și rog cu toată cinstea cinstitul Depertament să binevoiască a-mi da această voe, a le emporta prin schela Bechetul.

Ioan Oteteleșanu

1848, fevruarie 16

[Rezoluția Vistieriei :]

Fiind pentru înbunătățirea soiului vitelor acestui Prințipat, să să sloboază emportația lor, fără plată de tacsă.

fevruarie 16

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 143

734

1848 (înainte de 23 februarie)

E. Grant, agent în Țara Romînească al societății de asigurare „Globul" din Londra, face cunoscut că stă la dispoziția interesaților pentru a da desluşiri asupra avantajelor şi condițiilor de asigurare ; formular

Domnule,

Am onoarea d-a te înştiința că Compania asigurărilor ghenerale împotriva focului şi pentru viața omenească, ce este în Londra sub numele de «GLOBUL», stabili o ramură în acest Prinţipat şi mă numi aghentul ei.

Întemeiată din anul 1803 prin act al Parlamentului şi cu fonduri de capital realizat de UN MILION de livre sterlingi (şaizeci şi cinci milioane lei), această Companie dă publicului cea mai temeinică asigurare şi o despăgubire grabnică. Ea asigurează pagubile totale pricinuite de foc, lucruri nemişcătoare şi mişcătoare, mărfuri şi orice alt va fi.

Ulițile Capitalii sînt încă pline de cenuşa caselor şi tot se mai aud suspinele celora ce într-o oră perdură munca lor de o viață întreagă ; şi de aceea, socotesc de prisos a mă mai încerca să desluşesc folosul ce aduce o Companie de asigurare — ce nu lipseşte acum decît numai în Țara Romînească, unde felul construcții caselor şi alte nedesăvîrşiri o face mai trebuincioasă decît în oricare loc. Cu toate acestea, sînt gata a arăta toate avantajele şi orce desluşire mi se va cere asupra lucrărilor ei, orcăruia va dori.

Pentru aceasta dar, eşti rugat să binevoieşti a te adresa la biroul Aghenții, ce se află în cançelaria Consulatului gheneral al Engliterii — unde se săvîrşesc şi asigurările.

Am onoarea d-a fi, domnule, al dumitale supus serv,

Aghentul «Globului»
Effingham Grant

[Înainte de 1848, februarie 23]

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 215/1847, f. 9

735

1848, martie 8

C. Oteteleşanu către Departamentul vistieriei, cere încuviințare să importe cincizeci de vaci şi boi, pentru prăsilă ; rezoluția Vistieriei

Cinstitului Departament al vistierii

Pentru înbunătățirea rasii prăsilii de vitie cornurate ce am, voesc a aduce de pestie graniță din Turchiia.

De aceea, plecat rog pă acest cinstit Depertament să binevoiască a-mi slobozi voie de un număr de cincizeci vaci și boi, pă la schela Calafatului sau Izvoarăle.

Plecat,

Costache Oteteleșanu

Lucrat : [1848], martie 8

[Rezoluția Vistieriei :]

Priimită este cererea, pentru cuvîntul înbunătățirii rasii dobitoacelor în statu nostru.

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 96/1846, f. 146

736

1848, martie

Fr. Kerner din Brașov face cunoscută înființarea cursei de diligențe rapide pe drumul Brașov—București și retur ; rezumat

În martie 1848, Franz Kerner se adresează publicului în legătură cu înființarea diligenței pe drumul Brașov-București. „Aceasta este — se spune în această „înștiințare" — cea dintîi grabnică trăsură care vreodată a trecut peste munții Carpaților", subliniindu-se dificultățile de teren ce au trebuit să fie învinse cu acel prilej pentru amenajarea drumului în regiunea Predeal.

Călătoriile încep la 1 aprilie 1848 și au loc de 2 ori pe săptămînă, cu trecerea prin Ploești. Costul unei călătorii București-Brașov este de 8 fiorini argint de o persoană ; pentru obținerea locurilor, pasagerii interesați se vor adresa :

în București, lui „Friderih Dresnand, negusor în ulița Lipscanilor" ;
în Ploești, comerciantului Franz Binder ;
în Brașov, comerciantului Cristian Mies din „ulița Vămii".

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 664/1847, f. 10

737

1848, aprilie 5

Departamentul din lăuntru către ocîrmuirea județului Vlașca, trimite 165 galbeni în numerar, pentru a fi expediați cu cel dintîi vas cu abur lui M. Curtis, la Viena, ca acesta să-i remită la Paris lui N. Picolo, pentru J. Marsillon

Departamentul trebilor din lăuntru,
cinstitei cîrmuiri județului Vlașca

Avînd Departamentul a trimite în priimirea dumnealui Mihail Curti fiu la Viena suma de galbeni una sută șaizeci și cinci, ca și de acolo să să trimiță la Paris în priimirea d. dohtorului N. Picolo ca să să dea d. Mar-

silion, inginer idrotect, să trimite cinstitei cîrmuiri această sumă în naht, împreună cu deosebită scrisoare către d. Curti la Viena. Şi i să scrie că îndată să îngrijească, ca cu cel dintîi vas cu vapor ce este a porni la Viena, să predea banii supt luare de dovadă de a lor priimire şi după orînduiala ce se obicinueşte în aceasta spre asigurarea lor. Pe care dovadă cu raport să o trimiţă Departamentului.

Pentru cheltuielile ce vor urma în trimiterea acestor bani, cu a lor asigurare, cinstita cîrmuire le va plăti deosebit unde se va cuveni, după cum să obicinuieşte; şi va arăta Departamentului, spre a i să răspunde banii.

Se recomandă cinstitei cîrmuiri de aproape această însărcinare, spre a să îndeplini toată crînduiala ce să cere spre a fi asigurată trimiterea banilor în priimirea pomenitului mai sus D. Curti — şi va grăbi a raportui Departamentului despre urmarea ce va face.

Marele vornic

1848, aprilie 5
Secţ. lucr. publice

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z., nr. 14/1845, f. 225

738

1848, aprilie 16

Direcţia carantinei Brăila către Comitetul carantinelor, despre aglomerarea corăbiilor şi vapoarelor în port şi despre neajunsurile şi primejdiile pe care le provoacă, despre nevoia unor noi pontoane şi construcţii la Dunăre

Copie după raportul direcţii carantinii Brăila, cu no. 494, anul 1848, aprilie 16, urmat către Comitet

Cu mai multe raporturi în cursul anilor 1846 şi 1847, s-au adus în cunoştinţa cinstitului Comitet că, lucrarea acestui port sporindu-se din zi în zi, locul schelii vapoarelor molepsite, adică celui de Constantinopoli şi celui ce umblă pă partea dreaptă al Dunării, fiind alăturea cu schela emportaţii, unde alăturîndu-să corăbiile ce vin încărcate, descarcă ; iar aceasta din urmă schelă rămîind a fi cu totul strîmtă, despre numărul corăbiilor ce vin acum de doi ani încărcate, au ajuns a fi pricina de gîlcevuri şi neodihnă, amerinţînd şi primejdii de sfărîmarea vapoarelor şi a corăbiilor, precum mai cu seamă şi de înecarea oamenilor, pentru că locul emportaţii nefiind de ajuns, precum s-au zis mai sus, iar corăbiile descărcate fiind multe, să găsesc silite a coprinde şi locul schelii vapoarelor, spre a scoate mărfurile pă dînsul.

Netăgăduit este că cinstitul Comitet, preţuind neapărata trebuinţă şi împrejurările primejdioase, arătate prin acele raporturi ale direcţii, s-au arătat d-atunci cu bunăvoinţă şi au mijlocit unde au găsit de cuviinţă, spre înfiinţarea unei alte scheli, la locul mai depărtat de corăbii, pentru

poposirea vapoarelor molepsite ; în urmarea căria mijlociri, s-au şi trimis porunci cuviincioase la dregătoriile competente d-aici. Dar ce folos că, după trecerea de doi ani, abia numai un pod s-au înfiinţat pă marginea Dunerii, în dreptul administraţii carantinii, fără de nici o împrejmuire şi fără magaziile şi încăperile trebuincioase, în lipsa cărora acele vapoare neputînd a poposi acolo, trag tot sus lîngă corăbii, vîrîndu-se între ele, ajungînd a fi zilile şi ceasurile sosirii vapoarelor molepsite în port zile şi ceasuri [ale] primejdiilor şi morm[întu]lui, precum marţi la 13 ale următoarei luni atît vaporul conte-Colovrat * cît şi vaporul Pesta i cîteva corăbii numai din dumnezeiască milă au scăpatără nefărîmate.

Drept aceea, şi printr-aceasta nu lipseşte direcţia a ruga plecat şi ferbinte pă cinstitul Comitet ca, binevoind, să se înţeleagă cu cine să cuvine, spre grabnică săvîrşire acelor încăperi, după care numai vor putea poposi vapoarele molepsite la acel pod gătit, fiindcă într-alt chip — şi iarăşi zice — primejdii de sfărîmare şi moarte urmează a fi negreşit aşteptate. Pentru stăvilirea cărora, făcînd direcţia pînă acum toate datoriile sale, nu poate fi în răspundere.

Intocmai copie,
Carp

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 85/1847, f. 52

739

1848, aprilie 22

Departamentul din lăuntru către ocîrmuirea judeţului Vlaşca trimite 79 lei, 35 parale, în $35^1/_2$ sfanţihi navlu şi asigurarea a 165 galbeni ce urmează a fi transportaţi la Viena

Cîrmuirea judeţului Vlaşca

Să trimite cu aceasta cinstitei cîrmuiri lei şaptezeci şi noă, parale treizeci şi cinci — no. 79, 35 — în $35^1/_2$ sfanţi, ceruţi prin raportu său cu no. 2071, pentru a fi astăzi daţi de dînsa agentului vapoarelor drept navlu şi asigurarea a 165 galbeni ce i s-au dat a-i înapoia la Viena.

Ci totdeodată i să scrie a trimite dovadă din parte-i de a lor priimire după orînduială.

1848, aprilie 22

Moneda		
Lei	Par.	
79	35	în 35 sfanţi şi parale 45

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z., nr. 14/1845, f. 228

---

* Sic

1848, mai 18

S. Rosenthal către Poliția Capitalei, aduce la cunoștință că a înființat o cursă cu trăsuri, de mai multe persoane, pentru moșia Băneasa ; rezoluția Poliției Capitalei

Cinstitei Poliții a capitalii București

Pentru înfrumusețarea moșii Bănesei, a Prea Înălțatului și fericitului nostru Domn și pentru înlesnirea cumunicații persoanelor ce voiesc a merge la acea moșie, atît pentru trebuință-le, cît și spre preumblare, m-am străduit cu mari cheltuieli de am făcut din lăuntru dooă trăsuri, în cari încape mai multe persoane (care să numește onibus) ; cînd una au și sosit, iar ceilaltă o adăst.

Așa dar, plecat dau aceasta și în cunoștința cinstitei poliții, spre știință-i, vestindu-o că, în zilele de sărbătoare progonul pentru o persoană ieste un sfanț, iar [în] zilele de lucru numai șaizeci parale bune.

Plecat,
Solomon Rosenthal

1848, mai [18]

[Rezoluția Poliției Capitalei :]

Publicație prin Comisii, cu daraban, și prin gazetă.

p. Șeful pol.,
[Indescifrabil]

Mai 19

Arh. St. Buc., Agia București, nr. arh. 5007/1839, f. 363

741

1848, mai 19

Contract încheiat între Maghistratul orașului Brăila și antreprenorul care a luat asupra sa construirea clădirilor necesare la debarcaderul din Brăila, pentru vaporul care vine din Constantinopol

Contract

Printr-acest contract ce-l dau cinstitului Maghistrat, se face cunoscut că după mezatul făcut în presudstvia sa și îmbunătățit cu porunca cinstitului Depertament no. 1704, au rămas asupră-m facerea încăperilor vaporului de Constandinopoli, în preț de lei treizeci și patru de mii — no. 34 000 — cursul vistericesc și cu condițiile următoare :

1. Magazia are a fi de zece stînjeni lungă și zece lată ; nălțimea de unul și jumătate și despărțirea înlăuntru după plan. Odăița din lăuntru care este pentru paznic, are a fi de patru stînjeni cvadrați.

2. Magazia va a fi de grinzi și ghile, pă temelie de piloți bătuți în pămînt și căptușită cu scînduri fățuite pă dinafară și pă din lăuntru, întocmai ca magaziile de bucate cele bune ; iar odăița, în paientă cu cărămidă, și pă dinafară căptușită iar asemenea cu scînduri fățuite și toate văpsite cu catran și cu sobă rusească cu tacîmurile iei, avînd băgare de seamă d-a nu fi grindă lîngă coș, sau scînduri pricinuitoare de primejdie.

3. Va avea două despărțiri : una pentru mărfuri și alta pentru cărbuni. Din care, la cea pentru cărbuni va fi fără dușumea ; iar magazia toată va fi fără tavan, dar despărțitura va fi tot de grinzi [și] ghile.

4. Învelitoarea are a fi cu scînduri de 12 palme, călcate una peste alta și cu olane bune, arse.

5. Stîlpii sau piloții ce au a să pune la toate temeliile, să vor da din cele de la chei.

6. Atît magazia cît și odaia de paznic va avea ușile și ferestile după plan, avînd ferestele tocuri de stejar și cu fier, bine lucrate.

7. Turnul are a fi întocmai lucrat și văpsit cu ulei, ca cel de la căpitănia portului ; precum și scara, asemenea.

8. Ghilile de dasupra piloților se face cătrănite, a nu putrezi.

Afumătoarea.

9. Are a fi întru toate întocmai după condițiile de mai sus ale magazii.

10. Va fi așezată cu grinzile pă piloți care vor sluji de temelie.

11. Încăperea va fi de $6^1/_2$ stînjeni de lungă și de patru lată, cu înălțime de unu și jumătate. Zidurile vor fi de plante * cu cărămizi și vor fi căptușite pă din afară cu scînduri fățuite și văpsite cu catran.

12. Dușumelile și tavanul vor fi de scînduri bine lucrate cu ciubuce.

13. Va fi despărțită în doă odăi cu doă uși de dulapi și doă ferestre de stejar, bine lucrate și văpsite.

Perigavorul

14. Va fi cu stîlpi și cu scînduri după plan, de care treizeci stînjeni cu doă etajuri rînduri și o sută stînjeni numai cu un rînd, iar scîndurile de dulapi. Toată lucrarea supt privigherea arhitectului va fi după plan și iar văpsit cu catran, ca magazia.

15. Răspunderea banilor va fi în trei timpuri, adică : o parte întîi, pentru pregătirea materialului, a doă parte cînd va fi lucrat doă părți și al 3-lea după săvîrșirea a tot lucrului după plan.

16. Voiu da destoinic chezaș răspunzător pentru înplinirea contractului întru toate.

1848, mai 19

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 85/1847, pachet. 8, f. 55

---

* Sic.

1848, iunie 22

Cămărăşia Ocnelor Mari către Direcţia ocnelor, cere să se ia măsuri împotriva ciocănaşilor şi măglaşilor care „au începutără a arăta îndărătnicii" de la proclamarea Constituţiei

Cinstitei Direcţii a ocnilor Valahii.
Cămărăşia Ocnelor Mari

După proclamaţia Constituţii ţării, muncitorii aceştii ocne au începutără a arăta îndărătnicii şi nesupuneri la datoriile slujbii lor ; încît astăzi veniră vătaşii dimpreună cu juraţii arătînd nesupunerea măglaşilor şi dosirea lor de la urnirea lucrărilor ocnii după sistema otcupului. Din care pricină, stă şi adducerea ţambrelor nerăfuită după analoghia făcută prin cisle, şi tăierea şi lucrarea lor în pădure, săpatul malului de la Ocniţă şi altele asemenea.

Cămărăşia apoi privind la neîndemînarea acestor trebuinţe ca la o pagubă [a] acestui utcup, iar mai cu seamă avînd în vedere că întraceste zile o să înceapă şi coasa fînului în trebuinţa cailor crevacului din livezile cămărăşii, grăbeşte plecat a raportui cinstitii Direcţii ca, prin înţelegere cu administraţia de acum, să să ia cuvenitele măsuri întru aceasta cît mai neîntîrziat. Căci şi această cămărăşie pînă atunci, din cît îi va sta prin putinţă, să va sili şi să va lupta cu nesobordinaţia lor, a urni din cît va putea lucrările ocnii.

C. Iconomu

Anul 1848, iunie 22
No. 499

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1201/1848, partea I-a : „Delă pentru pretenţiile dumnealui contracciului ocnelor, de pagubile ce zice că i să pricinuieşte atît din partea ciocănaşilor şi a măglaşilor, cît şi a celorlalţi lăcuitori ai ocnelor, nevrînd a se mai supune la datoriile lor cu prilejul proclamaţii Constituţii", f. 43

743

1848, iulie 23

Cămărăşia ocnelor Slănic către Direcţia ocnelor, despre nesupunerea ciocănaşilor şi măglaşilor „de cînd şi-au dobîndit tot rumînul libertate"

Copie după raportul cămărăşii ocnii Slănicu din 23 iulie 1848, no. 242, către Direcţia ocnelor

De cînd şi-au dobîndit tot rumînul libertate, slujbaşii ocnii, adică ciocănaşii şi măglaşii pînă la un curs de vreme da oareşcare supunere la îndatoririle lor. Iar de la o vreme încoace, după ce s-au pătruns cu îndes-

tulare de drepturile dobîndite prin noăa legiuire, cu totul s-au dat la nesupunere, în vreme cînd să chiamă de vătași în lucrarea ocnii, rîdicînd tot respectul d-asupra cămărășii ; precum și acum la coasa fînului ce urmează : cu feluri de cuvinte rugătoare din partea vătașilor abia să supun dintrînșii, a merge să cosească fîn.

La 20 ale următoarei, mulți dintrînșii s-au strîns la cămărășie, cu cerere că nu să mulțumesc cu plata după anecs, după cum s-au urmat pînă acum, ci să li să hotărască o plată mai mulțumitoare ; și că sînt gata unii dintrînșii a pleca la București, ca să să arate la cinstita Direcție cu jalbă întru aceasta.

Cămărășia însă le-au răspuns că nu poate a le înbunătăți cererea, ci să dea toată supunerea la îndatorirea slujbilor, pînă cînd să va face cunoscut cinstitei Direcții, ca să să priimească dezlegarea cuviincioasă.

Aceste toate după datorie plecat le supune cămărășia la cunoștința cinstitei Direcții, rugîndu-o tot într-o vreme ca să facă grabnică punere la cale întru aceasta ; căci de să va urma tot cu asemenea chip, va cunoaște că o să să aducă mare împiedicare la lucrarea ocnii și pagubă simțitoare otcupului.

Și mai vîrtos acum unii din ei au început a să scri în guardia națională ; și alții zic ca să se scrie la panduri, fără a mai întreba pă cămăraș.

Și cu aceasta a lor urmare n-o să mai putem întîmpina lucrările.

I. Cariagdi

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1201/1848, partea I-a, f. 82

744

1848, august 21

Consiliul municipal către Ministerul din lăuntru, despre răspunderile pe care le are în aprovizionarea Capitalei cu pîine, carne și lumînări

Dreptate—frăție !
Domnule Ministru din lăuntru

Pentru toate enteresurile obștii orășanilor Capitalii, prevăzute prin regulamentul respectiv și legiuirile statornicite, sînt întocmite maghistraturile, prin alegerea mădularilor săi de către obște, ca să reprezenteze toate ale lor enteresuri și să lucreze potrivit încrederii ce li s-au dat de dînșii.

Daca dar, domnule Ministru, este lăsată în sarcina Maghistratului chibzuirile privitoare la obștescul folos, apoi Consiliul socotește că de a reprezanta chibzuirile sale acelui onorabil Minister prin raportu cu no. 2903, nu a trebuit să aștepte reprcșuri din parte-vă, nici a vă vedea că îmbrătișați mijlocitele reclamații ale unui particular, spre paguba obștii al căria obraz aduce Consiliu.

Paza tuturor măsurilor statornicite în raport cu enteresurile obşteşti, Consiliul socoteşte că trebuie să aibă un echilibru, adică a avea Consiliu în vedere cu stăruirea pazii acelor măsuri şi inviolabilitatea enteresului obştesc, ale căruia prinţipale articole sînt : pîinea, carnea şi lumînările.

Ce ar folosi obştea puindu-să în lucrare măsura luată pentru cherhanalele de lumînări şi săpun, cînd nu ar mai găsi lumînări cu înlesnire, şi cînd preţul lor s-ar urca ?

Cine ar cîştiga cu lipsa de lumînări ce s-ar ivi şi cu o aşa de mare pagubă ce s-ar pricinui corporaţii lumînărarilor cu poprirea lucrării cherhanalelor lor, în care stau mulţime de seuri ce nu să pot strămuta şi cine ar asigura sumele de bani ce are casa oroşănească a priimi de la această corporaţie pentru seurile ce li s-au dat, daca întoarcerea lor va compromenta din paguba ce s-ar pricinui corporaţii chiar de Consiliu ?

Pentru toate acestea, negreşit, domnule Ministru, că de la nimeni alt nu s-ar cere răspunderea, decît de la Consiliu, căruia i-a încredinţat obştea asigurarea îndestulării şi enteresurilor ei.

Acestea sînt temeiurile curatelor sentimente cu care lucrează Consiliul de astăzi, în timpul pe cînd lumina dreptăţii a făcut să fie văzuţi de obşte membrii săi şi să-i cheme a ţinea locul ei. Şi cu îndoită mîhnire trebuie să sufere ecspresiile de pretecsturi felurite «stăruinţa pentru în parte folos, scopu retroactiv, mijlociri de persoane şi altele ce coprinde adresul dumneavoastră cu no. 1949» — precum şi de a vedea trimeţîndu-să chiar de domnia voastră în original o petiţie a acelii înpertinente reclamant reclamante * — ca drept o mai mare atingire a caracterului personajului municipalităţii prin petele impuse lui cu întinderea condeiului celui ce i-a informat petiţia.

Despre înprejurarea dar de care este vorba, aflaţi domnule Ministru că părerea Consiliului este tot aciia arătată prin raportul cu no. 2903 şi binevoiţi a-i da aprobaţie.

Salutare şi frăţie !

Consiliu municipal

Pentru Prezedent,

Gr. Ipatescu

G. Teohari, Gherasim P. Teodosiu

S. Iorgu Mihuleţ

1848, august 21

Secsia tehnică

No. 3021

Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, Ad-tive, nr. arh. 4254/1839, f. 246

* Sic. Aluzie la o petiţionară care se adresase direct Ministrului

745

1848, august

Stat de plată pe luna august a personalului de la fîntînile din Capitală

Dreptate—frăţie !

Domnului cap al secsii lucrărilor publice

Vei delivra lei doă mii cinci sute şaizeci şi patru, apontamentele mai jos-însemnaţilor impiegaţi ai fîntînilor din Capitală, pe curgătoarea lună avgust, după punerea la cale făcută şi raportu d. Gilbert mecanicu, adică

Lei	Par.	
1 500	—	d. Gilbert mecanicu
300	—	Petre Martin, încălzitoru pompelor
93	—	Ioan Pache, pe 31 zile cu lei 3 pe zi
116	—	George Biegard, pe 29 zile cu lei 4 pe zi
87	—	Ion Ungureanu, pe 29 zile cu lei 3 pe zi
98	—	Costache, pe 28 zile cu lei $3^1/_2$ pe zi
87	—	Ioan Baroc, pe 29 zile cu lei trei pe zi
196	—	Molnar lăcătuşu, pe 28 zile cu lei 7 pe zi
87	—	Niţă Petre, pe 29 zile cu lei trei pe zi
2 564	—	peste tot lei doă mii cinci sute şaizeci şi patru, cari să vor da cu chipul ce se arată, din orice sume sînt disponibile în casa Ministeriului, pînă se vor hotărî fondurile fîntînilor — supt însemnătura fiequaruia în condica respectivă

Roset

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z., nr. 14/1845, f. 244

746

1848, septembrie 6

Ministerul trebilor din lăuntru către Locotenenţa domnească, despre asigurarea caselor publice contra incendiilor, la societatea engleză „Globul"

Dreptate—frăţie !

Onorabilei Locotenenţe domneşti

Una din simptomele barbariei este de a fi totdeauna şi în toate supuşi primejdiilor ; şi poate că aceasta a fost pricina că fostul Guvern nu numai că nu a voit să asigureze casele publice înpotriva focului, ci încă a făcut şi toate piedicile asociaţiei contra incendiei, numită «Globul» din Londra, care este un an acum de cînd îşi are aci agentul ei şi a început lucrările sale.

Supt-iscălitul are onoarea a face cunoscut onorabilei Locotenenţe

această împrejurare, adăugînd că este de părere ca să se asigureze îndată toate casele publice, atît pentru interesul statului, cît şi pentru pilda ce este dator a da, ca să lumineze pe cei ce încă nu simt folosul ce aduce această asigurare.

Rosett

1848, septemvrie 6
No. 6378

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 215/1847, f. 26

747

1848, septembrie 16 (28)

J. Marsillon către Departamentul din lăuntru, aduce la cunoştinţă că este obligat să se reîntoarcă în Franţa, întrucît marile lucrări proiectate nu se execută şi cere să i se acorde, în afară de prevederile contractului, o gratificaţie reprezentînd leafa pe şase luni

A monsieur le Ministre de l'intérieur

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de vous exposer ce qui suit :

Il y a quatre ans et demi que j'ai été appelé en Valachie pour l'exécution de grands travaux. Je n'avais quitté mon pays que sur l'assurance que les travaux de canalisation des rivières s'exécuteraient, pensant que je me ferais ainsi un nom.

Malheureusement, avec la meilleure volonté, je n'ai pu faire que des projets, exécuter une partie de la distribution des eaux, retablir le barrage de chantzours et quelques autres travaux de peu d'importance.

Aujourd'hui je n'ai plus rien a faire, ma présence ici est onéreuse pour l'état, tout me dit que le moment est venu pour moi de retourner dans mon pays.

Quand je fis mon contract, on me promit positivement qu'à mon départ de la Valachie, outre une somme de douze cents francs qui est specifiée dans le contract pour mes frais de retour, une gratification d'une année d'appointements me serait accordée. Je n'ai point insisté pour faire insérer cette clause dans le contract, m'en rapportant parfaitement à la loyauté bien connue du gouvernement valaque.

Je pense, monsieur le Ministre, qu'aujourd'hui, devant retourner en France et perdre là une année pour reprendre une position que, je le répète, je n'ai quittée que sur l'assurance de grands travaux à faire, vous trouveriez juste qu'outre douze cents francs pour mes frais de voyage, une indemnité de six mois d'appointements devrait m'être accordée.

Il est probable que si je restais encore à Bucarest, il se passerait au moins un an avant que l'on pût reprendre les travaux ; il y a alors avantage pour l'état et pour moi aussi à ce que je parte immédiatement.

Je vous serai infiniment obligé, monsieur le Ministre, de prendre à

mon égard une résolution immédiate, mon intention étant de partir le plus tôt possible.

Je vous prie de vouloir bien agréer, monsieur le Ministre, l'assurance de mes sentiments respectueux.

J. Marsillon

Bucarest, ce 16/28 septembre 1848

[Traducere contemporană documentului :]

Domnule Ministre,

Am cinste a vă da în cunoştinţă cele următoare : sînt patru ani şi jumătate de cînd am fost chemat în Ţara Romînească ca să săvîrşesc lucrări mari.

Am lăsat patria mea numai pă încredinţarea că să vor pune la cale lucrările canalizaţiei rîurilor, socotind că cu aceasta îm voi face un nume.

Din nenorocire, cu toată buna voinţă ce am avut, nu am putut face alt nimic, decît proecturi. Am săvîrşit o parte din lucrările fîntînelor, am înbunătăţit stăvilarele şanţurilor Dîmboviţii şi am făcut vreo cîteva alte lucrări foarte puţin însemnătoare.

Astăzi nu mai am ce lucra, fiinţa mea aici este vătămătoare statului, toate îm zic că a sosit minutul pentru a mă întoarce la ţara mea.

Cînd am încheat contractul mieu, mi-au făgăduitără cu hotărîre că la plecarea mea din Ţara Romînească mi să va da o gratificaţie de unui an leafă, pă lîngă suma de una mie doă sute franci ce să hotărăsc în contract pentru cheltuiala drumului. Eu nu am stăruit ca să să treacă şi această clauză în contract, puind temei la dreptatea binecunoscută a stăpînirei.

Socotesc, domnule Ministre, că acum fiind a mă întoarce în Franţa şi a pierde acolo un an de zile pînă a dobîndi iarăşi o poziţie, pe care zic că am părăsit-o numai că încredinţarea ce am avut că o să săvîrşesc mari lucrări, veţi găsi cu dreptu că, osăbit de una mie doă sute franci ce am a priimi pentru cheltuiala drumului, mi s-ar cuveni o gratificaţie de leafa mea pă şase luni.

Este probabil că, de voi rămînea încă în Bucureşti, va trece cel puţin un an pînă să vor reîncepe lucrările.

De aceea, este mai de folos atît pentru stat cît şi pentru mine ca să plec cît mai în grab.

Vă voi fi nemărginit îndatorat, domnule Ministre, de veţi da o hotărîre grabnică, fiindcă cuget a porni de aici cît mai fără întîrziere.

Vă rog să priimiţi încredinţarea respectuaselor mele sintimenturi.

I. Marsilion

1848, septembrie 16/28

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z., nr. 14/1845, f. 247, 248, 264

748

1848, septembrie 25

Ministerul din lăuntru către J. Marsillon, despre acceptarea reîntoarcerii acestuia în patrie și despre remunerația care urmează să i se achite, conform contractului ; rezumat

Ministerul este de acord că nu sînt deocamdată posibilități pentru continuarea lucrărilor hidrotehnice începute și acceptă propunerea făcută de ing. Marsillon pentru înapoierea acestuia în patrie.

Aduce mulțumiri inginerului Marsillon pentru eforturile depuse în efectuarea lucrărilor pe care le-a condus în Țara Romînească ; socotește că în curînd va fi rechemat pentru continuarea acestor lucrări și arată că s-au luat măsuri să i se plătească 1200 franci, stipulați în contractul de angajare.

1848, septembrie 25

Arh. St. Buc., Ministerul Agriculturii, R.E.A.Z., nr. 14/1845, f. 253

749

1848, octombrie 6

Departamentul vistieriei către Căimăcămie, cere ca Logofeția credinței să fie autorizată a împrumuta Vistieria cu 150 000 lei

Cinstitei Căimăcămii a Prințipatului Țării Romînești.
Depertamentul vistierii

Spre îndeplinirea neapăratelor cheltuieli, Vistieria văzîndu-să silită a luoa bani cu împrumutare, cu cinste roagă pe cinstita Căimăcămie ca să binevoiască a da dezlegare cinstitei Logofeții a credinți, spre a întîmpina deocamdată pă Vistieriie cu una sută cincizeci mii lei — no. 150 000 — cu chip de împrumutare, din sumele de bani ce să află în casa cinstitei Eforii a spitalurilor, precum și mai la urmă cu alte asemenea sume de bani, după trebuințele ce să vor ivi.

Îndată ce să va înlesni, Vistieriia îi va întoarce înnapoi.

Șeful Departamentului,
Alecsandru Ghica

1848, octomvrie 6
Secsia 2-a
No. 158

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1025/1847, f. 4

750

1849, ianuarie 27

Sfatul orăşănesc din Capitală către Departamentul din lăuntru, cere a se lua măsuri împotriva lui Goldental, sudit k.k., care ţine „fabrică" de luminări fără autorizaţie şi vinde luminări ordinare cu preţul luminărilor de lux

Cinstitului Departament din năuntru.
Sfatul orăşenesc din Bucureşti

Sfatul, din reclamaţiile înfăţişate lui, dovedind pe un Goldintar sudit k.k. că ţine în acest oraş, mahalaoa Udricani, fabrică de luminări de seu de o calitate de o potrivă şi de multe ori şi mai proastă decît acelea ce vînd luminărarii Capitalei, că le vinde cu preţ de lei trei, parale patru ocaoa, că ocaoa o dă numai de dramuri 388, că aceste luminări nu se poate numi de lucs, neavînd deosebire din celelalte, decît numai forma — şi că această fabrică este făcută fără nici o autorizaţie, a socotit de cuviinţă a trimite aceste luminări cinstitului Departament supt pecetia sa, spre a se vedea. Şi fiindcă numitul fabricant se află sudit, a se ruga de a face cele de cuviinţă cu dînsul, ca să nu se dea prilej de reclamaţie corporaţii luminărarilor la vr-o împrejurare.

Prezident,
C. Lenş

N. Lahovari, I. Iliiad
Secretar, Burchi

1849, ianuarie 27
No. 476

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 310/1849, f. 1

751

1849, februarie 6 (18)

I. Goldental, sudit k.k., către k.k. Aghenţie, despre măsura luată de poliţie de a-i închide „fabrica" de luminări şi de a interzice vînzarea lor

Cinstită k.k. Aghenţie

După tractatele legiuite, ce stau între staturile Austriace şi Otomane, fiecare k.k. supus are voie de a ridica orice negustorie în provinţele otomane.

Astfeliu, subscrisul k.k. supus a întocmit de vreo 3 luni aicea o

fabrică de lumînări vărsate, din seu curat, care lumînări statului nu pot fi nicicum spre pagubă, ci cu atît mai mult sînt spre fiecare folos pentru cumpărători — care almintrilea trebuia să le aducă din Sibiu, unde sînt cu mult mai scumpe — pentru care lucru stăpînirea locală n-au pus nici o pricină.

Cinstita poliție însă chemîndu-mă de 2 ori înnainte, fără de a ști cum și pentru ce, îm opri atît vînzarea cît și facerea lor.

Cinstita k.k. Aghenție să binevoiască a-m asigura paza ca supus k.k. și a mișloci susținerea drepturilor legiuite spre întreprinderea mea pornită.

Al cinst. k.k. Aghenții plecat supus,
Ion Goldental

București, în 6/18 fevruarie 1849

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. 310/1849: „Delă după raportul Sfatului orășenesc, pentru un Goltindar, supus k.k., ce ține fabrică de lumînări de seu turnate", f. 4

752

1849, februarie 6

V. Vasiliadis către Căimăcămie, cere sprijinul stăpînirii pentru înființarea unei „fabrici" pentru lumînări de seu; aduce la cunoștință că a construit cuptoare nemțești pentru copt chifle și franzele de Viena

Cinstitei Căimăcămii a Țării Romînești
Ecselenție,

Înnaintările ce le face Europa apusană în toate ramurile industrii chemînd băgarea de seamă a fiecărui patriot, și insuflîndu-i dorința d-a vedea și țara lui folosindu-să de toate înnaintările care îi mai lipsesc, a îndemnat și pă plecat jos-iscălitul ca, privind cît este pînă acum încă greșită și nedezvoltată în această țară fabricația a lumînărilor de seu care sînt un articol atît de însemnător și de întîiia trebuință atît pentru clasele cele mai înnalte, cît și pentru toată obștea și dorind ca și din parte-i să să arate pre cît puținele sale mijloace îl ert folositor patrii, să deschiză nu cu puțină cheltuială în această Capitală o fabrică în care să lucrează după un metod nou, iscodit și neîntrebuințat pînă acum aicea, lumînări de seu, din care jos-iscălitul plecat alăturează pă lîngă aceasta și o mică probă în trei pacheturi și de trei mărimi care să fabrițează.

Cualitatea acestor lumînări, care (precum să vede în ființă) măcar că sînt simple lumînări de seu, dar îmbunătățindu-să încă mai mult, pe cît își va lua fabrica o mai mare întindere, să vor asemăna chiar cu cele de sterin sau spermanțet. Înfățoșază chiar de acum, și în privința prețului de lei 3, parale 10, cu care să poate vinde ocaoa, chiar acum din început un folos însemnător pentru toți acei lăcuitori care, neertîndu-le starea d-a cumpăra lumînări de sterin cu cîte doi zvanzihi funtul, dorind însă a

întrebuința lumînări de seu bine rafinate, deși ceva mai scumpe decît cele ce să scot din lumînăriile orașului, le poate găsi în această fabrică, ocao cu mai sus arătatul preț. Și cu acest mijloc să dă înlesnire de a să poate face acest articol cu vreme un obiect al negoțului de ecsportație, care este adevăratul folos și bogăția de căpetenie al vericăria țară.

Drept aceea, supt-iscălitul cu umilință roagă Ecselenția Voastră să binevoiți a încoraja aceasta a sa de obște folositoare întreprindere, luînd acest așezămînt supt deosebita a Ecselenții Voastre protecție, ca pă temeiul pravililor pămîntului care asigurează liberul negoț în această țară, hărăzindu-se zisei fabrici sprijinul înnaltei stăpîniri, să să poată făli supt-însemnatul a o numi «întîea fabrică de lumînări rafinate de seu a lui V. Vasiliadis în București» și a-și avea mulțumirea că a întrodus în acest Prințipat desvoltarea folositoare în unul din ramurile industrii.

Pă lîngă această însă, plecat mai îndrăznește a da în cunoștință Ecselenții Voastre, că i s-a dat prileji d-a întocmi totdodată și cuptoare nemțești după un metod nou — unde să va scoate cu deosebire acele plăcute chipfle și franzele de Viena, o altă pîine tot de acel oraș și încă și plăcuta pîine a Brașovului.

Și asemenea cu umilință supuindu-i acest așezămînt înnaltei sprijiniri al Ecselenții Voastre, supt-iscălitul să declară cu cel mai adînc respect al Ecselenții Voastre prea plecată și supusă slugă,

V. Vasiliadis

Anul 1849, luna fevruarie 6
București

Arh. St. Buc., Interne, Div. comunală, nr. arh. 310/1849, f. 7, 16

753

1849, martie 4

J-h Condemine, vechi negustor de vinuri, despre însemnătatea pe care o are pentru viticultura țării și pentru acționari înființarea unei „companii de inologie"; statutele companiei

Companie de inologie (chipul d-a pregăti vinul), cu așezămîntu la Drăgășani, fundată cu capital de 2 000 galbeni, înfățișat prin 400 acții de cîte 5 galbeni fiecare.

Supt-iscălitu negutător vechi de vinuri, negutătorindu-se cu buți și cu fabricarea lor într-un curs de 30 ani, crede a aduce o adevărată slujbă Țării Romînești întemeind o companie care va înfățișa un nemărginit folos proprietarilor de vii, cum și consumatorilor.

Supt-iscălitu este moralicește convins că domnii acționeri a aceștii companii vor realiza un frumos folos în cel dintîi an al înființării ei ; căci nu numai că acea mare economie ce ese din lucrarea manoperii este o îndestulătoare chezășuire, dar se mai adaugă și prin interesu direct ce

ia în companie — priimind în socoteala sa una sută acții, pentru care va vărsa cinci sute galbeni în casa companii.

Este, ca să zicem așa, de prisos a încunoștiința că supt-iscălitu a crescut la un loc al Franții, unde se află cele mai bune vii, că dînsul are toate cunoștințele trebuincioase în gustarea vinurilor, în alegerea și cumpărătoarea lor la vii, cum și a le da îngrijirea cerută pentru buna lor păstrare.

Țara Romînească, bogată de prea bune vii, producînd prea bune vinuri, a fost lipsită pînă acum de persoane cu cunoștință de meșteșugul d-a face vinul, d-a-i da toată îngrijirea trebuincioasă în conservarea lui și d-a-i dezvolta toată calitatea de care este priimitor. Pînă acum, dînsa a fost tributară țărilor streine, pentru producții cumpărate cu preț mare și adesea de calități de mijloc — în vreme ce ea are în adevăr vinuri mai presus de toate acele ce ea aduce cu mari cheltuieli de la alte vii.

Toate viile din Țara Romînească pierd mari cîtățimi de vinuri bune, din pricina îngrijirii ; o mică recoltă de vin este mai folositoare proprietarilor decît o recoltă îmbilșugătoare, iată cuvîntul. Pricina este prea învederată pentru oricine voiește a deschide ochii. Mica recoltă costisește mici cheltuieli pentru buți, vinul se vinde mai în grab și mai scump, neștine pierde puțin.

Ce folos aduce o recoltă îmbilșugătoare, dacă neștine nu știe a conserva vinurile, la sfîrșitul lunii lui iunie nu mai rămîne vin bun de băut, bun de gust, pretutindenea se bea vin turbure, stricat și prefăcut în oțet ?

Cine ar îndrăzni să speculeze cu o marfă ce neștine nu știe a o conserva? Tot ce rămîne dintr-o recoltă îmbelșugătoare este pierdut fără nici un folos pentru cineva ; țara așadar pierde foarte mult pă fiecare an.

Supt-iscălitu a studiat în toată viața sa viile și vinurile, și mai cu seamă de 6 ani încoace vinurile de Drăgășani : niciodată dînsul n-a gustat vinuri așa pline de delicateță și gust ca aceste.

Dînsul cunoaște îndeobște (osebit roaoa albă de primăvară și grindina) toate pricinile fizice care sînt vătămătoare în producția viilor. Dînsul poate așadar prevedea cu 3 luni înainte dacă recolta vinurilor va fi îmbilșugătoare și de o bună calitate. De mulți ani nu s-a înfățișat un moment așa de favorabil ca acesta, spre a începe și a întreprinde negoțu de vinuri, fiind de o bună calitate și eftin.

Debutarea companii va fi norocită, toată activitate putincioase se va dezvolta prin gerantul ei ; el nădăjduiește că toate silințele sale vor fi curonate de o plină izbutire.

Statute

Art. 1. Se va așeza la Drăgășani, cu autorizația stăpînirii, o soțietate anonimă, cu denumirea de Companie de inologie.

Art. 2. Dăinuirea companii va fi de 3 ani, socotit de la Sfîntu Gheorghie sau 23 aprilie 1849 stilu vechi ; licvidația sa se va face la Sfîntu Gheorghie 1852, epoca sa de sfîrșit, cu în folosu tutulor acționerilor. În cursu semestrului I a anului după urmă, acționerii, uniți împreună

într-o adunare gheneralǎ, vor hotărî asupra continuației companii, sau asupra licvidații.

Art. 3. Nici un acționer nu va fi rǎspunzǎtor decît de suma vǎrsată pentru acțiile ce acela va aduce.

Art. 4. Directoru gerant va fi d. Iosif Condemine pentru dăinuirea companii și nimeni nu va putea fi pus în locu-i. Dînsul va priimi drept a sa leafă și cheltuieli de drumuri de la Drăgășani la București 30 galbeni pă lunǎ.

Art. 5. Obiectu așezămîntului va fi d-a face negoțu cu vinuri, mai cu seamă în Țara Romînească, va avea o magazie la București pentru vînzarea vinurilor.

Directoru gerant încredințează că nimeni nu va fi înșelat asupra calității vinurilor și că se va conforma, pentru vînzare, cu toate prețurile curente în țară.

Toate vinurile companii se vor pune în buți, ce vor cuprinde de la zece pînă la doăzeci vedre.

Compania va avea cel puțin trei calități de vinuri : întiia, a doa și a treia clasă.

Art. 6. Se va face un reghistru, din care se vor tăia toate acțiile, spre a se da acționerilor, de la care se va priimi suma fiecărei acții.

Împărțirea de folos (benefițiu) se va plăti pă fiecare an la Sfîntu Gheorghie aducătorilor acțiilor, iar capitalu la ligvidația generală.

Art. 7. Condicele companii se vor ținea îndoite. Se va face un inventar, o catagrafie, pă fiecare an la Sfîntu Gheorghie; șapte din cei mai tari acționeri vor verifi[c]a toate socotelile anului, vor hotărî suma de împărțit a se priimi pentru fiecare acție și vor iscăli inventaru (catagrafia).

Art. 8. Adunarea generală va înfățișa toți acționerii; ea hotărăște cu majoritatea mădularilor de față și hotărîrea îndatorează pă toată compania.

Art. 9. Directoru gerant nu operează decît ca mandatar al companii și nu este responsabil către dînsa decît de eczicutarea misii și a lucrărilor sale personale și pă vremea în care va dăinui acea operație.

Art. 10. Toate cazurile neprevăzute prin aceste statute, și a cărora hotărîre nu va fi lăsată asupra administratorului gerant, se vor hotărî prin adunarea generală.

Director gerant,
Jos. Condemine

Făcut la București, la 4 martie 1849, stilu vechi

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1014/1849, f. 3—5

Notă la documentul nr. 753. La 27 iunie 1852, Secretariatul statului comunică Departamentului din lăuntru, între altele : „Consulatu Belgii, pe lîngă nota de la 24/6 iunie, trimite Secretariatului petiția domnului Fairon, prin care cere autorizație de a vinde cu rădicata și cu mărunțișu, vinurile acționarilor asoțiații întocmită de răposatul Condemine“ (Ibidem, f. 7)

754

1849, martie 7

J-h Condemine către Caimacamul Țării Romînești, cere aprobarea contractului prin care se înființează Societatea de inologie și autorizarea de liberă practică a comerțului

A son Excellence
Monsieur le grand Logothete
Constantin de Cantacuzene
Caïmacam de la principauté de Valachie

J'ai l'honneur de vous remettre le contrat qui constitue la Compagnie de l'oenologie, pour faire le commerce des vins dans la Valachie.

En ma qualité de Directeur-gérant de la dite Compagnie, je viens prier votre Excellence de vouloir bien ordonner de faire approuver et enregistrer le dit contrat, par les honorables membres du tribunal qui sont chargés de faire ce travail ; pour m'autoriser à faire le commerce, en me conformant aux lois et règlements du pays.

Agréez l'assurance de la haute considération avec laquelle j'ai l'honneur d'être, de Votre Excellence, le très humble et tout dévoué serviteur,

J-h Condemine

Bucarest, le 7 mars 1849

[Traducere :]

Excelenței Sale
Domnului Mare logofăt
Constantin Cantacuzino
Caimacamul Principatului Țării Romînești

Am cinste de a vă remite contractul pentru înființarea societății de inologie, pentru a face comerț cu vinuri în Țara Romînească.

În calitatea mea de director al societății arătate, vin a ruga pe Excelența Voastră să binevoiți a porunci cele cuvenite pentru aprobarea și înregistrarea contractului menționat, prin cinstiții membri ai tribunalului, care au în sarcina lor de a face aceasta ; spre a-mi da autorizarea de a face comerț, conformîndu-mă legilor și regulamentelor țării.

Primiți asigurarea înaltei considerații cu care am cinste de a fi al Excelenței Voastre, prea umil și prea devotat servitor,

J-h Condemine

București, 7 martie 1849

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive (1829—1861), nr. 1014/1849: „Delă după decretul cinstitii Căimăcămii, trimițînd în cercetarea Depertamentului contractul domnului Condemine, pentru fabricarea vinului în Valahia", f. 2

755

1849, martie 12

Alex. Scarlat Ghica către sub-ocîrmuirea plășii Mostiștea, despre modul cum a întrebuințat banii de la cutia satului Herbinți, după ce s-a împotrivit la ridicarea lor de către „rebeliști".

Cinstitei supt-cîrmuiri a plășii Mostiștii.

Este știut că banii cutiilor, din porunca vremelnicescului Guvern a rebeliștilor s-au strîns de prin cutiile satelor și s-au luat de dînșii ; între care să aflâ și cutia satului Herbinți.

Împotrivindu-mă la a banilor rîdicare, i-am întrebuințat la alte neapărate trebuințe ale satului, precum : la sfîntul și dumnezeescu lăcaș, i la doă mașini : pentru alesu grîului de sămînță și de cărățitu porumbului în boabe.

Care bani întru aceste trei articole s-au încheiat a lor sumă în no. de 1 400 lei.

De care, nu lipsescu a da aceasta în cunoștința cinstitii supt-cîrmuiri, spre a înainta raportu unde să cuvine, cu arătare de împrejurare prezișilor bani ai cutii acestui sat Herbinți.

Alecsandru Scarlat Ghica

[1849, martie 12]

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1396/1849 : „Delă pentru contabilitatea capitalului cutiilor periodului al 2-lea unit cu cel curgător, împărțite pe județe, cu litere. V. Județul Ilfov", f. 4

756

1849, martie 22

V. G. Browning, negustor din Smirna, către Căimăcămie, cere un privilegiu cu exclusivitate pe 10—12 ani și alte avantaje pentru a deschide în București o moară cu abur

A son Excellence monseigneur Constantin Cantacuzène, Grand Croix et commandeur de plusieurs ordres, Grand Caïmacam de la Valachie

Monseigneur

Tout en solicitant de Votre Excellence la faveur de pouvoir introduire dans la Principauté de la Valachie un nouveau genre d'industrie moderne, le soussigné n'oserait pas lui présenter cette requête, si le but qu'il s'y propose n'était d'une utilité incontestable pour le pays qui l'adopterait.

C'est l'institution d'un moulin à vapeur, destiné à la mouture du bled et d'autres grains, avec l'adjonction d'un four, pour la confection du pain et des biscuits et d'une fabrique de pâtes — dans la ville de Bucharest, que le soussigné vient proposer au gouvernement de la Valachie. Et comme l'expérience a démontré que l'érection de pareils établissements a partout augmenté la prospérité du pays, il ose éspérer que sa proposition sera prise en sérieuse considération dans un état où depuis quelque temps les améliorations de toute éspèce se succèdent sans cesse, et où le gouvernement s'occupe activement du sort des peuples que la Providence a placés sous sa domination.

La supériorité des moulins à vapeurs, outre l'avantage de produire de la farine meilleur et à plus bas prix que celles sortant des moulins mis en mouvement par d'autres moteurs, a encore celui de pouvoir travailler continuellement et lorsque les moulins à eaux sont obligés de chomer, à cause du gel des rivières et des ruisseaux qui les font mouvoir — et cet inconvenient doit souvent se reproduire en Valachie.

Mais, afin que ceux qui veulent exposer leurs capitaux dans une entreprise aussi dispendieuse, puissent le faire avec sécurité et confiance, il est indispensable qu de son côté le Gouvernement, dont les peuples sont appelés d'en profiter, leur accorde des franchises et privilèges, qui ne puissent être révoqués avant le temps convenu. C'est donc dans ce but équitable, et pour éviter par la suite tout conflit et mal-entendu, que l'entrepreneur soussigné vient soumettre à l'examin éclairé de V. E. les conditions auxquelles il pourrait mettre son projet à exécution en Valachie, se déclarant prêt à le faire, aussitôt qu'on lui aura fait connaître que les conditions suivantes ont été acceptées.

Il demande :

1. Le privilège exclusif de douze ou de dix années consécutives, pour un moulin à vapeur, dans la ville de Bucharest, sans qu'il soit permis pendant cet éspace de temps d'ériger d'autres moulins de même genre dans la dite ville, ni ses alentours dans un rayon de vingt lieu[e]s et soixante milles gradués à la ronde ; et que dans le cas où des propositions seraient faites au Gouvernement pour l'établissement d'autres moulins à vapeur, dans d'autres lieux de la Principauté et hors du rayon ci-dessus désigné, que la préférence en soit donnée au soussigné, aux conditions proposées, et que tout autre entrepreneur ne puisse les ériger, que dans le cas seul où ses propositions seraient refusées par l'entreprise de la Capitale.

2. La cession gratuite par le Gouvernement valaque d'un terrain convenable dans la ville de Bucharest, au choix de l'entrepreneur, pour la construction du moulin, four et accessoires.

3. La permission d'avoir à côté du moulin un débit en détail et en gros, de vin et eau de vie, à l'usage du pays.

4. La garantie à l'entreprise que, pendant toute la durée du privilège, elle pourra librement et sans aucune entrave, moudre le bled et grains, soit pour en vendre la farine, ou fabriquer du pain et biscuits, soit pour le compte d'autrui, en percevant une juste retribution à tant pour

kilos, selon le taux qui en sera fixé pour l'entreprise, sans qu'on puisse y mettre aucun empêchement.

5. La franchise de toute imposition, taxe, et autre redevance sous quelque dénomination que ce soit, pendant toute la durée du privilège.

6. A l'expiration de ce terme de douze ou de dix années (sauf convention contraire entre le Gouvernement et l'entrepreneur), le premier aura la faculté d'acquérir le moulin avec les machines, le four et les autres bâtisses qui existeront, au prix d'une juste estimation, qui sera faite par deux experts nommés à cet effet par les parties, avec autorisation de s'adjoindre un troisième sur-expert en cas de partage entre eux sur la dite estimation.

La somme fixée par les experts devra être payée par le gouvernement, qui sera mis en possession des bâtiments, machines, matériaux et accessoires, compris dans l'expertise.

7. Le Gouvernement devra prêter assistance et secours à l'entreprise toutes les fois que besoin sera, et surtout lui fournir les moyens d'aide, que le pays peut offrir, pour le débarquement, transport et placement des matériaux, dont le volume et la pesanteur sont considérables et d'un maniement difficile.

8. Le Gouvernement devra prendre l'engagement de ne jamais exiger de l'entreprise, ni de ses employés, ou débitants, la livraison des farines, pain, biscuits, et autres objets, d'une manière arbitraire, mais au contraire, tout marché qui pourrait être conclu entre eux devra être discuté et conclu librement, comme s'il s'agissait entre des simples particuliers.

9. L'entrepreneur sera libre de toujours acheter les bleds, grains, combustibles et d'autres objets qui lui seront nécessaires, et stipuler tous marchés et contrats à cet effet, sans qu'aucune entreprise y être apportée de la part du Gouvernement ou de ses employés.

10. Pendant la durée du privilège, le Gouvernement de la Valachie accorderait toute liberté à ses sujets de faire moudre leur bled et grains au moulin à vapeur, ainsi que d'acheter les farines, pain, biscuits et pâtes, provenant du dit établissement.

V. G. Browning

Smirne, le 22 mars 1849

[Traducere :]

Către Excelența Sa domnul Constantin Cantacuzino, [decorat cu] Marea cruce și mai multe alte ordine, Mare caimacam al Țării Romînești

Domnule,

Solicitînd Excelenței Voastre favoarea de a putea introduce în Principatul Țării Romînești un nou gen de industrie modernă, subsemnatul n-aș îndrăzni să vă prezint această cerere, dacă scopul ce-mi propun n-ar prezenta un folos de netăgăduit pentru țara ce și l-ar însuși.

Subsemnatul propun Guvernului Țării Romînești înființarea unei mori cu abur, destinată pentru măcinatul grîului și al altor cereale, cu alăturarea unui cuptor pentru fabricarea pîinii și a biscuiților și a unei fabrici de paste făinoase în orașul București. Și cum experiența a dovedit că ridicarea unor astfel de stabilimente a mărit pretutindeni prosperitatea țării, îndrăznesc să sper că propunerea mea va fi luată în considerare cu seriozitate într-o țară, unde de la o vreme îmbunătățirile de orice fel se succed fără încetare și unde guvernul se ocupă activ de soarta popoarelor pe care Providența le-a așezat sub stăpînirea lui.

Superioritatea morilor cu abur, pe lîngă avantajul că produc o făină mai bună și la un preț mai mic decît în cazul morilor puse în mișcare de alte forțe motrice, are și pe acela că pot lucra în mod continuu și în perioada cînd morile cu apă sînt silite să stagneze din cauza înghețării rîurilor și pîraelor ce le pun în mișcare ; iar acest inconvenient trebuie să se repete deseori în Țara Romînească.

Dar pentru ca aceia care vor să-și investească capitalurile lor într-o întreprindere atît de costisitoare s-o poată face cu siguranță și încredere, este indispensabil ca guvernul — în ceea ce-l privește și ale cărui popoare sînt chemate să tragă foloase din aceasta — să le acorde scutiri și privilegii care să nu poată fi revocate înainte de termenul fixat. În acest scop echitabil și spre a evita din aceasta orice conflict și neclaritate, subsemnatul antreprenor supun examinării luminate a Excelenței Voastre condițiile în care aș putea pune în execuție proiectul meu în Țara Romînească, declarîndu-mă gata s-o fac, îndată ce mi se va fi făcut cunoscut că au fost primite condițiile de mai jos.

Cer :

1. Privilegiul exclusiv pe o durată de 12 sau de 10 ani consecutivi, pentru o moară cu abur în orașul București, fără a fi permisă — în acest interval de timp — construirea unor alte mori de același fel, în orașul menționat, nici în împrejurimile sale pe o rază de 20 leghe și 60 mile gradate de jur-împrejur. Iar în cazul cînd s-ar face guvernului propuneri pentru înființarea unor alte mori cu abur, în alte locuri din Principat și în afara zonei precizate mai sus, la aceasta să se acorde preferință subsemnatului, în condițiile propuse ; și orice alt antreprenor să nu le poată înființa decît numai în cazul cînd propunerile sale ar fi respinse de către întreprinderea din Capitală.

2. Cedarea gratuită, de către Guvernul Țării Romînești, a unui teren convenabil în orașul București, la alegerea antreprenorului, pentru construirea morii, a cuptorului și accesoriilor.

3. Aprobarea ca alături de moară să țin un debit de vinuri și rachiuri, pentru nevoile populației.

4. Garanția pentru întreprindere că, pe toată durata privilegiului, ea va putea măcina grîu și cereale în mod liber și fără nici o piedică, fie spre a vinde făina rezultată sau a fabrica pîine și biscuiți, fie pentru altcineva — percepînd o justă retribuție fixată la chilă, după tariful ce va fi fixat în acest scop de către întreprindere, fără a se putea opune aici vreo piedică.

5. Scutirea de orice impunere, taxă sau altă dare, sub orice denumire ar fi — pe toată durata privilegiului.

6. La expirarea acestui termen de 12, respectiv 10 ani (cu excepția unui acord contrar, ce ar interveni între guvern și antreprenor), Guvernul va avea facultatea să

achiziţioneze moara împreună cu maşinile, cuptorul şi celelalte instalaţii ce vor exista, la preţul stabilit prin o justă evaluare, care va fi făcută de doi experţi numiţi ad-hoc de către părţi — cu autorizarea de a se adăuga un al treilea supraexpert, în caz de divergenţă între ei privitor la evaluarea menţionată.

Suma fixată de către experţi va trebui să fie achitată de guvern, care va fi pus în posesia clădirilor, a maşinilor, materialelor şi accesoriilor înglobate în expertiză.

7. Guvernul va trebui să acorde asistenţă şi ajutor întreprinderii ori de cîte ori va fi nevoie; şi mai ales, va trebui să-i pună la dispoziţie mijloacele de ajutor pe care le poate oferi ţara, în vederea debarcării, transportului şi aşezării materialelor care ca volum şi greutate sînt considerabile şi greu de mînuit.

8. Guvernul va trebui să-şi ia angajamentul că nu va cere niciodată întreprinderii, nici funcţionarilor ei, sau vînzătorilor, livrarea de făinuri, pîine, biscuţi şi alte produse, într-un mod arbitrar ; din contră, orice tranzacţie ar putea fi încheiată între ei va trebui discutată şi încheiată în mod liber, ca şi cum ar fi vorba de nişte simpli particulari.

9. Antreprenorul va fi liber de a cumpăra totdeauna grîu, cereale, combustibil şi alte obiecte ce-i vor fi necesare şi a încheia orice tranzacţie şi contract în acest scop, fără a interveni vreun demers din partea Guvernului sau a funcţionarilor săi.

10. Pe durata privilegiului, Guvernul Ţării Romîneşti ar acorda supuşilor săi toată libertatea spre a-şi putea măcina grîul şi cerealele la moara cu abur — precum şi spre a cumpăra făinuri, pîine, biscuiţi şi paste făinoase provenind de la stabilimentul arătat.

V. Gh. Browning

Smirna, 22 martie 1849

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1018/1849 : „Delă după decretul Căimăcămiei, trimiţînd în scris-a propunere a d-lui V. G. Brovning de la Smirna, pentru moara cu vapor ce voieşte a înfiinţa în Capitală...", f. 4—5

757

1849, octombrie 3

Secretariatul statului către Departamentul din lăuntru, trimite scrisoarea adresată Domnitorului de către Limberger, fabricantul de zahăr, care cere voie de a înfiinţa o fabrică de zahăr; rezoluţia Departamentului din lăuntru

---

Notă la documentul nr. 756. La 8 aprilie 1848, Al. Vilara, Mare vornic din lăuntru, obţine aprobarea Domnitorului spre a instala în afara barierei Tîrgului de Afară al Capitalei, o moară cu abur ; cheltuielile de investiţie urmau a se ridica la 3775 galbeni, plătibili din Casa pensiilor.

Moara cu aburi se afla în curs de achiziţionare, prin Dr. Picolo, de la Paris — dar tratativele respective sînt întrerupte la 24 iunie 1848, din porunca stăpînirii. (Arh. St. Buc., Municipiul Bucureşti, nr. arh. 1578/1848, f. 2, 24).

Secretariiatul statului
Anul 1849, luna octomvrie 3
No. 2540 București

Cinstitului Depertament al trebilor din năuntru

Cu cinste, din înaltă poruncă, să trimite cinstitului Depertament în tălmăcire scrisoarea ce au adresat către Prea Inălțatul nostru Domn dumnealui Limbergher, fabricantul de zahăr, prin care cere a i să da voie să deschiză aici în Prinţipat o fabrică de acest obiect.

Şi este poftit cinstitu Depertament să binevoiască a o supune în chibzuirea cinstitului Sfat, ca să facă urmare potrivit cu luminata rezoluție ce Măria Sa au binevoit a pune asupră-i.

Secretarul statului,
Iancu Filipescu

Șeful secsii,
N. Marcovici

[Rezoluția Departamentului din lăuntru :]

Să se înainteze la cinstita Vistierie, ca să binevoiască a îndeplini porunca Înălţimii Sale, ca pentru o împrejurare ce se atinge de ale sale atributuri.

[1849], octombrie 4

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1069/1849 : „Delă după otnoşenia Secretariatului, trimețînd în tălmăcire scrisoarea ce au adresat M. Sale lui Vodă d. Limbergher, fabricantul de zahăr, ca să i să dea voie a deschide o fabrică de acest obiect, spre a să supune la Sfatul administrativ din înalta poruncă", f. 1

758

1849, noiembrie 25

Secretariatul statului către Sfatul administrativ extraordinar, despre cererea negustorului V. G. Browning, din Smirna, de a deschide în București o moară cu abur

Secretariatul statului
Anul 1849, noemvrie 25
No. 3348 București

Cinstitului Sfat administrativ ecstraordiner

Din raportul cu no. 9983 luînd Măria Sa Vodă în băgare de seamă chibzuirea ce dă cinstitu Sfat asupra cererii ce au făcut neguțătorul de la Smirna V. G. Brovning de a înființa în această Capitală o moară cu vapor, pentru măcinare de grîu și altele, Înălțimea Sa a binevoit a pune pe acel raport următoarea rezoluție :

«Toate priimite, afară din cumpărătoare de loc, nefiind astăzi municipalitatea în stare a da un ban; afară numai de se va găsi vreun vad mănăstiresc, a să lua cu embatichiu».

Aceasta cu cinste să împărtăşaşte cinstitului Sfat, spre a face cele de cuviinţă.

Secretarul statului,
Iancu Filipescu

Şeful secsii,
Marcovici

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1018/1849, f. 45

759

1850, ianuarie 15

K. Voith, inginer de mine, către Domnitorul B. Ştirbei, despre stadiul la care s-a ajuns cu lucrările principale la ocna sistematică de la Ocnele Mari

Insemnarea lucrării ocnei sistematice, pînă acum : celor isprăvite, celor ce mai rămîn şi cu un plan aici alăturat

Lucrările de căpetenie ale ocnei sistematice înaintează supt pămînt şi care în alăturatul plan * se văd [atît] cele isprăvite, cît şi cele proiectate părţi.

A însemnează aici gura scărei, B şi C doă guri depărtate una de alta, pentru ecsploataţia sărei.

Cîte-trei guri sînt printr-un sistem de galerii înpreunate, de 1 stînjen înalte şi 2 stînjeni largi ; după a cărora isprăvire, ecsploataţia adevărată a sărei prin statornicite punturi să va întinde în adîncime, prefăcîndu-să galeriile în camere şi lărgindu-să prin coloane, precum arată mai cu seamă profilurile.

Numitele profiluri înfăţişază cel în fiinţă şi în viitor al ocnei sistematice pentru adîncime de 50 stînjeni. Fiind însă că pă acest teren hotarul sărei să isprăveşte la 80 şi pînă la 90 stînjeni adîncime, aşa se hotărăşte o provizie de sare cel puţin pentru 100 de ani — după care este încă cu putinţă a înainta tăerea prin alte noi galerii, ce se vor deschide într-un orizon mai înalt.

Din toate lucrările de supt pămînt, sînt cele 2 guri pentru ecsploataţia sărei gata, gura scărei se găteşte şi aceea în soroc de o lună, cel mai de căpetenie lucru al galeriilor să isprăveşte şi acela pînă la sfîrşitul lui aprilie anul curgător.

Ecsploataţia poate începe îndată ce se vor face gătirile trebuincioase pentru scoaterea sărei ; să pune în lucrare tot în acest an.

Urmează şi lucrarea canalurilor supt pămînt, pentru scurgerea apelor de la găurile ocnii.

---

*, Planul nu s-a găsit la dosarul respectiv.

Acum mai rămîne, după săvîrşirea galeriilor, zidirea a două crivace la două guri, înnaintarea canalurilor pentru scurgerea apelor, oblăirea bătăturei ocnei i începerea ecsploataţiei — din care lucrări, să vor isprăvi cele mai multe încă în anul acesta.

Karl Foith, inginer de mine

Conform originalului,
Nicolae Moshu

[1850, ianuarie 15]

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1097/1849, f. 115

760

1850, ianuarie

Stat nominal, cu salariile personalului ce lucrează la tipografia Colegiului naţional Sf. Sava

S T A T

de lefile slujbaşilor tipografii Colegiului naţional, pe luna ianuarie 1850

	Lei	Par.	Lei	Par.
Inspectorul tipografii, And. Adamovici	200			
Zeţarul, Păun Dumitrescu	140			
Zeţarilor Gh. Nenişor şi I. Creţea, pentru 8 coli de jurnalul franţozesc	315			
Drugarul, Gh. Popovici	157	20		
Idem, D. Stanislav	87			
Pilcarul, Lazăr Tibişoiu	50			
Idem, V. Colceru	50			
			999	20

Adică lei noă sute noăzeci şi noă, parale doăzeci

A. Filipescu, C. N. Brăiloiu

Arh. St. Buc., Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii Publice, nr. arh. 2225/1850, f. 4

761

1850, martie 21

Ocîrmuirea judeţului Mehedinţi către Departamentul din lăuntru, despre cererea inspectorului Societăţii vapoarelor, pentru a se acorda societăţii un teren la Severin, pe malul Dunării, pentru construirea clădirii necesare serviciilor de navigaţie ; despre importanţa pe care o are pentru oraş aprobarea acestei cereri

Cinstitului Departament din lăuntru.
Cîrmuirea judeţului Mehedinţi

Domnul enspector al Soţietăţii vapoarelor, din Orşova, prin adres

către cîrmuire no. 197, cere a se da locul trebuincios în marginea Dunării aici în acest oraş Severin, pentru clădirea încăperilor cuviincioase ale Aghenţii vapoarălor.

O asemenea dar favorabilă cerere pentru lăcuitorii respectivi priimită fiind cu toată întreaga mulţumire a tutulor, ca o nu puţină pricină a înfloririi comerciului şi îndemnătoare spre acest sfîrşit către mai mulţi, pentru o curîndă înpopulare a acestui mic orăşel, care să priiveşte întrebuinţat de dînsa, cîrmuirea grăbeşte a o supune cu respect la cunoştinţa cinstitului Departament. Vine totodată a-şi adăuga a sa părere, unită şi cu a cinstitei comisii locală şi cu a orăşanilor, ca pre cît la vremea clădirii unor asemenea încăperi la Gura Văii prevăzîndu-se toate aceste prezise favoruri pentru înpopularea oraşului şi înaintarea comerţului, s-a fost cerut încă d-atunci clădirea lor aici, prin corespondenţa urmată de chiar cîrmuirea, cu atît acum, cînd această cerere devine singură din partea enspectorii, s-ar cuveni a se slobozi fără nici o plată oricîte locuri vor fi trebuincioase — şi despre care i s-au şi adus poftire, a trimite inginer ca să însemneze locul clădirii şi cîtăţimea plaţurilor ce ar fi trebuincioase.

Prin urmare, este rugat cinstitul Departament ca, aprobînd această părere, să binevoiască a da cît mai nezăbovit cuviincioasa deslegare.

Cîrmuitor,
B. Vlădăianu

Anul 1850, luna martie 21
No. 3979 Secsia I

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 201/1850 : „Delă pentru închirierile ce voieşte a face aghentul vapoarelor la Severin, în trebuinţa vapoarelor", f. 1

762

1850, aprilie 3

D-trie Iarcu către Eforia şcoalelor, arată că a tipărit „Dopla scriptură sau ţinerea registrelor"; roagă Eforia să-i cumpere un număr de exemplare, preţul „unui trup în doă volumuri" fiind de 5 sfanţihi

Cinstitei Eforii a şcoalelor

Încurajarea ce face cinstita Eforie celor ce se străduesc cu traducerea şi tipărirea cărţilor instructive, îmi dă şi mie îndrăsneală subt-însemnatului, de a cere de la cinstita Eforie ca să binevoiască a porunci a mi se lua şi mie un număr de trupuri din cartea Dopla scriptură sau ţinerea registrelor, care o am tradusă şi tipărită cu cheltuiala mea.

Preţul unui trup în doă volumuri este de cinci sfanţi, preţ cu totul

modic pe lîngă folosul ce poate produce această carte, precum şi pe lîngă voluminitatea ei de 20 coale.

Al cinst. Eforii prea plecat,
Dimitrie Iarcu

1850, aprilie 3

Arh. St. Buc., Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii Publice, nr. arh 1470/1848, f. 130

763

1850, aprilie 7

T. Pencovici, îngrijitorul arestului de la Ocnele Mari către Vornicia temniţelor, cere să i se trimită „praf de tunuri“ pentru continuarea exploatării

Copie după raportul îngrijitorului arestului de la Ocnele Mari cu no. 136 din 7 aprilie, anul 1850

Domnul inginer al ocnii sistimatice cere înfiinţarea unei măji praf de tunuri, trebuincios pentru spargerea sării, care este trecut şi în bugetul anului 1850 şi care în soroc de trei săptămîni să i să predea, fiindcă pînă atunci să isprăveşte cel ce mai are din anul 1849.

Şi fiindcă aici nu să poate găsi, nici cumpăra asemenea praf, de aceea, făcînd cunoscut mai din vreme cinstitei Vornicii, o rog plecat ca să binevoiască a-l trimite de acolo, ca să-l aibă de astăzi în soroc de trei săptămîni, spre înnaintarea în lărgimea galeriilor de sare.

Îngrijitor,
Teodor Pencovici
Intocmai după orighinal,
Mih. Nica

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1097/1849, f. 304

764

1850, aprilie 14

Inspectoratul general al carantinelor din ambele Principate către Departamentul din lăuntru, despre sosirea în portul Galaţi a vasului rusesc Petro Velikie; rezoluţia Departamentului din lăuntru

Gheneraliceasca enspectorie a
carantinilor linii Dunării din
amîndoă Prinţipatele
Anul 1850, luna aprilie 14
No. 42 Bucureşti

Cinstitului Departament [al] trebilor
din lăuntru al Prinţipatului Valahii

Prin raportul direcţii carantinii Galaţi din Prinţipatul Moldavii de

supt no. 496, să dă în cunoştinţa Enspectorii că la 23 a trecutei luni martie au sosit în acel port vaporul împărătesc rosesc numit Petro Velikie, aflat supt-ocîrmuirea căpitanului leitenant Garanovski.

Pentru care, supt-iscălitul are cinste a da şi în cunoştinţa acelui cinstit Departament, spre ştiinţă, cu adăogire că acest vapor porneşte de la portul Odesa pentru Galaţi marţea şi de acolea înapoi duminica, făcînd pe lună doă voeajuri, cu transportare de mărfuri şi pasajeri.

Gheneral enspector,
Mavros

[Rezoluţia Departamentului din lăuntru :]

Să să comunice cinstitului Secretariat al statului spre ştiinţă şi tot într-o vreme să să publice şi prin Buletin.

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 43/1846, f. 25

765

1850, mai 17

Vornicia temniţelor către Departamentul din lăuntru, despre refuzul autorităţilor din Sibiu de a încuviinţa cumpărarea „prafului de tun", fără cerere formală din partea stăpînirii romîneşti, făcută prin Aghenţia k.k. din Bucureşti ; rezoluţia Departamentului din lăuntru

Cinstitului Depertament din lăuntru.
Vornicia temniţilor

Pentru praful de tun, trebuincios la spargerea sării în galeriile ocnii sistimatice, Vornicia scriind îngrijitorului Ocnelor Mari ca să aducă îndată la îndeplinire dispoziţiile coprinse în porunca cinstitului Depertament de supt no. 3253, s-au priimit acum din parte-i răspunsul ce să alătură în copie cu no. 195 ; care luîndu-să în băgare de seamă şi văzîndu-să înpotrivirea ce a arătat gubernul din Sibii de a da voie pentru cumpărătoarea şi slobozirea pre-zisului praf de tun, fără cere[re] formală din partea stăpînirii romîneşti, prin cinstita Aghenţie din capitala Bucureşti.

Cu cinste este rugat ca să binevoiască a face cuvenita punere la

cale, dîndu-să totdeodată şi poruncă cîrmuirii, ca să îngăduiască intrarea prafului de tun într-acest Prinţipat.

Şeful Vornicii,
[Indescifrabil]

1850, mai 17
Desp. al 2-lea, masa al 2-lea
No. 1573

[Rezoluţia Departamentului din lăuntru :]

Să se ceară dezlegare cinst. k.k. Aghenţii către competenta autoritate a Sibiului, pentru slobozirea acestui praf, rugîndu-o ca hîrtia sa către acea autoritate să binevoiască a o trimite către acest Depertament, spre a o înainta acolo — cît va putea însă mai neîntîrziat, căci din lipsa prafului, stă lucrarea ocnii sistematice.

[1850], mai 19

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1097/1849, f. 333

766

1850, mai 20

Departamentul din lăuntru către k.k Aghenţie solicită a interveni la Sibiu pe lîngă autoritatea competentă, pentru a putea cumpăra „o majă praf de tun" necesară la spargerea sării din galeriile ocnei sistematice de la Ocnele Mari

Otnoşenie la k.k. Aghenţie

Pentru spargerea sării din galeriile ocnii sistematice de la Ocnele Mari din judeţu Vîlcii, care să lucrează prin într-adins inginer de mine din partea stăpînirii, cu o destul dă însemnătoare cheltuială, trebuinţă fiind a să cumpăra o majă praf de tun, pentru sfîrşitul ecspus mai sus, şi asemenea material din încredinţarea ce are Depertamentul nu să găseşte cu desăvîrşire aici în Prinţipat, decît la Sibii, în ţinutul Transilvanii, iar trebuinţa fiind neapărată, ca să nu să smintească înaintarea lucrării pre-zisei ocne, Depertamentul cu cinste pofteşte pă cinstita Aghenţie să binevoiască a mijloci către competenta autoritate a Sibiului, pentru slobozirea acestui praf de tun în priimirea d-lor Karl Foit inginerul de mine şi a îngrijitorului acelor ocne, de la cari să va priimi şi preţul lui.

Şi totdeodată o roagă ca hîrtia sa către acea autoritate să binevoiască a o trimite la acest Depertament, spre a să înainta acolo, cît va putea însă mai neîntîrziat, căci din lipsa prafului stă lucrarea ocnii sistimatice.

1850, mai 20
No. 4391

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1097/1849, f. 335

767

1850, mai 30

Obştescul control către Departamentul din lăuntru, despre cheltuielile făcute pentru deschiderea ocnei sistematice de la Ocnele Mari

Obştescul control din Principatul
Romaniei
Anul 1850, luna lui mai 30
No. 600 Bucureşti

Cinstitului Depertament din năuntru

În socoteala cheltuelilor deschiderii ocnii sistematice, după socoteala cinstitei Vistierii să găsesc sloboziţi la Vornicia temniţilor, însă :

In anul 1847, pentru cheltuielile acelui an,	lei	80 074
Idem 1847, pentru cheltuielile anul 1848,	,,	40 000
Idem 1848, pentru cheltuielile anul 1848,	,,	93 692, par. 13
Peste tot	lei	213 766, par. 13

Din care scăzîndu-să cheltuielile arătate dă Vornicia temniţilor prin doă socoteli trimise pă lîngă adresele acelui cinstit Departament cu no. 2782 din anul 1848 şi 5909 din anul 1849, şi anume :

1. Pentru anul 1847, lei 73 811 şi 33 par.
2. Pentru anul 1848, lei 118 458

Amîndoă lei	192 269, par. 33
Mai prisosesc la 1 ghenar 1849 naht lei	21 496, par. 20

Pentru care, Controlul roagă pă acel cinstit Depertament a binevoi să ceară de la Vornicia temniţilor ştiinţa cuvenită pentru dispozarea aceştii sume dă lei doăzeci şi una dă mii patru sute nouăzeci şi şase, parale douăzeci şi să o trimită acestuia, fiindu-i neapărat trebuincioasă asupra lămuririi şi desluşirii socotelilor pă arătaţii ani.

Şeful Controlului,
I. Cîmpineanu
Pt. Şeful mesii,
[Indescifrabil]

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1097/1849, f. 362

768

1850, iunie 2

Mai mulţi locuitori din oraşul Severin către Domnitorul B. Ştirbei, cer să se înlesnească Companiei austriace de navigaţie pe Dunăre, obţinerea unui teren pentru construcţia clădirilor necesare serviciilor sale şi solicită înfiinţarea unui Maghistrat

Prea Înălţate Doamne,

Supt-însemnaţii lăcuitori noului oraş Severinu din sud Mehedinţi, pre cît ne bucuram că o să avem pentru totdeauna poposirea vapoarălor în portul acestui oraş, cu atîta ne-am mîhnit acum, cînd am înţăles că înnalta stăpînire n-au priimit propunerea făcută de Administraţia vapoarălor, adică ca să i să dea locul însămnat în marginea Dunării pentru clădire de încăperile trebuincioasă, pe un termen cel puţin de 50 ani cu chirie, dacă nu ohabnic.

Prea Înălţate Doamne,

Poposirea vapoarălor aici, pă lîngă înfrumuseţarea ce poate aduce oraşului şi care atunci din zi în zi va creşte, nu mai puţin şi comerţul îşi [va] luoa zborul său — aceea ce e chiar dorinţa Înălţimii Voastre — şi de care acum sîntem cu totul lipsiţi.

În zadăr, Prea Înălţate Doamne, ne mîndrim că oraşul nostru e în poalele Dunării, dacă izvoarăle de fericire ale comerţului îi sînt secate. În zadar sîntem fala privitorilor, că clădirile noastre deşteaptă un suvenir romanicesc — ale cărora ruinuri încă spun mărimea lor — dacă nu să va putea cel puţin în forma pre cît au stat din veichime.

Ca să nu fim dar în urma celorlalte oraşe danubiene, care astăzi în zilele Înnălţimii Voastre să bucură de un viitor mai fericit, îndrăznim printr-această prea plecată jalbă ce o îndreptarăm prin poşte d-a dreptu, ca să Vă milostiviţi şi să ne primiţi următoarele rugăciuni :

Dacă, precum să zice, nu va fi cu putinţă a să da acel loc însemnat Administraţii vapoarălor ohabnic sau pe termen de 50 ani, fiindcă chiar acolea după planu oraşului e lăsat lăcuitorilor lui plaţuri de magazii, vă rugăm ca acel loc însemnat să porunciţi a ni să da ohabnic la cîţiva din noi orăşanii, în preţul plaţurilor de magazii, ca noi să-l arenduim pă acel curs de vreme la Administraţie, căci avem mare plăcere şi dorinţă a vedea şi portul acestui oraş în floarea celorlalte porturi evropiene, ce e enteresu statului şi folosul lăcuitorilor lui.

Fiindcă în sinul acestui oraş avem îndestui concetăţeni de a putea înforma Maghistrat, ca în toate celelalte oraşe de căpetenie ale judeţelor, milostiviţi-Vă a porunci desfiinţarea compusei comisii şi învierea unui Maghistrat.

Prea plecaţi *,

Priimit 2 iunie 1850
No. 3216

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 201/1850, f. 7

---

* Urmează semnăturile a 26 locuitori

769

1850, august 2

Cămărăşia Ocnelor Mari către Vornicia temniţelor, despre cheltuielile care se fac cu caii şi pîrgarii trebuitori la lucrarea crivacului pentru ocna sistematică

Copie după adresa cinstitei Cămărăşii a Ocnilor Mari, din 2 august, anul 1850, cu no. 556

Cămărăşia, în temeiu cererii dumneavoastră coprinse în adresa cu no. 327, a şi dat caii trebuincioşi în lucrarea crivacului ocnii sistematice de la 1 ale curgătoarei luni, supt dispoziţia d-lui inghiner Foit. Şi de aceea, cu cinste vi să face cunoscut, că în această trebuinţă s-au rezervat doisprezece cai şi şase pîrgari, care să vor schimba cu rîndul. Ale cărora cheltuieli sînt acestea :

Cailor li să dă hrană cîte trei ocă grăunţe pă zi, adică una şi jumătate dimineaţa şi una şi jumătate seara, de fiecare cal, care să vor plăti după costul lor din chelărie. Iar hrana cu fîn să va plăti cîte cinci ocă fîn de fiecare cal, socotit mîncarea lor pă jumătate, fiindcă mănîncă iarbă la ceair, ce să va socoti iarăşi după costul lui din chelărie.

Iar pîrgarilor li să va plăti cîte parale cincizeci de fiecare pă zi, răspunzîndu-li-să la fiecare sfîrşit de săptămînă, drept plata mînatului şi îngrijitului cailor, dîndu-li-se cîte un mertic de sare pă săptămînă, scutindu-să de capitaţie şi plătindu-se şi darul anual cîte lei douăzeci şi unu, par. douăzeci de fiecare, potrivit cu drepturile ce au şi ceilalţi pîrgari ai cămărăşii.

Toate dar acestea li să vor răspunde acum deocamdată de cămărăşie, pînă veţi priimi dezlegarea cinstitei Vornicii, ce ziceţi că aţi cerut-o şi apoi să va preda de despăgubirea de la dumneavoastră.

Cămăraşul

Întocmai după orighinal,
Mih. Nica

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1097/1849, f. 447

770

1850, octombrie

Quétel, negustor francez, către Domnitorul B. Ştirbei, cere un privilegiu pentru a deschide în Bucureşti o moară cu abur

P r i n c e,

Á la recommandation de Monsieur le Consul de France à Iassy ; Le soussigné français Quetel, négociant français, l'un des propriétaires du moulin à vapeur établi en cette ville, a l'honneur d'exposer à Votre Altesse

que, désireux d'établir dans sa Capitale un moulin à vapeur d'après le système français le plus perfectionné, qu'un tel établissement à l'étranger étant une chose très coûteuse et très pénible et qu'on ne peut entreprendre sans y entrevoir un résultat raisonnable — qu'il serait impossible d'obtenir en face d'une concurrence toujours ruineuse en tout pays ;

il prie votre Altesse :

de bien vouloir lui accorder un privilège de vingt cinq ans de durée, comme cela a eu lieu ici à Iassy, pour le moulin y établir.

Après quoi, le dit soussigné s'occupera immédiatement de l'acquisition et de la confection de tout le matériel nécessaire au dit établissement, de manière à pouvoir en commencer la construction dès le printemps prochain*.

Confiant dans votre sollicitude,
de Votre Altesse etc.
(signé) Quétel

[1850, octombrie]

[Traducere :]

Inălţate Doamne,

La recomandarea domnului Consul al Franţei la Iaşi, subsemnatul francez Quétel, negustor francez, unul dintre proprietarii morii cu abur înfiinţate în acest oraş am cinste a expune Înălţimii Voastre că, dornic de a înfiinţa în Capitala Voastră o moară cu abur după sistemul francez cel mai perfecţionat, că un astfel de stabiliment în străinătate fiind un lucru foarte costisitor şi dificil, ce nu poate fi întreprins fără a se întrevedea din aceasta un rezultat rezonabil — care ar fi imposibil de obţinut în faţa unei concurenţe totdeauna ruinătoare în orice ţară, eu rog pe Inălţimea Voastră să binevoiţi a-mi acorda un privilegiu pe o durată de 25 ani, cum s-a convenit aici la Iaşi, pentru înfiinţarea morii.

După care, subsemnatul mă voi ocupa îndată de procurarea şi confecţionarea întregului material necesar stabilimentului arătat, aşa încît să pot începe construcţia încă în primăvara viitoare.

Increzător în solicitudinea Voastră,
al Inălţimii Voastre etc.
(semnat) Quétel

[1850, octombrie]

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1018/1849, f. 51.

---

* Quétel adresă Ministerului din lăuntru al Ţării Romîneşti o scrisoare cu data de 23 decembrie 1851, în care, între altele, precizează şi unele avantaje pentru municipalitatea Bucureşti, la măcinatul în moara cu abur pe care autorul scrisorii îşi propunea să o înfiinţeze în Capitală (Ibidem, f. 54).

Notă la documentul nr. 770. La 19 octombrie 1850, cu nr. 4439, Secretariatul statului din Bucureşti comunică Departamentului din lăuntru că : „Măria Sa a binevoit a pune asupra pomenitei note următoarea rezoluţie : «La Sfatul Administrativ ecstraordiner, care va înfăţişa pe antreprenor şi îi va lua în băgare de seamă condiţiile şi legăturile» (Ibidem, f. 50).

771

1850, noiembrie 2

Ocîrmuirea județului Gorj către Departamentul vistieriei, trimite o situație asupra „fabricii" de „porțeloane" de la Tg. Jiu.

Ci[nstitului] Depertament al vistierii.
Cîrmuirea jud. Gorj

În coprinsul acestui județ aflîndu-să numai o fabrică de porțelan. s-a așternut cuviincioasa listă, care cu supunere să trimite ci[nstitei] Vistierii pă lîngă acesta, în îndeplinirea dispozițiilor poruncii de supt no. 2781.

Cîrmuitor,
Paharnic Chintescu

Secretar,
N. D. Zătreanu

1850, noiemvrie 2
Secsia 3-a
No. 7024

Jud. Gorj

Listă de toată cîtățimea și felurimea de materieal ce scoate fabrica de porțeloane din acest oraș [al] Tîrgu-Jiului, într-un an, cu arătare de prețul lor, locul unde să întrebuințează și de no. lucrătorilor ce are.

No.	Locul unde să află această fabrică	Suma bucăților de vasă ce scoate într-un an	Ce felurime	Cu ce preț să vînd, adecă ce venit aduce fabrica	Unde să întrebuințează	No. lucrătorilor ei
1		26 000	tot felul de vasă și de orice formă	pînă la lei 30 000, iar scăzînd cheltuielile, nu prisosește cîștigu niciodată peste 30 galbeni	în toată țara și în Austria chiar	26

Cîrmuitor,
Paharnic Chintescu

Secretar,
N. D. Zătreanu

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1492/1850, f. 10—11

772

1850, noiembrie 18

Ocîrmuirea județului Buzău către Departamentul vistieriei, trimite o situație asupra pivelor, dîrstelor, ferăstraielor și a „fabricii de tabac" din județ

Cins[titului] Depertament al vistierii.
Cîrmuirea județului Buzău

Asemănat poruncii ci[nstitului] Depertament no. 2771 alcătuindu-se listă de fabricile ce s-au găsit în coprinsu acestui județ, se alătură pe lîngă acest raport, spre cele de cuviință.

Cîrmuitor,

[Indescifrabil]

1850, noiemvr. 18
Sec. 3
No. 12561

Județul Buzăului

Listă de no. pivelor i a dîrstelor, a ferăstrailor și a fabricii de tabac·

— 1 fabrică de tabac în satu Cîndești de Jos, care să lucrează de Cohaida văduva și dă pînă la cincizeci ocă tabac pă an; însă, numai o provă face: de tutun rumînesc. Și să vinde ocaoa cu preț de lei cinci pînă la șase, petrecîndu-să în acest Prințipat la Focșani, Buzău, Brăila și București. Alți lucrători n-are, decît numai singură lucrează.

— 1 herăstrău în pădurea satului Lopătari; scoate pe an nooă mii tinichele, dintre care trei sute dulapi, vînzînd suta cîte lei 160, iar tinichelile — suta cîte lei 18. La care herăstrău are patru oameni lucrători d[în] satele Lopătari, Vintilă Vodă și Mănești.

— 18 pive, care face o pivă 800 coți dimii mocănești pe an, avînd plata de un cot 1 para; și la fiecare are 1 om lucrător.

— 6 dîrste în satele Lopătari și Mănești, care scoate una dîrstă 30 și 40 pături pă an, avînd una sarică de făcut lei 1, par. 30, precum și o pătură lei 1, par. 10; și la fiecare dîrstă [este] un om lucrător.

---

26 peste tot, doăzeci și șase fabrici

Cîrmuitor,

[Indescifrabil]

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1492/1850, f. 13—14

773

1850, noiembrie 21

Departamentul din lăuntru către Vornicia temnițelor, despre hotărîrea luată de a se deschide o ocnă sistematică la Slănic

Grabnică

La Vornicia temniților

Cinstita Vistierie prin adresul cu no. 3861 comunicînd Departamentului înalta Mării Sale rezoluție pusă la raportul ei, atingător de deschiderea unei al 2-lea ocne sistematice pe moșiile Băicoi și Țintea — care este următoare : «La Telega trebuință de ocnă sistematică nu avem, prin urmare rămîne și Țintea și Băicoi ; ocna sistematică are a se face la Slănic ; drept aceea, va merge a - și închipui planul și apoi vom chibzui pentru îmbunătățirea condițiilor ce propune la începerea noului an», cere ca, pentru ceea ce să atinge dă mergerea inginerului a-și închipui planul la ocna Slănic : pentru găsirea locului deschiderii ocnei sistematice, să se îndatoreze numitul a merge în fața locului, și rezultatul încercării sale să-l încunoștințeze cît mai in grab.

Aceasta în a sa poruncă Departamentul grăbește a o comunica cinstitei Vornicii, ca să o încunoștințeze d. Foit și să-l poftească — dîndu-i și toate mijloacele — ca să meargă la Slănic, spre alcătuirea planului și a proectului ce cere Înălțimea Sa ; și cît mai în grab să le supuie Departamentului.

1850. noiemvrie 21
No. 10905

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1207/1850 : „Delă pentru deschiderea unei al 2-lea ocne sistematice...", f. 7

774

1850, noiembrie 30

Ocîrmuirea județului Vlașca către Departamentul de finanțe, trimite o situație asupra pivelor din județ.

Cinstitului Departament finanțial.
Cîrmuirea județului Vlașca

Intru rezultatul poruncii cinstitului Departament cu no. 2853, făcîndu-se scumpă cercetare de cîte pive să află în coprinsul acestui județ și cît venit aduce pe fiecare an, s-a dovedit, însă :

1. Piva de la Corbii Lungi, numită Vadu Stanchii ; lucrează pe 1 an 12 000 oca aba şi are doi lucrători ;

2. Idem [piva] du pă moşia Corbii Mari ; 20 000 oca pe un an şi are trei lucrători ;

3. Şi cea de la Bucşani de Jos 12 000 oca pe un an şi are un lucrător;

4. Dooă la satul Putineiu, în care să lucrează abale : fiecare pivă cu cîte o roată şi la fiecare cîte doi lucrători ; iar cîtăţimea ocalilor ce ar putea scoate pe fiecare an aceste pive nu s-a putut cunoaşte, din pricină că nu este apă curgătoare, unde ele sînt aşezate, ci un eleşteu cu apă strînsă din izvoară şi ploi. Şi cînd să sloboade în lucrare, scoate numai cîte 18 oca[le] aba fiecare pivă în parte pă zi.

Aceasta să supune plecat la cunoştinţă, spre ştiinţă.

Cîrmuitor,
N. Lahovari

Anul 1850, luna noiemvrie 30
No. 10609

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1492/1850, f. 36

775

1850, decembrie 2

Ocîrmuirea județului Muscel către Departamentul vistieriei, trimite o situație asupra povernei de la Purcăreni

Cinstitului Depertament al vistierii.
Cîrmuirea judeţului Muscel

Alăturata relaţie trimisă de supt-cîrmuirea Rîurilor cu raportul no. 8125 să trimite ci[nstitului] Depertament, spre îndeplinirea ordinului no. 2926.

Cîrmuitor,
Ioan Moshu
N. Hristodorescu

1850, dechemvrie 2
La secsia 2-lea
No. 6397

Relaţie pentru maşina de la Purcăreni a dumnealui Ianacu.

1. Să află în lucrare de la anul 1848, iar în acest an de la 5 noiemvrie curgător.

2. Cîtăţimea de material spirt ce dă pe fiecare zi este de 15 cincisprezece vedre; pe luna întreagă sau pe un an nu s-a putut pune, pentru că din lună să mai pierde zile, iar din an lunile călduroase, lucrînd numai în cele răcoroase precum octomvrie, noemvrie, dechemvr., ianuarie, fevruarie, martie şi aprilie.

3. Lucrători slugi sînt 12, osebit de maisteru. Fiecare slugă are pe lună 45 lei, iar maisteru 1 leu la vadră.

Se arde şi lemne pe o zi 3/4 stînjen.

Supt-cîrmuitor de Rîuri,

[Indescifrabil]

1850, noiemvrie 14

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1492/1850, f. 16—17

776

1850, decembrie 2

Ocîrmuirea judeţului Slam Rîmnic către Departamentul vistieriei, trimite o situaţie asupra pivelor, dîrstelor şi ferăstraielor din judeţ

Cinst[itului] Departament al vistierii.
Cîrmuirea de Slam Rîmnic

În urmarea porunci cinst. Departament cu no. 2767, această cîrmuire adunînd pozitive ştiinţe de cîte fabrici se află în coprinsul acestui judeţ şi închipuind pentru toate acestea alăturata listă, plecat se înfăţişază cinst. Departament, adăogînd că arătatele fabrici sînt toate în despărţirea plaiului Rîmnicu.

Cîrmuitor,
Suţu

Anul 1850, luna dechemvrie 2
Secţia 3-a
No. 16907

Judeţul Slam Rîmnic

Listă de numărul şi numirea fabricilor aflate în coprinsu acestui judeţ

No. fabricilor	Numirea lor	Cîtăţimea şi felurimea materialului ce ar putea scoate pe fiecare an	Costul făcutului la fabrică, cu stînjenu		Preţul materialului de aţă sau lînă, cu cotu		Asemenea de lemne, cu bucata		Locul unde se întrebuinţează	No. oamenilor ce trebuiesc în lucru la fiecare fabrică
			lei	par.	lei	par.	lei	par.		
1	pioă	cioareci şi iţari, pînă la 3 000 coţi	—	10	2	10			pe apa Rîmnicului, din satu Muceşti	1
2	idem	idem, idem 2 000 coţi	—	8	2	10			pe apa Motnăului din satu Dumitreştii de Sus	1
3	idem	idem, idem, la 1 000 coţi	—	8	2	10			pe apa Rîmnicului din satu Jitia	1
4	dîrstă	600 coţi 600 coţi	4	20	9	—			idem	2
5	herăstrău	dulapi mari şi mici 1 000 bucăţi					1	20	idem	3
6	idem	idem					1	20	idem	2

Peste tot, şase

Cîrmuitor,
Suţu

Anul 1850

Arh. St. Buc., Vistieria, nr. arh. 1492/1850, f. 37—38

777

1850, decembrie 5

Consulatul general al Austriei către Departamentul din lăuntru, despre cererea Societăţii de navigaţie de a cumpăra terenul de la Severin — care i-a fost ulterior închiriat pe 40 ani

Agence et Consulat général de
S. M. l'Empereur d'Autriche
No. 561

Monsieur le Ministre !

Le directeur de la Compagnie de la navigation m'a chargé d'avoir l'honneur de vous demander, si vous seriez disposé à vendre à la Com-

pagnie dont il est le directeur, le morceau de terrain qu'on aurait voulu donner à bail emphitéotique *.

Dans le cas affirmatif, j'ai l'honneur de vous prévenir qu'étant muni des pouvoirs ad-hoc, je suis prêt à conclure l'affaire et passer à la stipulation du contrat.

Veuillez bien, monsieur le Ministre, me faire connaître vos intentions et agréez l'assurance de ma haute considération.

L'Agent et Consul général,
A. de Laurinz

Bucarest, 5 décembre 1850

[Traducere :]

Agenţia şi Consulatul general
al Majestăţii Sale Impăratul Austriei
No. 561

Domnule Ministru,

Directorul Societăţii de navigaţie m-a însărcinat să am cinste de a vă cere, dacă aţi fi dispus, să vindeţi societăţii căreia îi este director, bucata de teren pe care au voit să o închirieze pe termen lung.

În caz afirmativ, am cinste de a vă atrage luarea-aminte că fiind investit cu împuternicire ad-hoc, eu sînt gata să închei tranzacţia şi să trec la întocmirea contractului.

Binevoiţi a-mi face cunoscute, domnule Ministru, intenţiile dumneavoastră şi primiţi asigurarea înaltei mele consideraţii.

Agent şi Consul general,
A. de Lorenz

Bucureşti, 1850 decembrie 5

Arh. St. Buc., Interne, Rural-comunale, nr. arh. 201/1850, f. 23

*** La 28 ianuarie 1851, ocîrmuirea judeţului Mehedinţi raportează Departamentului din lăuntru că „conform dispoziţiilor poruncii cinstitului Departament cu no. 8256 din anul trecut", a închiriat — prin contract în dublu exemplar — terenul solicitat, pe termen de 40 ani.**

Din partea romînă, contractul a fost semnat de membrii comisiei oraşului Severin, iar din partea austriacă de către inspectorul vapoarelor, de la Orşova, în calitatea lui de împuternicit al Societăţii vieneze de navigaţie pe Dunăre.

Semnarea contractului a avut loc la reşedinţa ocîrmuirii jud. Mehedinţi (Ibidem, f. 25 bis).

1850

Insemnare de banii care s-au cheltuit de la 1846 pînă la 1850 pentru lucrările făcute la ocna sistematică de la Ocnele Mari: prețul lucrului, chiriile, embatic, totalul cheltuielilor pe 5 ani: extras v

[Anul 1846, f. 772 v. — 773].

		Lei	Par.
Lui Dumitru Treanță și Dobre Ancuța, ce au lucrat cu rîndu, 136 zile		408	
Lui Ion Surdu zidaru, pentru meremetu casii domnului inginer		100	
Lui Nicolae Nespălatu, însă: chiria unui car cu boi pă doă luni, lei 90; simbria pă trei luni ce au păzit noaptea, 60		150	
Lui Bancea lucrătoru, pă 116 zile, 3 lei 15 par.		391	20
Lui Svenc, fieraru din Rîmnic, pentru lucru sfredelului pentru găuritu pămîntului lei 700, și lei $31^1/_2$ pă o mașină de fier		731	20
Lui Bădescu, chiria casii unde șade domnul inginer, pă zece luni cît au stăpînit-o el		267	
Lui Dincă Trăncăneu, chiria casii pe un an, pentru lucrătorul anume Ion, pă la 21 mai 1847		150	
Lui Stan sin Badea meșteru țigan, pe lucru de fierărie, ce au făcut pentru domnul inginer		204	5
Lui Iosif tîmplaru, însă: pă 5 ferăstrae noi și 3 uși, lei 371,10; 1 masă și 2 scaune, lei 47,10; pă 1 pat nemțesc, 25; pă 4 rotile de crivac, 11,10		454	30
Chiria casii lui Iosif, pentru un an, socotit 1 iulie		189	
Catrinii văduvii, arvună pă casa domnului Foit inginer		63	

[Anul 1847, f. 774—777]

Țiganilor fierari, pentru lucru de fierărie și ascuțitu ciocanelor, după adeverințele domnului Foit, alăturate pă lîngă document		994	21
Idem, pentru zece șurupuri mari de vîrtej și meremetul unui scripet		83	10
Pentru uneltele covăcerii, ce au adus domnul Foit — după șase socoteli nemțești, pentru foile și celelalte unelte 20:	114,50		
pentru transport și vama rumînească	19		
pentru vama nemțească	42	908	13

985

	Lei	Par.
O masă de tîmplărie, cu toate ale ei	160	22
O masă şi doă scaune pentru d. Foit	40	
Pentru uneltele aduse din Sibii, după socoteala fabricantului Nendvih	507	15
Pentru clădiri în curtea ocnii : o magazie, un şopru, o covăcerie, o casă a covaciului, o odae a inginerului, toate acestea pă temeiu dezlegării date îngrijitorii [...]		
Pentru lucru de lemnărie	500	
Idem zidărie	360	
Catrinii văduvii, chiria casii domnului inginer pe un an, de la 1-iu martie	162	
Lui Dincă Trăncăneu pentru casa meşterului Ion, pe un an, de la 21 mai	158	
Lui Gheorghe Botezatu, pentru doi ciocănaşi streini	189	
Lui Alecsie şi Zamfir, pentru o lună, pentru doi lucrători veniţi în dechemvrie	40	
Lui Grigore Chiru, embatichiu părţii sale de loc al ocnii pe anu 1847	374	
Saftii văduvii idem	420	

Lefuri

Domnului Foit, diurnă dumnealui şi lefurile lucrătorilor din Austria	17 048	10
Prisosul la doi lucrători cîte un sfanţ în zilele de lucru, după dezlegarea înnaltei stăpîniri, socotit de la 1-iu martie pă 475 zile	1 068	30
Lui I[o]sif Bancea lucrătoru, pă şaizeci şi opt zile de lucru, cîte unu şi jumătate sfanţ	229	20
Lui Nicolae ciocănaşu, pe una sută doăsprezece zile de lucru cîte unu şi jumătate sfanţ ; şi 61 zile în pereţi, cîte 2 sfanţi	652	20
Lui Mihai Sîrbul, pă 36 zile de lucru cîte 1½ sfanţi.	121	20
Lui Dobre Ancuţa şi Ion Odorog, pă 390 zile de lemnărie, preţu lei 3	1 170	
La patru ciocănaşi de noaptea, pă 380 zile	760	
La opt măglaşi de noaptea : pă 1 527 zile de măglăşie 2 672 10 pă 97 zile în galerii 145 20	2 817	30
Lui Ion Ivan şi Dumitraşcu Ochi-albi, paznici de noaptea, pă cîte 8 luni şi 24 zile cîte 25	438	
Plata arestanţilor, după adeverinţele domnului Foit	1 775	21
Unui scriitor leafa pă 7 luni, de la 1-iu iunie	441	
Progonu şi cheltuelile drumului lui Andrei lucrătoru venit din Ungaria	358	55

	Lei	Par.
Idem a trei ciocănaşi şi un covaci, veniţi în dechemvrie : cheltuelile lor pînă aici	877	20
[...]		
Adunarea acestui catastih		
Cheltuiţi pă anul 1846	7 419	17
Idem, idem 1847	73 811	33
Idem, idem 1848	118 458	
Idem, idem 1849	99 426	23
[...]	299 115	33
Teodor Pencovici		
Să mai adaogă cei cheltuiţi pe anul 1850	134 142	19
[...]	433 258	12

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive, nr. arh. 1097/1849, f. 772-784 v.

779

1850

Listă de cheltuielile care ar fi necesare pentru construirea unui crivac nou la Ocnele Mari

Anul 1850. Ocnele Mari

Listă de cheltuielile ce ar urma în facerea unui crivac din nou

Bucăţi		Face lei	Face par.	Totalul lei	Totalul par.
1	fus	9			
2	toveli	18			
12	cruci	20			
12	colaci pe care se pun şiştorile	10			
16	şiştori	30			
2	gişte ce vin sus în capu crivacului	6			
1	măciucă de care trag caii	3			
4	corzi	16			
4	stîlpi ce vin la gură	16			
6	tălpi ce vin iar la gură	18			
4	praguri ce vin dasupra stîlpilor, iar la gură	16			
2	proptele ce vin la 2 stîlpi de la gură	6			
2	scripeţi	5			

Costul lemnării chibzuit a să cumpăra pă loc în pădure 173

Căratul aceştii lemnării din pădure, ce s-au chibzuit a se putea face cu 20 telegi, socotit una 4 lei şi 20 par	90
Plata ce s-au chibzuit că ar merge la meşterii întrebuinţaţi în cioplirea aceştii lemnării, facerea crivacului şi aşezarea lui gătit în stare de lucru	50
Costul a tot tacîmu de fierărie ce are un crivac, precum : fierăria tălpilor, stîlpilor de gură, scripeţilor, bolduri, cercuri de fier şi alte măruntaie	250
Cheltuiala stricării acestui crivac din locul lui de la ocniţa sistematică şi aducerea înapoi la ocna lucrătoare	80
Peste tot	643

[...]

Arh. St. Buc., Interne, Ad-tive. nr. arh. 1097/1849, f. 241, 258

INDICE
ȘI
GLOSAR

ÎN INDICE, TRIMITERILE SE FAC
LA NUMĂRUL DOCUMENTULUI

INDICE DE MATERII

C

D

E

F

L

N

P

S

Ș

T

ÎNDICE DE LOCURI

D

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Ş

T

Ţ

U

V

INDICE DE PERSOANE

H

I

J

K

L

M

66 — c. 680

Q

R

S

Ș

T

Ț

U

V

X

Z

GLOSAR

A

Abagiu meşteşugar care confecţionează aba ; negustor de aba
Adet ansamblul îndatoririlor feudale ale clăcaşului faţă de stăpînul moşiei respective
Adiaforos neinteresat, imparţial (într-un litigiu) ; indiferent
Afanisi a sărăci, a (se) prăpădi ; a nimici
Agasi (-ghiuler) slujitor turc pe lîngă Domnitor
Aghenţie k.k. Consulatul general al Austriei la Bucureşti
Agie organul suprem poliţienesc al Capitalei ; este condus de Marele agă, avînd în subordine 5 comisari (cîte unul la fiecare „despărţire" a oraşului), cu cîte 3 subcomisari
Ahcibaşa şef bucătar domnesc (orînduit la 1782 vătaf de bucătari)
Aiar procesul verificării măsurilor, greutăţilor şi metalelor preţioase de către stăpînire ; la monedele de metal, aiarul de 24 carate înseamnă 1000‰, cel de 23 carate 958,33‰, cel de 21 carate 875‰ etc.
Aiardisi (calfe) a atrage calfe (pentru lucru)
Aiarladisi a verifica pietrele folosite la cîntăritul galbenilor
Alel hesap acont
Alergător curier
Amelie neglijenţă, nepăsare, indolenţă
Anafora raport scris, adresat Domnitorului din partea marilor dregători ; hotărîre judecătorească
Analoghisi a repartiza proporţional
Analogon proporţional
Apilpisit scos din răbdări ; deznădăjduit
Apuntamente leafă
Armaş slujbaş cu atribuţii administrative, judecătoreşti şi poliţieneşti
Armăşel (al puşcăriei) mic slujbaş în serviciul închisorilor
Arnăut ostaş înarmat al Agiei, Spătăriei etc. ; paznic în serviciul unor boieri (în epoca fanariotă)
Arşin măsură rusă de lungime = 16 verşocuri = 711,2 mm
A(r)tîrdisi a licita, a supralicita
Arz jalbă, memoriu prezentat Sultanului, Marelui vizir etc.
Asidot scutit de dări (printr-o poruncă specială)
Asignat hîrtie-monedă
Aşezămînt recensămînt fiscal, fixare a impozitelor ; stabiliment comercial (industrial)
Avaet dare feudală care se plătea la ocuparea unei dregătorii (desfiinţată prin Reg. Organic art. 61.p.XII), pentru trecerea unui pod sau pentru diferite drepturi şi avantaje

B

Bacalbaşa starostele breslei băcanilor
Ban rangul boieresc suprem (legat sau nu de funcţia banatului Craiovei)
Bango-ţedule dă bani bancnote
Baniţa mare de Ţara Romînească măsură de capacitate pentru cereale = 40 ocale = 63,492 l

Baş cîştigul însuşit de zarafi la schimbul de bani şi specularea fluctuaţiilor de curs monetar, agio

Baş beşleagă comandantul beşliilor (ostaşi ai Porţii, trimişi pentru pază în Ţara Romînească, înainte de Reg. Organic)

Baş ceauş şeful ceauşilor

Baş ciohodar şeful ciohodarilor (slugi, lachei domneşti), prim camerier al palatului domnesc

Batac băltoacă, groapă noroioasă

Bănie funcţia marelui ban al Craiovei

Bărbier başa şeful bărbierilor domnitorului

Bătăturaş om ocupat cu lucrul în curtea (bătătura) ocnelor de sare

Bătrîni (fruntaşi ai unei bresle) meşteri sau lucrători cu experienţă profesională şi vîrstnici, care participau la conducerea treburilor breslei

Beci Viena.

Bedreag scăunaş pentru croit încălţăminte

Beilic palatul destinat demnitarilor turci sosiţi temporar ; cumpărare silită a oilor cerute pentru Constantinopol ; impunere vexatorie în folosul Porţii otomane sau al clasei stăpînitoare locale, înainte de tratatul de la Adrianopol

Beilicciu slujbaş care strîngea în ţară oi de beilic

Beşlic monedă turcească de argint, ce circula şi în Ţara Romînească (la 1848 valora $10\,{}^1/_2$ lei în cursul de Bucureşti)

Beşliu ostaş al Porţii, călare, folosit pentru pază şi represiune avînd în acelaşi timp şi funcţia de curier

Bez în afară de

Bic taur

Bicigaş surugiu în serviciul poştelor ; mic slujbaş la poşte

Biniş haină orientală, lungă şi îmblănită, purtată de orăşeni, îndeosebi la solemnităţi

Biv fost

Blănar straigiu blănar care confecţionează îmbrăcăminte (straie)

Bleau tablă metalică ce îmbracă osia carului, spre a nu se roade prin frecarea de butucul roţii

Bogasierie negoţ cu mărunţişuri, stofe şi pînzărie orientală ; prăvălie pentru astfel de mărfuri

Bohceagiu mic negustor ambulant, care-şi purta în spate bocceaua cu marfă

Boltă prăvălie, dugheană

Boştină rămăşiţă din fagurele fiert, după ce s-a stors mierea şi ceara

Braşovean negustor de braşovenie (= fierărie ş.a., caracterizată nu atît prin fineţe, cît prin soliditate, durabilitate)

Buhur stofă de lînă fină sau de mătase

Buiurdisi a transmite oficial (o hîrtie, plîngere) unei dregătorii inferioare ; a da întărire oficială unei propuneri

Buiurdizmă transmiterea oficială a unei hîrtii către o dregătorie inferioară ; întărirea oficială a unei propuneri

Buluc detaşament de 100 oşteni

Buriu butoi de aproximativ 125 l capacitate

Butcă trăsură de lux, închisă

Bute vas (de 1000 kg capacitate, la 1848)

C

Cabzimanul ocnelor cel ce se îndeletnicea cu luare în arendă a ocnelor de sare

Cacirdisi a strecura pe ascuns (monedă peste graniţă)

Caftan manta albă, largă şi lungă, împodobită cu fir de aur sau mătase, pe care sultanul o dăruia domnitorului — iar acesta din urmă boierilor, la numirea lor în dregătorii (înainte de Reg. Organic)

Caftanliu boier în dregătorie, investit cu privilegiul de a îmbrăca caftan

Caic navă mică folosită în transporturile comerciale şi de persoane

Caimacam locţiitor al Domnitorului (în absenţa temporară a unui Domn în scaun sau în caz de vacanţă a tronului)

Caimacamul Craiovei locţiitor al Banului Craiovei (începînd de la 1761, cînd Banul se mută la curte în Bucureşti)

Calafacciu meşteşugar care înfunda cu cîlţi şi smolea spaţiile dintre scîndurile fundului navelor, spre a nu pătrunde apa în interior

Calem(cher)giu mic meşteşugar ce lucra testemeluri pe ascuns ; funcţionar de cancelarie, copist

Calem birou, cancelarie

Calîp tipar, formă

Calp fals

Calpacciu meşteşugar care lucra calpace (= căciuli mari, bombate şi negre) pentru boierii de rang înalt

Calpuzan falsificator de monedă

Canive element de construcţie hidrotehnică

Canonisi a legiui, a rîndui, a prescrie

Cantor(ă) birou

Capan magazie de aprovizionare (cu cereale, unt, miere, caşcaval) în folosul Porţii otomane

Capanlîu negustor turc care aduna de la săteni produsele pentru aprovizionarea capanului împărătesc

Capică (copeică) monedă divizionară rusă, echivalentă cu 1/100 din rublă

Capitulații privilegii consimțite de sultani în favoarea supușilor și a consulilor unor state creștine, prin convenții speciale, încheiate de acele puteri. Creat mai întîi în Turcia, regimul capitulațiilor se extinse apoi și în alte țări orientale: China, Japonia, Persia ș.a.

Capuchehaie însărcinat cu afaceri al domnitorului la Poartă; intendent al demnitarilor turci din orașele dunărene

Carar hotărîre, dispoziție (ex. pentru corectarea numărului de lude fiscale la un județ)

Car de măsură măsură romînească pentru fîn, echivalentă cu volumul de fîn încărcat astfel, încît „îmbrățișînd" carul pînă la lemnul lui de-a lungul și de-a curmezișul, suma acestor două lungimi să fie de 9 stînjeni

Caretaș meșteșugar care lucrează carete (= trăsuri de lux, închise și pe 4 roți)

Caric încărcătura unei nave (corabie, vapor)

Carîtaș vezi **caretaș**

Carte scrisoare

Carte de apărare act de scutire

Carvasara edificiu unde funcționa serviciul vamal (la București, Craiova)

Cazmir (cașmir) țesătură moale și fină, lucrată din lîna caprelor de Cașmir (India)

Catahrisis abuz

Catastasis stare, situație, avere

Catagrafie inventar (în scris), recensămînt

Cavaf cizmar, negustor de încălțăminte (de calitate inferioară)

Cazacliu negustor în ramura blănurilor de Rusia

Cămara domnească (Cămara gospod) administrație însărcinată cu păstrarea averii Domnitorului

Cămăraș (de ocne) slujbaș ce administra venitul ocnelor de sare la locurile de exploatare și la depozitele create în schelele dunărene de export

Căminar rang boieresc; arendaș ce percepea venitul căminăritului

Căminărit dare ce se lua pentru vasele cu băuturi alcoolice din cîrciumi la orașe și bîlciuri (desființată prin Reg. Organic art. 61, p.XII)

Căpister copaie (albie) pentru frămîntarea aluatului de pîine

Căvăfie încălțăminte (ordinară)

Căzănit impozit pentru fabricarea rachiului

Ceam navă mică pentru transporturi comerciale pe Dunăre, pe rîurile mai mari și bălți

Ceam-catranisă catran de brad

Ceas măsură pentru distanță = 2500 stînjeni = $1/4$ poștă

Ceauș mic slujbaș al stăpînirii; curier (la unele bresle etc.)

Cenușar lucrător sătean care adună sau produce „cenușe" pe care era obligat s-o livreze pentru fabricarea de sticlărie.

Cercătură încercare, control (exercitat de stăpînire asupra strîngerii birurilor prin arendașii respectivi).

Cerviș grăsime pentru bucătărie, produsă la zalhanale (prin fierberea oaselor cu măduva) și ambalată în bășici.

Ceșni(u) calculul prețului de vînzare (la pîine, carne ș. a.) pe baza costului cerealelor, vitelor achiziționate de meșteșugarii respectivi etc.

Cesni-pristav cel ce strigă în public cesniul, calculul noului preț la pîine etc.

Cetfertă (cetvertă) unitate de măsură a capacității la unele cereale, echivalentă cu 209, 91 l

Chebă (ghebă) manta țărănească lungă, de regulă din aba

Cheder supărare, ciudă

Chehaiaoa de ciohodari intendentul ciohodar

Chelăria ocnelor scule și unelte, materiale înmagazinate etc., utilizate pentru exploatarea sării geme

Cherhana mică întreprindere industrială

Chesaricesc [chesaro-crăiesc] austriac

Chilă de Țara Romînească măsură de capacitate pentru cereale = 10 banițe = 400 ocale = 634,920 l

Chinovar sulfură roșie de mercur (colorant și medicament)

Chișcliu meșteșugar ce lucrează chișcă (= un fel de caltaboș)

Chivernisi a administra cu îndestulare, gospodărește

Cilen membru (al Sfatului orășenesc, Divanului ș. a.)

Cin funcție; rang

Cinovnic mic funcționar

Ciohodar mic slujbaș domnesc

Ciripie sfoară roșie dulgherească pentru tragerea de linii drepte pe lemnul de prelucrat

Cir(i)viş vezi : **cerviş**
Cislaş cel ce întocmeşte cisla satului
Cislă procedeu de repartizare a birului asupra locuitorilor unui sat, robilor aurari ai unei vătăşii etc. înainte de Reg. Organic
Cislui a repartiza dajdia asupra birnicilor
Cit stambă, material ieftin de bumbac, înflorat şi apretat
Citarie material ieftin pentru îmbrăcăminte
Ciubucciu cel care lucrează sau vinde ciubuce
Ciigiu lucrător ce taie mărunt tutunul, cu havanul
Cîntar (de Moldova, de Ţara Romînească) = 45 ocale = 57,517 kg
Circ-serdar şeful suprem al poteraşilor
Circel lanţ gros, prin care tînjala boilor înjugaţi (fără car) se ataşează la plug, grapă etc. şi pentru transportarea anumitor poveri
Cîştiu rată (dintr-o sumă de bani plătibili succesiv, la anumite termene)
Cîtăţime cantitate
Clăţău turmă de oi mică
Cleftitor vezi : **calafacciu**
Clironom moştenitor
Clironomie moştenire
Clucer (mare) rang boieresc, primul din „al 2-lea clas" (Reg. Organic) ; iniţial se ocupa de magaziile domneşti şi de aprovizionarea acestora.
Cnejie principat
Cochi-vechi licitaţie
Conac loc de popas amenajat cu locuinţă şi masă, pentru găzduirea unor călători
Condoragiu (conduragiu] meşteşugar ce lucrează, vinde conduri (=pantofi cu toc înalt şi împodobiţi cu broderii, purtaţi de femei)
Contracciu arendaş al unor surse producătoare de venit (poşte, vămi, ocne de sare, export de vite ş. a.)
Copil din casă de Visterie înainte de Reg. Organic : mic slujbaş la Visterie, folosit uneori şi ca delegat prin judeţe, pentru unele chestiuni economice
Cordonaş soldat de pază pe graniţă
Cordovan piele tăbăcită fină, pentru încălţăminte de lux
Cordovangiu meşteşugar care lucrează, vinde cordovan
Coşerit dare pentru coşuri (înainte de Reg. Organic)
Cot măsură de lungime = 0,779 m ; se foloseau şi coturi de măsurat buţile cu băuturi alcoolice
Covaci fierar
Creiţar monedă austriacă de argint sau aramă, mai mică decît fiorinul
Crevac dispozitiv construit din lemn, cu întărituri metalice, cablu, scripeţi etc. pentru ridicarea sării din ocne la suprafaţă, cu ajutorul unui burduf acţionat prin tracţiune hipo
Crivac vezi : **crevac**
Crontaler monedă de argint, bătută de Austria în a 2-a jumătate a sec. XVIII
Cudumia o categorie de tribut ce se plătea Porţii otomane
Cule, Turnu (turcism)
Cumpănaş (cumpanist) birnic negustor (categorie desfiinţată de Reg. Organic art. 61, p. II)
Cumpăra venit a lua cu arendă ocnele sau alte surse producătoare de venit
Cumpărător de ocne arendaş al exploatării ocnelor de sare
Cumpănă de galbeni cîntar folosit pentru „drămuitul" galbenilor şi metalelor preţioase în general
Cupeţ negustor
Cuşniţă atelier de fierărie ; cuptor pentru prelucrarea minereului de fier
Cutia podurilor casa unde se strîngeau veniturile pentru întreţinerea străzilor (ex. la Bucureşti)

D

Danga unealtă care încinsă la foc se folosea pentru marcarea pieilor de tăbăcărie sau a vitelor ; semnul făcut cu ajutorul dangalei
Daţion dare în plată
Davagealîc pretenţie (în faţa justiţiei)
Decatir unealtă (în boiangeriile mari) pentru lustruit postavuri
Decindea de partea cealaltă (ex. : a Dunării)
Dejurstvă comandamentul oştirii (sub Reg. Organic) ; corp de gardă
Delă dosar cu corespondenţă şi documentare oficială, într-o anumită problemă (care se enunţă în titlul „delei")
Delibaşa comandantul gărzii domneşti (a deliilor)
Deliu membru al gărzii domneşti formate din arnăuţi
Departamentul (Marea logofeţie a) pricinilor străine instanţa pămînteană pentru judecarea litigiilor dintre pămînteni şi sudiţi
Devlet imperiul turcesc ; guvernul imperial turc
Diafendisi a dezminţi

Diafora deosebire, diferență ; ceartă diferend, litigiul dintre părți într-un proces
Diastasili a produce dezbinare, neînțelegere, discordie
Diastimă interval de timp
Dicheomă drept
Diiu Vidin
Diminie perioadă de 2 luni pentru care se încheie socotelile încasărilor Vistieriei
Diricliu monedă de argint, bătută în Spania ; circula și în Țara Romînească
Dirit drept
Discolie piedică, dificultate
Distihie nenorocire
Divan adunarea boierilor divaniți ; înaltă instanță de judecată
Dîrstă mică instalație industrială (bazată pe principiul roții hidraulice) pentru prelucrarea (baterea mecanică, prin ciocănașe) într-un mediu cald și umed a săricilor, țoalelor (din lînă țurcană)
Dîrvar sătean care încarcă și transportă din pădure lemne pentru curtea stăpînului de moșie, pentru Domnitor, pentru casele de poștă ș.a.
Dîrvări a efectua tot felul de munci (în special a aduce și tăia lemne de foc pentru încălzit)
Dodecar monedă turcă de aur = 12 lei în cursul de București la 1848.
Dodecarul nou monedă turcă = $10^3/_4$ lei în cursul de București la 1848
Dosi a fugi, a o lua la fugă
Dragoman interpret pentru limbi străine, traducător
Dram unitate de măsură pentru greutăți în valoare de 4 tenchiuri (3,19 g) ; unitate de măsură pentru capacitate
Ducat galben
Dvornicia mare din lăuntru Departamentul treburilor din lăuntru (după 1848 : Ministerul de Interne)
Dvornicia obștirilor instituție întemeiată (la 1775 de Domnitorul Al. Ipsilanti, numind-o Epitropie obștească) spre a îndruma gospodăria internă a Principatului : meșteșugurile, aprovizionarea cu apă, întreținerea străzilor, învățămîntul, spitalele, asistența materială a săracilor și orfanilor etc. Instituția a fost reorganizată sub administrația generalului Kiselev

E

Edec odgon pentru tragerea unui vas plutitor în susul apei ; remorcare ; obiect părăsit de lungă vreme într-o gospodărie
Efor administrator, curator
Eforie comitet de conducere și administrare ; curatelă
Eftaxie liniște, cumințenie
Emar monedă în circulație
Embatic contract de arendare a unui teren (pentru casă de locuit, moară, piuă, plantare de vie ș.a.) pe termen lung, cu plata anuală a chiriei
Embereclisi a anexa unei cereri, a include
Emeclic tain ; remunerație în afară de leafă
Epistasie supraveghere
Epistat supraveghetor
Epitropia obștirilor vezi : **Dvornicia obștirilor**
Ergalii scule, unelte, instrumente
Erotocrisie (de judecători) arbitri (ex. : Sfatul erotocrisiei de judecători = consiliul de arbitri)
Estale și meșteri meșteri
Estimp în anul acesta
Etision pe an, anual
Examinie perioadă de 6 luni pentru care se încheie socotelile unor încasări ale Vistieriei
Exoflisi a lichida o datorie
Extract tabel centralizator al situației dăjdiilor trimise de județe Vistieriei

F

Felucă corabie lungă și îngustă pusă în mișcare prin lopeți și pînze
Ferport blocare (a unor obiecte, la dispoziția cuiva)
Ferportarisi a bloca la dispoziția cuiva
Filemboric comercial
Fiorin monedă austriacă
Fișicciu cel care lucrează, vinde fișicuri (=un fel de cartușe)
Florinț vezi : **fiorin**
Fumărit dajdie pe fiecare coș de fum al locuințelor țărănești
Fundue monedă de aur turcească
Fund vezi **funt**
Funt măsură de greutate = 0,453 kg
Fustaș oștean din garda domnească, înarmat cu suliță

G

Galben monedă de aur (mai ales austriacă, olandeză) care circula în Țara Romînească și avea un curs relativ stabil — fixat de Reg. Organic la $31^1/_2$ lei

Galben „împărătesc" (austriac) = $4\frac{1}{2}$ florini = $13\frac{1}{2}$ sfanţihi (la noi de regulă 14 sfanţihi) = $31\frac{1}{2}$ lei

Galben stamboliu monedă turcească

Găitan şiret împletit (răsucit) din lînă, mătase sau metal şi cusut pe haine ca ornament

Găitănar meşteşugar care lucrează, vinde găitane

Gelep negustor care cumpără din Principat vite (oi) pentru Constantinopol

Gelepbaşa şeful gelepilor

Geleplîc negustoria profesată de gelepi

Gerah chirurg

Ghecit vad

Ghin daltă dulgherească cu tăişul semicircular

Ghiveci o varietate de cărbuni

Ghermesit (ghermesut) o stofă de mătase

Giubea haină largă, purtată de membrii clasei boiereşti, de obicei îmblănită cu samur, pe deasupra anteriului

Giuvaergibaş starostele giuvaergiilor

Gloabă amendă

Globi a amenda

Gonaci ceată de trimişi cu scopul de a căuta şi prinde pe birnicii fugiţi din sate din cauza asupririlor

Gospod domnesc, domnească

Gospodar Zemli Vlahscoie Domnitor al Ţării Romîneşti

Gripsor (sgripsor) monedă de argint austriacă

Grosar paznic de temniţă

Grosărit una din dările care se plăteau pentru închisori ; grosăritul este desfiinţat prin art. 61 p. XII din Reg. Organic

H

Halea boieri în funcţie

Haraci tributul anual către sultan

Harar (haral) sac, ţol gros din ţesătură de păr de capră

Haruri ale Cămării gospod dări („daruri") în folosul Cămării domneşti

Has domeniu funciar al sultanului

Hatişerif poruncă emisă de sultan

Havaet vezi : avaet

Havalea corvoadă, indatorire pusă asupra birnicilor

Havan unealtă formată dintr-o cutie şi cuţit, pentru tăiatul tutunului

Hazn(e)a tezaur ; Vistierie

Hălăduire locul de vieţuire, de sălăşluire

Hătmănia Divanului căpetenia zapciilor Divanului

Hîrşie piele de miel argăsită (şi încă netransformată în căciulă, blană de haine ş.a.)

Huzmet venitul unor dări sau al ocnelor, vămilor

I

Iamac om (deseori meşteşugar) în serviciul unui mic slujbaş

Iangîn incendiu

Ichilic monedă turcă de argint, bătută în mai multe rînduri, şi care la 1848 valora la cursul Bucureştiului $6\frac{1}{2}$ lei. Cea emisă de Mahmud II la 1821 cîntărea 4 carate, avînd un aiar de 830‰

Ici-ciohodar slujbaş în preajma Domnitorului

Icosar monedă turcească de argint

Ideat priceput, cu experienţă

Ighidia unul din felurile tributului către Poarta otomană

Imamea capătul împodobit al ciubucului, pe unde se trăgea fumul

Iminei un fel de încălţăminte de piele

Iminigiu meşteşugarul care lucrează, vinde iminei

Instrumente de foc uneltele (inclusiv tulumbele) pompiereşti pentru stingerea incendiilor

Invitător aţîţător

Iorgangiu plăpumar

Ipac idem, asemenea

Ipîngea haină ţărănească de dimie neagră, cu glugă

Ipocomisar subcomisar

Ipolipsis consideraţie, vază

Irat venit (în bani)

Irmilic vezi : icosar

Irsalie act, chitanţă, dovadă

I saam reech gospodstvami Şi aşa am spus (poruncit) Domnia mea (formula cu care se încheie deseori porunca Domnitorului)

Isnaf breaslă

Ispravnic unul din cei doi dregători ce conduc judeţul (înainte de Reg. Organic)

Istov (de) de tot, cu totul, complet

Istovi a termina

Iuzluc monedă turcească de argint, valorînd la 1848 $8\frac{1}{2}$ lei la cursul de Bucureşti

Izbrănire lichidare, terminare

Iznoavă din nou

Izvod concept, însemnare, model

Î

Într-un caral în sensul de : deopotrivă, într-un singur fel

Învălmuşat învălmăşit, încurcat

J

Județia (Craiovei) dregătoria județului din Craiova

Județ judecător (la Craiova cu rol inclusiv administrativ-fiscal)

Jugănar meșteșugar ce se îndeletnicea cu castrarea unor animale domestice

Jumătate de mahmudea monedă turcească în circulație

K

Kolejski sovetnik consilier (de colegiu)

K.k. chesaricesc (chesaro-crăiesc)

L

Lacrile podului piese componente la podurile fixe de lemn

Lăscae veche monedă de aramă, în valoare de $^1/_2$ para

Lăzăret (zile de) număr de zile prescris pentru rămînerea internaților în lazaret

Leșier lucrător care pregătește materie primă pentru amestecul de topit în vederea fabricării sticlei

Lipcan curier al stăpînirii

Lipscan negustor care importa și desfăcea mărfuri de „Lipsca" (= manufactură)

Litră (de Moldova și Țara Romînească) = 100 dramuri = 400 tenchiuri

Locantă ospătărie, birt (cu camere de închiriat), han

Logofăt secretar, scriitor la o cancelarie; șeful micilor slujbași de pe o moșie; rang boieresc

Logofeția pricinilor străine vezi **Departamentul pricinilor străine**

Longa adunare a membrilor breslei; locul de adunare al meșterilor

Lude unitate fiscală preregulamentară, compusă din doi sau mai mulți birnici; procedeul ludelor este desființat prin Regulamentul Organic art. 61 p. 1

M

Madea problemă, chestiune, pricină

Madem metal

Magazie mișcătoare convoi de căruțe organizat pentru aprovizionarea armatei ruse în cursul deplasărilor operative

Mahmudea monedă turcească de aur, bătută de sultanul Mahmud în 1832; cîntărea 8 carate și avea un aiar de 19.29 (830‰).

Ma(n)zil (boerinaș) descendent din boieri sărăciți și fără slujbă

Marafet pricepere, talent

Marchitan negustor de mărunțișuri și mărfuri alimentare

Marea logofeție a Țării de Sus (de Jos) = dregătorie (dublată în a 2-a jumătate a sec. XVIII)

Marghitan vezi **marchitan**

Marșandă, („marșantă") patroană într-un atelier de îmbrăcăminte de lux pentru femei

Masala făclie pentru luminat strada și curți boierești; folosea drept combustibil păcura sau rășina

Matrapaz negustor care specula la orașe și sate diferite mărfuri pe care în acest scop le achiziționase în stare finită; acaparator (de grîne)

Mazil vezi **ma(n)zil**

Maje măsură de greutate echivalentă obișnuit cu 100 ocale

Măglași vezi: **mîglași**

Mămular mic comerciant ambulant care vindea mărunțișuri și mărfuri alimentare

Mănăstire aghiotafitică mănăstire dependentă de Sfîntul mormînt

Medelnicer dregător care inițial turna Domnitorului să se spele; rang boieresc secundar

Megieșit învecinat

Mehter-baș șeful muzicanților domnești

Meierghiu (mehenghiu) mijloc pentru încercarea monedelor de aur spre a constata pe cele false

Meimarbaș Șeful breslelor care concurau la construirea caselor: tîmplari, dulgheri, pietrari, nisipari, olangii, zidari, strungari și cărămidari

Menghini a da la menghină, a lustrui postavuri vopsite de boiangii

Menzil căruță de poștă cu echipajul ei; casa menzilurilor casa poștelor (București)

Menzilhanea casa (stația) de poștă

Meremet reparație

Mertic de sare cotă de sare în natură ce se plătea lucrătorilor de la ocne, paralel cu plata în bani; un regulament introduce după 1833 plata integrală în bani a acestor lucrători

Metahirisi a obișnui, a întrebuința

Metahirisis întrebuințare

Metoh mănăstire mai mică, subordonată administrativ unei alte mănăstiri

Milostiu bojiu cu mila lui dumnezeu (formulă cu care încep de regulă actele emise de Domnitor)

Mindir saltea umplută cu paie

Mintean haină țărănească de dimie, cu nasturi de găitan; pieptar colorat, cu sau fără mîneci, purtat de arnăuți, ciocoi
Misir monedă turcească; Egipt (turcism)
Miglași lucrători din serviciul ocnelor, ce transportau la mîglă sarea tăiată de ciocănași
Mîglă grămadă de sare (la ocne)
Mîncătorie spoliere
Mofluzi a da faliment
Mortasip agent vamal (nu numai la graniță, ci și pentru vămuirile din interiorul Principatului, înainte de Reg. Organic)
Moși mici proprietari de moșie
Mucări unealtă în formă de foarfece, cu care se tăia mucul de lumînare (candelă)
Muhăfăzul Giurgiuvului (pașă) pașa, comandantul turc al cetății Giurgiu
Mumbaia achiziționare de oi și grîne pentru consumul orașului Constantinopol și al cetăților dunărene (înainte de tratatul de la Adrianopol)
Mumbașir agent de execuție, trimis de stăpînire pentru încasarea unei dări bănești sau îndeplinirea unei anumite porunci urgente
Mumbașiret activitatea de execuție prin intermediul mumbașirului
Murahaz împuternicit al sultanului în timp de război, pentru a duce tratative cu o altă putere
Musaade preferință, favor; autorizație, concesiune
Must model
Mușchicesc moscovit (adjectiv)

N

Naht bani în numerar, peșin
Namestie clădire, dependință
Napristan imediat, permanent
Nart preț oficial, pentru anumite mărfuri de primă necesitate (pîine, carne, lumînări)
Nazîr conducător
Năboiuri de gheață curent puternic de apă amestecată cu gheață, care ia naștere primăvara în cazul unei bruște topiri a zăpezii, sau iarna, prin umflarea apelor
Neam descendent sărăcit al unei familii boierești (deseori intră în comerț, ca patentar scutit de plata patentei)
Nizam poruncă
Noaten miel (mioară) după înțărcare, pînă la 2 ani; cal tînăr

O

Obăcia una din îndatoririle clăcașului față de proprietarul moșiei (sub Reg. Organic): prestarea unui număr de zile neplătite în folosul proprietarului (în afară de clacă, de ziua de arătură, de carul de lemne, de transporturi, meremeturi, de dijmă)
Obezi instrument compus din două lemne alăturate și cu orificii în care se puneau picioarele incriminatului sau osînditului — spre a-l imobiliza; cătușe metalice cu aceeași întrebuințare
Oblăduire stăpînire, oficialitate
Oblăduitor stăpînitor
Oca (de Moldova și de Țara Romînească) = 4 litre = 400 dramuri = 1600 tenchiuri = 1,278 kg
Ocrug în vremea Regulamentului Organic, teritoriul (de regulă, a două județe) peste care din punct de vedere sanitar era repartizat 1 medic
Odaie mică gospodărie rurală și sezonieră, în afara satului, ce deservește tîrla oilor
Ogeac corp de oșteni
Oierit dare către stăpînire, pentru pășunatul oilor
Olac curier oficial, călare; **cai de olac** cai de la poște, rezervați pentru olace; **olace și călători** cureieri ai stăpînirii și călători particulari ce folosesc rețeaua poștelor
Olandez galbenul olandez
Ortul monedă echivalentă cu $1/4$ din leu = 10 parale
Ostia (ostei) a înceta (ex. o epidemie)
Ot din, de la
Otcup bun din patrimoniul stăpînirii, al cărui venit se dă cu arendă (ex. vămile, ocnele de sare, poște)
Otcupciu (otcupcic) cel ce ia cu arendă un otcup
Otnoșenie comunicare oficială în scris (adresă, poruncă, raport)
Ot prez Olt din dreapta rîului Olt

P

Palmă unitate de măsură a lungimii, echivalentă (după modificarea ce i s-a adus de către P. Poenaru) cu 1/10 din stînjen. Palma se subdiviza la rîndul ei în 10 degete, iar degetul în 10 linii
Pambriu stofă de lînă fină
Para monedă măruntă echivalentă cu a 40-a parte din leu. La 1848, ea valorează 0,09 fr, adică aproape o centimă

Paradosi a preda
Paravalisi a compara
Pat rafturi folosite de lumînărari pentru lucratul lumînărilor de ceară albă ; folosite şi pentru creşterea viermilor de mătase
Paţachină plantă cu întrebuinţări industriale ce creştea pe unele moşii în Ţara Romînească şi era comercializată
Pazvangiu oştean din trupele lui Pazvantoglu
Pecetluituri acte întărite cu pecete
Peci act doveditor, emis de stăpînire
Plirexusiotică împuternicire, procură
Pliroforie informaţie
Pliroforisi a se informa
Po cîte (distributiv)
Pod stradă aşternută cu scînduri de lemn (la Bucureşti, Craiova. Pavarea cu piatră a principalelor 4 străzi din Bucuresti a avut loc sub Grigore Ghica Vodă, după răscoala din 1821).
Podoroajnă poruncă scrisă spre a se da cuiva pentru călătorie caii de poştă necesari
Podvoadă lucru cu carul, la care sătenii erau îndatoraţi mai ales în vreme de război
Polc regiment
Polcovnic poteraş comandant de poteră (ce urmărea pe răufăcători şi pe haiduci)
Politie oraş
Politipsi a valora, a fi obisnuit, în vigoare (ex. despre preţuri)
Ponturi puncte, succesiunea numerică a clauzelor dintr-un regulament, a prevederilor sistematizate dintr-o poruncă mai lungă ; reguli de percepere a vămii, care se reînnoiau la fiecare început de an ; **catalog şi ponturi** enumerare alfabetică a mărfurilor supuse vămuirii, specificîndu-se şi ce taxe se percep
Popreală, arest, închisoare
Poricale fructe (de tot felul)
Posluşanie serviciu prestat (de regulă, de către posluşnic)
Posluşnic sătean dat în serviciul unui boier, fiind în schimb scutit de bir (categorie desfiinţată prin trecerea între dajnici, conf. Reg. Organic art. 64, al. 1)
Postelnic rang boieresc ; marele postelnic avea atribuţii de ministru al afacerilor străine
Postelnicel slujbaş din subordinea postelnicului
Potecaş paznic de potecă (la graniţă)
Povarnagiu cel care are în proprietate, în arendă o povarnă ; cel care lucrează la o povarnă
Povarnă instalaţie de fabricare a ţuicii, rachiului, spirtului prin distilarea fructelor (cerealelor) fermentate
Pre(a)podobnă sfîntă
Pravilnic legal
Praxis practică, faptă
Predlojenie propunere, hotărîre
Proestos şef, staroste (la unele bresle)
Profta(c)si a porunci, a se îngriji de, a lua măsuri pentru
Progon taxa pentru deplasare cu poştele
Proin mai înainte, fost
Projector autor al unui proiect
Pronomion privilegiu
Prostime clasă de jos
Protimie rîvnă, zel
Protimisis preferinţă, precauţiune
Protocoli a confrunta (cifre, date)
Protomedic medic şef al Principatului
Provalisi a propune, a scoate înainte
Proviant provizie, alimente (îndeosebi pentru oştiri)
Provlimă problemă
Pungă 500 galbeni, lei, taleri

R

Raia supus al Porţii otomane (opus : sudit) ; ţăran
Raiaua Giurgiu cetatea turcă Giurgiu (înainte de tratatul de la Adrianopol)
Răfui a lichida, a achita o datorie
Răsură surplus de dare, pentru lefile dregătorilor
Răzori a se învecina, a se mărgini
Reghie certificatul oficial cu care mocanii sudiţi treceau spre a-şi paşuna vitele în Ţara Romînească şi-şi dovedeau proprietatea acestora
Reiz căpitan de corabie, caic etc.
Rial (real) monedă de argint spaniolă
Richiabia numele unuia din felurile tributului plătit de Ţara Romînească Porţii otomane (în beneficiul primilor dregători otomani)
Riglă rubrică într-un tabel sau catastif
Rizapazar (cu) stabilit prin tocmeală, de comun acord
Rostisi a se întemeia (ex. o „fabrică")
Rubia monedă turcească de aur
Rubla de argint = 100 copeici, adică 10,31 lei în cursul valabil la 1848
Rubla de hîrtie = 2,34 lei = $1^1/_2$ sfanţihi în cursul de la 1848
Rudar meşteşugar (rob sau dezrobit) care lucra din lemn linguri, fuse, copăi ş.a. ; iniţial : „mîna aur"

Rudă minereu
Rudă (berbec de —) berbec pentru prăsilă
Rudărie meşteşugul rudarilor
Rufet breaslă mai mică
Rumînia Mare teritoriul Ţării Romîneşti situat în stînga rîului Olt, Valahia Mare, Muntenia
Rumînia Mică teritoriul Ţării Romîneşti situat în dreapta rîului Olt, Valahia Mică, Oltenia
Rup măsură pentru lungimi mici, echivalentă cu a 8-a parte din cot
Ruptaş categorie de birnic (desfiinţată de Reg. Organic art. 61 p. II)
Rusumaturi dări indirecte : dijmăritul, tutunăritul, vinăriciul şi oeritul pămîntenilor (desfiinţate prin Reg. Organic art. 61, p. V)
Ruzberg Reşiţa

S

Saftian marochin
Saia adăpost pentru vite (mai ales pentru oi)
Saigiu cumpărător de oi pentru Poarta otomană (înainte de tratatul de la Adrianopol) ; cel ce numără oile
Sameş casier
Sandalgealîc ţesătură de mătase, din care se făcea îmbrăcăminte
Saraf zaraf
Sămile Vistieriei situaţiile Vistieriei întocmite pentru încasarea dărilor, pe baza extractelor primite de la ispravnicii de judeţe
Sărdar vezi : **serdar**
Scandion (primire de) act doveditor (formalitate), eliberat cu ocazia încărcării mărfurilor într-o navă pe Dunăre
Scatolcă lădiţă de pus lucruri, merinde pentru drum
Scaun de carne locul amenajat pentru tăierea cărnii (pe un trunchi) de către măcelar, pentru vînzarea ei cu amănuntul
Scăunaş (de carne) negustor de vite pentru măcelărie ; măcelar
Schelă amenajare cu scară şi dispozitive pentru îmbarcarea şi debarcarea mărfurilor, într-un port comercial
Schimbe(a) ambalaj din burtă de vită, pentru punerea seului în vederea transportării lui de la zalhana
Scumpătate (cu) în mod scrupulos, amănunţit
Scutelnic sătean ce plăteşte birul nu stăpînirii, ci unui boier (categorie desfiinţată prin trecere între dajnici conf. Reg. Organic, art. 64 al. 1)
Seamă (samă) : pervii-, vtori-, treti-, cetverti-, peti- situaţia vistieriei, întocmită pentru încasarea dărilor
Secat invalid (ex. în timpul lucrului la ocnele de sare)
Selemetul cel nădăjduit sfîrşitul cel nădăjduit
Semtul tîrgului cuprinsul tîrgului
Senet act doveditor
Sopungiu săpunar
Serdar mic rang boieresc
Serhat fortăreaţă turcă de graniţă
Serhatliu locuitor aparţinînd unui serhat
Sfanţih monedă austriacă de mare circulaţie în Ţara Romînească
Sfert dare (iniţial trimestrială, adică 4 sferturi anuale)
Sfert de mahmudea monedă în circulaţie în Ţara Romînească
Sgripsor vezi **gripsor**
Siguripsi a asigura, a pune la adăpost
Silişte vatră sătească
Simfonie învoială, înţelegere, acord
Simigiu meşteşugarul care lucrează sau vinde covrigi, simit (=pesmet moale), plăcinte
Sin fiu (al lui)
Sindic organ cu atribuţia de a îngriji de interesele creditorilor unei case comerciale
Sinet act, document, poliţă
Sîrmaci surlaş (cîntăreţ din surlă)
Slobozie sat ai cărui locuitori provin mai ales de peste graniţă, cărora li se acordă iniţial anumite avantaje fiscale
Sluger rang secundar de boierie
Slujitor oştean în slujba stăpînirii (ex. slujitor de judeţ) ; conf. Reg. Organic art. 61, p. 3, slujitorii sînt desfiinţaţi şi înlocuiţi prin dorobanţi (la judecătorii : aprozi)
Smotrite administrator (al unei magazii, al unui spital ostăşesc provizoriu ş.a.)
Smotru exerciţii de instrucţie militară ; inspecţie, trecere în revistă
Soverin monedă engleză de aur = 65,42 lei la cursul din anul 1848
Sovetnic consilier
Spargerea cărţii distrugerea, anularea unei scrisori (adrese)
Spătărie rangul de boierie al marelui spătar (=comandant suprem al oştirii şi poliţiei din judeţe)
Spihirisi a semăna, a răspîndi
Spitalul Iubirii de Oameni spitalul Filantropia
Stamboliu galben turcesc
Stamparisi a imprima

Starie (stalie, talie) răstimpul şederii unui vas comercial în port, peste durata normală
Staroste şeful unei corporaţii de meşteşugari sau negustori
Stasis oprire, încetare
Statski sovetnic consilier de stat
Stenohorie strîmtoare
Stenohorisit urît, supărat
Stînjenul de Ţara Romînească = 1,962 m (=stînjenul Şerban Vodă, care era mai des întrebuinţat) sau 2,020 m (=stînjenul Constantin Vodă, mai puţin uzitat)
Stînjenul pătrat (de Ţara Romînească) = 3,8494 m²
Stolnic dregător care iniţial supraveghea bucătăria domnească
Străgáni a amîna fără rost
Sud judeţ
Sudit locuitor al Ţării Romîneşti aflat sub protecţia consulară a unui stat străin — ceea ce atrăgea pentru el privilegii fiscale, o jurisdicţie deosebită de acea a pămîntenilor ş.a.
Suferin vezi : **soverin**
Suhat teren cu ierburi unde negustorii aduceau vite (pe care le cumpăraseră slabe) şi le îngrăşau
Suiulgibaşa şeful suiulgiilor (fîntînarilor) din Bucureşti, înainte de modernizarea sistemului de aprovizionare cu apă
Surecciu negustor de vite ; cirezar
Susamolad (şarlan) produs rezultat din prelucrarea susanului
Susanolaion ulei de susan

Ş

Şalvaragiu meşteşugar care lucra sau vindea şalvari
Şamalagea stofă vărgată de Damasc, ţesută din bumbac şi mătase (Şam Damasc ; **alagea** stofă vărgată de mătase)
Şart regulă, rînduială, datină
Şelar meşteşugar care lucra sau vindea şei şi alte obiecte de harnaşament
Şerbetciu meşteşugar care producea sau vindea şerbet şi alte dulceţuri
Şeică (şaică) navă mică, cu pînze şi cu fundul plat, cu care se făceau transporturi comerciale pe Dunăre
Şetrar dregătorie la curte
Şiştor par, drug de lemn (la crivac)
Ştraf amendă
Şuh (şug) măsură austriacă de lungime, echivalentă cu 0,316 m

T

Tabac tăbăcar
Tabacciu meşteşugarul care prepară, vinde tabacul în formă de praf, care se priza
Tabachana (tabalhana) tăbăcărie
Tacrir interogatoriu, declaraţie
Tact (taht) reşedinţa unei administraţii locale
Tagă tăgăduire, negare
Tagvil bon
Tahîn produs preparat din seminţe de susan măcinate şi din care se fabrică halva, se prepară supe ş.a.
Tahmin aproximaţie
Taigan varietate de porumb pentru sămînţă
Taler monedă de argint care circula şi în Ţara Romînească
Talie vezi : **starie**
Tamazlîc cireadă de vite cu taurul de prăsilă
Tarabol monedă în circulaţie
Tarifă listă de taxele vamale pe care le plăteau negustorii sudiţi
Telal negustor ambulant ce-şi strigă marfa ; cel ce face strigarea la un mezat, sau comunicări din partea stăpînirii în public ; crainic, pristav
Tenchiu (de Moldova şi de Ţara Romînească) = 0,798 g.
Teorisi a lua în considerare, a se sezisa de
Tertip proiect, procedeu
Terzibaşă staroste al breslei croitorilor
Teslim (teslimat) predare (a unui lucru)
Teslimatisi a preda, a furniza un obiect
Testemel basma, tulpan
Teşcherea adeverinţă, certificat
Tetraminie interval de timp care cuprindea 4 luni succesive (pe care se încheiau anumite socoteli financiare)
Tilivichier (tivilichier) meşteşugar de **tivilichii** (=scurteici fără mîneci, purtate de sătence)
Tist ofiţer, şef, căpetenie
Tirţiu berbec tînăr, sub 3 ani
Tocitoare vas mare, lucrat din doage de lemn, în care se pun fructele spre fermentare şi fabricarea ţuicii şi altor băuturi care se produc la poverne
Tocmitor categorie de populaţie flotantă sosită din alte judeţe (în mod obişnuit, de la munte), pentru angajarea la lucru în sezonul muncilor agricole, viticole
Tolco pisah gospodstvami aşa am scris (poruncit) Domnia Mea (= formulă

frecventă la sfîrşitul unor acte emise de Domnitor)

Toveli toval

Tranziton taxă vamală pentru mărfurile în tranzit

Trăgători boi de jug, pentru tracţiune

Treapăd alergătură, deplasare

Triminie durata de 3 luni succesive, pentru care vistieria încheie anumite socoteli financiare

Tufeccibaşă comandant al gărzii domneşti

Tufecciu armurier; lefegiu din garda domnitorului

Tulumbagiabaş şeful personalului ce mînuia uneltele şi tulumbele antiincendiare

Tumbac (tombac) aliaj de cupru, zinc şi cositor

Tura monograma sultanului pe acte, pe monede turceşti etc.

Tuzluci ghetre de aba, încheiate dinapoi, care se trăgeau peste ciorapi şi apoi se băgau în cizme

Ţ

Ţanc baston cu crestături pentru măsurarea dimensiunii bolovanilor de sare, a cărămizii, laptelui, băuturilor spirtoase ş.a.

Ţandără lemn folosit drept combustibil în procesul de preparare a amestecului pentru producerea sticlei

Ţinte mari măsură pentru greutate

U

Ulei ştiubei de albine, stup

Ulier meşteşugar ce produce ulei comestibil prin teşcuirea seminţelor

Unelti (meşteşug) a practica un meşteşug, a se îndeletnici cu

Unt de naft catran lichid, alb-gălbui

Urdina a merge des pe un anumit drum, la o anumită destinaţie (ex.: convoaiele de care, pe drumurile sării, de la ocne la schele şi înapoi)

Următor curent, actual (ca adjectiv cu sens temporal: următorul veac)

V

Vadea termen (de plată), scadenţă, soroc

Vadră unitate pentru măsurarea capacităţii = 10 ocale

Vazghestisi a renunţa provizoriu (la un venit)

Vel mare

Vel agă rang boieresc de „I-iu clas", aşezat după Vel postelnic şi înaintea Vel cămăraşului; corespunde funcţiei de şef al poliţiei Capitalei (sec. XIX)

Vel armaş rang boieresc de „al 3-lea clas", aşezat după Vel pitar şi înaintea Vel şetrarului; corespunde funcţiei de şef al artileriei, al închisorilor şi dă curs executării pedepselor

Vel cămăraş ultimul dintre rangurile boiereşti de „1-iu clas" după Vel agă; corespunde funcţiei de şambelan al curţii, de şef al tezaurului domnesc şi al ocnelor de sare

Vel dvornic de Ţara de Jos rang boieresc de „1-iu clas", după Vel vistier şi înaintea Vel postelnicului; corespunde funcţiei de „guvernator" şi judecător peste judeţele din răsăritul Principatului: Focşani, Buzău, Saac, Prahova, Muscel şi Ialomiţa.

Vel dvornic de Ţara de Sus rang boieresc egal Vel dvornicului de Ţara de Jos şi avînd o competenţă similară acestuia, dar în judeţele: Olt, Argeş, Teleorman, Vlaşca, Ilfov şi Dîmboviţa.

Vel hatman al Divanului rang boieresc înfiinţat de Domnitorul Ion Caragea la 1812; este şef al zapciilor de Divan şi rînduieşte spre judecare la Divan litigiile mai mari de 1500 (ulterior de 2000) taleri

Vel ispravnic al Curţii dregător care se ocupa de gospodăria curţii domneşti

Vel logofăt de Ţara de Jos rang înfiinţat în a 2-a jumătate a sec. XVIII-lea (cînd vechiul Vel logofăt ia numele de Vel logofăt de Ţara de Jos)

Vel logofăt de Ţara de Sus dregătorie numită astfel din a 2-a jumătate a sec. XVIII

Velnicer povarnagiu

Vel Ocnă Ocnele Mari din jud. Vîlcea

Vel spătar (Marele spătar) rang boieresc de „1-iu clas" cu funcţie de şef al oştirii şi al poliţiei din judeţe

Vel vistier (Marele vistier) rang boieresc de „1-iu clas" după Vel hatman şi înaintea Vel dvornicului; este şeful finanţelor Principatului

Venetic galbenul de Veneţia

Veri sau

Vinărici impozit pe vii sau pentru vin (desfiinţat prin Reg. Organic art. 61, p. 5)

Vinde venit a arenda

Vivliopol librar

Vînzarea arenzii darea în arendă

Volnic liber, slobod

Volnicie împuternicire, încuviinţare

Vornicia poliţiei dregătoria Marelui vornic de poliţie, instituită la 1794, cu

atribuţia principală de a strînge dările din Bucureşti ; se ocupă şi de organizarea meşteşugarilor în corporaţii

Vornicie una din dările feudale ; funcţia de vornic (dvornic)

Vornic de harem dregătorie personală în serviciul Doamnei, constatată sub N. Mavrogheni (1786—1789) şi mai tîrziu

Vvd Voevod

Z

Zabit paznic

Zabituri obligaţii în legătură cu paza

Zaherea provizii de grîne

Zalhana abator

Zalhanagiu negustor care cumpără vite slabe la preţ scăzut, le îngraşă prin păşunare şi apoi le taie la zalhanale, cîştigînd din desfacerea produselor de carne

Zapcii de Divan subalternii hatmanului de Divan şi anume : vătaful de păhărnicei, vătaful de Divan, ceauşul de aprozi, ceauşul de păhărnicei şi ceauşul hătmăniei

Zapciu administratorul de plasă ; agent executiv, paznic

Zapt luare cu forţa, confiscare sau sechestrare

Zăblău pînză ţesută din cîlţi sau din păr de capră

Zălogi a da ca garant (privitor la persoane)

Zăticni a împiedica, a stînjeni

Zăticnire împiedicare, stînjenire

Zătoni a opri şi strînge la un loc (ex. convoi de care, la un vad stricat)

Zemli Vlah[i]scoie Ţara Romînească

Zmăcinare zbuciumare, frămîntare

Zof material de lînă fin şi uşor

Zombil un gen de ţesătură lucrată „cu calîpuri" în Bucureşti

Zulum nedreptate

67 — c. 680

FACSIMILE

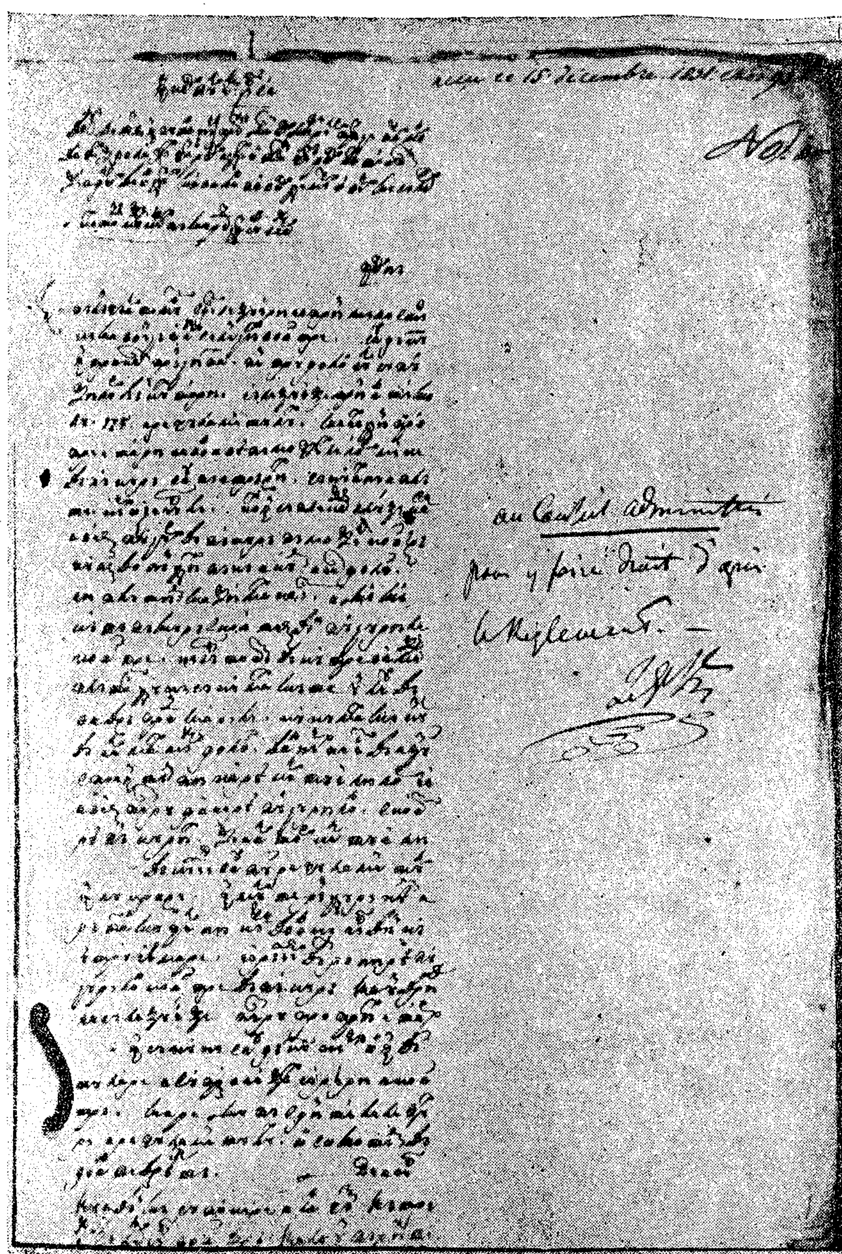
Nr. 1. — 1811, martie 21

Adresa Divanului către generalul Städter, prin care cere să se aprobe ca stolnicul C-din Golescu să aducă din Transilvania, cu bani proprii sau împrumutați, 5 000 cetverte făină și porumb, pentru ajutorarea sătenilor aflați în lipsă (vezi doc. nr. 31).

Nr. 2. — 1811, aprilie 27

Zapisul dat de C. de la Porta şi I. G. Bourgignon, prin care ei se obligă să respecte **condiţiile privilegiului de a exploata şi vinde cărbuni (vezi doc. nr. 36).**

Nr. 3. — 1830, iunie 3
Autorizația acordată de Divanul Săvîrșitor lui Dimitrie sin Dinu, de a exporta în Turcia 400 bivoli (vezi doc. nr. 333)

Nr. 4. — 1831, decembrie 15
Jalba moșnenilor păcureți din jud. Saac, adresată generalului Kiselev, prin care cer de a fi liberi să explcateze puțurile cu păcură (vezi doc. nr. 360)

Nr. 115 — 1832 ... 15

Au Conseil Administratif de Valachie

Sur la demande faite par quelques propriétaires [illegible] à jouir dans la jouissance du droit d'exploitation du goudron qui se trouvent dans leur terre, prenant en considération les raisons contenues dans le rapport du Conseil Administratif sous la date du 6 de ce mois N° 51, j'approuve entièrement l'opinion y énoncée et les propriétaires seront investis du droit qui leur est accordé à cet égard par le règlement Organique à dater de l'Année prochaine 1833.

Le Président Plénipotentiaire des Divans
Aide de Camp Général Kisseleff

[illegible]

22

[illegible] 15 ianuarie 1832

[illegible]

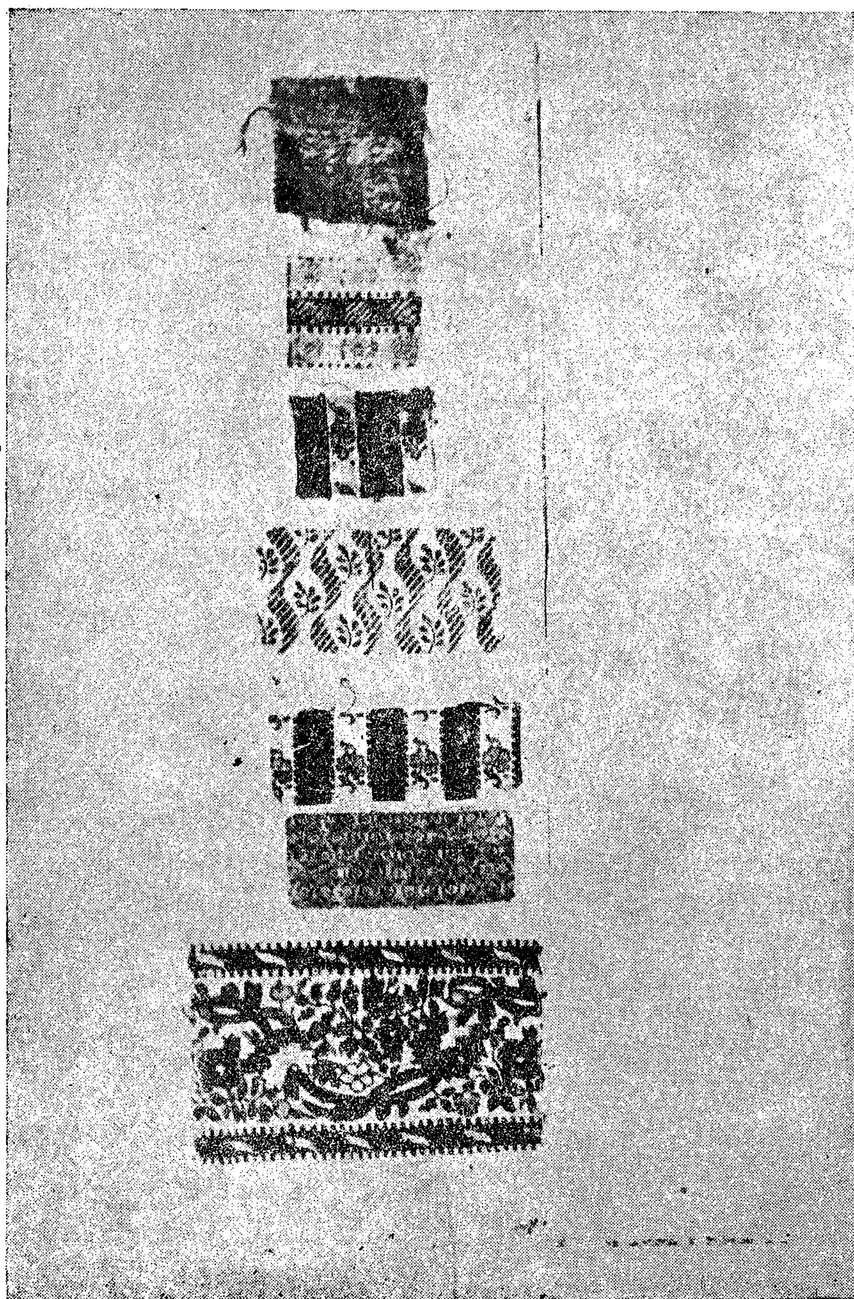
Nr. 5. — 1832, ianuarie 15

Aprobarea dată de generalul Kiselev la jalba moșnenilor păcureți din jud. Saac (vezi nr. 4) de a fi liberi să exploateze puțurile cu păcură (vezi doc. nr. 360)

Nr. 6. — 1832, octombrie 4
Jalba ciocănașilor de la ocnele Telega către generalul Kiselev, prin care se plîng că li s-a ridicat dreptul la mertic, că li se ia o zi din plata pe fiecare săptămînă, că sînt bătuți și că au ajuns săraci, neputincioși și infirmi din cauza muncii

Nr. 7. — 1832, octombrie 4
Continuarea jalbei ciocănașilor de la ocnele Telega către generalul Kiselev (vezi nr. 6) și rezoluția lui Kiselev (vezi doc. nr. 377)

Nr. 8. — 1833, august 6
Prima pagină din cererea adresată de Moise, fost hahambașa generalului Kiselev, spre a i se încuviința deschiderea unei „fabrici" de mătase

Nr. 9. — 1833, august 6
O parte din mostrele anexate la cererea lui Moise, fost hahambaşa (vezi nr. 8), pentru a i se încuviinţa deschiderea unei „fabrici“ de mătase (vezi doc. nr. 388)

Nr. 10. — 1833

Hartă mineralogică a Țării Romînești alcătuită în urma dispozițiilor date de generalul Kiselev (vezi doc. nr. 394)

Monseigneur! 2.

Une grande partie de l'Europe occidentale a fait naguère des p[...]
changements dans les différentes branches de l'agriculture. Le
leur résultat a été de rendre à la culture des terrains stéril[es]
doubler les récoltes, de préserver des provinces entières de la [...]
par la diversité des assolemens.

Il serait sans doute intéressant d'examiner avec soin [...]
[...]tions qu'a subies l'industrie agricole, d'en choisir ce
convenant le plus au sol de la Valachie aux habitudes et au[x]
[...] de ses habitans, de les pratiquer pour servir de modèle et [...]
[...] et répandre l'emploi parmi les cultivateurs de la principa[uté]
Quelque bonnes que puissent être les intentions, quelque grandes
les moyens et l'activité d'un particulier isolé, la sphère de [...]
serait toujours trop circonscrite pour atteindre ce but.

Nr. 11. — 1834, octombrie 21
Prima parte din cererea unui grup de inițiativă, adresată lui Alex. Ghica Vodă, pentru înființarea unei societăți de agricultură în Țara Romînească

Les soussignés pour réaliser le dessein qu'ils viennent d'indiquer doivent former une société d'agriculture, à la quelle ils supplient très humblement Votre Altesse Sérénissime d'accorder son approbation et sa haute protection. Dès qu'ils seront agrégés un nombre suffisant de membres, les statuts de la société seront reglés pour être soumis à la sanction de Votre Altesse Sérénissime.

Nous sommes avec le plus profond respect

Monseigneur

de Votre Altesse Sérénissime

Bucuresti
21 octobre 1834

les très humbles serviteurs et très fidèles sujets

Michel Ghika

J. Campinianu

Charles

Nr. 12. — 1834, octombrie 21
Ultima parte din cererea unui grup de inițiativă, pentru înființarea unei societăți de agricultură în Țara Romînească ; semnăturile solicitanților (vezi doc. nr. 420)

Nr. 13. — 1840, iulie 25

Prima parte din cererea doctorului Zucker către Alex Ghica Vodă spre a i se aproba un privilegiu de 5 ani în legătură cu maşina de treierat pe care a născocit-o şi a construit-o în Şccala soldaţilor pentru meşteşuguri

Nr. 14. — 1840, iulie 25

Ultima parte a cererii doctorului Zucker către Alex. Ghica Vodă

(vezi doc nr. 567)

E R A T A

Pag.:	*Rîndul:*	*În loc de:*	*Se va citi:*
VI	19 de jos	D. I.	D. Z.
22	15 de jos	1825	1826
78	4 de sus	feld-mareșal	feld-marșal
78	14 de sus	desăvîrșită	dăsăvîrșită
84	10 de sus	ispranicul	ispravnicul
95	1 de sus	iș au	și au
115	12 de sus	cuie hier	cuie fier
115	23 de sus	40	50
127	6 de jos	Fervarter	Fervalter
151	18 de jos	adișverișu	alișverișu
161	29 de sus	pricinindu-să	pricinuindu-să
176	24 de jos	taleri 19	parale 19
181	23 de sus	prea	prin
202 — 203 (planșă)	Text în acolada a 2-a de sus	s-aus	s-au
	Rînd 2 sub acolada a 2-a	ciei	cei
208	19 de sus	rînd da	rînd dă
209	17 de jos	Iar pe	Iar pă
227	2 de jos	judelului	județului
265	14 de sus	zisă	zis
280	4 de jos	împlirea	împlinirea
282	20 de jos	înoiască	înnoiască
312	10 de jos	îngorpării	îngropării
343	3 de sus	poruncă	porunca
363	3 de sus	metaharisi	metahirisi
382	8 de sus	Să fiți	Și fiți
391	11 de jos	Dimitriu	Dimitru
393	4 de sus	o vor avea	vor avea
399	19—20 de sus	dărgători	drăgători
423	Cap tabel, col. 5	stăirle	stările
426	9 de sus	Ministirul	Ministrul
434	13 de jos	du grad	du grand
466	Col. 1	209	200
474	7 de jos	întemaiată	întemeiată
510	1 de sus	из нолилъ,	изволилъ,
527	1 de jos	deschderea	deschiderea
546	9 de jos	să scriu	să-ți scriu

Pag.:	Rîndul:	În loc de:	Se va citi:
551	17 de sus	f. 16	f. 18
552	4 de jos	deosebitele	deosibitele
583	Col. 4, rînd 15 de jos	4 16	5 16
592	11 de sus	gouvernemenet	gouvernement
606	5 de sus	Leurdeni	Leurdeni 4,
607	20 de sus	Tîrşor 1,	Tîrşor 7,
615	11 de jos	Giur iu	Giurgiu
664	15 de jos	sont	son
715	14 de sus	lei	lei 1
728	1 de jos	Agia Bucureşti, nr. arh. 3398/1839, f. 162 şi 163 — ciornă	Vornicia Bucureşti, nr. arh. 2137/1839, f. 108
749	13 de jos	noii zahărării	unii zahărării
775	8 de sus	adunîndu-se	adunîndu-ne
825	6 de jos	cu povernele	ca povernele
838	2 de jos	217	317
851	1 de sus	ses bien	ses biens
889	6 de sus	Domn stăpînitor	Domn şi stăpînitor
909	23 de sus	G. Hiotu	C. Hiotu
927	18 de sus	qu'elle sont	qu'elles sont
927	5 de jos	pareiles	pareils'
928	4 de sus	d'assurence	d'assurance
928	7 de sus	l'honeur	l'honneur
963	19 de sus	qu	que
983	Tabel, punct 3, col. 3	idem, la	idem
983	Tabel, punct 4, col. 3	{ 600 coţi 600 coţi	{ pături şi sărici 600 coţi
1000	Col. dr., rînd 7 de jos	529	528
1001	Col. stg., rînd 6 de sus	Judeţ (e). funcţie	Judeţ (e)
1006	Col. stg., rînd 21 de jos	726	276
1008	Col. stg., rînd 24 de jos	551	552
1009	Col. stg., rînd 4 de jos	58	85
1015	Col. stg., rînd 29 de sus	Buc.	Bucu,
1016	Col. stg., rînd 26 de jos	Brescari	Broscari
1017	Col. stg., rînd 10 de sus	R. Vîlcea	R. Sărat
1019	Col. dr., rînd 23 de sus	446	445
1023	Col. dr., rînd 35 de jos	120, 136, 137	120
1024	Col. stg., rînd 11 de jos	6	46
1028	Col. stg., rînd 17 de sus	446	446-j
1056	Col. dr., rînd 25 de jos	Jos	Sus

Redactor de carte: Eugeniu Nicolescu
Tehnoredactor: Ion Teodorescu
Corector: Gheorghe Băeşu

Dat la cules: 2.04.958. Bun de tipar: 27.10.958. Tiraj: 1500+150 exemplare. Hîrtie semivelină de 65 gr/m.p. Format: 70x100/16. Coli editoriale: 70,65. Coli tipar: 63+2 planşe. A.: 02911/1958. Pentru bibliotecile mari indicele de clasificare 33 (R) (0,9). Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 33 (R) (09).

Tiparul executat la Tipografia Apărarea Patriei, str. Izvor 157 Bucureşti — R. P. R.

